

Diccionari de veterinària i ramaderia

a terra *loc*

es de suelo
fr au sol
en floor

RAMADERIA. Dit del sistema de cria o explotació d'aviram o de conills consistent a tenir-los lliures per dins d'una nau.

abarticulació *f*
veg. **luxació** *f***abàsia** *f*

es abasia
fr abasie
en abasia

FISIOPATOLOGIA. Impossibilitat de caminar, un animal, per pèrdua de la coordinació dels moviments locomotors.

abatiment *m*

es abatimiento
fr abattement
en prostration

FISIOPATOLOGIA. Estat de l'animal sense forces provocat per un estat morbós.

abegot *m*
veg. **abellot** *m***abell** *m*
veg. **colònia** *f***abell** *m*
veg. **rusc** *m***abella** *f*

es abeja
fr abeille
en bee

APICULTURA. Insecte social adult de la família dels àpids que viu en eixams i s'explota principalment per la mel i la cera.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

abellaire *m i f*
veg. **apicultor** -a *m i f***abellar** *m*
sin. compl. **abellera** *f*

es abejar; colmenar
fr rucher
en apiary; beeyard [US]

APICULTURA. Lloc on hi ha ruscs.

abeller -a *m i f*
veg. **apicultor** -a *m i f***abellera** *f*
veg. **abellar** *m*

abellot *m*

sin. compl. **abegot *m***; **vagarro *m***

es abejón; zángano

fr faux bourdon

en drone

APICULTURA. Abella mascle.

abeurador *m*

es bebedero

fr abreuvoir

en drinker

RAMADERIA. Recipient o mecanisme disposat per a donar aigua al bestiar o l'aviram de manera individual, ja que només hi pot beure un sol animal cada vegada.

abeuradora *f*

es abrevadero

fr abreuvoir

en drinker

RAMADERIA. Recipient o mecanisme disposat per a donar aigua al bestiar o l'aviram de manera col·lectiva, ja que hi pot beure més d'un animal alhora.

abeurall *m*

sin. compl. **abeuratge *m***

es brebaje

fr barbotage; soupe

en brew

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment obtingut d'una barreja molt clara de cereals i aigua, que se subministra al bestiar i l'aviram.

abeurar *v tr*

es abrevar

fr abreuver

en water, to

RAMADERIA. Donar de beure al bestiar o l'aviram.

abeuratge *m*

veg. **abeurall *m***

abiotròfia *f*

es abiotrofia

fr abiotrophie

en abiotrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Degeneració progressiva i prematura dels teixits o dels òrgans, especialment del sistema nerviós, que provoca la pèrdua parcial o total de la seva funcionalitat.

ablació *f*

es ablación

fr ablation

en ablation

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a seccionar i llevar del cos d'un animal una zona de teixit, generalment malalta.

ablèpsia *f*

sin. compl. **ceguesa *f***; **ceguetat *f***

es ablepsia; ceguera

fr cécité

en ablepsia; blindness

FISIOPATOLOGIA. Manca o pèrdua del sentit de la vista.

abortiu *m*

es abortivo

fr abortif

en abortifacient; abortive

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca

l'avortament.

abració *f*

es abrasión
fr abrasion
en abrasion

TRAUMATISMES. Ferida produïda a la pell, a les membranes mucoses o al tegument per fricció o raspament.

abrusar *v tr*

es quemar
fr brûler
en burn, to

RAMADERIA. Sotmetre el casc d'un equí a l'acció de la ferradura al roig quan es ferra en calent.

abscés *m*

sin. **apostema** *m*

es absceso; apostema
fr abcès; apostème
en abscess; apostasis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Acumulació localitzada de pus que es forma en un teixit .

abscés podal *m*

veg. **necrosi infecciosa bulbar ovina** *f*

absorbent *m*

es absorbente
fr absorbant
en absorbent

CLÍNICA. Fàrmac o agent que absorbeix.

Nota: Per exemple, la magnèsia, que absorbeix o neutralitza els àcids de l'estómac quan hi ha hagut una secreció excessiva, o el cotó hidròfil,

que absorbeix els líquids purulents.

abstergent *m*

sin. compl. **abstersiu** *m*

es abstergente
fr abstergent
en abstergent

CLÍNICA. Fàrmac o agent que neteja de matèries viscloses i purulentes les superfícies orgàniques.

abstersiu *m*

veg. **abstergent** *m*

acabat *m*

es acabado
fr finition
en finishing

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a extreure els greixos de la canal perquè presenti un aspecte més homogeni.

acalàsia *f*

es acalasia
fr achalasie
en achalasia

FISIOPATOLOGIA. Absència de relaxació dels esfínters de l'aparell digestiu, que en dificulta el funcionament.

Nota: S'aplica, especialment, al càrdies o esfínter esofàgic inferior.

acàmpsia *f*

veg. **anquilosi** *f*

Acanthocephala

PARASITOLOGIA. Fílum d'helmints paràsits, de forma cilíndrica i amb una trompa a l'extrem anterior proveïda de ganxos mitjançant la qual s'ancoren a la mucosa intestinal de l'hoste, que presenten sexes separats i cicle indirecte, es localitzen -en l'estadi adult- a l'aparell digestiu de peixos, ocells i alguns mamífers, són agents de diferents acantocefalosis i es transmeten per la ingestió de diversos artròpodes, tant insectes com petits crustacis, que actuen com a hostes intermediaris.

Nota: Alguns gèneres importants d'aquest fílum són *Macracanthorhynchus*, *Filicollis* i *Polymorphus*, i els seus individus reben el nom d'*acantocèfals*.

acantocèfal m

es acantocéfalo
fr acanthocéphale
en acanthocephalan; thorn-headed worm; thorny-headed worm

PARASITOLOGIA. Individu del fílum *Acanthocephala*.

acantocefalosi f

es acantocefalosis
fr acanthocéphalose
en acanthocephalosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Helmintosi causada per acantocèfals i caracteritzada per una síndrome d'enteritis.

acantosi f

es acantosis
fr acanthose
en acanthosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Augment del gruix de l'estrat espinós de l'epidermis a causa de l'augment del nombre de capes cel·lulars o d'una hipertròfia de les cèl·lules.

àcar m

es acárido; ácaro
fr acare; acarien
en mite

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Acarina*.

Nota: Sovint aquesta denominació s'aplica únicament als individus dels subordres *Astigmata*, *Mesostigmata* i *Prostigmata*.

Acarapis

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars paràsits del subordre *Prostigmata*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Acarapis woodi* (localitzada a l'aparell respiratori de les abelles i agent d'acarapisosi).

acarapisosi f

sin. compl. **acariosi de les abelles f**

es acarapisosis; acariosis de las abejas
fr acarapisose; acariose des abeilles
en acarapisosis; acariosis of bees

MALALTIES PARASITÀRIES. Acariosi que afecta les abelles, causada per *Acarapis woodi* i caracteritzada per una alteració del vol.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

acaricida m

es acaricida
fr acaricide
en acaricide

CLÍNICA. Fàrmac o agent que destrueix els àcars.

Acarina

PARASITOLOGIA. Ordre d'aràcnids caracteritzat per no tenir el cos dividit en zones diferenciades com la resta d'aràcnids, per la seva mida generalment petita i per tenir quatre parells de potes en l'estadi adult.

Nota: Aquest ordre comprèn els subordres *Astigmata*, *Mesostigmata*, *Prostigmata* i *Metastigmata*, i els seus individus reben el nom d'*àcars*, excepte els del subordre *Metastigmata* que sovint no reben aquest nom. És l'únic ordre d'aràcnids amb espècies paràsites, agents de diferents acariosis i ixodidosis.

acariosi f

es acariosis
fr acariose
en acariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària causada per àcars.

acariosi de les abelles f
veg. **acarapisosi f**

accés m

es acceso
fr accès
en access

FISIOPATOLOGIA. Conjunt de fenòmens morbosos que sobrevenen o cessen més o menys sobtadament i que es repeteixen sovint amb una certa regularitat.

acetonèmia f
veg. **cetosi f**

àcid ascòrbic m
veg. **vitamina C f**

àcid desoxirribonucleic m
sigla **ADN m**; **DNA m**

es ácido desoxirribonucleico; ADN; DNA
fr acide désoxyribonucléique; ADN; DNA
en deoxyribonucleic acid; desoxyribonucleic acid; DNA; DNA

GENÈTICA. Àcid nucleic constituït per nucleòtids de desoxiribosa, àcid fosfòric i les bases nitrogenades adenina, citosina, guanina i timina, que es troba fonamentalment en el nucli, en els mitocondris i en els cloroplasts, i que constitueix la base molecular de la informació genètica.

àcid fòlic m
sin. compl. **folacina f**

es ácido fólico; folacina
fr acide folique; folacine
en folacin; folic acid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen de la majoria d'aliments, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que intervé principalment en reaccions de metilació, en l'hematopoesi, en la inactivació de micotoxines i en l'activació de la resposta immunitària.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de monoglutanat d'àcid fòlic.

àcid gras essencial m

es ácido graso esencial
fr acide gras essentiel; acide gras indispensable
en essential fatty acid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Substància constituent de diversos grups de lípids, imprescindible per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, que cal subministrar-li amb l'alimentació perquè no la pot sintetitzar.

Nota: Els àcids grassos essencials són l'àcid

araquidònic, l'àcid linoleic i l'àcid linolènic, tots tres insaturats.

àcid nicotínic *m*

sin. compl. **niacina *f***; **vitamina PP *f***

es ácido nicotínico; niacina; vitamina PP
fr acide nicotinique; niacine; vitamine PP
en niacin; nicotinic acid; vitamin PP

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen principalment dels solubles de destil·leria i el segó de blat, i els remugants i els equins, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que és necessària per al funcionament correcte del metabolisme dels lípids, els glúcids i les proteïnes.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de niacina sintètica o d'àcid nicotínic sintètic.

àcid nucleic *m*

es ácido nucleico
fr acide nucléique
en nucleic acid

GENÈTICA. Macromolècula formada per nucleòtids responsable de l'emmagatzematge i de la transferència de la informació genètica.

àcid pantotènic *m*

sin. compl. **nicotinamida *f***

es ácido pantoténico; nicotinamida
fr acide pantothénique; nicotinamide
en nicotinamide; panatotherenic acid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen principalment de les lleguminoses i dels subproductes de cereals i làctics, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que és necessària perquè el metabolisme utilitzi eficientment l'energia.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de pantotenat de calci.

àcid ribonucleic *m*

sigla **ARN *m***; **RNA *m***

es ácido ribonucleico; ARN; RNA
fr acide ribonucléique; ARN; RNA
en ribonucleic acid; RNA; RNA

GENÈTICA. Àcid nucleic constituït per nucleòtids de ribosa, àcid fosfòric i les bases nitrogenades adenina, citosina, guanina i uracil, que es troba fonamentalment en el nucli, en els ribosomes, en els mitoribosomes i en els plastoribosomes.

Nota: Els tres tipus d'àcid ribonucleic són: RNA missatger, RNA ribosòmic i RNA de transferència.

acidificant *m*

es acidificante
fr acidifiant
en acidifier

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari que s'afegeix al pinso per a acidificar l'estómac i l'intestí, i afavorir així la digestió en els animals deslletats precoçment.

acidosi *f*

es acidosis
fr acidose
en acidosis

FISIOPATOLOGIA. Alteració de l'equilibri acidobàsic de l'organisme produïda per l'acumulació d'àcids o per l'exhauriment de la reserva alcalina a la sang i als teixits, caracteritzada per una disminució del pH.

acidosi aguda del contingut

reticuloabdominal *f*
veg. **acidosi làctica** *f*

acidosi crònica latent del contingut reticuloabdominal *f*

es acidosis crónica latente del contenido reticuloabdominal

FISIOPATOLOGIA. Acidosi ruminal produïda per una acumulació excessiva i sostinguda d'àcids grassos volàtils al rumen.

acidosi làctica *f*

es acidosis láctica
fr acidose lactique
en lactic acidosis

FISIOPATOLOGIA. Acidosi produïda per una acumulació d'àcid làctic a la sang causada per un metabolisme anaerobi.

acidosi làctica *f*
sin. compl. **acidosi aguda del contingut reticuloabdominal** *f*

es acidosis aguda del contenido reticuloabdominal; acidosis láctica
fr acidose lactique
en lactic acidosis; ruminal lactic acidosis

FISIOPATOLOGIA. Acidosi ruminal produïda per una acumulació d'àcid làctic al rumen, a causa d'una sobrealimentació de carbohidrats que fermenten fàcilment.

acidosi metabòlica *f*

es acidosis metabólica
fr acidose métabolique
en metabolic acidosis

FISIOPATOLOGIA. Acidosi produïda per una acumulació de cetoàcids a la sang causada per un trastorn del metabolisme.

acidosi respiratòria *f*

es acidosis respiratoria
fr acidose respiratoire
en respiratory acidosis

FISIOPATOLOGIA. Acidosi produïda per una retenció de diòxid de carboni a la sang causada per hipoventilació.

acidosi ruminal *f*

es acidosis ruminal
fr acidose ruminale
en ruminal acidosis

FISIOPATOLOGIA. Acidosi produïda per una disminució del pH ruminal causada per un trastorn del metabolisme.

Nota: Els dos tipus principals són l'*acidosi crònica latent del contingut reticuloabdominal* i l'*acidosi làctica* (o *acidosi aguda del contingut reticuloabdominal*).

acidulant *m*

es acidulante
fr acidulant
en acidifier; acidulant; acidulent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que incrementa l'acidesa d'un aliment o li dona un sabor àcid.

acinesia *f*

es acinesia
fr acinésie; akinésie
en akinesia

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de la funció motora.

acme *f*

sin. compl. **fastigi** *m*

es acmé; fastigio; fastigium
fr acmé; fastigium
en acme; fastigium

FISIOPATOLOGIA. Període crític, de màxima intensitat, d'una malaltia o d'un accés de febre.

acne *f*

es acné
fr acné
en acne

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dermatosi pustular o papulosa caracteritzada per fol·licles pilosos dilatats i hiperqueratòtics, aparició de furúncols i inflamació al voltant dels fol·licles.

acoblament *m*

sin. **còpula** *f*; **copulació** *f*

es acoplamiento; cópula; copulación
fr accouplement; copulation
en copulation; coupling; mating

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Unió dels òrgans sexuals de dos animals.

acòlia *f*

es acolia
fr acholie
en acholia

FISIOPATOLOGIA. Disminució o supressió de la secreció biliar.

acondroplàsia *f*

veg. **condrodisplàsia** *f*

acorador *m*

veg. **escorxador** *m*

acraturesi *f*

es acraturessis
fr acraturessis
en acraturessis

FISIOPATOLOGIA. Dificultat de la micció per atonia de la bufeta o per obstrucció de la uretra.

acropàquia *f*

es acropaquia
fr acropachie
en acropachia; acropachy

FISIOPATOLOGIA. Osteoartropatia hipertròfica de les quatre extremitats, que afecta principalment els gossos, localitzada a les falanges i a les epífisis terminals dels ossos llargs, i associada sobretot amb un neoplasma intratoràcic o, de vegades, intraabdominal.

acrosoma *m*

es acrosoma
fr acrosome
en acrosome

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Estructura membranosa que es troba en la part anterior del cap de l'espermatozoide, embolcallant parcialment el nucli, que conté, entre d'altres, l'enzim hidrolític que facilita la penetració de l'òvul.

acta *f*

es acta
fr certificat
en certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document estès per un veterinari o per un inspector oficials on es recullen els resultats d'una actuació o d'un control veterinari.

acta d'immobilització *f*

es acta de inmovilización
fr certificat d'immobilisation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Acta estesa per un veterinari oficial que ordena la immobilització d'una partida i que explicita tots els aspectes d'interès tècnic o amb transcendència jurídica que se'n deriven.

acta d'inspecció *f*

es acta de inspección
fr certificat d'inspection
en certificate of inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Acta estesa per un veterinari oficial que deixa constància de les actuacions fetes durant una inspecció.

acta de compareixença *f*

es acta de comparecencia
fr certificat de présence
en appearance

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Acta estesa per un veterinari oficial a requeriment d'una persona interessada per deixar constància d'algun fet que pot tenir transcendència jurídica.

acta de sinistre *f*

es acta de siniestro
fr certificat d'abattage
en certificate of slaughter

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Acta estesa per un veterinari oficial que constata que s'ha efectuat el sacrifici obligatori d'uns animals com a conseqüència d'un sanejament ramader.

ACTH *f*

veg. corticotropina *f*

actinobacil·losi *f*

es actinobacilosis
fr actinobacillose
en actinobacillosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els cavalls, les vaques i les ovelles, causada per diverses espècies del gènere *Actinobacillus* (*Actinobacillus lignieresii* i *Actinobacillus equuli*) i caracteritzada per l'aparició de granulomes i proliferacions conjuntives als teixits tous de la pell, a la hipodermis i als òrgans interns.

Actinobacillus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de coc i disposició aïllada o en parelles, gramnegatiu, immòbil i anaeròbic facultatiu.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Actinobacillus equuli* (agent d'actinobacil·losi en els cavalls, principalment els poltres), *Actinobacillus lignieresii* (agent d'actinobacil·losi en les vaques i les ovelles) i *Actinobacillus pleuropneumoniae* (agent de la pleuropneumònia porcina).

actinomicosi *f*

es actinomicosis
fr actinomycose
en actinomycosis; lumpy jaw

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les vaques, els porcs i una gran varietat d'animals domèstics, causada per *Actinomyces bovis* i caracteritzada per una osteomielitis dels ossos del cap, especialment de la mandíbula, que també pot presentar un procés inflamatori granulomatós supuratiu.

Nota: És una zoonosi.

actinomicosi pulmonar canina *f*

es actinomicosis pulmonar canina
fr actinomytose pulmonaire canine
en canine pulmonary actinomycosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els gossos, causada per *Actinomyces viscosus* i caracteritzada per una pleuritis crònica i granulomatosa i, en algunes ocasions, per lesions subcutànies.

Actinomyces

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil recte o lleugerament corbat, que pot formar filaments fins ramificats, grampositius, immòbils i anaerobis estrictes o facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Actinomyces bovis* (agent d'actinomicosi en les vaques) i *Actinomyces viscosus* (agent de l'actinomicosi pulmonar canina).

actitud *f*

es actitud
fr attitude
en attitude

CLÍNICA. Disposició del cos d'un animal.

activitat *f*

es actividad
fr activité
en activity

CLÍNICA. Propietat que tenen els medicaments de produir un efecte.

activitat d'aigua *f*

es actividad de agua
fr activité de l'eau
en activity of water; water activity

BROMATOLOGIA. Relació entre la pressió de vapor d'aigua d'un aliment i la de l'aigua pura, que indica la quantitat d'aigua de què disposen els microorganismes per dur a terme les seves funcions metabòliques.

Acuària

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, de cicle indirecte, localitzats -en l'estadi adult- a la part anterior de l'aparell digestiu dels ocells, preferentment al proventricle i al pedrer, transmesos per la ingestió de diversos insectes que actuen com a hostes intermediaris, i agents d'espíridosi gastrointestinal.

acumulació *f*

es acumulación
fr accumulation
en accumulation

CLÍNICA. Augment progressiu dels nivells d'un fàrmac en l'organisme.

Nota: Normalment es produeix quan el ritme amb què s'administra un fàrmac supera el seu ritme de metabolisme o d'eliminació.

acupuntura *f*

es acupuntura
fr acuponcture; acupuncture
en acupuncture

CLÍNICA. Mètode terapèutic d'origen xinès consistent a introduir, a diferents profunditats, agulles en determinats punts del cos d'un animal, per a alleujar trastorns dolorosos o per a induir l'anestèsia quirúrgica.

additiu alimentari *m*

es aditivo alimentario
fr additif alimentaire
en food additive

BROMATOLOGIA. Substància natural o sintètica sense poder nutritiu que s'afegeix a un aliment, en qualsevol fase de la seva elaboració, per tal de modificar-ne o millorar-ne determinades característiques, d'assegurar-ne la conservació o de millorar-ne l'adaptació a l'ús final sense que en variïn la composició i les qualitats bàsiques ni tampoc el valor nutritiu.

adenohipòfisi *f*

es adenohipófisis
fr adénohypophyse
en adenohypophysis

ENDOCRINOLOGIA. Lòbul anterior de la hipòfisi, molt important en el control de la funció de les glàndules endocrines perifèriques, que conté diferents tipus de cèl·lules secretores d'hormones.

Nota: Moltes de les hormones secretades per l'adenohipòfisi tenen funcions reguladores d'altres glàndules endocrines. Les diferents cèl·lules de l'adenohipòfisi secreten hormones com ara la corticotropina, les gonadotrofines, la somatotropina, la tirotropina i la prolactina.

adenomatosi *f*

es adenomatosis
fr adénomatose
en adenomatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hiperplàsia del teixit glandular.

adenomatosi pulmonar ovina *f*

es adenomatosis pulmonar ovina
fr adénomatose pulmonaire ovine

en ovine pulmonary adenomatosis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta les ovelles i les cabres, causada per un virus de la família *Herpesviridae* i caracteritzada per la formació de nòduls adenomatosos al parènquima pulmonar.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Adenoviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb DNA bicatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 70 a 90 nm, resistent a l'èter, sense embolcall i amb els capsòmers dels vèrtex amb una o dues fibres de longitud diferent, que inclou els gèneres *Mastadenovirus* i *Aviadenovirus*.

ADH *f*

veg. **vasopressina *f***

adherència *f*

es adherencia
fr adhérence
en adhesion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Brida entre dos òrgans o superfícies formada per fibrina.

adhesiu *m*

es adhesivo
fr adhésif
en adhesive

CLÍNICA. Element emprat per a unir els llavis d'una ferida, fixar una cura, fixar petits fragments ossis o fracturats, o preservar les superfícies corporals del freg d'elements externs.

adinàmia *f*

es adinamia
fr adynamie
en adynamia

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de la potència vital normal, manifestada per una marcada feblesa muscular.

adiposi *f*

sin. **obesitat** *f*

es adiposis; obesidad
fr adipose; obésité
en adiposis; obesity

FISIOPATOLOGIA. Acumulació excessiva i general de greix al cos.

adipositat *f*

es adiposidad
fr adiposité
en adiposity

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Increment de teixit adipós en les reserves grasses normals de l'organisme, causat per una aportació excessiva d'energia en la dieta.

adjuvant *m*

es adyuvante
fr adjuvant
en adjuvant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que augmenta o modifica l'acció d'un altre fàrmac o agent.

adjuvant *m*

es adyuvante
fr adjuvant

en adjuvant

IMMUNOLOGIA. Substància que, administrada conjuntament amb un antigen, amplifica de forma inespecífica la resposta immunitària contra aquest antigen.

ADN *m*

veg. **àcid desoxiribonucleic** *m*

adobar *v tr*

es adobar
fr mariner
en pickle, to

BROMATOLOGIA. Sotmetre un aliment a l'acció d'un ingredient o conjunt d'ingredients, generalment sal, oli, vinagre i espècies, per donar-li un aspecte i un sabor característics i augmentar-ne el temps de conservació.

adondar *v tr*

veg. **domar** *v tr*

adopció *f*

es adopción
fr adoption
en fostering

ETOLOGIA. Procés pel qual una femella accepta i té cura d'una cria que no ha parit.

adrenalina *f*

sin. compl. **epinefrina** *f*

es adrenalina; epinefrina
fr adrénaline; épinéphrine
en adrenalin; epinephrine

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa hidrofílica o derivada de la tirosina, del grup de les catecolamines, secretada per la

medul·la suprarenal, i que actua a través de l'activació dels receptors adrenèrgics alfa i beta i té efectes metabòlics sobre lípids i glúcids, i també efectes cardíacs i vasculars.

Nota: La secreció d'aquesta hormona provoca broncodilatació, midriasi i piloerecció, i disminueix l'activitat gastrointestinal. Tots aquests mecanismes s'activen en situacions d'emergència, com ara fred, inanició, por o traumatismes.

adrenèrgic *m*

sin. compl. **simpaticomimètic *m***

es adrenérgico; simpaticomimético;
simpatomimético
fr adrénergique; sympathicomimétique
en adrenergic; sympathomimetic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que imita l'acció del sistema nerviós simpàtic.

adrenolític *m*

veg. **antiadrenèrgic *m***

ADS *f*

veg. **Agrupació de Defensa Sanitària *f***

adulteració *f*

es adulteración
fr adultération; falsification
en adulteration

BROMATOLOGIA. Alteració intencionada de la puresa d'un aliment mitjançant l'addició de substàncies estranyes, habitualment nocives o de baixa qualitat.

Aedes

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters hematòcers de la família *Culicidae*, paràsits hematòfags de mamífers i ocells, algunes espècies del qual són agents transmissors

de dirofilariosi en els gossos, d'encefalitis japonesa, de diferents encefalomyelitis en els equins, de febre de la vall del Rift, de mixomatosi, de plasmodiosi, de setariosi en els equins i de verola aviària.

Aelurostrongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Aelurostrongylus abstrusus* (de cicle indirecte, localitzada -en l'estadi adult- als alvèols i bronquíols dels pulmons dels gats, transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes que actuen com a hostes intermediaris, i agent de metastrongiloidosi).

aerobi estricte *m*

sin. **aerobi obligat *m***

es aerobio obligado
fr aérobie obligatoire; aérobie strict
en obligate aerobe; strict aerobe

BACTERIOLOGIA. Organisme que només pot viure en presència d'oxigen lliure.

aerobi obligat *m*

sin. **aerobi estricte *m***

aerocòlia *f*

es aerocolia
fr aérocolie
en aerocolia

FISIOPATOLOGIA. Distensió del còlon per l'acumulació de gasos.

afaitada *f*

sin. **rasura *f***

es afeitado; rasurado
fr rasage

en shaving

CLÍNICA. Operació consistent a passar una raor o una màquina d'afaitar per la superfície del cos d'un animal per tallar-li el pèl arran de pell.

afecció *f*

es afección
fr affection
en affection

FISIOPATOLOGIA. Alteració morbosa d'algun element o d'alguna funció de l'organisme.

aflaquiment *m*

sin. **amagriment** *m*

es delgadez; enflaquecimiento; magrez
fr amaigrissement; maigreur
en leanness

FISIOPATOLOGIA. Disminució del pes corporal per la pèrdua generalitzada de greix i d'altres teixits.

afonia *f*

es afonía
fr aphonie
en aphonia

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de la veu.

afrontament *m*

es encaramiento
fr affrontement
en approximation

CLÍNICA. Acció d'apropar els llavis d'una ferida o incisió per afavorir-ne la cicatrització o fer-hi una sutura.

afta *f*

es afta
fr aphte
en aphtha

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Vesícula que es forma en la mucosa bucal i les extremitats de vaques, ovelles, cabres i porcs, generalment causada per un virus.

aftosi *f*

es aftosis
fr aphtose
en aphthosis

FISIOPATOLOGIA. Erupció d'aftes.

agalàctia *f*

veg. **agalàxia** *f*

agalàctic *m*

es agaláctico
fr agalactique
en antigalactic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la secreció de llet.

agalàxia *f*

sin. compl. **agalàctia** *f*

es agalactia; agalaxia
fr agalactie; agalaxie
en agalactia

FISIOPATOLOGIA. Manca de secreció de llet.

agalàxia contagiosa *f*

es agalaxia contagiosa
fr agalaxie contagieuse
en contagious agalactia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies del gènere *Mycoplasma* (*Mycoplasma agalactiae*, *Mycoplasma capricolum* i *Mycoplasma mycoides* subsp. *mycoides*) i caracteritzada per inflamacions localitzades a les articulacions, als ulls i a les mamelles.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

agallir *v tr*

es gallear
fr côcher [le coq]

RAMADERIA. Caponar, el gall, la gallina.

agambar *v tr*

es criar
fr élever

RAMADERIA. Aconseguir criar un animal amb èxit.

agar-agar *m*

es agar-agar
fr agar-agar
en agar-agar

BACTERIOLOGIA. Polisacàrid mucilaginos extret de membranes d'algues roges que s'utilitza com a agent solidificant en els medis de cultiu.

agènesi *f*

es agenesia; agénesis
fr agénésie
en agenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Manca congènita d'un òrgan o d'una part del cos a causa de l'absència o de la manca de maduració del seu primordi en

l'embrió.

agenèsic *-a adj*
veg. **estèril** *adj*

agent *m*

es agente
fr agent
en agent

CLÍNICA. Qualsevol substància o fet capaç de produir un efecte químic, físic o biològic en l'organisme.

agent certificador *-a m i f*

es agente certificador
fr agent certificateur

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Veterinari habilitat per a signar els certificats o els documents d'acompanyament d'una partida exigits per la normativa.

agent de càrrega *m*

es agente de carga
fr agent de remplissage
en bulking agent; filler

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que augmenta el volum d'un aliment sense incrementar, de manera significativa, el seu valor energètic.

agent de cobriment *m*

es agente de recubrimiento
fr agent d'enrobage
en coating agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que s'aplica a la superfície exterior d'un aliment per donar-li un aspecte brillant o revestir-lo d'una capa protectora.

agent de suport *m*

es agente de soporte
fr agent de support

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari utilitzat per a dissoldre, diluir, dispersar o modificar físicament un altre additiu alimentari per tal de facilitar-ne el maneig, l'aplicació o l'ús sense alterar-ne la funció ni tenir cap efecte sobre el producte on s'aplica.

agíria *f*

sin. **lissencefàlia *f***

es agiria; lissencefalia
fr lissencéphalie
en agyria; lissencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malfomació caracteritzada per un cervell anormalment petit i amb l'escorça llisa a causa del desenvolupament anormal de les circumvolucions.

aglà *f*

veg. **gla *f***

aglanar *v tr*

es bellotear

RAMADERIA. Menar el bestiar porcí a pasturar glans.

aglomerant *m*

es aglomerante
fr liant
en agglomerant; binder

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari que s'afegeix al pinso per facilitar-ne la granulació i millorar-ne la cohesió, la fermesa i la consistència.

aglutinina *f*

es aglutinina
fr agglutinine
en agglutinin

IMMUNOLOGIA. Anticòs que actua davant determinats antígens de la superfície cel·lular o amb partícules i en provoca l'aglutinació.

aglutinogen *m*

es aglutinógeno
fr agglutinogène
en agglutininogen

IMMUNOLOGIA. Antigen que estimula l'aglutinació amb un anticòs.

agnàtia *f*

es agnacia; agnatia
fr agnathie
en agnathia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absència congènita de mandíbula.

agomfiasi *f*

es agonfiasis; agonfosis
fr agomphose
en agomphiasis

FISIOPATOLOGIA. Fluixetat de les dents dins els alvèols.

agonia *f*

es agonía
fr agonie
en agony

FISIOPATOLOGIA. Període de transició entre la

vida i la mort que apareix a la fase final d'una malaltia i que es caracteritza per l'extinció gradual de les funcions vitals.

agonista *m*

es agonista
fr agoniste
en agonist

CLÍNICA. Fàrmac o agent que en contacte amb un receptor induïx en aquest un canvi que comporta una resposta biològica.

agostejar *v intr*

es agostar
fr aoûter

RAMADERIA. Rostollar el bestiar al mes d'agost.

agranar *v tr*

RAMADERIA. Nodrir un animal amb gra.

agressivitat *f*

es agresión; agresividad
fr agression; agressivité
en aggression

ETOLOGIA. Conducta que consisteix en una acció perjudicial dirigida directament contra un o més individus, que l'animal pot manifestar amb expressions vocals, positures del cos o expressions facials.

Nota: L'agressivitat pot tenir una causa orgànica o bé causes no orgàniques, com ara l'agressivitat maternal, l'agressivitat intrasexual, l'agressivitat per dominància, l'agressivitat per por, l'agressivitat redirigida o l'agressivitat territorial.

agressivitat intrasexual *f*

es agresividad intrasexual
fr agressivité intrasexuelle
en intrasexual aggression

ETOLOGIA. Agressivitat que manifesta un animal espontàniament en resposta a la presència d'individus de la mateixa espècie i del mateix sexe.

Nota: En la majoria d'espècies, l'agressivitat intrasexual és més freqüent en mascles que en femelles.

agressivitat maternal *f*

es agresividad maternal
fr agressivité maternelle
en maternal aggression

ETOLOGIA. Agressivitat que manifesta un animal en resposta a un estímul que suposadament amenaça les seves cries.

Nota: En la gossa, a vegades es manifesta en la pseudogestació, fins i tot en absència de cries.

agressivitat per competitivitat *f* **veg. agressivitat per dominància** *f*

agressivitat per dominància *f*
sin. compl. **agressivitat per competitivitat** *f*

es agresividad por competitividad;
agresividad por dominancia
fr agressivité par dominance
en dominance aggression

ETOLOGIA. Agressivitat que manifesta un animal per afirmar el seu domini sobre un altre animal o sobre l'home, especialment quan dos animals intenten accedir al mateix espai o recurs alhora, o quan intenten establir una relació de dominància-subordinació.

Nota: L'agressivitat per dominància es manifesta amb una lluita pel menjar, una resistència a les mesures de control, etc.

agressivitat per por *f*

es agresividad por miedo
fr agressivité défensive
en defensive aggression; fear-induced aggression

ETOLOGIA. Agressivitat que manifesta un animal com a resposta a estímuls que li suposen una amenaça, especialment quan no pot fugir.

agressivitat redirigida *f*

es agresividad redirigida
fr agressivité rédirigée
en redirected aggression

ETOLOGIA. Agressivitat que manifesta un animal quan l'estímul responsable d'aquesta agressivitat no li és accessible, i que consisteix a dirigir l'agressió cap a un objectiu alternatiu.

agressivitat territorial *f*

es agresividad territorial
fr agressivité territoriale
en territorial aggression

ETOLOGIA. Agressivitat que manifesta un animal quan un individu de la mateixa espècie envaeix la seva àrea d'ocupació o la del seu grup.

Nota: En general, l'agressivitat territorial es dirigeix cap a individus de la mateixa espècie, però en els gossos, i ocasionalment en els gats, es pot dirigir cap a les persones.

agrió *m*

es agrión; higroma del corvejón
fr râpes
en capped hock

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Durícia que es forma a la part superior i posterior del segon os de la sofraja d'alguns animals, especialment dels cavalls.

Agrupació de Defensa Sanitària *f* sigla **ADS *f***

es Agrupación de Defensa Sanitaria; ADS
fr Groupement de Défense Sanitaire; GDS

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Associació de ramaders d'un o més municipis, promoguda per les autoritats sanitàries, que té com a objectiu principal eradicar algunes de les malalties del bestiar.

agullada elèctrica *f*

es aguijón eléctrico
fr aiguillon électrique
en electric cattle goad

RAMADERIA. Bastó llarg acabat en una punta metàl·lica connectada a una pila que s'usa per a picar els animals i fer que, mitjançant una petita descàrrega elèctrica, s'alcin o es desplacin cap a una direcció determinada.

agut -uda *adj*

es agudo
fr aigu
en acute

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia caracteritzat per una aparició sobtada, un curs evolutiu molt ràpid i símptomes intensos.

aigua *f*

es agua
fr eau
en water

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Principi immediat

inorgànic imprescindible per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, que n'és el component majoritari i el vehicle d'assimilació de la resta de nutrients.

aigüerol *m*

es aguaza

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Hidroartrosi localitzada a les potes del bestiar, consistent en petits tumors tous, plens de líquid serós.

aïllament *m*

es aislamiento
fr isolement
en isolation

EPIDEMIOLOGIA. Acció i efecte de mantenir separat un animal infectat d'altres animals durant el període contagiós de la malaltia que pateix, per tal d'evitar-ne el contagi.

aïnada *f* veg. **renill** *m*

aireig *m*

es oreo
fr aération
en ventilation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a deixar reposar la carn durant unes hores a temperatura ambient en un lloc ventilat i fresc perquè perdi la seva calor natural i s'assequi superficialment, fins que desapareix la tensió muscular i la carn esdevé apta per a tractaments posteriors.

airejador de purins *m*

es aireador de estiércol líquido; aireador de purín
fr aérateur de lisier
en slurry aerator

RAMADERIA. Aparell emprat per a introduir oxigen als purins d'una granja a fi d'estimular-hi la proliferació de microorganismes per accelerar-ne la fermentació.

aixafada *f*

es aplastamiento
fr aplatissage
en crushing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació mecànica que consisteix a esclafar el gra, sense arribar-lo a polvoritzar ni pastar, per afavorir-ne l'aprofitament nutritiu i la digestibilitat.

aixafadora *f*

es aplastadora
fr aplatisseur
en crusher

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació d'aixafada.

ajocar-se *v pron*

es recogerse
fr jucher
en go to roost, to

RAMADERIA. Retirar-se l'aviram a dormir.

ajovar *v tr* veg. **aregar** *v tr*

ajudant -a d'inspecció *m i f*
veg. **assistent -a d'inspecció** *m i f*

alatza -ana *adj*

es alazán
fr alezan
en chestnut

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins que és vermellós, molt semblant al color de la canyella, amb les extremitats, la crina i la cua del mateix color però més clares o més fosques que la resta del cos.

albí -ina *adj*

es albino
fr albinos
en albino

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és blanc perquè l'animal està afectat d'albinisme.

albinisme *m*

es albinismo
fr albinisme
en albinism

MALALTIES HEREDITÀRIES. Defecte congènit i hereditari, d'herència autosòmica recessiva i caracteritzat per l'absència total o parcial de pigment en l'organisme, que en els galls dindi provoca ceguesa; en els gossos i els gats, sordesa; i en moltes espècies, fotosensibilització.

alça *f*

es alza
fr hausse; magasin à miel
en super

APICULTURA. Caixó suplementari amb quadres proveïts de fulls de cera que se situa damunt del rusc en l'època de

floració per tal d'obtenir-hi un emmagatzematge immediat de la mel o un increment del volum de posta.

alcalosi *f*

es alcalosis
fr alcalose
en alkalosis

FISIOPATOLOGIA. Alteració de l'equilibri acidobàsic de l'organisme, produïda per l'acumulació de bases o per la pèrdua d'àcids sense una pèrdua equiparable de bases als fluids corporals, caracteritzada per un augment del pH.

alcalosi del contingut reticuloruminal *f*

es alcalosis del contenido reticuloabdominal
fr alcalose ruminale
en reticulorumen alkalosis

FISIOPATOLOGIA. Alcalosi produïda per una indigestió per increment del pH del reticle, el rumen i el llibret, causada per la formació i l'acumulació d'amoníac i derivats per l'aportació excessiva de productes nitrogenats.

alcalosi metabòlica *f*

es alcalosis metabólica
fr alcalose métabolique; alcalose non gazeuse
en metabolic alkalosis

FISIOPATOLOGIA. Alcalosi produïda per una pèrdua no compensada d'àcids, per la ingestió o retenció d'un excés de bases o per un exhauriment de potassi.

alcalosi respiratòria *f*

es alcalosis respiratoria
fr alcalose respiratoire

en respiratory alkalosis

FISIOPATOLOGIA. Alcalosi produïda per una eliminació excessiva de diòxid de carboni, amb producció d'hipocàpnia, causada per hiperventilació.

aldosterona *f*

es aldosterona
fr aldostérone
en aldosterone

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa esteroide del grup dels mineralocorticoides, la secreció de la qual és regulada pel sistema renina-angiotensina, i que controla la reabsorció de sodi i l'eliminació de potassi en el túbul distal de la nefrona i en altres epitelis.

aleró *m*

es alón
fr aileron
en wing

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ala sencera de l'aviram un cop plomat, destinada a consum humà.

aletejar *v intr*

es aletear
fr battre des ailes
en flutter, to

RAMADERIA. Moure un ocell les ales, sense arribar a enlairar-se.

alfals deshidratat *m*

es alfalfa deshidratada
fr luzerne déshydratée
en alfalfa meal dehydrated

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment que se

subministra al bestiar i l'aviram, obtingut a partir de l'alfals verd sotmès a un procés artificial de dessecació ràpida, que conté menys d'un 8 % d'humitat i permet que les pèrdues nutritives qualitativament i quantitativament siguin mínimes.

àlgia *f*

es algia
fr algie
en algia

FISIOPATOLOGIA. Dolor d'un òrgan o d'una regió que té una causa orgànica i que no es correspon amb cap lesió anatòmica.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *adenàlgia* (d'una glàndula o un gangli), *artràlgia* (de les articulacions), *celiàlgia* (de l'abdomen), *enteràlgia* (de l'intestí), *lumbàlgia* (de la regió lumbar), *miàlgia* (dels músculs), *nefràlgia* (dels ronyons), *neuràlgia* (dels nervis), *ostàlgia* (dels ossos), *otàlgia* (de l'orella), *radiculàlgia* (de les arrels nervioses), *raquiàlgia* (de la columna vertebral), *rinàlgia* (del nas) i *telàlgia* (dels mugrons).

àlgid *-a adj*

es álgido
fr algide
en algid

FISIOPATOLOGIA. Dit del període de màxima gravetat d'una malaltia.

algidesa *f*

sin. compl. **algitat** *f*

es algidez
fr algidité
en algidity

FISIOPATOLOGIA. Estat patològic caracteritzat per un refredament del cos amb sensació de fred i tendència al col·lapse.

algitat *f*
veg. **algitat** *f*

algues *f pl*

es algas
fr algues
en seaweed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment que se subministra al bestiar i l'aviram, obtingut de la mescla d'algues marines esbandides amb aigua dolça i assecades, de baix valor nutritiu però que aporta vitamines i oligoelements.

aliment *m*

es alimento
fr aliment; nourriture
en food

BROMATOLOGIA. Producte natural o elaborat que proporciona a l'organisme l'energia, les primeres matèries i els compostos químics necessaris per al bon funcionament dels mecanismes vitals.

aliment cuinat *m*
veg. **plat cuinat** *m*

aliment de risc *m*
sin. **aliment potencialment perillós** *m*

es alimento de riesgo; alimento potencialmente peligroso
fr produit à risque élevé
en high risk food; high risk product

BROMATOLOGIA. Aliment on poden proliferar ràpidament i progressivament microorganismes infecciosos o patògens.

Nota: Per exemple, carn, pastissos, amanides o menjar preparat.

aliment humit *m*

es alimento húmedo
fr aliment humide
en wet feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment que se subministra als animals de companyia, que no ha estat deshidratat, generalment compost de productes d'origen animal, que es comercialitza envasat i té una llarga durada.

aliment potencialment perillós *m*
sin. **aliment de risc** *m*

aliment precuinat *m*
veg. **plat precuinat** *m*

alimentació *f*

es alimentación
fr alimentation
en feeding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. branca de la zootècnia que estudia els aliments i que formula regles pràctiques per cobrir eficaçment i econòmicament les necessitats nutritives dels animals domèstics.

alimentació *f*

es alimentación
fr alimentation
en feeding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Procés que forma part de la nutrició, en el qual l'organisme animal rep aliments del medi exterior.

alimentació ad libitum *f*

es alimentación a discreción; alimentación *ad libitum*

fr alimentation *ad libitum*; alimentation libre
en *ad-lib* feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Sistema d'alimentació que consisteix a deixar menjar els animals tant com vulguin i a tothora.

alimentació proovulatòria *f*

es flushing
fr flushing; suralimentation présaillie
en nutritional flushing

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a aplicar un sistema d'alimentació especial durant la temporada d'acoblament, amb la finalitat de concentrar l'època de parts i augmentar la prolificitat.

alimentació racionada *f*

es alimentación racionada
fr alimentation rationnée
en feed intake restriction

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Sistema d'alimentació que consisteix a subministrar el menjar als animals en quantitats restringides un o més cops al dia.

alimentador *m*

es alimentador
fr nourrisseur
en feeder

RAMADERIA. Mecanisme que aboca el pinso sobre la menjadora.

alimentador *m*

es alimentador
fr cage nourrisseur
en feeder

APICULTURA. Recipient que s'omple de mel, xarop o diverses barreges dolces perquè les abelles es puguin nodrir en les èpoques en què escasseja l'aliment.

alimentari -ària *adj*

es alimentario
fr alimentaire
en alimentary

BROMATOLOGIA. Relatiu o pertanyent als aliments i a l'alimentació.

alimentós -osa *adj*

es alimenticio; alimentoso
fr nourrissant
en nourishing; nutritious

BROMATOLOGIA. Que nodreix o alimenta.

aliret *m*

es relincho

RAMADERIA. Crit del pollí.

al·lel *m*

es alelo
fr allèle
en allele

GENÈTICA. Cadascuna de les formes alternatives d'un gen que ocupen el mateix locus en cromosomes homòlegs i que sovint produeixen efectes diferents sobre un mateix caràcter.

al·lèrgia *f*

es alergia
fr allergie
en allergy

IMMUNOLOGIA. Estat d'hipersensibilitat provocat per un augment de la resposta immunitària a causa de la sensibilització de l'organisme per un antigen.

al·lèrgia alimentària *f*

es alergia alimentaria
fr allergie alimentaire
en food allergy

IMMUNOLOGIA. Al·lèrgia causada per la ingestió d'un aliment.

al·lèrgia medicamentosa *f*

es alergia medicamentosa
fr allergie médicamenteuse
en drug allergy

IMMUNOLOGIA. Al·lèrgia causada per l'administració d'un medicament.

al·lèrgogen *m*

es alérgeno; alergógeno
fr allergène
en allergen

IMMUNOLOGIA. Substància que pot causar al·lèrgia o hipersensibilitat específica.

alletament *m*

sin. compl. **lactació** *f*; **lactància** *f*

es lactancia
fr allaitement; lactation
en lactation

RAMADERIA. Període de la vida d'una cria en què és alimentada bàsicament amb llet.

alletar *v tr*

sin. compl. **lactar** *v tr*

es amamantar; lactar
fr allaiter
en lactate, to; nurse, to; suckle, to

RAMADERIA. Alimentar una cria amb llet.

allocar-se *v pron*

es aclocar; enclocar; encloquecer;
encluecar
fr couver
en sit, to

RAMADERIA. Tornar-se lloca un ocell femella.

al·loempelt *m*

sin. **homoempelt** *m*

es aloinjerto; homoinjerto
fr allogreffe; homogreffe
en allograft; homograft

CLÍNICA. Empelt que procedeix d'un animal de la mateixa espècie que l'animal receptor, però amb genotip diferent.

al·loidisme *m*

es aloidismo
fr alloïdisme
en alloidism

ETNOLOGIA. Relació entre el perfil de l'os frontal d'un animal i la forma o característiques morfològiques de les regions corporals del mateix animal.

Nota: D'acord amb aquesta noció les races es classifiquen en celoides, certoides i ortoides.

al·lopatia *f*

es alopatía
fr allopathie
en allopathy

CLÍNICA. Pràctica terapèutica basada en

l'administració a l'animal malalt de remeis que produeixen efectes contraris als produïts per la malaltia que pateix.

al·lorítmia *f*

es alorritmia
fr allorythmie
en allorhythmia

FISIOPATOLOGIA. Irregularitat en el ritme del cor o del pols, que s'esdevé a intervals regulars.

allunat -ada *adj*

es alunado
fr aluné
en white spotted

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins que tenen una marca blanca al front de forma semblant a la de la lluna quan fa el creixent.

alopècia *f*

es alopecia
fr alopécie
en alopecia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absència congènita o adquirida, total o parcial, de pèl o plomes a les regions del cos que normalment en tenen.

Alphaherpesviridae

VIROLOGIA. Subfamília de virus de la família *Herpesviridae* que inclou els agents de l'exantema coital equí, de l'herpesvírosi canina, de la laringotraqueïtis infecciosa aviària, de la malaltia d'Aujeszky, de la mamilitis ulcerativa bovina, de la pesta dels ànecs, de la rinopneumonitis equina, de la rinotraqueïtis felina i de la rinotraqueïtis infecciosa bovina, la majoria

dels quals encara no tenen cap gènere assignat.

Alphavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Togaviridae* que inclou l'agent de l'encefalomielitis equina de l'est, de l'encefalomielitis equina de l'oest i de l'encefalomielitis equina veneçolana.

alteració *f*

es alteración
fr altération
en alteration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Modificació morfològicofuncional d'un teixit o d'un òrgan.

amagriment *m*

sin. **aflaquiment** *m*

amargenar *v tr*

RAMADERIA. Menar el bestiar a pasturar pels marges.

amarrir *v tr*

es amorecer
fr lutter
en tup, to

RAMADERIA. Cobrir, el marrà, l'ovella.

amastigot *m*

es amastigote
fr amastigote
en amastigote

PARASITOLOGIA. Estadi intracel·lular d'alguns protozoos paràsits dels gèneres *Leishmania*

i *Trypanosoma*, caracteritzat per tenir el cos ovoïdal i no disposar de flagel.

amaurosi f

es amaurosis
fr amaurose
en amaurosis

FISIOPATOLOGIA. Ablèpsia, sense lesió aparent dels ulls, per causes neurològiques centrals o del nervi òptic.

amblar v intr

es amblar
fr ambler
en amble, to

RAMADERIA. Caminar a bon pas un quadrúpede, mantenint el cos dret i recte i movent alhora les potes d'un mateix costat o movent-les en diagonal.

Amblyomma

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Ixodidae*, ectoparàsits hematòfagues de diferents espècies animals, de distribució eminentment africana i americana, agents d'ixodidiosi i transmissores dels agents de la babesiosi, de la cowdriosi i de la theileriosi.

ameba f

es ameba
fr amibe
en ameba

PARASITOLOGIA. Individu del subfílum *Sarcodina*.

amebosi f

sin. **disenteria amebiana f; entamebosi f**

es amebosis; disenteria amebiana
fr amibiase
en amebiosis; entamoebosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els porcs, els gossos i els gats, causada per l'ameba *Entamoeba histolytica* i caracteritzada per una síndrome disentèrica o una veritable disenteria, aguda o crònica.

Nota: És una zoonosi.

àmec m

es ámagó

APICULTURA. Pol·len que les abelles guarden al rusc en forma humida com a reserva alimentosa per a les larves.

amfotonia f

es anfotonía
fr amphotonie
en amphotony

FISIOPATOLOGIA. Hipertonía de tot el sistema nerviós autònom.

amidostomosi f

es amidostomosis
fr amidostomose
en amidostomosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostongilidiosi que afecta els ànecs i les oques, causada pel nematode *Amidostomum anseris* i caracteritzada per mortalitat elevada en els animals joves.

Amidostomum

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Amidostomum anseris* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- al pedrer de les oques i els ànecs, i agent d'amidostomosi).

amiloide *m*

es amiloide
fr amyloïde
en amyloid

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Substància patològica hialina, amorfa i inerta, fonamentalment de naturalesa proteica, que es diposita extracel·lularment en diversos òrgans i teixits.

amiloïdosi *f*

es amiloidosis
fr amyloïdose
en amyloidosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en la presència de dipòsits d'amiloide en diversos òrgans i teixits.

aminoàcid *m*

es aminoácido
fr acide aminé
en amino acid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Substància orgànica que té almenys una funció àcid carboxílic i una funció amina i que forma part de les proteïnes com a unitat estructural bàsica.

aminoàcid essencial *m*

es aminoácido esencial
fr acide aminé essentiel
en essential amino acid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aminoàcid necessari

per a la producció de determinades proteïnes imprescindibles per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, que cal que li sigui subministrat amb l'alimentació perquè no el pot sintetitzar.

Nota: Els aminoàcids essencials són l'arginina, la fenilalanina, la histidina, la isoleucina, la leucina, la lisina, la metionina, la treonina, el triptòfan i la valina.

aminoàcid limitant *m*

es aminoácido limitante
fr acide aminé limitant
en limiting amino acid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aminoàcid essencial que es troba en una ració alimentària en poca proporció amb relació a les necessitats de l'animal, i que, per tant, li fa disminuir la productivitat.

amioplàsia *f*

es amioplasia
fr amyoplasie
en amyoplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Aplàsia muscular.

amiostàsia *f*

es amiostasia
fr amyostasie
en amyostasia

FISIOPATOLOGIA. Tremolor muscular.

amiostènia *f* veg. miastènia *f*

amiotonia *f* sin. compl. miationia *f*

es amiotonía; miatonía
fr amyotonie; myatonie
en amyotonia; myatonia

FISIOPATOLOGIA. Manca de to muscular.

amiotròfia *f*

es amiotrofia
fr amyotrophie
en amyotrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Atròfia muscular.

Amoebotaenia

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Dilepididae*, de cicle indirecte i transmesos per la ingestió de diversos cucs de terra que actuen com a hostes intermediaris.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Amoebotaenia sphenoides* (localitzada -en l'estadi adult- al budell prim de les gallines i agent de dilepididosi).

amollar *v tr*
veg. **engegar** *v tr*

amorriar *v intr*
veg. **sestejar** *v intr*

amputació *f*

es amputación
fr amputation
en amputation

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a tallar i llevar del cos d'un animal un membre, una part d'un membre o un apèndix.

amuntanyar *v tr*

RAMADERIA. Menar el bestiar a passar l'estiu a la muntanya per aprofitar les pastures.

anàbasi *f*

es anábasis
fr anabase
en anabasis

FISIOPATOLOGIA. Període d'exacerbació d'una malaltia.

anabolitzant *m*

es anabolizante
fr anabolisant
en anabolic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca una retenció nitrogenada, estimula la síntesi de les proteïnes, produeix un augment de la gana, del creixement i del pes, i afavoreix el dipòsit del calci en els ossos.

anadura *f*

es andadura
fr allure
en gait [US]; pace

RAMADERIA. Manera de moure's un quadrúpede en marxa.

anaerobi estricte *m*
sin. **anaerobi obligat *m***

es anaerobio obligado
fr anaérobie obligatoire; anaérobie strict
en obligate anaerobe; strict anaerobe

BACTERIOLOGIA. Organisme que només pot viure en absència d'oxigen lliure.

anaerobi facultatiu *m*

es anaerobio facultativo
fr anaérobie facultatif
en facultative anaerobe

BACTERIOLOGIA. Organisme que pot viure tant en presència com en absència d'oxigen lliure.

anaerobi obligat *m*
sin. **anaerobi estricta** *m*

anafilaxi *f*

es anafilaxis
fr anaphylaxie
en anaphylaxis

IMMUNOLOGIA. Resposta immunitària per mitjà d'IgE que provoca vasodilatació i contracció de la musculatura llisa per l'acció de la histamina i de factors de permeabilitat vascular.

anagènesi *f*

es anagénesis
fr anagenèse
en anagenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Regeneració d'un teixit.

analèptic *m*

es analéptico
fr analeptique
en analeptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que estimula el sistema nerviós central.

analgèsia *f*
veg. **anàlgia** *f*

analgèsic *m*

sin. compl. **antiàlgic** *m*

es analgésico; antálgico; antiálgico
fr analgésique; antalgique
en analgesic; antalgic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que elimina el dolor.

anàlgia *f*
sin. compl. **analgèsia** *f*

es analgesia; analgia
fr analgésie; analgie
en analgesia; analgia

FISIOPATOLOGIA. Insensibilitat total al dolor.

anàlisi aproximada *f*
sin. compl. **anàlisi de Weende** *f*

es análisis aproximado; análisis de Weende
fr analyse de Weende; analyse grossière
en proximate analysis; Weende analysis

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Mètode d'anàlisi dels aliments que en fracciona el contingut en sis components perquè s'utilitzin en el racionament dels aliments destinats als animals.

Nota: Les sis fraccions de l'anàlisi aproximada són la cendra, l'extracte eteri, la fibra bruta, la humitat, el material extractiu lliure de nitrogen i la proteïna bruta.

anàlisi clínica *f*

es análisis clínico
fr analyse clinique
en clinical analysis

CLÍNICA. Examen de la natura i de les parts constituents de la sang, l'orina i d'altres substàncies d'un animal utilitzat com a mètode diagnòstic.

anàlisi contradictòria *f*

es análisis contradictorio
fr analyse contradictoire; analyse d'arbitrage
en arbitration analysis

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Anàlisi d'una segona mostra oficial que s'efectua a petició de la persona inspeccionada quan aquesta no està d'acord amb el resultat de l'anàlisi inicial.

anàlisi de perills i punts de control crítics *f*

sigla **APPCC** *f*

es análisis de peligros y puntos de control críticos; APPCC
fr analyse des dangers et de maîtrise des points critiques; HACCP
en hazard analysis critical control points; HACCP

BROMATOLOGIA. Mètode d'anàlisi per a la identificació i valoració dels perills microbiològics i dels perills associats a la manipulació dels aliments i que també defineix els mitjans per al seu control i prevenció.

anàlisi de Van Soest *f*

es análisis de Van Soest
fr analyse de Van Soest
en Van Soest analysis

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Mètode d'anàlisi dels aliments que en fracciona consecutivament el contingut en cinc components perquè s'utilitzin en el racionament dels aliments destinats als animals.

Nota: Les cinc fraccions de l'anàlisi de Van Soest són la fibra acidodetergent, la fibra neutrodetergent, la cel·lulosa, la lignina i els solubles de la solució neutrodetergent.

anàlisi de Weende *f*

veg. **anàlisi aproximada** *f*

anàlisi diriment *f*

es análisis dirimente
fr analyse dirimante

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Anàlisi d'una tercera mostra oficial que s'efectua quan els resultats de l'anàlisi inicial i de l'anàlisi contradictòria no coincideixen.

anàlisi inicial *f*

es análisis inicial
fr analyse initiale

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Anàlisi d'una primera mostra oficial obtinguda durant una inspecció.

anamnesi *f*

es anamnesia; anamnesis
fr anamnèse
en anamnesis

CLÍNICA. Part de la història clínica d'un animal que recull els seus antecedents fisiològics i patològics així com els d'altres animals que s'hi relacionen, amb finalitats diagnòstiques.

anamorfosi *f*

es anamorfosis
fr anamorphose
en anamorphosis

ETNOLOGIA. Relació entre les proporcions de les diverses parts del cos d'un animal.

Nota: D'acord amb aquesta noció les races es classifiquen en brevilínies, mediolínies i longilínies.

anaplàsia f

es anaplasia
fr anaplasie
en anaplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Pèrdua de diferenciació cel·lular
característica dels teixits neoplàstics.

Anaplasma

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als remugants, amb forma de bacil o de coc, gramnegatiu, immòbil i aeròbic estrictes, paràsits intracel·lulars obligats que formen inclusions dins dels eritròcits dels remugants, transmesos per artròpodes, principalment paparres i tàvecs, i que no es poden cultivar en medis lliures de cèl·lules.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Anaplasma caudatum* (agent d'anaplasmosi en les vaques), *Anaplasma centrale* (agent d'anaplasmosi en les ovelles i les vaques), *Anaplasma marginale* (agent d'anaplasmosi en les vaques) i *Anaplasma ovis* (agent d'anaplasmosi en les ovelles i les vaques).

anaplasmosi f

es anaplasmosis
fr anaplasnose
en anaplasmosis; gallsickness

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies de bacteris del gènere *Anaplasma* (*Anaplasma caudatum*, *Anaplasma centrale*, *Anaplasma marginale* i *Anaplasma ovis*), transmesa per paparres dels gèneres *Boophilus*, *Dermacentor*, *Ornithodoros* i *Rhipicephalus* i per mosques del gènere *Chrysops*, i caracteritzada per diferents graus d'anèmia, febre, icterícia amb bilirubinèmia i caquèxia.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

anasarca f

es anasarca
fr anasarque
en anasarca

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Edema generalitzat que afecta tots els teixits de l'organisme, especialment el teixit subcutani.

anastomosi f

es anastomosis
fr anastomose
en anastomosis; shunt

CLÍNICA. Connexió quirúrgica entre dos conductes orgànics.

Nota: Generalment es fa entre dues parts d'un mateix conducte (anastomosi intestinal, anastomosi vascular, etc.).

anàtids m pl

es anátidos
fr anatidés
en Anatidae

RAMADERIA. Família de l'ordre dels anseriformes integrada per individus de bec ample i pla, que comprèn, entre d'altres, els ànecs i les oques.

anatomia f

es anatomía
fr anatomie
en anatomy

Branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de l'estructura dels animals.

anatomia patològica f

es anatomía patológica
fr anatomie pathologique
en morbid anatomy; pathological anatomy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Branca de la patologia especialitzada en l'estudi dels canvis estructurals macroscòpics i microscòpics que es produeixen en un animal en el curs d'una malaltia.

ancilòstom m

sin. compl. **anquilòstom m**

es ancilostoma
fr ankylostome
en ancylostome; ankylostome; hookworm

PARASITOLOGIA. Individu del gènere *Ancylostoma*.

Nota: Per extensió, sovint aquest terme també s'aplica als individus de la superfamília *Ancylostomatoidea*, que inclou els gèneres *Ancylostoma*, *Bunostomum*, *Globocephalus* i *Uncinaria*. Popularment, aquests gèneres també es coneixen com a *verms ganxuts*.

ancilostomatidosi f

sin. compl. **anquilostomatidosi f**

es ancilostomatidosis
fr ancylostomatidose
en ancylostomatidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els gossos, els gats i els porcs, causada per les larves i els adults de diverses espècies de nematodes de la superfamília *Ancylostomatoidea*, caracteritzada per petites hemorràgies continuades, anèmia i alteracions intestinals.

Nota: En alguns casos és una zoonosi.

Ancylostoma

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Ancylostomatoidea*, caracteritzats per tenir l'extrem anterior corbat, la qual cosa els confereix aspecte de ganxo.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Ancylostoma caninum* i *Ancylostoma tubaeforme* (de cicle directe, transmeses bàsicament per la penetració cutània de larves infectants, tot i que la via fecal-oral i la galactògena són també possibles, localitzades - en l'estadi adult - a l'intestí prim dels gossos i dels gats, respectivament, i agents d'ancilostomatidosi), i els seus individus reben el nom d'*ancilòstoms*.

Ancylostomatoidea

PARASITOLOGIA. Superfamília de nematodes de l'ordre *Strongylida*, paràsits hematòfags de cicle directe, agents d'ancilostomatidosi, que en l'estadi adult es localitzen a l'intestí prim de les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos i els gats.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta superfamília són *Ancylostoma*, *Bunostomum*, *Globocephalus* i *Uncinaria*.

androgen m

es andrógeno
fr androgène
en androgen

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones esteroides sexuals d'acció masculinitzant secretades per les cèl·lules de Leydig del testicle i, en menor quantitat, per l'ovari i l'escorça de les glàndules suprarenals, i que són regulades pels nivells de gonadotrofines.

Nota: L'androgen més important és la testosterona.

ànec *m*

sin. compl. **tiró** *m*

es pato
fr canard
en duck

RAMADERIA. Ocell domèstic de la família dels anàtids, de potes curtes i bec aplanat, que s'explota per la carn i les plomes.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

àneda *f*

veg. **ànega** *f*

anedó *m*

sin. compl. **aneguet** *m*

es anadino; patito
fr caneton
en duckling

RAMADERIA. Pollet de l'ànec.

ànega *f*

sin. compl. **àneda** *f*; **ànnera** *f*; **tirona** *f*

es pata
fr cane
en drake

RAMADERIA. Femella de l'ànec que s'explota pels ous, la carn i les plomes.

aneguet *m*

veg. **anedó** *m*

anella tarsiana *f*

es anillo tarsiano
fr anneau tarsien

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació en forma circular que es fixa a les extremitats de

l'aviram.

anellament *m*

veg. **anellatge** *m*

anellar *v tr*

es anillar
fr boucler
en ring, to

RAMADERIA. Posar una anella al morro dels porcs perquè grufant no facin malbé el sembrat o no es mosseguin, o als narius dels bovins per a facilitar-ne el maneig.

anellatge *m*

sin. compl. **anellament** *m*

es anillado
fr baguage
en ringing

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació que consisteix a fixar una anella tarsiana a les extremitats de l'aviram.

anèmia *f*

es anemia
fr anémie
en anaemia [GB]; anemia [US]

FISIOPATOLOGIA. Deficiència de la sang caracteritzada per una disminució en el nombre d'eritròcits, una baixa concentració d'hemoglobina i una reducció del valor de l'hematòcrit.

anèmia aplàstica *f*

es anemia aplásica
fr anémie aplastique
en aplastic anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia aregenerativa provocada per l'absència de producció d'eritròcits, sense processos d'infiltració del moll de l'os.

anèmia aregenerativa *f*

es anèmia arregenerativa
fr anémie arégénérative
en aregenerative anemia; nonregenerative anaemia; unresponsive anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia que es caracteritza per una manca de resposta medul·lar a la deficiència d'eritròcits madurs.

anèmia ferropènica *f*

sin. compl. **anèmia per dèficit de ferro *f***

es anèmia ferropénica; anèmia por carencia de hierro; anèmia sideropénica
fr anémie ferriprive; anémie sidéropénique
en hypoferric anaemia; iron-deficiency anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia provocada pel desequilibri entre l'aportació, l'eliminació i el consum de ferro per l'organisme, que en produeix un dèficit.

anèmia hemolítica *f*

es anèmia hemolítica
fr anémie hémolytique
en hemolytic anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia provocada per l'augment de la destrucció dels eritròcits.

anèmia hemolítica autoimmunitària *f*

es anèmia hemolítica autoimmune
fr anémie hémolytique autoimmune
en autoimmune hemolytic anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia hemolítica d'origen immunitari provocada per la presència

d'autoanticossos que reconeixen antígens de la superfície dels eritròcits, els fa susceptibles a l'atac del complement i n'acceleren la desaparició precoç de la circulació sanguínia per l'acció dels receptors Fc i dels macròfags esplènics i hepàtics.

anèmia hemorràgica *f*

es anèmia hemorrágica
fr anémie hémorragique
en haemorrhagic anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia regenerativa que apareix després d'una pèrdua massiva de sang o després d'un període prolongat de segrestament focal de sang dins l'organisme.

anèmia hipoplàstica *f*

es anèmia hipoplásica
fr anémie hypoplastique
en hypoplastic anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia aregenerativa provocada per disminució de la producció d'eritròcits.

anèmia infecciosa equina *f*

es anèmia infecciosa equina
fr anémie infectieuse des équidés
en equine infectious anaemia; swamp fever

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els equins, causada per un virus del gènere *Lentivirus* i transmesa per mosques del gènere *Chrysops* o bé de forma iatrogènica, caracteritzada per la destrucció d'eritròcits i del teixit mesenquimatos, septicèmia, febre alta, pèrdua de forces i mort en l'etapa aguda, o febre intermitent en els cursos subaguts i crònics.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

anèmia mielopàtica *f*
sin. **anèmia mieloptísica** *f*

es anemia mielopática; anemia mieloptísica
fr anémie miélopathique
en myelopathic anaemia; myelophthisic anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia provocada per processos infiltrants del moll de l'os que afecten les cèl·lules hematopoètiques.

anèmia mieloptísica *f*
sin. **anèmia mielopàtica** *f*

anèmia nutritiva *f*
veg. **anèmia per dèficit** *f*

anèmia per dèficit *f*
sin. compl. **anèmia nutritiva** *f*

es anemia carencial; anemia nutricional
fr anémie carentielle; anémie nutritionnelle
en nutritional anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia deguda a la manca d'alguna substància nutritiva necessària per a la síntesi d'hemoglobina o per a la maduració eritrocítica.

anèmia per dèficit de ferro *f*
veg. **anèmia ferropènica** *f*

anèmia regenerativa *f*

es anemia regenerativa
fr anémie régénérative
en regenerative anaemia; responsive anaemia

FISIOPATOLOGIA. Anèmia que es caracteritza

per l'existència de resposta medul·lar a la deficiència d'eritròcits madurs, i que s'observa quan hi ha un nombre de reticulòcits a la sang superior a un valor determinat segons l'especie animal.

Nota: Gairebé mai no apareixen reticulòcits a la sang d'èquids i bovins.

anencefàlia *f*

es anencefalia
fr anencéphalie
en anencephalia; anencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absència congènita d'encèfal, amb malformació greu de la volta del crani i manca d'hemisferis cerebrals o reducció en petites masses nervioses.

anergia *f*

es anergia
fr anergie
en anergy

IMMUNOLOGIA. Manca de resposta immunitària cel·lular contra un antigen amb el qual l'organisme ja hi havia tingut un contacte anteriorment.

anestèsia *f*

es anestesia
fr anesthésie
en anaesthesia [GB]; anesthesia [US]

CLÍNICA. Tècnica emprada per a aconseguir la pèrdua parcial o total de la sensibilitat, especialment de la tàctil i la dolorosa, amb finalitats diagnòstiques, terapèutiques o quirúrgiques.

anestèsia *f*

es anestesia
fr anesthésie

en anaesthesia [GB]; anesthesia [US]

CLÍNICA. Pèrdua parcial o total de la sensibilitat, especialment de la tàtil i la dolorosa, produïda artificialment amb anestèsics o altres mitjans i utilitzada amb finalitats diagnòstiques, terapèutiques o quirúrgiques.

Nota: Per exemple, *anestèsia local* (en una petita superfície del cos), *anestèsia general* (amb pèrdua de la consciència), *anestèsia regional* (en una part del cos),

anestèsic *m*

es anestésico
fr anesthésique
en anesthetic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que elimina la sensació de dolor, aconsegueix la relaxació muscular necessària durant una intervenció quirúrgica i calma l'ansietat.

anestre *m*

es anestro
fr anoestrus
en anestrus; anoestrus

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Període d'inactivitat sexual de la femella d'alguns mamífers, que es dona entre dos estres.

Nota: És típic dels petits remugants, dels equins i de les races rústiques de vaques.

aneuploïdia *f*

es aneuploidia
fr aneuploïdie
en aneuploidy

MALALTIES HEREDITÀRIES. Anomalia que presenten les cèl·lules d'un organisme quan la dotació cromosòmica no és múltiple exacte del genoma bàsic, ja sigui per defecte o per excés.

Nota: Alguns dels exemples més comuns d'aneuploïdia són la trisomia ($2n+1$), la tetrasomia ($2n+2$), la monosomia ($2n-1$) i la nul·lisomia ($2n-2$).

aneurina *f*

veg. **vitamina B₁** *f*

aneurisma *m*

es aneurisma
fr anévrisme
en aneurysm

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Dilatació anormal i localitzada d'un vas sanguini.

angioedema *m*

sin. **edema angioneuròtic *m***

es angioedema; edema angioneurótico
fr angioedème; oedème angioneurotique
en angioedema; angioneurotic edema

FISIOPATOLOGIA. Edema d'origen al·lèrgic que pot afectar la pell, les mucoses i les vísceres, de caràcter repetitiu i sovint acompanyat d'altres reaccions al·lèrgiques.

angiogènesi *f*

es angiogénesis
fr angiogenèse
en angiogenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació de nous vasos sanguinis a partir de capil·lars ja existents en els processos d'inflamació crònica, de creixement tumoral i de formació de circulació colateral.

angiomatosi *f*

es angiomatosis

fr angiomatose
en angiomatosis

FISIOPATOLOGIA. Afecció generalitzada caracteritzada per la presència de molts angiomes a la pell i als òrgans profunds.

angiostenosi *f*

es angiostenosis
fr angioténose
en angiostenosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Estenosi del calibre d'un vas, causada per trombosi, per embòlia o per arteriosclerosi.

angiostrongilosi *f*

sin. compl. **estrongilosi cardiopulmonar canina** *f*

es angiostrongilosis
fr angiostrongylose
en angiostrongylosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Metastrongiloïdosi que afecta els gossos, causada pel nematode *Angyostrongylus vasorum* i caracteritzada per insuficiència cardíaca.

Angiostrongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Angiostrongylus vasorum* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'artèria pulmonar i al ventricle dret dels gossos, i agent d'angiostrongilosi).

angiotensina *f*

es angiotensina
fr angiotensine

en angiotensin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica present a la sang formada per acció catalítica de la renina sobre l'angiotensinogen.

Nota: Existeix l'angiotensina I (AG I), que és una prohormona resultant de l'acció de la renina sobre l'angiotensinogen plasmàtic, i l'angiotensina II (AG II), que és una hormona vasoconstrictora molt potent generada a partir de l'angiotensina I per acció de l'enzim convertasa. L'AG II és un pèptid que es produeix principalment al pulmó i també a nivell endotelial, i actua directament sobre la musculatura llisa vascular i alhora estimula la secreció d'aldosterona. També estimula l'alliberació de catecolamines i, en el sistema nerviós central, provoca un efecte dipsogènic i augmenta la secreció de vasopressina i de corticotropina. L'AG II, mitjançant l'enzim angiotensinasa, és degradada a angiotensina III (AG III), que és inactiva com a vasoconstrictora però afecta la secreció d'aldosterona.

angiotensinogen *m*

es angiotensinógeno
fr angiotensinogène
en angiotensinogen

ENDOCRINOLOGIA. Globulina sèrica secretada pel fetge que dona lloc a l'angiotensina en experimentar hidròlisi per acció de la renina.

angiotripsia *f*

sin. compl. **vasotripsia** *f*

es angiotripsia; vasotripsia
fr angiotripsie
en angiotripsy

CLÍNICA. Operació quirúrgica per a estroncar una hemorràgia que consisteix a cloure els grans pedicles vasculars amb una pinça de gran pressió.

anhidrosi *f*

sin. compl. **isquidrosi** *f*

es anhidrosis; isquidrosis

fr anhidrose

en anhidrosis; ischidrosis

FISIOPATOLOGIA. Manca o deficiència de secreció de suor.

animal d'abastament *m*

sin. **animal de carn** *m*

es animal de abasto; animal de sacrifici

fr animal de boucherie

en meat animal

RAMADERIA. Animal domèstic quadrúpede que s'explota per a destinar-lo al consum alimentari humà.

Nota: Comprèn els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els conills.

animal d'engreix *m*

es animal de engorde

fr animal d'engraissement

en broiler [el pollastre]; fattening animal; feedlot animal

RAMADERIA. Animal domèstic sotmès a engreix.

animal de bast *m*

sin. compl. **atzembla** *f*; **haveria** *f*

es acémila; animal de carga; animal de labarda; haberío

fr animal de bât; animal de somme

en beast of burden; pack animal

RAMADERIA. Animal domèstic quadrúpede que, per les seves aptituds i constitució, és destinat a portar una càrrega.

Nota: Comprèn els cavalls, els ases, les mules, els bous i les vaques.

animal de carn *m*

sin. **animal d'abastament** *m*

animal de companyia *m*

es animal de compañía

fr animal de compagnie

en pet

ANIMALS DE COMPANYIA. Animal domèstic que es té a casa perquè acompanyi les persones que hi viuen amb la seva presència i la seva actitud.

animal de deslletament *m*

veg. **animal de transició** *m*

animal de llana *m*

sin. **bitè** *m*

es animal de lana

fr animal à laine

RAMADERIA. Animal domèstic que produeix llana i s'explota per a aprofitar-la.

animal de llet *m*

es animal de leche

fr animal à lait

en dairy animal

RAMADERIA. Animal domèstic que produeix llet i s'explota per a aprofitar-la.

animal de llet *m*

veg. **lletó -ona** *m i f*

animal de pastura *m*

es animal de pasto

fr animal de pâturage

en grassland animal; grazing animal

RAMADERIA. Animal domèstic que es mena a

pasturar.

animal de pèl *m*

es animal de pelo
fr animal à poil
en hair animal

RAMADERIA. Animal domèstic que té el cos recobert de pèl.

Nota: En contraposició a animal de ploma. Comprèn els cavalls, els ases, les mules, les vaques, les cabres, els porcs i els conills.

animal de peu forcat *m*

es animal de pata hendida; animal de pezuña hendida
fr animal à pied fourchu; animal à sabot fendu
en cloven-footed animal; cloven-hoofed animal

RAMADERIA. Animal domèstic artiodàtil.

Nota: En contraposició a animal de peu rodó. Comprèn les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs.

animal de peu rodó *m*

es animal solípedo
fr animal à sabot rond
en solid-hoofed animal

RAMADERIA. Animal domèstic perissodàtil.

Nota: En contraposició a animal de peu forcat. Comprèn els cavalls, els ases i les mules.

animal de ploma *f*

es animal de pluma
fr animal à plume

RAMADERIA. Animal domèstic que té el cos recobert de ploma.

Nota: En contraposició a animal de pèl. Comprèn les gallines, els ànecs, els galls dindi, els faisans i les guatlles.

animal de remuc *m*

sin. compl. **remugant *m***

es animal rumiante
fr animal ruminant
en ruminant

RAMADERIA. Animal domèstic que remuga.

Nota: Comprèn les vaques, les ovelles i les cabres. Les ovelles i les cabres s'anomenen, específicament, *petits remugants*, i les vaques, *grans remugants*.

animal de sella *m*

sin. compl. **cavalcadura *f***; **montura *f***

es animal de silla; cabalgadura; montura
fr animal de selle; monture
en riding animal

RAMADERIA. Animal de peu rodó destinat a ser cavalcab amb sella.

Nota: Comprèn els cavalls, els ases i les mules.

animal de tir *m*

es animal de tiro
fr animal de trait
en draught animal

RAMADERIA. Animal domèstic quadrúpede que, per les seves aptituds i complexió, és destinat a estirar un vehicle o un objecte pesant, o arrossegar una eina agrícola.

animal de transició *m*

sin. compl. **animal de deslletament *m***

es animal de transición
fr animal de transition
en transition animal

RAMADERIA. Porcastrell d'entre sis i divuit quilos que ja s'ha deslletat però que encara no s'ha sotmès a engreix.

animal domèstic *m*

es animal doméstico
fr animal domestique
en domestic animal

RAMADERIA. Animal que viu al costat de l'home, el qual en té cura per treure'n algun profit.

animal sospitós *m*

es animal sospechoso
fr animal douteux

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Animal que presenta símptomes de pertorbació del seu estat general, la qual cosa pot indicar que la seva carn no és apta per al consum humà o que pateix una malaltia de declaració obligatòria.

anisocòria *f*

es anisocoria
fr anisocorie
en anisocoria

FISIOPATOLOGIA. Desigualtat de dimensions entre la pupila d'un ull i la de l'altre.

anisosfígmia *f*

es anisosfígmia
fr anisosphygmie
en anisosphygmia

FISIOPATOLOGIA. Desigualtat en l'amplitud de les pulsacions sense modificació del ritme cardíac.

ànnera *f* veg. ànega *f*

anodínia *f*

es anodinia
fr anodynne
en anodynia

FISIOPATOLOGIA. Absència de dolor.

anoll *m*

es añojo
en yearling

RAMADERIA. Boví d'un a dos anys.

anomalia *f*

es anomalía
fr anomalie
en anomaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Irregularitat, particularment orgànica i normalment congènita o hereditària, que presenta un individu o un grup d'individus respecte als altres de la mateixa espècie.

Anopheles

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters nematòcers de la família *Culicidae*, paràsits hematòfags de mamífers i ocells, i agents transmissors del nematode *Dirofilaria immitis*, de nematodes del gènere *Setaria* i dels virus de l'encefalitis japonesa i de la mixomatosi.

anoplocefalidosi *f*

es anoplocefalidosis
fr anoplocephalidose
en anoplocephalidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els equins, causada per diverses espècies de cestodes dels gèneres *Anoplocephala* (*Anoplocephala magna* i *Anoplocephala perfoliata*) i *Paranoplocephala* (*Paranoplocephala mamillana*), transmesa per àcars copròfags i caracteritzada per còlics.

Anoplocephala

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Anoplocephalidae*, de cicle indirecte, transmesos per la ingestió d'àcars oribàtids que actuen com a hostes intermediaris, i caracteritzats per disposar d'un escòlex sense rostell ni ganxos i per presentar proglotis més amples que llargs.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Anoplocephala magna* i *Anoplocephala perfoliata* (de cicle indirecte, localitzades -en l'estadi adult- principalment a l'intestí prim dels equins i agents d'anoplocefalidosi).

anoplur m

sin. compl. **poll picador m**

es anopluro; piojo chupador; piojo picador
fr anoploure; pou piqueur
en anopluran; sucking louse

PARASITOLOGIA. Individu del subordre *Anoplura*.

Anoplura

PARASITOLOGIA. Subordre de polls picadors hematòfags, paràsits exclusivament de mamífers, caracteritzats per la seva mida gran, de fins a 5 mm de longitud, i per presentar un cap punxegut i generalment més estret que el tòrax, i agents de diferents tipus d'anoplurosis.

Nota: Alguns dels gèneres més importants d'aquest subordre són *Haematopinus*,

Linognathus i *Solenopotes*, i els seus individus reben el nom d'*anoplurs*.

anoplurosi f

es anoplurosis
fr anoplourose
en anoplurosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Pediculosi que afecta els mamífers, causada per diverses espècies de polls del subordre *Anoplura* i caracteritzada per alteracions cutànies amb prujia i caiguda del pèl.

anorèxia f

sin. compl. **desgana f; inapetència f**

es anorexia; desgana; inapetencia
fr anorexie; inappétence
en anorexia; inappetence

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de la gana.

anòsmia f

es anosmia
fr anosmie
en anosmia

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució del sentit de l'olfacte.

anovulació f

es anovulación
fr anovulation
en anovulation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Manca espontània o provocada de l'ovulació.

anovulatori m

sin. compl. **antiovulatori m**

es anovulatorio
fr anovulatoire
en oral contraceptive; ovulation suppresor

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix l'ovulació.

anòxia f

es anoxia
fr anoxie
en anoxia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Manca d'oxigen en els teixits com a conseqüència d'una deficiència d'irrigació sanguínia.

anquejar v intr

es anquear
fr hancher

RAMADERIA. Moure molt les anques un quadrúpede, especialment un animal de bast.

anquilosi f

sin. compl. **acàmpsia f**

es acampsia; anquilosis
fr ankylose
en acampsia; ankylosis

FISIOPATOLOGIA. Disminució o impossibilitat de mobilitat d'una articulació.

anquilòstom m

veg. **ancilòstom m**

anquilostomatidosi f

veg. **ancilostomatidosi f**

anseriformes m pl

es anseriformes
fr ansériformes
en *Anseriformes*

RAMADERIA. Ordre de la classe dels ocells, integrat per individus aquàtics de plomatge dens i abundant, de tibia curta i amb els dits anteriors units per una membrana, que comprèn, entre d'altres, els anàtids.

ansietat f

es ansiedad
fr anxiété
en anxiety

ETOLOGIA. Estat d'anticipació als perills d'origen desconegut o imaginari com a resultat d'una reacció fisiològica de l'animal.

ansietat per separació f

es ansiedad por separación
fr angoisse de séparation
en separation anxiety

ETOLOGIA. Ansietat que pateixen alguns gossos quan se separen dels seus amos, que es manifesta amb expressions vocals excessives, eliminacions inadequades, conductes destructives, diarrees, vòmits o dermatitis acrals.

antagonista m

es antagonista
fr antagoniste
en antagonist

CLÍNICA. Fàrmac o agent que interfereix la síntesi o la funció d'una substància.

anteflexió f

es anteflexión
fr antéflexion

en anteflexion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Flexió cap endavant d'un òrgan,
especialment de l'úter.

anteversió *f*

es anteversión
fr antéversion
en anteversion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Desviació cap endavant, però sense flexió,
d'un òrgan, especialment de l'úter.

antiàcid *m*

es antiácido
fr antiacide
en antiacid

CLÍNICA. Fàrmac o agent que neutralitza
l'acidesa gàstrica.

antiadrenèrgic *m*

sin. compl. **adrenolític** *m*; **simpaticolític** *m*

es adrenolítico; simpaticolítico
fr adrénolytique; sympathicolitique
en adrenolytic; antiadrenergic;
sympathicolitic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix l'acció
del sistema nerviós simpàtic.

antiaglomerant *m*

es antiaglomerante
fr antiagglomérant; antimottant
en anticaking agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que
redueix o evita la tendència de les
partícules d'un aliment a adherir-se les
unes a les altres.

antiàlgic *m*

veg. **analgèsic** *m*

antial·lèrgic *m*

es antialérgico
fr anallergique; antiallergique
en antiallergic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la
resposta de l'organisme a certs antígens
evitant que es produeixin les
manifestacions típiques de l'al·lèrgia.

antianèmic *m*

es antianémico
fr antianémique
en antianemic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o
combat l'anèmia.

antiarítmic *m*

es antiarrítmico
fr antiarhythmique; antiarythmisant
en antiarrhythmic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o
combat l'arítmia.

antiasmàtic *m*

es antiasmático
fr antiasthmatique
en antasthmatic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o
combat l'asma.

antibiosuplementació *f*

es antibiosuplementación
fr antibiosupplémentation
en antibiotic supplementation

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Administració de petites dosis d'antibiòtics en els aliments destinats als animals per a estimular-ne el creixement, millorar l'índex de transformació i disminuir la taxa de mortalitat.

antibiòtic *m*

es antibiótico
fr antibiotique
en antibiotic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra microorganismes, els elimina o inhibeix el seu creixement i reproducció.

anticancerós *m*

sin. compl. **antineoplàstic *m***

es anticanceroso
fr anticancéreux; antinéoplastique
en anticancer drug; antineoplastic; antitumoral

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o inhibeix el desenvolupament de les neoplàsies.

anticoagulant *m*

es anticoagulante
fr anticoagulant
en anticoagulant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la coagulació de la sang en interferir algun dels seus mecanismes.

anticolinèrgic *m*

sin. compl. **parasimpaticolític *m***

es anticolinérgico; parasimpaticolítico
fr anticholinergique;
parasymphaticolytique
en anticholinergic; parasympatholytic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix el pas dels impulsos a través dels nervis parasimpàtics.

anticoncepció *f*

veg. **contracepció *f***

anticonvulsiu *m*

es anticonvulsivo
fr anticonvulsif
en anticonvulsant; anticonvulsive

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé, alleuja o elimina les convulsions.

anticòs *m*

es anticuerpo
fr anticorps
en antibody

IMMUNOLOGIA. Immunoglobulina sintetitzada principalment per les cèl·lules plasmàtiques en resposta a l'estimulació exercida per un antigen, amb el qual pot combinar-se específicament.

anticòs monoclonal *m*

es anticuerpo monoclonal
fr anticorps monoclonal
en monoclonal antibody

IMMUNOLOGIA. Anticòs procedent d'un mateix clon de limfòcits B.

anticòs policlonal *m*

es anticuerpo policlonal
fr anticorps polyclonal
en polyclonal antibody

IMMUNOLOGIA. Anticòs procedent de clons diferents de cèl·lules.

antidepressiu *m*

es antidepressivo
fr antidépresseur; antidépresseur
en antidepressant

CLÍNICA. Fàrmac o agent emprat en el tractament de les síndromes depressives i de les alteracions del comportament de tipus convulsiu.

antidiarreic *m*

es antidiarreico
fr antidiarrhéique
en antidiarrheal; antidiarrheic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat la diarrea.

antidiürètic *m*

es antidiurético
fr antidiurétique
en antidiuretic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la producció d'orina.

antídote *m*

sin. compl. **contraverí *m***

es antídoto; contraveneno
fr antidote
en antidote

CLÍNICA. Fàrmac o agent que contraresta l'acció d'un verí.

antiemètic *m*

veg. **antivomitiu *m***

antiepilèptic *m*

es antiepileptico
fr antiépileptique
en antiepileptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat l'epilèpsia.

antiescumejant *m*

es antiespumante
fr antimoissant; antimousse
en antifoaming agent; defoamer; defoaming agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que evita o redueix la formació d'escuma, o la destrueix un cop formada.

antiespasmòdic *m*

sin. compl. **espasmolític *m***

es antiespasmódico; espasmolítico
fr antispasmodique; spasmolytique
en antispasmodic; spasmolytic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que relaxa la musculatura llisa i, per tant, elimina els espasmes.

antiestrogen *m*

es antiestrógeno
fr antiestrogène
en antiestrogen

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix els efectes dels estrògens.

antifibril·lant *m*

es antifibrilante
fr antifibrillant
en antifibrillant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé la fibril·lació del miocardi.

antiflogístic *m*

veg. **antiinflamatori *m***

antifúngic *m*

sin. compl. **antimicòtic *m***; **fungicida *m***

es antifúngico; antimicòtico; fungicida

fr antifongique; antimycotique

en antifungal; antimycotic; fungicide

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra els fongs, els elimina o inhibeix el seu creixement i reproducció.

antigen *m*

es antígeno

fr antigène

en antigen

IMMUNOLOGIA. Substància capaç d'induir una resposta immunitària.

antigen d'histocompatibilitat *m*

es antígeno de histocompatibilidad;

antígeno de trasplante

fr antigène d'histocompatibilité; antigène de transplantation

en histocompatibility antigen; transplantation antigen

IMMUNOLOGIA. Antigen de la superfície de les cèl·lules nucleades, característic d'un individu, que determina la compatibilitat o la incompatibilitat d'un trasplantament.

antihelmíntic *m*

sin. **vermífug *m***

es antihelmíntico; vermífugo

fr antihelminthique; vermifuge

en anthelmintic; antihelmintic; vermifuge; wormer

CLÍNICA. Fàrmac o agent que elimina els

cucs gastrointestinals.

antihemorràgic *m*

sin. compl. **hemostàtic *m***

es antihemorrágico; hemostático

fr antihémorragique; hémostatique

en antihaemorrhagic [GB]; antihemorrhagic [US]; haemostatic [GB]; hemostatic [US]

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra les hemorràgies.

antihipertensiu *m*

es antihipertensivo

fr antihypertensif

en antihypertensive

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat la hipertensió arterial.

antihipotensiu *m*

es antihipotensivo

fr antihypotensif

en antihypotensive

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat la hipotensió arterial.

antihistamínic *m*

es antihistamínico

fr antihistaminique

en antihistamine; antihistaminic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix l'efecte de la histamina.

antiinfecció *m*

es antiinfeccioso

fr antiinfectieux

en anti-infective

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat les infeccions.

antiinflamatori *m*

sin. compl. **antiflogístic *m***

es antiflogístico; antiinflamatorio
fr antiinflammatoire; antiphlogistique
en anti-inflammatory; antiphlogistic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o combat la inflamació.

antilipèmic *m*

veg. **hipolipemiant *m***

antimicòtic *m*

veg. **antifúngic *m***

antimicrobià *m*

es antimicróbico
fr antimicrobien
en antimicrobial

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra els microbis, els elimina o inhibeix el seu creixement i reproducció.

antimitòtic *m*

es antimitótico
fr antimitotique
en antimitotic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la divisió cel·lular i, per tant, és emprat en el tractament de les neoplàsies malignes i les leucèmies.

antineoplàstic *m*

veg. **anticancerós *m***

antiovlatori *m*

veg. **anovulatori *m***

antioxidant *m*

es antioxidante
fr antioxydant
en antioxidant

CLÍNICA. Substància que, en petites quantitats, inhibeix l'oxidació d'altres compostos.

antioxidant *m*

es antioxidante
fr antioxydant; antioxygène
en antioxidant

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que retarda o inhibeix les deterioracions d'un aliment causades per l'oxidació, com ara la rancificació o els canvis de color.

antiparasitari *m*

es antiparasitario
fr antiparasitaire
en antiparasitic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra els paràsits, els elimina o inhibeix el seu creixement i reproducció.

antipirètic *m*

sin. compl. **antitèrmic *m***; **febrífug *m***

es antipirético; febrífugo
fr antipyrétique; fébrifuge
en antipyretic; febrifuge

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat la febre.

Nota: Els antipirètics actuen provocant una vasodilatació perifèrica general, un alentiment del metabolisme general o una acció específica sobre el centre regulador de la temperatura.

antiprotozoari *m*

es antiprotozoario
fr antiprotozoaire
en antiprotozoal

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat les infeccions per protozous.

antiprotrombina *f*

es antiprotrombina
fr antiprothrombine
en antiprothrombin

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix o retarda la coagulació sanguínia.

antipsòric *m*

es antipsóric
fr antipsorique
en antipsoric

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat la sarna.

antiràbic *m*

es antirrábico
fr antirabique
en antirabic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que combat la ràbia.

antisèptic *m*

es antiséptico
fr antiseptique
en antiseptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la proliferació de microorganismes i n'impedeix l'acció patògena.

antisèrum *m*

sin. compl. **immunosèrum** *m*; **sèrum**
immune *m*

es antisuero; inmunosuero; suero inmune
fr antisérum; immunosérum
en antiserum; immune serum;
immunoserum

IMMUNOLOGIA. Sèrum que conté anticossos específics contra un determinat antigen.

antitèrmic *m*

veg. **antipirètic** *m*

antitetànic *m*

es antitetánico
fr antitétanique
en antitetanic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o combat el tètanus.

antitiroïdal *m*

es antitiroideo
fr antithyroïdien
en antithyroid

CLÍNICA. Fàrmac o agent que contraresta el funcionament de la glàndula tiroide, especialment la síntesi de l'hormona tiroïdal.

antitoxina *f*

es antitoxina
fr antitoxine
en antitoxin

IMMUNOLOGIA. Anticòs sintetitzat per l'organisme per combatre toxines bacterianes.

antitussigen *m*

sin. compl. **bèquic** *m*

es antitusígeno; béquico

fr antitussif; béchique

en antitussive; bechic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix el reflex de la tos.

antivíric *m*

es antivírico

fr antiviral

en antiviral

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra els virus, els elimina o inhibeix la seva multiplicació.

antivítamina *f*

es antivítamina

fr antivítamine

en antivitamin

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix el funcionament normal d'una vitamina.

antivomitiu *m*

sin. compl. **antiemètic** *m*

es antiemético

fr antiémétique

en antiemetic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que prevé o combat el vòmit.

antracosi *f*

es antracosis

fr anthracose

en anthracosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Pneumoconiosi causada per la inhalació de

pols de carbó.

àntrax *m*

veg. **carboncle bacteridià** *m*

anyell *-a m i f*

sin. compl. **anyí** *m i f*; **be** *m*; **corder** *m*;

marrec *m*; **xai** *-a m i f*

es cordero

fr agneau

en lamb

RAMADERIA. Cria de l'ovella fins a l'edat d'un any.

anyellar *v intr*

sin. compl. **corderar** *v intr*; **xaïar** *v intr*

es parir [la oveja]

fr agneler

en lamb, to

RAMADERIA. Parir l'ovella.

anyí *m i f*

veg. **anyell** *-a m i f*

apallar *v tr*

es dar paja

fr affourager

en fodder, to

RAMADERIA. Escampar palla pel terra i la menjadora d'un estable, una cort o un corral, o pel covador d'un corral, perquè serveixi de jaç i aliment al bestiar i l'aviram que s'hi allotja.

aparellament *m*

es apareamiento

fr appareillement

en mating

GENÈTICA. Acoblament de dos individus amb un alt valor genètic de cara a la selecció artificial.

apedaçat -ada *adj*

es remendado
fr rapiecé
en patchy

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té una clapa que s'uneix al color base amb un contorn vorellat molt destacat.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques i les cabres.

apetència *f*

es apetencia
fr appétence
en appetite

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Comportament animal que consisteix a menjar primerament l'aliment preferit.

Aphthovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Picornaviridae* que inclou l'agent de la febre aftosa, amb set serotips diferents.

apiari *m*

es apiario
fr apier
en apiary

APICULTURA. Edificació destinada a allotjar els ruscs de quadres mòbils, de manera que tinguin el trespàs obert cap a l'exterior, per a protegir-los contra el fred, el vent, els furtis i la destrucció.

Apicomplexa

PARASITOLOGIA. Filum de protozous paràsits, de cicle directe o indirecte i reproducció sexual i asexual, caracteritzats per disposar d'una estructura a l'extrem anterior que serveix per a penetrar dins de les cèl·lules de l'hoste.

Nota: Les espècies d'aquest filum importants en veterinària estan incloses en dues subclasses, *Coccidia* i *Piroplasmia*, de la classe *Sporozoa*.

apicultor -a *m i f*

sin. compl. **abellaire** *m i f*; **abeller** -a *m i f*

es apicultor
fr apiculteur
en apiarist; apiculturist; bee-master; beekeeper

APICULTURA. Ramader que es dedica a l'apicultura.

apicultura *f*

sin. compl. **producció apícola** *f*

es apicultura; producción apícola
fr apiculture
en bee keeping

APICULTURA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació de les abelles.

àpids *m pl*

es ápidos
fr apidés
en *Apidae*

APICULTURA. Família de l'ordre dels himenòpters integrada per insectes aculeats que viuen solitaris o en societat, que comprèn les abelles i els borinots.

apífug *m*

es apífugo
fr apifuge
en bee repellent

APICULTURA. Substància que repel·leix les abelles.

aplàsia *f*

es aplasia
fr aplasie
en aplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absència o interrupció, congènita o adquirida, del desenvolupament d'un teixit o d'un òrgan.

aplicació *f*

es aplique

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Peça de metall, fusta, cuir o plàstic que es fixa o col·loca en determinades parts del cos d'un animal per identificar-lo.

aploms *m pl*

es aplomos
fr aplombs
en plumb

MORFOLOGIA. Conjunt de les línies verticals i imaginàries que indiquen la direcció correcta que han de seguir les extremitats d'un quadrúpede en tota la seva longitud i els punts de recolzament al sòl a fi que estigui ben constituït.

apoplexia *f*

es apoplejía
fr apoplexie
en apoplexy

FISIOPATOLOGIA. Síndrome neurològica d'aparició brusca, deguda a un trastorn vascular cerebral, com l'hemorràgia, l'embòlia, la trombosi o l'espasme, que comporta l'abolició de funcions cerebrals i un cert grau de paràlisi muscular.

apoptosi *f*

es apoptosis
fr apoptose
en apoptosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Mort cel·lular, morfològicament diferent de la necrosi, que permet l'eliminació programada de cèl·lules mitjançant un seguit de mecanismes d'autodestrucció.

apòsit *m*

es apósito
fr pansement
en dressing

CLÍNICA. Qualsevol material, com ara una bena, una gasa, un cotó, etc., a vegades impregnat d'alguna substància medicamentosa, que es col·loca damunt d'una ferida o lesió per tal de protegir-la i facilitar-ne el guariment.

apostema *m* sin. **abscés** *m*

apostemació *f* veg. **supuració** *f*

APPCC *f* veg. **anàlisi de perills i punts de control crítics** *f*

appertització *f*

es appertización

fr appertisation
en appertisation; appertization

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a sotmetre al bany maria durant un temps determinat un aliment contingut en un recipient hermètic.

aprenentatge *m*

es aprendizaje
fr apprentissage
en learning

ETOLOGIA. Canvi en la conducta d'un animal com a conseqüència de l'experiència.

Nota: Els dos tipus principals d'aprenentatge són: el condicionament i l'habitació.

aprenentatge associatiu *m*
veg. **condicionament *m***

aptitud *f*

es aptitud
fr aptitude
en fitness

ETNOLOGIA. Predisposició orgànica i fisiològica d'un animal, d'una espècie o d'una raça per al treball o per a la producció.

Arachnida

PARASITOLOGIA. Classe d'artròpodes caracteritzats per no tenir antenes, per tenir el cos dividit en cefalotòrax i abdomen i per tenir quatre parells de potes en l'estadi adult.

Nota: L'únic ordre d'aquesta classe amb individus paràsits és *Acarina*, i els seus individus reben el nom d'*aràcnids*.

aràcnid *m*

es arácnido
fr arachnide
en arachnid

PARASITOLOGIA. Individu de la classe *Arachnida*.

arbrer *m*

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Esòfag de remugant sacrificat, destinat a consum humà.

arcada *f*
sin. **basca *f***

es arcada; basca
fr nausée
en nausea; retching

FISIOPATOLOGIA. Moviment vomitiu, sense expulsió del contingut de l'estómac, que acompanya la nàusea.

Arcanobacterium

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, grampositius, immòbils i aerobis o anaerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Arcanobacterium pyogenes* (agent de mastitis i, juntament amb *Fusobacterium necrophorum*, de la necrosi infecciosa bulbar ovina; també és agent de diverses infeccions supuratives en els remugants, principalment, abscessos i artritis).

areflèxia *f*

es arreflexia
fr arefléxie
en arreflexia

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de reflexos.

aregar *v tr*

sin. compl. **ajovar** *v tr*

es adiestrar; amaestrar

fr dresser

en break in, to; train, to

RAMADERIA. Ensinistrar un equí o un boví per al treball.

areòla *f*

es areola; aréola

fr aréole

en areola

CLÍNICA. Àrea petita, circular i rogenca que pot aparèixer en una dermoreacció.

arester *m*

es boquera

fr perlèche

en perleche

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Úlcera que es forma sota la llengua dels equins produïda per les arestes de gramínies i d'altres plantes que aquests animals mengen.

Argas

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Argasidae*, que tenen com a hostes principals els ocells tot i que, ocasionalment, també ho poden ser els mamífers.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Argas persicus* i *Argas reflexus* (paràsits principalment de les gallines i dels coloms, respectivament, agents d'argasidosi i transmissors de l'espiroquetosi aviària).

argàsida *m*

sin. compl. **paparra tova** *f*

es argásido; garrapata blanda

fr argasiné; tique molle

en argasid; soft tick

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Argasidae*.

Argasidae

PARASITOLOGIA. Família d'àcars del subordre *Metastigmata*, agents d'argasidosi i caracteritzats per no tenir escut, perquè el capítol no és visible per la cara dorsal i perquè realitzen alimentacions curtes i repetides en els hostes, que poden ser mamífers o ocells.

Nota: Alguns dels gèneres més importants d'aquesta família són *Argas* i *Ornithodoros*, i els seus individus reben el nom d'*argàsids* o *paparrs toves*.

argasidosi *f*

es argasidosis

fr argasidose

en argasidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta tots els animals domèstics, causada per diverses espècies de paparres de la família *Argasidae*.

Nota: És una zoonosi.

argentat -ada *adj*

sin. **platejat -ada** *adj*

es plateado

fr argenté

en silver

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge de color blanc que té reflexos brillants semblants al color de l'argent brunyit.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, els gats, els conills i els ocells.

arinencefàlia *f*

es arrinencefalia
fr arhinencéphalie
en arhinencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Absència congènita dels components olfactoris del cervell.

arítmia *f*

es arritmia
fr arythmie
en arrhythmia

FISIOPATOLOGIA. Variació de la regularitat o de la freqüència del ritme normal dels batecs cardíacs.

arlequí *adj*

es arlequín
fr arlequin
en harlequin

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és blanc amb taques irregulars, generalment grises, blaves o negres.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos, els gats i els conills.

armada *f*

veg. **ramat** *m*

arment *m*

es manada
fr manade; troupeau
en herd

RAMADERIA. Ramat de bous o de cavalls.

armenter -a *m i f*

es manadero

RAMADERIA. Pastor d'un arment.

armentera *f*

es pastizal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Prat on pasturen els arments.

ARN *m*

veg. **àcid ribonucleic** *m*

arna *f*

veg. **rusc** *m*

arnera *f*

veg. **rusc** *m*

arnès *m*

es arnés
fr harnais
en harness

RAMADERIA; ANIMALS DE COMPANYIA. Conjunt de corretges ajustades al voltant del coll i el tòrax d'un animal, que en els animals de companyia s'empra per a subjectar-los i col·locar-hi la placa identificativa i, en el bestiar gros, normalment com a guarniment.

arnès marcador *m*

es arnés marcador
fr harnais marqueur

RAMADERIA. Arnès que es lliga a la regió esternal dels mascles marcadors d'un ramat, proveït d'un dispositiu ple de tinta o

de cera de color que deixa una marca al dors de les femelles que han estat cobertes.

aromatitzant *m*

sin. compl. **odorant** *m*

es aromatizante; odorante

fr aromatisant

en flavoring agent; flavouring agent

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari que s'afegeix al pinso per a modificar-ne l'olor amb la finalitat d'atreure l'animal i afavorir que l'ingereixi.

arrel de bleda-rave *f*

sin. compl. **arrel de remolatxa** *f*

es raíz de remolacha

fr racine de betterave

en beet; beetroot [GB]

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment d'origen vegetal que se subministra molt al bestiar adult.

arrel de mandioca *f*

es raíz de mandioca

fr racine de manioc

en casava root; cassava root; mandioc root; mandioca root; manioc root; manioca root

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment d'origen vegetal que se subministra molt al bestiar porcí adult.

arrel de nap *f*

es raíz de nabo

fr racine de navet

en turnip root

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment d'origen vegetal que se subministra trossejat als

remugants adults.

Nota: També s'utilitza la planta de nap sencera com a farratge.

arrel de remolatxa *f*

veg. **arrel de bleda-rave** *f*

arremolinar *v tr*

es reunir

fr rassembler

RAMADERIA. Fer, el pastor, que el bestiar, especialment les ovelles, s'arremolini.

arremolinar-se *v pron*

es acarrarse

fr s'attrouper

RAMADERIA. Ajuntar-se, els caps de bestiar d'un ramat, de forma compacta, especialment les ovelles.

arrufada de llavi *f*

sin. **reflex de Flehmen** *m*

es flehmen; reflejo de flehmen; reflejo del labio curvo

fr flehmen

en flehmen; lip-curl

ETOLOGIA. Conducta sexual d'un animal mascle que consisteix a aixecar el llavi superior i entreobrir la boca, per afavorir la captació de feromones procedents d'una femella en zel dins de l'òrgan vomeronasal.

Nota: S'acostuma a associar amb les conductes sexuals o socials.

arruixar *v tr*

es oxear

fr effaroucher

en drive away, to; frighten away, to

RAMADERIA. Fer allunyar el bestiar o l'aviram amb crits i gesticulacions.

arteriosclerosi f

es arteriosclerosis
fr artériosclérose
en arteriosclerosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió crònica de les artèries consistent en enduriment, pèrdua d'elasticitat i disminució de la llum del vas, causada per canvis degeneratius i proliferatius de la paret de les artèries.

arteritis vírica equina f

es arteritis viral equina
fr artérite virale équine
en equine viral arteritis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els equins, causada per un virus del gènere *Arterivirus* i caracteritzada per febre, problemes respiratoris, edema i avortaments.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Arteriviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma esfèrica, amb un diàmetre de 60 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou el gènere *Arterivirus*.

Arterivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Arteriviridae* que inclou l'agent de l'arteritis vírica equina i de la síndrome reproductiva i respiratòria porcina.

Arthropoda

PARASITOLOGIA. Fílum d'animals invertebrats, la majoria dels quals són de vida lliure, caracteritzats per tenir potes dividides en segments articulats, un exoesquelet rígid de quitina i un cos format per segments modificats que els permeten de realitzar funcions especialitzades.

Nota: Les espècies paràsites d'interès veterinari pertanyen a les classes *Insecta* i *Arachnida*, i els seus individus reben el nom d'*artròpodes*.

artiodàctils m pl

es artiodáctilos
fr artiodactyles
en Artiodactyla

RAMADERIA. Ordre de la classe dels mamífers, integrat per individus amb dos o quatre dits, que comprèn, entre d'altres, els bòvids i els suïds.

artritis infecciosa f **veg. artritis sèptica f**

artritis sèptica f
sin. compl. **artritis infecciosa f**

es artritis infecciosa; artritis séptica
fr arthrite infectieuse; arthrite septique
en infectious arthritis; septic arthritis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els mamífers, causada per diversos bacteris i caracteritzada per ser el resultat del segrest d'una infecció bacteriana en una articulació, la qual es desenvolupa en tres situacions diferents: infecció hematògena, típica de poltres, vedells i xais; lesió traumàtica amb introducció local de la infecció, i infecció iatrogènica associada a aspiració de l'articulació, infecció o cirurgia,

normalment en cavalls.

artritis/encefalitis caprina f

es artritis/encefalitis caprina
fr arthrite/encéphalite caprine
en caprine arthritis/encephalitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les cabres i les ovelles, causada per un virus del gènere *Lentivirus* i caracteritzada, en els animals joves, per una parèsia que evoluciona ràpidament cap a una paràlisi i, en els animals adults, per una elevada prevalença d'artritis cròniques persistents i mastitis.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

artrodesi f

es artrodesis
fr arthrodèse
en arthrodesis

CLÍNICA. Operació quirúrgica per a provocar la fusió òssia d'una articulació.

artròpode m

es artrópodo
fr arthropode
en arthropod

PARASITOLOGIA. Individu del fílum *Arthropoda*.

artrosi f

es artrosis
fr arthrose
en arthrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Artropatia deformant degenerativa i crònica, no inflamatòria.

ascàride f

es ascáride; áscaris
fr ascaride; ascaris
en ascarid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Ascarididae*.

Nota: Per extensió, sovint aquest terme també s'aplica a tots els individus de l'ordre *Ascaridida*.

Ascaridia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Ascaridida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ascaridia galli* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim principalment de les gallines i altres fasianiformes, i agent d'ascaridiosi).

Ascaridida

PARASITOLOGIA. Ordre de nematodes de mida mitjana o gran, majoritàriament de cicle directe, localitzats -en l'estadi adult- generalment a l'intestí prim i caracteritzats per una boca generalment envoltada de tres grans llavis i perquè les femelles produeixen ous de coberta gruixuda i molt resistents.

Nota: Alguns dels gèneres més importants d'aquest ordre són *Ascaridia*, *Heterakis*, *Ascaris*, *Parascaris*, *Toxascaris* i *Toxocara* (els quatre últims pertanyents a la família *Ascarididae*).

Ascarididae

PARASITOLOGIA. Família de nematodes paràsits de l'ordre *Ascaridia*, caracteritzats per les seves grans dimensions i localitzats, en l'estadi adult, a l'intestí prim dels mamífers.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta

família són *Ascaris*, *Parascaris*, *Toxascaris* i *Toxocara*.

ascarididosi f

es ascaridiosis
fr ascaridiose
en ascaridiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els mamífers i els ocells, causada per nematodes de la família *Ascarididae* i caracteritzada per trastorns digestius i, a vegades, per retard en el creixement i problemes respiratoris i nerviosos.

ascaridiosi f

es ascaridiosis
fr ascaridiose
en ascaridiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Ascarididosi que afecta les gallines, els ànecs, les oques i els galls dindi, causada pel nematode *Ascaridia galli* i caracteritzada per trastorns en la digestió, retard en el creixement i baixa producció.

ascariosi f

es ascariosis
fr ascariose
en ascariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Ascarididosi que afecta els porcs, principalment els animals joves, causada per les larves i els adults del nematode *Ascaris suum* i caracteritzada per un retard en el creixement i, en algunes ocasions, per problemes digestius, respiratoris i nerviosos.

Nota: És una zoonosi.

Ascaris

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la família *Ascarididae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ascaris suum* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels porcs i agent d'ascariosi), i popularment es coneix com a *ascàride del porc*.

Ascarops

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ascarops strongylina* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'escarabats copròfags que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'estómac i a la primera porció de l'intestí prim dels porcs, i agent d'espíridosi gastrointestinal).

ascendència f

es ascendencia
fr ascendance
en ancestry

GENÈTICA. Conjunt d'individus d'una genealogia que n'han engendrat d'altres, als quals han transmès una part o la totalitat del seu patrimoni genètic.

ascendent m i f

sin. compl. **progenitor- a m i f**

es ascendiente; progenitor
fr ascendant; progéniteur
en ancestor; progenitor

GENÈTICA. Individu que forma part d'una ascendència.

Nota: El terme *progenitor -a* s'aplica especialment al pare i la mare.

ascites f

sin. **hidroperitoneu** *m*
sin. compl. **hidroabdomen** *m*

es ascitis; hidroabdomen; hidroperitoneo
fr ascite; hydropéritoine
en ascites; hydroperitoneum

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid serós a la cavitat abdominal.

ascosferosi *f*
veg. **cria enguixada** *f*

Ascosphaera

MICOLOGIA. Gènere de fongs miceliats que inclou espècies patògenes per a les abelles.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ascosphaera apis* (agent de la cria enguixada).

ase *m*
sin. compl. **burro** *m*; **ruc** *m*; **somer** *m*

es asno; burro
fr âne; baudet
en ass; donkey; jackass

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la família dels èquids, més petit que el cavall i amb els crins més curts, d'orelles molt llargues, que s'explota pel treball i com a semental.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

asèpsia *f*

es asepsia
fr asepsie
en asepsis; aseptic technique

EPIDEMIOLOGIA. Mètode preventiu de les infeccions amb què es tracta d'evitar la presència de microorganismes,

especialment patògens, en un medi determinat.

asèpsia *f*

es asepsia
fr asepsie
en asepsis

Absència de microorganismes, especialment patògens, en un medi determinat.

asfígmia *f*

es asfigmia
fr asphygmie
en asphygmia

FISIOPATOLOGIA. Desaparició temporal del pols, sense interrupció de la contracció cardíaca.

asfíxia *f*

es asfixia
fr asphyxie
en asphyxia

FISIOPATOLOGIA. Suspensió de la funció respiratòria per causes mecàniques o per alteració del bescanvi de gasos entre l'aire dels alvèols pulmonars i la sang venosa.

asiní -ina *adj*

es asnino
fr asinien
en asinine

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent a l'ase i la somera.

asístole *f*

es asistolia; asistolismo

fr asystole
en asystole

FISIOPATOLOGIA. Afebliment o cessació del poder contràctil del cor.

asistòlia *f*

es asistolia
fr asystolie
en asystolia

FISIOPATOLOGIA. Conjunt de fenòmens causats per la insuficiència cardíaca i pels trastorns subsegüents de la circulació.

asma *f*

es asma
fr asthme
en asthma

FISIOPATOLOGIA. Malaltia respiratòria causada per la contracció espasmòdica dels músculs dels bronquis i caracteritzada per accessos de dispnea, tos, raneres i opressió pectoral.

Nota: És específica dels gats.

aspergil·losi *f*

es aspergilosis
fr aspergillose
en aspergillosis

MICOSIS. Micosi sistèmica que afecta els animals domèstics, causada per espècies del gènere *Aspergillus* i caracteritzada per processos al·lèrgics, processos de colonització saprofítica d'espais aeris i processos invasius.

Aspergillus

MICOLOGIA. Gènere de fongs miceliats que inclou espècies patògenes per als animals,

productores de micosis i de micotoxines.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Aspergillus flavus* (agent d'aspergil·losi i de la cria petrificada, i productora d'aflatoxines) i *Aspergillus fumigatus* (agent d'aspergil·losi i, ocasionalment, de la cria petrificada).

aspiració *f*

es aspiración
fr aspiration
en aspiration; suction

CLÍNICA. Evacuació de secrecions, sang, etc., per mitjà d'un aspirador, especialment de l'arbre bronquial o del camp operatori en les intervencions quirúrgiques.

aspirador d'ous *m*

es elevador de huevos por vacío
fr souleveur d'oeufs à vide
en vaccum egg lifter

RAMADERIA. Aparell emprat per a traslladar per aspiració els ous des de la calibradora d'ous fins a les caixes d'embalatge.

assaïnet *m*
veg. **renill *m***

assecatge *m*

es secado
fr séchage
en drying

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a reduir-ne de forma controlada la quantitat d'aigua.

assistent -a d'inspecció *m i f*
sin. compl. **ajudant -a d'inspecció *m i f***
auxiliar d'inspecció *m i f*

es asistente de inspección; auxiliar de inspección; ayudante de inspección
fr assistant d'inspection
en veterinary assistant

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Persona amb una formació específica que ajuda un veterinari oficial a dur a terme certes tasques durant una inspecció veterinària, i li comunica immediatament qualsevol anormalitat que hi observa.

Nota: La denominació *assistant -a d'inspecció* és la que s'emptra en la Directriu 64/433/CEE. L'assistant d'inspecció no està autoritzat a intervenir en les inspeccions *ante mortem* i *post mortem*.

associació *f*
veg. **condicionament** *m*

astènia *f*

es astenia
fr asthénie
en asthenia

FISIOPATOLOGIA. Estat de debilitat que pot afectar el funcionament de l'organisme en general, o d'un òrgan, una funció o un sistema determinats.

Astigmata

PARASITOLOGIA. Subordre d'àcars de mida generalment petita, de menys de 0,75 mm de longitud, de color blanquinós o groguenc i sense orificis respiratoris, agents dels diferents tipus de sarna.

Nota: Inclou els gèneres *Chorioptes*, *Cytodites*, *Knemidocoptes*, *Notoedres*, *Otodectes*, *Psoroptes* i *Sarcoptes*.

astringent *m*
sin. compl. **restringent** *m*

es astringente; restringente

fr astringent; restringent
en astringent; restringent

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix les secrecions.

astrocitoma *m*

es astrocitoma
fr astrocytome
en astrocytoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia intracranial d'astròcits, un tipus de cèl·lules no nervioses de l'encèfal.

atac *m*

es ataque
fr attaque
en attack

FISIOPATOLOGIA. Accés, generalment sobtat, d'una malaltia recurrent.

ataronjat -ada *adj*

es anaranjado
fr orangé
en orange-coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és groc vermellós.

atàxia *f*

es ataxia
fr ataxie
en ataxia

FISIOPATOLOGIA. Incapacitat de coordinar, un animal, els moviments musculars voluntaris.

atelèctasi *f*

es atelectasia
fr atélectasie
en atelectasis

FISIOPATOLOGIA. Col·lapse dels pulmons prèviament inflats, a causa d'una obstrucció de les vies respiratòries o d'una compressió o contracció pulmonars.

atenuació *f*

es atenuación
fr atténuation
en attenuation

IMMUNOLOGIA. Reducció de la virulència d'un microorganisme patògen per a un hoste específic sense alterar la seva capacitat de desencadenar una resposta immunitària.

atèrmic -a *adj*

es atérmico
fr athermique
en athermic

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia que segueix el seu curs sense febre.

ateroma *m*

es ateroma
fr athérome
en atheroma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Acumulació i cristallització de lípids, bàsicament colesterol, en forma de plaques a les parets internes de les artèries.

atonia *f*

es atonía
fr atonie
en atony

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de la

capacitat normal de contracció d'un teixit normalment contràtil.

atonia *f*

es atonía
fr atonie
en atony

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de to muscular i de la tensió o del vigor normal dels òrgans.

atòpia *f*

es atopía
fr atopie
en atopy

IMMUNOLOGIA. Estat d'hipersensibilitat que predisposa a reaccions al·lèrgiques davant la presència d'al·lèrgens que entren a l'organisme per inhalació.

atordiment *m*

sin. **estaborniment *m***

es aturdimiento
fr étourdiment
en stunning

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Primera fase de la carnització consistent en la insensibilització de l'animal perquè pugui ser dessagnat mentre encara és viu.

Nota: L'atordiment és obligatori per llei. Per dur-lo a terme s'utilitzen diversos mètodes segons l'espècie, l'edat, el sexe i el pes de l'animal, com per exemple, l'electrocoma, l'electroxoc, les ones electromagnètiques o la pistola d'atordiment.

atrèpsia *f*

sin. compl. **marasme *m***

es atrepsia; marasmo
fr athrepsie; marasme

en athrepsia; marasmus

FISIOPATOLOGIA. Estat d'extenuació extrema, consecutiu a les malalties cròniques, infeccioses o tumorals, o a les dietes hipocalòriques.

atrèsia *f*

es atresia
fr atrésie
en atresia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absència congènita o adquirida d'un orifici natural o oclusió de la llum d'un òrgan tubular.

atròfia *f*

es atrofia
fr atrophie
en atrophia; atrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Disminució del volum d'un òrgan o d'un teixit a causa de la pèrdua de components cel·lulars, ja sigui per raons fisiològiques o patològiques, que comporta una disminució de la funcionalitat de l'òrgan o del teixit afectat.

atruïtat -ada *adj*

es atruchado
fr truitée
en strawberry mark; trouté [gossos]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té petites taques rosses o roges.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, els gossos i els gats.

aturada cardíaca *f*

es paro cardíaco

fr arrêt cardiaque
en cardiac arrest

FISIOPATOLOGIA. Interrupció del bategar efectiu del cor.

atzembla *f*

veg. animal de bast *m*

atzempler -a *m i f*

es acemilero

RAMADERIA. Pastor d'animals de bast.

aus *f pl*

veg. ocells *m pl*

auscultació *f*

es auscultación
fr auscultation
en auscultation

CLÍNICA. Mètode d'exploració clínica consistent a escoltar els fenòmens acústics dels òrgans, especialment les vísceres abdominals i toràciques.

autoal·lèrgia *f*

es autoalergia
fr autoallergie
en autoallergy

IMMUNOLOGIA. Estat d'al·lèrgia provocat i mantingut per la formació d'autoantígens.

autoanticòs *m*

es autoanticuerpo
fr autoanticorps
en autoantibody

IMMUNOLOGIA. Anticòs produït en resposta a

un autoantigen.

autoantigen *m*

es autoantígeno
fr autoantigène
en autoantigen

IMMUNOLOGIA. Antigen propi d'un animal contra el qual l'organisme pot desenvolupar una resposta immunitària.

autocontrol *m*

es autocontrol
fr autocontrôle
en self-control

BROMATOLOGIA. Sistema de control que estableix la legislació per a tots els establiments alimentaris que obliga el responsable d'un establiment a garantir que els processos de fabricació que realitza i els productes que ven compleixen la normativa.

autoempelt *m*

es autoinjerto
fr autoggreffe
en autograft

CLÍNICA. Empelt que procedeix del mateix animal receptor o d'un animal genèticament idèntic de la mateixa espècie.

autofàgia *f*

es autofagia
fr autophagie
en autophagy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Procés pel qual una cèl·lula segresta i digereix, totalment o parcialment, una part del seu citoplasma o orgànuls cel·lulars.

autoimmunitat *f*

es autoinmunidad
fr autoimmunité
en autoimmunity

IMMUNOLOGIA. Fenomen biològic pel qual el sistema immunitari d'un animal reacciona contra els antígens propis.

autoinfecció *f*

es autoinfección
fr autoinfection
en autoinfection

EPIDEMIOLOGIA. Infecció provocada per un agent infecciós que ja s'allotjava en l'hoste sense causar-li cap trastorn fins aquell moment.

autolesió *f*

sin. compl. **automutilació** *f*

es autolesión; automutilación
fr automutilation
en self-mutilation

ETOLOGIA. Lesió corporal que un animal es fa a ell mateix, normalment a causa d'un estrès ambiental excessiu, i que, de vegades, es manifesta amb una dermatosi psicògena.

automutilació *f*

veg. **autolesió** *f*

autorització sanitària de trasllat *f*

veg. **salconduit** *m*

autosexatge *m*

es autosexaje
fr autosexage

en autosexing

RAMADERIA. Sexatge que es fa visualment i amb molta facilitat gràcies a un o més caràcters hereditaris externs lligats al sexe i diferents entre mascle i femella.

autovacuna *f*

es autovacuna
fr autovaccin
en autovaccine

IMMUNOLOGIA. Vacuna preparada amb el cultiu de microorganismes aïllats de teixits o secrecions del mateix animal al qual s'administra.

auxiliar d'inspecció *m i f*

veg. **assistent** -a d'inspecció *m i f*

auxiliar de visita d'explotació *m i f*

sin. compl. **auxiliar pecuari** -ària *m i f*

es auxiliar pecuario
fr technicien des services vétérinaires

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Persona reconeguda per les autoritats sanitàries que ajuda el veterinari oficial en les diferents tasques que s'efectuen en la inspecció d'una explotació ramadera.

auxiliar pecuari -ària *m i f*

veg. **auxiliar de visita d'explotació** *m i f*

averrir *v tr*

es cubrir [el cerdo]
fr couvrir [le cochon]
en cover, to [the pig]

RAMADERIA. Cobrir, el porc, la truja.

Aviadenovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Adenoviridae* que inclou l'agent de la bronquitis de la guatlla, de l'hepatitis per cossos d'inclusió, amb nou serotips coneguts, i de la síndrome de la posta d'ous.

aviar *v tr*

veg. **engegar** *v tr*

Avibirnavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Birnaviridae* que inclou l'agent de la bursitis infecciosa aviària.

avicultor -a *m i f*

es avicultor
fr aviculteur
en poultry keeper; poultry manager; poultryman

RAMADERIA. Ramader que es dedica a l'avicultura.

avicultura *f*

sin. compl. **producció avícola** *f*

es avicultura; producción avícola
fr aviculture
en poultry keeping

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació de l'aviram.

Avipoxvirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Poxviridae*, que inclou l'agent de la verola aviària.

aviram *m*

es avería; averío; aves de corral
fr volaille
en poultry

RAMADERIA. Conjunt d'ocells domèstics d'una granja, que inclou les gallines, els ànecs, les oques, els faisans i els galls dindi, criats per a l'obtenció de productes.

avitaminosi *f*
sin. **hipovitaminosi** *f*

es avitaminosis; hipovitaminosis
fr avitaminose; hypovitaminose
en avitaminosis; hypovitaminosis

FISIOPATOLOGIA. Manca o deficiència d'una o de diverses vitamines.

Avitellina

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Thysanosomidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Avitellina centripunctata* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'àcars oribàtids que actuen com a hostes intermediaris, localitzada - en l'estadi adult - a l'intestí prim de les vaques, les ovelles i les cabres, i agent d'una varietat de cestodosi).

avivament *m*

es avivamiento
fr avivement
en avivement

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a posar al descobert les parts sanes i vasculars d'un teixit lesionat, d'una cicatriu o d'un trajecte fistulós, a fi d'activar-ne la cicatrització.

avortament *m*

es aborto
fr avortement

en abortion

FISIOPATOLOGIA. Expulsió prematura del fetus, especialment abans que sigui viable.

avortament enzoòtic de les ovelles *m*
veg. **clamidiosi ovina** *f*

avortar *v intr*
sin. compl. **malparir** *v intr*

es abortar
fr avorter
en abort, to

FISIOPATOLOGIA. Expulsar prematurament el fetus abans que sigui viable.

avortar *v intr*

es abortar
fr avorter
en abort, to

FISIOPATOLOGIA. Aturar un procés patològic o una malaltia abans del terme natural.

avortí *m*

es abortón
fr avorton
en stillbirth

FISIOPATOLOGIA. Fetus animal nascut mort abans de temps.

avulsió *f*

es avulsión
fr avulsion
en avulsion

TRAUMATISMES. Arrencament traumàtic d'una part d'una estructura anatòmica.

azoospermia f

es azoospermia
fr azoospermie
en azoospermia

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES.
Absència d'espermatozoides en l'esperma,
que produeix esterilitat absoluta.

azorrea f

es azorrea; azotorrea
fr azotorrhée
en azotorrhea

FISIOPATOLOGIA. Estat morbós caracteritzat
per l'augment de compostos nitrogenats
en l'orina i la femta.

Babesia

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoos de la
subclasse *Piroplasmia*, localitzats a
l'interior dels eritròcits dels hostes
definitius, que són majoritàriament
mamífers.

Nota: Les espècies més importants d'aquest
gènere són *Babesia caballi* i *Babesia equi* en els
equins; *Babesia bigemina*, *Babesia bovis*,
Babesia divergens i *Babesia major* en les vaques;
Babesia motasi i *Babesia ovis* en les ovelles i les
cabres, i *Babesia canis* i *Babesia gibsoni* en els
gossos (de cicle indirecte, transmeses per la
picada de paparres de la família *Ixodidae* i
agents de diferents babesiosis).

babesiosi f

sin. **piroplasmosi f**

es babesiosis; piroplasmosis
fr babésiose; piroplasmose
en babesiosis; piroplasmosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que
afecta les vaques, les ovelles, les cabres,
els equins i els gossos, causada per
diverses espècies de protozoos del gènere

Babesia (*Babesia bigemina*, *Babesia bovis*,
Babesia caballi, *Babesia canis*, *Babesia*
divergens, *Babesia equi*, *Babesia gibsoni*,
Babesia major, *Babesia motasi* i *Babesia*
ovis), transmesa per paparres de la família
Ixodidae i caracteritzada per febre, anèmia
i, a vegades, icterícia i hemoglobinúria.

Nota: En el cas dels equins i de les vaques, és
una malaltia de declaració obligatòria segons
l'OIE.

bacil m

es bacilo
fr bacille
en bacillus; rod

BACTERIOLOGIA. Bacteri que té forma
cilíndrica i allargada, de bastó.

Bacillus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris amb
algunes espècies patògenes per als
animals, amb forma de bacil i disposició
aïllada o en cadena, grampositius, mòbils o
immòbils i aerobis estrictes.

Nota: Les espècies més importants d'aquest
gènere són *Bacillus anthracis* (agent del
carboncle bacterià) i *Bacillus cereus* (agent de
mastitis i d'intoxicacions alimentàries).

baciva adj

sin. **buida adj**

es vacía
fr vide
en empty

RAMADERIA. Dit de la femella que no ha
quedat prenyada després d'haver estat
muntada, però que pot quedar-hi o hi ha
quedat altres vegades.

bacivar v tr

RAMADERIA. Separar les ovelles bacives dels marrans.

baciver -a *m i f*

es vaciero

RAMADERIA. Pastor de bestiar baciú.

bacó *m*

veg. porc *m*

bacona *f*

veg. truja *f*

baconera *f*

veg. cortiella *f*

bacteri *m*

es bacteria

fr bactérie

en bacterium

BACTERIOLOGIA. Microorganisme d'estructura procariota, generalment heterotròfic i amb multiplicació per escissiparitat transversa, que pot causar múltiples malalties en els animals.

bactericida *m*

sin. compl. **bacteriolític** *m*

es bactericida; bacteriolítico

fr bactéricide

en bactericidal; bacteriolytic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que elimina els bacteris.

bacterina *f*

es bacterina

fr bactérine

en bacterin

IMMUNOLOGIA. Preparat de bacteris morts que s'utilitza per a estimular la producció d'anticossos amb finalitats profilàctiques o terapèutiques.

bacteriòfag *m*

sin. compl. **fag** *m*

es bacteriófago; fago

fr bactériophage; phage

en bacteriophage; phage

VIROLOGIA. Virus que utilitza un bacteri com a cèl·lula hoste per replicar-se.

bacteriolític *m*

veg. **bactericida** *m*

bacteriologia *f*

es bacteriología

fr bactériologie

en bacteriology

BACTERIOLOGIA. branca de la microbiologia especialitzada en l'estudi dels bacteris.

bacteriosi *f*

veg. **malaltia bacteriana** *f*

bacteriostàtic *m*

es bacteriostático

fr bactériostatique

en bacteriostatic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que actua contra els bacteris i inhibeix el seu creixement o multiplicació.

Bacteroides

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens

per als animals, amb forma de bacil, gramnegatiu, generalment immòbils i anaerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Bacteroides fragilis* (agent d'infeccions supuratives, molts cops polimicrobianes).

bactofugació *f*

es bactofugación; bactofugado
fr bactofugation
en bactofugation

BROMATOLOGIA. Higienització que permet eliminar parcialment els microorganismes mitjançant l'aplicació de la força centrífuga a temperatura de pasteurització, utilitzat tant en llets destinades al consum com en tractaments previs a l'elaboració de llets conservades i formatges.

bagàs *m*

es bagazo; gabazo
fr bagasse [de la canya de sucre]; drêche
en bagasse; begass; begasse

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós sòlid obtingut a partir de la canya de sucre, les olives o les llavors oleaginoses premsades, que se subministra molt als remugants adults.

bagàs de cervesa *m*

es bagazo de cerveza
fr drêche
en brewer's grains

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Bagàs obtingut en la fabricació de la cervesa, que se subministra als remugants principalment pel seu alt valor energètic i la seva elevada digestibilitat.

bai *-a adj*

es bayo
fr bai
en bay

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins que és groc lleugerament rogenc, amb les extremitats, la crina i la cua negres.

balanç energètic *m*

es balance energético
fr bilan énergétique
en energy balance

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Diferència existent entre el contingut energètic de la dieta i el dels excrements, l'orina i els gasos expel·lits per un animal.

balantidiosi *f*

es balantidiosis
fr balantidiose
en balantidiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els porcs i, ocasionalment, els gossos, causada pel protozou *Balantidium coli* i caracteritzada per diarrea amb o sense sang, segons la intensitat, decaïment i deshidratació.

Nota: És una zoonosi.

Balantidium

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous paràsits del filum *Ciliophora*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Balantidium coli* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada al cec i al còlon dels porcs i, ocasionalment, d'altres mamífers com ara els gossos, i agent de balantidiosi, tot i que generalment és apatògena; presenta dues fases en el seu cicle: la de trofozoït, que és mòbil i recoberta de cilis, i la de quist, que és la

forma de resistència i es localitza a la femta).

banda *f*

es banda
fr bande
en band

COLORS. PARTICULARITATS. Marca llarga, més ampla que la ratlla, que té el pelatge o el plomatge d'alguns animals, de color diferent al color de base.

banyegar *v tr*

sin. compl. **mufar** *v tr*; **topar** *v intr*; **tossar** *v intr*

es acornar; acornear; amorcar [el brau]; amurcar [el brau]; cornear; topetar
fr cosser; encorner
en butt, to; gore, to

RAMADERIA. Donar cops amb el cap el bestiar banyut.

barba *f*

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Falda d'oví sacrificat, destinada a consum humà.

barra *f*

es barra; carrillo
fr joue
en cheek

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Mandíbula de quadrúpede sacrificat, inclosa la carn de la galta, destinada a consum humà.

barraample *-a adj*

es de quijada ancha

RAMADERIA. Dit de l'animal boví que menja molt.

barraprim *-a adj*

es de quijada fina; poco comedor

RAMADERIA. Dit de l'animal boví que menja poc.

barrat *-ada adj*

es barrado
fr barré
en barred

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells en què alternen les taques negres o grises amb altres de blanques.

barrat *-ada adj*

es barrado
fr barré
en barred

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és blanc, amb la cara i les potes negres.

Nota: S'aplica, especialment, a les vaques i les ovelles. En el cas de les vaques, també s'usa aquest adjectiu quan l'animal té la cara blanca amb taques negres.

barrat *-ada m i f*

RAMADERIA. Vedell tot just deslletat.

barrejadora de pinso *f*

es mezcladora de piensos
fr mélangeur d'aliments
en feed mixer

RAMADERIA. Màquina que s'utilitza per a mesclar diferents classes de pinsos o aliments, generalment farinosos.

barrigar *v tr*
sin. **furgar** *v tr*

es hocicar; hozar
fr vermillier
en root in, to; root, to

RAMADERIA. Remoure, el porc i el gos, la terra a cops de morro per buscar menjar o per refrescar-se.

basalioma *m*
sin. **tricoblastoma** *m*

es basalioma
fr basaliome
en basalioma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia de les cèl·lules basals de l'epidermis i dels annexos cutanis.

basca *f*
sin. **arcada** *f*

bàscula ramadera *f*

es báscula de ganado
fr bascule pour bétail; pèse-bétail
en cattle weigher; weigh-crush

RAMADERIA. Aparell emprat per a pesar el bestiar.

bateria de gàbies *f*

es batería de jaulas
fr batterie d'élevage
en brooder battery; rearing battery

RAMADERIA. Estructura metàl·lica que conté gàbies en filera, normalment distribuïdes en diferents nivells, que s'utilitza en les granges d'explotació d'aviram i de conills.

be *m*
veg. **anyell** -a *m i f*

be *m*

es oveja
fr mouton
en sheep

RAMADERIA. Qualsevol individu de la subfamília dels ovins, independentment del sexe o l'edat que tingui.

beix *adj*

es beige
fr beige
en beige

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és gris groguenc.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos i els gats.

bel *m*

es balido
fr bêlement
en ba; baa; bleat; bleating

RAMADERIA. Crit de la cabra i de l'ovella.

bellesa *f*

es belleza
fr beauté

RAMADERIA. Conformació natural adequada d'un animal que li fa tenir un bon rendiment productiu o molta capacitat per al treball.

bena *f*

es venda
fr bande
en bandage

CLÍNICA. Tira de teixit d'amplada variable emprada per a subjectar un apòsit o una fèrula o per a protegir, lligar o comprimir una part del cos.

benestar animal *m*

es bienestar animal
fr bien-être animal
en animal welfare

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de condicions adequades en què s'han de tenir els animals durant totes les fases de la seva vida, regulades per la normativa.

benestar animal *m*

es bienestar animal
fr bien-être animal
en animal welfare

ETOLOGIA. Grau d'adaptació d'un animal al seu ambient, que implica absència de patiment.

Nota: Per tal d'assolir un bon nivell de benestar animal cal satisfer les necessitats psíquiques i físiques de l'animal. Hi contribueixen, per exemple, les hores de llum, la temperatura, l'espai social, les interaccions socials, l'exercici físic, la nutrició i els procediments de maneig.

benigne -a *adj*

es benigno
fr bénin
en benign

FISIOPATOLOGIA. Dit del mal, la malaltia, la neoplàsia, etc., que no representen cap perill per a la salut.

bèquic *m*

veg. **antitussigen *m***

beri-beri *m*

es beriberi
fr bérubéri
en beriberi

FISIOPATOLOGIA. Malaltia per carència de vitamina B₁, causada pel consum exclusiu d'arròs sense pellofa i testa i caracteritzada bàsicament per trastorns nerviosos.

berruga *f*

veg. **papil·loma *m***

Besnoitia

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous coccidis formadors de quists de la família *Sarcocystidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Besnoitia besnoiti* (agent de besnoïtosi, generalment de cicle indirecte, tot i que també es pot transmetre mecànicament mitjançant alguns dípters; els hosts intermediaris són les vaques i, amb menys freqüència, les ovelles i les cabres, i l'hoste definitiu es desconeix, tot i que podria ser el gat).

besnoïtosi *f*

es besnoitosis
fr besnoïtose
en besnoitosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els equins i les vaques, causada per diverses espècies de protozous coccidis del gènere *Besnoitia* i caracteritzada per una dermatitis greu en els equins i per inflamació dels nodes limfàtics, inflamacions subcutànies, diarrea i avortament en les vaques.

bèstia *f*

es bestia
fr bête
en beast

RAMADERIA. Animal domèstic quadrúpede, especialment de càrrega.

bestiar *m*

es ganado
fr bétail
en livestock

RAMADERIA. Conjunt de mamífers domèstics d'una granja, que inclou el bestiar gros i el bestiar menut, criats per a l'obtenció de productes o de serveis.

bestiar gros *m*

es ganado mayor
fr bestiaux; gros bétail
en heavy livestock; large animals [US]

RAMADERIA. Bestiar que comprèn els cavalls, els ases, les mules i les vaques.

bestiar menut *m*

sin. compl. **bestiar petit** *m*

es ganado menor
fr petit bétail
en small cattle

RAMADERIA. Bestiar que comprèn les ovelles, les cabres, els porcs i els conills.

bestiar petit *m*

veg. **bestiar menut** *m*

betzoar *m*

es bezoar
fr bézoard

en bezoar

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Concreció que es forma a l'estómac o a l'intestí d'alguns quadrúpedes, especialment dels remugants.

biberó *m*

es biberón
fr biberon
en feeding bottle; nursing bottle

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Recipient graduat, generalment de vidre o de plàstic, amb un broc on es posa una tetina a tall de mugró, emprat per a alletar un animal.

bicolor *adj*

es bicolor
fr bicolore
en bicolour

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que combina dos colors.

bigal *m*

veg. **espinada** *f*

bigarrat -ada *adj*

es abigarrado
fr bigarré
en odd-coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge de més de dos colors diferents, discordants i mal combinats.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les ovelles, les cabres, els gossos, els gats, els conills i els ocells.

biliació *f*

sin. compl. **biligènesi** *f*

es biligénesis; biligenia
fr biligènèse
en bilification; biligenesis

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Producció de bilis.

biligènesi *f*
veg. **biliació** *f*

bilis *f*

es bilis
fr bile
en bile

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Secreció líquida, clara, groguenca i amargant, produïda pel fetge, que es concentra en la vesícula biliar, s'allibera al duodè i té un paper essencial en l'absorció dels greixos.

biopatologia *f*

es biopatología
fr biopathologie
en biopathology

CLÍNICA. Branca de la patologia especialitzada en l'estudi dels paràmetres laboratorials obtinguts a partir de l'examen d'un animal malalt.

biòpsia *f*

es biopsia
fr biopsie
en biopsy

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a extreure un fragment de teixit viu per al seu estudi histopatològic.

bioritme *m*
sin. compl. **ritme biològic** *m*

es biorritmo; ritmo biológico
fr rythme biologique
en biological rhythm; biorhythm

ENDOCRINOLOGIA. Activitat cíclica que presenten moltes funcions biològiques de l'organisme.

Nota: Els ritmes biològics són endògens a l'espècie animal, tot i que poden modificar-se per factors de l'entorn, com ara les hores de llum, la temperatura ambient, la disponibilitat d'aliment, etc. Depenent del període que tenen els bioritmes, es poden classificar en circadianis (període de vint a vint-i-vuit hores; per exemple, la temperatura corporal), ultradianis (període de menys de vint hores; per exemple, el ritme respiratori) i infradianis (període de més de vint-i-vuit hores; per exemple, la muda de pèl).

bioseguretat *f*

es bioseguridad
fr biosecrité
en biosecurity

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt de mesures preses en un medi determinat per a protegir una població de malalties infeccioses.

biotina *f*
veg. **vitamina H** *f*

biotip *m*
sin. **constitució** *f*

es biotipo; constitución
fr biotype; constitution
en biotype; constitution

ETNOLOGIA. Conjunt de les característiques constitucionals d'un animal.

biotip *m*

es biotipo
fr biotype
en biotype

ETNOLOGIA. Grup d'individus que tenen el mateix genotip.

Nota: Per exemple, cadascuna de les races animals.

bipartició d'embrions *f*
sin. **uplicació d'embrions** *f*

es duplicación de embriones
fr duplication d'embryons
en embryo duplication

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Tècnica reproductiva que consisteix a dividir un embrió, normalment d'alt valor genètic, durant el període indiferenciat de les cèl·lules per tal d'obtenir-ne dos de genèticament idèntics.

Nota: És la forma més simple de clonació.

Birnaviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA bicatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 60 nm, sense embolcall i resistent a l'èter, que inclou el gènere *Avibirnavirus*.

bisturí *m*

es bisturí
fr bistouri
en bistoury

CLÍNICA. Instrument quirúrgic en forma de petit ganivet usat per a tallar o fer incisions.

bisturí elèctric *m*

es bisturí eléctrico
fr bistouri électrique
en electric bistoury; electric knife; electrocautery knife

CLÍNICA. Instrument quirúrgic connectat a una font de corrent d'alta freqüència, que talla per destrucció dels teixits que toca, al mateix temps que coagula els petits vasos per evitar una hemorràgia.

bitè *m*
sin. **animal de llana** *m*

bladenc *-a adj*

es trigueño
fr froment
en wheaten

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és ros fosc.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos i els ocells.

blanc *-a adj*

es blanco
fr blanc
en white

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és del color de la neu.

blanquet *m*

es cordilla
fr menu de mouton
en sheep small intestine

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Intestí prim d'oví sacrificat, destinat a consum humà.

blastomicosi *f*

es blastomycosis
fr blastomycose
en blastomycosis

MICOSIS. Micosis sistèmica que afecta els

equins, els gats i, especialment, els gossos, causada per *Blastomyces dermatitidis* i caracteritzada per tos, coïxesa, lesions oculars i lesions cutànies.

Nota: La blastomicosi és endèmica a Amèrica del Nord.

Blastomyces

MICOLOGIA. Gènere de fongs dimorfs patògens per als animals.

Nota: L'única espècie d'aquest gènere és *Blastomyces dermatitidis* (agent de blastomicosi).

blau *m*

sin. **blaverol** *m*; **morat** *m*

es cardenal; moretón

fr bleu

en bruise

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Hematoma cutani causat, habitualment, per contusió.

blau blava *adj*

es azul

fr bleu

en blue

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és gris argentat.

Nota: S'aplica especialment als gossos, els gats, els conills i els ocells.

blaverol *m*

sin. **blau** *m*

blefaroptosi *f*

es blefaroptosis

fr blépharoptose

en blepharoptosis

FISIOPATOLOGIA. Caiguda de la parpella superior, completa o incompleta, de manera que impedeix totalment o parcialment la visió.

blocador *m*

es bloqueador

fr bloqueur

en blocker

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix l'arribada d'estímul, la secreció d'hormones o l'acció d'aquestes o la d'altres òrgans.

blocatge *m*

es bloqueo

fr blocage

en block

FISIOPATOLOGIA. Alteració fisiològica o patològica, funcional o orgànica, que dificulta o impedeix el funcionament normal d'un òrgan o sistema de l'organisme.

BLUP *m*

veg. millor predicció lineal no esbiaixada *f*

boc *m*

sin. compl. **cabró** *m*; **cabrot** *m*

es buco; cabrón; macho cabrío

fr bouc

en buck; he-goat

RAMADERIA. Mascle de la cabra que s'explota com a semental.

boç *m*

veg. **morrió** *m*

bocatge *m*

es boquera
fr perlèche; poulèche
en perleche

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Afta que es forma a la mucosa bucal.

bol *m*

es bolo
fr bol
en bole

CLÍNICA. Píndola grossa i tova.

bol alimentari *m*

es bolo alimenticio
fr bol alimentaire
en alimentary bolus

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Massa formada pels aliments un cop mastegats i insalivats i que és deglutida d'una sola vegada.

bol de beure *m*

es cuenco de agua
fr bol d'abreuvoir
en drinking bowl; water cup [US]

ANIMALS DE COMPANYIA. Recipient baix i més ample de la base que de la boca per evitar que es bolqui, disposat per a donar aigua a un animal de companyia.

bol de menjar *m*

es cuenco de comida
fr mangeoire
en feeding bowl

ANIMALS DE COMPANYIA. Recipient baix i més

ample de la base que de la boca per evitar que es bolqui, disposat per a donar menjar a un animal de companyia.

bol ruminal *m*

es bolo ruminal
fr bolus ruminal
en ruminal bolus

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació en forma esfèrica que conté un microxip i que s'introdueix per via oral perquè resti dins la panxa dels bovins, dels ovins i del cabrum.

bola *f*

es bola
fr cuisse hanche
en top bit and rump

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Peça que s'obté de la pistola en separar-ne la mitjana entre la darrera vèrtebra lumbar i la primera sacra, destinada a consum humà.

bones pràctiques de fabricació *f pl* sigla **BPF *f pl***

es buenas prácticas de fabricación; BPF
fr bonnes pratiques de fabrication; bonnes pratiques de production; bonnes pratiques manufacturières; BPF; BPM
en good manufacturing practice; GMP

BROMATOLOGIA. Conjunt de formes correctes d'actuació en el procés de fabricació de productes alimentosos encaminades a garantir-ne la qualitat i la seguretat.

bones pràctiques higièniques *f pl* sigla **BPH *f pl***

es buenas prácticas higiénicas; BPH
fr bonnes pratiques d'hygiène; BPH
en good hygiene practice

BROMATOLOGIA. Conjunt de formes correctes d'actuació en el procés de fabricació i manipulació de productes alimentosos encaminades a garantir-ne la seguretat.

Boophilus

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Ixodidae*, ectoparàsits hematòfagues de diferents espècies animals, agents d'ixodidosi i transmissors dels agents de diferents babesiosis i anaplasmosis.

Nota: L'espècie més important és *Boophilus annulatus* (paparra d'un sol hoste, que parasita principalment les vaques).

boquir v tr

es cubrir [el cabrón]
fr couvrir [le bouc]
en cover, to [the buck]

RAMADERIA. Cobrir, el boc, la cabra.

borborigme m

es borborismo
fr borborygme
en borborygms

CLÍNICA. Soroll intestinal que es produeix per la mescla de gasos i líquids.

borda f

es borda

RAMADERIA. Construcció de pedra i fusta, habitualment edificada a una certa altura per a aprofitar les pastures, que serveix per a allotjar-hi el bestiar, a la planta baixa, i per a emmagatzemar-hi el fenc recollit a l'estiu, a la part alta.

Nota: La borda és una construcció típica del Pirineu.

bordar v intr

es ladrar
fr aboyer
en bark, to; bay, to

ANIMALS DE COMPANYIA. Fer lladrucs el gos amenaçadorament.

Bordetella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coccobacil i disposició en parella o en cadenes curtes, gramnegatius amb tinció polar, mòbils o immòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Bordetella bronchiseptica* (agent de processos sèptics broncopulmonars en els animals domèstics, de la coriza felina, de la rinitis atrofica porcina i de la tos de les gosses).

borm m

es muermo
fr morve
en glanders

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta els equins però que es pot transmetre a les ovelles, les cabres, els gossos, els gats i altres animals, causada per *Burkholderia mallei* i caracteritzada per lesions nodulars, situades a l'aparell respiratori i a la pell, que s'obren fàcilment.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

borrec -ega m i f

es borrego
fr jeune ovin
en young ovine

RAMADERIA. Ovella jove de menys d'un any que té totes les dents de llet.

borreguer -a m i f

es borreguero

RAMADERIA. Pastor de borrechs.

Borrelia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma helicoidal, gramnegatius, mòbils i microaeròfils, i transmesos per artròpodes.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Borrelia anserina* (agent de l'espriquetosi aviària) i *Borrelia burgdorferi* (agent de la malaltia de Lyme).

borreliosi canina f

veg. **malaltia de Lyme f**

botulisme m

es botulismo

fr botulisme

en botulism; limberneck; western duck disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana greu que afecta els animals domèstics, causada per l'acció d'una toxina termolàbil elaborada pels diferents tipus de *Clostridium botulinum* durant el seu creixement, i caracteritzada per una síndrome neuoparalitzant i trastorns gastrointestinals.

bou m

es buey

fr boeuf

en bullock; ox; steer [US]

RAMADERIA. Brau castrat.

Nota: Antigament, els bous s'utilitzaven per al treball agrícola o com a animals de tir, ja que la castració els proporcionava un temperament tranquil i un augment de la força.

bou m

veg. **brau m**

boual m i f

veg. **boval m**

bouer -a m i f

veg. **bover -a m i f**

boval m

sin. compl. **boual m i f; boveral m**

es boyera; boyeriza

fr bouverie

en ox stable; ox-stall

RAMADERIA. Estable de bous.

bover -a m i f

sin. compl. **bouer -a m i f**

es boyerizo; boyero

fr bouvier

en oxherd

RAMADERIA. Pastor de bous.

boveral m

veg. **boval m**

boví -ina adj

sin. **vacum adj**

es bovino; boyuno; vacuno

RAMADERIA. Dit del bestiar integrat per braus, vaques i vedells.

boví -ina *adj*

sin. compl. **vaccí -ina** *adj*; **vaquí -ina** *adj*

es bovino

fr bovin

en bovine

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent als bovins.

Bovicola

sin. **Damalinia**

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Mallophaga*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Bovicola bovis*, *Bovicola caprae*, *Bovicola equi* i *Bovicola ovis* (localitzades a la pell de les vaques, les cabres, els equins i les ovelles, respectivament, i agents de mal·lofagosi).

bovicultor -a *m i f*

es bovicultor

fr boviculteur

en cowman

RAMADERIA. Ramader que es dedica a la bovicultura.

bovicultura *f*

sin. compl. **bovinotècnia** *f*; **producció**

bovina *f*

es bovicultura; bovinotecnia; producción bovina

fr boviculture

en cattle breeding

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació de les vaques.

bòvids *m pl*

es bóvidos

fr bovidés

en Bovidae

RAMADERIA. Família de l'ordre dels artiodàctils integrada per individus que remuguen, que comprèn entre d'altres els bovins, els ovins i els caprins.

bovinotècnia *f*

veg. **bovicultura** *f*

bovins *m pl*

es bovinos

fr bovinés

en bovines

RAMADERIA. Subfamília dels bòvids de grans dimensions i de cos massís i pesant, que comprèn les vaques.

box *m*

es box

fr box

en box

RAMADERIA. Compartiment individual i tancat d'una quadra que serveix per a allotjar-hi un sol cavall.

box de vedells *m*

es box de terneros

fr cage à veaux

en calf box

RAMADERIA. Gàbia mòbil coberta, normalment de poliuretà, que s'instal·la a l'aire lliure, especialment en zones humides i plujoses, que disposa de pinso i farratge i serveix per a allotjar-hi un sol vedell i protegir-lo dels elements meteorològics.

BPF *f pl*

veg. **bones pràctiques de fabricació** *f pl*

BPH *f pl*

veg. **bones pràctiques higièniques** *f pl*

braçalet *m*

es brazalete

fr bracelet

en white ring

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca que envolta una de les extremitats d'alguns equins però que no davalla fins a la corona.

braçalet *m*

es brazalete; jarretera

fr bracelet

en ankle band

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació en forma circular que es fixa a la part distal de les extremitats dels quadrúpedes.

Brachycera

PARASITOLOGIA. Subordre de dípters caracteritzats per tenir les antenes més curtes que el tòrax i formades per menys de sis segments.

Nota: L'única família important d'aquest subordre és la família *Tabanidae*, i els seus individus reben el nom de *braquícers*.

Brachyspira

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma helicoidal, gramnegatiu, mòbil i anaeròbic estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Brachyspira hyodysenteriae* (agent de la disenteria porcina).

bradicàrdia *f*

es bradycardia

fr bradycardie

en bradycardia

FISIOPATOLOGIA. Disminució de la freqüència del batec del cor.

bradisfígmia *f*

es bradisfígmia

fr bradysphygmie

en bradysphygmia

FISIOPATOLOGIA. Disminució de la freqüència del pols deguda a bradicàrdia o a la producció d'extrasístoles que no atenyen les artèries perifèriques.

bradizoït *m*

es bradizoïto

fr bradyzoïte

en bradyzoite

PARASITOLOGIA. Estadi dels coccidis formadors de quists que en l'hoste intermediari es localitza a l'interior de quists tissulars i que constitueix l'estadi infectant per a l'hoste definitiu.

bragat -ada *adj*

es bragado

en washed inner-thighs

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen el pelatge de l'entrecreix d'un color més clar que el de la resta del cos.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i les vaques.

bram *m*

es rebuzno
fr braiment
en bray

RAMADERIA. Crit de l'ase.

bramul *m*
sin. compl. **braol** *m*; **bruel** *m*; **mugiment** *m*;
mugit *m*

es berrido [vedell]; bramido [bou]; mugido
fr beuglement; meuglement; mugissement
en bellow; low; moo

RAMADERIA. Crit de la vaca.

braol *m*
veg. **bramul** *m*

braquícera *m*

es braquícero
fr brachycère
en brachyceran

PARASITOLOGIA. Individu del subordre
Brachycera.

braquignàtia *f*

es braquignatia
fr brachygnathie
en brachygnathia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Curtedat anormal congènita del maxil·lar
inferior.

brau *m*
sin. compl. **bou** *m*; **toro** *m*

es toro
fr taureau
en bull

RAMADERIA. Mascle de la vaca, que

s'explota per la carn, el treball i com a
reproductor.

brauell *m*
sin. **bravatell** *m*

es eral; novillo
fr taurillon
en young bull

RAMADERIA. Brau o bou jove, de més d'un
any, que encara no està domat ni
acostumat al jou.

Braula

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters del
subordre *Cyclorhapha*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere
és *Braula coeca* (ectoparàsit de les abelles; és
un dípter molt modificat, ja que ha perdut les
ales i ha desenvolupat potes llargues i fortes,
d'aquí que sovint s'anomeni, incorrectament,
poll de les abelles).

brava *f*

es novilla
fr génisse; génisson
en young heifer

RAMADERIA. Vaca jove d'entre un i dos
anys, destinada a la reproducció, que
encara no ha parit mai.

bravatell *m*
sin. **brauell** *m*

bresca *f*

es bresca; panal
fr rayon
en comb; honeycomb

APICULTURA. Estructura de cera constituïda
per una sèrie de cel·les hexagonals que

fabriquen les abelles dins del rusc per a dipositar-hi la mel i el pol·len o per a desenvolupar-hi la cria.

brescador *m*

sin. **crestador** *m*; **desoperculador** *m*

es castradera; cortadera; desoperculador
fr désoperculateur
en capping knife; uncapping knife

APICULTURA. Ganivet en forma de paleta que, un cop escalfat perquè fongui la cera que tanca els opercles, serveix per a brescar.

brescam *m*

es macón

APICULTURA. Bresca sense mel, resseca i de color fosc.

brescar *v tr*

sin. **crestar** *v tr*; **desopercular** *v tr*

sin. compl. **desbrescar** *v tr*

es brescar; castrar; desopercular
fr désoperculer
en harvest, to; uncap, to

APICULTURA. Obrir les cel·les sense danyar la bresca tallant els opercles per extreure'n la mel.

brevilini -ínia *adj*

es brevilineo
fr bréviligne

ETNOLOGIA. Dit de la raça amb unes proporcions corporals curtes amb relació a la mitjana de l'espècie, cosa que li dona un aspecte més compacte.

brià *m*

veg. **dermatofitosi** *f*

bricallaire *m i f*

sin. compl. **bricaller -a** *m i f*

es recovero
fr coquetier

RAMADERIA. Persona que es dedica a comprar conills, aviram i els seus productes per a tornar-los a vendre.

bricaller -a *m i f*

veg. **bricallaire** *m i f*

brida *f*

es brida
fr bride
en bridle

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Estructura filamentosa de teixit fibrós i vascular que es forma entre les seroses com a conseqüència d'una inflamació.

brisa *f*

es brisa; casca; orujo
fr marc de raisin
en marc

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós sòlid obtingut a partir del raïm premsat, constituït per la rapa, la pellofa, la polpa i el pinyol, que se subministra als remugants adults.

broca *f*

es trenca
fr croisée

APICULTURA. Cadascuna de les varetes que es posen als ruscs sense quadres per a sostenir les bresques.

brodat -ada *adj*

sin. **vorellat** *m*

es bordado

fr brodé

en bordered

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que, en el límit de la unió del color blanc i un altre color diferent, sembla que faci un brodat en relleu.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, les cabres i els gossos.

brom *m*

es moquillo canino

fr maladie de Carré; maladie des chiens

en canine distemper; Carré's disease; dog distemper

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els gossos, principalment els animals joves, causada per un virus del gènere *Morbillivirus* i caracteritzada per febre alta, catarro respiratori i ocular, gastroenteritis, molt sovint complicacions pneumòniques i neurològiques i mortalitat elevada.

bromatologia *f*

es bromatología

fr bromatologie

en bromatology

BROMATOLOGIA. Branca de la veterinària que estudia les propietats físiques, químiques i biològiques dels aliments i dels seus constituents, així com els canvis que s'hi produeixen durant les operacions de manipulació.

bromera *f*

veg. **escuma** *f*

broncoconstrictor *m*

es broncoconstrictor

fr bronchoconstricteur

en bronchoconstrictor

CLÍNICA. Fàrmac o agent que contreu els bronquis.

broncodilatador *m*

es broncodilatador

fr bronchodilatant; bronchodilatateur

en bronchodilator

CLÍNICA. Fàrmac o agent que dilata els bronquis.

broncopneumònia verminosa *f*

veg. **metastrongiloïdosi** *f*

bronquitis de la guatlla *f*

es bronquitis de la codorniz

fr bronchite de la caille

en quail bronchitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta les guatlls, causada per un virus del gènere *Aviadenovirus* i caracteritzada per esternuts i, en els animals joves, per problemes respiratoris i mortalitat elevada.

bronquitis infecciosa aviària *f*

es bronquitis infecciosa aviar

fr bronchite infectieuse aviaire

en avian infectious bronchitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta les gallines, sobretot els animals joves d'entre deu i vint-i-un dies, causada per un virus del gènere *Coronavirus* i caracteritzada per una

traqueobronquitis catarral.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

bronquitis parasitària *f*
veg. dictiocaulosi *f*

bronzat -ada *adj*

es bronceado
fr bronzé
en bronze coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que té reflexos brillants semblants al color del bronze.

Nota: S'aplica, especialment, als conills i els ocells.

bru bruna *adj*

es pardo
fr brun
en brown

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és gris fosc tirant a negre.

Brucella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coccobacil o de bacil curt, gramnegatiu, immòbil i aeròbic estrictes.

Nota: Les espècies més importants d'aquests gèneres són *Brucella abortus* (agent de brucel·losi en les vaques), *Brucella canis* (agent de brucel·losi en els gossos i de l'epididimitis canina), *Brucella melitensis* (agent de brucel·losi en les ovelles i les cabres), *Brucella ovnis* (agent de l'epididimitis ovina i d'avortaments en les ovelles) i *Brucella suis* (agent de brucel·losi en les truges).

brucel·losi *f*

es brucelosis
fr brucellose
en brucellosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa i contagiosa que afecta els mamífers domèstics, causada per diverses espècies del gènere *Brucella* (*Brucella abortus*, *Brucella canis*, *Brucella melitensis* i *Brucella suis*) i caracteritzada principalment per avortaments.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

bruel *m*

veg. **bramul** *m*

buc *m*

sin. compl. **rusc rústic** *m*

es colmena fijista
fr ruche fixe
en fixed combe hive; log hive

APICULTURA. Rusc que consisteix en una cavitat, normalment un tronc d'arbre buidat o un recipient de suro, de fang o de canya, a les parets interiors del qual les abelles fabriquen les bresques, que són fixes i s'han de malmetre per a extreure'n la mel.

Nota: És un model de rusc tradicional, actualment en desús.

buf *m*

es soplo
fr souffle
en murmur; souffle

CLÍNICA. Soroll suau, normal o patològic, que es produeix en l'aparell circulatori o respiratori.

buida *adj*
sin. **baciva** *adj*

buit sanitari *m*

es vacío sanitario
fr vide sanitaire
en depopulation of an animal building

RAMADERIA. Tècnica utilitzada en producció animal que consisteix a buidar d'animals una granja durant un període de temps abans de tornar a introduir-hi un nou grup d'animals, amb la finalitat de desinfectar-la i reduir els riscos sanitaris.

Bunostomum

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Ancylostomatoidea*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Bunostomum phlebotomum* i *Bunostomum trigonocephalum* (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral, localitzades -en l'estadi adult- a l'intestí prim de les vaques i de les ovelles i les cabres, respectivament, i agents d'ancilostomatidiosi).

Bunyaviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria helicoidal i forma esfèrica, amb un diàmetre de 80 a 120 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou el gènere *Phlebovirus*.

burell -a *adj*

es pardo oscuro
fr brun foncé
en dark brown

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és gris fosc.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i les

ovelles que tenen taques negres amb fons blanc.

Burkholderia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, gramnegatiu, mòbils o immòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Burkholderia mallei* (agent del borm).

burra *f*
veg. **somera** *f*

burro *m*
veg. **ase** *m*

bursitis infecciosa aviària *f*
sin. compl. **malaltia de Gumboro** *f*

es bursitis infecciosa aviar; enfermedad de Gumboro
fr bursite infectieuse aviaire; maladie de Gumboro
en Gumboro disease; infectious bursal disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta les gallines, generalment els pollets i els ocells joves, causada per un virus del gènere *Avibirnavirus* i caracteritzada per manifestacions entèriques, lesions a la bossa de Fabrici i mortalitat elevada.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

butllofa *f*
sin. compl. **guirola** *f*

es ampolla
fr ampoule; bulle
en bulla

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Vesícula flàccida que, generalment, fa més d'1 cm de diàmetre.

butza *f*

es cascajos

fr boyau; tripes

en belly; green offal

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de les vísceres abdominals d'un animal sacrificat que, un cop aplicat el tractament adequat, són destinades a consum humà.

ca *m*

veg. **gos** *m*

cabanya *f*

es cabaña

fr troupeau

en flock

RAMADERIA. Conjunt dels caps de bestiar d'una determinada espècie o raça que té un país, una comarca, un propietari, etc.

cabàs *m*

es cama; capazo; cuna; lecho

fr litière; panier

en bed; litter

ANIMALS DE COMPANYIA. Panera baixa de base oval amb un dels costats oberts, feta de vímet o de roba enconxada, que serveix perquè hi dormi un animal de companyia.

cabertiosi *f*

es chabertiosis

fr chabertiose

en chabertiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que

afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per les larves i els adults del nematode *Chabertia ovina* i caracteritzada per una síndrome d'enteritis amb diarrea i anèmia.

cabestrejar *v tr*

es cabestrear

fr mener par le licou

en halter, to

RAMADERIA. Menar un animal de bast per una corda lligada al cap.

cabra *f*

es cabra

fr chèvre

en goat

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la subfamília dels caprins, de grandària semblant a l'ovella, de pèl curt i aspre, amb banyes, que s'explota per la carn, la llet i el pelatge.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

cabraboc *m*

es freemartin

fr free-martin

en freemartin

RAMADERIA. Femella del bestiar boví o cabrum masculinitzada, especialment l'afectada de masculinització gestacional.

cabrer -a *m i f*

es cabrerizo; cabrero

fr chévrier

en goat herd [US]; goatherd [GB]

RAMADERIA. Pastor o granger de cabres.

cabrera *f*

es cabrería; chiquero
fr chèvrerie
en goat shed

RAMADERIA. Cabana petita on es recullen les cabres de nits.

cabridada *f*

es camada [de cabritos]
fr portée [de chevreaux]
en litter [of kids]

RAMADERIA. Ventrada de cabrits.

cabridar *v intr*

es parir [la cabra]
fr chevreter; chevretter
en kid, to

RAMADERIA. Parir la cabra.

cabridella *f*

es chota
fr chevrette
en kid

RAMADERIA. Cabrida que encara mama.

cabrissa *f*

es cabreriza
fr chèvrerie
en goat fold

RAMADERIA. Corral de cabres.

cabrit -ida *m i f*

sin. compl. **xot -a** *m i f*

es cabrito; choto
fr bicot; cabri; chevreau [m]; chevrette [f]
en kid

RAMADERIA. Cria de la cabra.

cabró *m*

veg. **boc** *m*

cabrot *m*

veg. **boc** *m*

cabrum *adj*

es cabrío
fr caprin
en caprine

RAMADERIA. Dit del bestiar integrat per cabres, bocs i cabrits.

cadell -a *m i f*

sin. compl. **quissó -ona** *m i f*; **quissoi -a** *m i f*

es cachorro
fr chiot
en pup

ANIMALS DE COMPANYIA. Cria del gos.

cadellada *f*

es camada [de perros]
fr portée [de chiots]
en litter

ANIMALS DE COMPANYIA. Conjunt de cadells nats d'un part.

cadellar *v intr*

sin. compl. **quissoiar** *v intr*

es parir [la perra]
fr chienne

en pup, to; whelp, to

RAMADERIA. Parir la gossa.

caixa de deposicions *f*

es bandeja de arena; cajón de ensuciar;
cajón de serrín

fr casse à litière

en litter tray

ANIMALS DE COMPANYIA. Caixa ampla i plana, sense tapa, que conté sorra absorbent perquè els gats hi defequin i orinin.

calàsia *f*

es calasia; calasis

fr chalasie

en chaliasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en la relaxació del múscul que regula una obertura natural.

calçat -ada *adj*

es calzado

fr balzan

en leg-white; stockinged feet [US]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen una o més potes blanques i el cos d'un color fosc.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, els gossos i els gats.

calçat -ada *adj*

es calzado

fr balzan

en feather legged

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels ocells que tenen les potes cobertes de plomes.

calci *m*

es calcio

fr calcium

en calcium

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que té principalment una funció plàstica i dinàmica en els ossos, les dents i la closca d'ou, i que regula el ritme cardíac, la coagulació sanguínia i l'excitabilitat neuromuscular.

Nota: És l'element que, després de l'oxigen, el carboni i el nitrogen, es troba en major quantitat en l'organisme animal. És fonamental en la producció de llet i d'ous. Se subministra als animals de manera sintètica en forma de closques d'ostra, pedra calcària, fosfat bicàlcic, carbonat càlcic i farina d'ossos.

calcificació *f*

es calcificación

fr calcification

en calcification

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dipòsit de sals de calci en els ossos, les dents o altres teixits.

calcificació distròfica *f*

es calcificación distrófica

fr calcification dystrophique

en dystrophic calcification

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Calcificació en un teixit degenerat o necròtic sense que hi hagi alteració en la calcèmia.

calcificació metastàsica *f*

es calcificación metastásica

fr calcification métastatique

en metastatic calcification

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Calcificació en un teixit normal a causa

d'un excés de sals de calci a la sang.

calcifilaxi f

es calcifilaxis
fr calciphyllaxie
en calciphylaxis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Formació de calcificacions en els teixits com a resposta a l'administració d'un agent desencadenant després d'una reacció d'hipersensibilitat sistèmica.

calcinosi f

es calcinosis
fr calcinose
en calcinosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Calcificació metastàsica de gran intensitat.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *nefrocalcinosi* (als ronyons).

calcitonina f

es calcitonina
fr calcitonine
en calcitonin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica implicada en la regulació de la calcèmia, sintetitzada per les cèl·lules parafol·liculars de la glàndula tiroide dels mamífers i les glàndules ultimobranquials dels ocells, els rèptils i els amfibis, que intervé en el metabolisme del calci i del fosfat, provoca hipocalcèmia i inhibeix la mobilització dels minerals dels ossos.

calcitriol m

sin. compl. **1,25'-colecalciferol m**

es 1,25'-colecalciferol; calcitriol
fr 1,25'-colécalciférol

en 1,25'-cholecalciferol

ENDOCRINOLOGIA. Metabòlit, el més actiu de la vitamina D₃, que també es pot produir endògenament a partir del colesterol si hi ha accés a la radiació solar, i que intervé en el metabolisme del calci i el fosfat i en diversos aspectes de la regulació del teixit ossi.

calcosi f

es calcosis
fr chalcose
en chalcosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en la presència de dipòsits de sals cúpriques en els teixits.

càlcul m

es cálculo
fr calcul
en calculus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Concreció que es produeix sobretot en els òrgans buits o en els seus conductes, formada principalment per sals minerals contingudes en els líquids de l'organisme, especialment la saliva, la bilis i l'orina.

Nota: Popularment es coneix com a *pedra*.

càlcul dental m

sin. compl. **carrall m; tosca dental f**

es cálculo dental; sarro; sarro dental
fr calcul dentaire; tartre; tartre dentaire
en dental calculus; tartar

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Substància grogosa formada per fosfat i carbonat de calci, partícules de menjar i altres materials orgànics que es diposita en les dents a través de la saliva, especialment en els gossos.

calculosi *f*
veg. litiasi *f*

calderada *f*

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment que se subministra al bestiar porcí, obtingut a partir de la cocció de restes vegetals, patates, cols i naps.

calibradora d'ous *f*

es calibradora de huevos
fr calibreuse à oeufs
en egg grader

RAMADERIA. Màquina que separa els ous en funció del seu pes.

Caliciviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 35 a 39 nm, sense embolcall i resistents a l'èter, que inclou el gènere *Calicivirus*.

calicivirosi felina *f*

es calicivirosis felina
fr calicivirose du chat
en feline calicivirus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa benigna que afecta els gats, causada per un virus del gènere *Calicivirus* i caracteritzada per un procés d'esternuts i una lleugera conjuntivitis serosa.

Nota: El virus de la calicivirosi felina pot ser un dels agents de la coriza felina.

Calicivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família

Caliciviridae que inclou l'agent de la calicivirosi felina, de l'exantema vesicular porcí, de la malaltia hemorràgica del conill i un dels diversos agents de la diarrea neonatal dels vedells.

call *m*
sin. callositat *f*

es callo; callosidad
fr cal; callosité
en callosity; callus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Àrea localitzada d'hiperqueratosi i hiperplàsia epidèrmica deguda a pressió, fricció o qualsevol altra irritació, que apareix sobretot a les plantes de les extremitats.

call *m*

es callo
fr cal
en callus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoformació òssia que solda els dos extrems d'un os fracturat.

Nota: És un fenomen de reparació.

cal·lifòrid *m*

es califórido
fr calliphoridé
en blowfly; calliphorid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Calliphoridae*.

Calliphora

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Calliphoridae*, caracteritzats pel seu color blavós i agents primaris o, majoritàriament, secundaris de miasis cutànies.

Calliphoridae

PARASITOLOGIA. Família de dípters del subordre *Cyclorhapha*, la majoria dels quals no són paràsits o bé són paràsits facultatius, caracteritzats per presentar colors metàl·lics brillants en l'estadi adult i agents de miasis cutànies.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta família són *Calliphora*, *Chrysomya*, *Cochliomya*, *Lucilia* i *Phormia*, i els seus individus reben el nom de *cal·lifòrids*.

Callitroga

veg. *Cochliomyia*

callol -a adj

es albahío
fr jaunâtre
en white cream

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les vaques que és groguenc clar tirant a ros.

callositat f

sin. *call m*

calmant m

sin. compl. *sedant m*

es calmante; sedante
fr calmant; sedatif
en calmativ; sedative

CLÍNICA. Fàrmac o agent que calma el nerviosisme, la irritabilitat i l'excitació.

Calodium

veg. *Capillaria*

caloria f

es caloría
fr calorie
en calory

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Unitat de mesura emprada en alimentació animal referent a la quantitat d'energia que aporta un aliment a l'organisme, que equival a la quantitat de calor necessària per a elevar un grau centígrad la temperatura d'un gram d'aigua a una atmosfera de pressió.

calostre m

es calostro
fr colostrum
en colostrum

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Líquid groguenc i espès secretat per la glàndula mamària poc abans i després del part, caracteritzat per la seva riquesa en sals minerals i vitamines, una escassa proporció de lactosa i una important fracció proteica en què destaquen les immunoglobulines.

Nota: És molt important per als nounats des del punt de vista nutricional i immunològic.

camafeu adj

es camafeo
fr camaïeu
en cameo

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gats que és argentat, crema o blanc amb pigues vermell clar.

cambra d'injecció d'amoniac f

es cámara de inyección de amoníaco
fr chambre d'injection d'ammoniac
en ammonia injection room

RAMADERIA. Recinte en què s'injecta gas

amoníac de manera que, combinat amb altres elements, es transformi la palla que s'hi emmagatzema en un producte per a l'alimentació dels remugants.

cambra de cria *f*

es cámara de cría
fr nid à couvin
en brood nest

APICULTURA. Espai inferior del rusc proveït d'alces on hi ha les bresques que contenen la cria.

cambra frigorífica *f*

es cámara frigorífica
fr chambre frigorifique; chambre froide
en cooling chamber

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Sala o recinte adequat amb instal·lacions que permeten mantenir baixa la temperatura i conservar determinats productes amb finalitats industrials o comercials.

cambra respiratòria *f*

es cámara respiratoria
fr chambre respiratoire
en respiration chamber

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Cambra completament tancada on s'allotja un animal, proveïda d'uns dispositius per a mesurar els intercanvis gasosos que es produeixen amb l'exterior, amb la finalitat de determinar l'energia en forma de calor que s'obté d'un aliment en relació amb el tipus d'animal allotjat.

camió aspirador de llet *m*

es camión-cisterna con aspirador de leche
fr citerne avec suceuse de remplissage
en bulk milk collection lorry

RAMADERIA. Camió cisterna especialment condicionat per a recollir la llet dels tancs de refrigeració de l'explotació mitjançant la utilització d'un aparell aspirador.

camió gàbia *m* veg. **camió ramader *m***

camió ramader *m*
sin. compl. **camió gàbia *m***

es vehículo de ganado
fr camion de bétail
en livestock vehicle; stock car

RAMADERIA. Vehicle proveït d'una gàbia especialment condicionada per al transport de bestiar.

camió tremuja *m*

es camión-tolva para pienso
fr camion-citerne à aliments
en bulk feed truck [US]

RAMADERIA. Vehicle proveït d'una caixa tremuja especialment condicionada per al transport de pinso i amb capacitat per a la càrrega i descàrrega de la matèria transportada.

camp operatori *m*

es campo operatorio
fr champ opératoire
en field of operation; operative field

CLÍNICA. Zona del cos d'un animal on es practica una operació quirúrgica.

campilobacteriosi genital bovina *f*

es campilobacteriosis genital bovina
fr campylobactériose génitale bovine
en bovine genital campylobacteriosis;

bovine vibriosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els òrgans genitals de les vaques, causada per *Campylobacter fetus* subsp. *venerealis* i caracteritzada per avortaments repetits i mortalitat embrionària.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Campylobacter

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma curvilínia, gramnegatius, mòbils i microaeròfils.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Campylobacter fetus*, amb les subespècies *Campylobacter fetus* subsp. *fetus* (agent d'avortaments en les vaques) i *Campylobacter fetus* subsp. *venerealis* (agent de la campilobacteriosi bovina), i *Campylobacter jejuni* (agent de l'hepatitis víbriònica aviària i d'altres processos entèrics en diverses espècies animals).

camussa *adj*

es gamuza
fr chamois
en chamois

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o el plomatge que és groc pàl·lid.

Nota: S'aplica, especialment, a les ovelles, les cabres i els ocells.

canal *f*

es canal; carcasa
fr carcasse
en carcass; carcass

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Cos de l'animal dessagnat i eviscerat, obtingut d'acord amb la normativa establerta per a cada espècie.

canal d'evacuació *m*

es canal de deyecciones; canal de evacuación
fr canal à lisier
en slurry channel

RAMADERIA. Conduïte oberta, de secció rectangular, construïda a la part posterior de l'estable i destinada a conduir els excrements del bestiar fora de la nau.

càncer *m*

veg. neoplàsia maligna *f*

Candida

MICOLOGIA. Gènere de fongs unicel·lulars que inclou espècies patògenes per als animals.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Candida albicans* (agent de candidosi).

candidiasi *f*

veg. candidosi *f*

candidosi *f*

sin. compl. **candidiasi** *f*

es candidiasis; candidosis
fr candidiase; candidose
en candidiasis [US]; candidosis

MICOSIS. Micosi superficial, subcutània o sistèmica que afecta els animals domèstics, causada per diferents espècies del gènere *Candida*, principalment *Candida albicans*, i caracteritzada per una simptomatologia molt diversa segons on es localitzi.

canera *f*

veg. caseta *f*

canera *f*
veg. **gossera** *f*

caní -ina *adj*

es canino
fr canin
en canine

ANIMALS DE COMPANYIA. Relatiu o pertanyent al gos.

canibalisme *m*

es canibalismo
fr cannibalisme
en cannibalism

ETOLOGIA. Conducta d'alguns animals, especialment dels carnívors i els omnívors, que consisteix a menjar-se individus de la mateixa espècie.

Nota: El canibalisme sovint està associat a una relació maternofilial inadequada o amb la malaltia i l'afebliment de la cria.

canície *f*
sin. **leucotríquia** *f*

es canicie; leucotriquia
fr canitie
en canities; leukotrichia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malaltia caracteritzada per una reducció parcial o total de la pigmentació del pèl.

canicultura *f*
sin. compl. **cinotècnia** *f*; **producció canina** *f*

es canicultura; cinotecnia; producción canina
fr cynotechnie
en cynotechnics

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a l'estudi i la millora de les races, les aptituds i el comportament dels gossos.

cànids *m pl*

es cánidos
fr canidés
en Canidae

ANIMALS DE COMPANYIA. Família de l'ordre dels carnívors, integrada per individus digitígrads i fissípedes, de formes esveltes, àgils i robusts, amb el cap generalment petit i el musell prolongat, que comprèn entre d'altres els gossos.

cant *m*

es canto
fr chant
en singing

RAMADERIA. Crit del gall.

cànula *f*

es cánula
fr canule
en cannula

CLÍNICA. Tub obert per tots dos caps emprat per a conduir un fluid a través d'una obertura natural o patològica de l'organisme.

Nota: És molt utilitzat per a fer el rentatge de cavitats naturals.

canyella *adj*

es canela
fr canelle
en cinnamon

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és brunenc tirant a roig.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos, els gats i els ocells.

canyet *m*

es carnero
fr écarissage
en charnel

RAMADERIA. Lloc on s'incineren o s'enterren les bèsties mortes.

caoba *adj*

es caoba
fr acajou
en mahogany

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o el plomatge que és bru vermellós.

Nota: S'aplica, especialment, a les cabres i els ocells.

cap de bestiar *m*

es cabeza de ganado
fr tête de bétail
en head of cattle

RAMADERIA. Individu que forma part d'un ramat.

cap de moro -a *adj*

es cabeza de moro
fr cap de more
en black-head

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels animals que tenen el cap negre o més fosc que la resta del cos.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i els ocells.

cap de mort -a *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels equins que tenen la part inferior del cap fosca o negra.

capacitació *f*

es capacitación
fr capacitation
en capacitation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Conjunt de canvis bioquímics i físics gràcies als quals els espermatozoides esdevenen capaços de fecundar un òvul.

capador -a *m i f*

veg. castrador -a *m i f*

capar *v tr*

veg. castrar *v tr*

capí -ina *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les cabres que tenen el pelatge blanc i la cara negra.

Capillaria

sin. compl. *Calodium* ; *Eucoleus*

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Enoplida*, de cicle directe o indirecte, segons l'espècie, caracteritzats per un cos prim i filamentós amb un esòfag llarg, localitzats en diferents òrgans de mamífers i ocells, i agents de diferents capil·lariosis.

Nota: Els termes *Calodium* i *Eucoleus* són sinònims de *Capillaria* només en algunes espècies. Les espècies més importants d'aquest gènere són *Capillaria aerophila* (localitzada -en l'estadi adult- a l'aparell respiratori dels gossos i els gats), *Capillaria bovis* (localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim de les vaques, les ovelles i les cabres), *Capillaria caudinflata* (localitzada -en l'estadi adult- a l'aparell digestiu de diversos

ocells), *Capillaria contorta* (localitzada -en l'estadi adult- a l'aparell digestiu de diversos ocells), *Capillaria hepatica* (localitzada -en l'estadi adult- ocasionalment al fetge de mamífers domèstics), *Capillaria obsignata* (localitzada -en l'estadi adult- a l'aparell digestiu de diversos ocells) i *Capillaria plica* (localitzada -en l'estadi adult- a la bufeta urinària dels gossos i els gats).

capil·lariosi f

es capilariosis
fr capillariose
en capillariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta les vaques, les ovelles, les cabres, els gossos, els gats i els ocells, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Capillaria* (*Capillaria aerophila*, *Capillaria bovis*, *Capillaria caudinflata*, *Capillaria contorta*, *Capillaria hepatica*, *Capillaria obsignata* i *Capillaria plica*) i caracteritzada per gastroenteritis crònica i caquèxia en els ocells i per enteritis amb diarrea, hepatitis o broncopneumònia en els remugants, els gossos i els gats.

capó m

sin. compl. **caponat m**

es capón
fr châtre
en castrated animal

RAMADERIA. Animal mascle que ha estat castrat.

capó m

es capón
fr chapon
en capon

RAMADERIA. Pollastre castrat de petit per engreixar-lo i vendre'n la carn.

caponador -a m i f

es capador; castrador
fr châtreur
en castrator; gelder

RAMADERIA. Persona que es dedica a caponar pollastres.

caponar v tr

es pisar
fr côcher
en tread, to

RAMADERIA. Cobrir, un ocell mascle, la femella.

caponar v tr

es capar
fr chaponner
en caponize, to

RAMADERIA. Castrar un pollastre per ajudar a encebar-lo amb facilitat.

caponat m

veg. **capó m**

caponera f

es caponera
fr épinette; mue
en fattening for capons

RAMADERIA. Gàbia on s'engreixen els capons.

caprí -ina adj

es cabruno; caprino
fr caprin
en caprine; goatish

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent a la cabra.

capricultor -a m i f

es capricultor
fr capriculteur
en goatman

RAMADERIA. Ramader que es dedica a la caprinocultura.

capricultura f

sin. compl. **caprinotècnia f**; **producció caprina f**

es capricultura; caprinotecnia; producció caprina
fr capriculture
en goat breeding

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació de les cabres.

caprinotècnia f
veg. **capricultura f**

caprins m pl

es caprinos
fr caprinés
en Caprinae

RAMADERIA. Subfamília dels bòvids de cos robust i àgil, potes fortes, musell amb barba i cua curta amb pèl a l'extrem, que comprèn les cabres.

Capripoxvirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Poxviridae*, que inclou l'agent de la dermatosi nodular contagiosa, de la verola caprina i de la verola ovina.

càpsida f

es cápsida; cápside
fr capside
en capsid

VIROLOGIA. Coberta proteica que protegeix l'àcid nucleic d'un virus.

capsòmer m

es capsómero
fr capsomère
en capsomer

VIROLOGIA. Cadascuna de les unitats morfològiques d'una càpsida, formada per una o més subunitats proteiques.

càpsula f

es cápsula
fr capsule
en capsule

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via oral, consistent en un embolcall cilíndric o esfèric amb el medicament en pols a dins.

caputxí -ina adj

es capuchino
fr capucin
en capuchin

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les vaques que tenen el pelatge del cap de color diferent al del cos i que acaba en forma de punta en el clatell, com si fos una caputxa.

caquèxia f
sin. **emaciació f**

es caquexia; emaciación
fr cachexie; émaciation
en cachexia; emaciation; wasting

FISIOPATOLOGIA. Alteració profunda de

l'organisme que apareix en la fase final d'algunes malalties, produïda pel catabolisme de les proteïnes estructurals del cos i caracteritzada per aflluïment considerable, astènia i anèmia.

carablanç -a *adj*

veg. **carabonic -a** *adj*

carabonic -a *adj*

sin. compl. **carablanç -a** *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen la cara blanca i el cos d'un altre color o barreja de colors.

caràcter *m*

es carácter
fr caractère
en character

GENÈTICA. Expressió d'un gen o d'un conjunt de gens en un individu en forma de tret específic del seu fenotip.

caràcter ètnic *m*

es carácter étnico
fr caractère ethnique
en ethnic feature

ETNOLOGIA. Particularitat fisiològica, morfològica, patològica o psíquica comuna als individus d'una mateixa raça.

caràcter poligènic *m*

es carácter poligénico
fr caractère polygénique
en polygenic character

GENÈTICA. Caràcter regit per més d'una parella de gens, l'efecte dels quals es considera que és més o menys semblant sobre l'observació fenotípica del caràcter.

caràcter qualitatiu *m*

es carácter cualitativo
fr caractère qualitatif
en qualitative character

GENÈTICA. Caràcter que es refereix a qualitats no mesurables com ara aspecte, color o pilositat.

caràcter quantitatiu *m*

es carácter cuantitativo
fr caractère quantitatif
en quantitative character

GENÈTICA. Caràcter que es refereix a qualitats mesurables com ara estatura, pes, quantitat de llet produïda i percentatge de greix que conté o índex de transformació.

caramel·lització *f*

es caramelización
fr caramélisation
en caramelization

BROMATOLOGIA. Transformació del sucre d'un aliment en un líquid pastós de color marró, de diferent olor, gust i textura, per l'acció d'una font de calor elevada.

Nota: Pot ser un efecte buscat o un defecte d'elaboració.

caranegre -a *adj*

es carinegro

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen tota la cara negra i el cos d'un altre color o barreja de colors.

carbohidrat *m*

veg. **glúcid** *m*

carbonat -ada *adj*

es carbonado
fr charbonné
en black spotted; blackened

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té una taca negra, irregular i allargada, o més d'una.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i les vaques.

carboncle bacteridià *m*

sin. compl. **àntrax** *m*

es ántrax; carbunco bacteridiano
fr charbon bactérien; fièvre charbonneuse
en anthrax; splenic fever

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa de curs ràpidament mortal que afecta els animals domèstics, principalment les vaques, les ovelles i les cabres, causada per *Bacillus anthracis*, transmesa per mosques del gènere *Chrysops* i caracteritzada per un quadre septicèmic amb hemorràgies per les obertures naturals i esplenomegàlia.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

carboncle simptomàtic *m*

veg. **gangrena emfisematosa** *f*

carcanada *f*

sin. compl. **carcassa** *f*

es entrecuesto
fr carcasse
en carcass; carcass

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ossada sencera de l'animal sacrificat, despullada de la carn,

destinada a consum humà.

carcassa *f*

veg. **carcanada** *f*

carcinogen *m*

es carcinógeno
fr carcinogène
en carcinogen

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Substància que causa neoplàsia maligna.

carcinogènesi *f*

es carcinogénesis; carcinogenia
fr carcinogénèse
en carcinogenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Conjunt de mecanismes que causen el desenvolupament d'una neoplàsia maligna.

carcinoide *m*

es carcinoide
fr carcinoïde
en carcinoid

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia poc freqüent que s'origina a partir de les cèl·lules endocrines de la mucosa intestinal i la mucosa respiratòria.

carcinoma *m*

es carcinoma
fr carcinome
en carcinoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia maligna d'origen epitelial.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *adenocarcinoma* (de les cèl·lules epitelials glandulars) i

cistadenocarcinoma (de les cèl·lules epitelials glandulars que donen lloc a grans cavitats quístiques).

carcinomatosi *f*
veg. **carcinosi** *f*

carcinosi *f*
sin. compl. **carcinomatosi** *f*

es carcinomatosis; carcinosis
fr carcinose
en carcinomatosis; carcinosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Procés de generalització d'un carcinoma mitjançant metastasi.

cardiologia *f*

es cardiología
fr cardiologie
en cardiology

Branca de la veterinària especialitzada en l'anatomia, la fisiologia i la patologia del cor.

cardiotònic *m*

es cardiotónico
fr cardiotonique
en cardiotonic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que reforça l'activitat del cor.

carei *adj*

es carey
fr caret; écaille-tortue
en tortoiseshell

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge tricolor dels animals petits que és barrejat de negre amb ombres que van des del vermell fins al groc i que sovint formen

clapes.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos, els gats i els conills.

carència *f*

es carencia
fr carence
en deficiency

FISIOPATOLOGIA. Manca o deficiència greu en l'organisme d'elements nutritius indispensables.

càries *f*

es caries
fr carie
en caries

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Malaltia dels teixits durs de la dent que sovint afecta els equins i les ovelles, caracteritzada per desmineralització de la part inorgànica de la dent i degradació enzimàtica de la matriu orgànica.

carinar *v intr*

es gañir
fr hurler
en yelp, to

ANIMALS DE COMPANYIA. Cridar el gos estridentment quan pren mal.

cariorexi *f*

es cariorrexis
fr caryorrexie
en karyorrhexis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Fragmentació del nucli cel·lular, durant el procés de mort cel·lular, que comporta la desintegració de la cromatina.

carminatiu *m*

es carminativo
fr carminatif
en carminative

CLÍNICA. Fàrmac o agent que elimina les flatositats i meteorismes gàstrics o intestinals, o n'afavoreix l'expulsió.

carn *f*

es carne
fr viande
en meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Part tova del cos dels quadrúpedes i l'aviram formada principalment per teixit muscular, connectiu i adipós, destinada a consum humà.

carn desossada mecànicament *f*

es carne deshuesada mecánicamente;
carne separada mecánicamente
fr viande désossée mécaniquement;
viande séparée mécaniquement
en mechanically deboned meat;
mechanically separated meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn separada dels ossos de l'animal per procediments mecànics, generalment després de l'especejament, i destinada a l'elaboració de productes alimentaris.

carn DFD *f*

sin. **carn fatigada *f***

es carne DFD; carne fatigada
fr viande DFD; viande fatigué
en black beef; DFD meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn d'aspecte mat, de color fosc, eixuta al tall i de consistència ferma, generalment procedent

d'animals que han estat sotmesos a un gran esforç poc abans de morir i han esgotat les reserves de glucogen.

Nota: La sigla *DFD* prové de l'anglès *dark, firm and dry*, 'fosca, ferma i seca'.

carn fatigada *f*

sin. **carn DFD *f***

carn forana *f*

es carne foránea
fr viande foraine
en meat from another district

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn que arriba a l'escorxador per a ser conservada en cambres frigorífiques i posteriorment expedida, procedent d'un animal sacrificat en un altre escorxador.

carn fresca *f*

es carne fresca
fr viande fraîche
en fresh meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn procedent d'un animal acabat de sacrificar que ha estat airejada i no s'ha sotmès a cap altre tractament que no sigui el fred no inferior als 0 °C.

carn marbrenca *f*

es carne marmórea
fr viande marbrée
en marble meat; marmoreal meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn amb infiltracions greixoses entre les fàscies musculars que li donen una melositat especial.

Nota: Normalment aquest tipus de carn prové d'animals que, en general, s'han alimentat bona part de la seva vida en pastures.

carn no apta per al consum *f*

es carne impropia para consumo; carne no apta para el consumo
fr viande qui ne vaut rien
en unfit meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn procedent d'una canal declarada no apta en la inspecció *post mortem*, o que presenta signes evidents d'alteració o contaminació que suposen un risc per al consumidor.

carn picada *f*

es carne picada
fr viande hachée
en minced meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn que ha estat triturada en fragments molt petits mitjançant aparells mecànics.

carn PSE *f*

es carne PSE
fr viande PSE
en PSE meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn de color rosa pàl·lid, molt humida i tova, amb un pH àcid degut a l'acumulació d'àcid làctic en el múscul, que indica l'estrès que ha sofert l'animal en els moments anteriors al sacrifici.

Nota: La sigla *PSE* prové de l'anglès *pale, soft and exudative*, 'pàl·lida, suau i exudativa'.

carn reposada *f*

es carne reposada
fr viande rassis

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn un cop desapareguda la rigidesa *post mortem*, en la qual es produeixen modificacions

químiques, fisicoquímiques, histoquímiques, histològiques i organolèptiques.

carn repugnant *f*

es carne repugnante
fr viande répugnante
en disgusting meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn que presenta una olor i un aspecte disconformes amb el gust dels consumidors i que, tot i no ser nociva, es retira del mercat.

carn sangonosa *f*

es carne sanguinolenta
fr viande saigneuse
en bloody meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn infiltrada de sang a causa d'un dessagnament defectuós o d'un traumatisme o una lesió.

Nota: Generalment la zona afectada s'expurga, però si és massa àmplia es considera carn no apta per al consum.

carnificació *f*

es carnificación
fr carnification
en carnification

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Modificació dels teixits, especialment del teixit pulmonar, que en inflamar-se prenen l'aparença de carn.

carnisser -a *adj*

es carnicero

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic destinat a produir carn per a consum humà.

carnització *f*

es carnización
fr transformation en viande
en meat production

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Procés que es realitza als escorxadors per obtenir carn apta per al consum humà i que comprèn diferents fases segons l'espècie.

Nota: Les fases de carnització poden ser les següents: atordiment, penjada, degollament, dessagnament, escorxament, escaldada, depilació, raspament, plomada, esventrament, esbaconada, esmocament, evisceració, fesa, acabat, dutxa, aireig, refrigeració, esquarterament i especejament.

carnívors *m pl*

es carnívoros
fr carnassiers; carnivores
en Carnivora

ANIMALS DE COMPANYIA. Ordre de la classe dels mamífers, integrat per individus amb ullals molt desenvolupats i queixals que els permeten de triturar l'aliment, que comprèn entre d'altres els cànids i els fèlids.

carnum *m*

es carroña
fr carne
en bad meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Carn no apta per al consum humà a causa d'una mala conservació en fred que n'ha iniciat la descomposició, i que es pot detectar per la ferum que desprèn.

carrall *m*

veg. càlcul dental *m*

càrrega ramadera *f*

es carga ganadera
fr charge de bétail
en stocking density; stocking rate

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Relació entre el nombre de caps de bestiar i la superfície agrària de què depenen per a alimentar-se.

Nota: S'expressa en unitats ramaderes per hectàrea.

carrerada *f*

es cañada
fr draille
en driveway

RAMADERIA. Camí que segueix el bestiar transhumant en el seu desplaçament periòdic per tal d'aprofitar les pastures naturals.

carretó automotor *m*

es carretón automóvil
fr chariot automoteur d'affouragement
en self-propelled feeding cart

RAMADERIA. Vehicle que s'utilitza per a abocar pinso o farratge en una menjadora, proveït d'un contenidor de 2-5 m³ de capacitat, dos o quatre corrons barrejadors i esmicoladors i una cinta mòbil transversal.

caseïficació *f*

sin. **necrosi caseosa** *f*

es caseificación; caseosis; necrosis caseosa
fr caséation; caséification
en caseation; caseous necrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Necrosi en què els teixits esdevenen una massa amorfa i seca.

casera *f*
veg. **rusc** *m*

caseta *f*
veg. **cel·la** *f*

caseta *f*
sin. compl. **canera** *f*

es caseta; perrera
fr niche
en doghouse; kennel

ANIMALS DE COMPANYIA. Construcció petita que imita la forma d'una casa, destinada a allotjar-hi un gos.

castany -a *adj*

es castaño
fr châtain
en chestnut

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és torrat fosc, del color de la castanya madura.

Nota: Els equins que tenen el pelatge castany tenen les extremitats, la crina i la cua de color negre.

càstig *m*

es castigo
fr châtiment; punition
en punishment

ETOLOGIA. Aplicació d'un estímul aversiu després d'una conducta, fet que provoca una disminució de la probabilitat d'aparició d'aquesta conducta.

castració *f*

es castración

fr castration
en castration

CLÍNICA. Esterilització efectuada en un mascle o una femella per ablació quirúrgica o química dels genitals, que té com a objectiu obtenir animals més manyacs, evitar que les femelles quedin prenyades, afavorir el creixement en el bestiar d'engreix o solucionar certs problemes patològics.

castrador -a *m i f*
sin. compl. **capador -a** *m i f*; **sanador -a** *m i f*

es capador; castrador
fr châtreur
en castrator; gelder

RAMADERIA. Persona que es dedica a castrar animals.

castrar *v tr*
sin. compl. **capar** *v tr*; **crestar** *v tr*; **sanar** *v tr*

es capar; castrar
fr castrer; châtrer; émasculer
en castrate, to; emasculate, to; geld, to; spay, to [femelles]

RAMADERIA. Efectuar una castració.

catamnesi *f*

es catamnesis
fr catamnèse
en catamnesis

CLÍNICA. Història clínica obtinguda després de la fi d'un tractament, que permet conèixer l'evolució d'una malaltia i establir-ne el pronòstic.

cataracta *f*

es catarata
fr cataracte
en cataract

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Opacitat total o parcial, congènita o adquirida, de la lent o de la càpsula del cristal·lí.

catàrtic *m*
veg. **laxant** *m*

catecolamina *f*

es catecolamina
fr catécholamine
en catecholamine

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les neurohormones secretades per la zona medul·lar de les glàndules suprarenals que actuen pràcticament en tots els teixits de l'organisme.

Nota: L'adrenalina i la noradrenalina són catecolamines.

catèter *m*

es catéter
fr cathéter
en catheter

CLÍNICA. Instrument tubular metàl·lic o de plàstic, generalment llarg i prim, que s'utilitza per a explorar, eixamplar, injectar o evacuar un conducte, un vas sanguini, una cavitat natural o patològica o un òrgan buit, i que s'hi introdueix fent una incisió.

cateterisme *m*

es cateterismo
fr cathétérisme
en catheterisme; catheterization

CLÍNICA. Introducció d'un catèter amb finalitats diagnòstiques o terapèutiques.

catgut *m*

es catgut
fr catgut
en catgut

CLÍNICA. Fil estèril reabsorbible fet de teixit connectiu de l'intestí de determinats animals (ovella, bou, cabra, etc.), emprat per a fer sutures i lligades.

catxap *m*
veg. **llogó** *m*

catxapó *m*
veg. **llogó** *m*

caudofàgia *f*

es caudofagia
en tail biting

ETOLOGIA. Conducta redirigida d'alguns animals, especialment dels porcs, que consisteix a mossegar la cua d'un altre animal, especialment en situacions d'estrès, i que es produeix sobretot quan no tenen possibilitat de barrigar.

cauteri *m*

es cauterio
fr cautère
en cautery

CLÍNICA. Agent emprat per a fer una cauterització, ja sigui per la seva acció corrosiva (agents càustics), pel corrent elèctric o per l'efecte de la temperatura (calor, fred).

cauteri *m*

es cauterio

fr cautère
en cauter; cautery

CLÍNICA. Instrument quirúrgic destinat a la cauterització.

cauteri *m*
veg. **cauterització** *f*

cauterització *f*
sin. compl. **cauteri** *m*

es cauterio; cauterización
fr cautérisation
en cauterization; cautery

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a cremar un teixit mitjançant un cauteri.

cavalcadura *f*
veg. **animal de sella** *m*

cavalcar *v tr*

es acabar; montar
fr monter
en cover, to

RAMADERIA. Cobrir, un mascle equí, la femella.

cavall *m*

es caballo
fr cheval
en horse

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la família dels èquids, de dimensions grosses i constitució àgil i forta, amb el bescoll i la cua poblats de pèls llargs i abundants, que s'explota per la carn, el treball i com a animal de sella.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

cavallerís -issa *m i f*

es caballerizo
fr palefrenier
en groom

RAMADERIA. Persona que es dedica al manteniment d'una cavallerissa, i a la neteja i l'alimentació dels animals que s'hi allotgen.

cavallerissa *f*

es caballeriza
fr écurie
en stable

RAMADERIA. Estable de bestiar equí.

cavallí -ina *adj*

es caballar
fr chevalin
en horsey; horsy

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent al cavall.

cecotrof *m*

es cecotrofo
en cecotroph

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Cagalló del primer cicle digestiu del conill, el qual se'l menja per aprofitar la part nutritiva no absorbida de l'aliment digerit.

ceguesa *f*
veg. **ablèpsia** *f*

ceguetat *f*
veg. **ablèpsia** *f*

-cele

es -cele

fr -cèle

en -cele

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sufix que indica hèrnia, protrusió o dilatació d'un òrgan o d'una part d'un òrgan.

Nota: Per exemple, *encefalocele* (protrusió del teixit cerebral), *espermatocele* (dilatació quística de l'epidídim o la xarxa testicular), *galactocèle* (dilatació quística d'una glàndula mamària que conté llet), *meningocele* (protrusió de les meninges), *meningoencefalocele* (protrusió de les meninges i del teixit cerebral), *meningomielocèle* (protrusió de les meninges i del teixit nerviós de la medul·la espinal) i *mielocèle* (protrusió de la medul·la espinal), *mucocèle* (dilatació d'una cavitat o d'un conducte ple de mucositat) i *varicocele* (dilatació quística de l'escrot o del cordó espermàtic).

cel·la *f*

sin. compl. **caseta** *f*

es alveolo; alvéolo; celda; celdilla

fr alvéole; cellule

en cell

APICULTURA. Cadascun dels petits compartiments en forma hexagonal que construeixen les abelles per tal que s'hi desenvolupin els ous i les larves fins a l'estat adult o per a emmagatzemar-hi la mel i el pol·len.

cel·la de gra *f*

es celda de granos

fr cellule à grains

en grain storage bin

RAMADERIA. Contenidor de grans de cereals, construït amb materials metàl·lics diversos, generalment cilíndric i amb el fons horitzontal o inclinat.

Nota: A diferència de la sitja, la cel·la de gra és desmuntable.

cèl·lula B *f*

veg. limfòcit B *m*

cèl·lula encebada *f*

veg. mastòcit *m*

cèl·lula plasmàtica *f*

sin. compl. **plasmòcit** *m*

es célula plasmática; plasmacito;

plasmocito

fr cellule plasmatique; plasmocyte

en plasma cell; plasmacyte; plasmocyte

IMMUNOLOGIA. Limfòcit B activat que sintetitza anticossos.

cèl·lula presentadora d'antigen *f*

es célula presentadora de antígeno

fr cellule présentant l'antigène; cellule

présentatrice de l'antigène

en antigen-presenting cell

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula capaç de capturar i modificar un antigen i d'exposar-lo als limfòcits perquè puguin reconèixer-lo.

cèl·lula T *f*

veg. limfòcit T *m*

cel·lulosa *f*

es celulosa

fr cellulose

en cellulose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid polisacàrid macromolecular que és el constituent principal de les parets dels vegetals superiors, que l'aviram i els monogàstrics no poden digerir, però sí els remugants, i que aporta energia.

celoide *adj*

es celoide

ETNOLOGIA. Dit de la raça en què l'animal té el perfil de l'os frontal convex.

Nota: És un dels caràcters ètnics que defineixen una raça.

cendra *f*

es ceniza

fr cendre

en ash

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fracció resultant del mètode de l'anàlisi aproximada que representa els constituents inorgànics de l'aliment.

cendrós -osa *adj*

es cárdeno

fr gris

en grey-coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és una mescla irregular de pèls negres i blancs.

Nota: S'aplica, especialment, a les vaques i les cabres.

cendrós -osa *adj*

es ceniciento

fr cendreur

en grey-coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge que és una mescla irregular de plomes negres i blanques.

Nota: En el cas de les gallines, són predominants les plomes de color blanc grisenc.

-centesi

es -centesis

fr -centèse

en -centesis

CLÍNICA. Sufix que indica punció d'una cavitat de l'organisme.

Nota: Per exemple, *amniocentesi* (de la cavitat amniòtica), *cistocentesi* (de la bufeta de l'orina), *enterocentesi* (de l'intestí) i *toracocentesi* (de la cavitat toràctica).

cenur *m*

es cenuro

fr cénure; coenure

en coenurus

PARASITOLOGIA. Fase larvària d'algunes espècies de cestodes del gènere *Taenia*, compresa entre l'oncosfera i l'individu adult, agent de cenurosi i caracteritzada per una vesícula plena de líquid que conté diversos protoescòlexs invaginats i fixats a la paret interna, i localitzada en diferents òrgans de l'hoste intermediari.

Nota: Tradicionalment se li ha atorgat el nom científic *Coenurus*.

cenurosi *f*

es cenurosis

fr cénurose; coenurose

en coenurosis; gid; sturdy

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta principalment les ovelles però també els conills, causada per diverses fases larvàries del gènere *Taenia* (*Coenurus cerebralis* i *Coenurus serialis*) i caracteritzada per trastorns psicomotrius i sensorials en funció de la localització del paràsit.

cera *f*

es cera
fr cire
en beeswax; wax

APICULTURA. Substància secretada per les abelles obreres, amb la qual construeixen les bresques.

Ceratophyllus

PARASITOLOGIA. Gènere de puces paràsites dels ocells.

Nota: Una de les espècies més importants d'aquest gènere és *Ceratophyllus gallinae* (localitzada en les gallines i, ocasionalment, en d'altres ocells i en mamífers domèstics, i agent de sifonapterosi).

ceratopogònid *m*

es ceratopogónido
fr ceratopogonidé
en ceratopogonid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Ceratopogonidae*.

Ceratopogonidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters nematòcers, petits o molt petits, amb antenes plomoses en els mascles i piloses en les femelles, amb peces bucals adaptades per a picar, vectors de diferents agents patògens.

Nota: L'únic gènere important d'aquesta família és *Culicoides*, i els seus individus reben el nom de *ceratopogònids*.

cercària *f*

es cercaria
fr cercaire
en cercaria

PARASITOLOGIA. Fase larvària dels

trematodes, compresa entre la rèdia i la metacercària.

cerclatge *m*

es cerclaje
fr cerclage
en wire

CLÍNICA. Fil semirígid d'acer inoxidable que s'utilitza per al tractament d'algunes fractures òssies i amb el qual s'envolta un os trencat per a mantenir units els fragments fracturats.

cerclatge *m*

es cerclaje
fr cerclage
en cerclage

CLÍNICA. Operació quirúrgica per al tractament d'algunes fractures òssies que consisteix a envoltar l'os trencat amb un fil semirígid d'acer inoxidable per a mantenir units els fragments fracturats.

cerificador *m*

es cerificador
fr cérificateur
en wax extractor

APICULTURA. Aparell per a fondre la cera vella i trossejada de les bresques i els opercles, que funciona amb electricitat, amb vapor o amb els raigs de sol.

ceroide *m*

es ceroide
fr céroïde
en ceroid

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Pigment citoplasmàtic de color marró daurat format a partir de l'oxidació de

greixos insaturats i fagocitats per macròfags.

ceroidolipofuscosi *f*

es lipofuscosis ceroide
en ceroid lipofuscosis;
ceroidlipofuscosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Qualsevol de les malalties
d'emmagatzematge lisosòmic en el sistema
nerviós que afecten especialment les
vaques, les cabres, els gossos i els gats,
caracteritzades per un dipòsit intracel·lular
de lipopigments.

certificat de comís *m*

es certificado de decomiso
fr certificat de saisie
en certificate of seizure

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document expedit a
l'escorxador que acredita que s'hi ha
efectuat un comís i en justifica la causa.

certificat sanitari internacional *m*

es certificado sanitario internacional
fr certificat sanitaire international
en international health certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Certificat sanitari
oficial que empara el trasllat d'una partida
de bestiar en desplaçaments
internacionals.

certificat sanitari oficial *m*

es certificado sanitario; certificado
sanitario oficial
fr certificat sanitaire
en health certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document estès per
un veterinari oficial que constata les

condicions sanitàries d'una partida,
generalment per autoritzar-ne el transport.

certificat sanitari oficial per a l'exportació de productes alimentaris *m*

es certificado sanitario oficial para la
exportación de productos alimenticios
fr certificat sanitaire pour les exportations
de produits alimentaires
en veterinary health certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Certificat sanitari
oficial que garanteix les condicions
sanitàries d'una partida de productes
alimentaris exportada a un altre país.

certificat veterinari *m*

es certificado veterinario
fr certificat vétérinaire
en veterinary certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document estès per
un veterinari col·legiat en un imprès oficial,
on es constata un fet determinat.

certificat veterinari oficial *m*

es certificado veterinario oficial
fr certificat vétérinaire officiel
en regulation certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document estès per
un veterinari oficial que constata un fet
determinat i que s'emet com a
conseqüència d'una actuació oficial.

certoide *adj*

es certoide

ETNOLOGIA. Dit de la raça en què l'animal té
el perfil de l'os frontal convex.

Nota: És un dels caràcters ètnics que defineixen

una raça.

cerut *m*

es cera aleda
fr crasse
en bee glue

APICULTURA. Substància cerosa secretada per les abelles obreres amb la qual unten el rusc abans de fer-hi la bresca.

cerut *m*

es cerón

APICULTURA. Bresca vella que ha contingut mel o cries, que es fon per a obtenir-ne cera.

cesària *f*

es cesárea
fr césarienne
en caesarian section

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a fer una incisió a la paret abdominal i una altra a la paret uterina per extreure un fetus de l'úter.

cestode *m*

es cestodo
fr cestode
en cestode; tapeworm

PARASITOLOGIA. Individu de les classes *Cotyloda* i *Eucestoda*.

cestodosi *f*

es cestodosis
fr cestodose
en cestodosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Helminiosi causada per cestodes.

cetoacidosi *f*

es cetoacidosis
fr acidocétose; céto-acidose
en ketoacidosis

FISIOPATOLOGIA. Acidosi metabòlica produïda per una cetosi.

cetosi *f*

es cetosis
fr cétose
en ketosis

FISIOPATOLOGIA. Excés de producció de cossos cetònics a la sang i a l'orina.

cetosi *f*

sin. compl. **acetonèmia** *f*

es acetonemia; cetosis
fr cétonémie; cétose
en acetonaemia; acetonemia; ketosis

FISIOPATOLOGIA. Síndrome nutricional que pot afectar les vaques lleteres entre les sis i les vuit setmanes després d'haver parit causada per una combustió incompleta dels àcids grassos procedents de la mobilització dels greixos corporals, i caracteritzada per una disminució de la ingestió i una davallada de la producció lletera.

Chabertia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Strongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Chabertia ovina* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- al còlon de les ovelles, les cabres i, ocasionalment, de les vaques, i agent de

cabertiosi).

Cheilospirura

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, de cicle indirecte, transmesos per la ingestió de diversos artròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzats -en l'estadi adult- a la part anterior de l'aparell digestiu dels ocells, principalment al proventricle i al pedrer, i agents d'espíridosi gastrointestinal.

Cheyletiella

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Prostigmata*, ectoparàsits de diferents mamífers domèstics, caracteritzats per disposar de potes acabades en unes estructures amb forma de pinta i de dos palps molt grans a l'extrem dels quals hi ha un ganxo.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Cheyletiella blakei*, *Cheyletiella parasitovorax* i *Cheyletiella yasguri* (localitzades a la pell dels gats, dels conills i dels gossos, respectivament, i agents de queiletiel·losi).

Chlamydia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma esfèrica, gramnegatius, immòbils i aerobis estrictes, paràsits intracel·lulars obligats i que es cultiven en embrió de pollastre i en cultius cel·lulars.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Chlamydia psittaci* (agent de la clamidiosi bovina, de la clamidiosi ovina, de la coriza felina i de psitacosi-ornitosi).

Choanotaenia

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Dilepididae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Choanotaenia infundibulum* (de fins a 20 cm de longitud, de cicle indirecte, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim de les gallines, transmesa per la ingestió de mosques domèstiques i de diversos escarabats que actuen com a hostes intermediaris, i agent de dilepididiosi).

Chorioptes

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*, ectoparàsits de diferents mamífers domèstics, no hematòfags, de mida petita, de fins a 0,6 cm de longitud, amb un aparell bucal arrodonit i potes llargues amb ventoses en forma de copa.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Chorioptes bovis* (localitzada a la pell dels equins, les vaques, les ovelles i les cabres, i agent de la sarna coriòptica).

Chrysomya

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclorrafs de la família *Calliphoridae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Chrysomya albiceps* (que es desenvolupa normalment en cadàvers, però que pot ser agent de miasis cutànies en zones de la pell ja lesionades).

Chrysops

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters braquícers de la família *Tabanidae*, transmissors dels bacteris agents de l'anaplasmosi i del carboncle bacterià, i del virus de l'anèmia infecciosa equina.

cianocobalamina f
veg. vitamina B₁₂ f

cianosi f

es cianosis
fr cyanose
en cyanosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Coloració blavosa de la pell i de les mucoses, causada per una oxigenació insuficient del teixit.

ciatostòmid *m*
sin. compl. **petit estròngil** *m*

es ciatostómido; estróngilo pequeño
fr cyathostominé; petit strongle
en cyathostome; small strongyle

PARASITOLOGIA. Nematode paràsit de la superfamília *Strongyloidea*, de cicle directe, transmès per via fecal-oral, caracteritzat per la seva mida petita, de menys d'1,5 cm de longitud, i per no realitzar migracions extraintestinals, localitzat al cec i al còlon dels equins, i agent de ciatostominosi.

Nota: Aquesta denominació inclou un gran nombre de gèneres.

ciatostominosi *f*

es ciatostominosis
fr cyathostominose
en cyathostominosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Estrongilidosi que afecta els equins, causada per diverses espècies de ciatostòmits i caracteritzada per alteracions digestives.

cicatrització *f*

es cicatrización
fr cicatrisation
en cicatrization

CLÍNICA. Procés de formació d'una cicatriu.

cicatritzant *m*

sin. compl. **sarcòtic** *m*

es cicatrizante; sarcótico
fr cicatrisant
en cicatrizing; sarcotic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que estimula la cicatrització.

cicatriu *f*

es cicatriz
fr cicatrice
en cicatrix; scar

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Teixit connectiu ric en fibres col·làgenes que es forma per reparar la pèrdua de cèl·lules en òrgans o teixits que tenen poca capacitat de regeneració, o quan el dany ha causat la destrucció de l'estroma d'un òrgan.

cicle directe *m*

es ciclo directo
fr cycle direct
en direct cycle

PARASITOLOGIA. Cicle evolutiu d'aquells paràsits que es desenvolupen sense la intervenció d'un hoste intermediari.

cicle estral *m*

es ciclo estral
fr cycle oestral
en oestral cycle

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Successió de fenòmens uterins, ovàrics i altres que es produeixen en les femelles dels mamífers superiors i que es divideixen en quatre fases: el proestre, l'estre, el metaestre i el diestre.

cicle indirecte *m*

es ciclo indirecto
fr cycle indirect
en indirect cycle

PARASITOLOGIA. Cicle evolutiu d'aquells paràsits que necessiten desenvolupar-se obligatòriament a l'interior d'un o més hostes intermediaris.

ciclopia *f*

es ciclopía
fr cyclopie
en cyclopia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació caracteritzada per l'existència d'una única òrbita òssia, en la qual hi pot haver o no globus ocular en estat rudimentari o normal, o per l'absència de nas, o presència en estat rudimentari.

Nota: És una de les malformacions habituals provocades per una gestació prolongada.

ciclòrraf *m*
sin. **mosca** *f*

es ciclòrrafo; mosca
fr cycloraphe; mouche
en fly

PARASITOLOGIA. Individu del subordre *Cyclorrhapha*.

-cida

es -cida
fr -cide
en -cide

CLÍNICA. Sufix que indica fàrmac o agent que provoca la mort de cèl·lules, microorganismes o animals.

Nota: Per exemple, *acaricida* (d'àcars), *bactericida* (de bacteris), *espermaticida* o *espermicida* (d'esperma), *fungicida* (de fongs),

gametocida (de gàmetes), *germicida* (de gèrmens), *insecticida* (d'insectes), *larvicida* (de larves), *mol·lusquicida* (de mol·luscs intermediaris de cucs paràsits), *parasiticida* (de paràsits), *pesticida* o *plaguicida* (de plagues), *raticida* o *rodenticida* (de rosegadors, especialment rates i ratolins), *tenicida* (de tènies), *vermicida* (de cucs paràsits intestinals) i *virucida* (de virus).

cifosi *f*

es cifosis
fr cyphose
en kyphosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Convexitat anormal, congènita o adquirida, de la curvatura de la columna vertebral a la regió toràcica.

ciliat *m*

es ciliado
fr cilié
en ciliate

PARASITOLOGIA. Individu del filum *Ciliophora*.

Ciliata
veg. *Ciliophora*

cilindre *m*

es cilindro

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir de la pellofa de l'arròs mòlta, que se subministra al bestiar porcí adult en forma de farina barrejada amb el pinso.

cilindre urinari *m*

es cilindro urinario
fr cylindre urinaire
en renal cilinder; urinary cilinder

FISIOPATOLOGIA. Cadascuna de les estructures cilíndriques formades per proteïnes precipitades i moldejades segons la forma dels túbuls renals, que es troben en el sediment urinari d'animals amb determinades patologies.

Nota: Usat generalment en plural.

Ciliophora

sin. compl. ***Ciliata***

PARASITOLOGIA. Fílum de protozous la majoria dels quals són de vida lliure, però que també inclou alguns paràsits extracel·lulars, caracteritzats per disposar de cilis que els recobreixen totalment o parcialment, i per tenir dos nuclis.

Nota: Els individus d'aquest fílum reben el nom de *ciliats*, i els únics grups importants en veterinària són els ciliats del remuc dels remugants, els ciliats del cec i el còlon dels equins, i l'espècie *Balantidium coli*, l'única que es considera paràsita.

Cimex

PARASITOLOGIA. Gènere de xinxes de la família *Cimicidae*, ectoparàsits hematòfagues de diferents espècies animals.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Cimex columbarius*, *Cimex hemipterus* (la primera localitzada en els coloms i les dues darreres en els humans, tot i que poden tenir com a hostes espècies molt diverses) i *Cimex lectularius*.

cingla *f*

es cincha
fr sangle
en girth

RAMADERIA. Corretja de material resistent que s'utilitzava antigament per a lligar la truja gestant a les gestadores obertes.

Nota: L'ús de la cingla està prohibit per les normatives de protecció dels animals de la Unió Europea.

cinglat -ada *adj*

es cinchado
fr sanglé

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les vaques i els porcs que tenen una faixa blanca al voltant del tronc.

cinotècnia *f*

veg. **canicultura *f***

cirrosi *f*

es cirrosis
fr cirrhose
en cirrhosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hepatopatia caracteritzada per la pèrdua de l'arquitectura microscòpica lobular normal, amb fibroplàsia i regeneració nodular.

cirurgia *f*

es cirugía
fr chirurgie
en surgery

CLÍNICA. branca de la veterinària especialitzada en el tractament i la guarició de les malalties, les deformitats, els traumatismes, etc., per mitjà d'operacions.

cist *m*

veg. **quist *m***

cistella de transport *f*

es cesta de transporte; transportín
fr panier de transport
en pet carrier

ANIMALS DE COMPANYIA. Cistella portàtil de vímet o de plàstic, totalment tancada i amb una porta d'accés, emprada per a transportar-hi un gat.

cisticerc *m*

es cisticerco
fr cysticerque
en cysticercus

PARASITOLOGIA. Fase larvària d'algunes espècies de cestodes del gènere *Taenia*, compresa entre l'oncosfera i l'individu adult, agent de cisticercosi, caracteritzada per una vesícula i un protoscòlex invaginat, i localitzada en diferents òrgans de l'hoste intermediari, que és un mamífer.

Nota: Tradicionalment se li ha atorgat el nom científic *Cysticercus*.

cisticercoide *m*

es cisticercoide
fr cysticercoïde
en cysticercoïd

PARASITOLOGIA. Fase larvària d'alguns cestodes, semblant al cisticerc però amb una vesícula petita i rudimentària provista d'un únic escòlex invaginat, i localitzada a l'hemocele de l'hoste intermediari, que és un invertebrat.

cisticercosi *f*

es cisticercosis
fr cysticercoïse
en cysticercosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els conills, causada per diverses

fases larvàries del gènere *Taenia* (*Cysticercus bovis*, *Cysticercus cellulosae*, *Cysticercus fasciolaris*, *Cysticercus ovis*, *Cysticercus pisiformis* i *Cysticercus tenuicollis*) i caracteritzada per la manca de símptomes.

Nota: En el cas de les vaques i dels porcs, és una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

citocina *f*

es citocina; citoquina
fr cytokine
en cytokine

IMMUNOLOGIA. Proteïna reguladora de baix pes molecular secretada pels leucòcits i altres cèl·lules en resposta a diversos estímuls, que s'uneix a receptors específics de la membrana plasmàtica d'altres cèl·lules i induïx canvis bioquímics, la transducció de senyals, l'expressió de gens i d'altres efectes.

citodiagnòstic *m*

veg. **citologia *f***

citologia *f*

sin. compl. **citodiagnòstic *m***

es citodiagnóstico; citología
fr cytodagnostic; cytologie
en cytodagnosis; cytology

CLÍNICA. Mètode diagnòstic consistent en l'obtenció i l'examen microscòpic de cèl·lules d'un animal.

citopatologia *f*

es citopatología
fr cytopathologie
en cytopathology

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Branca de la patologia especialitzada en

l'estudi de les modificacions patològiques de les cèl·lules mitjançant l'examen microscòpic.

-citosi

es -citosi
fr -cytose
en -cytosis

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica presència o concentració anòmla d'algun component de la sang.

Nota: Per exemple, *acantocitosi* (presència d'acantòcits), *agranulocitosi* (manca o absència de leucòcits granulosos), *anisocitosi* (presència d'eritròcits o leucòcits de dimensions desiguals), *leucocitosi* (augment de leucòcits), *limfocitosi* (augment de limfòcits) i *plasmocitosi* (excés de plasmòcits).

citotòxic -a adj

es citotóxico
fr cytotoxique
en cytotoxic

IMMUNOLOGIA. Que és tòxic per a les cèl·lules, de manera que inhibeix o altera el seu funcionalisme o les destrueix.

Citrobacter

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens oportunistes, amb forma de bacil, gramnegatiu, mòbils i anaerobis facultatiu.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Citrobacter freundii* (implicat en diverses infeccions oportunistes dels animals domèstics, com ara septicèmies, contaminació de ferides i infeccions genitals i respiratòries).

Cittotaenia

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la

classe *Eucestoda*, família *Anoplocephalidae*, localitzats -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels conills i les llebres, transmesos per la ingestió d'àcars oribàtids que actuen com a hostes intermediaris, i agents d'una varietat de cestodosi.

clacar v intr

es graznar
fr cacarder; criailler; jargonner
en squawk, to

RAMADERIA. Cridar l'oca.

clamidiosi aviària f
veg. **psitacosi/ornitosi f**

clamidiosi bovina f

es clamidiosis bovina
fr chlamydiae bovine
en bovine chlamydiosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta les vaques, causada per *Chlamydia psittaci* i caracteritzada per poliartritis, avortaments i naixement de vedells dèbils.

clamidiosi ovina f

sin. compl. **avortament enzoòtic de les ovelles m**

es aborto enzoótico de las ovejas;
clamidiosis ovina
fr avortement enzootique des brebis;
chlamydiae ovine
en enzootic abortion of ewes; ovine chlamydiosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta les ovelles, causada per *Chlamydia psittaci* i caracteritzada per avortaments, parts prematurs, fetus morts i, en els xais, poliartritis.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

clamp *m*

es clamp
fr clamp
en clamp

CLÍNICA. Pinça de braços llargs proveïda d'un dispositiu de fixació i emprada en el curs d'operacions quirúrgiques per a comprimir i obstruir temporalment un vas sanguini o el tub digestiu, o per a fixar alguna estructura anatòmica.

clapa *f*

es pinta
fr tache
en patch

COLORS. PARTICULARITATS. Marca de grandària notable que té el pelatge d'alguns quadrúpedes.

clapat -ada *adj*

es pío
fr pie
en piebald [negre]; skewbald [un altre color]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té clapes ben definides.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les cabres, els gossos i els gats.

clapit *m*

sin. compl. **glapit** *m*

es latido
fr clatissement; jappement
en babbling; baying; yapping

ANIMALS DE COMPANYIA. Cadascun dels crits aguts i penetrants del gos, especialment quan descobreix o persegueix la caça.

classificació *f*

es clasificación
fr classification
en classification

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Operació consistent a distribuir les canals, un cop han passat la inspecció *post mortem*, en diferents categories segons el seu valor comercial, tenint en compte els criteris de conformació, proporció de greix i múscul, color i pes.

clau *m*

es clavo
fr clou
en clavus; corn

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hematoma localitzat a la peül·la dels quadrúpedes.

cleda *f*

sin. compl. **mallada** *f*; **pleta** *f*

es majada; redil; tena; tinada
fr bercail; parc
en corral; fold; paddock; pen; sheep cot; sheep cote

RAMADERIA. Clos fet de pals o posts entrecreuat per a tancar-hi el bestiar que pastura.

clenxa *f*

es lista
fr liste
en stripe

COLORS. PARTICULARITATS. Ratlla que parteix

la llana del dors de les ovelles.

clenxat -ada *adj*

es listado

fr listé

en striped

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les ovelles que tenen una clenxa.

clínica *f*

es clínica

fr clinique

en clinic

CLÍNICA. Conjunt d'actuacions d'un veterinari destinades a ajudar un animal malalt a recuperar la salut, que s'inicien amb l'estudi de l'animal.

Nota: Comprèn fonamentalment l'anamnesi, les proves diagnòstiques, la diagnosi, el pronòstic i el tractament.

clínica veterinària *f*

es clínica veterinaria

fr clinique vétérinaire

en veterinary clinic

CLÍNICA. Establiment sanitari equipat amb les instal·lacions i el personal adequats per al diagnòstic i el tractament mèdic dels animals.

clitoridisme *m*

sin. **clitorisme** *m*

es clitorismo

fr clitorisme

en clitorism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hipertròfia del clitoris.

clitorisme *m*

sin. **clitoridisme** *m*

clivella *f*

es grieta

fr crevasse

en crack; crevice

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Solució de continuïtat que es forma a l'epidermis i a la part superficial de la dermis, especialment als mugrons, als llavis i a l'anus.

cloca *f*

veg. **lloca** *f*

clon *m*

sin. compl. **clonus** *m*

es clono; clonus

fr clonie

en clonus

FISIOPATOLOGIA. Sèrie de contraccions involuntàries i rítmiques que apareixen en un grup muscular per l'extensió brusca i passiva dels tendons.

clonació *f*

sin. **clonatge** *m*

es clonación

fr clonage; clonation

en cloning

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a obtenir organismes genèticament idèntics per reproducció asexual.

clonatge *m*

sin. **clonació** *f*

clonus *m*
veg. **clon** *m*

cloqueig *m*

es cloqueo
fr caquet; caquetage
en cackle; clucking

RAMADERIA. Crit sord de la gallina lloca.

clor *m*

es cloro
fr chlore
en chlore

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que té una funció important en el manteniment de la pressió osmòtica i l'equilibri àcid-base de les cèl·lules.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de sal.

clorhídria *f*

es clorhidria
fr chlorhydrie
en chlorhydria

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Taxa que indica la quantitat d'àcid clorhídric lliure i de clor combinat amb matèries orgàniques present en el suc gàstric.

clos -a *m i f*

es cerrado

RAMADERIA. Cap de bestiar de més de quatre anys que ha completat la muda de la dentició i ja té les dents definitives.

closa *f*

es cercado
fr enclos; parc
en paddock; pen

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Terreny de superfície mitjana delimitat amb tanques i cobert d'herba, destinat al pasturatge.

Clostridium

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, grampositius, mòbils o immòbils, anaerobis estrictes i formadors d'endospores.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Clostridium botulinum* (agent del botulisme), *Clostridium chauvoei* (agent de la gangrena emfisematosa), *Clostridium haemolyticum* (agent d'hemoglobinúria bacil·lar), *Clostridium novyi* (agent d'hepatitis necròtica infecciosa), *Clostridium perfringens* (agent de disenteria del xai, de l'edema maligne, d'enteritis necròtica del garri, de la malaltia del ronyó polpós i d'enterotoxèmia en diverses espècies animals), *Clostridium piliforme* (agent de la malaltia de Tyzzer) *Clostridium septicum* (agent de l'edema maligne i de septicèmies), *Clostridium spiroforme* (agent d'enterotoxèmia en els conills) i *Clostridium tetani* (agent del tètanus).

Cnemidocoptes
veg. ***Cnemidocoptes***

coadjuvant *m*

es coadyuvante
fr adjuvant; coadjuvant
en adjuvant; coadjuvant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que té una acció anàloga o auxiliar a la del medicament principal.

coàgul sanguini *m*

es coágulo sanguíneo
fr caillot sanguin

en blood clot

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Massa vermellosa, fàcilment disgregable,
integrada per elements sanguinis
aglutinats.

coagulació intravascular disseminada *f*

es coagulación intravascular diseminada
fr coagulation intravasculaire disséminée
en disseminated intravascular coagulation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en la formació
generalitzada o localitzada de trombes
minúsculs en els capil·lars, les arterioles i
les vèrdules, que causa un ràpid consum de
plaquetes i factors de la coagulació.

coagulació sanguínia *f*

es coagulación sanguínea
fr coagulation sanguine
en blood coagulation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Procés de formació d'un coàgul sanguini.

coagulant *m*

es coagulante
fr coagulant
en clotting factor; coagulant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca o
accelera la coagulació de la sang
extravesada.

coagulopatia de consum *f*

es coagulopatía de consumo
fr coagulopathie de consommation
en consumption coagulopathy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Tendència a l'hemorràgia a causa d'un
descens dels factors de la coagulació

provocat per l'ús que se'n fa.

coalescència *f*

es coalescencia
fr coalescence
en coalescence

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Adhesió anormal de dos òrgans o teixits
amb fusió íntima de les dues estructures.

cobalt *m*

es cobalto
fr cobalt
en cobalt

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral
necessari perquè la flora microbiana de
l'aparell digestiu dels remugant pugui
sintetitzar la vitamina B₁₂ de la qual forma
part.

Nota: Se subministra als animals de manera
sintètica en diverses formes minerals.

cobrir *v tr*

sin. compl. **muntar *v tr***; **saltar *v tr***

es cabalgar; cubrir; saltar
fr couvrir; s'accoupler; saillir; servir
en cover, to; mate, to; mount, to; serve,
to

RAMADERIA. Posar-se el mascle damunt la
femella per tal de fer l'acoblament.

coc *m*

es coco
fr coccus
en coccus

BACTERIOLOGIA. Bacteri que té forma
esfèrica.

coccidi *m*

es coccidio
fr coccidie
en coccidium

PARASITOLOGIA. Individu del subordre *Eimeriina*.

Nota: Els individus de la família *Sarcocystidae* reben el nom de *coccidis formadors de quists*.

Coccidia

PARASITOLOGIA. Subclasse de protozous de la classe *Sporozoea*, el cicle biològic dels quals consta de la successió de tres fases: la merogònia, la gametogònia i l'esporegònia.

Nota: Inclou els subordres *Adeleina*, *Eimeriina* i *Haemosporina*.

Coccidioides

MICOLOGIA. Gènere de fongs dimorfs patògens per als animals.

Nota: L'única espècie d'aquest gènere és *Coccidioides immitis* (agent de coccidioidomicosi).

coccidioidomicosi *f*

es coccidioidomicosis
fr coccidioïdomycose
en coccidioidomycosis

MICOSIS. Micosi sistèmica que afecta els animals domèstics, causada per *Coccidioides immitis* i caracteritzada perquè produeix una malaltia respiratòria que pot evolucionar a pneumònia i disseminar-se a altres òrgans.

Nota: La coccidioidomicosi és endèmica al continent americà.

coccidiosi *f*

es coccidiosis
fr coccidiose
en coccidiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos, els gats, els conills i els ocells, causada per coccidis dels gèneres *Eimeria* i *Isospora*, i caracteritzada per enteritis, diarrea i, en els conills, per l'existència de focus supuratiu o nodulars al fetge.

cocció *f*

es cocción
fr chauffage; cuisson
en cooking

BROMATOLOGIA. Tècnica de preparació d'aliments basada en l'aplicació de calor amb la finalitat de facilitar-ne la masticació, deglució o digestió i, en determinats casos, la conservació.

cocció al bany maria *f*

es cocción al baño maría
fr cuisson au bain-marie
en bain marie cooking

BROMATOLOGIA. Cocció d'un aliment dins d'un recipient ple d'aigua la qual actua com a element transmissor de calor.

cocció al buit *f*

es cocción al vacío
fr cuisson sous-vide
en vacuum cooking

BROMATOLOGIA. Cocció d'un aliment que ha estat prèviament envasat al buit, que permet conservar-ne la qualitat i el valor nutritiu.

Nota: Un cop cuit es refreda i se sotmet a refrigeració, estat en què es pot conservar fins a 21 dies.

coccobacil *m*

es cocobacilo
fr coccobacille
en coccobacillus

BACTERIOLOGIA. Bacil curt, de forma ovalada o com un coc una mica allargat.

Cochliomyia

sin. compl. ***Callitroga***

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Calliphoridae*, típics principalment del continent americà, les larves dels quals són agents de miasis cutànies.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Cochliomyia hominivorax* (paràsit obligat agent de cocliomiïosi).

cocliomiïosi *f*

es cocliomiosis
fr myiase à *Cochliomyia hominivorax*
en New world screwworm

MALALTIES PARASITÀRIES. Miasi cutània que afecta tots els animals domèstics, causada per les larves de la mosca *Cochliomyia hominivorax* i caracteritzada per una ferida amb abundant exsudat sanguinolent i pudent, pèrdua de gana i complicacions bacterianes.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Codex Alimentarius *m*

es Codex Alimentarius
fr Codex Alimentarius
en Codex Alimentarius

BROMATOLOGIA. Document que recull un conjunt de normes alimentàries bàsiques acceptades internacionalment integrades per codis de pràctiques, directrius i recomanacions.

Nota: Elaborat per la Comissió del Codex Alimentarius per encàrrec de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i Alimentació (FAO).

codi d'identificació *m*

es código de identificación
fr code d'identification
en identification code

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Combinació alfanumèrica que s'assigna a un animal per poder-lo identificar individualment d'acord amb una metodologia generalment preestablerta per l'Administració pública, amb finalitats productives, sanitàries, censals, de responsabilitat legal i d'altres.

Nota: Actualment a Catalunya és obligatori per als bovins, els ovins, el cabrum, els gossos i els gats. Quan la combinació només és numèrica la denominació és *número d'identificació*.

codominància *f*

es codominancia
fr codominance
en codominance

GENÈTICA. Relació existent entre els al·lels d'un gen en un individu heterozigot de manera que es produeix la manifestació simultània dels dos al·lels.

coeficient d'heretabilitat *m*

es coeficiente de heredabilidad
fr coefficient d'héritabilité
en heritability coefficient

GENÈTICA. Coeficient que expressa la proporció de la variabilitat que passarà a la descendència.

Nota: Els valors del coeficient d'heretabilitat oscil·len entre 0 i 1. El seu símbol és h^2 .

coeficient de consanguinitat *m*

es coeficiente de consanguinidad
fr coefficient de consanguinité
en inbreeding coefficient

GENÈTICA. Coeficient que expressa la probabilitat que dos al·lels presents en un locus d'un individu siguin idèntics per descendència.

Nota: El seu símbol és F . Es consideren idèntics per descendència dos al·lels que vénen per vies diferents pare-mare i que són còpies exactes i replicades en un avi, per exemple.

coeficient de conversió *m* veg. quocient assimilatori *m*

coeficient de determinació *m*

es coeficiente de determinación
fr coefficient de détermination
en reliability coefficient

GENÈTICA. Coeficient que expressa la fiabilitat de l'índex de selecció utilitzat en l'avaluació genètica dels individus.

coeficient de parentiu *m*

es coeficiente de parentesco
fr coefficient de parenté
en kinship coefficient

GENÈTICA. Coeficient que expressa la probabilitat que un gen pres a l'atzar d'un individu sigui idèntic per descendència a un gen del mateix locus pres a l'atzar d'un altre individu.

Nota: El seu símbol és r . Es consideren idèntics per descendència dos al·lels que vénen per vies diferents pare-mare i que són còpies exactes i replicades en un avi, per exemple.

coeficient de repetibilitat *m*

es coeficiente de repetibilidad
fr coefficient de répétabilité
en repeatability coefficient

GENÈTICA. Coeficient que expressa la variació total d'un caràcter que correspon a les diferències entre animals degudes als efectes genètics i als efectes ambientals permanents.

Nota: El seu símbol és r .

Coenurus

PARASITOLOGIA. Fase larvària d'algunes espècies de cestodes del gènere *Taenia*, agent de cenurosi.

Nota: Popularment es coneix com a *cenur*. Les espècies més importants són *Coenurus cerebralis* (fase larvària de *Taenia multiceps*, localitzada en el sistema nerviós central de diversos remugants, principalment de les ovelles) i *Coenurus serialis* (fase larvària de *Taenia serialis*, localitzada en el teixit conjuntiu dels conills). Tot i que tradicionalment se li ha atorgat la categoria de gènere, el gènere pròpiament dit és el de l'adult, *Taenia*.

colagog *m*

es colagogo
fr cholagogue
en cholagogue

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca l'expulsió de la bilis cap al duodè, especialment com a resultat de la contracció de la bufeta.

colagògia *f*

es colagogia
en cholagogia

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Excreció de bilis de la vesícula biliar.

colepoesi *f*
veg. **colèresi** *f*

còlera aviari *m*

es cólera aviar
fr choléra aviaire
en avian pasteurellosis; fowl cholera

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta l'aviram, causada per *Pasteurella multocida* i caracteritzada per febre elevada, extravasacions sanguínies en diversos òrgans i diarrea greu.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

colèresi *f*
sin. compl. **colepoesi** *f*

es colepoyesis; coleresis
fr choléopoïèse; cholérèse
en cholepoiesis; choleresis

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Secreció i excreció de bilis pel fetge.

colerètic *m*

es colerético
fr cholérétique
en choleretic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que estimula la secreció i excreció de bilis pel fetge.

colèstasi *f*

es colestasis
fr choléstase; cholostase
en cholestasis

FISIOPATOLOGIA. Detenció o alentiment considerable del flux de les bilis.

colibacil·losi *f*

es colibacilosis
fr colibacilliose
en colibacillosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana enzoòtica que afecta els animals domèstics, causada per *Escherichia coli* i caracteritzada, en funció de la patogènia, per septicèmia, enteritis o mastitis.

còlic *m*

es cólico
fr colique
en colic

FISIOPATOLOGIA. Dolor intermitent, agut i paroxismal, ocasionat habitualment per l'espasme d'un òrgan o un conducte a l'àrea abdominal.

coliforme *m*

es coliforme
fr coliforme
en coliform

BACTERIOLOGIA. Bacil gramnegatiu, anaerobi facultatiu, que fermenta la lactosa a 35 °C amb producció de gas.

colina *f*

es colina
fr choline
en choline

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina

hidrosoluble del complex B que els animals obtenen de la majoria d'aliments, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que intervé fonamentalment en la transmissió de l'impuls nerviós i en la síntesi i el transport dels lípids.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de clorur de colina. A diferència de les vitamines del complex B, l'organisme animal en necessita en grans quantitats.

col·lagenosi *f*
sin. **malaltia del col·lagen** *f*

es colagenosis; enfermedad del colágeno
fr collagénose; maladie du collagène
en collagen disease; collagenosis

FISIOPATOLOGIA. Qualsevol malaltia caracteritzada per una degeneració generalitzada fibrinoide del col·lagen que sembla causada per un fenomen d'autoimmunitat.

Nota: Per exemple, l'*esclerodèrmia*, el *lupus eritematós discoide* i el *lupus eritematós sistèmic*.

col·lapse *m*

es colapso
fr collapsus
en collapse

FISIOPATOLOGIA. Síndrome caracteritzada principalment per un descens ràpid de la tensió arterial causat per una insuficiència circulatòria aguda perifèrica.

col·lapse cardiocirculatori *m*
veg. **xoc** *m*

col·lapse pulmonar *m*

es colapso pulmonar

fr collapsus pulmonaire
en collapse of the lung

FISIOPATOLOGIA. Atelectasi causada, generalment, per una obstrucció bronquial, un vessament pleural o un pneumotòrax, que pot afectar tot el pulmó o una part.

collar *m*

es gargantillo
fr collier
en necklace

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca que tenen algunes vaques, gossos i gats al voltant del coll.

collar *m*

es collar
fr collier
en collar

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació que es posa al voltant del coll d'un animal amb la finalitat de subjectar-lo o identificar-lo mitjançant el seu color o fixant-hi una placa identificativa, una medalla, un microxip o una esquella.

col·lateral *adj*

es colateral
fr collatéral
en collateral; sib; sibling

GENÈTICA. Dit d'un individu en relació amb un altre amb el qual té un o tots dos genitors, o algun ascendent, idèntics i una certa coincidència de patrimoni genètic.

col·liri *m*

es colirio
fr collyre
en collyrium

CLÍNICA. Forma farmacèutica, generalment líquida, que s'aplica a la conjuntiva ocular.

colònia *f*

sin. compl. **abell** *m*

es colonia

fr colonie

en colony

APICULTURA. Unitat social de les abelles integrada per la reina, les obreres, la cria i els abellots.

colònia *f*

es colonia

fr colonie

en colony

BACTERIOLOGIA. Conjunt de microorganismes, normalment visibles a ull nu, que es multipliquen en un medi de cultiu sòlid a partir d'una única cèl·lula.

color *m*

es color

fr couleur

en color [US]; colour [GB]

COLORS. PARTICULARITATS. Tonalitat del pelatge o del plomatge i de les parts nues segons la seva pigmentació i la incidència de la llum.

color de base *m*

sin. **color primari** *m*

es color de base; color primario

fr couleur de base

en basic colour

COLORS. PARTICULARITATS. Color que domina en el pelatge o el plomatge.

color primari *m*

sin. **color de base** *m*

colorant *m*

es colorante

fr colorant

en colourant; colouring agent; food colour

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que dóna color a un aliment o que en reforça o modifica el color.

cóm *m*

sin. **grípi** *f*; **obi** *m*

es gamella

fr auge; crèche

en manger; rack; trough

RAMADERIA. Pica emprada com a menjadora o abeurador per al bestiar.

coma *m*

es coma

fr coma

en coma

FISIOPATOLOGIA. Quadre clínic caracteritzat per la pèrdua de la consciència, de sensibilitat i de motricitat, però amb conservació de la funció circulatoria i respiratòria.

comís *m*

sin. compl. **decomís** *m*

es comiso; decomiso

fr saisie

en seizure

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Prohibició de comercialitzar una partida o una canal com a conseqüència d'haver-ne fet la inspecció i no haver superat els requisits sanitaris o

comercials legalment establerts.

comís total *m*

es decomiso total
fr saisie totale
en total seizure

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Comís imposat a tota una canal, inclosos els menuts i les despulles.

comminució *f*

es conminución
fr comminution
en comminution

TRAUMATISMES. Fractura o aixafament d'un os en diversos fragments, generalment petits.

commoció *f*

es conmoción
fr commotion
en commotio; concussion

FISIOPATOLOGIA. Trastorn de les funcions d'un òrgan, sense que hi hagi lesió anatòmica, causat per un traumatisme.

comparet *m*

es pegujalero

RAMADERIA. Ramader propietari d'un ramat de pocs caps de bestiar.

complement *m*

es complemento
fr complément
en complement

IMMUNOLOGIA. Grup de proteïnes sèriques

que intervenen en els processos inflamatoris, en l'activació dels fagòcits i en la lisi cel·lular.

complementarietat *f*

es complementariedad
fr complémentarité
en complementarity

GENÈTICA. Efecte que es produeix en un encreuament de races o poblacions, que permet reunir en la generació filla les qualitats adquirides durant molts anys de selecció en cada raça o població parental.

complex antigen-anticòs *m*
veg. immunocomplex *m*

complexió *f*

es complexión
fr complexion
en complexion

ETNOLOGIA. Combinació, en una proporció determinada, dels elements que constitueixen la natura física d'un animal.

complicació *f*

es complicación
fr complication
en complication

FISIOPATOLOGIA. Aparició, durant el curs normal d'una malaltia, d'una afecció o d'una síndrome que l'agreuja.

comportament *m*
veg. conducta *f*

compresa *f*

es compresa

fr compresse
en compress

CLÍNICA. Tros de tela o gasa plegat, de cotó fluix o de cel·lulosa, que s'aplica sobre una part del cos amb finalitats curatives o per a absorbir supuracions, líquids, etc.

compressió *f*

es compresión
fr compression
en compression

CLÍNICA. Acció i efecte d'exercir pressió amb la mà, un embenat o un instrument sobre una part o una estructura del cos amb una finalitat terapèutica, com a mètode d'hemostàsia, etc.

comprimít *m*

es comprimido
fr comprimé
en tablet

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via oral i que s'obté per compressió de porcions sensiblement iguals en pes de substàncies actives medicamentoses polvoritzades o granulades, pures o afegides d'excipients inerts.

comunicació *f*

es comunicación
fr communication
en communication behaviour

ETOLOGIA. Transmissió d'informació entre animals per mitjà de l'expressió vocal i el llenguatge i l'olor corporals.

concentració *f*

es concentración

fr concentration
en concentration

BROMATOLOGIA. Tractament tecnològic d'aliments que consisteix a eliminar-ne part de l'aigua de composició per mitjà d'evaporació i aplicació de calor, combinades o no amb l'aplicació del buit, a fi de millorar-ne el valor nutritiu o les propietats organolèptiques.

Nota: Aquest tractament no és suficient per assegurar la conservació dels aliments, de manera que cal sotmetre'ls a esterilització, pasteurització, refrigeració o congelació.

concentrat *m*

es concentrado
fr concentré
en concentrate

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Preparat de primeres matèries que conté proteïna, minerals i vitamines utilitzat en la fabricació del pinso o que s'afegeix a la dieta amb la finalitat bàsica d'aportar proteïna a la ració d'acord amb les necessitats alimentàries de cada animal.

concomitant *adj*

es concomitante
fr concomitant
en concomitant

FISIOPATOLOGIA. Dit del fenomen que n'acompanya un altre.

concreció *f*

es concreción
fr concrétion
en concretion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Massa sòlida, generalment d'origen patològic, formada per agregació i enduriment de diferents materials en una

cavitat o en un teixit.

concrescència *f*

es concrescencia
fr conrescence
en conrescence

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Creixement en comú de dos o més òrgans
que romanen soldats entre ells i formen
una massa única.

condicionament *m*

sin. compl. **aprenentatge associatiu *m***;
associació *f*

es aprendizaje asociativo; asociación;
condicionamiento
fr association; conditionnement
en association; conditioning

ETOLOGIA. Aprenentatge mitjançant el qual
un animal associa la seva conducta amb
les conseqüències que se'n deriven, o dos
estímuls entre si.

condicionament clàssic *m*

sin. **condicionament de Pavlov *m***

es condicionamiento clásico;
condicionamiento pavloviano
fr conditionnement classique;
conditionnement pavlovien
en classical conditioning; Pavlovian
conditioning

ETOLOGIA. Condicionament en què un
estímul incondicionat desencadena una
resposta de forma reflexa.

Nota: El condicionament clàssic s'aconsegueix
perquè un estímul condicionat s'associa amb un
estímul incondicionat fins que l'estímul
condicionat tot sol pot desencadenar la mateixa
resposta.

condicionament de Pavlov *m*

sin. **condicionament clàssic *m***

condicionament operant *m*

es condicionamiento operante
fr conditionnement opérant
en operant conditioning

ETOLOGIA. Condicionament en què la
freqüència d'una conducta determinada
augmenta o bé disminueix en funció de les
seves conseqüències.

Nota: Si la conducta va seguida d'un estímul
agradable per a l'animal, la freqüència de
presentació augmentarà. D'altra banda, si la
conducta va seguida d'un càstig, la freqüència
de presentació disminuirà.

condrodisplàsia *f*

sin. compl. **acondroplàsia *f***

es acondroplasia; condrodisplasia
fr achondroplasie; chondrodysplasie
en achondroplasia; chondrodysplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Creixement anormal d'un cartílag.

Nota: És un trastorn del desenvolupament que
es produeix per un component hereditari.

conducta *f*

es iguala
fr conduite
en retainer

RAMADERIA. Document pel qual un veterinar
es compromet a realitzar actes
professionals en una explotació ramadera a
canvi d'uns honoraris prèviament
establerts.

conducta *f*

sin. compl. **comportament *m***

es comportamiento; conducta

fr comportement; conduite
en behaviour

ETOLOGIA. Conjunt de reaccions d'un animal segons els estímuls que rep del medi, que es manifesten en unes activitats i uns moviments concrets.

conducta compulsiva *f*

es conducta compulsiva
fr conduite compulsive
en compulsive disorder

ETOLOGIA. Estereotípia que respon al tractament amb clomipramina.

Nota: La clomipramina és un fàrmac que inhibeix la recaptació de serotonina per part de neurones presinàptiques.

conducta d'eliminació *f*

es conducta de eliminación; conducta de evacuación
fr conduite d'élimination
en eliminative behavior

ETOLOGIA. Conducta que inclou l'eliminació dels orins, la defecació i l'expulsió del contingut dels sacs anals.

Nota: Cal estudiar-ne el context per a comprendre la conducta d'eliminació, ja que també pot indicar l'existència d'una alteració orgànica.

conducta de caçar mosques *f*

es conducta de cazar moscas
fr comportement de chasser mouches
en fly-chasing behaviour

ETOLOGIA. Estereotípia que consisteix a fixar l'atenció, un animal, en un objecte inexistent i, a continuació, llançar-s'hi al damunt com si volgués mossegar-lo.

conducta de desplaçaments repetitius *f*

es conducta de desplazamientos repetitivos
en compulsive pacing; stereotypic pacing

ETOLOGIA. Estereotípia consistent a caminar repetitivament en cercles o a balancejar seguidament el coll i el cap, que mostra un excés d'activitat motora, normalment repetitiva i no productiva, i que s'associa amb estats d'estrès.

conducta de perseguir-se la cua *f*

es conducta de perseguirse la cola
fr comportement d'être poursuivi la ligne
en tail chasing behavior

ETOLOGIA. Estereotípia consistent a moure's ràpidament, els gossos i els gats, sobre si mateixos, fent cercles com si volguessin atrapar-se l'extrem de la cua, de vegades fins a l'autolesió.

Nota: Pot ser una manifestació d'una alteració orgànica, com ara epilèpsia, o bé pot indicar una manca d'activitat física.

conducta de zel *f*

es conducta de estro
fr conduite de chaleur
en estrous behavior

ETOLOGIA. Conducta en què la femella accepta copular amb el mascle.

Nota: En situacions d'estrès hi ha una disminució de les manifestacions de la conducta de zel.

conducta redirigida *f*

es conducta redirigida
fr conduite redirigée
en redirected behavior

ETOLOGIA. Conducta en què l'estímul no és accessible per l'animal i, per tant, aquest actua contra un objecte alternatiu.

Nota: Són exemples de conductes redirigides la caudofàgia i el picatge.

conducta sexualment dimòrfica *f*

es conducta sexualmente dimórfica
fr comportement sexuellement dimorphe
en sexually dimorphic behaviour

ETOLOGIA. Conducta que apareix en la pubertat, més freqüent en un sexe que en un altre, i que depèn dels efectes organitzadors i activadors dels esteroides sexuals sobre el sistema nerviós.

Nota: Són exemples de conductes sexualment dimòrfiques el marcatge, l'agressivitat intrasexual, la conducta de munta amb finalitat reproductora i la vagabunderia.

confitar *v tr*

es confitar
fr confire
en preserve, to

BROMATOLOGIA. Conservar els aliments mitjançant la substitució del suc natural per una solució concentrada de sucre, en el cas de la fruita, o mitjançant la cocció lenta en un greix animal o vegetal que fa de medi de conservació, en el cas de la carn i el peix.

conformació *f*

es conformación
fr conformation
en conformation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de caràcters morfològics d'una canal, que es resumeixen en línies, perfils i angles corporals, i que es consideren els paràmetres de referència a l'hora de fer-ne

la classificació.

congelació *f*

es congelación; heladura
fr congélation
en congelation

TRAUMATISMES. Traumatisme produït en els teixits per l'acció del fred que pot donar lloc a lesions locals poc o molt extenses o bé a un quadre d'hipotèrmia i que pot provocar la mort.

congelació *f*

es congelación
fr congélation
en freezing

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a sotmetre'ls a temperatures de -18°C o inferiors, a fi d'inhibir el desenvolupament microbià i les reaccions enzimàtiques i químiques.

congestió *f*

es congestión
fr congestion
en congestion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Augment de la quantitat de sang en un òrgan o un teixit, causat per una disminució de la sortida de sang d'aquest òrgan o teixit.

conidi *m*

es conidio
fr conidie
en conidium

MICOLOGIA. Estructura fúngica de reproducció asexual, externa, immòbil i caduca.

conill *m*

es conejo
fr lapin
en rabbit

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la família dels lepòrids, d'orelles llargues, de pèl curt i dens, i potes posteriors més llargues que les anteriors, que s'explota per la carn, el pelatge i la pell.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

conilla *f*

es coneja
fr lapine
en doe

RAMADERIA. Femella del conill, que s'explota per la carn, el pelatge, la pell i com a reproductora.

conillada *f* veg. **llograda** *f*

conillaire *m i f*

es conejero
fr éleveur de lapins
en rabbit breeder

RAMADERIA. Criador i bricallaire de conills.

conillar *v intr* veg. **llogar** *v intr*

conillar *m* sin. compl. **coniller** *m*

es conejar; conejera
fr clavier; lapinière

en rabbit hutch; rabbitry

RAMADERIA. Corral de conills.

coniller *m* veg. **conillar** *m*

coniller -a *adj*

es conejero

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent al conill.

conserva *f*

es conserva
fr conserve
en canned food [US]; tinned food [GB]

BROMATOLOGIA. Producte alimentós d'origen vegetal o animal la conservació del qual és assegurada per l'envasament en un recipient estanc, normalment de llauna o de vidre, i pel tractament amb calor, o qualsevol altre mètode autoritzat, que permet la destrucció o inhibició total dels enzims, dels microorganismes o de les seves toxines i n'assegura una conservació prolongada.

conservació *f*

es conservación
fr conservation
en preservation

BROMATOLOGIA. Manteniment de les condicions higienicosanitàries, nutritives i organolèptiques d'un aliment que el fan apte per al consum.

conservació *f* veg. **tècnica de conservació** *f*

conservador *m*

veg. **conservant** *m*

conservant *m*

sin. compl. **conservador** *m*

es conservador; conservante

fr conservateur

en preservative

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que evita l'alteració microbiana dels aliments i n'elimina els microorganismes o n'impedeix el creixement, de tal manera que n'assegura la conservació.

consolidar-se *v pron*

veg. **soldar-se** *v pron*

constipació de ventre *f*

veg. **restrenyiment** *m*

constitució *f*

sin. **biotip** *m*

constrenyiment *m*

veg. **constricció** *f*

constricció *f*

sin. compl. **constrenyiment** *m*

es constricción

fr constriction

en constriction

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Estrenyiment o compressió d'un òrgan o d'una part d'un òrgan.

contagi *m*

es contagio

fr contagion

en contagion

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió d'una infecció d'un animal a un altre per contacte directe o indirecte.

contagi directe *m*

es contagio directo

fr contagion directe

en direct contact; direct contagion

EPIDEMIOLOGIA. Contagi per contacte físic entre un animal infectat i un altre.

contagi indirecte *m*

es contagio indirecto

fr contagion indirecte

en indirect contact; indirect contagion

EPIDEMIOLOGIA. Contagi a través de *fomites* o de vectors.

contaminació *f*

es contaminación

fr contamination

en contamination

BROMATOLOGIA. Presència de contaminants en un aliment.

contaminació encreuada *f*

es contaminación cruzada

fr contamination croisée

en cross contamination

BROMATOLOGIA. Contaminació microbiana d'un aliment provocada per microorganismes procedents d'un altre aliment que han passat al primer mitjançant vectors intermediaris, com ara l'equipament, l'utilatge, l'aire o l'aigua.

contaminació endògena *f*

es contaminación endógena
fr contamination endogène
en endogenous contamination

BROMATOLOGIA. Contaminació microbiana provocada per microorganismes presents en un aliment abans de la seva manipulació.

contaminació exògena *f*

es contaminación exógena
fr contamination exogène
en exogenous contamination

BROMATOLOGIA. Contaminació microbiana provocada per microorganismes procedents de fonts externes que han arribat a un aliment durant la seva manipulació.

contaminació microbiana *f*

es contaminación microbiana
fr contamination microbienne
en microbial contamination

BROMATOLOGIA. Contaminació d'un aliment per la presència de microorganismes nocius per a la salut, per tractar-se d'agents patògens o per l'efecte tòxic dels seus metabòlits.

contaminant *m*

es contaminante
fr contaminant
en contaminant

BROMATOLOGIA. Substància estranya no afegida voluntàriament a un aliment, sinó que hi és present com a resultat d'alguna de les operacions de manipulació, que en pot comprometre la innocuïtat.

contenció *f*

es contención
fr contention
en restraining

CLÍNICA. Subjecció d'un animal per tal d'evitar els seus moviments de defensa en el curs d'una operació quirúrgica.

contenedor d'esperma *m*

es contenedor de semen
fr conteneur à sperme
en semen container

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Recipient, que pot ser transportable, on es conserven submergides normalment en nitrogen líquid dosis seminals.

contraccepció *f*

sin. compl. **anticoncepció *f***

es anticoncepción; contracepción;
contraconcepción
fr contraception
en contraception

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Mètode de prevenció de la gestació mitjançant mesures temporals i reversibles que no permeten que es produeixi la fecundació.

contractura *f*

es contractura
fr contracture
en contracture

FISIOPATOLOGIA. Estat de rigidesa o de contracció prolongada i involuntària d'un grup muscular o més, que manté la zona afectada en una posició viciosa.

contraindicació *f*

es contraindicación
fr contre-indication

en contraindication

CLÍNICA. Circumstància que impedeix l'aplicació d'un tractament determinat.

contraverí *m*
veg. **antídot** *m*

control a destinació *m*

es control en destino
fr contrôle en destination
en reception control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Control veterinari efectuat en l'establiment on va adreçada una partida.

control alimentari *m*

es control alimentario
fr contrôle alimentaire
en food control

BROMATOLOGIA. Conjunt d'actuacions tècniques, jurídiques i/o administratives que tenen com a objecte comprovar la salubritat dels aliments i verificar el compliment estricte de les regulacions tecnicosanitàries, dels estàndards de composició i qualitat i de les normes d'etiquetatge i de publicitat dels aliments, dels productes alimentaris i dels materials i objectes que hi entren en contacte.

control d'estabilitat *m*

es control de estabilidad
fr contrôle de stabilité
en stability control

BROMATOLOGIA. Examen microbiològic de les conserves que consisteix a analitzar un nombre de mostres representatiu d'un lot després d'un període d'incubació per tal de comprovar que no presenten alteracions en relació amb una mostra del mateix lot no

incubada.

control d'esterilitat *m*

es control de esterilidad
fr contrôle de stérilité
en sterility control

BROMATOLOGIA. Examen microbiològic de les conserves que es realitza de manera exhaustiva a tot un lot quan en el control d'estabilitat s'han detectat problemes d'alteració o quan cal establir un barem d'esterilització.

control d'identitat *m*

es control de identidad
fr contrôle d'identité
en identity control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Control veterinari destinat a comprovar visualment que una partida concorda amb els documents o els certificats que l'acompanyen, i si hi ha marques identificatives de procedència i de salubritat en els envasos o embalatges.

control documental *m*

es control documental
fr contrôle documentaire
en documentary control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Control veterinari basat en els certificats sanitaris o comercials que acompanyen i identifiquen una partida, destinat a comprovar que es compleixen les condicions establertes per la normativa vigent.

Nota: També pot ser efectuat per un assistent -a d'inspecció.

control físic *m*

es control físico

fr contrôle physique
en physical control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Control veterinari d'un producte alimentari que consisteix a prendre'n mostres i fer-ne una anàlisi al laboratori.

Nota: També pot ser efectuat per un assistent -a d'inspecció.

control oficial dels productes alimentaris *m*

es control oficial de los productos alimentarios
fr contrôle officiel des produits alimentaires
en food product official control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Control veterinari destinat a comprovar la conformitat d'una partida amb les disposicions dirigides a prevenir el risc per a la salut pública, a garantir la lleialtat de les transaccions comercials o a protegir els interessos dels consumidors i informar-los.

control ramader *m*

es control ganadero
fr contrôle d'élevage
en cattle control

RAMADERIA. Control periòdic i sistemàtic de la producció dels animals d'una granja per tal d'avaluar-ne el valor fenotípic amb finalitats de maneig, de gestió i de millora genètica.

Nota: El control ramader inclou el control lleter, el control de creixement, etc.

control veterinari *m*

es control veterinario
fr contrôle vétérinaire
en veterinary control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt d'actuacions que efectua un veterinari oficial, un veterinari habilitat o un veterinari privat sobre qualsevol aspecte relacionat amb els animals d'una granja o un producte alimentari per tal de garantir, directament o indirectament, la protecció de la salut pública o dels animals.

controlador -a ramader -a *m i f*

es controlador ganadero
en cattle tester

RAMADERIA. Persona autoritzada per l'autoritat competent per a efectuar el control ramader.

controlador ambiental *m*

es controlador ambiental
fr contrôleur de l'environnement
en environmental controller

RAMADERIA. Aparell que s'utilitza per a regular la climatització i la il·luminació dels estables.

contusió *f*

es contusión
fr contusion
en contusion

TRAUMATISMES. Traumatisme lleu produït en els teixits pel xoc violent, o per pressió, amb un cos obtús, normalment sense ruptura de la pell.

convalescència *f*

es convalecencia
fr convalescence
en convalescence

FISIOPATOLOGIA. Període de recuperació després d'una malaltia, una operació o una

lesió, fins a la completa restauració de la salut.

convulsió f

es convulsión
fr convulsion
en convulsion

FISIOPATOLOGIA. Contracció violenta, involuntària i patològica dels músculs esquelètics, que determina moviments irregulars localitzats en un o en diversos grups musculars o bé generalitzats per tot el cos.

cooperativitat f

es cooperatividad
fr coopérativité
en cooperativity

ENDOCRINOLOGIA. Conjunt de canvis produïts en l'afinitat d'un receptor per una determinada hormona induïts per variacions sostingudes o per la disminució dels nivells d'aquesta hormona.

Nota: Per exemple, es dona cooperativitat positiva quan augmenta l'afinitat del receptor per l'hormona a causa de la presència de nivells crònicament baixos d'aquesta i viceversa.

Cooperia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*, localitzats -en l'estadi adult- a l'intestí prim de les vaques, les ovelles i les cabres, transmesos per via fecal-oral i agents de cooperiosi.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Cooperia curticei* en les ovelles i les cabres, i *Cooperia oncophora*, *Cooperia pectinata* i *Cooperia punctata* en les vaques (totes quatre de cicle directe).

cooperiosi f

es cooperiosis
fr cooperiose
en cooperiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrogilidosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Cooperia* (*Cooperia curticei*, *Cooperia oncophora*, *Cooperia pectinata* i *Cooperia punctata*) i caracteritzada per diarrea i caquèxia.

copra f

es copra
fr copra; coprah
en copra

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Polpa de coco assecada que se subministra als remugants adults i aporta proteïna.

coprofàgia f

es coprofagia
fr coprophagie
en coprophagia

ETOLOGIA. Pica en què l'animal menja femtes.

Nota: Tot i que no se'n coneix la causa exacta, algunes teories plantegen que la coprofàgia pot ser un mode d'exploració dels animals joves o una manera d'establir una microflora intestinal o de compensar una deficiència nutricional.

còpula f

sin. **acoblament m**

copulació f

sin. **acoblament m**

corbata f

es corbata
fr cravate
en white tie

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca en forma de creu que tenen alguns gossos al pit.

corder *m*
veg. anyell -a *m i f*

corderar *v intr*
veg. anyellar *v intr*

coriza felina *f*

es coriza del gato
fr coryza contagieux du chat
en feline viral respiratory disease complex

MALALTIES VÍRIQUES. Procés multifactorial que afecta els gats, causat per virus de la família *Herpesviridae*, per virus del gènere *Calicivirus* i, més rarament, del gènere *Reovirus*, i pels bacteris *Bordetella bronchiseptica* i *Chlamydia psittaci*, caracteritzat per rinitis, conjuntivitis i úlceres orals.

coriza infecciosa aviària *f*

es coriza infecciosa aviar
fr coryza infectieux aviaire
en fowl coryza; infectious coryza

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les gallines joves, causada per *Haemophilus paragallinarum* i caracteritzada per rinitis, conjuntivitis i sinusitis.

corma *f*

es corma
fr entrave

en shackle

RAMADERIA. Cep, format per dos trossos de fusta, que s'adapta als peus del bestiar per impedir que camini lliurement.

cornadís *m*
sin. compl. menjadora autoblocant *f*

es cornadizo
fr cornadis
en feeding barrier; feeding rack

RAMADERIA. Menjadora en la qual el bestiar en estabulació pot quedar travat per assegurar que mengi o per a manejar-lo sense dificultats.

Coronaviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria helicoïdal i forma pleomòrfica, amb un diàmetre de 120 a 160 nm, amb embolcall, que presenta peplòmers en forma de maça, i sensibles a l'èter, que inclou el gènere *Coronavirus*.

Coronavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Coronaviridae* que inclou l'agent de la bronquitis infecciosa aviària, de la diarrea neonatal dels vedells, de l'enteritis canina per *Coronavirus*, de l'enteritis contagiosa del gall dindi, de la gastroenteritis transmissible, de la peritonitis infecciosa felina i del vòmit i emaciació dels garrins lactants.

corones *f pl*

es gallineja
fr boyau droit d'ovin
en sheep large intestine

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Intestí gruixut d'oví

sacrificat, destinat a consum humà.

corral *m*

es corral
fr basse-cour
en yard

RAMADERIA. Lloc tancat, generalment cobert, proveït de menjadores, abeuradors i jaços, destinat a tenir-hi bestiar oví, cabrum, conills i aviram.

corraleta *f*

es porqueriza
fr porcherie
en pigsty

RAMADERIA. Compartiment tancat d'una cort destinat a allotjar-hi la truja i la seva cria o un grup de porcs d'engreix.

correctiu *m*

es correctivo
fr correctif
en corrective

CLÍNICA. Substància que s'afegeix a un medicament per tal de millorar-ne o dissimular-ne alguna de les característiques organolèptiques.

correctiu de l'acidesa *m*

es corrector de la acidez; regulador de la acidez
fr correcteur d'acidité
en acidity regulator

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que altera o controla l'acidesa o l'alcalinitat d'un aliment.

corrector *m*

sin. compl. **premescla** *f*

es corrector; premezcla
fr correcteur
en supplement

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Preparat vitamínic i mineral que s'afegeix al pinso o a la dieta amb la finalitat de complementar-la d'acord amb les necessitats alimentàries de cada animal.

correlació fenotípica *f*

es correlación fenotípica
fr corrélation phénotypique
en phenotypic correlation

GENÈTICA. Mesura de grau i direcció que indica l'associació que hi ha entre els rendiments fenotípics de dos caràcters mesurats en els mateixos animals.

Nota: El seu valor oscil·la entre +1 i -1, i l'absència de relació s'expressa amb 0.

correlació genètica *f*

es correlación genética
fr corrélation génétique
en genetic correlation

GENÈTICA. Mesura de grau i direcció que indica l'associació que hi ha entre els gens que codifiquen per a dos caràcters.

Nota: El seu valor oscil·la entre -1 i +1.

corretja *f*

es correa
fr courroie; lacet
en lead

ANIMALS DE COMPANYIA. Accessori en forma de corda o cadena, que s'uneix al collar o a l'arnès per a mantenir lligat un animal de companyia.

cort *f*

es corte; establo
fr étable
en yard

RAMADERIA. Lloc tancat i cobert, proveït de menjadores, abeuradors i jaços, destinat a tenir-hi bestiar, especialment porcs.

cortal *m*

es corral
fr basse-cour
en pen

RAMADERIA. Pati tancat amb parets i en part cobert, sovint apartat de la casa, destinat a tancar-hi eventualment el bestiar.

corticoide *m*

sin. **corticosteroide** *m*

es corticoide; corticosteroide
fr corticoïde; corticostéroïde
en corticoid; corticosteroid

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones esteroides secretades per l'escorça de les glàndules suprarenals, la secreció de les quals és regulada per la corticotropina i per l'hormona alliberadora de corticotropina, entre d'altres.

corticoliberina *f*

veg. **hormona alliberadora de corticotropina** *f*

corticosteroide *m*

sin. **corticoide** *m*

corticotropina *f*

sin. compl. **hormona adrenocorticotropa** *f*
sigla **ACTH** *f*

es corticotropina; hormona adrenocorticotropa; ACTH
fr corticotrophine; hormone adrénocorticotrophe; ACTH
en corticotropin; hormone adrenocorticotropic; ACTH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per l'adenohipòfisi, la secreció de la qual és regulada per factors hipotalàmics i per nivells perifèrics de corticoides, i que actua en les glàndules suprarenals estimulando la secreció de mineralocorticoides i, sobretot, de glucocorticoides.

cortiella *f*

sin. compl. **baconera** *f*; **porcatera** *f*;
porcellera *f*; **soll** *f*

es chiquero; cochiquera; cochitril;
gorrineria; pocilga; porqueriza; zahúrda
fr porcherie; soue
en hogpen [US]; piggery; pigpen [US];
pigsty; sty; stye

RAMADERIA. Cort de porcs.

Corynebacterium

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacils drets o corbats i disposició en palissada, grampositius, immòbils i aerobis estrictes o anaerobis facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Corynebacterium pseudotuberculosis* (agent de la limfadenitis caseosa ovina i de la limfangitis ulcerativa equina) i *Corynebacterium renale* (agent de la pielonefritis bovina contagiosa).

cos amilaci *m*

veg. **cos amiloide** *m*

cos amiloide *m*

sin. compl. **cos amilaci** *m*

es cuerpo amiláceo
fr corps amylacé
en amilaceous body

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Concreció formada per cèl·lules degenerades que s'observa en les secrecions d'algunes glàndules, com ara la glàndula tiroide o la pròstata.

cos de Gamna-Gandy *m*
sin. **nòdul sideròtic *m***

es cuerpo de Gamna-Gandy; nódulo siderótico
fr corps de Gamna-Gandy; corps sidérotique
en Gamna-Gandy body; siderotic nodule

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Concreció de color grogós formada per dipòsits de sals de ferro i calci que s'observa en la superfície de la melsa.

cos de psammoma *m*
sin. **cos psammomatós *m***

es cuerpo de psammoma
fr corps de psammome
en psammoma body

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Concreció formada per dipòsits de sals minerals envoltats de cèl·lules fibroblàstiques disposades de forma concèntrica que s'observa especialment en les meninges de gossos vells i en alguns meningiomes.

cos de Russell *m*

es cuerpo de Russell
fr corps de Russell
en Russell body

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Estructura formada per agregats intracitoplasmàtics d'immunoglobulines

que s'emmagatzema en cèl·lules plasmàtiques actives.

Nota: Aquest terme s'usa generalment en plural.

cos groc *m*
veg. **cos luti *m***

cos luti *m*
sin. compl. **cos groc *m***

es cuerpo amarillo; cuerpo lúteo
fr corps jaune
en corpus luteum; yellow body

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Estructura ovàrica, resultat de la luteïnització del fol·licle de De Graaf, que es comporta com una glàndula endocrina transitòria productora de progesterona i que intenta mantenir la gestació si hi ha fecundació.

cos psammomatós *m*
sin. **cos de psammoma *m***

costella *f*

es costilla

RAMADERIA. Barra de metall de forma corba que es col·loca a la cuixa d'una vaca per immobilitzar-la i evitar que clavi guitzes mentre s'està munyint.

costòtom *m*

es costótomo
fr costotome
en costotome; rib knife; rib shear

CLÍNICA. Tisores especials per a tallar les costelles.

coturnicultura *f*

es coturnicultura
fr élevage de cailles
en quail breeding

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació de les guatlles.

Cotyloda

PARASITOLOGIA. Classe de platihelmints paràsits poc freqüents en els animals domèstics, sempre amb dos hosts intermediaris, caracteritzats per un escòlex amb botris o botridis, sense ventoses.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta classe són *Diphyllbothrium* i *Spirometra*, i els seus individus reben el nom de *cestodes*.

coure *adj*

es cobrizo
fr cuivre
en copper

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és vermellós.

coure *m*

es cobre
fr cuivre
en copper

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que intervé principalment en nombrosos sistemes enzimàtics, i que és indispensable per a la síntesi de l'hemoglobina.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de carbonat de coure i sulfat de coure.

covada *f*
veg. **llocada** *f*

covador *m*

sin. compl. **cover** *m*; **nial** *m*

es nidal
fr nichoir
en lying cage; lying nest

RAMADERIA. Estructura provista de jaç apta perquè l'aviram hi vagi a covar els ous.

covament *m*
veg. **incubació** *f*

covar *v tr*
veg. **incubar** *v tr*

covarot *m*
veg. **ou xarbot** *m*

covarot *m*
sin. **ponedor** *m*

es huevo de nido
fr nichet
en nest egg

RAMADERIA. Ou que es posa al covador per induir les gallines a pondre-hi.

cover *m*
veg. **covador** *m*

covera *f*
es cloquera

RAMADERIA. Ganes de covar que demostra un ocell femella quan es fa lloca.

Cowdria

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coc o d'el·lipse, gramnegatius, immòbils i aerobis estrictes, paràsits intracel·lulars obligats

que es localitzen dins els vacúols, transmesos per paparres i que no poden cultivar-se en medis lliures de cèl·lules.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Cowdria ruminantium* (agent de cowdriosis).

cowdriosis *f*

sin. compl. **hidropericarditis infecciosa** *f*

es cowdriosis; hidropericarditis infecciosa
fr cowdriose
en heartwater; veldt sickness

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els rumugants domèstics de l'Àfrica, causada per *Cowdria ruminantium*, transmesa per una paparra del gènere *Amblyomma* i caracteritzada per febre, hidropericardi, hidrotòrax, edema i congestió dels pulmons, hiperestèsia, lacrimació i alteració del sistema nerviós central.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Coxiella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil curt, gramnegatiu, immòbils i aerobis estrictes, paràsits intracel·lulars obligats que es localitzen dins els vacúols i que creixen en embrió de pollastre.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Coxiella burnetii* (agent de la febre Q).

craurosi *f*

es craurosis
fr kraurosis
en kraurosis

FISIOPATOLOGIA. Estat de sequetat i retracció d'algunes zones de la pell o de les mucoses.

crema *f*

es crema
fr crème
en cream

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via tòpica, consistent en una emulsió semisòlida.

crema *adj*

es crema
fr crème
en cream; ointment

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és groc blanquinós.

Nota: S'aplica especialment als equins, les cabres, els gats i els ocells.

cremada *f*

es quemadura
fr brûlure
en burn

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió d'un teixit produïda per l'acció de la calor o del fred, o pel contacte amb sòlids, líquids o gasos calents, electricitat, radiacions, fricció o per agents càustics.

cremada de fred *f*

es quemadura de frío; quemadura por congelación
fr brûlure par congélation
en denaturing

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Alteració d'un aliment deguda a un procés de dessecació.

Crenosoma

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes
paràsits de la superfamília
Metastrongyloidea.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere
és *Crenosoma vulpis* (de cicle indirecte,
transmesa per la ingestió de diversos
gastròpodes que actuen com a hostes
intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a
l'aparell respiratori dels gossos i agent d'una
varietat de metastrongiloidosi en els carnívors.

crepitació *f*

es crepitación
fr crépitation
en crepitation

CLÍNICA. Soroll de cruiximent sec que es
produeix pel fregament dels extrems d'un
os trencat.

crepitació pulmonar *f*
veg. **ranera crepitant** *f*

crestador *m*
sin. **brescador** *m*

crestar *v tr*
sin. **brescar** *v tr*

crestar *v tr*
veg. **castrar** *v tr*

crestat *m*
sin. compl. **crestó** *m*

es castrón
fr châtré
en wether

RAMADERIA. Boc castrat.

crestó *m*
veg. **crestat** *m*

creu *f*

es cruz

APICULTURA. Cadascun dels parells de
broques entravessades.

CRF *f*
veg. **hormona alliberadora de corticotropina**
f

CRH *f*
veg. **hormona alliberadora de corticotropina**
f

cria *f*

es cría
fr élève
en baby animal

RAMADERIA. Cadascun dels fills d'una
femella de mamífer durant el temps que
mamen o d'una femella d'ocell durant el
temps que necessiten la seva escalfor
corporal.

cria *f*

es cría
fr portée
en young

RAMADERIA. Conjunt dels fills d'un animal
nats d'un mateix part o d'una mateixa
llocada.

cria *f*

es cría
fr couvain
en brood

APICULTURA. Conjunt dels ous, les larves i

les nimfes d'una colònia d'abelles.

cria *f*

sin. compl. **criança *f***

es cria; crianza

fr élevage

en breeding; raising; rearing

RAMADERIA. Activitat ramadera consistent a fer procrear animals i alimentar-ne les cries, per a comercialitzar-les o explotar-les.

cria en consanguinitat *f*

sin. compl. **cria endogàmica *f***

es cria en consanguinidad; cria

endogàmica

fr élevage en consanguinité; élevage

endogame

en inbreeding

GENÈTICA. Aparellament entre individus que tenen relacions de parentiu més properes entre si que amb la resta dels membres de la població o de la raça a la qual pertanyen.

cria endogàmica *f*

veg. **cria en consanguinitat *f***

cria enguixada *f*

sin. compl. **ascosferosi *f***

es ascosferosis; cria encalada; cria enyesada

fr couvain calcifié; couvain plâtre

en chalk brood

MICOSIS. Micosi profunda que afecta les cries de les abelles, causada per *Ascosphaera apis* i caracteritzada per l'aparició de larves esponjoses i tumefactes de color blanc que posteriorment es retrauen i s'endureixen.

cria ensacada *f*

es cria sacciforme

fr couvain sacciforme

en sacbrood

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les cries d'abelles, causada per un virus i caracteritzada per la forma de sac que adopten les larves de cel·les ja operculades.

cria petrificada *f*

es cria momificada; cria petrificada

fr couvain pétrifié

en stone brood

MICOSIS. Micosi profunda que afecta les cries de les abelles i les abelles adultes, causada per *Aspergillus flavus* i, ocasionalment, per *Aspergillus fumigatus*, i caracteritzada per l'aparició de larves esponjoses que posteriorment es tornen de color castany pàl·lid o groc verdós i s'endureixen, i per l'enduriment de l'abdomen de les abelles adultes i la mort.

cria podrida *f*

es loque

fr loque

en foulbrood

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les larves d'abelles, causada per diverses espècies del gènere *Paenibacillus* (*Paenibacillus alvei* i *Paenibacillus larvae*) i caracteritzada perquè provoca la descomposició de les larves.

Nota: Se'n distingeixen la varietat americana o maligna, causada per *Paenibacillus larvae*, i la varietat europea o benigna, causada per *Paenibacillus alvei*, menys greu que l'americana. És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

criador -a *m i f*

es criador
fr éleveur
en breeder; rearer

RAMADERIA. Ramader que es dedica a la cria d'animals.

criadora *f*

es criadora
fr éleveuse
en brooder; hover

RAMADERIA. Aparell proveït d'una font de calor, generalment infraroja, que manté els pollets en unes condicions de temperatura semblants a l'escalfor materna.

criança *f*

veg. **cria** *f*

criar *v tr*

es criar
fr élever
en mother, to; suckle, to

RAMADERIA. Tenir cura, la mare, de les seves cries, alimentant-les i vetllant perquè creixin i es desenvolupin adequadament.

criar *v intr*

veg. **parir** *v tr*

cribratge *m*

es criba; cribado; cribaje
fr dépistage
en screening

EPIDEMIOLOGIA. Recerca sistemàtica aplicada a poblacions d'animals per tal de detectar malalties subclíniques o identificar els

portadors d'una malaltia.

crioprotecció *f*

es crioprotección
fr cryoprotection
en cryopreservation; cryoprotection

BROMATOLOGIA. Procediment de conservació d'aliments que consisteix a preservar-los dels danys provocats per la sobrecongelació mitjançant determinats agents químics.

criptococcosi *f*

es criptococosis
fr cryptococcose
en cryptococcosis

MICOSIS. Micosi fonamentalment sistèmica que afecta majoritàriament els gossos i els gats, causada per *Cryptococcus neoformans* i caracteritzada perquè pot produir malaltia respiratòria, lesions oculars, lesions cutànies i afecció del sistema nerviós central.

criptòrquid *adj*

veg. **xiscló** *adj*

criptorquídia *f*

sin. **criptorquidisme** *m*; **criptorquisme** *m*

es criptorquidia; criptorquidismo; criptorquismo
fr cryptorchidie; cryptorchidisme; cryptorchisme
en cryptorchidism; cryptorchidy; cryptorchism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Anomalia congènita consistent en la migració incompleta d'un testicle o de tots dos, de manera que en comptes d'arribar fins a l'escrot queden retinguts dins l'abdomen o el conducte inguinal.

criptorquidisme *m*
sin. **criptorquídia** *f*

criptorquisme *m*
sin. **criptorquídia** *f*

criptosporidiosi *f*

es criptosporidiosis
fr cryptosporidiose
en cryptosporidiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres i l'aviram, causada per diverses espècies de protozous coccidis del gènere *Cryptosporidium* (*Cryptosporidium baileyi*, *Cryptosporidium meleagridis*, *Cryptosporidium muris* i *Cryptosporidium parvum*) i caracteritzada per diarrea en els nounats.

Nota: És una zoonosi.

crisi *f*

es crisis
fr crise
en crisis

FISIOPATOLOGIA. Canvi brusc, favorable o advers, durant el curs d'una malaltia.

criteri de selecció *m*

es criterio de selección
fr critère de sélection
en selection criterion

GENÈTICA. Caràcter sobre el qual es realitzen les mesures de cara a tenir en compte un objectiu de selecció determinat.

Nota: Per exemple, si l'objectiu és augmentar el percentatge de magre de la canal, el criteri és

mesurar el gruix de la cansalada dorsal.

crític -a *adj*

es crítico
fr critique
en critical

FISIOPATOLOGIA. Dit del període d'una malaltia en què es produeix una crisi.

crom *m*

es cromo
fr chrome
en chromium

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que intervé en el metabolisme de la glucosa, generalment actuant de manera semblant a la insulina.

Nota: No cal un subministrament complementari.

cromologia *f*

es cromología
fr chromologie
en chromology

COLORS. PARTICULARITATS. Branca de la veterinària especialitzada en l'estudi del color del pelatge i del plomatge.

cromosoma *m*

es cromosoma
fr chromosome
en chromosome

GENÈTICA. Cadascun dels orgànuls situats en el nucli de les cèl·lules, que contenen el material genètic.

crònic -a *adj*

es crónico
fr chronique
en chronic

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia caracteritzat per un curs evolutiu llarg i lent.

cronometria *f*

es cronometría
fr chronométrie
en aging; chronometry

MORFOLOGIA. Branca de la morfologia que estudia la determinació de l'edat dels animals.

crosta *f*

es costra
fr croûte
en crust; scab

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Capa seca de sang, de pus o de líquid serós que es forma damunt d'una ferida o una úlcera.

cròtal *m*

es crotalo; pinza de oreja
fr boucle auriculaire; crotale
en crotal; eartag

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació generalment en forma quadrangular que es fixa a l'orella dels bovins, els ovins, el cabrum i els porcs on consta el codi d'identificació.

crupal *adj*

es crupal
fr croupal
en croupous

FISIOPATOLOGIA. Dit d'una lesió o d'un procés en què es formen falses membranes fibrinoses.

Cryptococcus

MICOLOGIA. Gènere de fongs unicel·lulars que inclou espècies patògenes per als animals.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Cryptococcus neoformans* (agent de criptococcosi).

Cryptosporidium

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoous coccidis de la família *Cryptosporidiidae*, de cicle directe, transmesos per via fecal-oral, caracteritzats per no presentar esporocists als ooquistes, que són extremadament petits i amb quatre esporozoïts, agents de criptosporidiosi i localitzats en situació intracel·lular però extracitoplasmàtica a la zona apical de les cèl·lules epitelials infectades.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Cryptosporidium baileyi* (localitzada a la tràquea dels ocells), *Cryptosporidium meleagridis* (localitzada a l'intestí prim dels ocells), *Cryptosporidium muris* (localitzada a l'estómac de diferents espècies de mamífers) i *Cryptosporidium parvum* (localitzada a l'intestí prim de moltes espècies de mamífers, principalment dels remugants).

Ctenocephalides

PARASITOLOGIA. Gènere de puces paràsites de diferents espècies animals, caracteritzades per presentar tant crestes genals com pronotals.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Ctenocephalides canis* i *Ctenocephalides felis* (agents de sifonapterosi i hostes intermediaris de *Dipylidium caninum*), i sovint són anomenades *puça del gos* i *puça del gat*, respectivament, tot i que es poden

localitzar en molts altres mamífers.

cubicle *m*

es cubículo
fr case
en box; cubicle

RAMADERIA. Compartiment individual d'una granja d'estabulació lliure, obert per un costat i preparat perquè les vaques hi puguin entrar a descansar lliurement quan vulguin.

cuc *m*

veg. **helmit** *m*

cucut *adj*

es cuclillo
fr coucou
en cuckoo

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és cendrós blavenc.

cuejar *v intr*

sin. compl. **cuetejar** *v intr*

es colear; rabear
en tail, to

RAMADERIA. Remenar, un animal, la cua.

cuetejar *v intr*

veg. **cuejar** *v intr*

cuir *m*

es cuero
fr peau
en skin

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Pell de l'animal un cop separada de la canal.

cuixa *f*

es muslo
fr cuisse
en thigh

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Peça que s'obté de la canal en separar l'extremitat posterior entre la darrera vèrtebra lumbar i la primera vèrtebra coccígia i entre la tibia i el tars.

Culex

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters nematòcers de la família *Culicidae*, paràsits hematòfags de mamífers i ocells, algunes espècies del qual són transmissores de dirofilariosi en els gossos, d'encefalitis de Saint Louis, d'encefalitis japonesa, de mixomatosi, de plasmodiosi, de setariosi en els equins i de verola aviària.

culícid *m*

sin. compl. **mosquit** *m*

es culícido; mosquito
fr culicidé; moustique
en culicid; mosquito

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Culicidae*.

Culicidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters nematòcers, paràsits hematòfags de mamífers i ocells, que actuen com a vectors de diversos agents patògens i es caracteritzen per la seva mida petita o mitjana, i per tenir potes i antenes llargues i un aparell bucal que forma una trompa dirigida cap endavant.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta família són *Aedes*, *Anopheles* i *Culex*, i els seus individus reben el nom de *culícids* o *mosquits*.

Culicoides

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters nematòcers de la família *Ceratopogonidae*, que són agents de culicoidosi i que també poden actuar com a vectors de protozous dels gèneres *Haemoproteus* i *Leucocytozoon*, de nematodes del gènere *Onchocerca* i de virus del gènere *Orbivirus*.

cultiu m

es cultivo
fr culture
en culture

BACTERIOLOGIA. Creixement d'una població de microorganismes en un medi artificial que n'afavoreix el desenvolupament.

cuniculiculator -a m i f
veg. **cunicultor -a m i f**

cuniculicultura f
veg. **cunicultura f**

cunicultor -a m i f
sin. compl. **cuniculiculator -a m i f**

es cunicultor
fr cuniculicteur; cuniculteur;
cunilicteur
en rabbit breeder

RAMADERIA. Ramader que es dedica a la cunicultura.

cunicultura f
sin. compl. **cuniculicultura f**

es cunicultura
fr cuniculiculture; cuniculture
en rabbit breeding

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació dels conills.

curació f

es curado
fr saumurage; traitement
en cure; curing

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a preparar-los mitjançant fum, sal o altres additius i posteriorment assecar-los, a fi que adquireixin unes propietats organolèptiques determinades.

curar v tr

es curar
fr soigner
en treat, to

CLÍNICA. Tractar un animal malalt, bé des del punt de vista farmacològic o higienicodietètic en general, bé des d'un punt de vista local damunt d'una lesió, perquè guareixi.

Nota: Per extensió, tractar una malaltia. Els substantius que designen aquesta acció són *cura* i *curació*.

curar v tr
veg. **guarir v tr**

curar-se v pron
veg. **guarir[-se] v pron**

cus m
veg. **gos m**

cussa f
veg. **gossa f**

cutireacció *f*
veg. **dermoreacció** *f*

Cyclorrapha

PARASITOLOGIA. Subordre de dípters caracteritzats per tenir antenes amb tres segments.

Nota: Les famílies més importants d'aquest subordre són *Calliphoridae*, *Cuterebridae* (gènere *Cuterebra*), *Gasterophilidae* (gènere *Gasterophilus*), *Glossinidae* (gènere *Glossina*), *Hipodermatidae* (gènere *Hipoderma*), *Hippoboscidae*, *Muscidae*, *Oestridae* (gènere *Oestrus*) i *Sarcophagidae*, i els seus individus reben el nom de *ciclorraps* o *mosques*.

Cysticercus

PARASITOLOGIA. Fase larvària del cicle evolutiu d'algunes espècies de cestodes del gènere *Taenia*, agent de cisticercosi.

Nota: Popularment es coneix com a *cisticerc*. Les espècies més importants són *Cysticercus bovis* (fase larvària de *Taenia saginata*, localitzada al teixit muscular de les vaques), *Cysticercus cellulosae* (fase larvària de *Taenia solium*, localitzada al teixit muscular dels porcs), *Cysticercus fasciolaris* (fase larvària de *Taenia taeniaeformis*, localitzada al fetge dels rosegadors), *Cysticercus ovis* (fase larvària de *Taenia ovis*, localitzada al teixit muscular de les ovelles), *Cysticercus pisiformis* (fase larvària de *Taenia pisiformis*, localitzada a la cavitat peritoneal dels conills) i *Cysticercus tenuicollis* (fase larvària de *Taenia hydatigena*, localitzada a la cavitat peritoneal de diferents herbívors). Tot i que tradicionalment se li ha atorgat la categoria de gènere, el gènere pròpiament dit és el de l'adult, *Taenia*.

Cystocaulus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Cystocaulus ocreatus* (de cicle indirecte,

transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes, que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'aparell respiratori de les ovelles i les cabres, i agent de metastrongiloidosi).

Cystoisospora
veg. **Isospora**

Cytodites

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Cytodites nudus* (localitzada als sacs aeris de diverses espècies d'ocells, i agent d'una varietat d'acariosi).

Damalinia
sin. **Bovicola**

data de caducitat *f*

es fecha de caducidad
fr date de péremption
en expiration date; expiry date

BROMATOLOGIA. Data que indica el moment a partir del qual un aliment deixa de reunir les característiques que el fan apte per al consum i, per tant, no pot ser comercialitzat ni s'hauria de consumir.

Nota: S'utilitza en el cas d'aliments amb molt poca estabilitat i que s'alteren amb molta facilitat en un període de temps curt.

data de consum preferent *f*

es fecha de consumo preferente
fr date limite de consommation
en best before date; use-by date

BROMATOLOGIA. Data que indica el límit recomanable per consumir un aliment en perfecte estat i amb totes les propietats

organolèptiques i nutritives, sempre que es donin les condicions de conservació adequades, i a partir de la qual no pot ser comercialitzat.

Nota: La data de consum preferent cal interpretar-la com una informació per al consumidor.

daurat -ada *adj*

es dorado
fr doré
en golden

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és semblant al color de l'or.

Davainea

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Davaineidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Davainea proglottina* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim de les gallines i altres fasianiformes, i agent d'una varietat de cestodosi).

de poca capacitat *loc*

es de poca capacidad
en low throughput

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Dit de l'escorxador, la sala d'espejament o el magatzem frigorífic que no supera el límit de sacrifici setmanal de 1.000 URM, o que disposa d'una autorització específica com a escorxador de petita capacitat pel fet d'estar ubicat en una zona particular o amb dificultat de proveïment.

decomís *m*

veg. **comís** *m*

decorticació *f*

es decorticación
fr décortilage
en decortication

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació mecànica que consisteix a separar el gra o els fruits de la seva pellofa o de la seva pell per a millorar-ne el valor nutricional.

decortidora *f*

es decortidora
fr décortiqueuse
en decorticator

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació de decorticació.

defecació *f*

sin. compl. **dejecció** *f*

es defecación; deyección
fr défécation; déjection
en defaecation [GB]; defecation [US];
dejection

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Expulsió de femta per l'anus.

defecte *m*

es defecto
fr défaut
en defect

RAMADERIA. Conformació natural no adequada d'un animal que li fa disminuir el rendiment productiu o la capacitat per al treball.

defervescència *f*

es defervescencia
fr défervescence
en decrement; defervescence

FISIOPATOLOGIA. Període de disminució o desaparició de la febre.

deficiència bovina d'adhesió de leucòcits *f*

es deficiencia bovina de adhesión de leucocitos
en bovine leukocyte adhesion deficiency

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia hereditària que afecta el bestiar boví de la raça Holstein, d'herència autosòmica recessiva i caracteritzada per un mal funcionament dels leucòcits, la qual cosa fa que els vedells siguin més susceptibles a l'hora de desenvolupar altres malalties.

Nota: Sovint es denomina amb la sigla anglesa *BLAD*.

deformació *f*

es deformación
fr déformation
en deformation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Alteració congènita o adquirida de la configuració d'un òrgan o d'una part del cos.

deformatat *f*

es deformidad
fr difformité
en deformity

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Alteració congènita o adquirida de la configuració o de la mida d'un òrgan o d'una part del cos.

Nota: La malformació és un exemple de

deformatat congènita.

degeneració *f*

es degeneración
fr dégénération; dégénérescence
en degeneration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Modificació de l'estructura morfològica, física o química d'un òrgan, un teixit o una cèl·lula, que en provoca la deterioració.

degeneració adiposa *f* veg. **degeneració grassa *f***

degeneració de Zenker *f*

es degeneración de Zenker
fr dégénérescence de Zenker
en Zenker's degeneration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Degeneració hialina, fragmentació i necrosi del múscul estriat que afecta especialment els remugants, causada per una deficiència de vitamina E i seleni.

degeneració grassa *f* sin. compl. **degeneració adiposa *f***; **esteatosi *f***; **lipidosi *f***; **metamorfosi grassa *f***

es degeneración adiposa; degeneración grasa; esteatosis; lipidosi; metamorfosis grasa
fr dégénérescence grasseuse; stéatose
en fatty degeneration; lipidosi; steatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn del metabolisme consistent en el dipòsit de lípids en les cèl·lules parenquimàtiques d'un òrgan que normalment no els conté, especialment del fetge, els ronyons i el cor.

degeneració hialina *f* sin. **hialinosi *f***

es degeneración hialina; hialinosis
fr hyalinose
en hyaline degeneration; hyalinosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Degeneració regressiva de les cèl·lules en
què el citoplasma adquireix un aspecte
homogeni, cristal·lí.

degeneració hidròpica *f*

sin. **degeneració vacuolar *f***; **edema
intracel·lular *m***

es degeneración hidròpica; degeneración
vacuolar; edema intracelular
fr dégénérescence hydropique;
dégénérescence vacuolaire; oedème
intracellulaire
en hydropic degeneration; intracellular
oedema; vacuolar degeneration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Degeneració cel·lular reversible produïda
per un augment d'aigua intracel·lular i que
es caracteritza per l'aparició de vacúols
clars i petits.

degeneració vacuolar *f*

sin. **degeneració hidròpica *f***

degeneració wal·leriana *f*

es degeneración walleriana
fr dégénérescence wallérienne
en Wallerian degeneration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Degeneració d'una fibra nerviosa i de la
seva vaina de mielina quan se separen de
la seva font de nutrició.

deglució *f*

veg. **deglutició *f***

deglutició *f*

sin. compl. **deglució *f***

es deglución
fr déglutition
en deglutition

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Pas d'un
aliment o d'un líquid de la boca fins a
l'estómac.

degollament *m*

es degüello
fr égorgement
en sticking

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització
consistent a seccionar el paquet vascular
que ocupa el canal de la jugular i deixar
que es dessagni.

Nota: Quan en lloc de seccionar-li el paquet
vascular se sacrifica l'animal traspasant-li el
cor, el sacrifici rep el nom d'*acorament*, no
degollament, i es du a terme amb porcs.

degotador *m*

es gotero
fr goutte-à-goutte
en drip

CLÍNICA. Aparell emprat per a administrar
una perfusió.

dehiscència *f*

es dehiscencia
fr déhiscence
en dehiscence

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Obertura espontània d'un òrgan o un teixit.

dehiscència d'una ferida *f*

es dehiscencia de una herida; dehiscencia
quirúrgica
fr déhiscence d'une blessure

en wound dehiscence

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dehiscència de les superfícies d'una ferida quirúrgica que pot ser parcial o superficial, o bé completa, amb total desorganització.

dejecció *f*

veg. **defecació** *f*

dejeccions *f pl*

veg. **femta** *f*

dejuni *m*

es ayuno

fr jeûne

en fasting

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Abstenció, forçada o voluntària, de menjar aliments durant un període variable de temps.

demble *m*

es pasitrote

fr amble

en amble

RAMADERIA. Trot curt que, per ells mateixos, prenen sovint els equins.

Demodex

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Prostigmata*, ectoparàsits de diferents espècies de mamífers, localitzats generalment als fol·licles dels pèls, i caracteritzats per un cos allargat i unes potes molt curtes disposades a l'extrem anterior.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Demodex bovis* en les vaques, *Demodex canis* en els gossos, *Demodex caprae* en les cabres, *Demodex cati* en els gats, *Demodex equi* en els equins, *Demodex ovis* en

les ovelles i *Demodex phylloides* -o *Demodex suis*- en els porcs (agents de la sarna demodètica).

demodicosi *f*

veg. **sarna demodètica** *f*

demulcent *m*

es demulcente

fr émollient

en demulcent

CLÍNICA. Fàrmac o agent que, en solució, actua d'una forma purament mecànica com a protector dels teixits irritats.

dentada *f*

sin. compl. **dentegada** *f*

es dentellada

fr coup de dent

en bite

RAMADERIA. Cop que es donen les dents d'un animal que escomet, quan no ha aconseguit atrapar la presa.

dentegada *f*

veg. **dentada** *f*

depilació *f*

es depilación; depilado

fr ébourrer; épilation

en dehairing; epilation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a eliminar el pèl del porc gratant la pell manualment amb un ganivet o mitjançant l'acció del vapor amb màquines específiques.

depilació *f*

es depilación; depilado
fr dépilation
en depilation; epilation

CLÍNICA. Operació d'arrencar el pèl o fer-lo caure.

depleció f

es depleción
fr déplétion
en depletion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Disminució d'un líquid orgànic,
especialment de sang, contingut en
l'organisme o en alguna part d'aquest.

depressió f

es depresión
fr dépression
en depression

FISIOPATOLOGIA. Estat morbós d'un animal
caracteritzat fonamentalment per
abatiment general, tristor i manca de
vitalitat.

depressió per consanguinitat f

es depresión por consanguinidad
fr dépression de consanguinité
en inbreeding depression

GENÈTICA. Disminució de la mitjana
fenotípica dels caràcters principalment
reproductius consecutiva a l'aplicació de la
cria en consanguinitat.

depressor m

es depresor
fr dépresseur
en depressant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la

funció del sistema nerviós central.

deriva genètica f

es deriva genética
fr dérive génétique
en genetic drift

GENÈTICA. Fluctuació aleatòria de les
freqüències gèniques en poblacions petites
i aïllades.

Nota: La deriva genètica és originada per
processos de mostreig. En poblacions d'un
nombre elevat d'individus, els efectes de la
deriva genètica són pràcticament
menyspreables.

derivació f

es bypass; derivación
fr dérivation; pontage
en bypass; derivation

CLÍNICA. Anastomosi per a salvar una
obstrucció arterial o per intentar que, en un
segment de conducte, no hi circuli res.

Dermacentor

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la
família *Ixodidae*, ectoparàsits
hematòfagues de diferents espècies
animals, generalment de tres hostes,
agents d'ixodidiosi i transmissores dels
agents de diferents anaplasmosis i
babesiosis.

Nota: Les espècies més importants d'aquest
gènere són *Dermacentor marginatus* (que en
l'estadi adult sol parasitar diversos rumiants) i
Dermacentor reticulatus (que parasita les
vaques, les ovelles, les cabres i els gossos).

dermanissidosi f

es dermanisidosis
fr dermanyssidose

MALALTIES PARASITÀRIES. Acariosi que afecta les gallines i altres ocells, causada pels àcars *Dermanyssus gallinae* i *Ornithonyssus sylviarum*, i caracteritzada per anèmia, disminució en la producció i retard en el creixement.

Dermanyssus

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Mesostigmata*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Dermanyssus gallinae* (localitzada principalment en les gallines i altres ocells, però ocasionalment també en mamífers, i agent de dermanissidosi) i, per bé que no és un poll, popularment es coneix com a *poll vermell de les gallines*.

dermatitis f

es dermatitis
fr dermatite; dermite
en dermatitis

FISIOPATOLOGIA. Inflamació de la pell.

dermatitis al·lèrgica f

es dermatitis alérgica
fr dermite allergique
en allergic dermatitis

FISIOPATOLOGIA. Dermatitis deguda a la reacció d'hipersensibilitat contra determinats antígens.

Nota: Per exemple, la dermatitis deguda a la reacció d'hipersensibilitat contra antígens de la saliva de la puça.

dermatitis atòpica f

es dermatitis atópica
fr dermite atopique
en atopic dermatitis

FISIOPATOLOGIA. Dermatitis al·lèrgica produïda per hipersensibilitat a al·lèrgens de l'ambient.

dermatitis de contacte f

es dermatitis de contacto
fr dermite de contact
en contact dermatitis

FISIOPATOLOGIA. Dermatitis al·lèrgica produïda pel contacte amb substàncies químiques envers les quals s'ha adquirit hipersensibilitat retardada.

dermatitis interdigital f

es dermatitis interdigital
fr dermite interdigitale
en interdigital dermatitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les vaques, causada per *Dichelobacter nodosus* i *Fusobacterium necrophorum*, i caracteritzada per una inflamació dels teixits interdigitals que provoca coïxesa i que pot arribar a provocar una artritis supurativa.

dermatitis pustulosa ovina f veg. *ectima contagiosa f*

dermatofilosi f

es dermatofilosis; estreptotricosis cutánea; vellón apelmazado
fr dermatophilose
en dermatophilosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres i, ocasionalment, els gossos i els gats, causada per *Dermatophilus congolensis* i caracteritzada pel pelatge erecte i els pèls enredats que presenten els animals afectats i per una

dermatitis exsudativa amb formació de crostes.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

dermatòfit *m*

es dermatofito
fr dermatophyte
en dermatophyte

MICOLOGIA. Fong que pertany al gènere *Microsporum*, *Trichophyton* o *Epidermophyton* i que causa dermatofitosi.

Nota: El gènere *Epidermophyton* no és important en veterinària.

dermatofitosi *f*

sin. compl. **brià *m*; tinya *f***

es dermatofitosis; tiña
fr dermatophytose; teigne
en dermatophytosis; ringworm; tinea

MICOSIS. Micosi superficial que afecta els animals domèstics, causada per dermatòfits i caracteritzada per una infecció del pelatge, les ungles i la pell, amb erupcions, descatació i alopecia.

Nota: És una zoonosi.

dermatologia *f*

es dermatología
fr dermatologie
en dermatology

PATOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'anatomia, la fisiologia i la patologia de la pell i els seus annexos (pèl, ungles i glàndules sebàcies).

Dermatophilus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens

per als animals, amb forma filamentosa i immòbils, o de zoospora i mòbils, grampositius i anaerobis facultatius.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Dermatophilus congolensis* (agent de dermatofili).

dermatosi *f*

es dermatosis
fr dermatose
en dermatosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia de la pell.

Nota: Aquesta denominació s'aplica, especialment, a aquelles malalties de la pell que es caracteritzen per degeneració i per absència d'inflamació.

dermatosi nodular contagiosa *f*

es dermatosis nodular contagiosa
fr dermatose nodulaire contagieuse
en lumpy skin disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les vaques, causada per un virus del gènere *Capripoxvirus*, relacionat amb el virus de la verola ovina, i caracteritzada per estat febril, presentació sobtada de nòduls cutanis durs i circumscrits que, freqüentment, experimenten necrosi, edema subcutani a les extremitats i a la zona ventral del tronc i limfadenitis generalitzada.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

dermatosi psicògena *f*

es dermatosis psicógena
fr dermatose psychogénique
en psychogenic dermatosis

ETOLOGIA. Grup de dermatosis causades per un empolainament excessiu sense motiu

conegut, que, almenys teòricament, no es pot explicar per l'existència de lesions pruriginoses.

dermatosparaxi f

es dermatosparaxis
fr dermatosparaxis
en dermatosparaxis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia, generalment hereditària, que afecta el bestiar boví i l'oví, caracteritzada per un trastorn en la formació del teixit connectiu i que es manifesta en una excessiva capacitat de distensió i de fragilitat de la pell.

dermoreacció f

sin. compl. **cutireacció f**; **intradermoreacció f**

es cutirreacción; dermoreacción;
intradermoreacción; reacción intradérmica
fr cutiréaction; intradermo-réaction;
intradermoréaction
en cutaneous reaction; cutireaction;
dermoreaction; intradermal test; skin test

CLÍNICA. Reacció inflamatòria, al·lèrgica i localitzada de la pell causada per l'aplicació o l'administració d'un antígen al qual l'organisme mostra sensibilitat, i que s'utilitza com a mètode diagnòstic immunològic.

desbocar-se v pron

es desbocarse
fr s'emballer
en bolt, to

RAMADERIA. Posar-se a córrer un equí abrivadament, sense obeir el fre.

desbrescar v tr

veg. **brescar v tr**

desbridament m

es desbridamiento
fr débridement
en debridement

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a dividir i separar teixits fibrosos, ulcerats o amb col·leccions purulentes per a facilitar la sortida de gèrmens i de cossos estranys.

descalcificació f

es descalcificación
fr décalcification
en decalcification

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en la disminució de sals de calci dels ossos, les dents o altres teixits.

descendència f

es descendencia
fr descendance
en progeny

GENÈTICA. Conjunt d'individus d'una genealogia que han estat engendrats per un mateix genitor o per una mateixa parella de genitors, i que comparteixen part del patrimoni genètic.

descendent m

es descendiente
fr descendant
en descendant

GENÈTICA. Individu que forma part d'una descendència.

desclosa f

sin. compl. **eclosió f**

es eclosión
fr éclosion
en hatching

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES.
Procés que consisteix en la trencada i sortida de l'ou d'un animal en estat larval o ja ben desenvolupat.

descomposició f

es descomposición
fr décomposition
en decomposition

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Acció de corrompre's la carn.

descongelació f

es descongelación
fr décongélation
en thawing

BROMATOLOGIA. Operació que consisteix a augmentar la temperatura d'un aliment congelat per sobre dels 0°C a fi de poder-lo consumir.

descovar-se v pron

RAMADERIA. Deixar de covar una lloca.

descrestar v tr

es descrestar
fr ecrêter
en dub, to

RAMADERIA. Llevar la cresta a un gall o una gallina per evitar que se la fereixin picant-se.

descrostar v tr sin. **escrostar v tr**

es descostrar
fr écroûter

CLÍNICA. Llevar la crosta d'una ferida, una úlcera, etc.

desensitjadora f

es desensiladora
fr désileuse
en silo unloader

RAMADERIA. Màquina agrícola que s'utilitza per a extreure el farratge d'una sitja.

desenvolupament muscular m

es desarrollo muscular
fr développement musculaire
en muscular development

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Presència relativa de massa muscular en la cuixa, el llom i l'espatlla de l'animal, que serveix de paràmetre per a la classificació de les canals.

desfibril·lació f

es desfibrilación
fr défibrillation
en defibrillation

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a aplicar descàrregues de corrent continu, despolaritzants del cor, per a restituir el ritme sinusal en casos d'arítmia.

Nota: És un tipus d'electroteràpia.

desgana f veg. **anorèxia f**

deshidratació f

es deshidratación
fr déshydratation
en dehydration

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a eliminar-ne quasi totalment l'aigua de composició mitjançant evaporació, aplicació de calor, reducció de la humitat ambiental o aplicació del buit, a fi d'augmentar-ne el període de conservació, facilitar-ne la manipulació i afavorir-ne l'aprofitament nutritiu i la digestibilitat.

deshidratació *f*

es deshidratación
fr déshydratation
en dehydration

FISIOPATOLOGIA. Disminució de la quantitat d'aigua de l'organisme com a conseqüència d'un desequilibri entre l'aportació i les pèrdues d'aigua, o d'aigua i de sals conjuntament.

deshidratadora *f*

es deshidratadora
fr déshydrateur
en dehydrater; dehydrator

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a deshidratació, especialment el farratge, abans de la mòlta.

desinfecció *f* sin. compl. **higienització** *f*

es desinfección; higienización
fr désinfection
en disinfection; sanitation

PATOLOGIA. Eliminació dels microorganismes patògens que hi ha en un objecte, una instal·lació, un aliment o un animal.

desinfectant *m*

es desinfectante
fr désinfectant
en disinfectant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que elimina els organismes que causen infeccions.

desinsectació *f*

es desinsectación
fr désinsectisation
en disinsectization

RAMADERIA. Eliminació dels insectes d'una instal·lació ramadera o d'un animal.

deslletament *m*

es destete
fr sevrage
en weaning

RAMADERIA. Final del període d'alletament d'una cria de mamífer.

deslletament precoç *m*

es destete precoz
fr sevrage précoce
en early weaning

RAMADERIA. Deslletament provocat per la intervenció humana que es realitza molt més aviat del que es produiria d'una manera natural, per a poder munyir la femella o per a accelerar-ne el cicle reproductiu.

Nota: El deslletament precoç es du a terme quan la cria tot just comença a menjar sòlid.

deslletar *v tr* sin. compl. **desmamar** *v tr*

es desbecerrar [vedell]; descabritar
[cabrit]; desmamar; destetar
fr sevrer
en wean, to

RAMADERIA. Separar un lletó de la seva mare per a reduir el temps d'alletament i poder munyir la femella o accelerar-ne el cicle reproductiu.

desmamador *m*

es destetador
fr antisuceur; dispositif de sevrage
en anti-sucking plate; anti-suckle device; weaning device

RAMADERIA. Dispositiu que s'utilitza per a deslletar les cries, que es col·loca de manera que impedeix que puguin mamar de la femella que els alleta.

desmamar *v tr*
veg. **deslletar *v tr***

desmielinització *f*

es desmielinación; desmielinización
fr démyélinisation
en demyelination; demyelination

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Pèrdua, destrucció o eliminació de mielina del teixit nerviós.

desmorrexi *f*

es desmorrexia; desmorrexis
fr desmorrhéxie
en desmorrhéxis

TRAUMATISMES. Lesió produïda per la ruptura d'un lligament.

desnaturalització *f*

es desnaturalización
fr dénaturation
en denaturation

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació que consisteix a afegir una substància a un producte alimentari que el transforma en un altre d'impropi per al consum humà, però apte per a l'alimentació animal.

desniar *v tr*
sin. compl. **desnierar *v tr***

fr dénicher

RAMADERIA. Separar els pollets de la lloca per fer que torni a pondre.

desnierar *v tr*
veg. **desniar *v tr***

desnutrició *f*

es desnutrición
fr dénutrition
en malnutrition; underfeeding; undernutrition

FISIOPATOLOGIA. Trastorn en la nutrició degut al predomini de la desassimilació de substàncies sobre l'assimilació, que provoca una depauperació progressiva de l'organisme.

desodoració *f*

es desodoración
fr désodorisation
en deodorization

BROMATOLOGIA. Operació que consisteix a eliminar d'un aliment els components causants d'aromes i gustos desagradables.

desoperculador *m*
sin. **brescador *m***

desopercular *v tr*
sin. **brescar** *v tr*

desorganització *f*

es desorganización
fr désorganisation
en disorganization

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Alteració profunda dels teixits d'un òrgan o d'una estructura que causa la pèrdua de la majoria dels seus caràcters propis.

desossament *m*

es deshuesado
fr désossage; désossement
en boning; deboning

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Operació consistent a separar de la canal els ossos del teixit connectiu i muscular que els envolten.

Nota: Generalment, aquesta operació s'efectua de manera simultània a l'especejament.

desparasitar *v tr*

es desparasitar
fr déparasiter
en deworm, to

CLÍNICA. Destruir o eliminar els paràsits que internament (cucs, coccidis) o externament (puces, paparres, larves de mosca) té un animal.

Nota: La desparasitació de cucs es pot designar específicament amb el verb *descucar*; la de puces, amb el verb *espuçar*.

despigmentació *f*

es despigmentación
fr dépigmentation

en depigmentation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en la disminució o la desaparició d'un pigment, generalment de la melanina.

desplaçament *m*
sin. **distòpia** *f*

es desplazamiento; distopia
fr déplacement; dystopie
en displacement; dystopia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Localització o posició anòmales d'un òrgan o d'una part del cos.

despreniment *m*

es desprendimiento
fr décollement; détachement
en detachment

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Separació d'una estructura anatòmica del suport al qual està adherida normalment.

despulla *f*

es despojo
fr abats; abattis [de volaille]
en offal

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Part de l'animal que no forma part de la canal, encara que anatòmicament hi estigui unida, que inclou el ventre, les entranyes, el cap i les potes, en el cas dels mamífers, o els alerons, el pedrer, les potes, el coll i el cap, en el cas de l'aviram.

despulla *f*
veg. **secundines** *f pl*

desratització *f*

es desratizació
fr dératisation
en rat control

RAMADERIA. Eliminació de les rates i els ratolins d'una instal·lació ramadera.

dessagnament *m*

es sangrado
fr saignée
en bleeding

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a evacuar la sang de l'animal.

dessalatge *m*

es desalado
fr dessalage
en desalination; desalinization

BROMATOLOGIA. Operació que consisteix a eliminar l'excés de sal d'un aliment conservat per salaó mitjançant maceracions amb aigua potable.

dessecació *f*

es desecación
fr dessiccation; séchage
en desiccation

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a eliminar-ne parcialment l'aigua de composició exposant-los a l'aire lliure a una font de calor, generalment la radiació solar directa.

dessensibilització *f*

es desensibilización
fr désensibilisation
en desensitization

ETOLOGIA. Procés pel qual un animal desenvolupa gradualment conductes

menys sensibles o reactives davant d'un estímul.

Nota: La dessensibilització sovint implica habituació.

dessensibilització *f*

es desensibilización
fr désensibilisation
en desensitization

CLÍNICA. Procés terapèutic mitjançant el qual s'intenta de reduir o fer desaparèixer la capacitat de reacció al·lèrgica mitjançant alteracions qualitatives o quantitatives en la producció d'anticossos.

desunglar *v tr*

es desuñar
fr arracher les ongles

CLÍNICA. Arrencar les ungles.

Nota: Es practica per exemple en els gats perquè no esgarrapin.

desviació *f*

es desviación
fr déviation
en deviation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Canvi de posició d'un òrgan o d'una part del cos per modificació del seu eix principal.

desviació a l'esquerra *f*

es desviación a la izquierda
fr déviation à gauche
en deviation to the left; shift to the left

FISIOPATOLOGIA. Alteració en la distribució de leucòcits a la sang perifèrica consistent en un augment del nombre de neutròfils

immadurs.

desviació a la dreta *f*

es desviación a la derecha
fr déviation à droite
en deviation to the right; shift to the right

FISIOPATOLOGIA. Alteració en la distribució de leucòcits a la sang perifèrica consistent en un augment del nombre de neutròfils madurs.

desviació ambiental *f*

es desviación ambiental
fr variance environnementale
en environment deviation

GENÈTICA. Modificació del valor fenotípic d'un individu causada per la influència del medi sobre aquest individu.

Nota: El seu símbol és *E*.

detergent *m*

es detergente
fr détergent; détersif
en detergent

CLÍNICA. Substància o agent que, afegit a un líquid, en redueix la seva tensió superficial i incrementa així les seves propietats de neteja i purificació de les ferides.

determinant antigènic *m*

sin. epítóp *m*

es determinante antigénico; epítipo
fr déterminant antigénique; épitope
en antigenic determinant; epitop

IMMUNOLOGIA. Regió d'un antigen que s'uneix al paràtop d'un anticòs o al receptor de limfòcits T.

determinisme genètic *m*

es determinismo genético
fr déterminisme génétique
en genetic control

GENÈTICA. Modalitat de control d'un caràcter mitjançant un o més gens independents o relacionats.

devesa *f*

es dehesa
fr parc de pâturage collectif; parc de pâturage communal
en community allotment

RAMADERIA. Terreny de gran superfície cobert de vegetació natural amb arbres dispersos, destinat al pasturatge.

diabetis *f*

es diabetes
fr diabète
en diabetes

FISIOPATOLOGIA. Qualsevol trastorn caracteritzat per poliúria i polidípsia.

Nota: Sovint s'utilitza aquesta denominació genèrica per a designar impròpiament la *diabetis mellitus*.

diabetis insípida *f*

es diabetes insípida
fr diabète insipide
en diabetes insipidus

FISIOPATOLOGIA. Diabetis causada per una lesió del sistema neurohipofisiari que provoca una deficiència en la quantitat d'hormona antidiürètica alliberada o produïda o una manca de sensibilitat dels conductes renals vers aquesta hormona, i caracteritzada per una poliúria

intensíssima.

diabetis mellitus *f*

sin. compl. **diabetis sacarina** *f*

es diabetes mellitus; diabetes sacarina

fr diabète mellitus; diabète sucré

en diabetes mellitus

FISIOPATOLOGIA. Diabetis causada per una deficiència absoluta o relativa d'insulina.

Nota: Sovint és anomenada impròpiament *diabetis*.

diabetis sacarina *f*

veg. **diabetis mellitus** *f*

diàcrisi *f*

es diacrisis

fr diacrisis

en diacrisis

FISIOPATOLOGIA. Crisi característica d'una malaltia acompanyada d'evacuació.

diaforesi *f*

sin. compl. **sudoresi** *f*

es diaforesis; sudoresis

fr diaphorèse

en diaphoresis; sudoresis

FISIOPATOLOGIA. Sudoració profusa.

diagnosi *f*

sin. compl. **diagnòstic** *m*

es diagnosis; diagnóstico

fr diagnose; diagnostic; diagnostique

en diagnosis; diagnostic

CLÍNICA. Identificació d'una malaltia o de l'estat físic d'un animal que el veterinari fa a partir de l'anamnesi, dels símptomes o

dels signes recollits directament, o bé mitjançant aparells o tècniques de laboratori.

Nota: El terme *diagnòstic* sovint es combina amb prefixos; per exemple, *citodiagnòstic* (de cèl·lules i teixits, mitjançant examen microscòpic), *electrodiagnòstic* (de l'excitabilitat neuromuscular, mitjançant l'electricitat), *hemodiagnòstic* (de la sang, mitjançant una citologia), *radiodiagnòstic* (de les estructures internes, mitjançant radiacions) i *serodiagnòstic* (del sèrum sanguini, mitjançant una anàlisi bioquímica).

diagnòstic *m*

veg. **diagnosi** *f*

diapedesi *f*

es diapedesis

fr diapedèse

en diapedesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Pas de cèl·lules sanguínies, especialment de leucòcits i eritròcits, a través de les parets íntegres dels vasos sanguinis.

diarrea *f*

es diarrea

fr diarrhée

en diarrhea [US]; diarrhoea [GB]

FISIOPATOLOGIA. Evacuació de femta de consistència més fluida del normal, sovint líquida, que es produeix amb més freqüència de l'habitual.

diarrea blanca del pollet *f*

veg. **pul·lorosi** *f*

diarrea del garrí *f*

es diarrea del lechón

fr diarrhée du porcelet

en porcine rotavirus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els garrins lactants, causada per un virus del gènere *Rotavirus* i caracteritzada per diarrea aquosa o pastosa, de color groguenc o gris verdós i fètida.

diarrea del xai *f*
veg. **disenteria del xai** *f*

diarrea neonatal del vedell *f*

es diarrea neonatal del ternero
fr diarrhée néonatale du veau
en calf scour; neonatal calf diarrhoea

MALALTIES VÍRIQUES; MALALTIES BACTERIANES. Procés multifactorial típic de les explotacions intensives que afecta els vedells en les primeres setmanes de vida, causada per virus dels gèneres *Calicivirus*, *Coronavirus*, *Enterovirus*, *Mastadenovirus*, *Parvovirus* i *Rotavirus*, entre d'altres, i pel bacteri *Escherichia coli*, caracteritzada per diarrea aquosa aguda, deshidratació, acidosi progressiva i mortalitat elevada.

diarrea neonatal porcina *f*

es diarrea neonatal porcina
fr diarrhée colibacillaire; diarrhée néonatale du porcelet
en enteric colibacillosis

MALALTIES BACTERIANES. Colibacil·losi que afecta els garrins nounats, lactants i deslletats, caracteritzada per diarrea profusa i líquida, amb deshidratació ràpida, acidosi i mort.

Nota: Aquesta malaltia bacteriana té un component hereditari que confereix resistència a certs animals.

diarrea vírica bovina *f*
sin. compl. **malaltia de les mucoses** *f*

es diarrea viral bovina; enfermedad de las mucosas

fr diarrhée virale des bovins; maladie des muqueuses

en bovine viral diarrhoea; mucosal disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs, causada per un virus del gènere *Pestivirus*, generalment subclínica i rarament greu i mortal, caracteritzada per un catarro de les mucoses del tracte digestiu i respiratori acompanyat de febre.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

diàstasi *f*

es diastasis
fr diastase
en diastasis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Luxació o separació de dos ossos que normalment estan junts.

diastematomièlia *f*

es diastematomielia
fr diastématomyélie
en diastematomyelia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació caracteritzada per una duplicació parcial de la medul·la espinal.

diatèrmia *f*

es diatermia
fr diathermie
en diathermy

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a aplicar energia elèctrica d'alta freqüència en procediments quirúrgics.

Nota: És un tipus de fisioteràpia.

diàtesi f

es diátesis
fr diathèse
en diathesis

FISIOPATOLOGIA. Tendència constitucional o predisposició d'un animal a patir una malaltia determinada.

diàtesi hemorràgica f

es diátesis hemorrágica
fr diathèse hémorragique
en haemorrhagic diathesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Diàtesi a les hemorràgies a causa d'alteracions en els mecanismes de la coagulació sanguínia.

DIB m

veg. **document d'identificació bovina m**

Dichelobacter

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, gramnegatiu, immòbils i anaerobis estrictes.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Dichelobacter nodosus* (agent, juntament amb *Fusobacterium necrophorum*, de dermatitis interdigital i del panadís oví).

dicroceliosi f

es dicroceliosis
fr dicrocoeliose
en dicrocoeliosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Trematodosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els conills, causada pel trematode *Dicrocoelium dendriticum* i

caracteritzada per colangiocistitis, cirrosi, edema, anèmia i caquèxia.

Nota: És una zoonosi.

Dicrocoelium

PARASITOLOGIA. Gènere de trematodes digenis de la família *Dicrocoeliidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Dicrocoelium dendriticum* -o *Dicrocoelium lanceolatum*- (de cicle indirecte, trasmesa per la ingestió d'algunes formigues, que actuen com a segons hosts intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- als conductes biliars hepàtics de diverses espècies de remugants, i agent de dicroceliosi).

dicrotisme m

es dicrotismo
fr dicrotisme
en dicrotism

FISIOPATOLOGIA. Alteració del pols consistent en la palpitació d'una segona onda, que es reflecteix en l'electrocardiograma.

dictiocaulosi f

sin. compl. **bronquitis parasitària f**

es dictiocaulosis
fr dictyocaulose
en dictyocaulosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles i les cabres, causada per algunes espècies de nematodes del gènere *Dictyocaulus* (*Dictyocaulus arnfieldi*, *Dictyocaulus filaria* i *Dictyocaulus viviparus*) i caracteritzada per bronquitis, tos i diferents símptomes que varien segons l'espècie i l'edat de l'animal afectat.

Dictyocaulus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*, que en l'estadi adult es localitzen a l'aparell respiratori de diferents espècies de mamífers domèstics.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Dictyocaulus arnfieldi*, *Dictyocaulus filaria* i *Dictyocaulus viviparus* (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral, localitzades en les vaques, les ovelles i les cabres, i els equins, respectivament, i agents de dictiocaulosi).

dida automàtica f

es nodriza automática
fr autonourrisseur à tétine; nourrisseur-allaiter
en automatic milk feeder; teat-type milk feeder

RAMADERIA. Màquina que s'utilitza per a alimentar mecànicament els lletons i que consta d'un escalfador d'aigua, d'un dosificador de llet en pols i de tetines perquè els animals puguin xuclar la llet.

diestre m

es diestro
fr dioestrus
en diestrus

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fase del cicle estral posterior al metaestre en què el cos luti produeix progesterona.

dieta f

es dieta
fr diète
en diet

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Control dels aliments que els animals ingereixen diàriament, amb la finalitat d'aconseguir un rendiment productiu adequat en funció dels objectius d'una explotació ramadera.

diferenciació f

es diferenciación
fr différenciation
en differentiation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Procés de distinció, morfològica i funcional, entre una cèl·lula que prolifera i la cèl·lula normal i madura de la qual s'ha originat.

diferencial de selecció m

es diferencial de selección
fr différentielle de sélection
en selection differential

GENÈTICA. Diferència entre la mitjana fenotípica dels genitors seleccionats i la mitjana fenotípica de la població total de la qual van ser seleccionats.

Nota: El seu símbol és S.

diftèria del vedell f

es difteria del ternero
fr diphtérie du veau
en calf diphtheria

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els vedells, causada per *Fusobacterium necrophorum* i caracteritzada per una afecció de la mucosa de la boca, de la llengua i del cap, i per una necrosi mucopurulenta de l'espai interdigital i dels òrgans interns.

Digenea

PARASITOLOGIA. Subclasse de trematodes paràsits localitzats a l'intestí, al fetge, als pulmons o als vasos sanguinis de l'hoste, de cicle indirecte amb un o més hostes intermediaris, el primer dels quals és sempre un cargol, caracteritzats per ser

aplanats dorsoventralment, sovint fusiformes o foliacis, hermafrodites excepte el gènere *Schistosoma*, amb dues ventoses, una d'oral i una de ventral, i amb diverses fases larvàries, les més freqüents de les quals són el miracidi, la rèdia, la cercària i la metacercària.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta subclasse són *Dicrocoelium*, *Fasciola*, *Paramphistomum* i *Schistosoma*, i els seus individus reben el nom de *trematodes digenis*.

digestibilitat f

es digestibilidad
fr digestibilité
en digestibility

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Percentatge d'un aliment que és absorbit en el tracte intestinal i passa a l'organisme d'un animal.

digestió f

es digestión
fr digestion
en digestion

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Procés complex, mecànic i enzimàtic, en què el menjar es transforma en substàncies químiques que poden ser absorbides per la sang i utilitzades pels teixits de l'organisme.

dilaceració f

es dilaceración
fr dilacération
en dilaceration

TRAUMATISMES. Lesió produïda per un esquinç violent dels músculs o dels tendons.

dilatació f

es dilatación
fr dilatation
en dilatation; dilation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Augment normal o patològic de les dimensions d'una cavitat, d'una obertura o d'un conducte.

dilatació/torsió gàstrica aguda f

es dilatación/torsión gástrica aguda
fr dilatation gastrique aiguë
en dilatation-torsion syndrome; gastric dilatation volvulus; gastric dilatation-displacement

FISIOPATOLOGIA. Procés que consisteix en la distensió progressiva i ràpida de l'estómac, com a conseqüència de l'acumulació de gasos, líquids o ingesta, el qual pot fins i tot arribar a girar en sentit horari al voltant de l'eix mesentèric.

Nota: Afecta especialment gossos de races grans.

dilepididosi f

es dilepididosis
fr dilepididose
en dilepididosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els ocells, causada per cestodes de la família *Dilepididae* (gèneres *Amoebotaenia* i *Choanotaenia*) i caracteritzada per alteracions digestives.

dimorf -a adj

es dimorfo
fr dimorphe
en dimorphic

MICOLOGIA. Dit del fong que presenta dues formes.

Nota: Per exemple, el fong *Sporothrix schenckii* presenta forma de llevat quan es troba produint infecció en un hoste, i forma miceliana sobre matèria vegetal.

diectofimosi f

es diectofimosis
fr diectophymose
en diectophymosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els gossos i, de manera accidental, els porcs, causada pel nematode *Diectophyma renale* i caracteritzada per una síndrome d'hipertrofia renal.

Diectophyma

sin. *Diectophyme*

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Enoplida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Diectophyma renale* (de 40 a 100 cm de llargada, de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'alguns anèl·lids aquàtics que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- als ronyons de carnívors silvestres i, ocasionalment, dels gossos, i agent de diectofimosi), i popularment es coneix com a *cuc gegant del ronyó*.

Diectophyme

sin. *Diectophyma*

Dipetalonema

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, del grup de les filàries.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Dipetalonema dracunculoides*, *Dipetalonema grassii* i *Dipetalonema reconditum* (de cicle indirecte, transmeses per la picada de diferents artròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzades -en l'estadi adult- a les membranes peritoneals, al teixit subcutani i a

la cavitat corporal, i al teixit conjuntiu subcutani i perirenal dels gossos, respectivament, i agents de diverses filariosis, tot i que generalment es consideren apatògenes).

Diphyllbothrium

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Cotyloda*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Diphyllbothrium latum* (que pot arribar als 20 m de longitud, de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diferents espècies de peixos d'aigua dolça que actuen com a segons hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i els gats, i agent d'una varietat de cestodosi).

dipilidiosi f

es dipilidiosis
fr dipylidiose
en dipylidiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els gossos i els gats, causada pel cestode *Dipylidium caninum* i caracteritzada per irritació anal.

Nota: És una zoonosi.

diplomielia f

es diplomielia
fr diplomyélie
en diplomyelia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació caracteritzada per una duplicació completa de la medul·la espinal.

dipòsit m

es depósito
fr dépôt
en deposit

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Matèria inorgànica estranya que s'acumula en els teixits o en un òrgan.

dípter *m*

es díptero
fr diptère
en dipterion

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Diptera*.

Diptera

PARASITOLOGIA. Ordre d'insectes caracteritzats per presentar metamorfosi completa i disposar d'un parell de balancins i d'un sol parell d'ales membranoses, amb venes i cèl·lules, la distribució de les quals és important per a la identificació de les famílies i les espècies.

Nota: Els individus d'aquest ordre importants en veterinària pertanyen als subordres *Brachycera*, *Cyclorrhapha* i *Nematocera*, i reben el nom de *dípters*.

Dipylidium

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Dipylidiidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Dipylidium caninum* (que pot arribar als 50 cm de longitud, caracteritzada per un escòlex armat amb un rostell amb ganxos, de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de les puces *Ctenocephalides canis*, *Ctenocephalides felis* i *Pulex irritans* i del poll *Trichodectes canis*, que actuen com a hostes intermediaris, localitzada - en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i els gats, i agent de dipilidiosi).

Dirofilaria

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, del grup de les filàries.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Dirofilaria immitis* (de cicle indirecte, transmesa per la picada de diferents mosquits de la família *Culicidae*, localitzada -en l'estadi adult- al ventricle dret i a l'artèria pulmonar dels gossos i, ocasionalment, dels gats, i en la fase larvària al corrent sanguini, i agent de dirofilariosi) i *Dirofilaria repens* (apatògena, localitzada -en l'estadi adult- al teixit subcutani principalment dels gossos i dels gats, i transmesa també per la picada de mosquits).

dirofilariosi *f*

es dirofilariosis
fr dirofilariose
en dirofilariosis; heartworm disease

MALALTIES PARASITÀRIES. Filariosi cardiopulmonar que afecta els gossos i els gats, causada pel nematode *Dirofilaria immitis*, transmesa per mosquits dels gèneres *Aedes*, *Anopheles* i *Culex*, i caracteritzada per una síndrome d'insuficiència cardíaca.

Nota: És una zoonosi.

discinèsia *f*

es discinesia
fr dyscinésie; dyskinésie
en dyskinesia

FISIOPATOLOGIA. Trastorn dels moviments voluntaris o aparició de moviments involuntaris anormals.

discondroplàsia *f*

es discondroplasia
fr dyschondroplasie
en dyschondroplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en la formació d'una massa de cartílag hipertròfic que es desenvolupa en la metàfisi proximal de la tibia en pollastres i galls dindi.

discriminació *f*

es discriminación
fr discrimination
en discrimination

ETOLOGIA. Procés pel qual un animal, mitjançant reforçaments, aprèn a respondre a uns estímuls concrets i a uns altres, no.

disenteria amebiana *f*

sin. **amebosi *f***

disenteria del xai *f*

sin. compl. **diarrea del xai *f***

es diarrea del cordero; disentería del cordero
fr dysenterie de l'agneaux
en lamb dysentery

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els xais lactans fins a les tres setmanes de vida, causada per *Clostridium perfringens*, tipus B, i caracteritzada per una enterocolitis hemorràgica ulcerativa.

disenteria porcina *f*

es disentería porcina
fr dysenterie porcine; dysenterie vibrionique
en swine dysentery; vibrionic dysentery

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta els porcs, causada per *Brachyspira hyodysenteriae* i caracteritzada per diarrea mucohemorràgica i caquèxia.

disfàgia *f*

es disfagia
fr dysphagie

en disphagia

FISIOPATOLOGIA. Trastorn de la deglució.

disgènesi *f*

veg. **disgenèsia *f***

disgenèsia *f*

sin. compl. **disgènesi *f***

es disgenesia; disgenia
fr dysgenèse
en dysgenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Desenvolupament defectuós d'un teixit, d'un òrgan o d'una part del cos.

dislocació *f*

veg. **luxació *f***

Dispharynx

veg. **Synhimantus**

displàsia *f*

es displasia
fr dysplasie
en dysplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Alteració de mida, forma i organització de les cèl·lules que formen un teixit.

displàsia de maluc canina *f*

es displasia de cadera canina
fr dysplasie d'anche
en canine hip dysplasia

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia hereditària multifactorial que afecta els gossos, d'herència poligènica i caracteritzada per un mal encaixament del cap del fèmur en

l'acetàbul, la qual cosa provoca una disfunció de l'articulació del maluc.

Nota: Sovint es denomina amb la sigla anglesa *HD*.

disproteïnèmia f

es disproteinemia
fr dysprotéinémie
en dysproteinemia [GB]; dysproteinemia [US]

FISIOPATOLOGIA. Modificació quantitativa o qualitativa de les proteïnes del plasma.

disqueratosi f

es disqueratosis
fr dyskératose
en dyskeratosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Transformació anormal, prematura o imperfecta de les cèl·lules epidèrmiques en queratina.

dissecció f

es disección
fr dissection
en dissection

CLÍNICA. Acció i efecte d'obrir un animal i discernir-ne les parts per a estudiar-ne l'anatomia o per a realitzar-hi una operació quirúrgica.

distensió f

es distensión
fr distension
en distension

TRAUMATISMES. Lesió produïda per un estirament violent dels teixits.

distòcia f

es distocia
fr dystocie
en dystocia

FISIOPATOLOGIA. Part amb una evolució fisiològica anormal o patològica.

distoma m

es dístomo; duela
fr distome; douve
en fluke

PARASITOLOGIA. Qualsevol dels trematodes digenis caracteritzats per presentar la ventosa ventral en la zona central de la cara ventral del cos i la ventosa oral a l'extrem anterior.

Nota: Els gèneres de distomes més importants són *Dicrocoelium* i *Fasciola*, que reben el nom de *distomes hepàtics*.

distòpia f

sin. **desplaçament m**

distorsió f

es distorsión
fr distorsion
en distortion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Deformació produïda per la rotació d'un òrgan sobre el seu propi eix.

distorsió f

veg. **esquinç m**

distròfia f

es distrofia
fr dystrophie
en dystrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Disminució del volum o pèrdua de la capacitat funcional d'un òrgan o d'un teixit a causa d'una alteració o d'un trastorn nutricional o metabòlic.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *condrodistròfia* (del cartílag del creixement) i *osteodistròfia* (de l'os).

diürètic *m*

es diurético
fr diurétique
en diuretic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que incrementa la secreció d'orina.

diverticle *m*

es divertículo
fr diverticule
en diverticulum

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Cavitat anatòmica o patològica en forma de sac i de mida variable, que es comunica amb un conducte natural.

diverticulosi *f*

es diverticulosis
fr diverticulose
en diverticulosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Presència de diverticles, especialment al còlon, amb absència d'inflamació.

DNA *m*

veg. àcid desoxiribonucleic *m*

DNA bicatenari *m*

sin. **DNA de cadena doble** *m*

es ADN bicatenario; ADN de cadena doble
fr ADN bicaténaire; ADN double brin
en double-stranded DNA; duplex DNA

GENÈTICA. Àcid desoxiribonucleic constituït per dues cadenes de polinucleòtids complementàries que formen una doble hèlix.

DNA de cadena doble *m*

sin. **DNA bicatenari** *m*

DNA de cadena senzilla *m*

sin. **DNA monocatenari** *m*

es ADN de cadena simple; ADN monocatenario
fr ADN monocaténaire; ADN simple brin
en single-stranded DNA

GENÈTICA. Àcid desoxiribonucleic constituït per una única cadena de polinucleòtids.

DNA monocatenari *m*

sin. **DNA de cadena senzilla** *m*

docilitat *f*

es docilidad
fr docilité
en docility

RAMADERIA. Qualitat de l'animal que es deixa domar i menar per l'home.

document d'acompanyament comercial *m*

es documento de acompañamiento comercial
fr document d'accompagnement commercial
en commercial accompanying document

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document oficial obligatori que acompanya una partida de

productes alimentaris durant el seu transport, que conté les dades de l'establiment expedidor i del destinatari, la identificació dels productes que transporta i la marca sanitària.

document d'identificació bovina *m*
sigla **DIB** *m*

es documento de identificación para bovinos; DIB
fr carte d'identification pour bovins; passeport du bovin
en cattle identity card; cattle passport

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document oficial que identifica un boví i l'acompanya obligatòriament en els seus trasllats.

Nota: El document d'identificació bovina cal renovar-lo després de cada canvi de granja.

dolor *m*

es dolor
fr douleur
en pain

FISIOPATOLOGIA. Sofriment físic d'una part del cos per l'excitació de terminacions nervioses sensibles causada per certes lesions, estats morbosos, etc.

domar *v tr*

sin. compl. **adondar** *v tr*; **domtar** *v tr*

es domar
fr dompter
en break in, to

RAMADERIA. Amansir i ensinistrar un animal domèstic, especialment un cavall.

domèstic -a *adj*

es doméstico
fr domestique

en domestic

RAMADERIA. Dit de l'animal que viu al costat de l'home i que es cria per a treure'n algun profit.

domesticació *f*

es domesticación
fr domestication
en domestication

RAMADERIA. Procés de criar selectivament un grup d'animals originalment salvatges durant generacions per tal d'accentuar els trets que els humans desitgen.

Nota: La domesticació implica canvis en la morfologia, la fisiologia i l'etologia.

domesticar *v tr*

es domesticar
fr domestiquer
en domesticate, to; tame, to

RAMADERIA. Fer passar un animal de l'estat salvatge a l'estat domèstic.

dominació *f*

es dominación
fr domination
en domination

ETOLOGIA. Supremacia de certs animals sobre d'altres de la mateixa espècie, segons una jerarquia que estableixen ells mateixos, en una situació de dominància.

dominància *f*

es dominancia
fr dominance
en dominance

GENÈTICA. Relació existent entre dos al·lels

d'un gen en què l'efecte d'un dels dos al·lells es manifesta sempre en el fenotip, tant si és present en els dos cromosomes del parell com si només ho és en un.

Nota: En la dominància, l'activitat d'un dels al·lells emmascara la de l'altre, de manera que l'individu presenta el fenotip molt més semblant al d'un dels genitors que al de l'altre.

dominància *f*

es dominancia
fr dominance
en dominance

ETOLOGIA. Situació resultant de la relació asimètrica entre dos animals d'un grup, en la qual un individu és majoritàriament l'agressor, i quan els dos competeixen per un mateix recurs, la majoria de les vegades és ell qui hi accedeix.

dominància completa *f*

es dominancia completa
fr dominance complète
en complete dominance

GENÈTICA. Dominància en què un individu heterozigot presenta només qualitats, per a un caràcter, del genitor homozigot dominant.

dominància incompleta *f*

es dominancia incompleta
fr dominance incomplète; dominance intermédiaire; dominance partielle
en intermediate dominance; partial dominance

GENÈTICA. Dominància en què un individu heterozigot presenta qualitats intermèdies, per a un caràcter, entre els dos genitors homozigots.

dominant *adj*

es dominante
fr dominant
en dominant

GENÈTICA. Dit de l'al·lel, la sèrie d'al·lells o el caràcter que presenta dominància.

domtar *v tr* veg. **domar** *v tr*

dosi *f*

es dosis
fr dose
en dose

CLÍNICA. Quantitat de medicament que s'administra a un animal en un moment donat.

dosi seminal *f*

es dosis seminal
fr dose séminale
en sperm dose

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Quantitat determinada d'esperma que, un cop extreta de l'animal, es dilueix, es congela o refrigera i es prepara dins un recipient per tal de ser aplicada en una inseminació artificial.

dragea *f*

es gragea
fr dragée
en sugar-coated tablet

CLÍNICA. Comprimit recobert per diverses capes d'una barreja de substàncies en què el component majoritari és el sucre.

Draschia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, molt semblants quant a morfologia i cicle al gènere *Habronema*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Draschia megastoma* (de cicle indirecte, transmesa per diverses mosques dels gèneres *Haematobia*, *Musca* i *Stomoxys* que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'estómac dels equins en forma de nòduls i agent d'habronemosi).

dren *m*

sin. **tub de drenatge** *m*

es dren; tubo de drenaje
fr drain
en drain; drainage tube

CLÍNICA. Tub de goma, gasa o d'altre material emprat per a assegurar la sortida de líquids, sèptics o asèptics, d'una ferida, una cavitat, un abscess, etc.

drenatge *m*

es drenaje
fr drainage
en drainage

CLÍNICA. Sortida de líquids, sèptics o asèptics, d'una ferida, una cavitat, un abscess, etc.

drenatge *m*

es drenaje
fr drainage
en drainage

CLÍNICA. Mitjà per a afavorir la sortida de líquids, sèptics o asèptics, d'una ferida, una cavitat, un abscess, etc.

dret de gallorsa *m*

es derecho de pasto; derecho de pastoreo

fr droit de pâturage
en right of grazing

RAMADERIA. Dret de pasturar el bestiar en terres comunals.

droga *f*

es droga
fr drogue
en drug

CLÍNICA. Primera matèria dels medicaments oficials o magistrals.

Nota: Encara que, per extensió, el terme *droga* es podria atribuir a qualsevol substància medicamentosa en general, l'ús corrent qualifica únicament com a *droga* els relaxants o els estimulants.

dula *f*

es dula
fr troupeau commun
en communal herd

RAMADERIA. Ramat format per animals pertanyents a diferents propietaris i que un sol pastor, pagat per tothom, treu a pasturar.

duler -a *m i f*

es adulero; dulero

RAMADERIA. Pastor llogat per a recollir el bestiar de cada casa i vigilar la dula.

duplicació d'embrions *f*

sin. **bipartició d'embrions** *f*

durina *f*

sin. compl. **mal del coit** *m*

es durina; mal de coito
fr dourine; mal du coït

en dourine

MALALTIES PARASITÀRIES. Tripanosomosi venèria contagiosa que afecta els equins, causada pel protozou *Trypanosoma equiperdum* i caracteritzada per un procés inflamatori dels òrgans genitals externs seguit d'un exantema i de problemes paralítics.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

dutxa *f*

es duchado
fr douche; lavage
en shower; washing

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a eliminar de la canal i els menuts les restes de sang i altres residus macroscòpics mitjançant l'aplicació directa d'un raig potent d'aigua freda.

Echidnophaga

PARASITOLOGIA. Gènere de puces paràsites principalment dels ocells, caracteritzades per tenir un cap polièdric, no arrodonit, i sense crestes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Echidnophaga gallinacea* (localitzada en l'aviram i, ocasionalment, en algun mamífer, i agent de sifonapterosi).

Echinococcus

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Taenidae*, de cicle indirecte, caracteritzats per tenir una mida molt petita, de menys d'1 cm de longitud, i disposar de tres o quatre proglotis i d'un escòlex amb un rostel armat amb ganxos, localitzats a l'intestí de diversos carnívors i agents d'equinococcosi.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Echinococcus granulosus* (que es localitza -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i forma quists hidatídics al fetge i als pulmons de les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs, que provoquen hidatidiosi), popularment coneguda com a *tènia hidatídica*, i *Echinococcus multilocularis* (que es localitza -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i dels gats, i forma quists hidatídics principalment al fetge dels rosegadors, que provoquen hidatidiosi).

Echinuria

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Echinuria uncinata* (de cicle indirecte, tramesa per la ingestió del crustaci *Daphnia pulex*, que actua com a hoste intermediari, localitzada -en l'estadi adult- a l'esòfag, al proventricle, al pedrer i a l'intestí de diversos ocells aquàtics, i agent d'espíuridosi gastrointestinal).

eclàmpsia *f*

es eclampsia
fr éclampsie
en eclampsia

FISIOPATOLOGIA. Afecció caracteritzada per accessos convulsius, seguits d'un estat comatós, la qual pot aparèixer al final de la gestació, durant el part o en el postpart.

eclosió *f*
veg. desclosa *f*

eclosionadora *f*

es nacedero
fr couvoir; éclosoir
en hatcher

RAMADERIA. Aparell dotat d'unes condicions apropiades de calor i d'humitat, on es

col·loquen els ous en finalitzar la incubació i fins que es produeix la desclosa.

èctasi f

es ectasia
fr ectasie
en ectasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dilatació de la llum o de la cavitat d'un òrgan.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *bronquièctasi* (dels bronquis); *flebèctasi* o *venèctasi* (d'una vena); *limfangièctasi*, *limfoèctasi*, *limfèctasi* o *teleangièctasi limfàtica* (dels vasos limfàtics); *telangièctasi* (dels vasos capil·lars), i *tiflèctasi* (de l'intestí cec).

ectima contagiosa f

sin. compl. **dermatitis pustulosa ovina f**

es dermatitis pustulosa ovina; ectima contagioso
fr ecthyma contagieux
en contagious ecthyma; contagious pustular dermatitis; orf; scabby mouth; sore mouth

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta les ovelles i les cabres, causada per un virus del gènere *Parapoxvirus* i caracteritzada per l'aparició d'erupcions i la formació de crostes principalment al voltant dels llavis però també a les potes, als genitals i internament.

Nota: És una zoonosi.

ectocàrdia f

sin. **exocàrdia f**

es ectocardia; exocardia
fr ectocardie
en ectocardia; exocardia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Ectòpia del cor, dintre o fora del tòrax.

-ectomia

es -ectomía
fr -ectomie
en -ectomy

CLÍNICA. Sufix que indica extirpació quirúrgica total o parcial d'un òrgan o un teixit, sense tenir en compte la finalitat per la qual es duu a terme.

Nota: Per exemple, *amigdalectomia* o *tonsil·lectomia* (de les amígdals), *esplenectomia* (de la melsa), *gastrectomia* (de l'estómac), *laminectomia* (de la làmina dorsal d'una vèrtebra), *mastectomia* (de la glàndula mamària), *menisectomia* (del menisc), *nefrectomia* (del ronyó), *ovariohisterectomia* (dels ovaris i l'úter).

ectoparàsit m

es ectoparásito
fr ectoparasite
en ectoparasite

PARASITOLOGIA. Paràsit que viu sobre la superfície externa de l'hoste.

ectòpia f

es ectopia
fr ectopie
en ectopy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Localització o posició anòmales d'un òrgan o d'una part d'un òrgan, especialment quan són congènites.

èczema m

es eccema
fr eczéma
en eczema

FISIOPATOLOGIA. Inflamació cutània superficial caracteritzada per l'aparició de taques d'eritema i de petites vesícules, acompanyada de pruíja.

edema *m*

es edema

fr oedème

en edema; oedema

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Acumulació anormal de líquid orgànic en l'interstici tissular o en les cavitats seroses, causada per una fallida en els mecanismes fisiològics de filtració i absorció, a conseqüència de la disminució de la pressió oncòtica, d'un augment en la permeabilitat capil·lar, de bloqueig limfàtic o d'un augment de la pressió hidrostàtica.

edema angioneuròtic *m*

sin. **angioedema** *m*

edema intracel·lular *m*

sin. **degeneració hidròpica** *f*

edema laringi *m*

es edema laringeo

fr oedème du larynx

en laryngeal edema

FISIOPATOLOGIA. Edema exudatiu o transsudatiu en el teixit submucós lax de la laringe, que provoca l'obstrucció del pas de l'aire, ranera, dispnea i fins i tot asfíxia.

edema maligne *m*

sin. compl. **gangrena gasosa** *f*

es edema maligno; gangrena gaseosa

fr gangrène gazeuse; oedème malin

en gas gangrene; malignant edema; pseudoblackleg; stable blackleg

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa de curs mortal que afecta els animals domèstics, causada per diverses espècies del gènere *Clostridium* (*Clostridium perfringens* i *Clostridium septicum*) i caracteritzada per prominències edematoses a les zones on hi ha ferides, que es poden generalitzar a tota una regió.

Nota: És una zoonosi.

edema pulmonar *m*

es edema pulmonar

fr oedème pulmonaire

en pulmonary edema

FISIOPATOLOGIA. Edema exsudatiu o transsudatiu en el teixit intersticial dels pulmons i en els alvèols pulmonars.

edulcorant *m*

es edulcorante

fr édulcorant

en sweetener

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari utilitzat per a donar un gust dolç a un aliment.

efecte additiu *m*

es efecto aditivo

fr effet additif

en additive effect

GENÈTICA. Resultat de la suma dels efectes mitjans dels gens implicats en un caràcter dels quals l'individu és portador.

efecte d'interacció gènica *m*

es efecto de interacción génica

fr effet d'interaction génique

en gene interaction effect

GENÈTICA. Efecte no additiu que és degut a

les relacions existents entre els al·lells de diferents loci o a la interacció interloci.

efecte de dominància *m*

es efecto de dominancia
fr effet de dominance
en dominance effect

GENÈTICA. Efecte no additiu que és degut a les relacions existents entre els al·lells d'una parella gènica o a la interacció intralocus, i a la suma d'aquestes interaccions per a tots els gens que intervenen en la manifestació del caràcter.

efecte fundador *m*

es efecto fundador
fr effet fondateur
en founder effect

GENÈTICA. Resultat del canvi de les freqüències gèniques que es produeixen quan un petit nombre d'individus d'una població en funden una de nova.

efecte genètic *m*

es efecto genético
fr effet génétique
en genetic effect

GENÈTICA. Resultat de la manifestació d'un genoma independentment de tota influència ambiental.

efecte gènica *m*

es efecto génico
fr effet génique
en gene effect

GENÈTICA. Resultat de la manifestació d'un gen a l'interior d'un genotip determinat.

efecte no additiu *m*

es efecto indirecto; efecto no aditivo
fr effet indirect; effet non additif
en indirect effect; nonadditive effect

GENÈTICA. Component no additiu o no heretable de l'efecte genètic que controla un caràcter quantitatiu.

Nota: L'efecte no additiu comprèn l'efecte d'interacció gènica i l'efecte de dominància.

egua *f*

sin. compl. **euga *f***

es yegua
fr jument
en mare

RAMADERIA. Femella del cavall, que s'explota per la carn, el treball i com a animal de sella.

egua mulatera *f*

es yegua mulera
fr jument mulassière
en mule-mare

RAMADERIA. Egua destinada a la producció de muls.

eguasser *m*

es burro yegüero
fr baudet
en donkey stallion

RAMADERIA. Ase destinat a cobrir egües.

eguasser -a *m i f*

sin. compl. **egüer -a *m i f*; eugasser -a *m i f***

es yegüerizo; yegüero

RAMADERIA. Pastor d'egües.

egüer -a *m i f*

veg. **eguasser** -a *m i f*

eguí *m*

veg. **renill** *m*

Ehrlichia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coc o d'el·lipse, immòbils i aerobis estrictes, paràsits intracel·lulars obligats localitzats dins del citoplasma de les cèl·lules hoste, transmesos per paparres i que no es poden cultivar en medis lliures de cèl·lules.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ehrlichia canis* (agent de l'ehrlichiosi canina).

ehrlichiosi canina *f*

es ehrlichiosis canina

fr ehrlichiose du chien

en canine ehrlichiosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa de curs mortal que afecta els gossos, causada per *Ehrlichia canis*, transmesa per la picada de la paparra *Rhipicephalus sanguineus* i caracteritzada per manifestacions cutànies, septicèmiques i nervioses, i per una síndrome respiratòria alta amb fluix nasal, esplenomegàlia i vòmits.

Eimeria *f*

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous coccidis de la família *Eimeriidae*, de cicle directe, transmesos per via fecal-oral, caracteritzats per produir ooquistes que, un cop esporulats, presenten quatre esporocists amb dos esporozoïts a cadascun, localitzats principalment en els remugants, els porcs, els conills i els ocells

i, ocasionalment, en els equins, i agents d'eimeriosi.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Eimeria leuckarti* en els equins; *Eimeria alabamensis*, *Eimeria auburnensis*, *Eimeria bovis*, *Eimeria ellipsoidalis* i *Eimeria zuernii* en les vaques; *Eimeria ahsata*, *Eimeria bakuensis*, *Eimeria crandalis*, *Eimeria intricata*, *Eimeria ovinoidalis* i *Eimeria parva* en les ovelles; *Eimeria aljevi*, *Eimeria arloingi*, *Eimeria christensenii*, *Eimeria hirci* i *Eimeria ninakohlyakimovae* en les cabres; *Eimeria deblickei*, *Eimeria polita*, *Eimeria porci*, *Eimeria scabra* i *Eimeria spinosa* en els porcs; *Eimeria flavescens*, *Eimeria intestinalis*, *Eimeria piriformis* i *Eimeria stiedai* en els conills, i *Eimeria acervulina*, *Eimeria brunetti*, *Eimeria maxima*, *Eimeria necatrix* i *Eimeria tenella* en les gallines.

Eimeriina

PARASITOLOGIA. Subordre de protozous de la subclasse *Coccidia*, paràsits intracel·lulars de cicle directe o indirecte en funció de la família, caracteritzats per presentar tant multiplicacions asexuals com sexuals, amb formació d'ooquistes, i localitzats en els teixits epitelials, generalment de l'intestí, de mamífers i ocells.

Nota: Comprèn les famílies *Cryptosporidiidae* (gènere *Cryptosporidium*), *Eimeriidae* (gèneres *Eimeria* i *Isospora*) i *Sarcocystidae*. Els seus individus reben el nom de *coccidis* i els de la família *Sarcocystidae* reben el nom de *coccidis* formadors de quists.

eimeriosi *f*

es eimeriosis

fr eimeriose

en eimeriosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Coccidiosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els conills i els ocells, causada per diverses espècies de coccidis del gènere *Eimeria* i caracteritzada per enteritis i diarrea i, en els conills, per l'existència de focus supuratiu o nodulars

al fetge.

eixalar *v tr*

es alicortar
fr éjoindre
en pinion, to

RAMADERIA. Tallar o escurçar les ales a un ocell per impedir-li de volar.

eixam *m*

es enjambre
fr essaim
en swarm

RAMADERIA. Grup nombrós d'abelles integrat per la reina, les obreres i els abellots, que surt d'un rusc per construir una nova colònia.

eixam primari *m*

es enjambre primario
fr essaim primaire
en prime swarm

APICULTURA. Eixam que, capitanejat per la reina, és el primer que abandona una colònia.

eixam secundari *m*

es enjambre secundario
fr essaim secondaire
en afterswarm

APICULTURA. Eixam que abandona una colònia després del primari, però amb menys abelles i normalment capitanejat per una o més reines verges.

eixamenadora *f*

APICULTURA. Recipient de terrissa on es fan

cremar excrements de bou per fumigar les abelles d'un eixam que ha fugit del rusc amb la reina.

eixamenament *m*

es enjambrazón
fr essaimage
en swarming

APICULTURA. Formació espontània d'un eixam, habitualment quan la població i els queviures d'una colònia són elevats, per formar una altra colònia.

eixamenament artificial *m*

es enjambrazón artificial
fr essaimage artificiel
en dividing

APICULTURA. Formació d'un eixam induïda per l'apicultor per tal d'obligar la colònia a dividir-se i fer augmentar el nombre d'abelles.

eixamenar *v tr*

es enjambrar
fr essaimer
en swarm, to

APICULTURA. Fer formar de manera artificial, a un grup d'abelles d'un rusc molt poblat, un eixam perquè en colonitzin un altre.

eixamenera *f*

es maesa; maestra

APICULTURA. Reina que condueix un eixam.

eixivernar *v intr*

es invernar
fr hiverner

en winter, to

RAMADERIA. Passar, el bestiar, l'hivern en un indret.

eixorc -a *adj*
veg. **estèril** *adj*

eixorellar *v tr*

es desorejar
fr essoriller
en crop, to; trim, to

RAMADERIA. Ecurçar les orelles d'un gos perquè s'adigui a l'estàndard de la seva raça.

eixorellar *v tr*

es desorejar
fr essoriller
en tip, to

RAMADERIA. Tallar un bocí d'orella a un animal per fer-li una marca identificativa.

eixorquia *f*
veg. **esterilitat** *f*

eixugada *f*

es secado
fr tarissement
en drying

RAMADERIA. Pèrdua total de la producció de llet d'una femella lletera.

eixugar *v tr*

es secar
fr tarir
en dry off, to; dry up, to

RAMADERIA. Fer que una femella lletera deixi de produir llet, no munyint-la i reduint-li alhora la ració.

ejaculació *f*
sin. compl. **ejecció** *f*

es eyaculación; eyección
fr éjaculation; éjection
en ejaculation; ejection

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Expulsió de l'esperma de l'uretra d'un mascle.

ejaculació *f*

es eyaculación; eyaculado
fr éjaculat
en ejaculate; ejaculum

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Quantitat d'esperma expulsat en una ejaculació.

ejecció *f*
veg. **ejaculació** *f*

electrificador de tanques *m*

es electrificador de cercas
fr électrificateur de clôtures
en fencer

RAMADERIA. Aparell elèctric que administra la tensió adequada a una tanca elèctrica.

electrocoagulació *f*

es electrocoagulación
fr électrocoagulation
en electrocoagulation

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a utilitzar en procediments quirúrgics la calor d'un elèctrode puntiforme, produïda pel pas d'un corrent d'alta freqüència.

Nota: És un tipus d'electroteràpia.

electroejaculació *f*

es electroeyaculación

fr électroéjaculation

en electroejaculation

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Recollida d'esperma en què l'ejaculació es
provoca mitjançant un corrent elèctric.

eliminació inadequada *f*

es eliminación inadecuada

fr élimination inadéquate

en housesoiling

ETOLOGIA. Defecació o micció en llocs
inadequats per part de gossos o gats.

Nota: Hi ha diferents tipus d'eliminació
inadequada, per exemple, la defecació
inadequada, la micció inadequada, la micció
inadequada de submissió o l'orina ruixada per
fer marcatge.

elongació *f*

es elongación

fr élongation

en elongation

TRAUMATISMES. Lesió produïda per extensió,
tracció o estirament d'un teixit,
especialment del muscular, particularment
en una articulació.

emaciació *f*

sin. *caquèxia *f**

emascador *m*

es emascador

fr émasculateur

en emasculator

CLÍNICA. Pinça destinada a la castració dels
animals d'abastament mascles.

embaràs psicològic *m*

veg. *pseudogestació *f**

embassament *m*

es encharcamiento

fr épanchement

en effusion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Acumulació patològica de qualsevol líquid
orgànic, especialment en una cavitat
serosa.

embenat *m*

es vendaje

fr bandage

en bandage

CLÍNICA. Lligada que es fa amb una o més
benes per a subjectar un apòsit o una
fèrula o per a protegir, lligar o comprimir
una part del cos.

embocar *v tr*

es embuchar

fr gaver

en cram, to

RAMADERIA. Fer empassar, a les oques i els
ànecs destinats a la producció de foie gras,
l'aliment a la força amb un embut.

èmbol *m*

es émbolo

fr embolus

en embolus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Cos

o massa anòmala d'origen orgànic o de material insoluble que, allotjat en un vas sanguini i arrossegat cap a un altre vas més estret, pot obstruir la circulació.

Nota: L'èmbol pot ser un còagul de sang o de fibrina, material ateromatós, greix, pus, bacteris, cèl·lules tumorals, vegetació patològica, líquid amniòtic o aire.

embolcall *m*

es envoltura
fr enveloppe
en envelope

VIROLOGIA. Membrana externa que envolta la nucleocàpsida d'alguns virus, formada per una bicapa lipídica i glicoproteïnes, que poden sobresortir en forma d'espícules.

embòlia *f*

sin. compl. **embolisme** *m*

es embolia; embolismo
fr embolie
en embolism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Obstrucció sobtada d'un vas sanguini causada per la impactació d'un èmbol.

embolisme *m*

veg. **embòlia** *f*

embrió *m*

es embrión
fr embryon
en embryo

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Estadi del cicle evolutiu dels mamífers i els ocells comprès entre la primera divisió cel·lular del zigot i el moment en què les principals estructures anatòmiques ja es diferencien.

Nota: Quan les principals estructures

anatòmiques ja es diferencien es parla de *fetus*.

embrió hexacant *m*

veg. **oncosfera** *f*

embrocar *v tr*

es entrencar

APICULTURA. Posar les broques a un rusc.

emesi *f*

veg. **vòmit** *m*

emètic *m*

sin. **vomitiu** *m*
sin. compl. **vomitori** *m*

es emético; vomitivo
fr émétique; vomitif
en emetic; vomitive

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca el vòmit.

emetocatàrtic *m*

es emetocatórtico
fr émétocathartique
en emetocathartic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que té alhora l'acció d'un emètic i d'un catàrtic.

emfisema *m*

es enfisema
fr emphysème
en emphysema

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Acumulació patològica de gas en teixits o òrgans que normalment no en contenen.

-èmia

es -emia

fr -émie

en -aemia; -emia

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica absència, presència o concentració normal o anormal d'una substància a la sang.

Nota: Per exemple, *acidèmia* (disminució de pH), *afibrinogenèmia* (manca de fibrinogen), *agammaglobulinèmia* (manca de gammaglobulina), *aglobulinèmia* (manca absoluta de globulines), *albuminèmia* o *proteïnèmia* (concentració de proteïnes), *amonèmia* (presència de carbonat amònic), *anèmia* (disminució d'eritròcits), *anoxèmia* (disminució de la pressió parcial d'oxigen), *azotèmia* (excés d'urea i de cossos nitrogenats), *bacterièmia* (presència de bacteris), *bilirubinèmia* (concentració de bilirubina), *calcèmia* (concentració de calci), *cetonèmia* (concentració de cossos cetònics), *clorèmia* (concentració de clor), *colèmia* (presència de pigments biliars), *colesterolèmia* o *hipercolesteronèmia* (excés de colesterol), *falcèmia* (presència de drepanòcits), *fibrinèmia* (presència de fibrina), *fosfatèmia* (presència de fòsfor), *fosforèmia* (presència de fòsfor), *galactosèmia* (presència de galactosa), *glicèmia* o *glucèmia* (concentració de glucosa), *hemoglobinèmia* (presència d'hemoglobina), *hipercalcèmia* (excés de calci), *hiperglucèmia* (excés de glucosa), *hiperfosfatèmia* (excés de fosfats), *hiperlipèmia* (excés de lípids), *hiperproteïnèmia* (excés de proteïnes), *hipoalbuminèmia* (deficiència d'albumina), *hipocalcèmia* (deficiència de calci), *hipocalèmia* o *hipopotassèmia* (deficiència de potassi), *hipoclorèmia* (deficiència de clorurs), *hipofosfatèmia* (deficiència de fosfats), *hipoglucèmia* (deficiència de glucosa), *hipomagnesèmia* (deficiència de magnesi), *hiponatrèmia* (deficiència de sals de sodi), *hipoproteïnèmia* (deficiència de proteïnes), *hipovolèmia* (disminució del volum de líquid circulant en un organisme), *lacticèmia* (excés d'àcid làctic), *lipèmia* (taxa de lípids), *metahemoglobinèmia* (excés de metahemoglobina), *oligocromèmia* (deficiència d'hemoglobina), *oxalèmia* (excés d'oxalats), *policitèmia* (excés d'eritròcits), *potassèmia* (concentració de potassi), *quilèmia* (presència de quil), *siderèmia* (presència de ferro), *urèmia* (concentració d'urea), *uricèmia* (presència d'àcid úric) i *virèmia* (presència de virus).

emissió *f*

es emisión

fr émission

en discharge; emission

FISIOPATOLOGIA. Vessament d'un líquid orgànic fora del cos.

emmagatzemament *m*

veg. **emmagatzematge** *m*

emmagatzematge *m*

sin. compl. **emmagatzemament** *m*

es almacenaje; almacenamiento

fr stockage

en storage; warehousing

BROMATOLOGIA. Conjunt d'operacions destinades a guardar temporalment en un local aliments elaborats o en procés d'elaboració.

emmagatzematge frigorífic *m*

es almacenamiento refrigerado

fr stockage frigorifique

en chill storage; cold storage; refrigerated storage

BROMATOLOGIA. Sistema d'emmagatzematge en què els aliments es conserven refrigerats o congelats per alentar o aturar, respectivament, el creixement microbià i les reaccions enzimàtiques de degradació.

emmarcat -ada *adj*

es aparejado

fr encadré

en framing

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les vaques que té clapes simètriques a ambdós costats del cos.

emmelassament *m*

es melazado
fr addition de mélasse
en molasses addition

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació que consisteix a barrejar el pinso amb una petita proporció de melassa per a fer-lo més nutritiu i atractiu al gust.

emmetzinament *m* sin. **enverinament *m***

es envenenamiento
fr empoisonement
en poisoning

FISIOPATOLOGIA. Intoxicació provocada.

emol·lient *m*

es emoliente
fr émollient
en emollient

CLÍNICA. Fàrmac o agent que té la propietat d'ablanir i relaxar les parts inflamades.

Nota: És d'ús extern, i deu la seva acció a la propietat que té de retenir la humitat.

empelt *m*

es injerto
fr greffe
en grafting

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a implantar en un animal un teixit procedent del mateix animal o d'un altre.

empelt *m*

es injerto

fr greffon
en graft

CLÍNICA. Teixit trasplantat del seu lloc original a un altre, en el mateix animal o d'un animal a un altre.

empiema *m*

es empiema
fr empyème
en empyema

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Exsudat purulent en una cavitat orgànica, especialment la pleural i la peritoneal.

empiesi *f*

es empiesis
fr empyèse
en empyesis

FISIOPATOLOGIA. Formació de vesícules plenes de pus.

emplomament *m*

es emplumamiento
fr emplumement
en feathering

RAMADERIA. Aparició de les plomes d'adult en un ocell jove.

empolainament *m*

es acicalamiento
en grooming

ETOLOGIA. Conducta que inclou totes les pautes relacionades amb la cura del cos, que pot tenir un paper en el control dels ectoparàsits i en la regulació de la temperatura corporal, l'absència de la qual pot ser un indicador de malestar o de malaltia.

Nota: La conducta de l'empolainament pot ser mútua entre dos membres, i té una funció social ja que reforça els lligams i reafirma l'ordre social.

empremta *f*

es impresión
fr empreinte
en print

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació que consisteix a obtenir una marca d'una regió del cos d'un animal per pressió.

empremta dels calls *f*

es impresión de los espejuelos
fr empreinte des châtaignes

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Empremta obtinguda dels calls dels equins amb finalitats identificatives.

empremta plantar *f*

es huella plantar
fr empreinte plantaire
en plantar print

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Empremta obtinguda de les plantes dels peus dels gossos i els gats, que es fa servir principalment amb finalitats judicials.

emulgent *m*

veg. **emulsionant** *m*

emulsionant *m*

sin. compl. **emulgent** *m*

es emulgente; emulsionante
fr émulsifiant
en emulsifier; emulsifying agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que fa possible la formació o manteniment d'una mescla homogènia de substàncies no miscibles.

en bateria *loc*

es en batería
fr en batterie
en battery

RAMADERIA. Dit del sistema de cria o explotació d'aviram o de conills consistent a tenir-los tancats en bateries de gàbies.

en moll *loc*

es mojado
fr en soupe
en wet feeding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Dit del sistema de preparació del pinso que consisteix a subministrar-lo barrejat amb certa quantitat d'aigua.

en sec *loc*

es en seco
fr sec
en dry feeding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Dit del sistema de preparació del pinso que consisteix a subministrar-lo sense barrejar-hi aigua.

enaiguament *m*

es languidez

FISIOPATOLOGIA. Migrament del bestiar quan el priven del bon tracte a què estava sotmès.

encabritar-se *v pron*

es empinar-se; encabritarse
fr se cabrer
en rear, to

RAMADERIA. Aixecar, un equí, el cos verticalment, mostrant tota la seva força i gràndaria, aguantant-se dret sobre les potes del darrere.

encaixament *m*

es encajamiento
fr engagement
en engagement

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Entrada del fetus en la cavitat pelviana.

encapsulació *f*

es encapsulación
fr encapsulation; encapsulement
en encapsulation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació d'una estructura membranosa o fibrosa que envolta i separa la part alterada d'un òrgan.

encavalcament *m*

es cabalgamiento; superposición
fr chevauchement
en overriding

CLÍNICA. Superposició dels dos extrems d'una fractura.

enceball *m*

es cebo
fr aliment d'engraissement
en fattening feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment amb què s'engreixa un animal.

encebar *v tr*

es cebar

APICULTURA. Col·locar en els quadres dels ruscs de quadres mòbils fulls de cera estampada per incitar les abelles a continuar construint les bresques fins a completar-los.

encebar *v tr*

sin. compl. **saginar** *v tr*

es cebar; sainar
fr appâter [ocells]; empâter [ocells]; engraisser
en fatten up, to; fatten, to

RAMADERIA. Fer tornar gras un animal mitjançant una alimentació adequada.

encefalitis americana de Saint Louis *f* veg. **encefalitis de Saint Louis** *f*

encefalitis de Saint Louis *f* sin. compl. **encefalitis americana de Saint Louis** *f*

es encefalitis de Saint Louis
fr encéphalite de Saint-Louis
en Saint-Louis encephalitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els cavalls i els ocells dels Estats Units i esporàdicament d'Amèrica del Sud, causada per un virus del gènere *Flavivirus*, transmesa per mosquits del gènere *Culex* i caracteritzada per septicèmia.

Nota: És una zoonosi.

encefalitis hemoaglutinant del garri *f* veg. **vòmit i emaciació del garri lactant** *m*

encefalitis japonesa f

es encefalitis japonesa
fr encéphalite japonaise
en Japanese encephalitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs d'Àsia, causada per un virus del gènere *Flavivirus*, transmesa per mosquits dels gèneres *Aedes*, *Anopheles* i *Culex* i caracteritzada per problemes reproductius i lesions en els sistema nerviós central.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

encefalitozoonosi f

es encefalitozoonosis
fr encephalitozoonose
en encephalitozoonosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta principalment els conills, però també les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos i els gats, causada pel protozou *Encephalitozoon cuniculi* i caracteritzada per encefalitis, nefritis i ascites.

Nota: És una zoonosi.

encefalomielitis aviària f

es encefalomielitis aviar; temblor epidémico
fr encéphalomyélite aviaire
en avian encephalomyelitis; epidemic tremor

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els ocells, principalment les gallines, però també amb simptomatologia en els pollets, causada per un virus del gènere *Enterovirus* i caracteritzada per trastorns de la coordinació i tremolors al cap i al coll.

encefalomielitis equina de l'est f

es encefalomielitis equina del Este
fr encéphalomyélite équine de l'Est
en Eastern equine encephalomyelitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que pot arribar a ser mortal i que afecta els cavalls i les mules de la meitat oriental de l'Amèrica del Nord, Mèxic i les costes centroamericanes i sud-americanes del mar Carib, causada per un virus del gènere *Alphavirus*, transmesa per mosquits i caracteritzada per febre, apatia, espasmes i sopor, que pot canviar a excitació.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

encefalomielitis equina de l'oest f

es encefalomielitis equina del Oeste
fr encéphalomyélite équine de l'Ouest
en Western equine encephalomyelitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que pot arribar a ser mortal i que afecta els cavalls i les mules de l'oest del riu Mississipí, causada per un virus del gènere *Alphavirus*, transmesa per mosquits i caracteritzada per febre, apatia, espasmes i sopor, que pot canviar a excitació.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

encefalomielitis equina veneçolana f

es encefalomielitis equina venezolana
fr encéphalomyélite équine vénézuélienne
en Venezuelan equine encephalomyelitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que pot arribar a ser mortal i que afecta els cavalls i les mules de Colòmbia, Veneçuela, Mèxic, Texas i Florida, causada per un virus del gènere *Alphavirus*, transmesa per mosquits i caracteritzada per febre, una marcada diarrea i alteracions nervioses.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

encefalomielitis ovina *f*

es encefalomyelitis ovina
fr encéphalomyélite ovine
en louping ill; ovine encephalomyelitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les ovelles i, ocasionalment, d'altres remugants i els cavalls, causada per un virus del gènere *Flavivirus* i transmesa per la picada de la paparra *Ixodes ricinus*, caracteritzada per apatia, tremolors musculars, contraccions, salivació abundosa i, posteriorment, paràlisi i decúbits.

encefalopatia espongiforme bovina *f* sin. compl. **malaltia de les vaques boges *f***

es encefalopatía espongiforme bovina; enfermedad de las vacas locas
fr encéphalopathie spongiforme bovine; maladie des vaches folles
en bovine spongiform encephalopathy; mad cow disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia contagiosa que afecta les vaques, causada per un príó i associada al consum de farines de carn d'origen oví o boví infectades, caracteritzada per un curs lent i progressiu amb símptomes nerviosos que acaba amb la mort de l'animal.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

encefalopatia hepàtica *f*

es encefalopatía hepática
fr encéphalopathie hépatique
en hepatic encephalopathy

FISIOPATOLOGIA. Encefalopatia produïda com a conseqüència d'una insuficiència

hepàtica greu.

Encephalitozoon

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoos del filum *Microspora*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Encephalitozoon cuniculi* (de cicle directe, localitzada principalment als ronyons i a l'encèfal dels conills, tot i que també pot parasitar les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos i els gats, i agent d'encefalitozoonosi).

enclavadura *f*

es clavadura
fr enclouure
en prick; puncture

TRAUMATISMES. Ferida produïda a un animal de peu rodó per un clau que penetra fins a la carn a causa del clavament defectuós de la ferradura.

enclavatge *m*

es enclavamiento; enclavijamiento
fr enclouage
en nailing; pinning

CLÍNICA. Osteosíntesi practicada amb claus.

enclavatge intramedul·lar *m* sin. **enclavatge medul·lar *m***

es enclavijamiento intramedular; enclavijamiento medular
fr enclouage médullaire
en intramedullary pinning

CLÍNICA. Enclavatge per a la reparació d'una fractura d'un os llarg mitjançant la introducció d'un clau d'acer a la cavitat medul·lar òssia.

enclavatge medul·lar *m*

sin. **enclavatge intramedul·lar *m***

encorrallar *v tr*

es acorrallar; encorrallar
en yard, to

RAMADERIA. Tancar el bestiar i l'aviram al corral.

encreuament *m*

es cruce; cruzamiento
fr croisement
en crossing

GENÈTICA. Aparellament entre individus de poblacions diferents que poden ser línies, estirps o races.

encreuament absorbent *m*

es cruce absorbente
fr croisement d'absorption

GENÈTICA. Encreuament en què s'utilitza el retroencreuament per a substituir una població per una altra.

encreuament de dues vies *m*

es cruce de dos vías
fr croisement à deux voies; croisement double
en two-way cross

GENÈTICA. Encreuament sistemàtic d'animals d'una població amb els d'una altra.

encreuament de quatre vies *m*

es cruce de cuatro vías
fr croisement à quatre voies; croisement quadruple
en four-way cross

GENÈTICA. Encreuament sistemàtic d'animals mestissos procedents de dues poblacions amb animals mestissos procedents d'unes altres dues poblacions.

encreuament de tres vies *m*

es cruce de tres vías
fr croisement à trois voies; croisement triple
en three-way cross

GENÈTICA. Encreuament sistemàtic d'animals mestissos procedents de dues poblacions amb animals d'una tercera població.

encreuament rotatori *m*

es cruce rotatorio
fr croisement rotatif
en rotational cross

GENÈTICA. Encreuament sistemàtic d'animals d'una població amb mascles d'unes altres dues o tres poblacions de forma seqüencial.

encreuament sistemàtic *m*

es cruce sistemático
fr croisement systématique
en systematic cross

GENÈTICA. Encreuament que es repeteix de forma regular amb la finalitat de produir un determinat tipus de descendència.

endèmia *f*

sin. compl. **enzoòtia *f***

es endemia; enzootia
fr endémie; enzootie
en endemia; enzooty

EPIDEMIOLOGIA. Presència constant d'una malaltia en una població animal.

endocardiosi f

es endocardiosis
fr endocardiose
en endocardiosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió degenerativa de les vàlvules cardíques caracteritzada per engruiximents nodulars i retraccions de les vàlvules cardíques, habitualment, atrioventriculars.

endocrinologia f

es endocrinología
fr endocrinologie
en endocrinology

ENDOCRINOLOGIA. Branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de l'anatomia, la fisiologia i la patologia de les glàndules de secreció, i en el mecanisme d'acció i els efectes de les hormones que secreten.

endodòncia f

es endodoncia
fr endodontie
en endodontics

Branca de l'estomatologia especialitzada en la profilaxi, el diagnòstic i el tractament de les malalties de la polpa i les arrels dentals.

endometriosis f

es endometriosis
fr endométriose
en endometriosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Ectòpia del teixit endomètric, dins o fora de l'úter.

endoparàsit m

es endoparásito
fr endoparasite
en endoparasite

PARASITOLOGIA. Paràsit que viu dins l'hoste.

endòspora f

es endospora
fr endospore
en endospore

BACTERIOLOGIA. Cèl·lula diferenciada que s'origina dins les cèl·lules d'alguns bacteris, que té la propietat de suportar durant molt de temps circumstàncies ambientals adverses i que en circumstàncies favorables germina ràpidament per a formar un nou bacteri.

enduridor m

es endurecedor
fr raffermissant
en firming agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que manté o fa tornar els teixits de les fruites i hortalisses fermes i cruixents o que en combinació amb un gelificant pot formar o reforçar un gel.

energètica f

es energética

ETNOLOGIA. Branca de l'etnologia especialitzada en l'estudi de les variacions fisiològiques, psíquiques i patològiques de les diverses races.

energia f

es energía
fr énergie

en energy

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Facultat que té un aliment determinat de produir calor, que es transforma en treball mecànic i en producció animal.

energia bruta *f*

es energía bruta
fr énergie brute
en gross energy; raw energy

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Energia total que conté un aliment.

energia digerible *f*

es energía digestible
fr énergie digestible
en digestible energy

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Energia obtinguda per la diferència entre l'energia bruta d'un aliment ingerit i l'energia dels excrements que en resulten.

energia metabolitzable *f*

es energía metabolizable
fr énergie métabolisable
en metabolizable energy

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Energia obtinguda per la diferència entre l'energia bruta d'un aliment ingerit i l'energia total dels excrements, l'orina i els gasos que en resulten.

energia neta *f*

es energía neta
fr énergie nette
en net energy

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Energia obtinguda per la diferència entre l'energia

metabolitzable i l'energia en forma de calor que s'utilitza per a transformar-la.

energia neta de manteniment *f*

es energía neta de mantenimiento
fr énergie nette d'entretien
en net energy maintenance

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part de l'energia neta que l'organisme animal destina a mantenir les seves funcions vitals.

energia neta de producció *f*

es energía neta de producción
fr énergie nette de production
en net energy production

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part de l'energia neta que l'organisme animal destina a créixer, gestar, treballar i elaborar llet, ous, pèl o ploma.

enfusadura *f* veg. laminitis *f*

engallinar *v tr*

es encorrallar

RAMADERIA. Tancar l'aviram al galliner.

engegar *v tr* sin. compl. **amollar *v tr***; **aviar *v tr***

es soltar
en turn loose, to; turn out, to

RAMADERIA. Obrir l'estable, la cort o el corral al bestiar perquè surti a pasturar.

engreix *m*

es engorde

fr engraissement
en fattening

RAMADERIA. Activitat ramadera consistent a alimentar de manera intensiva els animals que provenen de la recia per fer-los guanyar pes i vendre'ls com a carn per al consum humà.

engreixador -a *m i f*

es cebador
fr engraisseur
en fattener; feeder [US]

RAMADERIA. Ramader que es dedica a comprar bestiar i aviram de poca edat amb la finalitat d'engreixar-lo.

engreixadora *f*

es engrasadora
fr graiseur
en fat dosing equipment

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre el pinso a l'operació d'engreixament.

engreixament *m*

es engrase
fr engraissement
en fat dosing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació mecànica que consisteix a incorporar greix al pinso per a facilitar-ne la manipulació i fer-lo més energètic.

engreixar *v tr*

es engordar
fr engraisser
en fatten, to

RAMADERIA. Alimentar de manera intensiva

els animals que provenen de la recia per fer-los guanyar pes i vendre'ls com a carn per al consum humà.

enguixar *v tr*

es enyesar; escayolar
fr plâtrer
en put in a plaster cast, to; put in plaster, to

CLÍNICA. Aplicar un embenat de guix a una part del cos per a immobilitzar-la.

Enoplida

PARASITOLOGIA. Ordre de nematodes paràsits caracteritzats per tenir un esòfag molt llarg de tipus glandular, i que en l'estadi adult es localitzen a la mucosa del tracte digestiu o en altres òrgans tubulars.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest ordre són *Capillaria*, *Diectophyma*, *Trichinella* i *Trichuris*.

enquistament *m*

es enquistamiento
fr enkystement
en encystment

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació d'un quist al voltant d'un cos estrany.

enriquiment ambiental *m*

es enriquecimiento ambiental
fr enrichissement environnemental
en environmental enrichment

ETOLOGIA. Millora de les condicions ambientals dels animals per mitjà de l'augment del nombre d'estímul psicològics que els permet mostrar una conducta més propera a la que correspon a la seva espècie.

Nota: L'enriquiment ambiental afecta positivament el benestar animal.

ensegonada *f*

en wheat porridge

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Abeurall fet amb aigua i segó que se subministra a l'aviram.

ensellat -ada *adj*

es ensillado

fr enséllé

en saddle-backed

RAMADERIA. Dit del quadrúpede que té un enfonsament manifest al dors.

ensinistrar *v tr*

es adiestrar; amaestrar

fr dresser

en train, to

RAMADERIA. Fer aprendre a un animal determinades destreses o habilitats.

ensitjament *m*

es ensilado; ensilaje

fr ensilage

en ensilage

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tècnica de conservació de farratge que consisteix a aixafar-lo i condicionar-lo adequadament quan és acabat de recol·lectar, i emmagatzemar-lo en una sitja per tal de provocar-ne la fermentació, principalment làctica i alcohòlica.

ensitjat *m*

es ensilado; ensilaje

fr ensilage

en ensilage; silage

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment que ha estat sotmès a un procés d'ensitjament.

ensitjat de blat de moro *m*

es ensilado de maíz

fr ensilage de maïs-fourrage

en corn silage; maize silage

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Ensitjat preparat amb blat de moro, habitualment quan els grans es troben en estat lletós, que proporciona un aliment d'alt valor nutritiu i molt apetitós amb una gran facilitat de conservació, usat com a aliment base en els remugants, principalment les vaques lleteres.

ensopiment *m*

sin. compl. **sopitesa** *f*

es modorra

fr tournis [bestiar oví]

en drowsiness

FISIOPATOLOGIA. Estat de l'animal que està com mig adormit, sense vitalitat.

entamebosi *f*

sin. **amebosi** *f*

Entamoeba

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous paràsits del subfílum *Sarcodina*.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Entamoeba histolytica* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada a l'intestí gros dels humans i, ocasionalment, dels porcs i dels gossos, i agent d'amebosi).

enteritis canina per *Coronavirus* *f*

es enteritis canina por *Coronavirus*
fr entérite par *Coronavirus* des chiens
en canine coronaviral enteritis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els gossos, causada per un virus del gènere *Coronavirus*, relacionat amb el de la gastroenteritis transmissible, i caracteritzada per vòmits, diarrea i deshidratació.

enteritis contagiosa del gall dindi *f*

es enteritis contagiosa del pavo
fr entérite contagieuse du dindon
en bluecomb disease; turkey coronaviral enteritis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els galls dindi, causada per un virus del gènere *Coronavirus* i caracteritzada per pèrdua de gana i de pes, somnolència, diarrea aquosa i hemorràgica i mortalitat elevada.

enteritis necròtica del garrí *f*

es enteritis necrosante del lechón
fr entérite nécrosante du porcelet
en infectious necrotic enteritis of piglets

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els garrins lactants durant els primers quinze dies de vida, causada per *Clostridium perfringens* i caracteritzada per lesions difuses hemorràgiques i necròtiques que provoquen diarrea, vòmits i mort sobtada.

Enterococcus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens oportunistes per als animals, amb forma de coc i disposició en parelles o en cadenes curtes, grampositius, immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest

gènere són *Enterococcus durans*, *Enterococcus faecalis* i *Enterococcus faecium* (agents de diverses infeccions en animals domèstics, com ara mastitis, infeccions urinàries i endocarditis).

enterotoxèmia *f*

es basquilla [en ovejas y cabras];
enterotoxemia
fr entérotóxiémie
en enterotoxemia; struck [in sheep]

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que en els poltres, els vedells, els xais, les cabres i els porcs és causada per la invasió de diferents tipus toxigènics de *Clostridium perfringens* i en els conills per *Clostridium spiroforme*, caracteritzada per enteritis tòxica amb posterior septicèmia i toxèmia.

Enterovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Picornaviridae* que inclou l'agent de l'encefalomielitis aviària, de l'hepatitis vírica de l'ànec, de la malaltia de Talfan, de la malaltia de Teschen, amb tres serotips coneguts, de la malaltia vesicular porcina i de la síndrome de Smedi, amb vuit serotips coneguts.

entranya *f* sin. víscera *f*

es asadura; entraña; víscera
fr entrailles; pressure; viscère
en bowels; entrails; green offal; guts;
pluck; red offal; viscera

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt dels òrgans continguts a les cavitats toràcica i abdominal del cos de l'animal sacrificat.

entrepelat -ada *adj*

es entrepelado
fr avec poils blancs

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins i els porcs que és fosc amb pèls blancs entremesclats.

enucleació *f*

es enucleación
fr énucléation
en enucleation

CLÍNICA. Extirpació d'un òrgan, un tumor o un cos estrany, previ alliberament de les seves cobertes o adherències.

Nota: Per exemple, l'enucleació del globus ocular.

envàs *m*

es envase
fr emballage
en package

BROMATOLOGIA. Recipient o embolcall utilitzat per a protegir un aliment a fi d'evitar que es contaminin o deteriorin durant les diferents operacions de manipulació.

Nota: L'envàs ha de complir unes normes molt estrictes pel que fa al material de què està format, permeabilitat, elasticitat, resistència, composició, etc.

envasament *m*

es envasado
fr conditionnement
en packaging

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a protegir-los amb un envàs.

envasament al buit *m*

es envasado al vacío
fr conditionnement sous vide
en vacuum packaging

BROMATOLOGIA. Envasament que consisteix a eliminar totalment l'aire de l'interior d'un envàs sense reemplaçar-lo per cap altre gas, la qual cosa permet augmentar la vida útil del producte que conté.

envasament en atmosfera controlada *m*

es envasado en atmósfera controlada
fr conditionnement en atmosphère contrôlée
en controlled atmosphere packaging

BROMATOLOGIA. Envasament en atmosfera protectora que consisteix o bé en la introducció d'un o més gasos dins un envàs de material amb permeabilitat selectiva que permet crear un equilibri permanent a l'interior, o bé en la introducció dins l'envàs d'un o més gasos juntament amb reactius químics que es comportaran com a generadors o absorbents de gasos i tendiran a mantenir la composició original de la mescla de gasos.

envasament en atmosfera modificada *m*

es envasado en atmósfera modificada
fr conditionnement en atmosphère modifiée
en modified atmosphere packaging

BROMATOLOGIA. Envasament en atmosfera protectora que consisteix a protegir un aliment amb un envàs d'alta permeabilitat als gasos dins el qual s'han introduït un o més gasos que permeten disminuir els processos de respiració dels aliments, reduir el creixement dels microorganismes i retardar les alteracions enzimàtiques.

envasament en atmosfera protectora *m*

es envasado en atmósfera protectora
fr conditionnement en atmosphère protectrice
en protective atmosphere packaging

BROMATOLOGIA. Envasament d'un aliment en presència d'un o més gasos, per evitar l'esclafament del producte o per millorar-ne la conservació mitjançant la disminució dels processos de respiració, la reducció del creixement microbià i el retard de les reaccions enzimàtiques.

enverinament *m*
sin. **emmetzinament** *m*

enzoòtia *f*
veg. **endèmia** *f*

ependimoma *m*

es ependimoma
fr épendimome
en ependymoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia d'ependimòcits que s'origina en el sistema ventricular del sistema nerviós central.

eperitroozoonosi *f*

es eperitroozoonosis
fr éperythrozonose
en eperythrozonosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les vaques, les ovelles i els porcs, causada per diverses espècies del gènere *Eperythrozoon* (*Eperythrozoon ovis*, *Eperythrozoon suis* i *Eperythrozoon wenyonii*) i caracteritzada per febre amb icterícia i anèmia seguida de destrucció dels eritròcits.

Eperythrozoon

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma d'anell, gramnegatius, immòbils i aerobis estrictes, paràsits intracel·lulars obligats que es localitzen dins dels eritròcits o lliures en el plasma, transmesos per artròpodes i que no es poden cultivar en medis lliures de cèl·lules.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Eperythrozoon ovis* (agent d'eperitroozoonosi en les ovelles), *Eperythrozoon suis* (agent d'eperitroozoonosi en els porcs) i *Eperythrozoon wenyonii* (agent d'eperitroozoonosi en les vaques).

epidèmia *f*
sin. compl. **epizoòtia** *f*; **malura** *f*; **marfuga** *f*

es epidemia; epizootia
fr épidémie; épizootie
en epidemic; epizootic

EPIDEMIOLOGIA. Presentació d'una malaltia en un nombre d'animals superior a l'esperat en una població.

epidemiologia *f*

es epidemiología
fr épidémiologie
en epidemiology

EPIDEMIOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de la relació entre les malalties i els factors que en determinen la presentació en els animals d'una població.

epidermitis exsudativa porcina *f*

es epidermitis exudativa porcina
fr épidermite exsudative porcine
en exudative epidermitis; greasy pig disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa i contagiosa que afecta els

porcs joves, causada per *Staphylococcus hyicus* i caracteritzada per un èczema crostós exsudatiu a la pell, general o localitzat.

epididimitis canina f

es epididimitis canina
fr épидидymite du chien
en canine epididymitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els gossos, causada per *Brucella canis* i caracteritzada per una tumefacció escrotal i/o testicular, dolor, signes de prostatitis o cistitis o signes de malaltia sistèmica.

epididimitis ovina f

es epididimitis ovina
fr épидидymite ovine
en ovine epididymitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les ovelles, causada per *Brucella ovis* i caracteritzada per inflamació de l'epidídim, orquitis i fertilitat deteriorada.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

epífisi f

sin. glàndula pineal f

es cuerpo pineal; epífisis; glándula pineal
fr épiphyse; glande pinéale
en epiphysis; pineal body; pineal gland

ENDOCRINOLOGIA. Glàndula endocrina que secreta la melatonina, entre altres substàncies.

epifisiòlisi f

es epifisiolisis

fr épiphysiolys
en epiphysiolysis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Separació de l'epífisi de la diàfisi de l'os causada per un defecte del cartílag de creixement.

epífora f

sin. compl. **il·lacrimació f**

es epífora
fr épiphora
en epiphora; illacrimation

FISIOPATOLOGIA. Llgrimeig constant degut a l'obstrucció dels canalicles lacrimals.

epilèpsia f

es epilepsia
fr épilepsie
en epilepsy

FISIOPATOLOGIA. Desordre transitori paroxismal de la funció del sistema nerviós, causat per una activitat elèctrica anormal del cervell i caracteritzat per un conjunt de signes, com pèrdua de la consciència, convulsions i trastorns psíquics o sensorials.

epinefrina f

veg. adrenalina f

epístasi f

es epistasia; epistasis; hipostasis
fr épistase; hypostasie
en epistasis; hypostase

GENÈTICA. Fenomen que consisteix en l'emascament de l'expressió fenotípica d'un gen per part d'un altre gen no al·lel del primer.

epítóp *m*

sin. **determinant antigènic *m***

epizoòtia *f*

veg. **epidèmia *f***

època de parts *f*

es paridera

fr saison de mise bas

en parturition season

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES.
Període de l'any durant el qual pareixen la majoria de femelles d'un ramat.

epúlida *f*

es épulis

fr épulide; épolie; épulis

en epulis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia benigna molt freqüent en els gossos que s'origina en el lligament periodontal i es forma a la geniva.

equí -ina *adj*

es equino

fr équin

en equine

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent als equins.

èquids *m pl*

es équidos

fr équidés

en Equidae

RAMADERIA. Família de l'ordre dels perissodàctils, integrada per individus actuals i extingits que es caracteritzen per una peül·la central i molt desenvolupada a cada extremitat i un diastema darrere les

dents incisives, que comprèn, entre d'altres, els equins.

equilibrar *v tr*

es equilibrar

fr équilibrer

en balance, to

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Ajustar els diversos components d'una ració de manera que cobreixin les necessitats nutritives de l'animal al qual va destinada.

equilibri de Hardy-Weinberg *m*

veg. **equilibri genètic *m***

equilibri genètic *m*

sin. compl. **equilibri de Hardy-Weinberg *m***

es equilibrio de Hardy-Weinberg; equilibrio genético

fr équilibre génétique; loi de Hardy-Weinberg

en genetic balance; Hardy-Weinberg law

GENÈTICA. Situació d'estabilitat que s'assoleix quan, en una població i per a un locus determinat, les freqüències gèniques i les freqüències genotípiques romanen constants en les generacions successives.

equimosi *f*

sin. **sangtraït *m***

es equimosis

fr ecchymose

en ecchymosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Hemorràgia focal irregular que fa entre 2 i 3 cm de diàmetre.

equinococcosi *f*

es equinococosis

fr echinococcose
en echinococcosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els gossos i els gats causada per diverses espècies del gènere *Echinococcus* (*Echinococcus granulosus* i *Echinococcus multilocularis*) i caracteritzada per símptomes molt imprecisos, en general latents.

Nota: És una zoonosi.

equins *m pl*

es equinos
fr équins
en equines

RAMADERIA. Subfamília dels èquids, integrada per individus amb una sola peül·la a cada extremitat, que comprèn un únic gènere amb totes les espècies actuals: els cavalls, els ases i les zebres.

eradicació *f*

es erradicación
fr éradication
en eradication

EPIDEMIOLOGIA. Supressió total de la transmissió d'una malaltia entre els animals d'una població, que s'aconsegueix exterminant l'agent patògen.

erecció *f*

es erección
fr érection
en erection

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Tumefacció del penis amb modificació de la seva direcció i dimensions, que comporta l'adquisició d'una major consistència, cosa que fa possible l'acoblament.

erisipela *f*

es erisipela
fr érysipèle
en diamond-skin disease; erysipelas

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els animals domèstics, principalment els porcs i els galls dindi, causada per *Erysipelotrix rhusiopathiae* i caracteritzada per inflamació i enrogiment de la pell acompanyada de febre i, en determinades espècies, per coixeres o fins i tot septicèmies.

Nota: Quan afecta específicament els porcs es coneix com a *mal roig*. És una zoonosi.

eritema *m*

es eritema
fr érythème
en erythema

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Coloració vermellosa de la pell causada per la congestió dels capil·lars dels plexes de la dermis.

eritema multiforme *m*

es eritema multiforme
fr érythème polymorphe
en erythema multiforme

FISIOPATOLOGIA. Eritema molt intens, sovint amb elements purpúrics, i amb lesions que poden adoptar una disposició diversa.

eritròcit *m*

sin. compl. **glòbul vermell *m***; **hemàtia *f***

es eritrocito; glóbulo rojo; hematíe
fr érythrocyte; globule rouge; hématie
en erythrocyte; red blood cell

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula sanguínia dels

vertebrats que conté hemoglobina i que transporta l'oxigen des dels pulmons fins a d'altres teixits.

eritropoetina *f*

es eritropoyetina
fr érythropoïétine
en erythropoietin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa glucoproteica secretada pel fetge i, bàsicament, el ronyó, que, en situacions de manca d'oxigen en els teixits o d'autointoxicació orgànica amb alteració de l'equilibri acidobàsic, estimula la producció d'eritròcits.

erminiat -ada *adj*

es armiñado
fr herminé
en ermined

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que té taques negres allargades d'uns tres centímetres a les extremitats, en el cas dels quadrúpedes, i al coll, la cua i les primàries de les ales, en el cas dels ocells.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, els gossos i els ocells.

erosió *f*

es erosión
fr érosion
en erosion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió d'un teixit causada per fricció, compressió, corrosió, o bé per un altre teixit contingu que té més força de creixement, i caracteritzada per una pèrdua de l'epiteli superficial.

error innat del metabolisme *m*

es error innato del metabolismo
fr maladie enzymatique
en inborn error of metabolism; inborn metabolic disorder

MALALTIES HEREDITÀRIES. Desordre bioquímic genèticament determinat, en el qual l'absència d'un enzim específic produeix un bloqueig metabòlic que pot tenir conseqüències patològiques en néixer l'individu afectat.

Nota: Per exemple, l'anèmia hemolítica congènita dels gossos, la manosidosi de vaques i cabres, la porfíria i la protoporfíria, i la dermatosparaxi són el resultat d'errors innats del metabolisme.

eructe *m*

es eructación; eructo
fr éructation
en belching; eructation

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Expulsió per la boca de gasos provinents de l'estómac.

erupció *f*

es erupción
fr éruption
en eruption; rash

FISIOPATOLOGIA. Lesió cutània consistent en l'aparició d'eritema i/o prominències en forma de grans, pústules, etc.

Erysipelothrix

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de filament, grampositius, immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Erysipelothrix rhusiopathiae* (agent d'erisipela i del mal roig).

esbaconada *f*

es atocinado

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a obrir el porc de dalt a baix pel ventre.

esbiec *m*

es balido
fr béguètement
en ba; baa; bleat; bleating

RAMADERIA. Bel de la cabra quan té por o dolor.

esbufec *m*

es resoplido
fr cornage
en snort

FISIOPATOLOGIA. Expulsió brusca i ràpida de l'aire dels pulmons que provoca una fressa de ronc breu i sonor.

escabetxar *v tr*

es escabechar
fr mariner
en marinate, to; sousé, to

BROMATOLOGIA. Adobar un aliment amb vi o vinagre, oli i fulles de lorer.

escagassament *m*

es desfallecimiento por flujo de vientre

FISIOPATOLOGIA. Estat de decandiment per una diarrea continuada.

escala hedònica *f*

es escala hedónica
fr échelle hédonique
en hedonic scale

BROMATOLOGIA. Sistema de valoració numèrica utilitzat per a quantificar l'acceptació nutritiva d'un aliment, generalment pel que fa al tast.

escaldada *f*

es escaldado
fr échaudage
en scalding

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a sotmetre els porcs i l'aviram a l'acció de l'aigua calenta o del vapor per a estovar-ne la pell i facilitar-ne el raspament, la depilació o la plomada.

escaldadura *f*

es sahornó
en chafe; sore

TRAUMATISMES. Inflamació i coïssor produïdes a la pell pel contacte o fricció amb objectes aspres, com ara els guarniments dels equins.

escaldat *m*

es escaldado
fr échaudage
en scalding

BROMATOLOGIA. Operació que consisteix a sotmetre un aliment a l'acció de vapor o d'aigua bullent per reblanir-lo i fer-lo més comestible o per facilitar-ne el tractament.

escaler -a *m i f*

es limonero

RAMADERIA. Cavall que va al costat del carro.

escamot *m*

es punta

RAMADERIA. Ramat de pocs caps de bestiar.

escanyelladura *f*

TRAUMATISMES. Distensió o luxació de les canyes d'un cavall.

escara *f*

es escara

fr escarre; eschare

en eschar

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió de la pell caracteritzada per necrosi de l'epidermis, de la dermis i de la hipodermis causada per una cremada, una acció corrosiva, una úlcera o una gangrena.

escarbotar *v tr*

veg. **gratar** *v tr*

escarificació *f*

es escarificación

fr scarification

en scarification

CLÍNICA. Acció i efecte de fer petites incisions superficials a la pell amb un estri tallant, com ara un escarificador o un bisturí.

escarificador *m*

es escarificador

fr scarificateur

en scaricator; scarifier

CLÍNICA. Instrument que permet fer petites incisions superficials a la pell mitjançant unes llancetes mogudes per un ressort.

escarotar *v tr*

RAMADERIA. Dispersar el bestiar d'un ramat o l'aviram, fent-lo formar grups diferents.

escataineig *m*

es cacareo

fr gloussement

en cluck

RAMADERIA. Crit de la gallina.

Escherichia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coccobacil, gramnegatiu, mòbil i anaeròbic facultatiu.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Escherichia coli* (agent de colibacil·losi, de la diarrea neonatal porcina, de la diarrea neonatal dels vedells, de la malaltia dels edemes i responsable també d'avortaments en les egües, mastitis, pneumònies, infeccions urinàries i genitals, i contaminació de ferides).

esclerodèrmia *f*

es esclerodermia

fr sclérodémie

en scleroderma

FISIOPATOLOGIA. Col·lagenosi que afecta principalment la pell, però que pot afectar també els músculs i les vísceres, caracteritzada per edema i infiltració amb induració i, secundàriament, atròfia.

esclerosi *f*

es esclerosis
fr sclérose
en sclerosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Enduriment patològic d'un teixit o d'un òrgan, amb pèrdua de funcionalitat del teixit o òrgan afectat, a causa d'una hiperplàsia del teixit connectiu en la seva estructura.

escòlex *m*

es escólex
fr scolex
en scolex

PARASITOLOGIA. Part anterior d'un cestode adult on hi ha els òrgans de fixació.

escoliosi *f*

es escoliosis
fr scoliose
en scoliosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Desviació lateral, congènita o adquirida, de la columna vertebral, que pot incloure o no la rotació o deformació de les vèrtebres.

escornadora *f*

es descornadora
fr décorneur; écorneur; pince à écorner
en dehorning device; dehorning shears

RAMADERIA. Instrument tallant utilitzat per llevar les banyes als bòvids o per evitar que els surtin.

escornar *v tr*

es descornar
fr décorner; écorner
en dehorn, to; poll, to

RAMADERIA. Llevar les banyes a un animal o

prevenir-ne el creixement per evitar que faci mal en topar.

escorxador *m*

sin. compl. **acorador *m***

es degolladero; desolladero; matadero
fr abattoir
en abattoir; slaughterhouse

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Establiment destinat al sacrifici dels animals d'abastament i l'aviram per a consum humà, d'acord amb la normativa.

escorxadura *f*

es desolladura
fr écorchure
en scratch; sore

TRAUMATISMES. Nafrà produïda per aixecament de la pell.

escorxament *m*

es desolladura; despellejadura
fr dépouillage
en flaying; pelting; skinning

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a arrencar la pell de l'animal, excepte la del porc i la dels ocells.

escovilló *m*

es escobillón
fr écouvillon
en swab

CLÍNICA. Tija metàl·lica o de plàstic, amb l'extremitat coberta de cotó estèril, utilitzada per a aplicar medicacions o obtenir mostres de serositats o pus en un examen citològic o bacteriològic.

escrostar *v tr*
sin. **descrostar** *v tr*

escuar *v tr*

es descolar; desrabar; desrabotar; rabotear
fr équeueter
en dock, to; tail, to

RAMADERIA. Llevar la cua a una vaca, una ovella o un porc per qüestions de maneig i sanitat, o a un gos perquè s'ajusti als estàndards de la seva raça.

escuma *f*
sin. compl. **bromera** *f*; **espuma** *f*

es espuma
fr écume
en foam

FISIOPATOLOGIA. Agregat de bombolles que es pot formar a la boca, a la pell, al rumen, als narius, etc., i que pot ser signe d'alguna patologia.

escumejant *m*

es espumante
fr moussant
en foaming agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que fa possible la formació o el manteniment d'una dispersió homogènia d'una fase gasosa en un aliment líquid o sòlid.

esfingolipidosi *f*

es esfingolipidosis
fr sphingolipidose
en sphingolipidosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Qualsevol de les malalties d'emmagnetzematge lisosòmic en el sistema nerviós caracteritzades per un dipòsit

intracel·lular de lípids, a causa d'un defecte genètic dels enzims que participen en el metabolisme lípid.

esgarrapar *v tr*

es arañar
fr égratigner; griffer
en scratch, to

RAMADERIA. Atacar, el gat, el gos o el conill, esquinçant la pell de la víctima amb les urpes i clavant-les-hi.

esgotament *m*

es agotamiento
fr épuisement; exhaustion
en exhaustion

FISIOPATOLOGIA. Pèrdua extrema de forces provocada per un exercici físic o una malaltia.

esgüell *m*
veg. **güell** *m*

esmocament *m*

es destripamiento
fr étripage
en gutting

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a extreure les entranyes blanques de l'animal ja dessagnat.

esofagostomosi *f*

es esofagostomosis
fr oesophagostomose
en esophagostomosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs, causada per les larves i els

adults de diverses espècies de nematodes del gènere *Oesophagostomum* (*Oesophagostomum columbianum*, *Oesophagostomum dentatum*, *Oesophagostomum quadrispinulatum*, *Oesophagostomum radiatum* i *Oesophagostomum venulosum*) i caracteritzada per la formació de nòduls en la paret intestinal, diarrea, mala digestió i manca de desenvolupament.

esparadrap *m*

es esparadrapo
fr sparadrap
en adhesive plaster; adhesive strip; adhesive tape; court plaster; sticking plaster; sticking tape

CLÍNICA. Tira de tela impregnada d'una substància adherent per una banda per a fixar embenats i apòsits.

esparganosi *f*

es esparganosis
fr sparganose
en sparganosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els gossos i els gats, causada per les fases larvàries de diverses espècies del gènere *Spirometra* (*Spirometra erinacei*, *Spirometra mansoni* i *Spirometra mansonioides*) i caracteritzada per inflamació i fibrosi.

Nota: És una zoonosi.

espasme *m*

es espasmo
fr spasme
en spasm

FISIOPATOLOGIA. Contracció tònica involuntària i persistent d'un grup de fibres musculars no esquelètiques.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *angiospasme* (dels músculs dels vasos sanguinis), *arteriospasme* (de les parets d'una artèria), *blefarospasme* (del múscul orbicular de la parpella), *cardiospasme* (del càrdies).

espasmolític *m* veg. antiespasmòdic *m*

especejament *m*

es despiece
fr dépeçage; dépècement
en carving; cutting

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Darrera fase de la carnització consistent a separar les peces comercials dels quarts de la canal en els bovins o de les canals senceres en la resta de casos, segons un mètode anatómic.

Nota: Aquestes peces es classifiquen en diferents categories comercials, segons siguin més o menys apreciades culinàriament.

especialitat *f* sin. compl. **específic *m***

es especialidad; específico
fr spécialité
en speciality; specific

CLÍNICA. Medicament presentat en forma uniforme, precintat i amb un nom enregistrat, la fórmula medicamentosa del qual també és enregistrada i declarada en el prospecte adjunt.

espècie *f*

es especie
fr espèce
en species

ETNOLOGIA. Conjunt d'individus de característiques genètiques, morfològiques

i fisiològiques semblants que es
reproduïxen entre ells i tenen una
descendència viable i fèril.

espècie altricial *f*

es especie altricial
en altricial animal

ETOLOGIA. Espècie d'animals, com ara
rosegadors i carnívors, les cries dels quals
neixen en un estat de desenvolupament
sensorial i motor relativament endarrerit, ja
que acostumen a ser indefenses, cegues,
sordes i incapaces de caminar.

espècie precocial *f*

es especie precocial
en precocial animal

ETOLOGIA. Espècie d'animals, com ara
equins i bovins, les cries dels quals neixen
en un estat avançat de desenvolupament
sensorial i motor, i poden seguir els seus
 pares al cap d'un breu període de temps.

específic *m*
veg. **especialitat *f***

especificitat *f*

es especificidad
fr spécificité
en specificity; true negative rate

EPIDEMIOLOGIA. Proporció d'animals
veritablement sans que una prova
diagnòstica detecta com a sans.

espècul *m*
veg. **espèculum *m***

espèculum *m*
sin. compl. **espècul *m***

es espéculo
fr speculum; spéculum
en speculum

CLÍNICA. Instrument utilitzat per a eixamplar
els orificis d'entrada de les cavitats
naturals del cos i mantenir separades les
seves parets per a facilitar-ne l'examen
visual.

esperma *m*
sin. compl. **semen *m***

es esperma; semen
fr sperme
en semen; sperm; sperma

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Líquid
blanquinós molt viscos, emès en el
moment de l'ejaculació, compost dels
espermatozoides en suspensió en les
secrecions de diverses glàndules de les
vies genitals.

espermatogènesi *f*

es espermatogénesis
fr spermatogénèse
en spermatogenesis

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Conjunt de
fenòmens que intervenen en la formació
dels espermatozoides.

espermatozoide *m*
sin. compl. **espermatozou *m***

es espermatozoide; espermatozoo
fr spermatozoïde
en spermatozoid; spermatozoon

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Gàmeta
masculí, compost d'un cap, on hi ha el
nucli amb el material cromosòmic, i d'un
flagel.

espermatozou *m*
veg. **espermatozoide** *m*

espermocultiu *m*
sin. **espermocultura** *f*

es espermocultivo
fr spermoculture
en spermoculture

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES.
Estudi bacteriològic de l'esperma, recollit
asèpticament, que té per objecte
diagnosticar possibles malalties infeccioses
dels òrgans genitals.

espermocultura *f*
sin. **espermocultiu** *m*

espesidor *m*

es espesante
fr épaississant
en thickener; thickening agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari del grup
dels estabilitzadors que s'utilitza per a
mantenir o augmentar la consistència o la
viscositat d'un aliment.

espícula *f*

es espícula
fr spicule
en peplomer; spike

VIROLOGIA. Perllongació proteica de
l'embolcall membranós extern que cobreix
la càpsida d'alguns virus i que té com a
funció reconèixer determinades estructures
de la membrana externa de les cèl·lules
suspectes d'infecció per tal de facilitar-hi
l'entrada del virus.

espiga *f*

es espiga
fr épi
en whorl

COLORS. PARTICULARITATS. Línia de
confluència dels pèls en plans de diferent
direcció que s'observa en alguns equins i
que pot tenir formes variades.

espigot *m*
sin. **tabissot** *m*

es carozo; raspa; zuro
fr rafle de maïs; râpe de maïs
en cob; corncob

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Panotxa de blat de
moro desgranada, que se subministra als
remugants adults i aporta fibra.

espinada *f*
sin. compl. **bigal** *m*

es espinazo
fr échine; épine dorsale
en spinal column; spine

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Part òssia de la
columna vertebral de l'animal sacrificat,
formada per les vèrtebres i la medul·la
espinal.

espiroucleosi *f*
veg. **hexamitosi** *f*

espiroqueta *f*

es espiroqueta
fr spirochète
en spirochete

BACTERIOLOGIA. Bacteri que té forma
d'espiral.

espiroquetosi aviària *f*

es borreliosis aviar; espiroquetosis aviar
fr spirochètose aviaire
en avian spirochetosis; fowl spirochetosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta l'aviram, causada per *Borrelia anserina*, transmesa per la picada de diverses paparres del gènere *Argas* (*Argas persicus* i *Argas reflexus*) i caracteritzada per febre, ensopiment i aparició de bandes degeneratives a les masses musculars.

espiroquetosi del conill *f*
veg. **sífilis del conill** *f*

espirúride *m*

es espirúrido
fr spiruridé
en spirurid

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Spirurida*.

espiruridosi gastrointestinal *f*

es espiruridosis gastrointestinal
fr spiruridose gastrointestinale
en gastrointestinal spiruridosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos, els gats i l'aviram, causada per nematodes de l'ordre *Spirurida* i caracteritzada per alteracions digestives lleus.

espondilolistesi *f*

es espondilolistesis
fr spondylolisthésis
en spondylolisthesis

FISIOPATOLOGIA. Desplaçament d'un cos vertebral que llisca damunt de l'inferior.

espondilosi *f*

es espondilosis
fr spondylose
en spondylosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Canvi degeneratiu de la columna vertebral caracteritzat pel desenvolupament d'osteòfits en les cares laterals i ventrals del cossos vertebrals.

esporocinet *m*
veg. **esporoquinet** *m*

esporocist *m*

es esporocisto
fr sporocyste
en sporocyst

PARASITOLOGIA. Segona fase larvària dels trematodes, compresa entre el miracidi i la rèdia, i localitzada a l'interior de mol·luscs gastròpodes, que actuen com a hostes intermediaris.

esporocist *m*

es esporocisto
fr sporocyste
en sporocyst

PARASITOLOGIA. Estructura dels ooquistes esporulats d'alguns coccidis que conté els esporozoïts.

esporoquinet *m*
sin. compl. **esporocinet** *m*

es esporoquineto
fr sporokinète
en sporokinete

PARASITOLOGIA. Estadi d'alguns protozous del filum *Apicomplexa*, com ara dels gèneres *Babesia* i *Theileria*, resultat d'una

reproducció asexual i localitzat en un vector artròpode.

esporotricosi *f*

es esporotricosis
fr sporotrichose
en sporotrichosis

MICOSIS. Micosi fonamentalment subcutània que afecta majoritàriament els equins i els gossos, causada per *Sporothrix schenckii* i caracteritzada perquè pot presentar les formes clíniques cutània, cutaneolinfàtica i disseminada.

esporozoït *m*

es esporozoïto
fr sporozoïte
en sporozoite

PARASITOLOGIA. Estadi infectant d'alguns protozous del filum *Apicomplexa* contingut a l'interior dels ooquistes esporulats.

esporozou *m*

es esporozoario; esporozoo
fr sporozoaïre
en sporozoan

PARASITOLOGIA. Individu de la classe *Sporozoea*.

esprai *m*

es spray
fr spray
en spray

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via pulmonar o tòpica, consistent en un aerosol líquid-gas el corrent del qual porta en suspensió gotes d'un fluid finament dividit.

espuma *f*
veg. **escuma** *f*

espuntar *v tr*

es despuntar
fr épointer
en blunt

RAMADERIA. Trencar la punta dels ullals dels lletons acabats de néixer perquè en mamar no danyin les mamelles de la femella que els alleta.

esput *m*

es esputo
fr crachat
en sputum

FISIOPATOLOGIA. Producte de secreció patològica que és expulsat en l'expectoració, arrossegat per la tos.

esquarterament *m*

es cuarteamiento; descuartizamiento
fr équarrissage; équarrissement
en knackery

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a tallar la canal en quarts.

esquellat *m*

es salvado de arroz
fr issues de riz
en rice bran

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir de la neteja del gra d'arròs, de baix valor nutritiu, que conté la pellofa del gra, trossets de grans i el germen, i se subministra als remugants adults.

esqueller -a m i f

es cabestro; manso
fr sonnailler
en bellwether

RAMADERIA. Cap de bestiar que porta l'esquella i serveix de guia al ramat.

esquerp -a adj

es arisco; huraño
fr farouche
en shy

RAMADERIA. Dit de l'animal que defuig les persones o els altres animals que s'hi acosten.

esquilador -a m i f
sin. **tonedor -a m i f**

es esquilador
fr toiletteur [de gossos]; tondeur
en clipper [de cavalls i gossos]; groom [de cavalls i gossos]; shearer [d'ovelles]; trimmer [de cavalls i gossos]

RAMADERIA. Persona que es dedica a esquilar cavalls, ovelles i gossos.

esquilar v tr
sin. **tondre v tr**

es esquilar
fr tondre
en clip, to [cavalls i gossos]; poll, to; shear, to [ovelles]

RAMADERIA. Tallar arran el pèl o la llana d'un animal, per a vendre'l, per evitar que passi calor o amb finalitats estètiques.

esquinç m
sin. compl. **distorsió f**

es distorsión; esguince
fr entorse
en sprain

TRAUMATISMES. Lesió produïda per una torçada o distensió d'una articulació, sense luxació i amb possible ruptura total o parcial d'algun lligament.

esquistosoma m

es esquistosoma
fr schistosome
en schistosome

PARASITOLOGIA. Individu del gènere *Schistosoma*.

esquistosomosi f

es esquistosomosis
fr schistosomose
en schistosomosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Trematodosi que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres i els gossos, causada per diverses espècies de trematodes del gènere *Schistosoma* i caracteritzada per cansament, respiració accelerada, pèl o llana hirsuts, anèmia, inapetència, flaquesa, matèria fecal aquosa i postració.

esquitxat -ada adj

es salpicado
fr tacheté
en ticking

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que té taques d'un color diferent al color de base.

Nota: S'aplica, especialment, a les vaques, els gossos i els ocells.

esquizont m

sin. **meront** *m*

es esquizonte; meronte
fr méronte; schizonte
en meront; schizont

PARASITOLOGIA. Estadi reproductiu d'alguns protozous del filum *Apicomplexa*, format a partir del procés de divisió asexual múltiple d'un trofozoït i caracteritzat per una divisió activa dels nuclis que dona lloc als merozoïts.

estabilitat *f*

es estabilidad
fr stabilité
en stability

BROMATOLOGIA. Capacitat d'un aliment de mantenir una qualitat satisfactòria durant un període de temps determinat.

estabilitzador *m*

sin. compl. **estabilitzant** *m*

es estabilizador; estabilizante
fr stabilisant
en stabilizer

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que manté la textura i l'aspecte d'un aliment.

estabilitzant *m*

veg. **estabilitzador** *m*

establa *f*

veg. **estable** *m*

establada *f*

es estiércol de establo
fr fumier d'étable; fumier de ferme
en barn yard manure [US]; farm manure; farmyard manure [US]; stable manure; yard manure

RAMADERIA. Conjunt dels fems obtinguts de l'estable.

establar *v tr*

es estabular
fr établir
en stall, to

RAMADERIA. Tancar el bestiar a l'estable.

estable *m*

sin. compl. **establa** *f*; **establia** *f*; **quadra** *f*

es establo
fr étable
en barn; byre [GB] [bovins]; cowhouse [GB] [bovins]; cowshed; stable; stall

RAMADERIA. Lloc tancat i cobert totalment o parcialment, proveït de menjadores, abeuradors i jaços, destinat a tenir-hi bestiar gros.

estable *adj*

es estable
fr stable
en stable

VIROLOGIA. Dit de la soca vírica o bacteriana que té uns caràcters antigènics o metabòlics fixos.

establer -a *m i f*

es establerizo; establero
fr garçon d'écurie
en stableboy; stableman

RAMADERIA. Persona que es dedica al manteniment d'un estable, i a la neteja i l'alimentació dels animals que s'hi allotgen.

establia *f*

veg. **estable** *m*

l'estable.

estaborniment *m*

sin. **atordiment** *m*

estacar *v tr*

es estacar

fr attacher

en tie, to

estabulació *f*

es estabulación

fr stabulation

en penning; shedding

RAMADERIA. Ferma un animal en una estaca per obligar-lo a pasturar en un lloc determinat o perquè no fugi.

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Període de temps durant el qual els animals romanen als corrals o als estables d'espera de l'escorxador abans de ser sacrificats.

Nota: El temps d'estabulació varia en funció de l'estat dels animals després del transport.

estadi *m*

sin. **fase** *f*

es estadio; fase

fr phase; stade

en phase; stage

estabulació *f*

es estabulación

fr stabulation

en housing; stabling

PARASITOLOGIA. Qualsevol de les etapes que s'observen en el desenvolupament de certs organismes.

Nota: Per extensió, l'individu que es troba en qualsevol d'aquestes etapes de desenvolupament.

RAMADERIA. Sistema d'explotació del bestiar consistent a criar-lo i mantenir-lo en estables.

estafilocòccia aviària *f*

es estafilococia aviar

fr staphylococcie aviaire

en avian staphylococcia

estabulació lliure *f*

es estabulación libre

fr stabulation libre

en loose housing; open housing

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa, esporàdica i epizootica, que afecta l'aviram, principalment les gallines, causada per *Staphylococcus aureus* i caracteritzada per una septicèmia que evoluciona en artritis i dermatitis.

RAMADERIA. Estabulació en la qual l'animal pot circular lliurement dins de l'estable.

estabulació permanent *f*

es estabulación permanente

fr stabulation permanente

en permanent housing; zero grazing

estagnació *f*

es estagnación

fr stagnation

en stagnation

RAMADERIA. Estabulació en la qual l'animal no es pot moure del lloc que té assignat a

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Aturada total de la circulació d'un líquid

orgànic per l'organisme, especialment de la sang.

estampillat *m*

sin. compl. **marcatge d'inspecció veterinària** *m*

es estampillado; marcado de inspección veterinaria

fr estampillage; marquage

en health marking; stamping

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Marcatge efectuat sota el control d'un veterinari oficial a les canals aptes per al consum humà, mitjançant un segell administratiu que acredita que procedeixen d'animals sacrificats en escorxadors autoritzats.

estàndard racial *m*

es estándar racial

fr standard de la race

en breed standard

ETNOLOGIA. Descripció escrita del conjunt de caràcters ètnics, històrics, geogràfics i productius que defineixen una raça.

estarrufar-se *v pron*

es ahuecarse [ocells]; erizarse [mamífers]

fr se hérissier

en bristle, to [mamífers]; ruffle, to [ocells]

RAMADERIA. Dreçar un animal el pèl o les plomes, fent semblant d'haver augmentat el volum corporal.

estasi *f*

es estasis

fr stase

en stasis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Alentiment considerable de la circulació

d'un líquid orgànic per l'organisme.

esteatonecrosi *f*

sin. **necrosi grassa** *f*

es esteatonecrosis; necrosis grasa

fr stéatonecrose

en fat necrosis; steatonecrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi del teixit adipós causada per una pancreatitis aguda o per un traumatisme.

esteatorrea *f*

es esteatorrea

fr stéatorrhée

en steatorrhea

FISIOPATOLOGIA. Presència de gran quantitat de greix en les deposicions.

esteatosi *f*

veg. **degeneració grassa** *f*

esteatosi hepàtica *f*

veg. **lipoïdosi hepàtica** *f*

estefanurosi *f*

es estefanurosis

fr stéphanurose

en stephanurosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els porcs, causada pel nematode *Stephanurus dentatus* i caracteritzada per retard en el creixement i mala conversió alimentària.

estel *m*

es lucero

fr étoile

en large star

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca, d'una grandària superior als tres centímetres, que tenen alguns quadrúpedes al front.

estelat -ada *adj*

es estrellado
fr étoilé
en starry

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen un estel.

estenosi *f*

es estenosis
fr sténose
en stenosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Constricció patològica, congènita o adquirida, d'un orifici o d'un conducte.

Nota: Per exemple, *cardiostenosi* (del càrdies).

estereotípia *f*

es esterotipia
fr stéréotypie
en stereotypy

ETOLOGIA. Conducta repetitiva, realitzada de forma invariable i mancada d'una funció òbvia, que sovint es genera en situacions d'estrès com ara aïllament o manca d'exercici.

Nota: Són exemples d'estereotípies la conducta compulsiva, la conducta de perseguir-se la cua, la conducta de caçar mosques i la conducta de fer desplaçaments repetitius.

estèril *adj*

sin. compl. **agenèsic -a** *adj*; **eixorc -a** *adj*;
forro -a *adj*

es agénésico; estéril; horro
fr bréhaïne; stérile
en barren; sterile

RAMADERIA. Dit de l'animal que presenta esterilitat.

esterilitat *f*

sin. compl. **eixorquia** *f*

es esterilidad
fr stérilité
en sterility

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Impossibilitat de reproduir-se.

esterilització *f*

es esterilización
fr stérilisation
en sterilization

CLÍNICA. Desinfecció per la destrucció de la totalitat dels microorganismes que hi ha en un objecte, un medi determinat, etc., per mitjà de procediments físics (calor seca o humida) o químics.

esterilització *f*

es esterilización
fr stérilisation
en sterilization

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Operació que té per objecte d'anul·lar de manera definitiva, quirúrgicament, químicament o per irradiacions, la facultat de reproducció d'un mascle o d'una femella.

Nota: En els animals normalment es fa per castració, tot i que en els rezeladors, per exemple, la tècnica utilitzada és la vasectomia.

esterilització *f*

es esterilización
fr stérilisation
en sterilization

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a destruir-ne la totalitat dels microorganismes, fins i tot les formes de resistència, mitjançant diferents procediments tèrmics.

esterilització UHT *f*

es esterilización UHT
fr stérilisation UHT
en UHT sterilization

BROMATOLOGIA. Esterilització de la llet sotmetent-la a escalfament indirecte mitjançant bescanviadors de calor a temperatures compreses entre 135° i 150°C durant 2-10 segons.

Nota: La sigla *UHT* prové de l'anglès *ultra-high temperature*.

esterilitzador de mugroneres *m*

es esterilizador de pezoneras
fr stérilisateur pour trayeuses
en sterilizer for teat cups and pipes

RAMADERIA. Aparell que, entre munyides, manté les mugroneres en contacte amb una solució esterilitzadora.

-estèsia

es -estesia
fr -esthésie
en -aesthesia; -esthesia

CLÍNICA. Sufix que indica disminució o augment de la sensibilitat en alguna part del cos.

Nota: Per exemple, *acinesèsia* (disminució del moviment), *acroestèsia* (disminució de les extremitats), *algoestèsia* (augment del dolor), *baranestèsia* o *barhipoestèsia* (disminució dels

teixits profunds), *disestèsia* (trastorn en general), *hemianestèsia* (disminució de la meitat lateral del cos), *hiperestèsia* (augment general de la sensibilitat), *parestèsia* (anomalia en la sensibilitat) i *termoanestèsia* (de les sensacions tèrmiques).

estigma *m*

es estigma
fr stigmat
en stigma

FISIOPATOLOGIA. Síntoma o signe morbós persistent característic d'una malaltia.

estilet *m*

es estilete
fr stylet
en stylet

CLÍNICA. Sonda metàl·lica amb una petita dilatació en un dels extrems utilitzada per a explorar ferides.

estímul *m*

es estímulo
fr stimulus
en stimulus

ETOLOGIA. Factor extern que desencadena una reacció concreta en la conducta o en la fisiologia d'un animal.

estímul condicionat *m*

es estímulo condicionado
fr stimulus conditionnel
en conditioned stimulus

ETOLOGIA. Estímul que desencadena una resposta mitjançant el procés de condicionament clàssic.

Nota: L'estímul condicionat acaba sorgint quan es presenta força vegades precedint l'estímul

incondicionat; així, l'estímul condicionat acabarà provocant la mateixa resposta que inicialment provocava l'estímul incondicionat.

estímul incondicionat *m*

es estímulo incondicionado
fr stimulus inconditionnel
en unconditioned stimulus

ETOLOGIA. Estímul que desencadena una resposta de manera espontània, sense que sigui necessari un procés d'aprenentatge.

estimulació *f*

es estimulación
fr stimulation
en stimulation

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a excitar l'activitat funcional d'un òrgan o d'un teixit per mitjans elèctrics, mecànics, tècnics o químics.

estimulant *m*

es estimulante
fr stimulant
en stimulant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que augmenta o fa més activa una determinada funció o activitat fisiològica.

Nota: Hi ha estimulants que actuen selectivament sobre diversos òrgans.

estíptic *m*

es estíptico
fr styptique
en styptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que, químicament o mecànicament, té una acció astringent, hemostàtica o antidiarreica.

estirp *f*

es estirpe
fr souche
en stock; strain

GENÈTICA. Grup d'animals amb un cert grau de parentiu que presenten unes característiques comunes que els diferencien d'altres grups de la mateixa raça.

Nota: El nombre d'individus de l'estirp és inferior al de la raça.

estiuar *v intr*

es veranar
fr estiver
en summer, to

RAMADERIA. Passar, el bestiar, l'estiu en un indret.

estomatitis papulosa bovina *f*

es estomatitis papular bovina
fr stomatite papuleuse du boeuf
en bovine papular stomatitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica benigna que afecta les vaques, causada per un virus del gènere *Parapoxvirus* i caracteritzada per l'aparició de pàpules a la pell i a les mucoses del morro.

Nota: És una zoonosi.

estomatitis vesicular *f*

es estomatitis vesicular
fr stomatite vésiculeuse
en vesicular stomatitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa benigna que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres i,

ocasionalment, els porcs, causada per un virus del gènere *Vesiculovirus*, transmesa per mosquits del gènere *Simulium* i caracteritzada per l'aparició de vesícules a la cavitat bucal, al casc i a les peülles.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

estomatologia f

es estomatología
fr stomatologie
en stomatology

Branca de la veterinària especialitzada en l'anatomia, la fisiologia i la patologia de la boca.

estrangulació f

es estrangulación
fr étranglement
en strangulation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Constricció d'un òrgan amb aturada de la circulació de la sang.

estre m sin. zel m

es celo; estro
fr chaleur; oestrus; rut
en estrum; estrus; heat; oestrus; rut

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fase del cicle estral en què les femelles es fan receptives vers el mascle i accepten l'acoblament.

estrella f

es estrella
fr pelote
en star

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca,

d'una grandària inferior als tres centímetres, que tenen alguns quadrúpedes al front.

estrès m

es estrés
fr stress
en stress

ETOLOGIA. Resposta fisiològica d'un animal davant de qualsevol situació que posi en perill el seu equilibri intern o la seva supervivència, o que representi una amenaça a un d'aquests estats, i que a la llarga pot tenir efectes negatius sobre el mateix animal.

Nota: En una situació d'estrès, es produeix una activació immediata de la medul·la adrenal i, tot seguit, una activació de l'escorça adrenal.

estrès del transport m

es estrés del transporte
fr stress du transport
en transport stress

FISIOPATOLOGIA. Estrès causat per situacions negatives derivades del fet de desplaçar un animal d'un lloc a un altre, com ara llargs períodes sense menjar ni beure, calor excessiva, impossibilitat de jeure per descansar o agressions d'altres animals.

estridor m

es estridor
fr stridor
en stridor

CLÍNICA. Soroll respiratori agut, dur i aspre, semblant a un xiulet, que es produeix durant la inspiració quan hi ha obstrucció laríngia.

estrijol m

es almohaza; rascadera
fr étrille
en carding comb; cattle comb; curry comb

RAMADERIA. Raspall de ferro, fixat a un mànec de fusta, que serveix per a netejar el pèl del bestiar.

estròbil *m*

es estróbilo
fr strobile
en strobila

PARASITOLOGIA. Cadena de proglotis d'un cestode adult.

estrogen *m*

es estrógeno
fr estrogène
en estrogen

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones esteroides sexuals d'acció feminitzant secretades pels ovaris i, en menor mesura, pel còrtex adrenal i els testicles, que són determinades pels nivells de gonadotrofines.

Nota: Els estrògens són els responsables del zel de les femelles.

estroncar *v tr*

es restañar
fr étancher
en stanch, to; staunch, to

CLÍNICA. Aturar una hemorràgia o el curs d'un altre líquid o humor.

estròngil *m*

es estróngilo
fr strongle; strongyle

en strongyle

PARASITOLOGIA. Individu del gènere *Strongylus* o del grup dels ciatostòmids.

Nota: Els pertanyents al gènere *Strongylus* reben el nom de *grans estròngils* i els del grup dels ciatostòmids, *petits estròngils*.

estrongílide *m*

sin. compl. **nematode bursat** *m*

es estrongílido; nematodo bursado
fr strongylidé
en bursate nematode; stongylid

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Strongylida*.

estrongilidosi *f*

es estrongilidosis
fr strongylidose
en strongylidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins, causada per diverses espècies de nematodes de la família *Strongylidae* i caracteritzada per una síndrome anèmica digestiva i circulatòria, que pot variar en funció de l'espècie dominant, de la migració larvària parenteral o enteral i dels hàbits alimentaris.

estrongiloïdosi *f*

es estrongiloidosis
fr strongyloïdose
en strongyloidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos, els gats i les gallines, causada per les larves de diverses espècies de nematodes del gènere *Strongyloides* (*Strongyloides avium*, *Strongyloides papillosus*, *Strongyloides ransomi*, *Strongyloides stercoralis* i *Strongyloides westeri*), caracteritzada per

enteritis catarral, diarrea i, en el cas de presència de la forma adulta, per perforació de l'epiteli de la submucosa, que queda destruïda.

Nota: És una zoonosi.

estrongilosi f

es strongilosis
fr strongylose
en strongylosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Estrongilidosi que afecta els equins, causada per diversos nematodes del gènere *Strongylus* (*Strongylus edentatus*, *Strongylus equinus* i *Strongylus vulgaris*) i caracteritzada per anorèxia, aprimament, anèmia, diarrea i dolors còlics.

estrongilosi cardiopulmonar canina f veg. angiostrongilosi f

estrosi f

es estrosis; oestrosis
fr oestrose
en oestrosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Miasi nasal que afecta les ovelles i les cabres, causada per diferents fases evolutives de la larva de la mosca *Oestrus ovis* i caracteritzada per rinitis catarral esternutatòria amb secreció mucopurulenta i respiració fatigosa, ronca i sorollosa.

estruma m veg. goll m

estudi cec m

es estudio ciego
fr étude aveugle
en blind study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi experimental d'una població animal en què els investigadors ignoren el grup d'estudi al qual s'assigna cada animal, o bé ignoren la població d'on prové.

estudi de casos i controls m

es estudio de casos y controles
fr étude cas-témoins
en case-control study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi observacional retrospectiu en el qual es compara un grup d'animals malalts amb un grup d'animals sans en relació amb l'exposició a un factor causal de la malaltia hipotètic.

estudi de cohorts m

es estudio de cohortes
fr étude de cohortes
en cohort study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi en el qual es compara un grup d'animals exposats a un factor causal d'una malaltia hipotètic amb un grup que no hi està exposat.

estudi experimental m

es estudio experimental
fr étude expérimentale
en experimental study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi per a estimar quantitativament els factors de risc que contribueixen a l'aparició d'una malaltia i en el qual l'investigador intervé assignant de forma aleatòria els factors de risc entre els animals que són objecte d'estudi.

estudi observacional m

es estudio observacional
fr étude d'observations

en observational study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi per a estimar quantitativament els factors de risc que contribueixen a l'aparició d'una malaltia i en el qual l'investigador compara grups d'animals exposats o no a aquests factors amb relació a la presentació de la malaltia.

estudi prospectiu *m*

es estudio prospectivo
fr étude prospective
en prospective study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi en el qual s'avalua la presència o l'absència d'un factor causal en relació amb l'aparició d'una malaltia en un temps futur.

estudi retrospectiu *m*

es estudio retrospectivo
fr étude rétrospective
en retrospective study

EPIDEMIOLOGIA. Estudi en el qual s'avalua la presència o l'absència d'una malaltia en relació amb un factor causal en un temps passat.

estufatge *m*

es estufaje
fr étuvage
en drying; parboiling

BROMATOLOGIA. Operació per a accelerar el procés d'elaboració de determinats productes alimentosos consistent a disposar-los dins un recinte amb unes condicions d'humitat ambiental i de velocitat de l'aire adequades i a una temperatura més elevada que la que es manté de mitjana durant tot el procés.

estupor *m*

es estupor
fr stupeur
en stupor

FISIOPATOLOGIA. Estat d'inconsciència parcial amb letargia, absència de moviment i manca de reacció als estímuls.

esventrament *m*

es eventración
fr éventration
en evisceration

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a obrir el ventre de l'animal introduint un ganivet entre els ossos pectorals i continuant en línia recta fins a l'anus.

esvoletegar *v tr*

es aletear
fr battre des ailes
en flutter, to

RAMADERIA. Córrer un ocell alhora que mou les ales fins a mig enlairar-se de terra, especialment quan està espantat o vol fugir.

etiologia *f*

es etiología
fr étiologie
en etiology

PATOLOGIA. branca de la patologia especialitzada en l'estudi de les causes de les malalties.

etiquetatge *m*

es etiquetado
fr étiquetage
en labelling

BROMATOLOGIA. Conjunt d'informacions escrites o gràfiques que preceptivament han d'acompanyar un aliment o un producte alimentari quan es posa a la venda i que en faciliten la identificació i n'indiquen la quantitat, la composició, les característiques, l'aplicació, les condicions de conservació i utilització, etc.

etnologia f

es etnología
fr ethnologie
en ethnology

ETNOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de les races.

etograma m

es etograma
fr éthogramme
en ethogram

ETOLOGIA. Llista que inclou el repertori complet de totes les conductes d'una espècie animal concreta.

etologia f

es etología
fr éthologie
en ethology

ETOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de la conducta dels animals.

Nota: Encara que tradicionalment l'etologia se centrava en els animals salvatges, actualment també estudia els animals domèstics en l'ambient on viuen.

Eucestoda

PARASITOLOGIA. Classe de platihelminths paràsits, de cicle generalment indirecte,

caracteritzats per ser hermafrodites, per tenir un cos aplanat dorsoventralment, en forma de cinta, sense cavitat corporal ni tub digestiu, i per presentar dimensions molt variables, des de pocs mil·límetres fins a metres de longitud, i localitzats -en l'estadi adult- a l'intestí dels hostes definitius i -en les fases larvàries- en diferents teixits dels hostes intermediaris.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta classe són *Amoebotaenia*, *Anoplocephala*, *Avitellina*, *Choanotaenia*, *Cittotaenia*, *Davainea*, *Dipylidium*, *Echinococcus*, *Hymenolepis*, *Mesocostoides*, *Moniezia*, *Paranoplocephala* i *Taenia*, i els seus individus reben el nom de *cestodes*.

Eucoleus

veg. **Capillaria**

euga f

veg. **egua f**

eugasser -a m i f

veg. **eguasser -a m i f**

eumètric -a adj

es eumétrico
fr eumétrique
en medium-framed

ETNOLOGIA. Dit de la raça que té un pes o una mida iguals a la mitjana de la seva espècie.

eupèpsia f

es eupepsia
fr eupepsie
en eupepsia

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Digestió completament normal.

eupèptic *m*

es eupéptico
fr eupeptique
en eupeptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que afavoreix la digestió.

euploïdia *f*

es euploidia
fr euploïdie
en euploidy

MALALTIES HEREDITÀRIES. Qualitat que presenten les cèl·lules d'un organisme quan la dotació cromosòmica és múltiple exacte del genoma bàsic.

Nota: Alguns exemples d'euploïdia són la triploïdia ($3n$) i la tetraploïdia ($4n$).

eutanàsia *f*

es eutanasia
fr euthanasie
en euthanasia; mercy killing

CLÍNICA. Sacrifici d'urgència aplicat a un animal de companyia.

eutòcia *f*

es eutocia
fr eutocie
en eutocia

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Part amb una evolució fisiològica normal.

evacuació *f*
veg. femta *f***evacuació *f***

es evacuación
fr évacuation
en evacuation

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Expulsió de femta pel recte.

evacuador de fems *m*

es evacuador de estiércol
fr évacuateur de fumier
en dung-channel cleaner; gutter cleaner [US]

RAMADERIA. Sistema mecànic de neteja d'un estable que s'utilitza per a eliminar els excrements acumulats en els canals d'evacuació.

evaginació *f*

es evaginación
fr évagination
en evagination

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Protrusió d'un òrgan o d'una part del cos a través d'una beina, d'un sac o d'una cavitat.

evaporació *f*

es evaporación
fr évaporation
en evaporation

BROMATOLOGIA. Procediment de conservació de la llet basat en els principis de la concentració per mitjà de l'eliminació de part de l'aigua de composició.

Nota: No n'hi ha prou només amb l'evaporació per assegurar la conservació de la llet; per fer-ho cal sotmetre-la a altres tipus de tractament. L'evaporació modifica el valor nutritiu i la composició física i química de la llet.

eventració *f*

es eventración
fr éventration
en eventration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Hèrnia dels intestins a través de la paret abdominal, produïda per la dehiscència o la cicatrització imperfecta d'una ferida abdominal, després d'una operació quirúrgica, en què la pell i el teixit cel·lular subcutani resten intactes.

eversió *f*

es eversión
fr éversion
en eversion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Sortida cap a fora, especialment de la mucosa que envolta un orifici natural.

evisceració *f*

es evisceración
fr éviscération
en evisceration

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a extreure les entranyes de l'animal, excepte els ronyons.

exacerbació *f*

es exacerbación
fr exacerbation
en exacerbation

FISIOPATOLOGIA. Agreujament d'una malaltia o de qualsevol dels seus símptomes.

examen *m*

sin. compl. **exploració *f***

es examen; exploración
fr examen; exploration
en examination; exploration

CLÍNICA. Recollida de símptomes mitjançant els sentits o amb l'ajut d'instruments, amb finalitats diagnòstiques.

exantema *m*

es exantema
fr exanthème
en exanthem; exanthema

FISIOPATOLOGIA. Erupció eritematosa difusa o en clapes, més o menys estesa.

exantema coital equí *m*

es exantema coital equino
fr exanthème coïtal équin
en equine coital exanthema

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica venèria més aviat benigna que afecta els equins, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per l'aparició de pàpules i erosions a les mucoses genitals.

exantema vesicular porcí *m*

es exantema vesicular porcino
fr exanthème vésiculeux du porc
en vesicular exanthema of swine

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els porcs i, ocasionalment, els cavalls, causada per un virus del gènere *Calicivirus* i caracteritzada per estat febril, septicèmia i aparició de vesícules o aftes a les peülles, als mugrons i a la mucosa bucal, que és mortal en els garrins però no en els animals adults.

excipient *m*

es excipiente
fr excipient

en excipient

CLÍNICA. Substància més o menys inert que s'addiciona als productes actius d'un medicament per tal de facilitar-ne la dosificació o l'administració.

excoriació *f*

es excoiación
fr exoriation
en exoriation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Pèrdua superficial de l'epidermis, generalment causada per un dany físic.

excreció *f*

es excreción
fr excrétion
en excretion

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Matèria expulsada en l'excreció.

excreció *f*

es excreción
fr excrétion
en excretion

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Expulsió de residus metabòlics o digestius mitjançant les glàndules o el tub digestiu.

excrements *m pl*
veg. **femta** *f*

excrecència *f*

es excrecencia
fr excroissance
en excrescence

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Neoformació que sobresurt d'una superfície orgànica.

exencefàlia *f*

es exencefalia
fr exencéphalie
en exencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Anomalia congènita caracteritzada per la localització total o parcial de l'encèfal fora del crani.

exèresi *f*

es exéresis
fr exérèse
en exeresis

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a extreure un òrgan, un tumor o una altra estructura corporal.

exfoliació *f*

es exfoliación
fr exfoliation
en exfoliation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Eliminació, en forma de petites làmines, de trossos de teixit necròtic.

exocàrdia *f*
sin. **ectocàrdia** *f*

exoftàlmia *f*

es exoftalmía; exoftalmos
fr exophthalmie
en exophthalmos

FISIOPATOLOGIA. Protrusió anormal del globus de l'ull.

exostosi f

sin. compl. **sobreòs m**

es exostosis; sobrehueso
fr exostose
en exostosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Proliferació òssia, benigna i circumscrita,
recoberta de cartílag, que sobresurt de la
superfície d'un os.

expandidora f

es expandidor
fr expandeur
en expander

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que
s'utilitza per a sotmetre els aliments a
l'operació d'expansió.

expansió f

es expansión
fr expansion
en expansion

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació que
consisteix a sotmetre un aliment a l'acció
d'una pressió baixa i d'una temperatura
entre 100°C i 140 °C durant 5 segons per
a afavorir-ne la digestibilitat.

expectorant m

es expectorante
fr expectorant
en expectorant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que facilita
l'eliminació de la mucositat retinguda en
les vies respiratòries altes.

exploració f

veg. **examen m**

explosió f

es explosión
fr explosion
en explosion

EPIDEMIOLOGIA. Exacerbació de la velocitat
de contagi en el curs d'una epidèmia.

explotació f

es explotación
fr exploitation
en stock keeping

RAMADERIA. Activitat ramadera consistent a
mantenir un cert nombre d'animals per a
treure'n profit.

explotació indemne f

es explotación indemne
fr exploitation indemne
en free holding

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Explotació ramadera
que ha estat sotmesa a un seguit d'anàlisis
i controls sanitaris i que, un cop coneguts
els resultats, és declarada lliure d'una
malaltia determinada i es vacuna el seu
bestiar d'aquesta malaltia.

explotació oficialment indemne f

es explotación oficialmente indemne
fr exploitation officiellement indemne
en officially free holding

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Explotació ramadera
que ha estat sotmesa a un seguit d'anàlisis
i controls sanitaris i que, un cop coneguts
els resultats, és declarada lliure d'una
malaltia determinada, sense que s'hagi
vacunat el seu bestiar d'aquesta malaltia.

explotació ramadera f

es explotación ganadera
fr exploitation d'élevage
en livestock farm

RAMADERIA. Conjunt d'instal·lacions agrupades i d'activitats aplicades al funcionament d'una empresa pecuària.

expurgació f

es expurgación
fr expurgation
en expurgation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Neteja de les parts alterades o nocives d'una canal.

exsudat m

es exudado
fr exsudat
en exudate

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Líquid orgànic ric en proteïnes plasmàtiques, cèl·lules i productes de la descomposició de teixits inflamats, que s'extravasa d'un vas en els processos inflamatoris i es diposita en els intersticis dels teixits o en la cavitat de les seroses.

Nota: Segons la naturalesa i l'aspecte físic del seu contingut rep diversos noms: *exsudat catarral*, *exsudat fibrinós*, *exsudat hemorràgic*, *exsudat purulent* o *exsudat serós*.

exsudat purulent m
veg. **pus m****extensiu -iva adj**

es extensivo
fr extensif
en extensive

RAMADERIA. Dit del sistema de cria o

explotació de bestiar o aviram que es practica en extensions grans de terreny, amb els animals en llibertat, sense aconseguir un rendiment productiu gaire elevat.

extenuació f

es extenuación
fr épuisement
en exhaustion; lassitude

FISIOPATOLOGIA. Afebliment extrem de les forces fins a acabar-les.

exterior m
veg. **morfologia f****extinció f**

es extinción
fr extinction
en extinction

ETOLOGIA. Procés durant el qual una conducta apresada desapareix per manca de reforçament.

extirpació f

es extirpación
fr extirpation
en extirpation

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a extreure una estructura (nevis, nòdul, pigas, etc.), una part malalta d'un òrgan o un òrgan sencer.

extracció f

es extracción
fr extraction
en extraction

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a

llevar un cos estrany, una substància patològica, o bé un òrgan malalt o lesionat, o una part d'ell.

extracte eteri *m*

es extracto etéreo
fr extrait éthéré
en ether extract

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fracció resultant del mètode de l'anàlisi aproximada que pretén indicar el contingut en greixos d'un aliment, extraient-los en èter.

Nota: A més dels greixos, també conté àcids orgànics, olis, pigments, alcohols i vitamines liposolubles.

extractor *m*

es extractor
fr extracteur
en extractor

APICULTURA. Aparell centrifugador que es fa servir per extreure la mel de les bresques sense destruir-les.

extrasístole *f*

es extrasístole
fr extrasystole
en extrasystole

FISIOPATOLOGIA. Contracció prematura i dèbil del cor que n'altera el ritme regular.

extravasació *f*

veg. **vessament *m***

extremituds *f pl*

es estremecimiento
en death agony

FISIOPATOLOGIA. Convulsions darreres d'un animal en morir-se.

extrusió *f*

es extrusión
fr extrusion
en extrusion

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació que consisteix a sotmetre un aliment a l'acció d'una pressió alta i d'una temperatura entre 100°C i 160 °C durant 30 segons, amb una descompressió brusca, per a afavorir-ne la digestibilitat i el sanejament.

extrusora *f*

es extrusora
fr extrudeur
en extruder

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació d'extrusió.

fàcies *f*

es facies
fr faciès
en facies

FISIOPATOLOGIA. Aspecte de la cara determinat per les modificacions que una malaltia hi imprimeix.

facilitació social *f*

es facilitación social
fr facilitation sociale
en social facilitation

ETOLOGIA. Fenomen pel qual la conducta d'un animal estimula recíprocament els altres animals.

Nota: La facilitació social pot afectar conductes

com ara la reproducció, la ingestió, etc.

fag *m*
veg. **bacteriòfag** *m*

fagí -ina *adj*

es pajizo oscuro
fr paille foncé
en dark straw

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les vaques que és palla fosc tirant a rogenc.

-fàgia

es -fagia
fr -phagie
en -phagia; -phagy

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica ingestió d'algun material.

Nota: Per exemple, *aerofàgia* (d'aire), *al·lotriofàgia* (de matèries no comestibles), *estercofàgia* (d'excrements), *placentofàgia* (de la placenta), *polifàgia* (de diferents aliments) i *tricofàgia* (de pèl).

fagòcit *m*

es fagocito
fr phagocyte
en phagocyte

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula que engloba i digereix bacteris i altres gèrmens, cossos estranys, deixalles metabòliques, etc.

fagocitosi *f*

es fagocitosis
fr phagocytose
en phagocytosis

IMMUNOLOGIA. Procés mitjançant el qual un

fagòcit engloba i digereix bacteris i altres gèrmens, cossos estranys, deixalles metabòliques, etc.

faisà *m*

es faisán
fr faisan
en pheasant

RAMADERIA. Ocell domèstic de la família dels fasiànids, amb el cos esbelt i el plomatge de colors molt vius en el mascle, que s'explota per la carn.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

faisana *f*

es faisana
fr faisane
en hen pheasant

RAMADERIA. Femella del faisà, que s'explota per la carn i els ous.

faisanera *f*

es faisanería
fr faisanderie
en pheasantry

RAMADERIA. Corral de faisans.

faixa *f*

es faja
fr sangle
en belt girth

COLORS. PARTICULARITATS. Marca llarga de color diferent al color de base, més ampla que la ratlla i la banda, que té el pelatge o el plomatge d'alguns animals i que envolta el tronc.

falb -a adj

sin. **leonat -ada adj**

es cervuno

fr fauve

en buckskin dun [equins]; fawn; fulvous [gossos]; tawny [conills i gats]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge que és entre roig i groc.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, els gossos, els gats i els conills.

falda f

es falda

fr flanchet

en flank; forequarter flank; skirt

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Peça que s'obté del quart del darrere de la canal de boví després de tallar la pistola.

falda amb os f

es falda con hueso

fr flanchet avec os

en flank bone-in

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Falda que presenta els ossos de les costelles i el pit.

fals negatiu m

es falso negativo

fr faux négatif

en false-negative

EPIDEMIOLOGIA. Resultat d'una prova diagnòstica en què un animal malalt ha estat detectat com a sa.

Nota: Per extensió, animal malalt que ha estat detectat com a sa en una prova diagnòstica.

fals positiu m

es falso positivo

fr faux positif

en false-positive

EPIDEMIOLOGIA. Resultat d'una prova diagnòstica en què un animal sa ha estat detectat com a malalt.

Nota: Per extensió, animal sa que ha estat detectat com a malalt en una prova diagnòstica.

faneròptica f

es faneròptica

fr phanéroptique

en phaneroptics

ETNOLOGIA. branca de l'etnologia especialitzada en l'estudi de les variacions de les formacions epidèrmiques diferenciades, aparents i persistents en les diverses races.

farina f

es harina

fr farine

en flour; meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment en forma de pols obtingut a partir de la mòlta de grans de cereals o de la trituració de substàncies d'origen vegetal o animal.

farina d'alfals f

sin. **farina d'userda f**

es harina de alfalfa

fr farine de luzerne

en alfalfa meal [US]; lucern meal; lucerne meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la dessecació i la trituració de l'alfals, que se subministra al bestiar i l'aviram de qualsevol edat, i aporta

proteïna, greix, fibra i minerals.

farina d'ossos *f*

es harina de huesos
fr farine d'os
en bone meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la cocció, la dessecació i la trituració d'ossos d'animals, usada com a font de fosfat càlcic en les mescles minerals, que se subministra al bestiar i l'aviram.

farina d'userda *f*

sin. **farina d'alfals *f***

farina de carn *f*

es harina de carne
fr farine de viande
en meat meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la cocció, la dessecació, el desengreixament i la trituració de les restes animals d'escorxador no destinades al consum humà, que se subministra al bestiar i aporta proteïna.

farina de gluten *m*

es gluten meal
fr gluten meal
en corn gluten meal; gluten meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut partir del gra de blat de moro, que conté entre un 40% i un 60% de proteïna bruta i un alt contingut energètic en linoleic i en xantofil·les, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram adults.

Nota: S'utilitza molt en les racions de pinso final de pollastres.

farina de peix *f*

es harina de pescado
fr farine de poisson
en fish-meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la trituració i la dessecació de peixos sencers o de restes de peixos, que se subministra a l'aviram i aporta proteïna.

farina de plomes *f*

es harina de plumas
fr farine de plumes
en feather meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la hidròlisi a alta pressió i temperatura, l'asseccament i la trituració de les plomes de l'aviram, que se subministra al bestiar i l'aviram adults i aporta proteïna.

farina de sang *f*

es harina de sangre
fr farine de sang
en blood meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la cocció, la dessecació i la mòlta de sang dels animals d'abastament i de l'aviram, que se subministra al bestiar i aporta proteïna.

farina de soia *f*

veg. **tortó de soia *m***

farina de soja *f*

veg. **tortó de soia *m***

farinada *f*

es puchada

fr pâte de farine

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Aliment fet principalment a partir de farina de cereals, que se subministra al bestiar i l'aviram i aporta energia i proteïna.

fàrmac *m*

es fármaco
fr drogue
en drug

CLÍNICA. Substància orgànica o inorgànica, natural o sintètica, que en interaccionar amb un sistema biològic és capaç d'induir-hi una modificació funcional.

farmàcia *f*

es farmacia
fr pharmacie
en pharmacy

CLÍNICA. branca de la medicina dedicada a l'estudi de les substàncies d'acció terapèutica i a la manera d'obtenir-les i de combinar-les per tal de preparar els medicaments.

farmacocinètica *f*

es farmacocinética
fr pharmacocinétique
en pharmacokinetics

CLÍNICA. branca de la farmacologia que estudia la trajectòria d'un medicament dins l'organisme viu.

farmacodinàmica *f*

es farmacodinámica
fr pharmacodynamique
en pharmacodynamics

CLÍNICA. branca de la farmacologia que

estudia el mecanisme d'acció dels medicaments i els seus efectes sobre l'organisme viu, sa i malalt.

farmacogenètica *f*

es farmacogenética
fr pharmacogénétique
en pharmacogenetics

CLÍNICA. branca de la farmacologia que estudia la influència dels factors genètics sobre la resposta orgànica als medicaments.

farmacognòsia *f*

es farmacognosia
fr pharmacognosie
en pharmacognosy

CLÍNICA. branca de la farmacologia que estudia l'origen, la constitució i les propietats físiques i químiques dels medicaments.

farmacologia *f*

es farmacología
fr pharmacologie
en pharmacology

CLÍNICA. ciència que estudia les substàncies que modifiquen les estructures i les funcions de l'organisme viu, sa o malalt.

farmacopea *f*

es farmacopea
fr pharmacopée
en pharmacopeia; pharmacopoeia

CLÍNICA. codi de medicaments que cada estat declara oficial i obligatori i que recull les normes oficials de preparació de medicaments.

farratge *m*

es forraje
fr fourrage
en fodder; forage

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Planta acabada de segar, deixada assecar al sol o ensitjada, que se subministra als remugants adults i aporta principalment fibra, vitamines i minerals.

Nota: Les plantes que amb més freqüència es donen al bestiar com a farratge en les explotacions ramaderes de Catalunya, tant les de ramaderia tradicional com les de ramaderia industrial, són les següents: alfals (o melga, userda), blat, blat de moro (o dacsa, millot, moresc, panís), civada (o avena), col farratgera, colza, cua de guilla (o cua de guineu), dàtil, enclova (o sulla), escaiola, esparcet (o esparceta, trepadella), fajol, farratjó, favera, festuca, fleum dels prats, fulla d'escarxofera, gram, gramínies, guixera (o caireta), herba, llobí, melca, melca del Sudan, melilot, mill, ordi, pesolera, pesolí, poa, poa de prat, raigràs, trèvol, triticle i veça.

farratge ensitjat *m*

es forraje ensilado
fr fourrage ensilé
en silage

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farratge que ha estat sotmès a ensitjament.

Nota: El farratge ensitjat resulta més apetitós per als remugants que no pas el farratge verd.

farratge verd *m*

es forraje verde
fr fourrage vert
en fresh green roughage

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farratge que s'ha acabat de segar.

farratger -a *adj*

es forrajero
fr fourrager
en feeding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Dit de la planta que se subministra al bestiar com a farratge.

farroig *m*

veg. **fenc *m***

Fasciola

PARASITOLOGIA. Gènere de trematodes digenis de la família *Fasciolidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Fasciola hepatica* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de metacercàries enquistades en la vegetació, agent de fasciolosi i localitzada -en l'estadi adult- als conductes biliars hepàtics de les vaques, les ovelles i les cabres i -en els fases larvàries- al parènquima hepàtic), i popularment es coneix com a *distoma hepàtic*.

fasciolosi *f*

es fasciolosis
fr fasciolose
en hepatic fasciolosis; liver rot

MALALTIES PARASITÀRIES. Trematodosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els conills, causada per diverses espècies de trematodes del gènere *Fasciola* i caracteritzada per un procés crònic que produeix trastorns digestius i nutritius.

Nota: És una zoonosi.

fase *f*

sin. **estadi *m***

fase de resistència *f*

veg. **forma de resistència** *f*

fase larval *f*

veg. **fase larvària** *f*

fase larvària *f*

sin. compl. **fase larval** *f*; **larva** *f*

es fase larvaria; larva
fr larve; stade larvaire
en larva; larval stage

PARASITOLOGIA. Qualsevol dels estadis immadurs dels artròpodes i dels helmints que experimenten un procés de transformació i que són previs a l'estadi adult.

Nota: El terme *larva* és sinònim de *fase larvària* únicament en el cas dels helmints. En els artròpodes, *larva* s'aplica a una fase larvària concreta, compresa entre l'ou i la nimfa.

fasiànids *m pl*

es fasiánidos
fr phasianidae
en Phasianidae

RAMADERIA. Família de l'ordre dels fasiàniformes, integrada per individus de mida mitjana o gran, cos robust, ales arrodonides i bec curt, que comprèn els galls, els faisans, les guatlles i les perdius.

fasiàniformes *m pl*

sin. compl. **gal·lifformes** *m pl*

es galliformes
fr galliformes
en Galliformes

RAMADERIA. Ordre de la classe dels ocells, integrat per individus terrejants, de cos feixuc, potes fortes adaptades a córrer i gratar el sòl, ales arrodonides i bec curt amb la branca superior encorbada, sovint polígams i molt ponedors, que comprèn,

entre d'altres, els meleagrídids i els fasiànids.

fastigi *m*

veg. **acme** *f*

fava *f*

es habón
fr boule; plaque
en wheal

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió en forma d'elevació de la pell, aplanada, vermella, pruriginosa i de vores arrodonides.

fava *f*

es haba
fr fève
en broad bean; fava bean; horsebean

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de la favera, que se subministra als remugants i el bestiar porcí adults en forma de grana, barrejada amb el pinso, i aporta proteïna.

Nota: La grana de fava conté un principi tòxic que en limita el percentatge de subministrament, ja que provoca favisme.

FCTI *m*

veg. **somatomedina** *f*

febre *f*

sin. **pirèxia** *f*

es fiebre; pirexia
fr fièvre; pyrexie
en fever; pyrexia

FISIOPATOLOGIA. Hipertèrmia que manifesta la reacció de l'organisme a un procés patològic.

febre aftosa *f*

sin. compl. **glossopeda *f***

es fiebre aftosa; glosopeda

fr fièvre aphteuse

en aphthous fever; foot and mouth disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs, causada per un virus del gènere *Aphthovirus* i caracteritzada per una evolució aguda i febril durant la qual es desenvolupen vesícules i erosions en el revestiment epitelial de les mucoses de l'aparell digestiu i en el solc i el rodet de les ungles.

Nota: Popularment es coneix com a *mal de peu*. És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

febre catarral maligna *f*

es fiebre catarral maligna

fr coryza gangreneux; fièvre catarrhale maligne

en bovine malignant catarrh; malignant catarrhal fever

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica esporàdica que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Gammaherpesvirinae*, i caracteritzada per una afecció de les mucoses del cap i dels ulls acompanyada de greus trastorns nerviosos i respiratoris.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

febre catarral ovina *f*

veg. **llengua blava *f***

febre contínua *f*

sin. **febre sínoca *f***

es fiebre continua; fiebre sinoca

fr fièvre continue

en continued fever; continuous fever

FISIOPATOLOGIA. Febre persistent i sense que hi hagi variació diària de la temperatura o molt poca.

febre de la llet *f*

sin. compl. **febre vitulària *f***

es fiebre de la leche; fiebre vitularia

fr fièvre vitulaire

en milk fever; moss-ill

FISIOPATOLOGIA. Quadre patològic d'origen nutricional i endocrí, típic de les vaques lleteres, que es presenta en les primeres quaranta-vuit hores després del part, degut a la davallada brusca dels nivells sanguinis de calci i fòsfor, i que es manifesta en forma de tetània, depressió i anorèxia.

febre de la vall del Rift *f*

es fiebre del Valle del Rift

fr fièvre de la Vallée du Rift

en Rift Valley fever

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les vaques, les ovelles i les cabres del centre i del sud de l'Àfrica, causada per un virus del gènere *Phlebovirus*, transmesa per mosquits del gènere *Aedes* i caracteritzada per un quadre febril agut, mortalitat elevada en els animals joves i avortaments en les femelles gestants.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

febre hèctica *f*

es fiebre hética

fr fièvre hectique

en hectic fever

FISIOPATOLOGIA. Febre persistent amb grans oscil·lacions diàries.

febre petequiral f

sin. compl. **púrpura hemorràgica f**

es fiebre petequiral; púrpura hemorràgica

fr fièvre pétéchiiale

en petechial fever; purpura haemorrhagica

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana no contagiosa que afecta els cavalls, causada per un agent patògen desconegut, però associada a *Streptococcus equi* subsp. *equi*, i caracteritzada per l'aparició súbita d'un edema subcutani i per la formació de petèquies a les membranes mucoses.

febre Q f

es fiebre Q

fr fièvre Q

en Q fever

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa de curs generalment asimptomàtic que afecta els animals domèstics, causada per *Coxiella burnetii* i caracteritzada per provocar avortaments en les vaques, les ovelles i les cabres.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

febre sínoca f

sin. **febre contínua f**

febre tacada de les muntanyes

Rocalloses f

es fiebre manchada de las Montañas Rocosas

fr fièvre pourprée des Montagnes

Rocheuses; fièvre tachetée des Montagnes Rocheuses

en Rocky Mountain spotted fever

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana

que afecta els gossos causada per *Rickettsia rickettsii*, transmesa per la picada de paparra i caracteritzada per una forta erupció de taques vermelles violetes i tifus accentuat.

Nota: És una zoonosi.

febre vitulària f

veg. **febre de la llet f**

febrícula f

es febrícula

fr fébricule

en febricula

FISIOPATOLOGIA. Febre no superior al mig grau centígrad per sobre de la temperatura normal de l'animal, sovint de causa desconeguda.

febrífug m

veg. **antipirètic m**

fecàlit m

veg. **fecaloma m**

fecaloma m

sin. compl. **fecàlit m**

es estercoroma; fecaloma

fr fécalome

en fecalith; fecaloma; stercoroma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Concreció de matèries fecals endurides retingudes en el còlon o en el recte.

fecundació f

es fecundación

fr fécondation

en fecundation; fertilization

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Procés inherent a la reproducció sexual en el qual es produeix la unió de dos gàmetes a fi d'originar un zigot que donarà lloc a un nou individu.

fecundació externa *f*
veg. **fecundació in vitro** *f*

fecundació in vitro *f*
sin. compl. **fecundació externa** *f*

es fecundación *in vitro*
fr fécondation externe; fécondation *in vitro*
en *in vitro* fertilization

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Tècnica reproductiva que consisteix a realitzar una fecundació fora del si matern, en un laboratori.

Nota: Sovint s'utilitza, de manera menys precisa, la forma *fecundació artificial*.

fecunditat *f*

es fecundidad
fr fécondité
en fecundity

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Capacitat de produir cries amb freqüència i en gran nombre.

feda *f*

es oveja fecundada
fr brebis fécondée
en fertilized sheep

RAMADERIA. Ovella fecundada.

felí -ina *adj*

es felino
fr félin

en feline

ANIMALS DE COMPANYIA. Relatiu o pertanyent als fèlids.

Felicola

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Mallophaga*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Felicola subrostrata* (ectoparàsit dels gats, caracteritzada per tenir el cap punxegut i agent de mal·lofagosi).

fèlids *m pl*

es félidos
fr félides
en *Felidae*

ANIMALS DE COMPANYIA. Família de l'ordre dels carnívors, integrada per individus digitígrads i fissípedes, de cap arrodonit i musell curt, i ungles retràctils, que comprèn entre d'altres els gats.

femella *f*

es hembra
fr femelle
en female

RAMADERIA. Animal del sexe femení.

femella esquer *f*

es hembra maniquí; señuelo
fr mannequin de monte
en mounting dummy

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Femella, o maniquí que imita una femella real, que s'utilitza per a entrenar un semental a ejacular en les condicions adequades per a la recollida d'esperma.

femer *m*

es estercolero
fr fumier
en dunghill; midden

RAMADERIA. Lloc on s'amunteguen i es guarden els fems perquè fermentin.

fems *m pl*

es estiércol
fr fumier
en dropping; dung; manure; muck

RAMADERIA. Producte constituït per una barreja d'excrements d'animals domèstics i de restes del seu jaç, descomposta per la fermentació, que s'utilitza com a adob.

fems líquids *m pl*

veg. **purins** *m pl*

femta *f*

sin. compl. **dejeccions** *f pl*; **evacuació** *f*;
excrements *m pl*

es deyecciones; evacuación; excrementos; heces
fr déjections; évacuation; excréments; fèces
en dejecta; evacuation; excrement; faeces [GB]; feces [US]

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Excreció composta de bacteris, cèl·lules despreses dels intestins, secrecions i residus digestius expulsada pel tub digestiu i evacuada pel recte.

fenc *m*

sin. compl. **farroig** *m*

es heno
fr foin
en hay

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farratge que ha estat sotmès a fenificació, i que conté entre un 10 i un 15 % d'humitat, de manera que es pot conservar.

fenc d'alfals *m*

sin. **fenc d'userda** *m*

es heno de alfalfa
fr foin de luzerne
en alfalfa hay [US]; lucerne hay

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fenc format a partir d'alfals assecat al sol, de forma natural.

Nota: El fenc d'alfals és un dels millors aliments per als remugants.

fenc d'userda *m*

sin. **fenc d'alfals** *m*

fenificació *f*

es henificación
fr fanage
en bedding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació que consisteix a escampar el farratge verd en el mateix camp on ha estat tallat, per a sotmetre'l a dessecació.

fenificadora *f*

es henificadora
fr faneuse
en tedder

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre el farratge a l'operació de fenificació.

fenogènesi *f*

es fenogénesis
fr phénogénèse

en phenogenesis

GENÈTICA. Procés de derivació del fenotip a causa de la interacció del genotip amb l'ambient.

fenogenètica *f*

es fenogenética
fr phénogénétique
en phenogenetics

GENÈTICA. branca de la genètica especialitzada en l'estudi de la fenogènesi.

fenotip *m*

sin. compl. **fenotipus** *m*

es fenotipo
fr phénotype
en phenotype

GENÈTICA. Conjunt de caràcters visibles que un individu presenta com a resultat de la interacció entre el seu genotip i el medi en el qual es desenvolupa.

Nota: El fenotip representa la manera de reaccionar davant les condicions ambientals. Hi pot haver diferències fenotípiques entre individus amb el mateix genotip i similituds fenotípiques entre individus amb diferent genotip.

fenotipus *m*

veg. **fenotip** *m*

feocromocitoma *m*

es feocromocitoma
fr phéochromocytome
en pheochromocytoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia de les cèl·lules cromafíniques de la medul·la adrenal.

Nota: El feocromocitoma pot ser benigne o

maligne.

fer armada *v tr*

es criar
fr élever
en grow, to

RAMADERIA. Comprar animals joves per a tornar-los a vendre un cop agambats.

fer cabrioles *v tr*

es cabriolar; cabriolear
fr cabrioler
en capriole, to

RAMADERIA. Saltar enlaire un quadrúpede, aixecant alhora totes les potes de terra.

fer la roda *v tr*

es hacer la rueda
fr faire la roue

RAMADERIA. Desplegar, un gall dindi, la cua fent com un ventall, per atraure la femella.

ferida *f*

es herida
fr plaie
en wound

TRAUMATISMES. Traumatisme provocat per mitjans mecànics i caracteritzat per la interrupció de la continuïtat normal de les estructures del cos.

fermar *v tr*

es atar
fr attacher
en tether, to

RAMADERIA. Lligar un animal amb una

corretja o una cadena perquè no pugui fugir.

fermentació *f*

es fermentación
fr fermentation
en fermentation

BROMATOLOGIA. Procés de transformació d'un aliment provocat pels enzims de llevats, bacteris o fongs, que s'esdevé amb despreniment de gasos o sense i que sovint s'aplica com a tècnica de conservació de determinats aliments, com ara els iogurts.

feromona *f*

es feromona
fr phéromone
en pheromone

ETOLOGIA. Substància química secretada a l'exterior del cos per un animal i percebuda a través de l'olfacte o l'òrgan vomeronasal pels altres individus de la mateixa espècie, que provoca una conducta o resposta fisiològica determinada en els que la perceben.

Nota: Les feromones tenen un paper especialment important en les conductes sexuals i de marcatge territorial.

ferradura *f*

es herradura
fr fer à cheval
en horseshoe

RAMADERIA. Peça estreta de ferro en forma d'arc que es fixa amb claus a les peülles dels equins o dels bovins per protegir-les.

ferrar *v tr*

es herrar
fr ferrer
en shoe, to

RAMADERIA. Clavar les ferradures al casc d'un equí.

ferrat -ada *adj*

es herrado
fr ferré
en shod

RAMADERIA. Dit de l'animal de peu rodó que porta ferradures.

ferro *m*

es hierro
fr fer
en iron

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que té una funció de constituent de la molècula d'hemoglobina, de la mioglobina i de diferents enzims del metabolisme intermediari, i que contribueix a la circulació de l'oxigen a través del cos i a l'oxidació cel·lular.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de sulfat de ferro.

fertilitat *f*

es fertilidad
fr fertilité
en fertility

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Capacitat que té un animal de reproduir-se, que depèn de les característiques genètiques i del medi ambient intern i extern.

fèrula *f*

es férula

fr attelle
en splint

CLÍNICA. Estructura rígida generalment de metall o plàstic amb protecció de cotó emprada per a immobilitzar en bona posició una part del cos fracturada, luxada, o a la qual convé repòs.

ferum *f*

es hedor
fr odeur fauve; relent
en stench; stink

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Pudor que expel·leixen les cambres frigorífiques quan no es mantenen correctament.

fesa *f*

veg. **marcatge per incisions *m***

fesa *f*

es hendidura; raja
fr fendage
en splitting

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a partir en dues meitats, de dalt a baix, la canal.

fesa *f*

es corte; muesca
fr incision
en ear notching

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Tall llarg i estret que es fa a l'orella dels bovins, els ovins, el cabrum, els porcs i els conills per tal d'identificar-los.

fetus *m*

es feto

fr foetus
en fetus [US]; foetus [GB]

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Organisme en desenvolupament dins de l'úter, des del moment en què les principals estructures anatòmiques es diferencien fins al moment del part.

fiblada *f*

es punzada
fr élancement
en twinge

FISIOPATOLOGIA. Dolor sobtat, agut i breu que sobrevé en alguna part del cos.

fiblar *v tr*

es aguijonar; aguijonear
fr piquer
en sting, to

APICULTURA. Ferir, les abelles, amb un òrgan retràctil fi i punxegut situat al final de l'abdomen, per a defensar-se o atacar.

fibra acidodetergent *f*

es fibra acidodetergente
en acidal detergent fiber

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tercera fracció resultant del mètode d'anàlisi de Van Soest que pretén indicar el contingut en hemicel·lulosa d'un aliment, i que s'obté fent-lo bullir en una solució acidodetergent.

fibra alimentària *f*

es fibra alimentaria
fr fibre alimentaire
en dietary fibre

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part dels aliments vegetals, formada principalment per

cel·lulosa, hemicel·lulosa i lignina, que resisteix l'acció dels enzims digestius en els animals monogàstrics, però que és majoritàriament assimilada per la flora digestiva en els equins, els remugants i els conills.

fibra bruta *f*

es fibra bruta
fr cellulose brute
en crude fibre

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fracció resultant del mètode de l'anàlisi aproximada que pretén indicar el contingut en cel·lulosa, hemicel·lulosa i lignina d'un aliment, i que s'obté fent-lo bullir amb àcids i àlcalis, amb posterior separació de les cendres.

fibra neutrodetergent *f*

es fibra neutrodetergente
en neutral detergent fiber

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Segona fracció resultant del mètode d'anàlisi de Van Soest que pretén indicar el contingut en paret cel·lular, excepte les pectines, d'un aliment, i que s'obté fent-lo bullir en una solució neutrodetergent.

fibril·lació *f*

es fibrilación
fr fibrillation
en fibrillation

FISIOPATOLOGIA. Trastorn consistent en la contracció irregular, asincrònica i ràpida de les fibres musculars, especialment les cardíques.

fibrinolític *m*

sin. **trombolític *m***

es fibrinolítico; trombolítico

fr fibrinolytique; thrombolytique
en fibrinolytic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que activa la destrucció dels coàguls sanguinis.

fibroelastosi *f*

es fibroelastosis
fr fibroélastose
en fibroelastosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hiperplàsia dels elements fibrosos i elàstics d'un teixit o d'un òrgan.

Nota: La forma més habitual és la *fibroelastosi endocardiàcia*, que s'observa al cor i que, principalment, afecta els gats.

fibromatosi *f*

es fibromatosis
fr fibromatose
en fibromatosis

FISIOPATOLOGIA. Estat morbós caracteritzat per la presència de molts fibromes.

fibropapil·loma *m*

es fibropapiloma
fr fibropapillome
en fibropapilloma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Papil·loma format per teixit epitelial i connectiu.

fibroplàsia *f*

sin. **fibrosi *f***

es fibroplasia; fibrosis
fr fibroplasie; fibrose
en fibroplasia; fibrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació de teixit fibrós.

fibrosi *f*
sin. **fibroplàsia** *f*

fibrotòrax *m*

es fibrotórax
fr fibrothorax
en fibrothorax

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Formació d'adherències pleurals difoses,
amb retracció de la paret pulmonar, que
dificulta els moviments respiratoris del
pulmó.

filària *f*

es filaria
fr filaire
en filaria

PARASITOLOGIA. Individu de la família
Filarioidea.

Filarioidea

PARASITOLOGIA. Superfamília de nematodes
de l'ordre *Spirurida*, que es caracteritzen
per ser prims i per necessitar artròpodes
hematòfags com a vectors, i que en
l'estadi adult es localitzen al corrent
sanguini, als teixits connectius o a les
cavitats corporals de l'hoste.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta
superfamília són *Dirofilaria*, *Onchocerca* i
Setaria, i els seus individus reben el nom de
filàries.

filariosi *f*

es filariosis
fr filariose
en filariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi

causada per nematodes de la superfamília
Filarioidea.

Filaroides
sin. ***Oslerus***

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes de la
superfamília *Metastrongyloidea*, de cicle
directe o indirecte, segons l'espècie,
transmesos per via fecal-oral o per la
ingestió d'un gastròpode que actua com a
hoste intermediari, i agents de
metastrongiloïdosi.

Nota: Les espècies més importants d'aquest
gènere són *Filaroides hirthei* i *Filaroides milski*
(localitzades -en l'estadi adult- al parènquima
pulmonar dels gossos), *Filaroides osleri* o
Oslerus osleri (localitzada -en l'estadi adult- a la
bifurcació bronquial de la tràquea dels gossos) i
Filaroides rostratus (localitzada -en la fase
adulta- a l'aparell respiratori dels gats).

-filia

es -filia
fr -philie
en -philia

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica augment.

Nota: Per exemple, *basofília* (de basòfils),
eosinofília (d'eosinòfils) i *neutrofília* (de
neutròfils).

filiació *f*

es filiación
fr filiation
en filiation

GENÈTICA. Relació de parentiu que uneix un
fill amb els seus genitors.

Filicollis

PARASITOLOGIA. Gènere d'helminths del filum
Acanthocephala, de cicle aquàtic.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Filicollis anatis* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de petits crustacis que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim de diverses espècies d'ocells aquàtics, com ara ànecs, oques i cignes, i agent d'una varietat d'acantocefalosi).

fill -a m i f

es hijo
fr fils
en daughter [f]; son [m]

GENÈTICA. Individu que ha estat engendrat per un pare i una mare, que li han transmès part del seu patrimoni genètic.

fimosi f

es fimosis
fr phimosis
en phimosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Estenosi congènita o adquirida de l'anell prepucial, més o menys pronunciada, que impedeix la sortida del gland.

fisiologia f

es fisiología
fr physiologie
en physiology

Branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de les funcions dels animals i dels mecanismes que les regulen i regeixen.

fisiopatologia f

es fisiopatología
fr physiopathologie
en morbid physiology; physiopathology

FISIOPATOLOGIA. Branca de la patologia

especialitzada en l'estudi de les pertorbacions funcionals de l'organisme, especialment dels sistemes i aparells, en el curs d'una malaltia.

fissura f

es fisura
fr fissure
en fissure

TRAUMATISMES. Lesió produïda per una solució de continuïtat, una fenedura o un solc superficial normal o patològic.

Nota: En el cas dels ossos es tracta d'una fractura incompleta.

fístula f

es fístula
fr fistule
en fistula

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trajecte patològic, congènit o adquirit, que comunica una cavitat orgànica normal o patològica amb l'exterior o amb una altra cavitat.

fitobetzoar m

es fitobezoar
fr phytobézoard
en phytobezoar

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Betzoar format per fibres vegetals.

flacciditat f

es flacidez
fr flaccidité
en flaccidity

FISIOPATOLOGIA. Manca de tonicitat de la musculatura d'un membre o d'una part del cos.

flagel·lat *m*

es flagelado
fr flagellé
en flagellate

PARASITOLOGIA. Individu del subfílum
Mastigophora.

flatositat *f*

es flato; flatosidad
fr flatuosité
en flatus

FISIOPATOLOGIA. Conjunt de gasos acumulats
en el tub digestiu.

flatulència *f*

es flatulencia
fr flatulence
en flatulence

FISIOPATOLOGIA. Estat de l'animal que pateix
d'acumulació molesta de gasos en el tub
digestiu.

Flaviviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA
monocatenari, de simetria icosaèdrica i
forma esfèrica, amb un diàmetre de 40 a
60 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter,
que inclou els gèneres *Flavivirus* i
Pestivirus.

Flavivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família
Flaviviridae que inclou l'agent de
l'encefalitis japonesa, de l'encefalitis de
Saint Louis i de l'encefalomielitis ovina.

flebòtom *m*

es flebótomo
fr phlébotome
en phlebotome

PARASITOLOGIA. Individu del gènere
Phlebotomus.

flebotrombosi *f*

es flebotrombosis
fr phlébothrombose
en phlebothrombosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trombosi en una vena, que no provoca cap
lesió en la paret del vas o, com a molt, una
lesió lleu.

flegma *f*

es flema
fr flegme
en phlegm

FISIOPATOLOGIA. Mucositat segregada en
quantitat anormal pel nas i la boca
procedent de les vies respiratòries.

flegmó *m*

es flemón
fr phlegmon
en phlegmon

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Inflamació supurativa difusa del teixit
connectiu que es forma quan hi ha una
infecció.

flexió *f*

es flexión
fr flexion
en flexion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Acostament dels dos extrems d'un òrgan, d'una extremitat, etc.

flingant *m*

es verdugo
fr verge
en rod

RAMADERIA. Verga prima per a pegar el bestiar.

flor *f*

sin. **floridura** *f*

es flor; moho
fr moisissure
en flowering; mold [US]; mould [GB]

BROMATOLOGIA. Capa d'aspecte polsós formada per fongs miceliats que creix de forma natural, o provocada artificialment, a la superfície de determinats productes alimentosos, als quals habitualment s'associen llevats i bacteris, i que els dona un aspecte i una aroma característics.

Nota: En determinats tipus de formatges, la flor es fa créixer dins de la massa per donar-los un sabor i una textura característics.

florejat -ada *adj*

es berrendo; floreado
fr bigarré
en mottled

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les cabres que té taques de colors diferents.

floridura *f*

sin. **flor** *f*

floridura *f*

es moho
fr moisissure
en mold [US]; mould [GB]

BROMATOLOGIA. Procés de formació de flor en un aliment.

fluix *m*

es flujo
fr flux
en flux

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Vessament abundant i transitori d'un líquid orgànic normal o patològic.

fluor *m*

es fluor
fr fluor
en fluor

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que té una funció de constituent d'una part important dels ossos i les dents.

fluxió *f*

es fluxión
fr fluxion
en fluxion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Primer estadi d'una inflamació caracteritzat per tumefacció de la regió afectada i gran aportació de sang.

FNA *m*

veg. **pèptid natriurètic auricular** *m*

fòbia *f*

es fobia
fr phobie
en phobia

ETOLOGIA. Por persistent i excessiva a un estímul provinent d'algun objecte o d'alguna situació.

foca *adj*
sin. **sable** *adj*

es foca
fr phoque
en seal

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és sèpia fosc o negre.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos i els conills.

focus *m*

es foco
fr foyer
en focus

EPIDEMIOLOGIA. Àrea geogràfica reduïda en què les condicions existents afavoreixen l'aparició i propagació d'una malaltia infecciosa.

focus de malaltia *m*

es foco de enfermedad
fr foyer de maladie
en outbreak of disease

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Aparició d'una malaltia de declaració obligatòria en una explotació ramadera.

folacina *f*
veg. **àcid fòlic** *m*

folc *m*
veg. **ramat** *m*

folcat *m*
veg. **ramat** *m*

fol·liculostimulina *f*
veg. **hormona fol·liculostimulant** *f*

fol·liculotropina *f*
veg. **hormona fol·liculostimulant** *f*

fomes *m*

es fomes; fómite
fr réceptacle de germes infectieux;
véhicule dispersant d'agents pathogènes
en fomes; fomite

EPIDEMIOLOGIA. Objecte que pot hostatjar microorganismes patògens i convertir-se en agent transmissor d'infeccions.

Nota: Llatínisme normalment usat en plural: *fomites*.

fonell *m*

es témpano
fr couvercle; couvre-cadre
en inner cover

APICULTURA. Pedra, suro o fusta que es col·loca a la boca d'un rusc per a tapar-lo i protegir-lo.

fong *m*

es hongo
fr champignon
en fungus

MICOLOGIA. Organisme unicel·lular o pluricel·lular eucariòtic i heteròtrof que es nodreix per absorció i es reproduïx sexualment i/o asexualment.

fong filamentós *m*
veg. **fong miceliat** *m*

fong miceliat *m*
sin. compl. **fong filamentós** *m*

es hongo filamentoso; hongo miceliar
fr champignon mycéial
en filamentous fungi; mycelial fungi;
mycelian fungi

MICOLOGIA. Fong pluricel·lular que forma miceli.

forma de resistència *f*
sin. compl. **fase de resistència** *f*

es fase de resistencia; forma de resistència
fr phase de resistance
en form of resistance

PARASITOLOGIA. Estadi d'alguns protozous que s'elimina a l'exterior normalment a través de la femta i que és especialment resistent a les condicions ambientals.

Nota: Els quists i els ooquists, per exemple, són formes de resistència.

fórmula *f*

es fórmula
fr formule
en formula

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Expressió quantitativa i qualitativa de la composició d'una ració.

forro -a *adj*
veg. **estèril** *adj*

fòsfor *m*

es fósforo

fr phosphore
en phosphorus

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que intervé fonamentalment en la constitució dels ossos i les dents, juntament amb el calci, en el metabolisme energètic, el transport de lípids, la constitució cel·lular i l'activitat enzimàtica.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de fosfats i farina d'ossos.

fossa de munyida *f*

es foso de ordeño
fr fosse de traite
en milking pit

RAMADERIA. Zona de la sala de munyir una mica per sota del nivell en què hi ha les places de les femelles lleteres, des d'on la persona que muny pot controlar tot el procés de munyida.

fossa de purins *f*
sin. compl. **purinera** *f*

es fosa de purín
fr fosse à lisier; purot
en liquid manure pit

RAMADERIA. Fossa impermeabilitzada i coberta on s'emmagatzemen els purins produïts en una granja.

fotjar *v intr*
veg. **grufar** *v tr*

fotofòbia *f*

es fotofobia
fr photophobie
en photophobia

FISIOPATOLOGIA. Intolerància anormal a la llum.

fotografia f

es fotografía
fr photographie
en photography

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació habitualment utilitzat en els equins, els bovins i els animals de companyia que consisteix a fotografiar-los d'una forma i posició predeterminades.

Nota: Aquest sistema d'identificació és complementari d'altres.

fotosensibilització f

es fotosensibilización
fr photosensibilisation
en light sensitization; photosensitization

IMMUNOLOGIA. Augment anormal de la sensibilitat de la pell a les radiacions lluminoses.

fractura f

es fractura
fr fracture
en fracture

TRAUMATISMES. Lesió produïda per la ruptura completa d'un o més ossos que pot ser provocada per una violència externa, per una contracció brusca dels músculs que s'hi insereixen o per una malaltia de l'os.

Francisella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coc o de bacil, gramnegatiu amb tinció bipolar, immòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Francisella tularensis* (agent de tularèmia).

frec m

es roce
fr frottement
en rub

CLÍNICA. Soroll produït en fregar dues superfícies seroses inflamades, determinat per auscultació i, de vegades, per palpació.

fregament de cap m

es frotamiento de la cabeza
fr frottement de la tête
en head rubbing

ETOLOGIA. Conducta que normalment practiquen els gats consistent a fregar amb el cap una persona, altres animals o un objecte i que pot tenir una funció de marcatge.

freixura f

sin. compl. **perdiu f**

es bofe; pulmón
fr mou; poumon
en lung

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Pulmons de boví, oví, caprí i porcí sacrificats.

Nota: En el cas dels ovins i els caprins, la freixura també inclou el cor i el fetge.

freqüència al·lèlica f

veg. **freqüència gènica f**

freqüència gènica f

sin. compl. **freqüència al·lèlica f**

es frecuencia alélica; frecuencia génica
fr fréquence allélique; fréquence génique
en allelic frequency; genic frequency

GENÈTICA. Expressió que indica la proporció

en què un al·lel es troba dins d'una població en relació amb tots els al·lells del mateix locus.

freqüència genotípica *f*

es frecuencia genotípica
fr fréquence génotypique
en genotypic frequency

GENÈTICA. Expressió que indica la proporció en què un genotip es troba dins d'una població en relació amb tots els genotips formats pel mateix parell d'al·lells o amb la sèrie al·lèlica d'un locus determinat.

frinodèrmia *f*

es frinodermia
fr phrynodermie
en phrynoderma

FISIOPATOLOGIA. Hiperqueratosi fol·licular acompanyada de signes neurítics i oculars, atribuïda a carència de vitamina A.

frotis *m*

es frotis
fr frottis
en smear

CLÍNICA. Preparació microscòpica, prima i transparent, que s'obté d'un líquid orgànic espès o d'un teixit semilíquid o pastós, com la sang, les secrecions, els exsudats o els cultius bacterians, utilitzada amb finalitats diagnòstiques.

fructosa *f*

sin. compl. **levulosa *f***

es fructosa; levulosa
fr fructose; lévulose
en fructose; levulose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid monosacàrid

que es troba en forma lliure en alguns aliments.

frustració *f*

es frustración
fr frustration
en frustration

ETOLOGIA. Estat emocional aversiu que es produeix quan un animal no pot mostrar una conducta per la qual està motivat o quan no pot assolir un estímul desitjat.

Nota: Són exemples de conductes animals relacionades amb la frustració les esterotípies o les conductes agressives.

FSH *f*

veg. **hormona fol·liculostimulant *f***

fugida *f*

APICULTURA. Aparell que permet el pas de les abelles en un sentit però no en el contrari i que s'usa per a buidar l'alça d'abelles.

fulguració *f*

es fulguración
fr fulguration
en fulguration

CLÍNICA. Coagulació de teixits sagnants o de vasos sanguinis mitjançant l'aplicació del bisturí elèctric.

fulguració *f*

es fulguración
fr fulguration
en fulguration

TRAUMATISMES. Traumatisme provocat per una descàrrega d'electricitat natural,

especialment per un llamp, que causa la paràlisi dels centres vitals medul·lars i, com a conseqüència, la mort.

full de cera estampada *m*

es panal artificial
fr cire gaufrée; fondation
en artificial honeycomb; comb foundation; foundation

APICULTURA. Làmina rectangular de cera gravada per ambdós costats amb bases hexagonals que imiten el fons de les cel·les de les bresques, que s'instal·la als quadres del rusc a fi que les abelles la completin.

full de cera estirada *m*

APICULTURA. Full de cera estampada al qual les abelles han donat relleu segons una fondària determinada i s'ha convertit en una bresca que pot emmagatzemar mel, pol·len o cries en desenvolupament.

fumador *m*

es ahumadero; ahumador
fr enfumoir
en smoker

APICULTURA. Aparell on es fa cremar un combustible fumigen que serveix per a amansir les abelles i manipular-les amb comoditat mentre que es duen a terme les operacions que cal fer en el rusc.

fumat -ada *adj*

es ahumado
fr fumé
en smoke

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és blanc amb les puntes negres o blaves.

Nota: S'aplica, especialment, a les ovelles, els gats, els conills i els ocells.

fumatge *m*

es ahumado
fr fumage; fumaison
en smoking

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a sotmetre'ls a l'acció del fum perquè adquireixin un aspecte i un sabor característics.

Nota: Només l'acció del fum no permet un temps de conservació massa llarg; calen altres tractaments addicionals, com ara la refrigeració, l'envasament al buit o la cocció.

fumigant *m*

es fumigante
fr fumigant; fumigène
en fumigant

CLÍNICA. Fum o vapor de substàncies desinfectants o medicamentoses que actua per contacte o inhalació i que se sol emprar per a exterminar insectes i fongs, fonamentalment.

fumigar *v tr*

es fumigar
fr fumiger
en fumigate, to

RAMADERIA. Aplicar vapor o fum a una instal·lació ramadera per dur a terme una desinfecció o una desinsectació.

fungicida *m* **veg. antifúngic *m***

fungistàtic *m*

es fungistático

fr fongistatique
en fungistat

CLÍNICA. Producte que impedeix la proliferació dels fongs interferint en el seu procés de creixement.

fungositat *f*

es fungosidad
fr fongosité
en fungosity

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Excrecència tova i molt vascularitzada de teixit de granulació, que es forma en la superfície de la pell o de les mucoses, o en les parets de conductes o cavitats.

fúrfur *m*

es furfur
fr furfuil
en furfur

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Làmina epidèrmica, petita, de color grisós, que es desprèn en forma d'escata o pellofa.

furgar *v tr*
sin. **barrigar** *v tr*

furóncol *m*

es furúnculo
fr furoncle
en furuncle

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Inflamació supurativa circumscripida de la pell i dels teixits subcutanis que presenta una petita àrea central amb restes de cèl·lules necròtiques i pus.

Fusarium

MICOLOGIA. Gènere de fongs miceliats que inclou un gran nombre d'espècies patògenes per als animals productores de micotoxines.

Fusobacterium

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil recte o ovoide, gramnegatiu, immòbil i anaerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Fusobacterium necrophorum* (agent de diftèria del vedell; també és agent, juntament amb *Dichelobacter nodosus*, de dermatitis interdigital i del panadís oví; amb *Prevotella melaninogenica*, del panadís boví, i amb *Arcanobacterium pyogenes*, de la necrosi infecciosa bulbar ovina).

gàbia *f*

es jaula
fr cage
en cage; hutch

RAMADERIA. Caixa tancada, amb un o més costats fets de barres, llistons, filferros, etc., separats per espais buits, emprada per a tenir-hi animals.

gàbia de metabolisme *f*

es jaula de metabolismo
fr cage à métabolisme
en metabolism crate

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Gàbia que disposa de mecanismes per conèixer la relació existent entre el consum d'aliments i l'excreció separada d'orina i excrements durant un període de temps, amb la finalitat de determinar l'energia metabolitzable d'un aliment en relació amb el tipus d'animal engabiat.

gàbia de retenció *f*

es jaula de inmovilizació; jaula de retenció
fr cage de contention
en cattle crush

RAMADERIA. Gàbia especialment dissenyada per immobilitzar un animal mentre és sotmès a qualsevol tipus de cura.

galactagoc *m*
sin. compl. **lactagoc** *m*

es galactagogo; lactagogo
fr galactagogue
en galactagogue

CLÍNICA. Fàrmac o agent que afavoreix la secreció de llet.

galactosa *f*

es galactosa
fr galactose
en galactose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid monosacàrid que es troba en el sucre de la llet.

galeta *f*

es galleta
fr biscuit
en biscuit; dog biscuit

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso sec en forma de porcions de pocs centímetres, que se subministra als animals de companyia.

gall *m*

es gallo
fr coq
en cock; rooster

RAMADERIA. Mascle de la gallina, amb una cresta carnososa vermella, carúncles

penjants a cada costat de la cara, tarsos esperonats, plomatge de coloració variada i cua arquejada, que s'explota per la carn i com a reproductor.

gall dindi *m*
sin. compl. **indiot** *m*; **pioc** *m*

es gallipavo; pavo
fr dindon
en turkey

RAMADERIA. Ocell domèstic de la família dels meleagríids, amb el plomatge bru bronzejat amb taques blanques, i el cap i el coll coberts de carúncles vermells, que s'explota per la carn.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

gallada *f*
sin. **grell** *m*; **mallà** *f*
sin. compl. **pic de gall** *m*

es engalladura; galladura; meaja; prendedura
fr cicatrice
en blood spot

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Taca petita i vermella en el rovell d'un ou fecundat.

gallet *m*

es gallito
fr coquelet
en cockerel

RAMADERIA. Gall jove destinat a ser mascle reproductor.

gal·lifformes *m pl*
veg. **fasianiformes** *m pl*

gallimarsot *m*

RAMADERIA. Gall amb la cresta poc desenvolupada, a causa d'un defecte fisiològic o hormonal, que recorda l'aspecte d'una gallina.

gallina *f*

es gallina
fr poule
en hen

RAMADERIA. Ocell domèstic de la família dels fasiànids, més petit que el gall, amb la cresta menys desenvolupada i els tarsos sense esperons, que s'explota per la carn i els ous.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

gallina àvia *f*

es gallina abuela

RAMADERIA. Gallina d'una granja de multiplicació que pon ous per incubar i obtenir-ne reproductores.

gallina besàvia *f*

es gallina bisabuela

RAMADERIA. Gallina d'una granja de selecció que pon ous per incubar i obtenir-ne gallines àvies.

gallina ponedora *f*

es gallina ponedora
fr poule pondeuse
en laying hen

RAMADERIA. Gallina d'una granja de producció que pon ous per destinar al consum.

gallina reproductora lleugera *f*

es gallina reproductora ligera
fr poule reproductrice légère
en light breeder hen

RAMADERIA. Gallina d'una granja de reproducció que pon ous per incubar i obtenir-ne gallines ponedores de mida petita.

gallina reproductora pesant *f*

es gallina reproductora pesada
fr poule reproductrice lourde
en heavy breeder hen

RAMADERIA. Gallina d'una granja de reproducció que pon ous per incubar i obtenir-ne pollastres d'engreix.

gallina reproductora semipesant *f*

es gallina reproductora semipesada
fr poule reproductrice semilourde

RAMADERIA. Gallina d'una granja de reproducció que pon ous per incubar i obtenir-ne gallines ponedores de mida gran.

gallinaire *m i f*

es gallinero
fr volailler
en poulterer; poultryman

RAMADERIA. Bricallaire de gallines.

gallinassa *f*

es gallinaza
fr poulaitte
en poultry dung; poultry litter; poultry manure

RAMADERIA. Conjunt dels fems del galliner.

galliner *m*

es gallinero
fr poulailler
en hen house; hennery; poultry house

RAMADERIA. Corral de gallines i, en general, d'aviram.

galop *m*

es galope
fr galop
en gallop

RAMADERIA. Manera de marxar ràpida i a salts dels equins en què entre salt i salt toquen successivament a terra la pota posterior esquerra, la dreta, l'anterior esquerra i la dreta, sense haver-hi mai més de dues potes en contacte amb el sòl.

galteres equines *f pl*

es papera equina
fr gourme
en equine distemper; strangles

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta els equins, especialment els cavalls, causada per *Streptococcus equi* subsp. *equi* i caracteritzada per febre, catarro purulent de la mucosa nasal i inflamació i hipertròfia dels ganglis regionals.

gam *m*

veg. **gamadura** *f*

gamadura *f*

sin. compl. **gam** *m*

FISIOPATOLOGIA. Malaltia llarga

caracteritzada per la pèrdua de les forces i del delit.

gàmeta *m*

es gameto
fr gamète
en gamete

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Cadascuna de les cèl·lules amb una dotació cromosòmica formada per una sola sèrie de cromosomes que en la reproducció sexual es fusionen amb una altra i donen lloc al zigot.

gammaglobulina *f*

es gammaglobulina
fr gammaglobuline
en gamma globuline

IMMUNOLOGIA. Fracció globulínica del plasma sanguini que conté immunoglobulines.

Gammaherpesvirinae

VIROLOGIA. Subfamília de virus de la família *Herpesviridae* que inclou l'agent de la febre catarral maligna.

ganglioplègic *m*

es gangliopléjico
fr ganglioplégique
en ganglioplegic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que intercepta la transmissió nerviosa simpàtica i parasimpàtica ganglionar.

gangrena *f*

sin. **necrosi gangrenosa** *f*

es gangrena; necrosis gangrenosa
fr gangrène
en gangrene; gangrenous necrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Necrosi per coagulació que afecta les extremitats, produïda generalment per un dèficit d'irrigació a causa d'una obstrucció arterial i una posterior infecció bacteriana del teixit necròtic.

gangrena emfisematosa *f*

sin. compl. **carboncle simptomàtic** *m*

es carbunco sintomático; gangrena enfisematosa

fr charbon symptomatique

en black quarter; blackleg; blackquarter; emphysematous gangrene; symptomatic anthrax

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana no contagiosa que afecta principalment les vaques, les ovelles i les cabres, causada per *Clostridium chauvoei* i caracteritzada per tumefaccions musculars crepitants.

gangrena gasosa *f*

veg. **edema maligne** *m*

ganyol *m*

veg. **udol** *m*

garbó *m*

es capón

fr fagot; javelle

en fagot

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Feix de sarments o de branquillons que s'utilitzava tradicionalment per a alimentar el bestiar.

gardeny *m*

es gruñido

fr grognement

en grunt

RAMADERIA. Crit de la truja.

gardenya *f*

veg. **truja** *f*

garrameu *m*

veg. **marrameu** *m*

garrí -ina *m i f*

sin. compl. **godall** *m*; **godí** *m*; **gorrí -ina** *m i f*; **marranxó** *m*; **marrinxó** *m*; **nodrís** *m*;

porcell -a *m i f*; **verratell** *m*

es cochinitillo; gorrín; gorrino; lechón; marranillo

fr cochon de lait; cochonnet; porcelet

en piglet; sucking pig

RAMADERIA. Cria del porc.

garrinada *f*

sin. compl. **godallada** *f*; **lletigada** *f*;

porcellada *f*

es lechigada [de cochinitillos]

fr cochonnée; portée [de cochons]

en farrow; litter [of piglets]

RAMADERIA. Ventrada de garrins.

garrinar *v intr*

sin. compl. **godallar** *v intr*; **godinar** *v intr*;

porcellar *v intr*

es parir [la cerda]

fr cochonner

en farrow, to

RAMADERIA. Parir la truja.

garrofa *f*

es algarroba

fr caroube

en carob; carob bean

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fruit del garrofer del qual s'aprofita la beina, sense les llavors, que se subministra al bestiar porcí i als remugants, i aporta energia.

gasificant *m*

es gasificante
fr agent levant
en raising agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que desprèn diòxid de carboni en ésser escalfat o en entrar en contacte amb aigua de manera que contribueix a donar a un aliment una textura adequada tot augmentant-ne el volum.

Gasterophilus

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Gasterophilidae*, endoparàsits gàstrics dels equins.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Gasterophilus haemorrhoidalis*, *Gasterophilus intestinalis* i *Gasterophilus nasalis* (les larves de les quals es localitzen a l'aparell digestiu dels equins, especialment a l'estómac, i són agents de gastrofilosi).

gastroenteritis parasitària *f*

es gastroenteritis parasitària
fr gastro-entérite parasitaire
en parasitic gastroenteritis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies de nematodes de les superfamílies *Trichostrongyloidea* i *Ancylostomatoidea*, caracteritzada per alteracions digestives, retard en el creixement, disminució de la producció i, a vegades, anèmia.

gastroenteritis transmissible *f*

es gastroenteritis transmissible
fr gastro-entérite transmissible
en transmissible gastroenteritis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Coronavirus*, relacionat amb el de l'enteritis vírica del gos i el de la peritonitis infecciosa felina, caracteritzada per diarrea aquosa i pudenta, vòmits i mortalitat elevada en els garrins.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

gastrofilosi *f*

es gasterofilosis; gastrofilosis
fr gasterophilose
en gasterophilosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Miasi gastrointestinal que afecta els equins, causada per les larves de diverses espècies de mosques del gènere *Gasterophilus* (*Gasterophilus haemorrhoidalis*, *Gasterophilus intestinalis* i *Gasterophilus nasalis*) i caracteritzada per mala digestió i deglució deficient dels aliments, que es tradueix en úlceres i, a vegades, còlics i diarrees.

gat *m*

sin. compl. **mix *m***; **moix *m***

es gato
fr chat
en cat; he-cat

ANIMALS DE COMPANYIA. Mamífer domèstic de la família dels fèlids, de cap arrodonit i ample, llengua aspra i pelatge suau, que es té com a animal de companyia.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

gata *f*

sin. compl. **mixa** *f*; **moixa** *f*

es gata
fr chatte
en she-cat

ANIMALS DE COMPANYIA. Femella del gat, que es té com a animal de companyia.

gatat -ada *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les cabres que té ratlles blanques.

gatera *f*

sin. compl. **gatonera** *f*

es gatera
fr chatière
en cat door; cat flap

ANIMALS DE COMPANYIA. Obertura que es fa en una porta o una paret perquè els gossos i els gats petits hi puguin entrar i sortir.

gatinada *f*

sin. compl. **gatonada** *f*

es camada [de gats]; ventregada [de gats]
fr chatée
en litter

ANIMALS DE COMPANYIA. Conjunt de gats nats d'un mateix part.

gatinar *v intr*

sin. compl. **gatonar** *v intr*

es parir [la gata]
fr chatonner
en kitten, to

RAMADERIA. Parir la gata.

gató -ona *m i f*

es gatito
fr chaton
en kitten

ANIMALS DE COMPANYIA. Cria del gat.

gatonada *f*

veg. **gatinada** *f*

gatonar *v intr*

veg. **gatinar** *v intr*

gatonera *f*

veg. **gatera** *f*

GBPH *f*

veg. **guia de bones pràctiques d'higiene** *f*

gelea reial *f*

es jalea real
fr bouillie royale; gelée royale
en royal jelly

APICULTURA. Substància nutritiva, fluïda i transparent, rica en glúcids, proteïnes i vitamines, que les obreres mainaderes joves segreguen per a alimentar les larves en els primers dies de vida i les reines.

gelificant *m*

es gelificante
fr gélifiant
en gelling agent; jellifying agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que dona a un aliment una consistència de gel.

gemmació *f*

es gemación

fr bourgeonnement
en budding

MICOLOGIA. Procés de reproducció asexual de la majoria de llevats en el qual la nova cèl·lula es desenvolupa a partir d'una protuberància que es forma sobre la cèl·lula mare.

gen *m*

es gen
fr gène
en gene

GENÈTICA. Unitat hereditària elemental transmissible en el cromosoma amb un locus i una funció específics.

Nota: És la seqüència de bases de la molècula de DNA que codifica per a la producció de proteïnes.

genealogia *f*
sin. compl. **pedigrí *m***

es genealogía; pedigrí
fr généalogie; pedigree
en genealogy; pedigree

GENÈTICA. Cronologia del conjunt d'ascendents i descendents d'un individu que tenen part del seu patrimoni genètic en comú.

generació *f*

es generación
fr génération
en generation

GENÈTICA. Cadascuna de les descendències successives d'un individu o d'un encreuament determinat.

generalització *f*

es generalización
fr généralisation
en generalization

ETOLOGIA. Procés pel qual un animal respon a diferents estímuls amb una mateixa conducta, i que fa que es pugui transposar aquesta resposta d'un objecte a un altre i d'una situació a una altra.

genètica *f*

es genética
fr génétique
en genetics

GENÈTICA. branca de la veterinària especialitzada en l'estudi dels fenòmens de l'herència i de la variació de les espècies.

genètica molecular *f*

es genética molecular
fr génétique moléculaire
en molecular genetics

GENÈTICA. branca de la genètica especialitzada en l'estudi dels fonaments moleculars de la transmissió hereditària, les mutacions i els processos relacionats amb el suport físic de l'herència.

genètica quantitativa *f*

es genética cuantitativa
fr génétique quantitative
en quantitative genetics

GENÈTICA. branca de la genètica especialitzada en l'elaboració, amb ajut de la biometria, de models matemàtics que permeten estudiar els caràcters quantitius mesurats sobre un gran nombre d'individus d'una població.

genèticament modificat -ada *loc adj*
veg. **transgènic -a *adj***

genitals *m pl*

es genitales
fr organes génitaux
en genitalia

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Òrgans de la reproducció, masculins o femenins.

genitor -a *m i f*

es genitor
fr géniteur
en begelter

GENÈTICA. Individu que ha engendrat un fill, al qual transmet una part del seu patrimoni genètic.

genoma *m*

es genoma
fr génome
en genome

GENÈTICA. Contingut total d'àcid desoxiribonucleic propi del conjunt de cromosomes d'una espècie.

genotip *m*

sin. compl. **genotipus** *m*

es genotipo
fr génotype
en genotype

GENÈTICA. Constitució genètica pròpia d'un individu.

genotipus *m*

veg. **genotip** *m*

gep *m*

sin. compl. **gepa** *f*; **gibositat** *f*

es corcova; giba; gibosidad; joroba
fr bosse; gibbosité
en gibbosity; humpback; hunchback

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Convexitat exagerada de l'esquena o del pit causada per una curvatura, generalment adquirida, de la columna dorsal o l'esternó.

gepa *f*

veg. **gep** *m*

germen de blat *m*

es germen de trigo
fr germe de blé
en wheat germ

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part interior del gra de blat que se subministra als monogàstrics i aporta lípids i vitamina E.

germen de blat de moro *m*

es germen de maíz
fr germe de maïs
en corn germ [US]; maize germ

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part interior del gra de blat de moro que se subministra als monogàstrics i aporta lípids i vitamina E.

gerra de control *f*

es depósito medidor
fr bocal de contrôle laitier; bocal gradué
en glass container for recording; glass recorder jar

RAMADERIA. Recipient transparent i graduat que serveix per a mesurar la producció de llet de cada animal i també per a prendre'n mostres.

gestació *f*

es gestación
fr gestation
en gestation; pregnancy

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Procés de formació i desenvolupament
d'un embrió en les femelles dels animals
vivípars.

gestació prolongada *f*

es gestación prolongada
fr gestation prolongée
en prolonged gestation

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Gestació que s'allarga per sobre de la
durada mitjana pròpia d'una espècie.

gestadora *f*

es gestadora

RAMADERIA. Compartiment individual, tancat
o obert per la part posterior, on es col·loca
la truja durant el període de gestació, per
tal d'evitar possibles avortaments.

gestagen *m*

es gestágeno
fr gestagène
en gestagen

ENDOCRINOLOGIA. Conjunt de les hormones
sexuals femenines de naturalesa esteroide
secretades pel cos luti, que afavoreixen
l'inici i el manteniment de la gestació, i el
desenvolupament de la glàndula mamària.

gestant *adj*

veg. gràvid -a *adj*

GH *f*

veg. somatotropina *f*

Giardia

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoous
flagel·lats del subfilum *Mastigophora*,
família *Hexamitidae*, de cicle directe,
transmesos per via fecal-oral,
caracteritzats per passar per dues fases
diferenciades, el trofozoït, que es localitza
a l'intestí prim de la majoria d'espècies de
mamífers i ocells domèstics, i el quist, que
s'elimina per la femta, i agents de
giardiosi.

Nota: La classificació en espècies d'aquest
gènere no és gens clara, tot i que sovint es parla
del complex *Giardia intestinalis*.

giardiosi *f*

es giardiosis
fr giardiose
en giardiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que
afecta els cavalls, les vaques, les cabres,
els porcs, els conills, els gossos i els gats,
causada per diverses espècies de
flagel·lats del gènere *Giardia* i
caracteritzada per inflamació catarral de
l'intestí amb desprendiment de cèl·lules
epiteliales, diarrea variable i persistent,
matèria fecal mucosa i a vegades
sanguinolenta i, en algunes ocasions,
vòmits.

Nota: És una zoonosi.

gibositat *f*

veg. gep *m*

gigantisme *m*

es gigantismo
fr gigantisme

en gigantism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Anomalia congènita caracteritzada per una grandària del cos o d'una part del cos molt superior a la normal.

GIH *f*

veg. **somatostatina** *f*

ginandromorfisme *m*

es ginandromorfismo
fr gynandromorphisme
en gynandromorphism

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ.
Hermafroditisme en què un individu reuneix els cromosomes i els caràcters sexuals d'ambdós sexes.

Nota: És freqüent en les abelles.

ginecomàstia *f*

es ginecomastia
fr gynécomastie
en gynecomastia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Hipertròfia d'una o de totes dues glàndules mamàries en els animals mascles.

gla *f*

sin. compl. **aglà** *f*

es bellota
fr gland
en acorn

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fruit de l'alzina i el roure que és utilitzat tradicionalment en l'alimentació extensiva del porc, si bé també és apte per a altre tipus de bestiar, i que aporta energia.

glàndula adrenal *f*

veg. **glàndula suprarenal** *f*

glàndula de secreció interna *f*

veg. **glàndula endocrina** *f*

glàndula endocrina *f*

sin. compl. **glàndula de secreció interna** *f*

es glándula endocrina; glándula sin conductos
fr glande endocrine
en ductless gland; endocrine gland

ENDOCRINOLOGIA. Glàndula desproveïda de conductes que possibilitin la secreció de substàncies al medi extern, que secreta hormones directament a la sang o a altres compartiments del medi intern.

glàndula paratiroide *f*

es glándula paratiroides
fr glande parathyroïde
en parathyroid gland

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les quatre glàndules endocrines que es troben arran de la glàndula tiroide i secreten la parathormona.

glàndula pineal *f*

sin. **epífisi** *f*

glàndula pituïtària *f*

veg. **hipòfisi** *f*

glàndula suprarenal *f*

sin. compl. **glàndula adrenal** *f*

es glándula adrenal; glándula suprarrenal
fr glande surrénale
en adrenal gland; suprarenal gland

ENDOCRINOLOGIA. Glàndula endocrina parella constituïda per dues parts estructuralment

i funcionalment diferents, la medul·la, que secreta catecolamines, i el còrtex, que secreta diverses hormones esteroides.

Nota: A l'escorça es diferencien tres capes de cèl·lules: la zona glomerular, que sintetitza mineralocorticoides; la zona fasciculada, que sintetitza predominantment glucocorticoides i petites quantitats d'andrògens, i la zona reticular, que sintetitza hormones esteroides sexuals i sobretot andrògens. La funció de la medul·la està modulada per les descàrregues del nervi esplàncnic, mentre que la de l'escorça està regulada per la corticotropina.

glàndula tiroide *f*

es glándula tiroides
fr glande thyroïde
en thyroid gland

ENDOCRINOLOGIA. Glàndula endocrina situada al davant i a cada costat de la tràquea, que secreta triiodotironina i tiroxina.

Nota: Les cèl·lules fol·liculars de la glàndula tiroide secreten la triiodotironina i la tiroxina, i les cèl·lules parafol·liculars sintetitzen la calcitonina. La funció de la glàndula tiroide està regulada per la tirotropina i la tirolliberina.

glàndula ultimobranquial *f*

es glándula ultimobranquial
fr glande ultimo-branchiale
en ultimobranchial gland

ENDOCRINOLOGIA. Glàndula endocrina inclosa en la glàndula tiroide, en els mamífers, o independent, en els ocells, situada a la faringe, que secreta calcitonina.

glapir *v tr*

RAMADERIA. Agafar, el gos, la caça o el bestiar fugisser.

glapit *m*
veg. **clapit *m***

glaucoma *m*

es glaucoma
fr glaucome
en glaucoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Estat fisiopatològic en què es produeix un augment perllongat de la pressió intraocular que, en privar l'ull de la necessària irrigació sanguínia, causa l'enduriment del globus i l'atròfia del nervi òptic.

glícid *m*

veg. **glúcid *m***

glicogenosi *f*

es glicogenosis; glucogenosis
fr glycogénose
en glycogenosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Qualsevol de les malalties d'emmagatzematge lisosòmic en el sistema nerviós caracteritzades per un dipòsit intracel·lular de glucogen en el múscul esquelètic o en el fetge, a causa d'un defecte genètic dels enzims que participen en el catabolisme del glucogen.

glicoproteïnosi *f*

es glicoproteinosis; glucoproteinosis
fr glycoprotéinose
en glycoproteinosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Qualsevol de les malalties d'emmagatzematge lisosòmic en el sistema nerviós caracteritzades per un dipòsit intracel·lular de glicoproteïnes a causa d'un defecte genètic dels enzims que participen en el catabolisme del component glucídic d'algunes glicoproteïnes.

glicosa *f*
veg. **glucosa** *f*

Globocephalus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Ancylostomatoidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Globocephalus urosubulatus* (hematòfaga de cicle directe, transmesa per via percutània, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels porcs i agent d'ancilostomatidiosi).

glòbul blanc *m*
veg. **leucòcit** *m*

glòbul vermell *m*
veg. **eritròcit** *m*

Glossina

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Glossinidae*, ectoparàsits hematòfags picadors, caracteritzats per ser estrets, de 6 a 15 mm de longitud i de color groguenc a marronós, i agents transmissors d'algunes tripanosomosis d'animals domèstics.

Nota: Les espècies d'aquest gènere solen rebre el nom de *mosques tse-tse*.

glossòmetre *m*

es glosómetro
fr glossomètre
en glossometer

APICULTURA. Aparell per a mesurar la llargada de la llengua de les abelles.

glossopeda *f*
veg. **febre aftosa** *f*

glucagó *m*

es glucagón
fr glucagon
en glucagon

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per les cèl·lules alfa dels illots de Langerhans del pàncrees, que promou la glicogenòlisi i la lipòlisi i és alliberada en resposta a la hipoglucèmia.

glúcid *m*
sin. compl. **carbohidrat** *m*; **glícid** *m*; **hidrat de carboni** *m*; **sacàrid** *m*

es carbohidrato; glúcido; hidrato de carbono; sacárido
fr carbohydrate; glucide; hydrate de carbone; saccharide
en carbohydrate; glucide; saccharide

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Principi immediat orgànic imprescindible per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, que constitueix una font important d'energia, utilitzable directament o emmagatzemable en forma de greix, i que intervé en la constitució de les molècules estructurals fonamentals.

glucosa *f*
sin. compl. **glicosa** *f*

es glucosa
fr glucose
en glucose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid monosacàrid directament assimilable, que pot ser emmagatzemat al fetge o als músculs, o es pot degradar a les cèl·lules per obtenir energia, i que es troba en molts aliments.

Gnathostoma

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, caracteritzats per disposar d'espines a la superfície de l'extrem anterior del cos i que en l'estadi adult es localitzen a l'estómac de l'hoste.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Gnathostoma doloresi*, *Gnathostoma hispidum* i *Gnathostoma spinigerum* (de cicle indirecte, transmeses per la ingestió d'una gran varietat de vertebrats que actuen com a segons hosts intermediaris, les dues primeres localitzades en els porcs i l'última en els gossos i els gats, i agents d'espíuridosi gastrointestinal).

GnRH *f*

veg. **gonadoliberina** *f*

godall *m*

veg. **garri** -ina *m i f*

godallada *f*

veg. **garrinada** *f*

godallar *v intr*

veg. **garrinar** *v intr*

godí *m*

veg. **garri** -ina *m i f*

godinar *v intr*

veg. **garrinar** *v intr*

goll *m*

sin. compl. **estruma** *m*; **gotiró** *m*

es bocio; estruma; papera

fr goitre; strume

en goiter; goitre; struma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Augment de volum de la glàndula tiroide que origina una prominència a la cara anterior del coll.

gonadoliberina *f*

sin. compl. **hormona alliberadora de gonadotrofina** *f*
sigla **GnRH** *f*

es gonadoliberina; hormona liberadora de gonadotrofina; Gn-RH

fr gonadolibérine; hormone de libération des gonadotrophines; Gn-RH

en gonadotrophin releasing hormone; Gn-RH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona alliberadora de naturalesa peptídica que controla l'activitat gonadal en els mamífers i regula la síntesi i la secreció de les gonadotrofines.

gonadotrofina *f*

sin. **gonadotropina** *f*

es gonadotrofina; gonadotropina

fr gonadotrophine

en gonadotropin

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones secretades majoritàriament per la hipòfisi, la secreció de les quals és regulada per la gonadoliberina i per les hormones esteroides dels ovaris, i que actuen sobre les glàndules sexuals.

Nota: La gonadotrofina coriònica, formada a la placenta de determinades espècies, estimula la formació del cos luti i el creixement de l'úter. L'hormona luteïnitzant i l'hormona fol·liculostimulant són gonadotrofines.

gonadotropina *f*

sin. **gonadotrofina** *f*

Gongylonema

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, localitzats habitualment en la zona anterior de l'aparell digestiu d'una gran varietat d'animals domèstics, principalment dels

remugants.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Gongylonema pulchrum* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'insectes copròfags que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'esòfag i al rumen principalment de les vaques, les ovelles i les cabres, tot i que també pot parasitar els cavalls i els porcs, i agent d'espuridiosi gastrointestinal).

gorrí -ina *m i f*

veg. **garri -ina** *m i f*

gos *m*

sin. compl. **ca** *m*; **cus** *m*

es can; perro

fr chien

en dog

ANIMALS DE COMPANYIA. Mamífer domèstic de la família dels cànids, d'olfacte molt fi, intel·ligent i molt lleial a l'home, que es té com a animal de companyia, per al treball o per treure'n algun altre profit.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

gossa *f*

sin. compl. **cussa** *f*

es perra

fr chienne

en bitch

ANIMALS DE COMPANYIA. Femella del gos, que es té com a animal de companyia, per al treball o per treure'n algun altre profit.

gossera *f*

sin. compl. **canera** *f*

es perrera

fr chenil

en kennel

ANIMALS DE COMPANYIA. Conjunt d'instal·lacions habilitades per a allotjar-hi o criar-hi gossos que inclou compartiments per a un o més animals, habitualment amb pati exterior i, sovint, amb locals annexos destinats a diferents serveis, com ara el servei d'infermeria, d'ensinistrament, de llatzeret, etc.

gossera municipal *f*

es perrera municipal

fr fourrière

en pound

ANIMALS DE COMPANYIA. Gossera d'un ajuntament on es guarden els gossos perduts o abandonats durant un temps determinat, després del qual, si no han estat reclamats, se sacrifiquen.

gota *f*

es gota

fr goutte

en gout

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn del metabolisme de l'àcid úric que afecta especialment l'aviram, consistent en un excés d'àcid úric a la sang i en el dipòsit d'urats en les articulacions i les seroses.

gotes *f pl*

es gotas

fr gouttes

en drops

CLÍNICA. Forma farmacèutica la dosificació de la qual s'ajusta per gotes, mitjançant un comptagotes.

gotiró *m*

veg. **goll** *m*

gotxa *f*
veg. **truja** *f*

gra *m*

es grano
fr bouton
en pimple

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió inflamatòria de la pell, elevada i d'uns 0,5 cm de diàmetre, que presenta un centre necròtic.

gra d'avena *m*
veg. **gra de civada** *m*

gra d'erb *m*

es grano de yero; grano de yervo
fr grain d'ers
en tare

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de l'erb que se subministra amb el pinso als remugants adults i aporta proteïna.

gra d'ordi *m*

es grano de cebada
fr grain d'orge
en barleycorn

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de l'ordi que se subministra amb el pinso al bestiar boví i porcí, els ocells de cria i els animals ponedors, i aporta energia.

Nota: La planta sencera d'ordi també s'utilitza com a farratge.

gra de blat *m*

es grano de trigo

fr grain de blé
en wheat kernel

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor del blat que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia.

Nota: La planta sencera de blat també s'utilitza com a farratge.

gra de blat de moro *m*

sin. compl. **gra de dacs** *m*; **gra de milloc** *m*; **gra de milloca** *m*; **gra de moresc** *m*; **gra de panís** *m*

es grano de borona; grano de maíz; grano de panizo
fr grain de maïs
en corn kernel [US]; Indian corn kernel; maize kernel

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor del blat de moro, altament digestible, que se subministra amb el pinso principalment a l'aviram i aporta energia, vitamina A i pigments.

Nota: La planta sencera de blat de moro també s'utilitza com a farratge ensitjat per al bestiar boví.

gra de civada *m*

sin. compl. **gra d'avena** *m*

es grano de avena
fr grain d'avoine
en oat grain

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de la civada que se subministra amb el pinso principalment als ocells reproductors pesants i aporta energia.

Nota: La planta sencera de civada també s'utilitza com a farratge.

gra de dacs *m*

veg. **gra de blat de moro** *m*

gra de favó *m*

es grano de haba panosa
fr grain de féverole
en small bean

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor del favó que se subministra amb el pinso al bestiar equí, els remugants i el bestiar porcí adults i aporta proteïna.

gra de fenigrec *m*

sin. compl. **gra de senigrec *m***

es grano de alholva; grano de fenogreco
fr grain de fenugrec
en fenugreek grain; foennngreek grain; foenugreek grain

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor del fenigrec que se subministra amb el pinso al bestiar boví adult i aporta proteïna.

gra de melca *m*

es grano de sorgo
fr grain de sorgho
en sorghum grain

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de la melca, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia.

gra de milloc *m*

veg. **gra de blat de moro *m***

gra de milloca *m*

veg. **gra de blat de moro *m***

gra de moresc *m*

veg. **gra de blat de moro *m***

gra de panís *m*

veg. **gra de blat de moro *m***

gra de sègol *m*

es grano de centeno
fr gran de seigle
en rye

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor del sègol que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia.

gra de senigrec *m*

veg. **gra de fenigrec *m***

gra de soia *m*

sin. compl. **gra de soja *m***

es grano de soja
fr graine de soja; graine de soya
en soya bean; soybean

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de la soia que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta proteïna i energia.

Nota: Té un principi antinutricional que en limita el percentatge d'ús.

gra de soja *m*

veg. **gra de soia *m***

gra de tritcale *m*

es grano de tritcale
fr grain de tritcale
en tritcale grain

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor d'un cereal híbrid de blat i sègol, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia.

Nota: La planta sencera de tritcale també s'utilitza com a farratge.

-grafia

es -grafía
fr -graphie
en -graphy

CLÍNICA. Sufix que indica tècnica mitjançant la qual s'obté un enregistrament gràfic d'una part de l'organisme, amb finalitats diagnòstiques.

Nota: Per exemple, *ecografia* o *ultrasonografia* (de qualsevol part de l'organisme, mitjançant ones ultrasòniques), *electrocardiografia* (del cor, mitjançant la captació de l'activitat elèctrica), *electroencefalografia* (de l'encèfal, mitjançant la captació de l'activitat elèctrica), *flebografia* (de les venes, mitjançant radiografia), *fonocardiografia* (del cor, mitjançant l'enregistrament dels sorolls cardíacs), *gammagrafia* (de qualsevol part de l'organisme, mitjançant fixació d'una substància radioactiva), *mielografia* (de la medul·la, mitjançant radiografia), *pneumatortrografia* (d'una articulació, mitjançant radiografia de contrast negatiu), *pneumatocistografia* (de la bufeta, mitjançant radiografia de contrast negatiu), *radiografia* (de qualsevol part de l'organisme, mitjançant raigs X), *termografia* (de les variacions de la temperatura corporal, mitjançant sensors tèrmics) i *tomografia* (de qualsevol part de l'organisme, mitjançant radiografia seriada per plans paral·lels).

grafidiosi f

es grafidiosis
fr graphidiose
en graphidiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrogilidiosi que afecta els conills, causada pel nematode *Graphidium strigosum* i caracteritzada per trastorns digestius i caquèxia.

-grama

es -grama
fr -gramme
en -gram

CLÍNICA. Sufix que indica conjunt de resultats analítics plasmat en un suport físic, obtinguts mitjançant una tècnica concreta i amb una finalitat diagnòstica.

Nota: Per exemple, *antibiograma* (de la sensibilitat dels gèrmens als antibiòtics, mitjançant cultius), *electrocardiograma* (del cor, mitjançant electrocardiografia), *electroencefalograma* (de l'encèfal, mitjançant electroencefalografia), *espermograma* o *seminograma* (de l'esperma i els espermatozoides, mitjançant microscopi), *hemograma* (de la sang, mitjançant anàlisi), *lipidograma* (dels lípids en la sang, mitjançant una gràfica del fraccionament electroforètic de les lipoproteïnes), *proteïnograma* (de les proteïnes en la sang, mitjançant una gràfica del fraccionament proteínic) i *radiograma* (de qualsevol part de l'organisme, mitjançant impressió d'una placa fotogràfica per radiografia).

gramnegatiu -iva adj

es gramnegativo
fr gram-négatif
en gram-negative

BACTERIOLOGIA. Dit del bacteri que presenta una paret cel·lular amb relativament poca quantitat de peptidoglicà però amb una membrana externa formada principalment per lipopolisacàrid i lipoproteïnes, que amb la tinció de Gram queda teñit de color vermell.

grampositiu -iva adj

es grampositivo
fr gram-positif
en gram-positive

BACTERIOLOGIA. Dit del bacteri que presenta una paret cel·lular formada principalment per peptidoglicà i sense membrana externa, que amb la tinció de Gram queda teñit de color violeta.

gran estròngil m

es gran estróngo
fr grand strongle
en large strongyle

PARASITOLOGIA. Individu del gènere
Strongylus.

grana *adj*

es grana
fr écarlate
en scarlett

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge
dels ocells que és vermell purpuri.

grana *f*

es pienso
fr graine
en seed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Conjunt de llavors de
qualsevol planta que se subministra com a
aliment al bestiar equí i boví.

grana de cotoner *f*

es semilla de algodónero
fr graine de coton
en cottonseed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llabor del cotoner
que se subministra amb el pinso als
remugants i aporta proteïna.

Nota: Conté un principi tòxic que en limita el
percentatge d'ús.

granellada *f*

sin. compl. **granissada** *f*

es salpullido; sarpullido
fr éruption
en rash

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Erupció de la pell en forma de grans petits.

granger *-a m i f*

es granjero
fr fermier
en farmer

RAMADERIA. Ramader que mena una granja.

granissada *f*

veg. **granellada** *f*

granja *f*

es granja
fr ferme
en farm; ranch [US]

RAMADERIA. Conjunt d'instal·lacions
agrupades destinades a la cria i
l'explotació de bestiar i d'aviram.

granja d'engreix *f*

es granja de engorde
fr ferme d'engraissement
en fattening farm

RAMADERIA. Granja de ramaderia intensiva
destinada a engreixar els animals que
s'han produït en altres granges.

granja de multiplicació *f*

es granja de multiplicación
fr ferme de multiplication; ferme de
reproduction
en farm of select breed; multiplying farm

RAMADERIA. Granja de ramaderia intensiva
destinada a produir reproductors per a les
granges de producció a partir de pares
selectes.

granja de posta *f*

es granja de puesta
fr ferme de ponte
en laying farm

RAMADERIA. Granja de ramaderia intensiva destinada a l'explotació de gallines ponedores, que normalment s'allotgen en bateries de gàbies.

granja de producció *f*

es granja de producción
fr ferme de production
en farm production

RAMADERIA. Granja de ramaderia intensiva destinada a obtenir animals per a les granges d'engreix, les granges de recia o les granges de posta, a partir d'individus provinents de les granges de multiplicació.

granja de recia *f*

es granja de cría
fr ferme d'élevage
en raising farm

RAMADERIA. Granja de ramaderia intensiva destinada a la cria i recia de futures gallines ponedores des que tenen un dia fins a les vint setmanes o poc abans d'iniciar la posta.

granja de selecció *f*

es granja de selección
fr ferme de sélection
en breeding farm

RAMADERIA. Granja de ramaderia intensiva destinada a produir animals selectes a partir de la millora d'un nucli de selecció.

grànul *m*

es gránulo
fr granule
en granule

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via oral, consistent en una petita píndola d'un diàmetre entre 1 i 3 mm que conté de 0,1 a 1 mg de substància activa recoberta per una capa de sacarosa, goma aràbiga o lactosa.

granulació *f*

es granulación
fr granulation
en granulation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Producció de teixit connectiu molt ben vascularitzat que es forma durant el procés de reparació d'una ferida o d'una úlcera i que acaba transformant-se en una cicatriu.

granulació *f*

es granulación
fr granulation
en pelletization

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació mecànica que consisteix a transformar el pinso en grànuls mitjançant l'afegiment de vapor i l'acció d'una premsa.

granuladora *f*

es empastilladora; granuladora; prensa granuladora
fr machine à granuler; presse à agglomérer
en cuber; cubing machine; pelleting press

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació de granulació.

granuloma *m*

es granuloma
fr granulome
en granuloma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió nodular inflamatòria formada per una acumulació central de macròfags o restes cel·lulars envoltades de macròfags i, ocasionalment, cèl·lules gegants multinucleades, envoltada de limfòcits i cèl·lules plasmàtiques.

Graphidium

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília Trichostrongyloidea.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Graphidium strigosum* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- principalment a l'estómac dels conills i agent de grafidiosis).

gratador m

es poste de arañar; poste rascador
en cat post; cat scratcher; scratch board

ANIMALS DE COMPANYIA. Post generalment en posició vertical recoberta de material tèxtil gruixut i aspre que serveix perquè els gats s'hi esmolin les ungles i hi deixin la seva olor com a marcatge territorial.

gratar v tr

sin. compl. **escarbotar v tr**

es escarbar
fr gratter
en scratch, to

RAMADERIA. Remoure, els fasiànids, la superfície de la terra amb les urpes per buscar aliment.

gratella f

veg. **sarna f**

grau d'engreixament m

es grado de engorde; grado de engrasamiento
fr degré d'engraissement
en degree of fattening

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Grau d'infiltració de greix en les masses musculars que serveix de paràmetre en la classificació de canals.

Nota: L'extensió i el gruix del greix superficial de la canal també són significatius en el grau d'engreixament.

gravel·la f

es gravela
fr gravelle
en gravel

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Conjunt de càlculs de la grandària d'un cap d'agulla.

gràvid -a adj

sin. compl. **gestant adj**

es gestante; grávido
fr gestante; grávide
en gestant; gravid

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Dit de l'úter o la femella quan conté un embrió o un fetus.

grell m

sin. **gallada f**

GRF m

veg. **hormona alliberadora d'hormona del creixement f**

grinyol *m*

sin. compl. **guinyol** *m*

es gañido

fr glapissement

en howl

RAMADERIA. Crit agut i continuat del gos, emès com a plany i per mostrar dolor o impaciència.

grip del pollastre *f*

veg. **influença aviària** *f*

grip equina *f*

veg. **influença equina** *f*

grip porcina *f*

veg. **influença porcina** *f*

grípia *f*

sin. **cóm** *m*

gris -a *adj*

sin. **pèl de rata** *adj*

es gris; ratonero

fr gris; poil de souris; souris

en gray; mouse; mouse-grey

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és entre blanc i negre.

Nota: S'aplica, especialment, als quadrúpedes i els ocells. Els quadrúpedes que tenen el pelatge gris tenen la cua i les extremitats d'aquest mateix color; en el cas dels equins, la crinera és negra.

grit *m*

es grit

fr grit

en grit

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Conjunt de grans de sorra de 2 a 3 mm de gruix, formats per sílex, granit o quars, que se subministren a l'aviram amb la finalitat de facilitar la trituració de l'aliment.

groc groga *adj*

es amarillo

fr jaune

en yellow

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és del color del sofre o d'un color semblant més clar o més fosc.

Nota: S'aplica especialment a les cabres, els gossos, els gats i els conills.

grufar *v tr*

sin. compl. **fotjar** *v intr*

es hocicar; hozar

fr fouger; vermiller

en root in, to; root, to

RAMADERIA. Barrigar el porc.

gruny *m*

es gruñido

fr grognement

en grunt

RAMADERIA. Crit sord del porc.

grunyit *m*

es gruñido

fr grondement

en growl

ANIMALS DE COMPANYIA. Cadascun dels sons roncs que emet el gos quan amenaça o rondina.

grup sanguini *m*

es grupo sanguíneo
fr groupe sanguin
en blood group

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació que consisteix a obtenir sang, especialment dels equins i els bovins, per tal d'analitzar-ne determinats components i líquids orgànics.

guarà *m*

es garañón
fr étalon
en stallion

RAMADERIA. Mascle equí destinat a cobrir egües.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'ase català.

guarda *f*

es pastos de montaña
fr pâturage en montagne
en hill pasture

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pastura de muntanya.

guarda *f*

veg. **ramat** *m*

guarir *v tr*

sin. compl. **curar** *v tr*

es curar
fr guérir; soigner
en cure, to

CLÍNICA. Fer que un animal malalt recuperi la salut.

Nota: Per extensió, fer que una malaltia

desaparegui. Els substantius que designen aquesta acció són *guarició*, *guariment*, *cura* i *curació*.

guarir[-se] *v pron*

sin. compl. **curar-se** *v pron*; **sanar** *v intr*

es curarse; sanar
fr se guérir
en get over, to; recover from, to

CLÍNICA. Recuperar, un animal malalt, la salut.

Nota: En els usos pronominals, per extensió, desaparèixer una malaltia. Els substantius que designen aquesta acció són *guarició*, *guariment*, *cura* i *curació*.

guàtlera *f*

veg. **guatlla** *f*

guatlla *adj*

es codorniz
fr caille
en quail

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és bru negrós amb ratlles més clares a la part superior i cendra clar a la inferior.

guatlla *f*

sin. compl. **guàtlera** *f*

es codorniz
fr caille
en quail

RAMADERIA. Ocell domèstic de la família dels fasiànids, de formes arrodonides i de color terrós llistat d'ocre i de negre, que s'explota per la carn i els ous.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

guatllet *m*

es codorniz macho
fr caille mâle
en male guail

RAMADERIA. Mascle de la guatlla, que s'explota per la carn.

güell *m*

sin. compl. **esgüell *m***

es chillido
fr glapisement
en grunt [porc]

RAMADERIA. Crit agut del porc i el conill.

guia *m*

es guía
fr guide
en guide

RAMADERIA. Cavall castrat que va al davant d'una eguassada o d'un ramat de poltres per conduir-los d'un lloc a l'altre.

guia d'origen i sanitat pecuària *f*

es guía de origen y sanidad pecuaria

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document oficial que empara el trasllat de bestiar dins l'àmbit territorial de Catalunya o entre les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

guia de bones pràctiques d'higiene *f*
sigla **GBPH *f***

es guía de prácticas correctas de higiene;
GPCH
fr guide des bonnes pratiques d'hygiène
en guide to good hygiene practices

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de normes i

recomanacions d'higiene que pot adoptar de manera voluntària un establiment alimentari com a mitjà adequat per a dur a terme les activitats d'autocontrol.

guinyol *m*

veg. **grinyol *m***

guirola *f*

veg. **butllofa *f***

guirra *adj*

es rojo
fr roux
en red

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les ovelles que és roig.

guir -a *adj*

es coceador
fr rueur
en kicker

RAMADERIA. Dit del quadrúpede que acostuma a tirar guitzes.

guitza *f*

es coz
fr ruade
en kick

RAMADERIA. Cop clavat amb una o totes dues potes del darrere d'un quadrúpede, quan les alça i les llança violentament endarrere.

habituació *f*

es habituación
fr accoutumance; habituation
en habituation

ETOLOGIA. Aprenentatge consistent en la desaparició de la resposta davant un estímul que no té conseqüències ni positives ni negatives per a l'animal.

Habronema

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Habronema majus* -o *Habronema microstoma*- i *Habronema musca* (de cicle indirecte, transmeses per diverses mosques dels gèneres *Haematobia*, *Musca* i *Stomoxys* que actuen com a hostes intermediaris, localitzades - en l'estadi adult- a l'estómac dels equins i agents d'habronemosi).

habronemosi f

es habronemosis
fr habronémose
en habronemosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins, causada per les larves i els adults del nematode *Draschia megastoma* i per diverses espècies de nematodes del gènere *Habronema* (*Habronema majus* i *Habronema muscae*), i caracteritzada per una síndrome gàstrica, cutània o conjuntival, en funció de la zona afectada.

haca f

es haca; jaca
fr bidet
en nag

RAMADERIA. Varietat de cavall de sella vigorós, caracteritzat per la seva constitució lleugera i petita talla, que va de 140 a 148 cm d'alçada a la creu.

Haemaphysalis

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Ixodidae*, ectoparàsits hematòfagues de diferents espècies animals, amb tres hostes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Haemaphysalis punctata* (que en els estadis immadurs parasita rèptils, ocells i petits mamífers i, en l'estadi adult, principalment els remugants; és agent d'ixodidosi i també pot provocar quadres de paràlisi i ser vector de *Babesia major* i *Babesia motasi*).

Haematobia

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Muscidae*, ectoparàsits hematòfags picadors caracteritzats per ser molt petits, d'uns 4 mm de longitud.

Nota: Una de les espècies més importants d'aquest gènere és *Haematobia irritans* (que a més d'ingerir sang de l'hoste pot transmetre alguns nematodes a les vaques, com ara dels gèneres *Draschia* i *Habronema*).

Haematopinus

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Anoplura* caracteritzats per la seva grandària, de fins a 0,5 cm de longitud, que els converteix en els polls paràsits més grans dels animals domèstics.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Haematopinus asini*, *Haematopinus eurytarnus* i *Haematopinus suis* (localitzades en els equins, les vaques i els porcs, respectivament, i agents d'anoplurosi).

Haematopota

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters braquícers de la família *Tabanidae*.

Haemobartonella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens

per als animals, amb forma de coc o de bacil, gramnegatiu, immòbil i aerobis estrictes, paràsits intracel·lulars obligats que es localitzen dins o fora dels eritròcits i que no es poden cultivar en medis lliures de cèl·lules.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Haemobartonella canis* (agent d'hemobartonel·losi en els gossos) i *Haemobartonella felis* (agent d'hemobartonel·losi en els gats).

Haemonchus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits hematòfags de la superfamília *Trichostrongyloidea*, que poden arribar als 3 cm de longitud i es localitzen al quall de diverses espècies de rumugants.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Haemonchus contortus* i *Haemonchus placei* (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral, localitzades -en l'estadi adult- en les vaques, les ovelles i les cabres, i agents d'hemoncosi).

Haemophilus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de coccobacil, gramnegatiu, immòbil i aerobis estrictes o anaerobis facultatiu.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Haemophilus paragallinarum* (agent de la coriza infecciosa aviària) i *Haemophilus parasuis* (agent de la malaltia de Glässer).

Haemoproteus

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous del subordre *Haemosporina*, majoritàriament paràsits intraeritrocitaris dels ocells, de cicle indirecte, transmesos per la picada de mosques del gènere *Culicoides* i de la família *Hippoboscidae* que actuen com a hostes intermediaris, localitzats -en la fase de gametòcits- al citoplasma dels eritròcits

i -en les fases anteriors- a les vísceres, i agents d'hemoproteosi.

Haemosporina

PARASITOLOGIA. Subordre de protozous de la subclasse *Coccidia*, no coccidis, habitualment paràsits de les cèl·lules sanguínies, que tenen com a hostes intermediaris dípters hematòfags en els quals té lloc la fase de reproducció sexual.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest subordre són *Haemoproteus*, *Leucocytozoon* i *Plasmodium*, agents de diferents malàries dels ocells.

halitosi f

es halitosis
fr halitose
en halitosis

FISIOPATOLOGIA. Mala olor de l'aire expirat.

hamartoma f

es hamartoma
fr hamartome
en hamartoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació congènita d'aspecte neoplàstic formada per una proliferació de cèl·lules madures ben diferenciades però desorganitzades, i que es localitza en el mateix òrgan o teixit d'on són originàries les cèl·lules.

haptè m

es hapteno
fr haptène
en hapten

IMMUNOLOGIA. Molècula petita que pot actuar com a determinant antigènic però que no pot, ella sola, induir una resposta

immunitària.

havana *adj*

es habana
fr havane
en Havana

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és de color xocolata fosc.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos, els gats i els conills.

haveria *f*

veg. **animal de bast** *m*

heliosi *f*

veg. **insolació** *f*

helmint *m*

sin. compl. **cuc** *m*; **verm** *m*

es gusano; helminto; verme
fr helminthe; ver
en helminth; worm

PARASITOLOGIA. Animal invertebrat no artròpode amb el cos tou i allargat.

Nota: Els helmints paràsits pertanyen als fílums *Platyhelminthes*, *Nemathelminthes* i *Acanthocephala*, i en l'estadi adult són majoritàriament gastrointestinals, tot i que poden tenir localitzacions molt diverses.

helmintosi *f*

sin. **verminosi** *f*

es helmintosis; verminosis
fr helminthose; verminose
en helminthosis; verminosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària causada per helmints.

hemartrosi *f*

es hemartrosis
fr hémarthrose
en haemarthrosis [GB]; hemarthrosis [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de sang en una articulació.

hematèmesi *f*

es hematemesis
fr hémátémèse
en hematemesis

FISIOPATOLOGIA. Expulsió, pel nas i la boca, de sang procedent de l'aparell gastrointestinal.

hematia *f*

veg. **eritròcit** *m*

hematòfag -a *adj*

es hematófago
fr hématophage
en haematophagus [GB]; hematophagous [US]

PARASITOLOGIA. Dit del paràsit que s'alimenta de sang.

hematologia *f*

es hematología
fr hématologie
en haematology [US]; hematology [GB]

Branca de la veterinària especialitzada en la fisiologia i la patologia de la sang i dels òrgans hematopoètics.

hematoma *m*

es hematoma

fr hématome
en bruise; haematoma [GB]; hematoma [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Hemorràgia localitzada en un òrgan o un teixit.

hematomètria f

es hematómetra
fr hématométrie
en haematometra [GB]; hematometra [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de sang en l'úter.

hemiclònia f

es hemiclonía
fr hémiclonie
en hemiclonia

FISIOPATOLOGIA. Mioclònia que només afecta una meitat del cos.

hemimèlia tibial bovina f

es hemimelia tibial bovina
fr hémimélie tibiale bovine
en tibial hemimelia

MALALTIES HEREDITÀRIES. Defecte congènit i hereditari que afecta els bovins, d'herència autosòmica recessiva letal i caracteritzat per l'absència de tibia, que provoca una gran hèrnia abdominal, extremitats curtes i recargolades i una obertura al cap.

hemiparèsia f

es hemiparesia
fr hémiparésie
en hemiparesis

FISIOPATOLOGIA. Parèsia d'un costat del cos.

hemípter m

es hemíptero
fr hémiptère
en hemipteran; hemipteron

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Hemiptera*.

Hemiptera

PARASITOLOGIA. Ordre d'insectes ectoparàsits hematòfags, caracteritzats per residir en escletxes prop dels seus hostes i alimentar-se durant la nit.

Nota: Tot i que aquest ordre no és gaire rellevant en veterinària, el gènere més important és *Cimex*, i els seus individus reben el nom d'*hemípters*.

hemobartonel·losi f

es hemobartonelosis
fr hémobartonellose
en haemobartonellosis [GB]; hemobartonellosis [US]

MALALTIES BACTERIANES. Malatia bacteriana infecciosa que afecta els gossos i els gats, causada per diverses espècies del gènere *Haemobartonella* (*Haemobartonella canis* i *Haemobartonella felis*) i caracteritzada per anèmia.

hemoconcentració f

es hemoconcentración
fr hémococoncentration
en haemoconcentration [GB]; hemoconcentration [US]

FISIOPATOLOGIA. Disminució del volum plasmàtic sense modificació del nombre de cèl·lules sanguínies, que comporta un augment relatiu del nombre d'eritròcits per mil·límetre cúbic.

hemocromatosi f

es hemocromatosis
fr hémochromatose
en haemochromatosis [GB];
hemochromatosis [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn del metabolisme del ferro que
afecta les vaques, les ovelles i algunes
espècies d'ocells que n'ingereixen en
excés i que provoca una pigmentació
anòmala dels teixits.

hemodiàlisi f

es hemodiálisis
fr hémodialyse
en haemodialysis [GB]; hemodialysis [US]

CLÍNICA. Mètode terapèutic utilitzat en
casos d'insuficiència renal consistent a
extreure substàncies solubles i aigua de la
sang mitjançant la seva difusió a través
d'una membrana semipermeable.

hemofília f

es hemofilia
fr hémophilie
en haemophilia [GB]; hemophilia [US]

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia hereditària
lligada al sexe, d'herència recessiva i
caracteritzada per una tendència a les
hemorràgies abundants, internes o
externes, difícils de contenir a causa d'una
deficiència del factor VIII de coagulació de
la sang.

hemoglobínuria bacil·lar f

es hemoglobinuria bacilar
fr hémoglobinurie bacillaire
en bacillary haemoglobinuria [GB]; bacillary
hemoglobinuria [US]

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana

infecciosa que afecta les vaques i,
ocasionalment, les ovelles, causada per la
toxina de *Clostridium haemolyticum* i
caracteritzada per febre alta, icterícia,
depressió i hemoglobínúria.

hemoncosi f

es hemoncosis
fr hémunchose
en haemonchosis [GB]; hemonchosis [US]

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrogilidosi
que afecta les vaques, les ovelles i les
cabres, causada per diverses espècies de
nematodes del gènere *Haemonchus*
(*Haemonchus contortus* i *Haemonchus*
placei) i caracteritzada per anèmia aguda,
edemes i mort.

hemopericardi m

es hemopericardio
fr hémopéricarde
en haemopericardium [GB];
hemopericardium [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de sang en el pericardi.

hemoperitoneu m

es hemoperitoneo
fr hémopéritoine
en haemoperitoneum [GB];
hemoperitoneum [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de sang en el peritoneu.

hemoproteosi f

es hemoproteosis
fr hemoprotéose
en haemoproteosis [GB]; haemoproteus
infection

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que

afecta els ànecs, les oques i els galls dindi, causada per diversos protozous del gènere *Haemoproteus* i caracteritzada generalment per manca de símptomes, tot i que a vegades presenta una lleugera anèmia i un augment de la mida del fetge i de la melsa.

hemoptisi f

es hemoptisis
fr hémoptysie
en haemoptysis [GB]; hemoptysis [US]

FISIOPATOLOGIA. Expectoració de sang procedent de les vies respiratòries.

hemorràgia f

sin. compl. **sangfluix m**

es hemorragia
fr hémorragie
en haemorrhage [GB]; hemorrhage [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Vessament de sang fora del sistema cardiovascular, cap a alguna part de l'organisme, causat per una ruptura traumàtica o patològica, o per trastorns de la coagulació.

Nota: Hi ha diferents tipus d'hemorràgies segons on es produeixen; per exemple, *enterorràgia* (a l'intestí), *gastrorràgia* (a l'estómac), *mastorràgia* (a la glàndula mamària), *metrorràgia* (a l'úter), *nefrorràgia* (al ronyó), *otorràgia* (a l'orella), *pneumorràgia* (al pulmó), *proctorràgia* (al recte), *rinorràgia* (al nas), *telirràgia* (al mugró) i *uretrorràgia* (a la uretra).

hemosiderina f

es hemosiderina
fr hemosidérine
en haemosiderin [GB]; hemosiderin [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Pigment citoplasmàtic de color marró daurat que es forma en antics focus hemorràgics consistent en múltiples molècules de ferritina que transporten

àtoms de ferro.

hemosiderosi f

es hemosiderosis
fr hemosidérose
en haemosiderosis [GB]; hemosiderosis [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Dipòsit d'hemosiderina en els teixits, especialment en el fetge.

hemostàsia f

es hemostasia
fr hémostase
en haemostasis [GB]; hemostasis [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Detenció de la sortida de la sang per mitjans naturals o artificials.

hemostàtic m

veg. **antihemorràgic m**

hemotòrax m

es hemotórax
fr hémothorax
en haemothorax [GB]; hemothorax [US]

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Embassament de sang en la cavitat pleural.

hepatitis infecciosa canina f

es enfermedad de Rubarth; hepatitis infecciosa canina
fr hépatite infectieuse du chien; maladie de Rubarth
en infectious canine hepatitis; Rubarth's disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa enzoòtica que afecta els gossos, causada per un virus del gènere

Mastadenovirus i caracteritzada per febre, apatia, vòmits i diarrea, dolor abdominal a la regió xifoïdal, hepatitis regressiva amb cossos d'inclusió intranuclears i degeneració cel·lular amb greus alteracions circulatòries.

hepatitis necròtica infecciosa *f*

es hepatitis necròtica infecciosa
fr hépatite infectieuse nécrosante
en black disease; infectious necrotic hepatitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana no contagiosa que afecta les ovelles, causada per *Clostridium novyi*, tipus B, i caracteritzada per lesions necròtiques localitzades al fetge, depressió i hipotèrmia.

hepatitis per cossos d'inclusió *f*

es hepatitis de cuerpos de inclusión
fr hépatite par corps d'inclusion;
syndrome hémorragique du poulet
en chicken hemorrhagic syndrome;
inclusion body hepatitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els pollastres i els faisans criats intensivament, causada per un virus del gènere *Aviadenovirus* i caracteritzada per hemorràgies, medul·la òssia pàl·lida i anèmia en els animals joves.

hepatitis vibrionica aviària *f*

es hepatitis vibrionica aviar
fr vibriose aviaire
en avian vibronic hepatitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta les gallines, causada per *Campylobacter jejuni* i caracteritzada per una hepatitis necròtica que provoca debilitat i un descens de la producció d'ous.

hepatitis vírica de l'ànec *f*

es hepatitis viral del pato
fr hépatite virale du canard
en duck virus hepatitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta els ànecs petits, causada per un virus del gènere *Enterovirus* i caracteritzada per apatia, caigudes al terra sobre la quilla de l'esternó i el cap, amb moviments incoordinats de les extremitats, opistòton i mort.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

hepatització *f*

es hepatización
fr hépatisation
en hepatization

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Transformació dels teixits flonjos, especialment del teixit pulmonar, que, en inflamar-se, prenen l'aparença i la consistència del fetge.

hepatopatia lipídica *f* veg. lipòidosi hepàtica *f*

hepatopatia per infiltració grassa *f* veg. lipòidosi hepàtica *f*

Hepatozoon

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous de la subclasse *Coccidia*, subordre *Adeleina*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Hepatozoon canis* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de la paparra *Rhipicephalus sanguineus*, que actua com a hoste intermediari, localitzada -en la fase de gametòcit- dins dels leucòcits i -en les fases

anteriors- a les vísceres principalment dels gossos, i agent d'hepatozoonosi).

hepatozoonosi *f*

es hepatozoonosis
fr hépatozoonose
en hepatozoonosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els gossos, causada pel protozou *Hepatozoon canis* i caracteritzada per febre intermitent, anèmia, pèrdua de pes, esplenomegàlia i paràlisi posterior i, en algunes ocasions, per manca de simptomatologia clínica.

herba gatera *f*

es hierba gatera
fr herbe aux chats

ANIMALS DE COMPANYIA. Herba que es planta en testos perquè els gats la consumeixin a fi d'eliminar per la boca les boles de pèl que s'empassen en netejar-se.

herbassejar *v intr*
veg. **herbejar** *v intr*

herbejar *v intr*
sin. compl. **herbassejar** *v intr*

es herbajar; herbajear
fr paître
en graze, to

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturar, el bestiar, l'herba dels prats.

hereditat *f*
veg. **herència** *f*

herència *f*
sin. compl. **hereditat** *f*

es herencia
fr hérédité
en heredity

GENÈTICA. Transmissió a la descendència d'un conjunt de gens o de caràcters controlats genèticament.

hermafroditisme *m*

es hermafrodisimo; hermafroditismo
fr hermaphrodisme
en hermaphrodisim; hermaphroditism

MALALTIES HEREDITÀRIES. Defecte congènit consistent en la presència en un mateix individu d'òrgans sexuals masculins i femenins.

hèrnia *f*
sin. compl. **trencadura** *f*

es hernia; quebradura
fr hernie
en hernia; rupture

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sortida total o parcial d'una víscera per una obertura anormal de la paret del seu receptacle.

Herpesviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb DNA bicatenari, de simetria icosaèdrica i forma esfèrica, amb un diàmetre de 100 a 200 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, amb dues subfamílies importants, *Alphaherpesvirinae* i *Gammapherpesvirinae*, i un nombre considerable de virus sense cap subfamília ni gènere assignats, entre els quals destaquen els agents de l'adenomatosi pulmonar ovina i de la malaltia de Marek.

herpesvirosi canina *f*

es herpesvirus del perro
fr herpesvirose du chien
en canine herpesvirus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt greu que afecta els cadells, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per una pèrdua de les ganes de mamar, debilitat, queixes continuades amb alguns símptomes nerviosos i mort, que en els adults és inaparent i només es manifesta amb inflamacions de les vies respiratòries altes.

heterakiosi *f*

es heterakiosis
fr hétérakiose
en heterakiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Ascarididosi que afecta les gallines, els ànecs, les oques, els galls dindi, els faisans i les guatlles, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Heterakis* i caracteritzada per tiflitis amb trastorns digestius.

Heterakis

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Ascaridida*, caracteritzats per la seva mida petita, de 15 mm com a màxim, i per la seva localització a l'intestí gros de l'hoste.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Heterakis gallinarum* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral o per la ingestió de cucs de terra, que actuen com a hostes paratènics, localitzada -en l'estadi adult- al cec dels galls dindi i d'altres fasianiformes, agent d'heterakiosi i transmissor del protozou *Histomonas meleagridis*).

heteroempelt *m*
sin. **xenoempelt** *m*

es heteroinjerto; xenoinjerto
fr hétérogreffe
en heterograft; xenograft

CLÍNICA. Empelt que procedeix d'un animal d'una espècie diferent de la de l'animal receptor.

heterofàgia *f*

es heterofagia
fr hétérophagie
en heterophagy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Digestió de restes cel·lulars per part de cèl·lules fagocitàries.

heterometria *f*

es heterometría
fr hétérométrie
en heterometry

ETNOLOGIA. Relació entre el pes o la mida d'un animal respecte a la mitjana dels de la seva mateixa espècie.

Nota: D'acord amb aquesta noció les races es classifiquen en eumètriques, hipermètriques i hipomètriques

heterosi *f*

sin. compl. **vigor híbrid** *m*

es heterosis; vigor híbrido
fr hétérosis; vigueur hybride
en heterosis; hybrid vigor

GENÈTICA. Efecte que es produeix quan el rendiment mitjà de la descendència encreuada és superior al rendiment mitjà dels dos genitors.

heterotòpia *f*

es heterotopia

fr hétérotopie
en heterotopia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Presència d'un teixit madur en una situació anatòmica anormal.

heteroxènic -a *adj*

es heteroxénico; heteroxeno
fr hétéroxène
en heteroxenous

PARASITOLOGIA. Dit del paràsit que necessita més d'un hoste per a completar el seu cicle evolutiu.

heterozigosi *f*

es heterocigosis
fr hétérozygotie
en heterozygoty

GENÈTICA. Estat d'un individu, d'una cèl·lula, etc., que, per a un caràcter determinat, posseeix els dos al·lels diferents en el mateix locus.

heterozigot *adj*

es heterocigoto
fr hétérozygote
en heterozygote

GENÈTICA. Dit de l'individu, la cèl·lula, etc., que presenta heterozigosi.

Hexamita

veg. *Spironucleus*

hexamitosi *f*

sin. compl. **espiro-nucleosi** *f*

es hexamitosis
fr hexamitose
en hexamitosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els galls dindi, causada pel flagel·lat *Spironucleus meleagridis* i caracteritzada per diarrea i decaïment.

hialinització *f*

es hialinización
fr hyalinisation
en hyalinization

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Transformació de les cèl·lules i d'altres elements del teixit connectiu en una substància homogènia, amorfa, translúcida i eosinòfila.

hialinosi *f*

sin. **degeneració hialina** *f*

hialosi *f*

es hialosis
fr hyalose
en hyalosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Degeneració del cos vitri.

híbrid -a *adj*

es híbrido
fr hybride
en hybrid

GENÈTICA. Dit de l'animal que resulta de la hibridació.

hibridació *f*

es hibridación
fr hybridation
en hybridization

GENÈTICA. Encreuament entre dos individus

de diferent espècie.

Nota: Per exemple, la mula és el resultat de la hibridació entre una egua i un ase.

hibridoma *m*

es híbridoma
fr hybridome
en hybridoma

IMMUNOLOGIA. Línia cel·lular creada *in vitro* a partir de dues cèl·lules diferents, normalment una d'origen neoplàstic, per a la producció d'anticossos monoclonals.

hidàtide *f*

veg. **quist hidatídic *m***

hidatidosi *f*

es hidatidosis
fr hydatidose
en hydatidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs, causada per les fases larvàries de diverses espècies de cestodes del gènere *Echinococcus* (*Echinococcus granulosus* i *Echinococcus multilocularis*) i caracteritzada per símptomes molt imprecisos, en general latents, i per la presència de quists voluminosos que contenen un líquid clar.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

hidatisme *m*

es hidatismo
fr hydatisme
en hydatidism

CLÍNICA. Soroll que es produeix per la fluctuació d'un líquid en una cavitat de l'organisme.

hidragog *m*

es hidragogo
fr hydragogue
en hydragogue

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca evacuacions aquoses.

Nota: Per exemple, els diürètics i, especialment, els purgants.

hidramni *m*

es hidamnios
fr hydramnios
en hydramnios

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Embassament de líquid en el sac amniòtic.

hidranencefàlia *f*

veg. **hidroanencefàlia *f***

hidrartrosi *f*

veg. **hidroartrosi *f***

hidrat de carboni *m*

veg. **glúcid *m***

hidroabdomen *m*

veg. **ascites *f***

hidroanencefàlia *f*

sin. compl. **hidranencefàlia *f***

es hidranencefalia
fr hydranéncephalie
en hydranencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absència congènita dels hemisferis cerebrals, l'espai dels quals està ocupat

per líquid cefaloraquidi.

hidroartrosi f

sin. compl. **hidrartrosi f**

es hidrartrosis; hidroartrosis
fr hydroarthrose
en hydrarthrosis; hydroarthrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid serós en la cavitat sinovial d'una articulació.

hidrocaquèxia f

es hidrocaquexia
fr hydrocachexie
en hydrocachexia

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Infiltració serosa que presenta la carn d'un animal i que evidencia la caquèxia i l'atròfia que patia quan era viu.

Nota: La hidrocaquèxia comporta el comís d'aquesta carn.

hidrocàrdia f

veg. **hidropericardi m**

hidrocefàlia f

sin. compl. **hidroencefàlia f**

es hidrocefalia; hidroencefalia
fr hydrocéphalie
en hydraencephaly; hydrocephalus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid cefaloraquidi en el sistema ventricular de l'encèfal que provoca dilatació d'aquest sistema i compressió del teixit nerviós adjacent.

hidroencefàlia f

veg. **hidrocefàlia f**

hidrogenació f

es hidrogenación
fr hydrogénation
en hydrogenation

BROMATOLOGIA. Procediment que consisteix a afegir hidrogen als greixos naturals destinats a l'elaboració d'un aliment per tal de saturar-los i donar-los més estabilitat pel que fa a l'oxidació i a l'escalfament.

hidroma m

veg. **higroma m**

hidromètria f

es hidrometra
fr hydromètre
en hydrometra

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid serós en l'úter.

hidromièlia f

es hidromièlia
fr hydromyélie
en hydromyelia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dilatació marcada del canal central de la medul·la espinal, amb acumulació anormal de líquid cefaloraquidi.

hidronefrosi f

sin. compl. **nefrohidrosi f; uronefrosi f**

es hidronefrosis; nefrohidrosis; uronefrosis
fr hydronéphrose; uronéphrose
en hydronephrosis; nephrohydrosis; uronephrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament d'orina en la pelvis renal causat per una obstrucció de l'urèter, que provoca distensió de la pelvis i dels calzes renals i atròfia del parènquima renal.

hidropericardi *m*

sin. compl. **hidrocàrdia** *f*

es hidropericardio
fr hydropéricarde
en hydropericardium

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid serós en la cavitat del pericardi.

hidropericarditis infecciosa *f*

veg. **cowdriosi** *f*

hidroperitoneu *m*

sin. **ascites** *f*

hidrosàlpinx *m*

es hidrosálpinx
fr hydrosalpinx
en hydrosalpinx

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid serós en la trompa de Fal·lopi.

hidrotòrax *m*

es hidrotórax
fr hydrothorax
en hydrothorax

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid serós en la cavitat pleural.

hidrourèter *m*

es hidrouréter
fr hydrouretère; urétérohydrose
en hydroureter; hydroureterosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de líquid òrganic,

normalment orina, en l'interior de l'urèter, causat per una obstrucció en algun punt de l'urèter, que en provoca la distensió.

hifa *f*

es hifa
fr hyphe
en hypha

MICOLOGIA. Cadascun dels filaments que formen el miceli dels fongs.

higiene alimentària *f*

es higiene alimentaria
fr hygiène alimentaire
en food hygiene

BROMATOLOGIA. Conjunt de condicions i mesures per a garantir la innocuïtat i la salubritat dels aliments en totes les fases de la seva manipulació.

higienització *f*

es higienización
fr hygiénisation
en hygienization

BROMATOLOGIA. Conjunt de procediments de conservació de la llet basats en l'aplicació de calor amb la finalitat de destruir una part o la totalitat dels microorganismes que conté.

higienització *f*

veg. **desinfecció** *f*

higroma *m*

sin. compl. **hidroma** *m*

es hidroma; higroma
fr hygroma
en hydroma; hygroma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Formació quística subcutània localitzada en els punts de recolzament, que conté líquid orgànic serós amb una quantitat variable de sang.

himenòpters *m pl*

es himenópteros
fr hyménoptères
en Hymenoptera

APICULTURA. Ordre de la classe *Insecta* integrat per individus amb ales membranoses i la femella proveïda d'agulló, que comprèn, entre d'altres, els àpids.

hiostrongilosi *f*

es hiostrongilosis
fr hyostrongylose
en hyostrongylosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrongilidosi que afecta els porcs, causada pel nematode *Hyostrongylus rubidus* i caracteritzada per pèrdua del bon estat físic, anèmia i diarrea.

hiperactivació *f*

es hiperactivación
fr hyperactivation
en hyperactivation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Canvi i increment de l'activitat mòbil de l'espermatozoide que resulten de la capacitat.

hiperadrenalisme *m*

sin. compl. **hiperepinefrisme** *m*

es hiperadrenalismo; hiperepinefrinemia
fr hypersurrénalisme
en hyperadrenalism; hyperepinephrinemia

FISIOPATOLOGIA. Hiperactivitat secretòria de les glàndules suprarenals.

hiperadrenocorticisme *m*

sin. **síndrome de Cushing** *f*

es hiperadrenocorticismo; síndrome de Cushing
fr hyperadrénocorticisme; syndrome de Cushing
en Cushing's syndrome; hyperadrenocorticism

FISIOPATOLOGIA. Hiperadrenalisme restringit a l'escorça de les glàndules suprarenals.

hiperalimentació *f*

veg. **sobrealimentació** *f*

hipercàpnia *f*

es hipercapnia
fr hypercapnie
en hypercapnia

FISIOPATOLOGIA. Excés de diòxid de carboni a la sang.

hipercinèsia *f*

es hipercinesia; hipercinesis
fr hypercinèse
en hyperkinesia; hyperkinesis

FISIOPATOLOGIA. Activitat de la funció motora superior a la normal.

hiperclorhídria *f*

es hiperclorhidria
fr hyperchlorhydrie
en hyperchlorhydria

FISIOPATOLOGIA. Excés d'àcid clorhídric en el suc gàstric.

hiperèmia *f*

es hiperemia
fr hypérémie; hyperhémie
en hyperemia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Quantitat de sang superior a l'habitual en un òrgan o un teixit, causada per un increment actiu de la irrigació d'aquest òrgan o teixit.

hiperepinefrisme *m* veg. **hiperadrenalisme** *m*

hiperimmunització *f*

es hiperinmunización
fr hyperimmunisation
en hyperimmunization

IMMUNOLOGIA. Immunització mitjançant l'administració de repetides dosis d'un antigen per tal d'estimular la producció de grans quantitats d'anticossos o una immunitat cel·lular elevada.

hiperinsulinisme *m*

es hiperinsulinismo
fr hyperinsulinisme
en hyperinsulinism

FISIOPATOLOGIA. Secreció excessiva d'insulina pel pàncrees, que provoca hipoglucèmia.

hipermètric -a *adj*

es hipermétrico
fr hypermétrique
en large-framed

ETNOLOGIA. Dit de la raça que té un pes o una mida superiors a la mitjana de la seva

espècie.

hiperostosi *f*

es hiperostosis
fr hyperostose
en hyperostosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Engruiximent patològic difús o localitzat dels ossos.

hiperparatiroidisme *m*

es hiperparatiroidismo
fr hyperparathyroïdisme
en hyperparathyroidism

FISIOPATOLOGIA. Hiperactivitat secretòria de les glàndules paratiroides que provoca descalcificació òssia, trastorns del creixement i del trofisme de l'esquelet, hipercalcèmia, hipercalciúria i hipotonia muscular.

hiperpigmentació *f*

es hiperpigmentación
fr hyperpigmentation
en hyperpigmentation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en una pigmentació excessiva.

hiperpirèxia *f*

es hiperpirexia
fr hyperpyrexie
en hyperpyrexia

FISIOPATOLOGIA. Febre molt elevada.

hiperplàsia *f*

es hiperplasia

fr hyperplasie
en hyperplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Augment del volum d'un teixit, d'un òrgan o d'una part d'un òrgan provocat per l'augment del nombre de cèl·lules que el formen, que conserven la seva normalitat anatòmica i funcional.

hiperqueratosi f

es hiperqueratosis
fr hyperkératose
en hyperkeratosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Acumulació de queratina en la superfície de l'epidermis.

hiperqueratosi paraqueratòtica f veg. **paraqueratosi f**

hiperreflèxia f

es hiperreflexia
fr hyperréflexie
en hyperreflexia

FISIOPATOLOGIA. Intensitat més elevada de l'habitual dels reflexos osteotendinosos.

hipersensibilitat f

es hipersensibilidad
fr hypersensibilité
en hypersensitivity

IMMUNOLOGIA. Resposta immunitària exagerada.

hipersensibilitat de tipus I f sin. compl. **hipersensibilitat immediata f**

es hipersensibilidad de tipo I;
hipersensibilidad inmediata

fr hypersensibilité de type I;
hypersensibilité immédiate
en immediate hypersensitivity; type I hypersensitivity

IMMUNOLOGIA. Hipersensibilitat que apareix de forma immediata després de l'exposició d'un antigen, amb participació de mastòcits i IgE responsables de la producció de substàncies vasoactives.

hipersensibilitat de tipus II f

es hipersensibilidad de tipo II
fr hypersensibilité de type II
en type II hypersensitivity

IMMUNOLOGIA. Hipersensibilitat causada per IgG o IgM específiques que reaccionen contra antígens de la superfície cel·lular.

hipersensibilitat de tipus III f

es hipersensibilidad de tipo III
fr hypersensibilité de type III
en type III hypersensitivity

IMMUNOLOGIA. Hipersensibilitat amb formació d'immunocomplexos que poden dipositar-se en els teixits i donar lloc a glomerulonefritis o vasculitis.

hipersensibilitat de tipus IV f sin. compl. **hipersensibilitat retardada f**

es hipersensibilidad de tipo IV;
hipersensibilidad diferida; hipersensibilidad retardada
fr hypersensibilité de type IV;
hypersensibilité retardée
en delayed hypersensitivity; type IV hypersensitivity

IMMUNOLOGIA. Hipersensibilitat que es manifesta amb la formació de granulomes originats per dipòsit de macròfags i limfòcits.

hipersensibilitat immediata *f*
veg. **hipersensibilitat de tipus I** *f*

hipersensibilitat retardada *f*
veg. **hipersensibilitat de tipus IV** *f*

hipersialosi *f*
veg. **ptialisme** *m*

hipertensió arterial *f*

es hipertensión arterial
fr hypertension artérielle
en arterial hypertension

FISIOPATOLOGIA. Tensió arterial superior a la normal.

hipertensor *m*

es hipertensor
fr hypertensif
en hypertensor

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca un augment de la tensió arterial.

hipertèrmia *f*

es hipertermia
fr hyperthermie
en hyperthermia

FISIOPATOLOGIA. Temperatura corporal per damunt de la normal.

hipertimisme *m*

es hipertimismo
fr hyperthymisme
en hyperthymism

FISIOPATOLOGIA. Hiperactivitat funcional del tim.

hipertiroïdisme *m*

es hipertiroidismo
fr hyperthyroïdisme
en hyperthyroidism

FISIOPATOLOGIA. Hiperactivitat funcional de la glàndula tiroide que provoca taquicàrdia, exoftàlmia, goll i d'altres alteracions neurològiques i metabòliques.

hipertonía *f*

es hipertónia
fr hypertonie
en hypertonia

FISIOPATOLOGIA. To o tensió, especialment muscular, superior a la normal.

hipertricosi *f*

es hipertriosis
fr hypertrichose
en hypertrichosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Llargada del pèl superior a la normal.

hipertrofia *f*

es hipertrofia
fr hypertrophie
en hypertrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Volum superior al normal d'un teixit, d'un òrgan o d'una part d'un òrgan provocat per l'augment de la mida de les cèl·lules que el formen.

hiperventilació *f*

es hiperventilación
fr hyperventilation

en hyperventilation

FISIOPATOLOGIA. Excés del volum respiratori com a conseqüència d'un increment de la freqüència i/o de la profunditat dels moviments respiratoris.

hipervitaminosi *f*

es hipervitaminosis
fr hypervitaminose
en hypervitaminosis

FISIOPATOLOGIA. Estat patològic produït per l'administració excessiva de vitamines.

hipervitaminosi A *f*

es hipervitaminosis A
fr hypervitaminose A
en hypervitaminosis A

FISIOPATOLOGIA. Malaltia nutricional que afecta principalment els gats causada per una ingestió excessiva de fetge, que conté vitamina A, i caracteritzada per la formació d'un nou os en el subperiòsti, dolor i rigidesa del coll, hiperestèsia, irritabilitat, anorèxia, pèrdua de pes i, de vegades, dèficits neuronals.

hipnòtic *m*

sin. compl. **somnífer *m***

es hipnótico; somnífero
fr hypnotique; somnifère
en hypnotic; somniferous

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca el son.

Nota: Actua com a depressor del sistema nerviós central i provoca una disminució de l'activitat cortical.

hipoadrenalisme *m*

sin. compl. **hipoepinefrisme *m***

es hipoadrenalismo; hipoepinefria
fr hyposurrénalisme
en hypoadrenalism

FISIOPATOLOGIA. Deficiència secretòria de les glàndules suprarenals.

hipoadrenocorticisme *m*

sin. **malaltia d'Addison *f***

es enfermedad de Addison;
hipoadrenocorticismo
fr hypoadrénocorticisme; maladie
d'Addison
en Addison's disease; primary
hypoadrenocorticism

FISIOPATOLOGIA. Hipoadrenalisme restringit a l'escorça de les glàndules suprarenals.

hipobiosi *f*

sin. compl. **inhibició larvària *f***

es hipobiosis; inhibición larvaria
fr hypobiose
en hypobiosis; inhibited larval development

PARASITOLOGIA. Fenomen d'adaptació que es produeix durant el cicle evolutiu d'alguns nematodes consistent en l'aturada temporal del seu desenvolupament.

hipobòscid *m*

es hipobóscido
fr hippoboscidé
en hippoboscid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Hippoboscidae*.

hipocàpnia *f*

es hipocapnia
fr hypocapnie
en hypocapnia

FISIOPATOLOGIA. Deficiència de diòxid de carboni a la sang.

hipodermosi *f*

es hipodermosis
fr hypodermose
en hypodermosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Miasi subcutània que afecta les vaques, causada per les larves de mosques del gènere *Hypoderma* (*Hypoderma bovis* i *Hypoderma lineatum*) i caracteritzada per la presència de nòduls subcutanis, perforacions de la pell i, a vegades, xocs anafilàctics, i per un estat de gran tensió que comporta pèrdua de pes i baixa producció de llet.

Nota: És una zoonosi.

hipoepinefrisme *m* veg. **hipoadrenalisme** *m*

hipòfisi *f* sin. compl. **glàndula pituïtària** *f*

es glándula pituitaria; hipófisis
fr glande pituitaire; hypophyse
en hypophysis; pituitary gland

ENDOCRINOLOGIA. Glàndula endocrina situada a la base del crani, sota l'encèfal, formada per l'adenhipòfisi i la neurohipòfisi, que regula la major part de les funcions de l'organisme.

hipoglucemiant *m*

es hipoglucémico
fr hypoglycémiant
en hypoglycemiant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que disminueix el nivell de glucosa a la sang.

hipoinsulinisme *m*

es hipoinsulinismo
fr hypoinsulinisme
en hypoinsulinism

FISIOPATOLOGIA. Secreció deficient d'insulina pel pàncrees, que provoca hiperglucèmia.

hipolipemiant *m* sin. compl. **antilipèmic** *m*

es hipolipidémico
fr hypolipémiant; hypopemiant
en hypolipidaemic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que disminueix el nivell de lípids a la sang.

hipomètric *-a adj*

es elipométrico; hipométrico
fr hypométrique
en small-framed

ETNOLOGIA. Dit de la raça que té un pes o una mida inferior a la mitjana de la seva espècie.

hipomielinització *f*

es hipomielinización
fr hypomyélinisation
en hypomyelination

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Quantitat anormalment reduïda de mielina en el teixit nerviós.

hipomielogènesi *f*

es hipomielogénesis
fr hypomiélinogénèse
en hypomyelinogenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Trastorn congènit caracteritzat per la formació deficient de mielina a les beines dels axons.

hipoparatiroidisme *m*

es hipoparatiroidismo
fr hypoparathyroidisme
en hypoparathyroidism

FISIOPATOLOGIA. Insuficiència de la secreció de les glàndules paratiroides, que provoca hipocalcèmia, tetània i hiperfosfatèmia.

hipopi *m*

es hipopión
fr hypopion; hypopyon
en hypopyon

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Abscés que es forma en la cambra anterior de l'ull.

hipopigmentació *f*

es hipopigmentación
fr hypopigmentation
en hypopigmentation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en una pigmentació insuficient.

hipopituïtarisme *m*

es hipopituitarismo
fr hypopituitarisme
en hypopituitarism

FISIOPATOLOGIA. Insuficiència de secreció hormonal de la hipòfisi que provoca múltiples desordres endocrins com ara hipotiroidisme, hipoadrenocorticisme i insuficiència en el desenvolupament.

hipoplàsia *f*

es hipoplasia
fr hypoplasie
en hypoplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Desenvolupament incomplet o deficient d'un òrgan o d'un teixit, normalment a causa de la disminució del seu nombre de cèl·lules.

hipotàlem *m*

es hipotálamo
fr hypothalamus
en hypothalamus

ENDOCRINOLOGIA. Òrgan del sistema nerviós central que exerceix un control nerviós sobre moltes funcions de l'organisme, secreta hormones i controla jeràrquicament altres òrgans endocrins ja que les seves cèl·lules nervioses secreten neurohormones que afecten la funció de la hipòfisi.

Nota: Per exemple, secreta l'hormona alliberadora de corticotropina, la tiroliberina, la gonadoliberina i la somatostatina, entre d'altres.

hipotècnia *f*

sin. compl. **producció equina *f***

es hipotecnia; producción equina
fr hippotechnie; production équine
en equine production

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'ensinistrament dels cavalls.

hipotensió arterial *f*

es hipotensión arterial
fr hypotension artérielle
en arterial hypotension

FISIOPATOLOGIA. Tensió arterial inferior a la normal.

hipotensor *m*

es hipotensor
fr hypotensif
en hypotensor

CLÍNICA. Fàrmac o agent que disminueix la tensió arterial.

hipotèrmia *f*

es hipotermia
fr hypothermie
en hypothermia

FISIOPATOLOGIA. Temperatura corporal per sota de la normal.

hipotimisme *m*

es hipotimismo
fr hypothyrmisme
en hypothyrmism

FISIOPATOLOGIA. Insuficiència funcional del tim i l'estat que se'n deriva.

hipotiroidisme *m*

es hipotiroidismo
fr hypothyroidisme
en hypothyroidism

FISIOPATOLOGIA. Insuficiència funcional de la glàndula tiroide que provoca augment de pes, hipotèrmia, infertilitat, pèrdua de pèl, activitat retardada i, en els animals joves, insuficiència del desenvolupament.

hipotonia *f*

es hipotonía
fr hypotonie
en hypotonia

FISIOPATOLOGIA. To o tensió, especialment muscular, inferior a la normal.

hipotonia vagal *f*

es hipotonía vagal
fr hypotonie vagal; hypovagotonie

FISIOPATOLOGIA. Ruptura de l'equilibri neurovegetatiu amb el to simpàtic i parasimpàtic inferior al normal.

hipotricosi *f*

es hipotricosis
fr hypotrichose
en hypotrichosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Quantitat i llargada del pèl inferior a la normal.

hipotròfia *f*

es hipotrofia
fr hypotrophie
en hypotrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Volum inferior al normal d'un teixit, d'un òrgan o d'una part d'un òrgan provocat per la disminució de la mida de les seves cèl·lules constituents a causa d'una menor càrrega funcional o d'un trofisme insuficient.

hipoventilació *f*

es hipoventilación
fr hypoventilation
en hypoventilation

FISIOPATOLOGIA. Insuficiència del volum respiratori com a conseqüència d'una disminució de la freqüència i/o de la profunditat dels moviments respiratoris.

hipovitaminosi *f*
sin. **avitaminosi** *f*

Hippobosca

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Hippoboscidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Hippobosca equina* (localitzada principalment en els cavalls i les vaques; a més de l'acció hematòfaga també pot actuar com a transmissor mecànic d'alguns paràsits sanguinis), i popularment es coneix com a *mosca d'ase*.

Hippoboscidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters ciclòrrafs ectoparàsits hematòfags de diferents espècies de mamífers i ocells, caracteritzats per tenir el cos aplanat dorsoventralment, disposar de potes robustes amb fortes ungles que els permeten d'agafar-se als pèls o les plomes de l'hoste, que sol ser el mateix durant llargs períodes de temps, i perquè els que no han perdut les ales volen malament i només distàncies curtes.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta família són *Hippobosca*, *Melophagus* i *Pseudolynchia*, i els seus individus reben el nom d'*hipobòscids*.

hirsutisme *m*

es hirsutismo
fr hirsutisme
en hirsutism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hipertricosi que afecta àrees on, normalment, no hi ha pèl.

Hirudinea

PARASITOLOGIA. Classe d'invertebrats del fílum *Annelida*, integrada per individus

ectoparàsits hematòfags de diferents espècies domèstiques, caracteritzats per tenir el cos aplanat dorsoventralment, dividit externament en segments estrets i amb una ventosa anterior i una de posterior, i per ser hermafrodites i no tenir fases larvàries lliures.

Nota: El gènere més important d'aquesta classe és *Hirudo*, paràsit de mamífers, i els seus individus reben el nom d'*hirudinis* o *sangoneres*.

hirudini *m*
sin. compl. **sangonera** *f*

es hirudíneo; sanguijuela
fr hirudinée; sangsue
en hirudinean; leech

PARASITOLOGIA. Individu de la classe *Hirudinea*.

histocompatibilitat *f*

es histocompatibilidad
fr histocompatibilité
en histocompatibility

IMMUNOLOGIA. Identitat immunològica entre teixits que fa possible l'acceptació d'empelts o trasplantaments d'òrgans.

Histomonas

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoous flagel·lats del subfílum *Mastigophora*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Histomonas meleagridis* (de cicle directe, transmesa generalment per la ingestió d'ous i adults del nematode *Heterakis gallinarum*, localitzada al cec i al parènquima hepàtic principalment dels galls dindi i, ocasionalment, d'altres fasianiformes, i agent d'histomonosi).

histomonosi *f*

es enterohepatitis infecciosa aviar;

histomonosis
fr entérohépatite infectieuse; histomonose
en black head disease; histomonosis;
infectious enterohepatitis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta les gallines i els galls dindi, causada pel flagel·lat *Histomonas meleagridis*, i caracteritzada per diarrea, mala digestió i mort, en els animals joves.

histopatologia *f*

es histopatología
fr histopathologie
en histopathology

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Branca de la patologia especialitzada en l'estudi, mitjançant l'examen microscòpic, de les modificacions patològiques dels teixits.

Histoplasma

MICOLOGIA. Gènere de fongs dimorfs patògens per als animals.

Nota: L'única espècie d'aquest gènere és *Histoplasma capsulatum* (inclou diferents varietats: *Histoplasma capsulatum capsulatum*, agent de la histoplasmosi clàssica; *Histoplasma capsulatum duboisii*, agent de la histoplasmosi africana, i *Histoplasma capsulatum farciminosum*, agent de la limfangitis epizoòtica).

histoplasmosi *f*

es histoplasmosis
fr histoplasnose
en histoplasmosis

MICOSIS. Micosi sistèmica que afecta principalment els equins, les vaques, els gossos i els gats, causada principalment per *Histoplasma capsulatum*, varietat *capsulatum*, i caracteritzada perquè produeix malaltia respiratòria,

limfadenomegàlia i hepatosplenomegàlia, entre altres signes, i algunes vegades presenta simptomatologia gastrointestinal.

Nota: És una zoonosi.

història clínica *f*

es historia clínica
fr histoire clinique
en clinical history

CLÍNICA. Relació ordenada cronològicament de les dades interrelacionades obtingudes en l'anamnesi, l'examen i les proves diagnòstiques.

holàndric *-a adj*

es holandrico
fr hollandrique
en holandric

GENÈTICA. Dit del caràcter limitat al sexe que passa directament del genitor mascle al fill mascle.

holoencefàlia *f*

es holoencefalia
fr holoencéphalie
en holoencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Malformació del cervell caracteritzada per l'absència de divisió en dos hemisferis.

hologínic *-a adj*

es hologínico
fr hlogynique
en hologynic

GENÈTICA. Dit del caràcter limitat al sexe que passa directament de la genitora femella a la filla femella.

homeopatia *f*

es homeopatia
fr homéopathie
en homeopathy

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a tractar les malalties amb l'ús, a dosis infinitesimals, de substàncies que, a dosis més altes, podrien produir en un animal sa els símptomes de la malaltia que es vol combatre.

homoempelt *m*

sin. **al·loempelt** *m*

homogeneïtzació *f*

es homogeneización
fr homogénéisation
en homogenization

BROMATOLOGIA. Tractament mecànic de la llet que consisteix a trencar els glòbuls de greix que conté, a fi d'uniformitzar-la i de fer-la més estable i digerible.

homozigosi *f*

es homocigosis
fr homozygotie
en homozygoty

GENÈTICA. Estat d'un individu, d'una cèl·lula, etc., que, per a un caràcter determinat, posseeix dos al·lels idèntics en el mateix locus.

homozigot *adj*

es homocigoto
fr homozygote
en homozygote

GENÈTICA. Dit de l'individu, la cèl·lula, etc., que presenta homozigosi.

hormona *f*

es hormona
fr hormone
en hormone

ENDOCRINOLOGIA. Compost químic secretat per les glàndules endocrines, emès directament cap a la circulació sanguínia o a altres compartiments extracel·lulars del medi intern, capaç d'interaccionar amb receptors i donar lloc a canvis en funcions orgàniques, cel·lulars o metabòliques.

Nota: Segons la seva naturalesa, les hormones es poden classificar en esteroides, derivats peptídics, proteïnes i derivats d'aminoàcids.

hormona adrenocorticotropa *f*

veg. **corticotropina** *f*

hormona alliberadora *f*

es hormona liberadora
fr facteur de déclenchement
en realising hormone; regulating factor

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones secretades per l'hipotàlem que estimulen l'alliberament de determinades hormones secretades a l'adenohipòfisi.

hormona alliberadora d'hormona del creixement *f*

sin. compl. **hormona alliberadora de somatotropina** *f*; **somatoliberina** *f*
sigla **GRF** *m*

es hormona liberadora de hormona del crecimiento; hormona liberadora de somatotropina; somatoliberina; GRF
fr facteur de libération de l'hormone de croissance; somatolibérine; GRF
en growth hormone releasing hormone; somatotrophin releasing factor; GRF

ENDOCRINOLOGIA. Hormona alliberadora de naturalesa peptídica secretada per l'hipotàlem, que regula la secreció de somatotropina.

hormona alliberadora de corticotropina
f

sin. compl. **corticoliberina** *f*
sigla **CRF** *f*; **CRH** *f*

es corticoliberina; hormona liberadora de corticotropina; CRF; CRH
fr corticolibérine; hormone de libération de la corticotrophine; CRF; CRH
en corticotropin-releasing factor; corticotropin-releasing hormone; CRF; CRH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona alliberadora de naturalesa peptídica secretada per l'hipotàlem, que regula la secreció de corticotropina.

hormona alliberadora de gonadotropina
f

veg. **gonadoliberina** *f*

hormona alliberadora de somatotropina
f

veg. **hormona alliberadora d'hormona del creixement** *f*

hormona alliberadora de tiotropina *f*
veg. **tiroliberina** *f*

hormona antidiürètica *f*
veg. **vasopressina** *f*

hormona del creixement *f*
veg. **somatotropina** *f*

hormona esteroide *f*

es hormona esteroide
fr hormone stéroïde

en steroid hormone

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones de naturalesa lipídica secretades pel còrtex suprarenal, el testicle, l'ovari i la placenta amb una estructura química que deriva d'un component saturat i que actuen de missatger químic extracel·lular.

hormona fol·liculostimulant *f*
sin. compl. **fol·liculostimulina** *f*;
fol·liculotropina *f*
sigla **FSH** *f*

es hormona estimulante de los folículos; FSH
fr folliculostimuline; hormone de stimulation folliculaire; hormone folliculostimulante; FSH
en follicle-stimulating hormone; FSH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa glicoproteica del grup de les gonadotrofines, secretada pel lòbul anterior de la glàndula pituitària, que estimula el creixement i la maduració dels fol·licles ovàrics i l'espermatogènesi en els testicles.

hormona gastrointestinal *f*

es hormona gastrointestinal
fr hormone gastrointestinale
en gastrointestinal hormone

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones secretades per cèl·lules endocrines localitzades al llarg del tub digestiu en resposta a diferents estímuls, com ara la distensió o la presència de determinats nutrients, que sovint són de secreció paracrina.

hormona inhibidora de l'alliberament d'hormona del creixement *f*
veg. **somatostatina** *f*

hormona luteïnitzant *f*

sigla **LH** *f*

es hormona luteinizante; LH

fr hormone lutéinisante; LH

en luteinizing hormone; LH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa glicoproteica del grup de les gonadotrofines, secretada per l'adenohipòfisi, que en les femelles estimula el desenvolupament dels fol·licles ovàrics i participa en el desencadenament de l'ovulació, i que en els mascles estimula les cèl·lules de Leydig de manera que provoca un increment de la síntesi d'hormones esteroides.

hormona melanoforostimulant *f*

veg. **melanotropina** *f*

hormona paratiroidal *f*

veg. **parathormona** *f*

hormona tiroidostimulant *f*

veg. **tirotropina** *f*

hoste *m*

es hospedador; huésped

fr hôte

en host

PARASITOLOGIA. Organisme que dona allotjament o nodriment, o les dues coses alhora, a un altre organisme d'una espècie paràsita.

hoste accidental *m*

es huésped accidental

fr hôte accidentel

en accidental host

PARASITOLOGIA. Hoste que allotja un paràsit que normalment parasita una altra espècie.

hoste de transport *m*

veg. **hoste paratènic** *m*

hoste definitiu *m*

sin. compl. **hoste final** *m*

es huésped definitivo; huésped final

fr hôte définitif; hôte final

en definitive host; final host

PARASITOLOGIA. Hoste en què el paràsit es reproduïx sexualment.

Nota: Sovint, en els protozous de cicle indirecte, es considera hoste definitiu l'espècie més evolucionada, independentment d'on tingui lloc la reproducció sexual.

hoste final *m*

veg. **hoste definitiu** *m*

hoste intermediari *m*

es huésped intermediario

fr hôte intermédiaire

en alternate host; intermediate host

PARASITOLOGIA. Hoste en què tenen lloc els estadis immadurs dels paràsits de cicle indirecte, on es desenvolupen i en ocasions es reproduïxen de manera asexual, i que és imprescindible per a completar el seu cicle evolutiu.

Nota: Sovint, en els protozous de cicle indirecte, es considera hoste intermediari l'espècie menys evolucionada, independentment de si hi té lloc la reproducció sexual.

hoste paratènic *m*

sin. compl. **hoste de transport** *m*

es huésped de espera; huésped de

transporte; huésped paraténico

fr hôte d'attente; hôte de transport; hôte paraténique

en paratenic host; transfer host; transport

host

PARASITOLOGIA. Hoste en què el paràsit resideix però no es desenvolupa ni es multiplica, i que no és imprescindible per a completar el seu cicle evolutiu.

hoste primari *m*

sin. **hoste principal** *m*

es huésped primario; huésped principal
fr hôte primaire; hôte principal
en main host; primary host

PARASITOLOGIA. Hoste que reuneix les condicions més òptimes per al desenvolupament d'un paràsit.

hoste principal *m*

sin. **hoste primari** *m*

hoste reservori *m*

sin. compl. **reservori** *m*

es huésped reservorio; reservorio
fr hôte réservoir; réservoir
en reservoir; reservoir host

PARASITOLOGIA. Hoste que allotja un agent patògen i que actua com a font d'infecció per a d'altres animals.

humectant *m*

es humectante
fr humectant
en humectant; moisture retaining agent

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari higroscòpic que s'afegeix a determinats aliments per tal de retenir-ne l'aigua, retardar-ne l'asseccament i mantenir-ne la textura inicial o, en el cas dels productes en pols, afavorir-ne la dissolució en un medi aquós.

humitat *f*

es humedad
fr humidité
en moisture

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fracció resultant del mètode de l'anàlisi aproximada que indica el contingut en aigua d'un aliment.

Hyalomma

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Ixodidae*, ectoparàsits hematòfags de diferents espècies animals, generalment de dos hostes, i transmissors dels agents de diferents theileriosis.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Hyalomma marginatum* (que en els estadis immadurs parasita els ocells i els conills i, en l'estadi adult, les vaques, les ovelles i les cabres; agent d'ixodidosi i vector dels protozoous *Theileria annulata* i *Theileria hirci*).

Hydrotaea

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs ectoparàsits no hematòfags ni picadors de la família *Muscidae*, que obtenen l'aigua i els aliments de les secrecions de les obertures naturals, de la conjuntiva dels ulls i de les ferides, i que contribueixen a la difusió de bacteris, com ara dels gèneres *Staphylococcus* i *Streptococcus*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Hydrotaea irritans*.

Hymenolepis

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Hymenolepididae*, de cicle directe o indirecte, caracteritzats per les seves dimensions petites o mitjanes, segons les espècies, i per tenir un estròbil estret i un escòlex armat o inerm, també segons les espècies, moltes de les quals es localitzen

-en l'estadi adult- a l'intestí prim dels ocells i són agents d'una varietat de cestodosi.

Hyoststrongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Hyoststrongylus rubidus* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- a l'estómac dels porcs i agent d'hiostrongilosi).

Hypoderma

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Hypodermatidae*, agents d'hipodermosi, que en l'estadi adult semblen abelles, tot i que només disposen d'un parell d'ales i tenen l'abdomen pelut, i que en les fases larvàries realitzen migracions molt complexes fins a arribar a la pell.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Hypoderma bovis* i *Hypoderma lineatum*, en les vaques.

iatrogènia *f*

es iatrogenia
fr iatrogenie
en iatrogenics

CLÍNICA. Estudi de les complicacions degudes a una mala pràctica per part del professional a l'hora d'aplicar una terapèutica determinada.

iatrogènic -a *adj*

es iatrogénico
fr iatrogénique
en iatrogenic

FISIOPATOLOGIA. Dit del qualsevol condició

adversa que pateix un animal com a conseqüència d'un tractament físic, químic o biològic o de la intervenció d'un veterinari.

icterícia *f*

es ictericia
fr ictère
en icterus; jaundice

FISIOPATOLOGIA. Coloració groguenca de la pell i les mucoses provocada per l'augment de la bilirrubina circulant a la sang.

ictiosi *f*

es ictiosis
fr ichtyose
en fish-scale disease; ichthyosis

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia cutània hereditària que afecta els gossos, caracteritzada per pell seca, sense transpiració i coberta d'escates lliures.

ictus *m*

es ictus
fr ictus
en ictus

FISIOPATOLOGIA. Qualsevol manifestació morbosa sobtada.

identificació animal *f*

es identificación animal
fr identification animale
en animal identification

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Part de l'exterior que s'ocupa dels diversos sistemes d'identificació.

identificació censal *f*

es identificación censal
fr identification censitaire
en census identification

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Identificació obligatòria establerta per l'Administració pública que té com a finalitat tenir registrats els animals de companyia d'un municipi.

Nota: Els sistemes obligatoris per a la identificació censal són el tatuatge, el microxip i la placa identificativa.

identificació oficial *f*

es identificación oficial
fr identification officielle
en official identification

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Identificació obligatòria establerta per l'Administració pública per a un determinat grup d'animals.

idiopatia *f*

es idiopatía
fr idiopathie
en idiopathy

EPIDEMIOLOGIA. Malaltia de la qual es desconeix la causa.

IGF *f*

veg. **somatomedina *f***

ileïtis proliferativa *f*

es enteritis proliferativa; ileítis proliferativa
fr iléite proliférative
en porcine proliferative enteropathy; proliferative hemorrhagic enteropathy; proliferative ileitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els porcs, causada per

Lawsonia intracellularis i caracteritzada per diarrea i disminució del creixement.

íleus *m*

sin. compl. **ili *m***

es íleo
fr iléus
en ileus

FISIOPATOLOGIA. Interrupció del trànsit intestinal.

ili *m*

veg. **íleus *m***

il·lacrimació *f*

veg. **epífora *f***

il·luminar *v tr*

es iluminar
fr éclairer
en illuminate, to; light up, to

RAMADERIA. Donar llum artificial al bestiar o l'aviram d'una granja per fer-li estimular la producció o la reproducció.

imant ruminal *m*

es imán ruminal
fr aimant ruminal
en ruminal magnet

RAMADERIA. Imant administrat per via oral que se situa al rumen dels bovins perquè s'hi adhereixin les peces metàl·liques que hagin ingerit accidentalment.

immobilització *f*

es inmovilización
fr immobilisation
en detainment; immobilization

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Mesura cautelar adoptada per les autoritats sanitàries que consisteix a aturar la distribució o la comercialització d'una partida o a evitar el trasllat d'animals en el cas de sospita o d'aparició de determinades epidèmies.

immobilització f

es inmovilización
fr immobilisation
en immobilization

CLÍNICA. Supressió de les possibilitats de moviment d'una part del cos o de tot el cos d'un animal com a teràpia per guarir fractures i determinades malalties traumàtiques.

immune adj

es immune
fr immun
en immune

IMMUNOLOGIA. Que posseix immunitat.

immunitat f

es inmunidad
fr immunité
en immunity

IMMUNOLOGIA. Capacitat congènita o adquirida d'un animal per a ser resistent a una infecció.

immunitat cel·lular f

es inmunidad celular
fr immunité cellulaire
en cellular immunity

IMMUNOLOGIA. Immunitat per mitjà de limfòcits T i macròfags.

immunitat concomitant f

veg. **premunió f**

immunitat humoral f

es inmunidad humoral
fr immunité humorale
en humoral immunity

IMMUNOLOGIA. Immunitat per mitjà d'anticossos.

immunitat materna f

es inmunidad materna
fr immunité maternelle
en maternal immunity

IMMUNOLOGIA. Immunitat humoral transferida passivament de la mare al fetus a través del sèrum, o al nouat a través del calostre.

immunització f

es inmunización
fr immunisation
en immunization

IMMUNOLOGIA. Administració d'antígens o anticossos per fer que un animal esdevingui immune.

immunització activa f

veg. **vacunació f**

immunització passiva f

es inmunización pasiva
fr immunisation passive
en passive immunization

IMMUNOLOGIA. Immunització temporal produïda per la transferència d'anticossos continguts en sèrums o en el calostre, o

per mitjà de limfòcits que ja han tingut un contacte previ amb l'antigen.

immunocompetència *f*

es inmunocompetencia
fr immunocompétence
en immunocompetence

IMMUNOLOGIA. Capacitat dels limfòcits per elaborar anticossos i/o produir la immunitat cel·lular.

immunocomplex *m*

sin. compl. **complex antigen-anticòs *m***

es complejo antígeno-anticuerpo;
inmunocomplejo
fr complexe antigène-anticorps; complexe
immun; immun-complexe
en antigen-antibody complex; immune
complex

IMMUNOLOGIA. Complex macromol·lecular format per un antigen i un anticòs units específicament.

immunodeficiència *f*

es inmunodeficiencia
fr immunodéficience
en immunodeficiency

IMMUNOLOGIA. Resposta immunitària deficitària.

immunodeficiència felina *f*

es inmunodeficiencia felina
fr immunodéficience féline
en feline immunodeficiency virus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els gats, causada per un virus del gènere *Lentivirus* i caracteritzada per febre, neutropènia variable i infeccions cròniques a la pell i a les mucoses.

immunodepressió *f*

es inmunodepresión
fr immunodépression
en immunodepression

IMMUNOLOGIA. Reducció de la immunitat.

immunogenètica *f*

es inmunogenética
fr immunogénétique
en immunogenetics

GENÈTICA. Branca de la genètica especialitzada en l'estudi de les relacions entre les reaccions immunitàries i la constitució genètica.

immunoglobulina *f*

es inmunoglobulina
fr immunoglobuline
en immunoglobulin

IMMUNOLOGIA. Cadascuna de les proteïnes, presents en el sèrum i en d'altres fluids corporals, sintetitzades pels limfòcits B i formades per dues cadenes polipeptídiques lleugeres i dues de pesants unides per ponts disulfur, que participen en la resposta immunitària.

immunologia *f*

es inmunología
fr immunologie
en immunology

IMMUNOLOGIA. Branca de la veterinària especialitzada en l'estudi del conjunt d'òrgans i funcions relacionats amb els mecanismes de resposta davant de la presència de microorganismes, toxines o antígens.

immunoprofilaxi f

es inmunoprofilaxis
fr immunoprophylaxie
en immunoprophylaxis

IMMUNOLOGIA. Profilaxi per mitjà de l'administració de vacunes o antisèrums.

immunosèrum m
veg. **antisèrum m****immunostimulant adj**

es inmunoestimulante
fr immunostimulant
en immunostimulant

IMMUNOLOGIA. Que estimula la resposta immunitària.

immunosupressió f

es inmunosupresión
fr immunosuppression
en immunosuppression

IMMUNOLOGIA. Supressió artificial de la resposta immunitària.

immunotolerància f

sin. compl. **tolerància immunitària f**

es inmunotolerancia; tolerancia inmunitaria
fr immunotolérance; tolérance immunitaire
en immunological tolerance; immunotolerance

IMMUNOLOGIA. Estat en què no es produeixen respostes immunitàries enfront d'un antigen específic.

impacció f

es impactación

fr impaction
en impaction

FISIOPATOLOGIA. Acumulació anormal d'ingesta sòlida a l'aparell digestiu que té dificultat de transitar cap al duodè.

impacció f

es impacción
fr impaction
en impaction

TRAUMATISMES. Fractura que provoca l'encast violent d'un fragment d'os dins d'un altre.

impetigen m

sin. compl. **piodèrmia del cadell f**

es impétigo
fr impétigo
en impetigo

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els gossos, causada per *Staphylococcus intermedius* i caracteritzada per l'aparició a la pell de vesícules i pústules aïllades o agrupades de diferents mides que contenen un líquid que, en assecar-se, dona lloc a crostes groguenques que cauen sense deixar cicatriu.

implant m

es implante
fr implant
en implant

CLÍNICA. Forma farmacèutica destinada a ésser introduïda sota la pell per tal de reabsorbir-se lentament.

implantació f

sin. compl. **nidació f**

es implantación; nidación
fr implantation; nidation
en implantation; nidation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fixació en la mucosa uterina d'un ou fecundat.

impotència *f*

es impotencia
fr impuissance
en impotence

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Incapacitat d'un mascle per a assolir l'erecció o mantenir-la prou temps en l'acoblament.

impressió *f*

es impresión; impronta
fr empreinte perceptive
en impression; imprinting

ETOLOGIA. Aprenentatge especialitzat que es produeix durant un període concret de la vida de l'animal, generalment poc després d'haver nascut, i que és relativament permanent.

Nota: Per exemple, el reconeixement de la pròpia espècie.

inactivació *f*

es inactivación
fr inactivation
en inactivation

CLÍNICA. Supressió de l'efecte patògen d'un germen o d'una toxina, conservant-ne solament les propietats útils en terapèutica.

inanició *f*

es inanición
fr inanition

en inanition; starvation

FISIOPATOLOGIA. Esgotament per manca persistent d'alimentació o no assimilació dels aliments.

inapetència *f* veg. **anorèxia *f***

incarceració *f*

es encarceración
fr incarcération
en incarceration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Fixació anormal d'un òrgan o d'una part d'un òrgan en un conducte o a través d'un orifici normal o patològic.

incidència *f*

es incidencia
fr incidence
en incidence; incident number

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de nous casos d'una malaltia que apareixen en una població de risc durant un període de temps.

Nota: Generalment s'expressa en un valor percentual.

incipient *adj*

es incipiente
fr incipiens
en incipient

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia que comença a manifestar-se.

incisió *f*

es incisión
fr incision

en incision

CLÍNICA. Acció i efecte de fendre teixits tous amb un instrument tallant.

incompatibilitat *f*

es incompatibilidad

fr incompatibilité

en incompatibility

CLÍNICA. Interacció negativa d'un medicament amb un altre.

incontinència *f*

es incontinencia

fr incontinence

en incontinence

FISIOPATOLOGIA. Incapacitat de controlar l'emissió d'una matèria biològica, com ara orina, femta o llet.

incoordinació *f*

es incoordinación

fr incoordination

en incoordination

FISIOPATOLOGIA. Incapacitat o dificultat de coordinar els diversos grups musculars per tal d'aconseguir un determinat moviment.

incrassant *m*

es incrasante

fr épaississant

en thickening agent

CLÍNICA. Fàrmac o agent que espesseix qualsevol substància, líquida o semilíquida, normal o patològica, en el cos d'un animal.

incrustador *m*

es espuela de apicultor

APICULTURA. Rodet que s'escalfa i es fa córrer per sobre els filferros del quadre en el moment de col·locar-hi el full de cera, de manera que la cera s'estova i queda fixada al filferro, que li fa de suport.

incubació *f*

es incubación; período de incubación

fr couvaion

en incubation period; sitting

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Període durant el qual els ocells d'una granja incuben els ous.

incubació *f*

es incubación

fr incubation

en incubation

BACTERIOLOGIA. Manteniment d'un cultiu microbiològic en condicions favorables perquè es desenvolupi.

incubació *f*

sin. compl. **covament *m***

es empolladura; incubación

fr couvaion; incubation

en brooding; hatching; incubation

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Acció d'incubar.

incubació artificial *f*

es incubación artificial

fr incubation artificielle

en artificial incubation

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a incubar els ous sense intervenció animal i que té com a objectiu augmentar-ne la

producció.

incubadora *f*

es incubadora
fr couveuse; incubateur
en incubator

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Aparell que manté els ous en unes condicions de temperatura i d'humitat adequades per tal de fer-los descloure posteriorment en l'eclosionadora.

incubar *v tr*

sin. compl. **covar** *v tr*

es empollar; incubar
fr couver; incubier
en incubate, to

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Col·locar-se un ocell sobre els ous per tal de transmetre'ls la calor necessària perquè es desenvolupi l'embrió.

incurabilitat *f*

es incurabilidad
fr incurabilité
en incurability; incurableness

PATOLOGIA. Qualitat de la malaltia que no pot ésser guarida.

indemne *adj*

es indemne
fr indemne
en disease free

EPIDEMIOLOGIA. Dit de l'animal, la població animal o la zona geogràfica lliure d'una determinada malaltia.

índex de fecunditat *m*

es índice de fecundidad
fr taux de fécondité
en fecundity rate

RAMADERIA. Índex de producció animal que indica el nombre de cries nascudes amb relació a la totalitat de femelles que han estat cobertes.

índex de fertilitat *m*

es índice de fertilidad
fr taux de fertilité
en fertility rate

RAMADERIA. Índex de producció animal que indica el nombre de femelles que han quedat prenyades amb relació a les que han estat cobertes.

índex de mortinatalitat *m*

es índice de mortinatalidad
fr taux de mortinatalité
en stillbirth rate

RAMADERIA. Índex de producció animal que indica el nombre de cries nascudes mortes, o que moren immediatament després de néixer, amb relació al total de naixements.

índex de prolificitat *m*

es índice de prolificidad
fr taux de prolificité
en prolificacy rate; prolificity rate

RAMADERIA. Índex de producció animal que indica el nombre de cries nascudes, vives o mortes, per part.

índex de selecció *m*

es índice de selección
fr index de sélection
en selection index

GENÈTICA. Mètode estadístic per a l'avaluació genètica dels individus que permet fer prediccions dels valors millorants dels candidats a partir de diferents fonts d'informació com ara els ascendents, els descendents o l'individu.

índex de transformació *m*

es índice de conversión; índice de transformación
fr taux de conversion
en conversion rate

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Paràmetre que indica la quantitat de quilos de pinso necessaris per a incrementar un quilo el pes d'un animal destinat a l'engreix.

indicació *f*

es indicación
fr indication
en prescription

CLÍNICA. Cas precís en el qual un medicament pot ésser administrat amb profit.

indigestió *f*

es indigestión
fr indigestion
en indigestion

FISIOPATOLOGIA. Trastorn funcional de l'aparell digestiu causat per qualsevol pertorbació de la digestió.

Nota: La denominació *indigestió* s'aplica principalment a qualsevol procés que afecti el rumen, el reticle i el llibret dels remugants, mentre que *maldigestió* se sol aplicar als monogàstrics.

indiot *m*

veg. gall dindi *m*

indiota *f*

veg. polla d'india *f*

indiotaire *m i f*

es pavero

RAMADERIA. Bricallaire de galls dindi.

individu *m*

es individuo
fr individu
en individual

GENÈTICA. Cadascun dels éssers organitzats i independents respecte de l'espècie a què pertanyen.

indomable *adj*

sin. compl. **indomtable *adj***

es indomable
fr indomptable
en indomitable

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic que no es deixa domar.

indomesticable *adj*

es indomesticable
fr inapprivoisable
en untamable

RAMADERIA. Dit de l'animal salvatge que no es deixa domesticar.

indòmit -a *adj*

es indómito
fr indompté
en indomitable

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic que no està domat.

indomtable *adj*
veg. **indomable** *adj*

inducció *f*

es inducción
fr induction
en induction

CLÍNICA. Període inicial d'una anestèsia general que correspon al pas de l'estat de vigília al de son.

inducció d'ovulació *f*

es inducción de ovulación
fr induction de l'ovulation; stimulation ovarienne
en ovarian stimulation

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Tècnica reproductiva que consisteix a estimular el procés d'ovulació d'una femella per tal d'aconseguir la fecundació o òvuls per a la fecundació *in vitro*.

inducció de zel *f*

es inducción de celo
fr induction de l'oestrus
en estrus induction

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Tècnica reproductiva que consisteix a estimular el zel en una femella, de manera natural o artificial.

Nota: Quan es vol fecundar una femella aquesta tècnica s'aplica juntament amb la inducció d'ovulació.

induració *f*

es induración

fr induration
en induration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Enduriment d'un teixit per l'efecte d'un procés patològic.

industrial *adj*

es industrial
fr industriel
en industrial

RAMADERIA. Dit de la ramaderia que es practica com a activitat empresarial amb un gran nombre d'animals especialitzats de raça pura o fruit d'encreuaments de races pures, alimentats d'una manera completa i equilibrada, en unes instal·lacions adequades i amb un maneig molt acurat, i que genera rendiments alts.

infart *m*

es infarto
fr infarctus
en infarct

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi isquèmica causada per l'oclusió de l'aportació sanguínia arterial o del drenatge venós d'un òrgan o d'una part d'un òrgan.

infecció *f*

es infección
fr infection
en infection

EPIDEMIOLOGIA. Invasió d'un animal per un agent patògen capaç de multiplicar-s'hi i de provocar-li una malaltia.

infecció inaparent *f*
veg. **infecció subclínica** *f*

infecció oportunista *f*

es infección oportunista
fr infection opportuniste
en opportunistic infection

EPIDEMIOLOGIA. Infecció produïda per agents que normalment no són patògens, que es dóna en hostes immunodeprimits per l'acció de fàrmacs o afectats per una malaltia immunodepressora.

infecció primària *f*

veg. **primoinfecció *f***

infecció subclínica *f*

sin. compl. **infecció inaparent *f***

es infección inaparente; infección subclínica
fr infection inapparente; infection subclinique
en inapparent infection; subclinical infection

EPIDEMIOLOGIA. Infecció que no es manifesta per símptomes perceptibles i que es pot detectar a través de proves complementàries.

infecció -osa *adj*

sin. **infectiu -iva *adj***

es infeccioso; infectivo
fr infectieux
en infectious; infective

EPIDEMIOLOGIA. Que produeix infecció.

infecció -osa *adj*

es infeccioso
fr infectieux
en infectious

EPIDEMIOLOGIA. Comunicable o causat per infecció.

infecciositat *f*

sin. compl. **infectivitat *f***

es infecciosidad; infectividad
fr infectiosité; infectivité
en infectiosity; infectivity

EPIDEMIOLOGIA. Capacitat d'un agent infecciós per a penetrar, sobreviure i multiplicar-se en un hoste.

infectabilitat *f*

es infectabilidad
fr infectabilité
en infectibility

EPIDEMIOLOGIA. Possibilitat que té un hoste de ser infectat.

infectiu -iva *adj*

sin. **infecció -osa *adj***

infectivitat *f*

veg. **infecciositat *f***

infertilitat *f*

es infertilidad
fr infertilité
en infertility

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Esterilitat transitòria.

infestació *f*

es infestación
fr infestation
en infestation

PARASITOLOGIA. Infecció causada per un ectoparàsit.

infiltració *f*

es infiltración
fr infiltration
en infiltration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Difusió o acumulació en un teixit d'una substància o d'una estructura cel·lular no normal o en quantitats excessives.

infiltració adiposa *f*

veg. **lipomatosi *f***

infiltració grassa *f*

veg. **lipomatosi *f***

inflamació *f*

es inflamación
fr inflammation
en inflammation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Reacció del teixit connectiu com a resposta a una agressió física, química o infecciosa, que serveix per a eliminar, diluir o encerclar l'agent agressiu i els teixits lesionats, i que es caracteritza per enrogiment, dolor, calor i tumefacció.

inflament *m*

veg. **meteorisme *m***

inflat -ada *adj*

es hinchado
fr floconneux
en bombastic; inflated; turgid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Dit del gra de cereal o del pinso que ha estat sotmès al procés d'expansió.

inflor *f*

veg. **tumefacció *f***

influença aviària *f*

sin. **pesta aviària *f***
sin. compl. **grip del pollastre *f***

es gripe aviar; influenza aviar; peste aviar
fr influenza aviaire; peste aviaire
en avian influenza; fowl plague

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta principalment els pollastres però també els galls dindi, les oques i els ànecs, causada per un virus del gènere *Influenzavirus*, tipus A, i caracteritzada per signes que van des d'una lleugera disminució del nombre d'ous, diarrea verdosa, cianosi i edema del cap, de la cresta i de la barba, fins a una infecció fulminant que afecta el sistema nerviós central.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

influença equina *f*

sin. compl. **grip equina *f***

es gripe equina; influenza equina
fr grippe équine; influenza équine
en equine influenza; Newmarket cough

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta els cavalls, causada per un virus del gènere *Influenzavirus*, tipus A, i caracteritzada per febre, tos, fluix nasal, fatiga i pèrdua de la gana.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

influença porcina *f*

sin. compl. **grip porcina *f***

es gripe porcina; influenza porcina
fr grippe porcine; influenza du porc
en hog flu; swine influenza

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta els porcs, especialment els garrins, causada per un virus del gènere *Influenzavirus*, tipus A, i caracteritzada per catarro de les vies respiratòries, broncopneumònia, depressió, anorèxia, debilitat muscular i postració.

Nota: És una zoonosi.

Influenzavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Orthomyxoviridae* amb un serotip important en veterinària, el tipus A, que inclou l'agent de la influença aviària, de la influença equina i de la influença porcina.

infusió *f*

es infusión
fr infusion
en infusion

CLÍNICA. Administració continuada d'una solució o una suspensió, normalment per via intravenosa.

ingesta *f*

es ingesta
fr ingeste
en intake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Conjunt d'aliments sòlids i líquids que un animal s'introdueix a les vies digestives a través de la boca.

ingestió *f*

es ingestión
fr ingestion
en ingestion

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Introducció d'aliments o d'alguna altra matèria o substància a les vies digestives a través de

la boca.

ingredient *m*

es ingrediente
fr ingrédient
en ingredient

BROMATOLOGIA. Qualsevol substància utilitzada en la fabricació o en la preparació d'un producte alimentós, inclosos els additius alimentaris, que es troba present en el producte acabat, encara que sigui en una forma modificada.

inhalació *f*

es inhalación
fr inhalation
en inhalation

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via pulmonar, consistent en una substància vaporitzada.

inhalador *m*

es inhalador
fr inhalateur
en inhaler

CLÍNICA. Aparell emprat en l'administració de les inhalacions.

inhibició larvària *f* veg. **hipobiosi *f***

inhibició social *f*

es inhibición social
fr inhibition sociale
en social inhibition

ETOLOGIA. Supressió d'una conducta específica per la influència d'una altra conducta provinent d'altres individus.

iniciador *m*
veg. pinso d'iniciació *m*

injecció *f*

es inyección
fr injection
en injection

CLÍNICA. Introducció a l'interior de l'organisme d'una solució o suspensió estèril per mitjà d'una xeringa o d'instruments adequats.

injectable *m*

es inyectable
fr injectable
en injectable

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per injecció.

innocu -òcua *adj*

es inocuo
fr inoffensif
en innocuous

CLÍNICA. Que no és nociu.

innocuïtat *f*

es inocuidad
fr innocuité
en food safety

BROMATOLOGIA. Qualitat dels aliments que garanteix que no causaran cap dany al consumidor si es preparen o consumeixen d'acord amb l'ús a què estan destinats.

inòcul *m*

es inóculo
fr inoculum
en inoculum

BACTERIOLOGIA. Material utilitzat per a iniciar un cultiu microbiològic.

inoculació *f*

es inoculación
fr inoculation
en inoculation

CLÍNICA. Introducció en l'organisme d'un animal, per vies naturals o artificials, de microorganismes patògens vius, morts o atenuats, amb finalitats terapèutiques, diagnòstiques o experimentals.

insalivació *f*

es insalivación
fr insalivation
en insalivation

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Impregnació dels aliments amb saliva dins la cavitat bucal durant la masticació.

Insecta

PARASITOLOGIA. Classe del filum *Arthropoda* integrada per individus amb el cos dividit en cap, tòrax i abdomen i proveït de tres parells de potes, un parell d'antenes i un parell o dos parells d'ales, o bé cap, i que presenten sexes separats i metamorfosis completes o incompletes.

Nota: Els ordres més importants d'aquesta classe són *Diptera*, *Hemiptera*, *Phthiraptera* i *Siphonaptera*, i els seus individus reben el nom d'*insectes*.

insectació *f*

es insectación
fr infestation par insectes

en insect infestation

BROMATOLOGIA. Contaminació d'un aliment per insectes.

insecte *m*

es insecto
fr insecte
en insect

PARASITOLOGIA. Individu de la classe *Insecta*.

inseminació *f*

es inseminación
fr insémination
en insemination

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Introducció de l'esperma dins l'aparell genital d'una femella.

inseminació artificial *f*

sin. compl. **teleogènesi *f***

es inseminación artificial; teleogénesis
fr insémination artificielle
en artificial insemination

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a dipositar l'esperma d'un mascle, normalment d'alt valor genètic, dins l'aparell genital d'una femella mitjançant una pipeta d'inseminació per tal de fecundar-la.

insensibilització *f*

es insensibilización
fr insensibilisation
en desensitization

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Pèrdua de sensibilitat o de consciència d'un animal durant la fase d'atordiment.

insensibilització *f*

es insensibilización
fr insensibilisation
en anesthetization

CLÍNICA. Producció d'absència de percepcions sensibles o sensorials mitjançant l'administració d'anestèsics o narcòtics.

insidiós -osa *adj*

es insidioso
fr insidieux
en insidious

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia que no presenta els símptomes característics.

insolació *f*

sin. compl. **heliosi *f***

es heliosis; insolación
fr insolation
en heliosis; insolation; sunstroke

TRAUMATISMES. Traumatisme provocat per l'exposició perllongada als raigs solars, que es pot manifestar en forma de febrada, cefàlia, vertigen, al·lucinacions, desvari i coma.

inspecció *f*

es inspección
fr inspection
en inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Revisió i avaluació sistemàtica dels registres, les instal·lacions, les condicions i d'altres dades practicada per un veterinari o un inspector oficials, a fi de determinar que una granja, un establiment alimentari o un

escorxador i els seus productes compleixen la normativa.

inspecció *f*

es inspección
fr inspection
en inspection

CLÍNICA. Examen visual d'un animal, d'algun dels seus òrgans o de les seves regions.

inspecció aleatòria *f*

es inspección aleatoria
fr inspection aléatoire
en random inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Inspecció veterinària practicada en una granja o un establiment alimentari com a resultat d'un mostratge estadístic.

inspecció *ante mortem* *f*

es inspección *ante mortem*
fr inspection *ante mortem*
en *ante mortem* inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Inspecció veterinària obligatòria d'animals vius destinats al sacrifici quan fa menys de 24 hores que han arribat a l'escorxador, per tal de comprovar que no estan excitats, cansats o ferits, no presenten símptomes de malaltia o de perturbació del seu estat que facin la carn no apta per al consum humà i no hi ha la sospita que són portadors d'una zoonosi o que se'ls han administrat fàrmacs.

Nota: El veterinari oficial efectua aquesta inspecció, generalment, per a comprovar que els animals es troben en un estat normal.

inspecció d'aliments *f*

es inspección de alimentos
fr inspection des produits alimentaires
en food inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Examen extern d'un aliment practicat per un inspector oficial per tal de comprovar si presenta alteracions organolèptiques.

inspecció dirigida *f*

es inspección dirigida
fr inspection dirigée
en directed inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Inspecció veterinària practicada en una granja o un establiment alimentari davant la sospita de l'existència d'alguna irregularitat.

inspecció *in vivo* *f*

es inspección *in vivo*
fr inspection *in vivo*
en *in vivo* inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Inspecció d'animals vius practicada per un veterinari oficial o per un veterinari habilitat, generalment a les instal·lacions d'una granja.

inspecció *post mortem* *f*

es inspección *post mortem*
fr inspection *post mortem*
en *post mortem* inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Inspecció veterinària obligatòria en un escorxador de totes les parts de l'animal sacrificat, inclosa la sang, immediatament després del sacrifici, que permet verificar si són aptes per al consum humà.

inspecció veterinària *f*

es inspección veterinaria

fr inspection vétérinaire
en veterinary inspection

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Inspecció practicada per un veterinari oficial.

inspector -a d'aliments *m i f*

es inspector de alimentos

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Veterinari oficial que exerceix funcions de vigilància i control sanitari en establiments alimentaris.

Nota: És la denominació utilitzada per l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

inspector -a oficial *m i f*

es inspector oficial
fr inspecteur officiel
en official inspector

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Tècnic designat per les autoritats sanitàries que exerceix funcions de vigilància i control en establiments alimentaris.

inspector -a veterinari -ària *m i f* veg. **veterinari -ària oficial** *m i f*

instal·lació de munyida *f*

es instalación de ordeño
fr installation de traite
en milking installation; milking plant

RAMADERIA. Conjunt d'aparells i de dispositius per a muntir mecànicament el bestiar, especialment les vaques.

instint *m*

es instinto
fr instinct
en instinct

ETOLOGIA. Sèrie estereotipada d'accions que són semblants en tots els membres d'una mateixa espècie.

insuficiència *f*

es insuficiencia
fr insuffisance
en insufficiency

FISIOPATOLOGIA. Estat d'inferioritat fisiològica d'un sistema, un aparell, un òrgan, una glàndula, etc., per complir íntegrament les seves funcions.

Nota: Per exemple, *insuficiència cardíaca*, *insuficiència circulatoria*, *insuficiència hepàtica*, *insuficiència respiratòria*, *insuficiència renal*.

insuflació *f*

es insuflación
fr insufflation
en insufflation

CLÍNICA. Introducció d'un gas, un líquid o un sòlid polvoritzat a l'interior d'una cavitat orgànica mitjançant un corrent d'aire.

insulina *f*

es insulina
fr insuline
en insulin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per les cèl·lules beta dels illots de Langerhans del pàncrees en resposta a la hiperglucèmia, que fonamentalment optimitza l'emmagatzematge d'energia potenciant la formació de glicogen i de triglicèrids.

intensitat de selecció *f*

es intensidad de selección

fr intensité de sélection
en selection intensity

GENÈTICA. Mesura que expressa la superioritat dels animals seleccionats com a reproductors respecte del total de la població.

Nota: El seu símbol és *i*. S'expressa en termes de desviació estàndard.

intensiu -iva *adj*

es intensivo
fr intensif
en intensive

RAMADERIA. Dit del sistema de cria o explotació del bestiar o l'aviram que es practica en instal·lacions tancades, amb la utilització de pinso per a l'alimentació, per tal d'aconseguir un rendiment productiu molt elevat.

interacció gènica *f*

es interacción génica
fr interaction génique
en gene interaction

GENÈTICA. Interacció entre al·lels d'un mateix locus o de loci diferents d'un genotip determinat, que contribueix a la manifestació d'un fenotip particular.

intercurrent *adj*

es intercurrente
fr intercurrent
en intercurrent

FISIOPATOLOGIA. Dit de la malaltia que es presenta en el curs d'una altra i que la modifica en un grau més o menys elevat.

interferó *m*

es interferón
fr interféron
en interferon

IMMUNOLOGIA. Citocina sintetitzada per algunes cèl·lules en resposta a infeccions víriques o agents patògens intracel·lulars.

intergenèric -a *adj*

es intergenérico
fr intergénérique
en intergeneric

GENÈTICA. Dit de l'individu híbrid produït per dues espècies de gènere diferent.

interleucina *f*

es interleucina; interleuquina
fr interleukine
en interleukin

IMMUNOLOGIA. Citocina que transmet senyals entre les cèl·lules del sistema immunitari i que n'indueix la multiplicació i diferenciació.

intermissió *f*

es intermisión
fr intermission
en intermission

FISIOPATOLOGIA. Període de cessació temporal de la febre entre dos paroxismes.

interval generacional *m*

es intervalo entre generaciones
fr intervalle de génération
en generation interval

GENÈTICA. Mitjana d'edat dels genitors un cop ha nascut tota la seva descendència.

Nota: El seu símbol és *L*. En producció animal,

només es comptabilitza la descendència seleccionada.

intervenció quirúrgica *f*
veg. **operació** *f*

intoxicació *f*
sin. compl. **toxicosi** *f*

es intoxicación; toxicosis
fr intoxication; toxicose
en intoxication; poisoning; toxicosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia causada per l'acció de substàncies tòxiques en l'organisme.

Nota: Entre els diferents tipus d'intoxicació que tenen denominació específica destaquen la *creatoxicosi* (per la carn amb toxines), l'*equisetosi* (per la planta *Equisetum arvense*), el *favisme* (pels fruits i les flors de la favera), la *fluorosi* (per fluor), el *fosforisme* (per fòsfor), el *iodisme* (per iode), el *latirisme* o *lupinosi* (per guixes), el *mercurialisme* (per preparats mercurials), el *pteridisme* (per *Pteridium aquilinum*), la *rafània* (per llavors de rave silvestre), el *saturnisme* (per plom), la *selenosi* (per seleni) i la *siderosi* (per ferro).

intoxicació alimentària *f*

es intoxicación alimentaria
fr intoxication alimentaire
en food poisoning

BROMATOLOGIA. Intoxicació causada per una substància tòxica, de naturalesa química o microbiana, present de forma accidental en els aliments.

intradermoreacció *f*
veg. **dermoreacció** *f*

intramuscular *adj*

es intramuscular
fr intramusculaire
en intramuscular

CLÍNICA. Dit del mètode terapèutic que s'aplica dins del teixit muscular.

intravasació *f*

es intravasación
fr pénétration intravasculaire
en intravasation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Entrada de qualsevol substància estranya en el corrent sanguini.

intravenós -osa *adj*

es intravenoso
fr intraveineux
en intravenous

CLÍNICA. Dins del mètode terapèutic que s'aplica dins de les venes.

introgressió *f*

es introgresión
fr introgression
en introgression

GENÈTICA. Programa d'encreuaments que utilitza els retroencreuaments per a introduir un o diversos gens en una de les poblacions o per a aconseguir un encreuament absorbent.

intubació *f*

es intubación
fr intubation
en intubation

CLÍNICA. Introducció d'una cànula, un tub o una sonda en un conducte, un òrgan buit o una cavitat orgànica.

intumescència *f*

veg. **tumefacció** *f*

intussuscepció *f*

veg. **invaginació** *f*

invaginació *f*

sin. compl. **intussuscepció** *f*

es intususcepción; invaginación

fr intussusception; invagination

en intussusception; invagination

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Penetració d'una part d'un òrgan dins d'una part adjacent d'un altre òrgan o d'ell mateix, a la manera d'un dit de guant, que provoca una oclusió.

Nota: Es diu, especialment, de l'intestí.

inviabile *adj*

es inviable

fr non-viable

en nonviable

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Dit del fetus que no pot viure fora de l'úter.

involució uterina *f*

es involución uterina

fr involution utérine

en involution of uterus

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Retorn progressiu de l'úter a la seva dimensió normal en el postpart.

iode *m*

es iodo; yodo

fr iode

en iodine

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que té

una funció indispensable en la síntesi de la tirosina, la qual controla el nivell del metabolisme.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de sal iodada i calci iodat.

ionoforesi *f*

sin. compl. **iontoforesi** *f*

es iontoforesis

fr iontophorèse

en iontophoresis

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a introduir ions de sals solubles en els teixits del cos d'un animal mitjançant un corrent elèctric.

Nota: És un tipus d'electroteràpia.

iontoforesi *f*

veg. **ionoforesi** *f*

irradiació *f*

es radiación

fr irradiation

en irradiation

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a aplicar radiacions, especialment ionitzants, al cos d'un animal amb finalitats terapèutiques o diagnòstiques.

Nota: És un tipus de radioteràpia.

irradiació *f*

es irradiación

fr ionisation; irradiation

en irradiation

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a sotmetre'ls a radiacions ionitzants a fi de destruir-ne o inactivar-ne gran part dels microorganismes, o d'impedir la germinació

en el cas de determinats vegetals.

irrigació *f*

es irrigación
fr irrigation
en irrigation

CLÍNICA. Aplicació d'un corrent d'aigua o d'una solució aquosa en una part del cos o en una ferida per rentar-la, desinfectar-la o amb una finalitat terapèutica.

irrigador *m*

es irrigador
fr irrigateur
en irrigator

CLÍNICA. Aparell per a practicar irrigacions.

isabela *adj*

es isabela
fr isabelle
en isabella

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és crema.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i els gossos. Els equins que tenen el pelatge isabela tenen les extremitats, la crinera i la cua negres.

Isospora

sin. compl. ***Cystoisospora***

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous coccidis de la família *Eimeriidae*, de cicle directe, transmesos per via fecal-oral o per ingestió d'algun hoste paratènic, caracteritzats per produir ooquistes que, un cop esporulats, presenten dos esporocists amb quatre esporozoïts a cadascun, localitzats generalment a l'intestí dels porcs, els gossos i els gats, i agents d'isopporosi.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Isospora canis* i *Isospora ohioensis* en els gossos, *Isospora felis* i *Isospora rivolta* en els gats, i *Isospora suis* en els porcs.

isopporosi *f*

es isosporosis
fr isosporose
en isosporosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Coccidiosi que afecta els porcs, els gossos i els gats, causada per diverses espècies de coccidis del gènere *Isospora* (*Isospora canis*, *Isospora felis*, *Isospora ohioensis*, *Isospora rivolta* i *Isospora suis*) i caracteritzada per enteritis i diarrea.

isostenúria *f*

es isostenuria
fr isosthénurie
en isosthenuria

FISIOPATOLOGIA. Estat d'insuficiència renal en el qual es produeix una fallida total de les funcions tubulars de concentració i dilució de l'orina, de manera que la concentració osmòtica d'aquesta s'aproxima a la de la sang.

isquèmia *f*

es isquemia
fr ischémie
en ischemia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Disminució o alentiment de la circulació sanguínia en una zona determinada, causada per una vasoconstricció, per la destrucció d'un vas sanguini o per un èmbol.

isquidrosi *f*

veg. anhidrosi *f*

-itis

es -itis

fr -ite

en -itis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sufix que indica inflamació d'una part del cos.

Nota: Per exemple, *acrodermatitis* (de la pell de les extremitats), *adenitis* (d'una glàndula), *adrenitis* (de les glàndules adrenals), *aerosaculitis* (dels sacs aeris), *albuginitis* (de l'albugínia testicular), *alveolitis* (dels alvèols dentals), *amigdalitis* (de les amígdals), *amniotitis* (de l'amni), *angiodermatitis* (dels vasos de la pell), *anitis* (de l'anús), *apofisitis* (d'una apòfisi), *arteritis* (d'una artèria), *artritis* (de les articulacions), *balanopostitis* (del penis i el prepuci), *blefaritis* (de les parpelles), *blefaroconjuntivitis* (de les parpelles i la conjuntiva ocular), *bronquiolitis* (dels bronquióls), *bronquitis* (dels bronquis), *bursitis* (d'una bossa serosa o de la bossa de Fabrici de l'aviram), *cervicovaginitis* o *cervicocolpitis* (del cèrvix i la vagina), *cistitis* (de la bufeta de l'orina), *colangiohepatitis* (dels conductes biliars i el fetge), *colangitis* (dels conductes biliars), *colecistitis* (de la vesícula biliar), *colitis* (del còlon), *condritis* (del cartílag), *conjuntivitis* (de la conjuntiva ocular), *coroiditis* (de la membrana corioide), *dacrioadenitis* (de la glàndula lacrimal), *dermatitis* (de la pell), *discospondilitis* (d'un disc intervertebral i una vèrtebra), *encefalitis* (de l'encèfal), *encefalomielitis* (de l'encèfal i la medul·la espinal), *endocarditis* (de l'endocardi), *endoftalmitis* (de la part interna de l'ull), *endometritis* (de l'endometri), *enteritis* (de l'intestí), *enterocolitis* (de l'intestí prim i el còlon), *ependimitis* (de l'epèndima), *epidermitis* (de l'epidermis), *epididimitis* (de l'epidídim), *esofagitis* (de l'esòfag), *esplenitis* (de la melsa), *espondilitis* (de les vèrtebres), *esteatitis* (del greix), *estomatitis* (de la boca), *faringitis* (de la faringe), *flebitis* (d'una vena), *ganglionitis* (dels ganglis nerviosos), *gastritis* (de l'estómac), *gastroenteritis* (de l'estómac i l'intestí prim), *gingivitis* (de les genives), *glomerulonefritis* (dels glomèruls), *glossitis* (de la llengua), *hepatitis* (del fetge), *ileitis* (de l'ili), *iridociclitis* (de l'iris i el cos ciliar), *laringitis* (de la laringe), *leucoencefalitis* (de la substància blanca de l'encèfal), *limfadenitis* (dels ganglis limfàtics), *limfangitis* (dels vasos limfàtics), *mastitis* o *mamitis* (de la glàndula mamària), *meningitis* (de

les meninges), *meningoencefalitis* (de les meninges i l'encèfal), *meningoencefalomielitis* (de les meninges, l'encèfal i la medul·la espinal), *metritis* (de l'úter), *mielitis* (de la medul·la espinal), *miitis* o *miositis* (del teixit muscular), *miocarditis* (del miocardi), *nefritis* (del ronyó), *neuritis* (dels nervis perifèrics), *orquitis* (del testicle), *osteartritis* (de l'os i l'articulació), *osteïtis* (dels ossos), *osteochondritis* (de l'os i el cartílag articular), *osteomielitis* (de la medul·la òssia), *otitis* (de l'orella), *ovaritis* o *oovoforitis* (de l'ovari), *pancreatitis* (del pàncrees), *panniculitis* (del panicle adipós), *pericarditis* (del pericardi), *periostitis* (del periosti), *peritonitis* (del peritoneu), *pielonefritis* (de la pelvis renal), *pionefritis* (del ronyó), *placentitis* (de la placenta), *pleuritis* (de la pleura), *pododermatitis* (de la membrana queratògena del casc dels èquids o dels ungles dels remugants o de la cara plantar de les potes de qualsevol animal), *poliarteritis* o *panarteritis* (de les artèries), *proctitis* (del recte), *prostatitis* (de la pròstata), *queratitis* (de la còrnia), *queratoconjuntivitis* (de la còrnia i la conjuntiva ocular), *radiculitis* (de les arrels dels nervis espinals), *reticulitis* (del reticle), *reticulopericarditis* (del reticle i el pericardi), *reticuloperitonitis* (del reticle i el peritoneu), *retinitis* (de la retina), *rinitis* (de la cavitat nasal), *rumenitis* (del rumen), *salpingitis* (de les trompes de Fal·lopi), *serositis* (de la serosa), *sialoadenitis* (de la glàndula salival), *sinovitis* (de la membrana sinovial), *sinusitis* (dels sins), *tendinitis* (del tendó), *tenosinovitis* (del tendó i la beina sinovial), *tiflitis* (del cec), *tiflocolitis* (del cec i el còlon), *tiroiditis* (de les glàndules tiroides), *traqueïtis* (de la tràquea), *ureteritis* (de l'urèter), *uretritis* (de l'uretra), *uveïtis* (de la corioide, l'iris i el cos ciliar), *vasculitis* (d'un vas sanguini), *ventriculitis* (dels ventricles cerebrals) i *vulvovaginitis* (de la vulva i la vagina).

Ixodes

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Ixodidae*, ectoparàsits hematòfags de diferents espècies animals, agents d'ixodidiosi i, algunes espècies, transmissores dels agents de diverses babesiosis i de la malaltia de Lyme.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Ixodes ricinus* (que en els estadi imadurs parasita micromamífers i ocells i, en l'estadi adult, vaques, ovelles i cabres), i *Ixodes canisuga* i *Ixodes hexagonus* (que en l'estadi

adult parasiten principalment carnívors silvestres).

ixòdid *m*

sin. compl. **paparra dura** *f*

es garrapata dura; ixódido
fr ixodidé; tique dure
en hard tick; ixodid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Ixodidae*.

Ixodidae

PARASITOLOGIA. Família d'àcars del subordre *Metastigmata* ectoparàsits hematòfags de mamífers i ocells, caracteritzats per presentar un escut sobre la cara dorsal del cos, que n'ocupa tota la superfície en els mascles però només una petita zona en les larves, les nimfes i les femelles, cosa que permet que el cos se'ls dilati considerablement quan s'alimenten de sang, i que són agents d'ixodidosi i vectors importants de malalties provocades per protozous, bacteris i virus.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta família són *Amblyomma*, *Boophilus*, *Dermacentor*, *Haemaphysalis*, *Hyalomma*, *Ixodes* i *Rhipicephalus*, i els seus individus reben el nom d'ixòdids o paparres dures.

ixodidosi *f*

es ixodidosis
fr ixodidose
en ixodidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta els mamífers i els ocells, causada per diverses espècies de paparres de la família *Ixodidae*.

Nota: És una zoonosi.

jaç *m*

es yacija
fr litière
en litter

RAMADERIA. Material porós i tou disposat a terra perquè el bestiar i l'aviram s'hi ajegui al damunt i per absorbir la humitat de les dejeccions i les transpiracions.

jaça *f*

es cercado
fr clôture
en fence

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Prat de muntanya delimitat amb tanques on sojorna el bestiar, especialment a l'estiu.

jerarquia *f*

es jerarquía
fr hiérarchie
en hierarchy

ETOLOGIA. Expressió del conjunt de totes les relacions de dominància i subordinació que s'estableixen en un grup i que es fa a través d'interaccions agressives que, un cop establertes, tendeixen a ser estables i a configurar un ordre social dins del grup.

jóc *m*

sin. compl. **joca** *f*; **joquer** *m*; **joquiner** *m*

es aseladero; aselador
fr juchoir
en roost

RAMADERIA. Lloc on va a dormir l'aviram.

joca *f*
veg. **jóc** *m*

jòneg -nega *m i f*

es becerro
fr génisse [f]; génisson [f]; taurillon [m]
en yearling; young bull [m]; young heifer [f]

RAMADERIA. Boví jove, de menys de dos anys.

joquer *m*
veg. **jóc** *m*

joquiner *m*
veg. **jóc** *m*

junyir *v tr*

es enyugar; uncir
fr atteler au joug
en yoke, to

RAMADERIA. Unir dos animals de tir amb un jou perquè estirin un vehicle o un objecte pesant, o arrosseguin una eina agrícola.

Klebsiella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, gramnegatius, immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Klebsiella pneumoniae*, amb les subespècies *Klebsiella pneumoniae* subsp. *oxytoca*, *Klebsiella pneumoniae* subsp. *ozaenae*, *Klebsiella pneumoniae* subsp. *pneumoniae* i *Klebsiella pneumoniae* subsp. *rhinoscleromatis* (agents d'avortaments en les egües, de mastitis, de processos respiratoris i urinaris i, juntament amb *Taylorella equigenitalis*, de la metritis contagiosa equina).

Klossiella

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous de la subclasse *Coccidia*, subordre *Adeleina*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Klossiella equi* (possiblement transmesa per la ingestió d'espocists presents en l'orina i localitzada a l'epiteli dels túbuls renals dels equins). Alguns autors inclouen aquest gènere dins el grup dels coccidis, tot i que no pertany al subordre *Eimeriina*.

Knemidocoptes

sin. compl. ***Cnemidocoptes***

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*, ectoparàsits no hematòfags de diferents espècies d'ocells, caracteritzats per ser petits i arrodonits i tenir les potes curtes.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Knemidocoptes laevis gallinae* (localitzada en el cos de les gallines i agent de la sarna nemidocòptica) i *Knemidocoptes mutans* (localitzada en les potes i el bec de les gallines i altres fasianiformes, i agent de la sarna nemidocòptica).

labròcit *m*

veg. **mastòcit** *m*

laceració *f*

es laceración
fr lacération
en laceration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió produïda per l'esquinç d'un teixit.

lactació *f*

veg. **alletament** *m*

lactació *f*

es lactación
fr lactation
en lactation

RAMADERIA. Període de producció de les

femelles lleteres que va des del part fins a l'eixugada.

lactagog *m*
veg. **galactagoc** *m*

lactància *f*
veg. **alletament** *m*

lactar *v tr*
veg. **alletar** *v tr*

lactífug *m*

es lactífugo
fr lactifuge
en lactifugue

CLÍNICA. Fàrmac o agent que inhibeix la secreció de llet.

lactoflavina *f*
veg. **vitamina B₂** *f*

lactosa *f*

es lactosa
fr lactose
en lactose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid disacàrid format per glucosa i galactosa, que es troba a la llet.

lagomorfs *m pl*

es lagomorfos
fr lagomorphes
en *Lagomorpha*

RAMADERIA. Ordre de la classe dels mamífers, integrat per individus molt afins als rosegadors, de marxa plantígrada, sense ullals i amb incisives de creixement

continu, que comprèn, entre d'altres, els lepòrids.

laminitis *f*
sin. compl. **enfusadura** *f*

es infosura; laminitis
fr fourbure
en founder; laminitis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia que afecta especialment el bestiar equí i el boví i que consisteix en la inflamació de les làmines sensibles de les peülles.

lanífer -a *adj*

es lanífero
fr lanifère; lanigère
en wool-bearing

RAMADERIA. Dit de l'animal que produeix llana.

laringotraqueïtis infecciosa aviària *f*

es laringotraqueïtis infecciosa aviar
fr laryngotrachéite infectieuse aviaire
en avian infectious laryngotracheitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els pollets i els faisans, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per dispnea, tos i raneres amb inflamació hemorràgica de la laringe i de la tràquea en el seu terç superior.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

larva *f*
veg. **fase larvària** *f*

larva *f*

es larva
fr larve
en larva

PARASITOLOGIA. Primera fase larvària de les abelles i d'alguns artròpodes, com ara els àcars, les paparres i els dípters, compresa entre l'ou i la nimfa.

larvat -ada *adj*

es larvado
fr larvé
en larval; larvate

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia que es presenta sense cap simptomatologia clara o que té un curs pràcticament asimptomàtic.

latència *f*

veg. **període de latència** *m*

latent *adj*

es latente
fr latent
en latent

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia que encara no ha començat i en què el possible desencadenant es troba en espera dins l'organisme.

lavatge *m*

es lavado
fr lavage
en lavage

CLÍNICA. Irrigació per a rentar un òrgan cavitari mitjançant un corrent de líquid desinfectant introduït a través d'una sonda o un catèter.

Lawsonia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, gramnegatiu, immòbils i microaeròfils, que només creixen en cultius cel·lulars.

Nota: L'única espècie d'aquest gènere és *Lawsonia intracellularis* (agent d'ileïtis proliferativa).

laxant *m*

sin. compl. **catàrtic** *m*; **solutiu** *m*

es catártico; laxante; solutivo
fr cathartique; laxatif
en cathartic; laxative

CLÍNICA. Fàrmac o agent que afavoreix l'evacuació intestinal.

laxitud *f*

es laxitud
fr laxité
en laxity

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Manca de tensió de les fibres elàstiques d'un teixit.

lector *m*

es lector
fr lecteur
en reader

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Dispositiu que permet llegir un microxip sense haver-lo d'extreure del cos de l'animal que el conté.

Leishmania

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoos flagel·lats del subfilum *Mastigophora*, família *Trypanosomatidae*, de cicle indirecte, transmesos per la picada de dípters nematòcers que actuen com a

hostes intermediaris, principalment del gènere *Phlebotomus*, localitzats en forma d'amastigot en els hostes mamífers i de promastigot en els vectors o en cultius.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Leishmania infantum* (localitzada a l'interior de macròfags i altres cèl·lules del sistema mononuclear fagocitari de diversos òrgans, principalment dels gossos, i agent de leishmaniosi).

leishmaniosi f

es leishmaniosis
fr leishmaniose
en leishmaniosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta principalment els gossos, causada per diverses espècies de flagel·lats del gènere *Leishmania* i caracteritzada per anèmia, hepatomegàlia, inflamació dels ronyons i, a vegades, úlceres a l'estómac i a la pell.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

Lentivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Retroviridae* que inclou l'agent de l'anèmia infecciosa equina, de l'artritis/encefalitis caprina, de la immunodeficiència felina i del maedi-visna.

lepòrids m pl

es lepóridos
fr léporides; léporidés
en *Leporidae*

RAMADERIA. Família de l'ordre dels lagomorfs integrada per individus d'orelles llargues i estretes, cua curta i extremitats posteriors més potents i llargues que les anteriors, que comprèn la llebre i el conill.

Leporipoxvirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Poxviridae* que inclou l'agent de la mixomatosi.

Leptospira

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma helicoidal, gramnegatius, mòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Leptospira interrogans*, amb diferents serotips: *Leptospira icterohaemorrhagiae* i *Leptospira canicola* (agents de leptospirosi en els gossos), i *Leptospira hardjo* i *Leptospira pomona* (agents de leptospirosi en les vaques).

leptospirosi f

es leptospirosis
fr leptospirose
en leptospirosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa i infecciosa que afecta els animals domèstics, causada per diferents serotips del gènere *Leptospira* (*Leptospira icterohaemorrhagiae*, *Leptospira canicola*, *Leptospira hardjo* i *Leptospira pomona*) i caracteritzada per simptomatologia hepàtica o renal i avortaments.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

lesió f

es lesión
fr lésion
en lesion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Alteració dels caràcters anatòmics, histològics o cel·lulars d'un òrgan o d'un teixit com a conseqüència d'una causa patològica.

lesió primària *f*

es lesión primaria
fr lésion primaire
en primary lesion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió original amb què es manifesta una malaltia.

letal *adj*

es letal
fr létal
en lethal

CLÍNICA. Dit de la dosi d'un medicament que resulta mortal.

letalitat *f*

es letalidad
fr létalité
en case fatality rate

EPIDEMIOLOGIA. Proporció d'animals afectats per una malaltia que moren amb relació al total d'animals que la pateixen.

leucèmia *f*

sin. compl. **leucosi** *f*

es leucemia; leucosis
fr leucémie; leucose
en leukemia; leukosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia maligna caracteritzada per la proliferació anormal de leucòcits i la presència de cèl·lules limfoides immadures a la sang i als òrgans infiltrants.

Nota: El sinònim *leucosi* s'utilitza, especialment, per a denominar certes malalties com ara la leucosi bovina enzoòtica i la leucosi limfoide.

leucèmia felina *f*

es leucemia felina
fr leucémie feline
en feline leukemia

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els gats, causada per un virus de la família *Retroviridae* i caracteritzada per una debilitació crònica amb anèmia, letargia, anorèxia, hipertròfia ganglionar generalitzada, febre i caquèxia.

leucòcit *m*

sin. compl. **glòbul blanc** *m*

es glóbulo blanco; leucocito
fr globule blanc; leucocyte
en leucocyte; leukocyte; white blood cell

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula sanguínia de la sèrie blanca dels vertebrats, que intervé en les reaccions de defensa immunitària com a fagòcit o com a centre sintetitzador d'anticossos.

leucocitozoonosi *f*

es leucocitozoonosis
fr leucocytozoonose
en leucocytozoonosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta les gallines, els ànecs, les oques i els galls dindi, causada per diverses espècies de protozous del gènere *Leucocytozoon* i caracteritzada per esplenomegàlia, hepatomegàlia, degeneració, leucocitosi, anèmia, necrosi i retard en el temps de coagulació.

Leucocytozoon

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous del subordre *Haemosporina*, bàsicament paràsits de leucòcits i ocasionalment d'eritròcits d'una gran varietat d'ocells, de cicle indirecte, transmesos per la picada de dípters dels gèneres *Simulium* o *Culicoides*,

i agents de leucocitozoonosi.

leucodèrmia *f*

es leucodermia
fr leucodermie
en leucoderma; leukoderma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en la reducció o l'absència de pigmentació en la pell.

leucosi *f*

veg. **leucèmia** *f*

leucosi bovina enzoòtica *f*

es leucosis bovina enzoótica
fr leucose bovine enzootique
en enzootic bovine leukosis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els animals adults de diferents races bovines amb intensitat variable, causada per un virus oncogen de la família *Retroviridae* i caracteritzada per una neoplàsia limfoide amb un elevat període d'incubació i un curs clínic lent que es manifesta amb apirament, miatròfies, astènia i depressió.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

leucosi limfoide *f*

es leucosis linfoide
fr leucose lymphoïde
en lymphoid leukosis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta l'aviram, sobretot les gallines, causada per un virus de la família *Retroviridae* i caracteritzada pel deteriorament dels òrgans hematopoètics i la formació de tumors en els òrgans interns i en d'altres parts del cos.

leucotríquia *f*

sin. **canície** *f*

levulosa *f*

veg. **fructosa** *f*

LH *f*

veg. **hormona luteïnitzant** *f*

libido *f*

es libido
fr libido
en libido

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Impuls sexual.

lignina *f*

es lignina
fr lignine
en lignin

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Cinquena fracció resultant del mètode d'anàlisi de Van Soest que pretén indicar el contingut indigerible d'un aliment, i que s'obté digerint-lo amb àcid sulfúric.

Nota: Aquesta cinquena fracció pretén indicar bàsicament el contingut de lignina, que és la substància que es diposita en la cel·lulosa de les parets cel·lulars dels vegetals.

lila *adj*

es lila
fr lilas
en lilac

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és morat clar.

Nota: S'aplica, especialment, als gats i els conills.

limfadenitis caseosa ovina f

sin. compl. **pseudotuberculosi ovina f**

es linfadenitis caseosa ovina;
seudotuberculosis ovina
fr lymphadénite caséreuse ovine; maladie
caséreuse du mouton; pseudotuberculose
des ovins
en caseous lymphadenitis; cheesy gland

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana
contagiosa, enzoòtica o esporàdica, que
afecta les ovelles, causada per
Corynebacterium pseudotuberculosis i
caracteritzada per alteracions
pseudotuberculoses ganglionars.

limfangitis epizoòtica f

es limfangitis epizoòtica
fr lymphangite épizootique
en epizootic lymphangitis

MICOSIS. Micosi sistèmica que afecta els
cavalls, causada per *Cryptococcus*
farcinosus i *Histoplasma capsulatum*,
varietat *farciminosum*, i caracteritzada per
la inflamació crònica dels conductes
limfàtics i per la formació de nòduls i
úlceres cutànies.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria
segons l'OIE.

limfangitis ulcerativa equina f

es limfangitis ulcerativa equina
fr lymphangite ulcéreuse du cheval
en ulcerative lymphangitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana
infecciosa que afecta els cavalls, causada
per *Corynebacterium pseudotuberculosis* i
caracteritzada per inflamació progressiva
dels vasos limfàtics subcutanis amb
tendència a la ulceració.

limfedema m

veg. **limfoedema m**

limfocina f

es linfocina; linfoquina
fr lymphokine
en lymphokine

IMMUNOLOGIA. Citocina sintetitzada pels
limfòcits.

limfòcit m

es linfocito
fr lymphocyte
en lymphocyte

IMMUNOLOGIA. Leucòcit mononucleat,
present normalment a la sang circulant i
als teixits limfoides, que intervé en els
mecanismes de defensa immunitària.

limfòcit B m

sin. compl. **cèl·lula B f**

es célula B; linfocito B
fr cellule B; lymphocyte B
en B-cell; B-lymphocyte

IMMUNOLOGIA. Limfòcit derivat del moll de
l'os o, en els ocells, de la bossa de Fabrici,
que és responsable de la immunitat
humoral.

limfòcit T m

sin. compl. **cèl·lula T f**

es célula T; linfocito T
fr cellule T; lymphocyte T
en T-cell; T-lymphocyte

IMMUNOLOGIA. Limfòcit diferenciat en el tim i
que és responsable de la immunitat
cel·lular.

limfoedema *m*

sin. compl. **limfedema** *m*

es linfedema

fr lymphoedème

en lymphedema

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de limfa en l'espai intersticial, causat per estasi de la limfa, per trastorns dels ganglis limfàtics o per alteracions congènites o adquirides dels vasos limfàtics.

limfogranuloma *m*

es linfogranuloma

fr lymphogranulome

en lymphogranuloma

FISIOPATOLOGIA. Malaltia caracteritzada per l'aparició de granulomes en diferents ganglis de l'organisme que tenen més volum del que és normal.

limfoma *m*

es linfoma

fr lymphome

en lymphoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia maligna de les cèl·lules limfoides.

limfomatosi *f*

es linfomatosis

fr lymphomatose

en lymphomatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Formació de múltiples limfomes, distribuïts per diverses parts de l'organisme.

Linguatula

PARASITOLOGIA. Gènere de metazous

paràsits del fílum *Pentastomida*.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Linguatula serrata* (paràsit poc freqüent, de cicle indirecte, transmès per la ingestió de vísceres de diferents espècies d'hostes intermediaris, sobretot remugants, que contenen les nimfes del paràsit, localitzat -en l'estadi adult- a les cavitats nasals dels gossos i agent de linguatulosi; la seva fase larvària final és *Pentastoma denticulatum*).

linguatulosi *f*

es linguatulosis

fr linguatulose

en linguatulosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta els gossos, causada pel metazou *Linguatula serrata* i per la seva fase larvària *Pentastoma denticulatum*, caracteritzada per irritació i inflamació de les vies respiratòries altes, amb una acció exfoliativa no hematòfaga, rinitis i úlceres.

Nota: És una zoonosi.

línia *f*

es línea

fr lignage; lignée

en line; lineage

GENÈTICA. Grup d'animals que provenen d'un ascendent comú i que presenten una gran homogeneïtat de genotips i fenotips que els diferencien d'altres individus de la mateixa estirp.

Nota: La mida poblacional de la línia és inferior a la de l'estirp.

liniment *m*

es linimento

fr liniment

en liniment

CLÍNICA. Forma farmacèutica que

s'administra per via tòpica, consistent en un preparat líquid, espès i de base generalment oliosa o semioliosa, emprat per a fer fregues com a antiàlgic o antiinflamatori.

Linognathus

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Anoplura*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Linognathus vituli* en les vaques, *Linognathus ovillus* i *Linognathus pedalis* en les ovelles, *Linognathus stenopsis* en les ovelles i les cabres, i *Linognathus setosus* en els gossos (agents d'anoplurosi).

lioilització f

es liofilizació
fr cryodessiccation; lyophilisation
en freeze-drying; lyophilization

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a congelar-los a una temperatura molt baixa i a continuació deshidratar-los per sublimació en un recipient on s'ha fet el buit.

Nota: La lioilització permet una rehidratació molt ràpida dels aliments sense que perdin l'aspecte, el color i el gust que tenien en estat fresc.

lípid m

es lípido
fr lipide
en lipid

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Principi immediat orgànic imprescindible per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, que forma part dels àcids grassos essencials i té funcions energètiques.

lipidosi f

veg. **degeneració grassa f**

lipidosi hepàtica f

veg. **lipòidosi hepàtica f**

lipodistròfia f

es lipodistrofia
fr lipodystrophie
en lipodystrophy

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Qualsevol trastorn del metabolisme dels lípids.

lipofuscina f

es lipofuscina
fr lipofuscine
en lipofuscin

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Pigment intracitoplasmàtic, granular i de color marronós provinent de substàncies lipídiques residuals no degradables que es dipositen progressivament en els lisosomes de les cèl·lules a mesura que avança l'edat de l'animal, i que s'observa especialment en els hepatòcits, les neurones i les cèl·lules miocàrdiques.

lipofuscinosi f

es lipofuscinosi
fr lipofuscinose
en lipofuscinosi

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en la presència de dipòsits anormals de lipofuscina.

lipòidosi hepàtica f

sin. compl. **esteatosis hepàtica f**;
hepatopatia lipídica f; **hepatopatia per infiltració grassa f**; **lipidosi hepàtica f**

es esteatosis hepática; hepatopatía por

infiltración grasa; lipoidosis hepática
fr lipidose hépatique; stéatose hépatique
en fatty liver; hepatic lipodosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia hepàtica no inflamatòria que afecta principalment els gats, causada per una deficiència en el metabolisme dels greixos i caracteritzada per una infiltració grassa.

lipomatosi f

sin. compl. **infiltració adiposa f; infiltració grassa f**

es infiltración adiposa; lipomatosis
fr infiltration adipeuse; lipomatose
en adipose infiltration; lipomatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en la presència de dipòsits localitzats de greix a l'estroma d'un òrgan que normalment no els conté, especialment en el miocardi i en el múscul esquelètic.

liposoma m

es liposoma
fr liposome
en liposome

CLÍNICA. Vesícula petita amb una membrana constituïda bàsicament de fosfolípids i un interior aquós, que és emprada com a vehicle per a introduir enzims, proteïnes, antiparasitaris, vacunes, etc., dins de cèl·lules o teixits.

lipotropina f

es lipotropina
fr lipotrophine
en lipotropin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per l'adenohipòfisi, que estimula la lipòlisi.

lisi f

es lisis
fr lyse
en lysis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Destrucció total o parcial d'elements tissulars.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *autòlisi* o *autocitòlisi* (de la cèl·lula per l'acció dels propis enzims cel·lulars), *bacteriòlisi* (de bacteris), *cariòlisi* (del nucli cel·lular), *citòlisi* (de la cèl·lula), *cromatòlisi* (de la cromatina del nucli cel·lular o dels grànuls de Nissl de les neurones), *epidermòlisi* (de l'epidermis), *eritròlisi* o *hemòlisi* (d'eritròcits), *heteròlisi* (de la cèl·lula per l'acció d'enzims d'altres cèl·lules), *històlisi* (dels teixits), i *luteòlisi* (del cos luti).

lisi f

es lisis
fr lysis
en lysis

FISIOPATOLOGIA. Desaparició lenta i gradual del quadre clínic d'una malaltia.

lissencefàlia f

sin. **agíria f**

Listeria

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil curt, grampositius, mòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Listeria monocytogenes* (agent de listeriosi).

listeriosi f

es listeriosis
fr listériose
en listeriosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa, esporàdica o moderadament enzoòtica, que afecta els animals domèstics i que es manifesta a l'hivern i a la primavera, causada per *Listeria monocytogenes* i caracteritzada per lesions nervioses, com ara encefalitis; sanguínies, com ara mononucleosi, o necròtiques, al fetge i al miocardi.

litagog *m*

es litagogo
fr lithagogue
en lithagogue

CLÍNICA. Fàrmac o agent que afavoreix l'expulsió de càlculs.

litiasi *f*

sin. compl. **calculosi** *f*

es calculosis; litiasis
fr lithiase
en calculosis; lithiasis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Formació de càlculs en les vies excretores de certs òrgans o glàndules del cos.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *broncolitiasi* (als bronquis), *colecistiasi* (a la bufeta i als conductes biliars), *enterolitiasi* (a l'intestí), *nefrolitiasi* (als ronyons), *sialolitiasi* (als conductes excretors de les glàndules salivals), *ureterolitiasi* (a l'urèter) i *urolitiasi* (a les vies urinàries).

litogènesi *f*

es litogénesis; litogenia
fr lithogénèse
en lithogenesis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Procés de formació de càlculs.

litotríptic *m*

es litotriptico
fr lithotriptique
en lithontriptic; lithotriptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent capaç de dissoldre càlculs.

lladruc *m*

es ladrido
fr aboiement
en bark

RAMADERIA. Crit curt, fort i explosiu del gos.

llapis *m*

es lapiz
fr crayon
en pencil

CLÍNICA. Forma farmacèutica sòlida i allargada destinada a ésser introduïda en una fístula, abscess, trajecte mamari o vagina.

llast *m*

es carga
fr lest
en bulk

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Conjunt de substàncies fibroses que s'introdueixen en una ració per donar-li el volum necessari perquè no s'alteri el bon funcionament mecànic de l'aparell digestiu dels animals que les ingereixen.

llast genètic *m*

es lastre genético
fr fardeau génétique
en genetic load

GENÈTICA. Conjunt de gens letals, subletals o productors d'anomalies en una població.

llatzeret *m*

es lazareto
fr lazaret
en quarantine kennel; quarantine room

RAMADERIA. Establiment aïllat d'una granja o d'una clínica veterinària on es tenen els animals sotmesos a quarantena.

llavora *f*

es cerda joven
en gilt

RAMADERIA. Truja jove destinada a la cria.

llavorer -a *adj*

veg. **reproductor** -a *adj*

llebrenc -a *adj*

es de liebre
fr lévrier
en hared

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és entre roig i groc.

Nota: S'aplica, especialment, a les ovelles, els gossos, els gats i els conills.

llémena *f*

es liendre
fr lente
en nit

PARASITOLOGIA. Ou dels polls.

llengua blava *f*

sin. compl. **febre catarral ovina** *f*

es fiebre catarral ovina; lengua azul
fr fièvre catarrhale du mouton
en bluetongue; sore muzzle

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta principalment les ovelles però també les vaques i les cabres, causada per un virus del gènere *Orbivirus*, transmesa per mosquits del gènere *Culicoides* i caracteritzada per manifestacions gangrenoses de la mucosa bucal i les peülles i per alteracions en els músculs esquelètics.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

lleonat -ada *adj*

sin. **falb** -a *adj*

lleonat -ada *adj*

es leonado

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge que és entre roig i groc.

llepar-se *v pron*

es lamerse
fr se lécher
en lick, to

RAMADERIA. Netejar-se el bestiar i els animals de companyia les ferides o tot el cos amb la llengua.

llesta *f*

RAMADERIA. Conjunt d'anyells que es deixen per marrans en el ramat.

llet *f*

es leche

fr lait
en milk

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fluid blanc o groguenc segregat per les glàndules mamàries de les femelles dels mamífers, que serveix per al nodriment de les seves cries.

llet descremada en esprai *f*

es leche descremada spray
fr lait écrémé spray
en fat-free milk spray; skimmed milk spray

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llet de vaca a la qual s'ha extret el greix i s'ha sotmès a deshidratació per atomització en esprai, que s'utilitza en l'alletament artificial i en el pinso per a les cries deslletades precoçment.

llet reconstituïda *f*

es leche reconstituida
fr lait reconstitué
en milk replacer

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llet descremada en esprai a la qual s'han afegit greixos animals o vegetals, vitamines i sals minerals, que s'utilitza en l'alletament artificial.

lletera *adj*

es lechera
fr laitier
en milk

RAMADERIA. Dit de la femella destinada a produir llet per a consum humà.

lletigada *f* veg. **garrinada *f***

lletó *m*

es lechecilla; molleja
fr ris
en gizzard; sweetbread

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Tim de l'animal sacrificat, especialment de boví o d'oví.

Nota: Aquest terme s'usa, generalment, en plural.

lletó -ona *m i f*

sin. compl. **animal de llet *m***; **nodrissó *m***

es lechal
fr animal de lait
en sucking animal

RAMADERIA. Animal que mama o que és alimentat amb llet.

llevabocins *adj*

es sacabocados
fr emporte-pièce
en punch

CLÍNICA. Instrument metàl·lic, generalment en forma de pinça articulada, utilitzat per a obtenir una porció determinada de teixit amb finalitats diagnòstiques.

llevat *m*

es levadura
fr levure
en yeast

MICOLOGIA. Fong unicel·lular que es reproduïx asexualment per gemmació o per fissió.

llevat de cervesa *m*

es levadura de cerveza
fr levure de bière

en brewer's yeast; brewers'yeast

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llevat usat industrialment en la fermentació alcohòlica de la sacarosa, la maltosa i la glucosa, que se subministra amb el pinso als animals, sobretot els joves, i aporta proteïnes d'alt valor biològic i vitamines del grup B.

llibre d'explotació ramadera *m*

es libro de explotación ganadera
fr livre d'exploitation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llibre oficial expedit pels serveis veterinaris oficials on consten les dades que identifiquen una explotació ramadera i el seu titular, així com les incidències que s'hi van produint.

llibre de registre d'entrades d'animals *m*

es libro de registro de entradas de animales

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llibre oficial expedit per les autoritats sanitàries que han de portar tots els escorxadors per a cada espècie que s'hi sacrifiqui.

llibre de registre de bovins *m*

es libro de registro de bovinos
fr livre de registre de bovins
en bovine registration book

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llibre oficial expedit pels serveis veterinaris oficials on consten inscrits de manera individual, per ordre cronològic d'altres i baixes, tots els bovins d'una explotació ramadera amb les seves característiques i números d'identificació.

llibre de visites per al control sanitari *m*

es libro de visitas para el control sanitario

fr livre de visites pour le contrôle sanitaire
en book of visits for the sanitary control

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llibre oficial expedit per les autoritats sanitàries que han de portar les indústries i els magatzems alimentaris, on figuren impresos els principals punts que, d'acord amb la normativa específica de cada sector, han de ser controlats periòdicament pels inspectors oficials.

llibre oficial de comissos *m*

es libro oficial de decomisos
fr livre officiel de saisies

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llibre oficial obligatori en els escorxadors on queden reflectides les dades respecte als comissos que s'hi han produït com a conseqüència de dictàmens posteriors a una inspecció veterinària.

lligada *f* sin. **lligadura *f***

es ligadura
fr ligature
en ligation; ligature

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a lligar un vas sanguini, estrangular una estructura anatòmica o tissular o fixar-la, per mitjà d'un nus o una llaçada fets amb un material de sutura.

lligadura *f* sin. **lligada *f***

lligadura *f*

es ligadura
fr ligature
en ligature

CLÍNICA. Material de sutura emprat per a fer

una lligada.

lligallo *m*

RAMADERIA. Comunitat ramadera de municipis d'una comarca, amb la funció de recollir, custodiar i lliurar als propietaris els caps de bestiar que s'han perdut.

lligament *m*

es ligamiento
fr linkage
en linkage

GENÈTICA. Tendència que presenten un grup de gens que es troben molt pròxims en un cromosoma a romandre associats contínuament de generació en generació.

Nota: El lligament pot ser causa temporal d'associació entre caràcters.

llimoner -a *m i f*

es limonero
fr limonier
en shaft

RAMADERIA. Cavall que va enganxat a les vares del carro tot sol.

llista positiva d'additius *f*

es lista positiva de aditivos
fr liste positive d'additifs
en positive list of additives

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llista elaborada per les autoritats sanitàries que conté els additius alimentaris autoritzats per al consum humà i per al consum animal.

llista positiva horitzontal *f*

es lista positiva horizontal

fr liste positive horizontale

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llista positiva d'additius que no explicita ni les dosis ni els aliments als quals es poden afegir els additius alimentaris.

llista positiva vertical *f*

es lista positiva vertical
fr liste positive verticale

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Llista positiva d'additius que explicita els aliments als quals es poden afegir els additius alimentaris i les dosis màximes permeses.

llistó *m*

es listón

COLORS. PARTICULARITATS. Ratlla blanca que tenen algunes vaques al dors.

llobada *f*

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Clapa d'herba que el bestiar deixa sense pasturar en un prat.

lloca *f*

sin. compl. **cloca** *f*

es clueca
fr couveuse
en broody

RAMADERIA. Femella d'aviram, especialment la gallina, des que cova els ous fins que neixen els pollets i els cria.

llocada *f*

sin. compl. **covada** *f*; **niuada** *f*

es nidada; parvada; pollada
fr couvée; nichée
en brood; clutch; hatch

RAMADERIA. Conjunt de pollets que neixen dels ous covats alhora per una mateixa lloca.

llodrigada *f*
veg. **llorigada** *f*

llodrigar *v intr*
veg. **llorigar** *v intr*

llodrigó *m*
veg. **llorigó** *m*

lloper *-a adj*

es lobero
fr louvet
en blue dun; wolf [gossos]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és barrejat de pèls negres i rojos o negres i grocs.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques i els gossos. Els quadrúpedes que tenen el pelatge lloper tenen la pell, la cua i les extremitats negres; en els equins, la crinera també ho és.

llorigada *f*
sin. compl. **conillada** *f*; **llodrigada** *f*

es camada [de conejos]
fr portée [de lapins]
en litter [of rabbits]

RAMADERIA. Ventrada de llorigons.

llorigar *v intr*
sin. compl. **conillar** *v intr*; **llodrigar** *v intr*

es parir [la coneja]
fr lapiner
en bring forth, to [the rabbit]

RAMADERIA. Parir la conilla.

llorigó *m*
sin. compl. **catxap** *m*; **catxapó** *m*; **llodrigó** *m*

es gazapo
fr lapereau
en young rabbit

RAMADERIA. Cria del conill.

lluéntó *m*

es lentejuela
fr paillette
en spangle

COLORS. PARTICULARITATS. Marca brillant que tenen alguns ocells a la punta de la ploma.

llúpia *f*
sin. compl. **talpa** *f*

es lobanillo; lupia
fr loupe
en wen

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Quist subcutani que conté secrecions greixoses i cèl·lules epidèrmiques.

loció *f*

es loción
fr lotion
en lotion

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via tòpica, consistent en un líquid aquós o hidroalcohòlic amb substàncies medicamentoses dissoltes o en suspensió, emprat per a banyar regions definides de la pell durant un temps curt.

locus *m*

es locus
fr locus
en locus

GENÈTICA. Posició que ocupa un gen en un cromosoma.

Nota: El plural és *loci*.

locus de caràcter quantitatiu *m* sigla **QTL** *m*

es locus de caràcter cuantitativo; QTL
fr locus de caractère quantitatif; QTL
en quantitative trait locus; QTL

GENÈTICA. Gen que afecta la variació fenotípica d'un caràcter quantitatiu o d'un caràcter poligènic.

Nota: L'efecte del gen ha de ser, com a mínim, una desviació estàndard del caràcter.

longilini -ínia *adj*

es longilíneo
fr longiligne

ETNOLOGIA. Dit de la raça amb unes proporcions corporals llargues en relació amb la mitjana de la seva espècie, cosa que li dóna un aspecte menys compacte.

loqui *m*

es loquios
fr lochies
en lochia

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fluix serós i sanguinolent d'origen uterí que s'elimina per via vaginal durant la primera o les dues primeres setmanes del postpart.

loquiomètria *f*

es loquiómetra
fr lochiométrie
en lochiometra

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Retenció de loqui dins de l'úter, generalment a causa de l'anteflexió de l'òrgan.

lordosi *f*

es lordosis
fr lordose
en lordosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Concavitat anormal, congènita o adquirida, de la curvatura de la columna vertebral a la regió lumbar.

Lucilia

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Calliphoridae*, caracteritzats pel seu color, que va del verd al bronze, i agents primaris de miasis cutànies.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Lucilia caesar* en diferents mamífers i *Lucilia sericata* principalment en les ovelles.

lupus eritematós discoide *m*

es lupus eritematoso discoide; lupus eritematoso discoideo
fr lupus érythémateux chronique
en discoid lupus erythematosus

FISIOPATOLOGIA. Col·lagenosi que afecta els gossos, causada per un trastorn immunitari de la pell i caracteritzada per despigmentació, eritema, erosions, ulceracions i crostes, principalment al nas i, de vegades, a la cara i els llavis.

lupus eritematós sistèmic *m*

es lupus eritematoso sistémico
fr lupus érythémateux systémique
en systemic lupus erythematosus

FISIOPATOLOGIA. Col·lagenosi que afecta els gossos i els gats, causada per un trastorn immunitari i caracteritzada per anèmia hemolítica, púrpura trombocitopènica, proteïnúria i poliartritis.

luteïnització f

es luteinización
fr luténisation
en luteinization

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Procés que es realitza en les cèl·lules del fol·licle de De Graaf, quan ja han madurat i descarregat el seu òvul, i que fa que esdevingui un cos luti.

luteòlisi f

es luteolisis
fr lutéolyse
en luteolysis

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Destrucció del cos luti.

luxació f

sin. compl. **abarticulació f; dislocació f**

es dislocación; luxación
fr dislocation; luxation
en dislocation; luxation

TRAUMATISMES. Lesió produïda pel desplaçament permanent d'un os o d'un lligament del lloc que ocupa dins una articulació.

Nota: També es pot produir una luxació del cristal·lí.

Lyssavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Rhabdoviridae* que inclou l'agent de la ràbia.

maceració f

es maceración
fr macération
en maceration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Ablaniment i descomposició d'un teixit o d'un òrgan a causa del contacte prolongat amb un líquid o amb la humitat en absència d'aire.

Nota: S'observa, especialment, en els fetus morts.

Macracanthorhynchus

PARASITOLOGIA. Gènere d'helminths del filum *Acanthocephala*, que en l'estadi adult es localitzen a l'aparell digestiu de diferents mamífers.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Macracanthorhynchus hirudinaceus* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de larves de diferents escarabats copròfags que actuen com a hostes intermediaris, caracteritzada per una trompa a l'extrem anterior provista de ganxos que li permet ancorar-se a la mucosa intestinal i pel fet que les femelles poden arribar als 45 cm de longitud, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels porcs i agent de macracantorincosi).

macracantorincosi f

es macracantorrincosis
fr macracanthorhynchose
en macracanthorhynchosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Acantocefalosi que afecta els porcs, causada per l'acantocèfal *Macracanthorhynchus hirudinaceus* i caracteritzada per una síndrome d'enteritis amb conversió alimentària deficient.

macrocefàlia *f*

sin. compl. **megalocefàlia** *f*

es macrocefalia; megalocéfalia
fr macrocéphalie; mégalocéphalie
en macrocephaly; megaloccephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Malformació consistent en una grandària
excessiva del crani.

macròfag *m*

es macrófago
fr macrophage
en macrophage

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula de grans dimensions
del sistema mononuclear fagocític,
derivada d'un monòcit, que es caracteritza
per la seva activitat fagocitària i per poder
emigrar pel teixit connectiu.

macromineral *m*

es macromineral
fr macrominéral
en macro mineral; major mineral

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Mineral necessari en
la dieta en quantitats elevades, mesurables
en grams per dia.

Nota: Els macrominerals són el calci, el clor, el
fòsfor, el magnesi, el potassi, el sodi i el sofre.

màcula *f*

es macula; mácula
fr macule
en macula

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió
de la pell en forma de taca vermellosa que
pot fer 1 cm de diàmetre, no sobresurt de
la superfície dels teguments i desapareix
momentàniament amb la pressió del dit.

maduració *f*

es maduración
fr maturation
en ageing; maturation; ripening

BROMATOLOGIA. Etapa de la vida d'un
aliment o del procés d'obtenció d'un
producte alimentós durant la qual tenen
lloc un seguit de canvis físics i químics que
li donen el gust, l'olor i la consistència que
el caracteritzen.

maduració *f*

es maduración
fr maturation
en ageing

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de canvis
físics i químics que sofreix la carn un cop
transcorreguda la rigidesa cadavèrica i que
fan que s'estovi i es torni més gustosa,
abans d'iniciar la descomposició i la
putrefacció.

maedi-visna *m*

sin. **pneumònia progressiva ovina** *f*

es maedi-visna; neumonía progresiva ovina
fr maedi-visna
en maedi-visna

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que
afecta les ovelles i les cabres, causada per
un virus del gènere *Lentivirus* i
caracteritzada per dispnea, signes
nerviosos, problemes articulars i mastitis.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria
segons l'OIE.

magatzem frigorífic *m*

es almacén frigorífico
fr entrepôt frigorifique

en cold store

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Establiment industrial integrat per cambres frigorífiques, locals, instal·lacions i equipaments adequats dedicats a l'emmagatzematge d'aliments sota règim de fred.

magistral *adj*

es magistral
fr magistral
en magistral

CLÍNICA. Dit de la forma farmacèutica elaborada de manera específica d'acord amb la prescripció d'un veterinari per a un pacient determinat.

magnesi *m*

es magnesio
fr magnésium
en magnesium

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que té una funció essencial en el desenvolupament normal de l'esquelet i en el metabolisme cel·lular com a activador enzimàtic.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de sulfat de magnesi i òxid de magnesi.

majoral -a *m i f*

es mayoral
fr maître berger
en head shepherd

RAMADERIA. Pastor principal encarregat de governar un ramat en representació del propietari.

mal *m*

es mal
fr mal
en disease

FISIOPATOLOGIA. Alteració de les condicions anatòmiques o fisiològiques normals acompanyada de sofriment físic.

mal del coit *m* veg. **durina** *f*

mal roig *m*

es erisipela porcina; mal rojo
fr rouget du porc
en swine erysipelas

MALALTIES BACTERIANES. Erisipela que afecta els porcs, caracteritzada per taques cutànies vermelloses o violàcies, quadres septicèmics, artritis crònica o endocarditis vegetativa.

malabsorció *f*

es malabsorción
fr malabsorption
en malabsorption

FISIOPATOLOGIA. Pèrdua de la capacitat intestinal per absorbir els nutrients.

malàcia *f*

es malacia
fr malacie
en malacia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Necrosi del teixit nerviós.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *encefalomalàcia* (de l'encèfal), *mielomalàcia* (de la medul·la espinal) i *poliomièlomalàcia* (de la substància gris de la medul·la espinal).

malaltia *f*

es enfermedad
fr maladie
en disease

FISIOPATOLOGIA. Estat de l'organisme en què hi ha una alteració d'alguna funció corporal, des de la causa inicial fins a les darreres conseqüències, que es pot manifestar per un conjunt característic de símptomes i signes.

malaltia bacteriana *f* sin. compl. **bacteriosi *f***

es bacteriosis; enfermedad bacteriana
fr bactériose; maladie bactérienne
en bacterial disease; bacteriosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia causada per bacteris.

malaltia contagiosa *f* veg. **malaltia infecciosa *f***

malaltia d'Addison *f* sin. **hipoadrenocorticisme *m***

malaltia d'Aujesky *f*

es enfermedad de Aujesky
fr maladie d'Aujesky; pseudorange
en Aujesky's disease; mad itch; pseudorabies

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta principalment els porcs però també els altres mamífers domèstics, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada, en els porcs, per febre, encefalomièlitis, problemes respiratoris, avortaments i problemes reproductius, i en la resta d'animals, per pruija intensa en el punt d'entrada de l'agent causal i mort.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

malaltia de declaració obligatòria *f* sigla **MDO *f***

es enfermedad de declaración obligatoria; EDO
fr maladie à déclaration obligatoire; MADO
en notifiable disease

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Malaltia de la qual cal declarar obligatòriament el diagnòstic a les autoritats sanitàries i que figura a la llista de l'Oficina Internacional d'Epizooties.

malaltia de Glässer *f*

es enfermedad de Glässer
fr maladie de Glässer
en Glässer's disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els garrins, causada per *Haemophilus parasuis* i caracteritzada per febre, meningitis purulenta i inflamació serosa articular.

malaltia de Gumboro *f* veg. **bursitis infecciosa aviària *f***

malaltia de Klein *f* veg. **tifosi aviària *f***

malaltia de la frontera *f*

es enfermedad de la frontera
fr maladie de la frontière
en border disease; hairy shaker disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les ovelles i les cabres, causada per un virus del gènere *Pestivirus* i caracteritzada per avortament en els

animals adults i per anomalies congènites i espasmes musculars persistents en els anyells, que sovint neixen amb pèl en comptes de llana.

malaltia de les mucoses *f*
veg. **diarrea vírica bovina** *f*

malaltia de les vaques boges *f*
veg. **encefalopatia espongiforme bovina** *f*

malaltia de Lyme *f*
sin. compl. **borreliosi canina** *f*

es borreliosis canina; enfermedad de Lyme
fr borrélioze canine; maladie de Lyme
en canine borreliosis; Lyme disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta principalment els gossos, causada per *Borrelia burgdorferi*, transmesa per la paparra *Ixodes ricinus* i caracteritzada per coixeres intermitents i dolor muscular.

Nota: És una zoonosi.

malaltia de Marek *f*

es enfermedad de Marek
fr maladie de Marek
en Marek's disease; neural lymphomatosis; neurolymphomatosis gallinarum

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les gallines, causada per un virus de la família *Herpesviridae* i caracteritzada per l'aparició de neoplàsies viscerals i alteracions del sistema limfàtic timodependent amb manifestacions neurals i oculars.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

malaltia de Newcastle *f*

es enfermedad de Newcastle
fr maladie de Newcastle
en Newcastle disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els ocells, causada per un virus del gènere *Rubulavirus* i caracteritzada per petèquies i equimosi a les seroses i mucoses, congestió del sistema nerviós central, infiltració perivascular i reducció de la producció d'ous.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

malaltia de Recklinghausen *f*
veg. **neurofibromatosi** *f*

malaltia de SMEDI *f*

es enfermedad SMEDI
fr maladie SMEDI
en SMEDI disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Enterovirus* i caracteritzada per provocar infertilitat en les truges i parts amb fetus morts i momificats.

Nota: *SMEDI* és la sigla del sintagma anglès *stillbirths, mummification, embryonic death and infertility*.

malaltia de Talfan *f*

es enfermedad de Talfan
fr maladie de Talfan
en Talfan disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica benigna que afecta els garrins, causada per un virus del gènere *Enterovirus*, proper al virus de la malaltia de Teschen però menys virulent, i caracteritzada per atàxies i paràlisi de les extremitats posteriors.

malaltia de Teschen *f*

es enfermedad de Teschen
fr maladie de Teschen
en Teschen disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Enterovirus* i caracteritzada per polioencefalomielitis no purulenta, paràlisi flàccida, trastorns cerebrals sense alteració sensorial i mortalitat elevada en els garrins.

malaltia de Tyzzer *f*

es enfermedad de Tyzzer
fr maladie de Tyzzer
en Tyzzer's disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta principalment els conills, causada per *Clostridium piliforme* i caracteritzada per diarrea greu, debilitat, hepatitis necrosant i colitis.

malaltia del col·lagen *f* sin. col·lagenosi *f*

malaltia del navicular *f*

es naviculartritis
fr maladie naviculaire
en navicular disease; podotrochlititis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia degenerativa, progressiva i crònica que afecta l'os navicular dels cavalls.

malaltia del transport *f* veg. síndrome respiratòria bovina *f*

malaltia dels dilluns *f* veg. mioglobínúria paralítica *f*

malaltia dels discs intervertebrals *f*

es degeneración de los discos intervertebrales; enfermedad de los discos intervertebrales
fr dégénérescence des disques intervertébraux
en intervertebral disk degeneration; intervertebral disk disease

FISIOPATOLOGIA. Malaltia consistent en la degeneració dels discs intervertebrals que pot donar lloc a diferents tipus de lesions amb protrusió dels discs i compressió medul·lar.

malaltia dels edemes *f*

es enfermedad de los edemas
fr maladie de l'oedème
en edema disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els garrins després del deslletament, causada per les toxines produïdes per diversos serotips d'*Escherichia coli* i caracteritzada per incoordinació, debilitat, paràlisi flàccida, ceguesa, edema generalitzat i mort.

malaltia dels sacs aeris del gall dindi *f*

es enfermedad de los sacos aereos del pavo
fr maladie des sacs aériens de la dinde
en turkey syndrome

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els galls dindi, causada per *Mycoplasma meleagridis* i caracteritzada per una inflamació dels sacs aeris, deformació i encongiment de l'os tarsometatarsal i deformació de les vèrtebres cervicals.

malaltia esporàdica *f*

es enfermedad esporádica
fr maladie sporadique
en sporadic disease

EPIDEMIOLOGIA. Malaltia que es presenta de manera irregular i atzarosa en una població.

malaltia hemorràgica del conill *f*

es enfermedad hemorrágica del conejo
fr maladie hémorragique du lapin
en rabbit haemorrhagic disease [GB]

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els conills, causada per un virus del gènere *Calicivirus* i caracteritzada per morts sobtades sense simptomatologia, amb presència d'hemorràgies a la vagina i els narius, hematúria i, ocasionalment, anorèxia, febre, dispnea, cianosi i mort amb convulsions.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

malaltia hereditària *f*

es enfermedad hereditaria
fr maladie héréditaire
en hereditary disease

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia que es transmet genèticament dels progenitors als seus descendents.

malaltia iatrogènica *f*

es enfermedad iatrogénica
fr maladie iatrogénique
en iatrogenic disease

PATOLOGIA. Malaltia d'un animal provocada per l'actuació d'un veterinari o pels efectes de les seves teràpies.

malaltia infecciosa *f*

sin. compl. **malaltia contagiosa *f***

es enfermedad contagiosa; enfermedad infecciosa
fr maladie contagieuse; maladie infectieuse
en contagion; contagious disease; infectious disease

EPIDEMIOLOGIA. Malaltia que es transmet d'un animal a un altre per contacte directe o indirecte.

malaltia parasitària *f*

sin. compl. **parasitosi *f***

es enfermedad parasitaria; parasitosis
fr maladie parasitaire; parasitose
en parasitic disease; parasitosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia causada per paràsits.

malaltia per carència *f*

es enfermedad carencial; enfermedad por carencia; enfermedad por deficiencia
fr maladie par carence
en deficiency disease

FISIOPATOLOGIA. Malaltia causada per una dieta pobre, per un trastorn de l'absorció interna o per una alteració del metabolisme, i caracteritzada per una manca de nutrients essencials.

malaltia pulmonar obstructiva crònica *f*

es enfermedad pulmonar obstructiva crónica
fr bronchopneumopathie chronique obstructive; maladie pulmonaire obstructive chronique
en chronic obstructive lung disease; chronic obstructive pulmonary disease

FISIOPATOLOGIA. Malaltia respiratòria que afecta principalment els cavalls, causada

per una combinació de bronquitis crònica i bronquiolitis complicada per un emfisema, i caracteritzada per tos crònica, so anormal de la respiració i dificultat expiratòria.

malaltia respiratòria crònica f

es enfermedad respiratoria crónica
fr maladie chronique respiratoire
en chronic respiratory disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les gallines, causada per *Mycoplasma gallisepticum* i caracteritzada per símptomes respiratoris de diferent gravetat i un descens en la producció d'ous.

malaltia venèria f

es enfermedad venérea
fr maladie vénérienne
en venereal disease

PATOLOGIA. Malaltia que es transmet per contacte sexual.

malaltia vesicular porcina f

es enfermedad vesicular porcina
fr maladie vésiculeuse du porc
en swine vesicular disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Enterovirus* i caracteritzada per la presència de vesícules a les extremitats, a les mamelles i a la mucosa bucal.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

malaltia vírica f

sin. compl. **virosi f**

es enfermedad vírica; virosis

fr maladie virale; virose
en virosis; virus disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia causada per virus.

malària de l'aviram f

es malaria aviar
fr malaria aviaire; malaria des volailles
en avian malaria

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta l'aviram, causada per diverses espècies de protozous del subordre *Haemosporina*.

Malassezia

MICOLOGIA. Gènere de fongs unicel·lulars que inclou diverses espècies patògenes per als animals.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Malassezia pachydermatis* (agent d'otitis externa i de dermatitis en els gossos i els gats).

maldigestió f

es maldigestión
fr maldigestion
en maldigestion

FISIOPATOLOGIA. Indigestió dels animals que no són remugants.

Nota: Aquest terme s'aplica als monogàstrics.

malformació f

es malformación
fr malformation
en malformation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Deformatat congènita que resulta d'un error localitzat de la morfogènesi.

maligne -a *adj*

es maligno
fr malin
en malignant

FISIOPATOLOGIA. Dit del mal, la malaltia, la neoplàsia, etc., que presenten un caràcter greu i una tendència a la invasió general, i que és resistent a qualsevol tractament fins a causar la mort.

mall *f*
sin. **gallada** *f*

mallada *f*
veg. **clada** *f*

mal·lòfag *m*
sin. compl. **poll mastegador** *m*

es malófago; piojo masticador
fr mallophage; pou broyeur
en chewing louse; mallophagan

PARASITOLOGIA. Individu del subordre *Mallophaga*.

mal·lofagosi *f*

es malofagosis
fr mallophagose
en mallophagosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Pediculosi que afecta els mamífers i els ocells, causada per diverses espècies de polls del subordre *Mallophaga* i caracteritzada per alteracions cutànies amb pruija i caiguda del pèl o les plomes.

Mallophaga

PARASITOLOGIA. Subordre de polls no picadors ni hematòfags, paràsits

permanents de mamífers i ocells, agents de diferents tipus de mal·lofagosis i caracteritzats per tenir d'1 a 5 mm de longitud, un cap generalment arrodonit i més ample que el tòrax, mandíbules adaptades a la masticació i potes que poden acabar amb una o dues ungles.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest subordre són *Bovicola*, *Felicola* i *Trichodectes* en els mamífers, i *Menacanthus* i *Menopon* en els ocells, i els individus reben el nom de *mal·lòfags* o *polls mastegadors*.

malparir *v intr*
veg. **avortar** *v intr*

malt *m*

es malta
fr malt
en malt

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Gra d'ordi germinat artificialment i assecat, separat del germen, que se subministra a les cries deslletades precoçment per la seva bona digestibilitat i poder diastàsic.

maltès -esa *adj*

es rojo y blanco
fr rouge et blanche
en red and white

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les cabres que és roig i blanc.

maltosa *f*

es maltosa
fr maltose
en maltose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid disacàrid format per dues mol·lècules de glucosa, que es troba en els cereals i la mel.

malura *f*
veg. **epidèmia** *f*

mamada *f*

es mamada
fr tétée
en suck; sucking

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Quantitat total de llet que ingereix una cria d'animal durant l'estona que mama.

mamar *v tr*
sin. compl. **xumar** *v tr*

es mamar
fr téter
en suck, to

RAMADERIA. Xuclar una cria de mamífer amb els llavis i la llengua la llet de les mamelles d'una femella.

mamífers *m pl*

es mamíferos
fr mammifères
en *Mammalia*

RAMADERIA. Classe d'animals vertebrats, vivípars i homeotèrmes, que tenen glàndules mamàries i el cos generalment recobert de pèl.

mamil·litis ulcerativa bovina *f*

es mamilitis ulcerativa bovina
fr mammitte ulcèreuse bovine
en bovine herpes mammillitis; bovine ulcerative mammillitis; pseudolumphy-skin disease

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta les vaques, causada per un virus de la família *Herpesviridae*,

subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per la formació de grans vesícules, edema i gangrena de les mamelles i els mugrons.

mamitis *f*
veg. **mastitis** *f*

mamó -ona *m i f*
veg. **meix -a** *m i f*

mànega de maneig *f*

es manga de manejo
en chute; shute

RAMADERIA. Pas estret construït amb tanques per on es fa passar el bestiar per tenir-lo immobilitzat i poder-lo sotmetre a qualsevol tipus de cura o control.

maneig *m*

es manejo
fr conduite d'élevage; management
en management

RAMADERIA. Conjunt d'operacions necessàries per a la bona marxa d'una explotació ramadera, segons un programa ben establert.

manescal -a *m i f*

es albéitar

Persona entesa en animals que tenia per ofici curar-ne les malalties.

Nota: Aquest terme es documenta al segle XV al *Tractat de manescalia* i és l'antecedent directe del terme *veterinari*, que s'estén a partir del segle XIX amb l'inici dels estudis específics de la medicina veterinària.

manganès *m*

es manganeso
fr manganèse
en manganese

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que té una funció essencial en el desenvolupament normal dels ossos, i que exerceix una funció catalítica en algunes reaccions enzimàtiques, en glúcids, lípids i proteïnes.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de sulfat de manganès i òxid de manganès.

manipulació d'aliments *f*

es manipulación de alimentos
fr manipulation des aliments; manipulation des denrées alimentaires
en food handling

BROMATOLOGIA. Conjunt d'operacions a què se sotmet un aliment durant tot el seu procés de producció fins al consum final.

manipulador -a d'aliments *m i f*

es manipulador de alimentos
fr manipulateur d'aliments; manipulateur de denrées alimentaires
en food handler

BROMATOLOGIA. Persona que per la seva activitat laboral entra en contacte directe amb els aliments durant qualsevol de les operacions de manipulació.

manipulador -a de risc *m i f*

es manipulador de mayor riesgo
fr manipulateur de risque

BROMATOLOGIA. Manipulador d'aliments que pot incidir de manera determinant en la innocuïtat i la salubritat dels aliments si

aquests pertanyen al grup dels aliments de risc.

Mannheimia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de coccobacil, gramnegatiu, immòbil i aerobis estrictes, anaerobis estrictes o microaeròfils.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Mannheimia haemolytica* (agent de septicèmies i pneumònies en les vaques i les ovelles).

mannosidosi *f*

es mannosidosis
fr mannosidose
en mannosidosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia per carència que afecta principalment les vaques, causada per una deficiència en l'activitat de l'alfa-mannosidasa i caracteritzada en els vedells per tremolors al cap, atàxia, agressivitat envers els altres vedells i paràlisi.

marasme *m*

veg. **atrèpsia *f***

marbrenc -a *adj*

es marmóreo
fr marbré
en marbled

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té clapes de diversos colors semblants a les del marbre.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, els gossos i els gats.

marca *f*

es marca
fr marque
en mark; marking

COLORS. PARTICULARITATS. Senyal distintiu natural en el pelatge o el plomatge del cap, del cos o de les extremitats.

marca *f*

es marca
fr marque
en mark

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Senyal distintiu que es fa a un animal mitjançant diferents tècniques i que té com a finalitat identificar-lo individualment o col·lectivament.

marca de carn *f*

es marca de carne
fr marque de ladre
en flesh mark

COLORS. PARTICULARITATS. Marca que tenen alguns animals, especialment equins i gossos, que consisteix en la despigmentació dels pèls i la pell d'una àrea localitzada del cos.

marca de la sella *f*

es marca de la silla
fr marque de la selle
en saddlemark

COLORS. PARTICULARITATS. Marca, generalment negra, que tenen alguns quadrúpedes al llom.

marca de salubritat *f*
veg. segell d'inspecció veterinària *m*

marca especial *f*

es marca especial
fr marque spéciale
en special mark

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Marca sanitària que s'aplica als braus de l'ídria, als equins i a carns procedents d'establiments de poca capacitat.

marca oficial d'explotació ramadera *f*

es marca oficial de explotación ganadera

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Combinació alfanumèrica assignada pels serveis veterinaris oficials que identifica una explotació ramadera.

marca sanitària *f*
veg. segell d'inspecció veterinària *m*

marcatge *m*

es marcaje
fr marquage
en marking

ETOLOGIA. Comunicació entre els animals a través de l'olor associada amb les deposicions d'orina i excrements, a través de segregacions de glàndules cutànies i, de vegades, a través de senyals visuals.

marcatge *m*

es marcado
fr marquage
en marking

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació que consisteix a posar una marca a un animal.

marcatge col·lectiu *m*

es marcado colectivo
fr marquage collectif
en collective marking

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que té com a finalitat identificar el bestiar d'un ramat determinat i indicar-ne l'origen, la propietat o la qualitat.

marcatge d'inspecció veterinària *m*
veg. **estampillat *m***

marcatge individual *m*

es marcado individual
fr marquage individuel
en individual marking

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que té com a finalitat identificar cadascun dels individus d'un ramat o d'una granja de selecció d'aviram per tal de diferenciar-los entre si.

marcatge per aplicació *m*
veg. **marcatge per fixament *m***

marcatge per corrosió *m*

es marcado por corrosión
fr marquage par corrosion
en corrosion marking

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que consisteix a aplicar sobre la pell de les vaques un també impregnat de líquid depilatori que provoca alopecía en la zona afectada.

marcatge per ferro roent *m*

es marcado al fuego; marcado por fuego
fr marquage au fer; marquage au feu
en fire branding

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que

consisteix a aplicar sobre la pell dels cavalls, les vaques, les ovelles i les cabres un ferro roent, especialment en forma de lletra o número.

marcatge per fixament *m*
sin. compl. **marcatge per aplicació *m***

es marcado por apliques
fr marquage par fixation

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que consisteix a fixar o col·locar una aplicació al cos d'un animal.

marcatge per fred *m*

es marcado en frío; marcado por frío
fr cryomarquage; marquage à froid
en cryobranding; freeze branding

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que consisteix a aplicar sobre la pell dels cavalls, les vaques i les cabres de pelatge fosc un ferro, generalment en forma de lletra o número, que prèviament refredat provoca el creixement de pèl blanc en la zona afectada.

marcatge per incisions *m*
sin. compl. **fesa *f***

es marcado por incisiones; marcado por muescas
fr entailage à l'oreille
en ear notching

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que consisteix a fer una incisió a l'orella de les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els conills.

marcatge permanent *m*

es marcado permanente
fr marquage indélébile
en durable marking; permanent marking

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que té com a finalitat identificar un animal durant tota la seva vida.

marcatge temporal *m*

es marcado temporal
fr marquage temporaire
en temporary marking

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Marcatge que té com a finalitat identificar un animal durant un cert període de temps.

mardà *m*
veg. **marrà** *m*

mare *f*

es madre
fr mère
en dam

GENÈTICA. Genitora femella.

marfuga *f*
veg. **epidèmia** *f*

marrà *m*
sin. compl. **mardà** *m*

es carnero
fr bélier
en ram; tup

RAMADERIA. Mascle de l'ovella que s'explota com a semental.

marramau *m*
veg. **marrameu** *m*

marrameu *m*
sin. compl. **garrameu** *m*; **marramau** *m*

es marramao; marramáu
fr miaou; miaulement
en meow; meow; miaou; miaow

RAMADERIA. Crit fort del gat, especialment quan està enfurismat.

marranís *m*
sin. **moltó** *m*

es carnero llano
fr mouton
en wether

RAMADERIA. Marrà castrat per engreixar-lo i vendre'n la carn.

marranxó *m*
veg. **garri** -*ina* *m i f*

marrec *m*
veg. **anyell** -*a* *m i f*

marrinxó *m*
veg. **garri** -*ina* *m i f*

marró *adj*

es marrón
fr marron
en brown

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és roig fosc, gairebé negre.

Nota: S'aplica especialment a les vaques, les cabres, els gossos, els gats, els conills i els ocells.

Marshallagia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília

Trichostrongyloidea.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Marshallagia marshalli* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada al quall de les ovelles i les cabres, i agent d'una varietat de tricostrongilidosi; és molt semblant al gènere *Ostertagia*).

marsupialització f

es marsupialización
fr marsupialisation
en marsupialization

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a suturar les parets d'un quist, obert i buidat però que no ha pogut ser extirpat, als llavis de la incisió cutània practicada, de manera que es crea una cavitat en forma de bossa que en facilita el drenatge i la cicatrització.

màscara f

es antifaz [gossos]; máscara
fr masque
en mask

COLORS. PARTICULARITATS. Marca fosca que tenen alguns quadrúpedes a la cara i que cobreix una franja d'un ull a l'altre.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, els gossos, els gats siamesos i els conills.

mascarell -a adj

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les ovelles que tenen taques en el pelatge de la cara.

mascle m

es macho
fr mâle
en male

RAMADERIA. Animal del sexe masculí.

mascle marcador m

es macho marcador
fr mâle marqueur
en marker male

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Rezelador al qual se li col·loca un arnès marcador per tal que deixi una marca al dors de les femelles que cobreix.

masculinització gestacional f

es freemartinismo
fr free martinisme
en freemartinism

MALALTIES HEREDITÀRIES. Defecte congènit que provoca esterilitat en femelles bessones d'un mascle, especialment en vedelles, causat per un quimerisme cromosòmic que va produir una anastomosi dels vasos sanguinis i una transferència d'hormones masculines del fetus mascle al fetus femella durant la gestació.

Mastadenovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Adenoviridae* que inclou l'agent de la diarrea neonatal dels vedells, de l'hepatitis infecciosa canina, de la pneumònia del poltre i de la tos de les gosses.

masticació f

es masticación
fr mastication
en mastication

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Trituració dels aliments mitjançant les dents, els queixals, la llengua i les parets de la boca.

Mastigophora

PARASITOLOGIA. Subfílum de protozous del fílum *Sarcomastigophora*, caracteritzats perquè poden disposar d'un o més flagels i d'un o més nuclis idèntics, perquè es reproduïxen asexualment per fisió binària longitudinal i perquè els que tenen importància en veterinària són majoritàriament paràsits extracel·lulars, excepte els del gènere *Leishmania*.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest subfílum són *Giardia*, *Histomonas*, *Leishmania*, *Spironucleus*, *Tetratrichomonas*, *Trichomonas*, *Tritrichomonas* i *Trypanosoma*, i els seus individus reben el nom de *flagel·lats*.

mastitis f

sin. compl. **mamitis f**

es mastitis
fr mastite
en mastitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia multifactorial principalment d'origen bacterià que afecta les vaques, les cabres i les ovelles, i que, si es donen les condicions adequades, pot ser causada per qualsevol microorganisme, però principalment pels bacteris *Arcanobacterium pyogens*, *Bacillus cereus*, *Enterococcus sp.*, *Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae*, *Mycoplasma agalactiae*, *Mycoplasma bovigenitalium*, *Mycoplasma bovis*, *Nocardia asteroides*, *Staphylococcus aureus* i *Streptococcus agalactiae*, entre d'altres, i per llevats, caracteritzada per la inflamació de la glàndula mamària que provoca una disminució de la qualitat i de la quantitat de llet.

mastòcit m

sin. compl. **cèl·lula encebada f; labròcit m**

es célula cebada; labrocito; mastocito
fr labrocyte; mastocyte
en labrocyte; mast cell; mastocyte

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula del teixit connectiu que té un citoplasma amb grànuls basòfils que contenen mediadors inflamatoris que s'alliberen en les reaccions d'hipersensibilitat immediata.

mastocitoma m

es mastocitoma
fr mastocytome
en mastocytoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia de mastòcits que afecta principalment els gossos.

Nota: El mastocitoma pot ser benigne o maligne.

matadura f

sin. **tocadura f**

es matadura
en gall; saddle sore

TRAUMATISMES; ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Úlcera o rascada que afecta els animals d'abastament, especialment els cavalls, causada pel frec d'un aparell o dels guarniments.

matança f

es matanza
fr abatage; abattage
en slaughter

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Acció de matar el porc a casa de manera tradicional, d'esquarterar-lo i fer totes les operacions d'aprofitament de les diferents parts de l'animal.

matèria orgànica f

es materia orgánica
fr matière organique
en organic matter

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Material que resta d'un aliment si se n'extreu la humitat i la cendra.

matèria seca *f*

es materia seca
fr matière sèche
en dry matter

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Material que resta d'un aliment si se n'extreu la humitat.

material especificat de risc *m*

sigla **MER** *m*

es material especificado de riesgo; MER
fr matériel spécifié de risque
en specified risk material; SRM

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de parts o òrgans procedents de bovins, ovins o caprins que han estat sotmesos a un risc potencial de contagi de l'encefalopatia espongiforme bovina.

material extractiu lliure de nitrogen *m*

es material extractivo libre de nitrógeno
fr matière extractive non azotée
en nitrogen-free extract

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fracció resultant del mètode de l'anàlisi aproximada que s'obté una vegada restades la cendra, l'extracte eteri, la fibra bruta, la humitat i la proteïna bruta.

Nota: El formen diversos materials orgànics, principalment glúcids, com ara midó, derivats de la fructosa, pectina, cel·lulosa, hemicel·lulosa i lignina, i també altres compostos, com ara pigments, àcids orgànics i vitamines hidrosolubles.

matèries nitrogenades totals *f pl*

veg. **proteïna bruta** *f*

maternitat *f*

es maternidad
fr maternité
en maternity

RAMADERIA. Nau on hi ha diverses sales tancades hermèticament i amb ventilació controlada que contenen les paridores distribuïdes a banda i banda d'un corredor central.

matinar *v intr*

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturar, el ramat, des de punta de dia fins a les deu del matí.

matitat *m*

veg. **so mat** *f*

matriu *f*

veg. **úter** *m*

matxo *m*

veg. **mul somerí** *m*

MDO *f*

veg. **malaltia de declaració obligatòria** *f*

mec -a *m i f*

veg. **vedell -a** *m i f*

meconi *m*

sin. compl. **molinada** *f*

es meconio
fr méconium
en meconium

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Excreció de color terrós verdosenc, viscosa, neutra, composta de moc, bilis i restes epitelials,

continguda en l'intestí del fetus i que és expulsada en la primera defecació de l'animal tot just nat.

medalla *f*

es medalla
fr médaille
en medal

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació plana on consta un número, habitualment de dues xifres, que serveix per a identificar els bovins dins el ramat i que es penja habitualment al collar.

medecina *f*

veg. **medicament** *m*

medi de cultiu *m*

es medio de cultivo
fr milieu de culture
en culture medium

BACTERIOLOGIA. Conjunt de nutrients que els microorganismes necessiten per a desenvolupar-se, utilitzat com a substrat per a fer-los créixer i multiplicar al laboratori.

Nota: Alguns bacteris creixen en cultius cel·lulars o en ous embrionats.

medicació *f*

es medicación
fr médication
en medication

CLÍNICA. Mètode terapèutic que utilitza els medicaments.

medicació *f*

es medicación

fr médication
en medication

CLÍNICA. Administració d'un fàrmac o d'un agent, o més, amb una finalitat concreta.

medicament *m*

sin. compl. **medecina** *f*

es medicamento
fr médicament
en drug; medicament

CLÍNICA. Substància, simple o composta, emprada amb una finalitat terapèutica contra les manifestacions patològiques.

Nota: En veterinària, els medicaments es poden classificar de la manera següent: preparacions magistrals, prescrites pel veterinari, que és qui en dóna la composició, i elaborades pel farmacèutic; medicaments específics, elaborats i enregistrats per un laboratori autoritzat oficialment; i mesclades medicamentoses, prescrites pel veterinari, que és qui en dóna la composició i dosificació per a ésser addicionades i mesclades al pinso compost corresponent o a l'aigua de beguda.

medicina *f*

es medicina
fr médecine
en medicine

PATOLOGIA. Ciència i art de prevenir i d'ajudar a guarir les malalties dels animals.

medicina interna *f*

sin. **patologia mèdica** *f*

es medicina interna; patología médica
fr médecine interne; pathologie médicale
en internal medicine; medical pathology

PATOLOGIA. branca de la patologia especialitzada en l'estudi de les malalties que afecten tot l'organisme i que essencialment es tracten amb

medicaments.

medicina preventiva *f*

es medicina preventiva
fr médecine préventive
en preventive medicine

EPIDEMIOLOGIA. branca de la medicina que estudia els factors que serveixen per a promoure i mantenir la salut de les poblacions animals i que aplica les mesures necessàries per a impedir les causes que provoquen malaltia i mort prematura.

mediolini -ínia *adj*

es mediolíneo
fr médioligne

ETNOLOGIA. Dit de la raça amb unes proporcions corporals que li donen un aspecte semblant a la mitjana de la seva espècie.

medul·loblastoma *m*

es meduloblastoma
fr médulloblastome
en medulloblastoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia de les cèl·lules precursors de l'escorça cerebral que afecta els vedells i els gossos.

megacòlon *m*

es megacolon
fr mégacôlon
en megacolon

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Anomalia congènita o adquirida caracteritzada per una gran dilatació d'una part o de la totalitat del còlon.

megaesòfag *m*

sin. compl. **megaloesòfag *m***

es megaesófago; megaloesófago
fr mégaloésophage
en megaesophagus; megaloesophagus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Anomalia congènita o adquirida caracteritzada per una dilatació difusa de l'esòfag, que pot ser simptomàtica o bé funcional.

-megàlia

es -megalia
fr -mégalie
en -megalia; -megaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sufix que indica augment del volum o de la mida d'un òrgan.

Nota: Per exemple, *acromegàlia* (de les extremitats, les mandíbules i el nas), *adenomegàlia* (d'una glàndula o d'un gangli), *cardiomegàlia* (del cor), *esplenomegàlia* (de la melsa) i *hepatomegàlia* (del fetge).

megalocefàlia *f*

veg. **macrocefàlia *f***

megaloesòfag *m*

veg. **megaesòfag *m***

meix -a *m i f*

sin. compl. **mamó -ona *m i f***; **xurmer -a *m i f***

es ternero recental
fr veau de lait
en milk calf

RAMADERIA. Vedell que encara mama.

mel *f*

es miel
fr miel
en honey

APICULTURA. Substància viscosa dolça, elaborada per les abelles en una distensió de l'esòfag a partir del nèctar, que dipositen en les cel·les de la bresca perquè se n'alimentin les larves i les abelles adultes.

melanina *f*

es melanina
fr mélanine
en melanin

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Pigment intracitoplasmàtic granular i fosc format a partir de la polimerització d'un derivat de la tirosina, localitzat normalment als pèls, la pell, el cos ciliar, l'iris, la coroide de l'ull i en algunes cèl·lules nervioses, i, anormalment, en diversos tumors.

melanisme *m*
veg. **melanosi** *f*

melanoma *m*

es melanoma
fr mélanome
en melanoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia de melanòcits.

Nota: El melanoma pot ser benigne o maligne.

melanosi *f*
sin. compl. **melanisme** *m*

es melanismo; melanosis
fr mélanisme; mélanose
en melanism; melanos

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Trastorn congènit del metabolisme, que afecta especialment els remugants i els porcs, consistent en una pigmentació fosca de diversos òrgans i teixits causada per un dipòsit anormal de melanina.

melanotríquia *f*

es melanotriquia
fr mélanotrichie
en melanotrichia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en una hiperpigmentació del pèl.

melanotropina *f*

sin. compl. **hormona melanoforostimulant** *f*
sigla **MSH** *f*

es hormona estimulante de los melanocitos; hormona estimulante de los melanóforos; melanotropina; MSH
fr hormone mélanostimulante; hormone mélanotrope; mélanotrophine; MSH
en melanocyte-stimulating hormone; melanotropin; MSH

ENDOCRINOLOGIA. Conjunt d'hormones de naturalesa peptídica secretades per cèl·lules de l'adenohipòfisi i del lòbul intermedi de la hipòfisi, que estimulen la síntesi de melanina en els melanòcits i intervenen en el mimetisme en alguns vertebrats.

melassa *f*

es melaza
fr mélasse
en molasses; treacle [GB]

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós de consistència xaroposa, color fosc i sabor dolç, obtingut a partir de la cristallització del sucre de canya o de bleda-rave, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia i

una millora de la palatabilitat.

melassadora *f*

es melazadora
fr mélasseur
en molasses mixer

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació d'emmellament.

melat -ada *adj*

es melado
fr miellé
en honey-coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és del color de la mel.

melatonina *f*

es melatonina
fr mélatonine
en melatonin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona derivada del triptòfan secretada per l'epífisi, que té múltiples funcions, entre les quals destaca la regulació de les funcions endocrines i l'adaptació als canvis estacionals.

meleagrídids *m pl*

es meleágridos
fr méléagrididae
en Meleagrididae

RAMADERIA. Família de l'ordre dels fasianiformes, integrada per individus de mida gran, sense plomes al coll i al cap, que comprèn el gall dindi.

melena *f*

es melena
fr mélaena; méléna
en melaena; melena

FISIOPATOLOGIA. Evacuació per l'anús de sang digerida, llefiscosa i de color negre, conseqüència d'una hemorràgia digestiva alta.

mel·lificar *v intr*

es melificar
fr mellifier
en ripen, to

APICULTURA. Fer mel les abelles.

melofagosi *f*

es melofagosis
fr mélophagose
en melophagosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta les ovelles, causada per la mosca *Melophagus ovinus* i caracteritzada per provocar anèmia i malmetre la llana.

Melophagus

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Hippoboscidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Melophagus ovinus* (ectoparàsit hematòfag permanent de les ovelles, d'uns 5 mm de longitud, pelut i sense ales, amb el cap curt i el tòrax i l'abdomen aplanats i amples, i les potes robustes que acaben en ungles, que és agent de melofagosi i vector del protozou apatogen *Trypanosoma melophagium*), i popularment es coneix com a *falsa paparra de les ovelles*.

Menacanthus

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Mallophaga*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Menacanthus stramineus* (ectoparàsit de diferents fasianiformes i agent de mal·lofagosi).

menar *v tr*

es llevar; manejar
fr mener
en drive, to

RAMADERIA. Conduir, guiar i dirigir bestiar o un vehicle de tracció animal.

meningiomas *f*

es meningiomas
fr méningiome
en meningiomas

FISIOPATOLOGIA. Presència de múltiples fibromes a la meninge.

meningisme *m*

es meningismo
fr méningisme
en meningism

FISIOPATOLOGIA. Síndrome nerviosa que presenta gairebé tots els signes propis de la inflamació de les meninges però sense que n'hi hagi lesió.

meningitis estreptocòccica *f*

es meningitis estreptocócica
fr méningite streptococcique
en streptococcal meningitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els garrins lactants i els garrins en època de deslletament, causada per *Streptococcus suis* i caracteritzada per febre, símptomes nerviosos, mort i ocasionalment, en els animals joves, artritis i problemes respiratoris.

meningoangiomas *f*

es meningoangiomas
fr méningoangiomatose
en meningioangiomatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Proliferació benigna localitzada a les meninges i formada per vasos sanguinis envoltats de cèl·lules histològicament similars a les que formen les meninges i que es pot infiltrar en el sistema nerviós.

menjadora *f*

es comedero; dornajo; pesebre
fr mangeoire
en feeding trough; manger

RAMADERIA. Recipient disposat per a donar menjar al bestiar o a l'aviram.

menjadora autoblocant *f*

veg. **cornadís** *m*

menjadora mòbil *f*

es pesebre móvil
fr râtelier mobile
en mobile feeding rack; mobile feeding trough

RAMADERIA. Menjadora proveïda d'un suport amb rodes i arrossegada per un tractor, que és emprada en l'estabulació lliure.

menjar preparat *m*

sin. compl. **plat preparat** *m*

es comida preparada; plato preparado
fr plat préparé
en prepared dish; prepared food; prepared food product

BROMATOLOGIA. Elaboració culinària resultant de la preparació, amb o sense mescla i/o

condimentació, d'aliments d'origen animal i/o vegetal, crus, cuinats o precuinats, amb o sense addició d'altres substàncies autoritzades, envasada o no, i llesta per a ser consumida directament o després d'escalfar-la o de fer-hi un tractament culinari addicional.

Menopon

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Mallophaga*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Menopon gallinae* (ectoparàsit de diferents fasianiformes i agent de mal·lofagosi).

menuts m pl

es menudos
fr abats
en giblets [ocells]; offal

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de les entranyes consumibles de l'animal que no formen part de la canal.

MER m

veg. **material especificat de risc m**

mèrit net m

sin. compl. **valor millorant agregat m**

es mérito neto; valor mejorante agregado
fr mérite net
en net merit

GENÈTICA. Valor genètic global d'un individu expressat en unitats monetàries.

Nota: El seu símbol és *H*.

meront m

sin. **esquizont m**

merozoït m

es merozoïto
fr mérozoïte
en merozoite

PARASITOLOGIA. Cadascun dels estadis mononucleats que s'originen a partir d'un esquizont.

mescla f

es mezcladura
fr mélange
en mixing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació que consisteix a barrejar els diversos components que s'utilitzen en la fabricació dels pinsos compostos.

mescladora f

es mezcladora
fr mélangeur
en mixer

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació de mescla.

Mesocestoides

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Mesocestoididae*, que en l'estadi adult es localitzen a l'intestí dels carnívors i que es caracteritzen per una longitud molt variable, de 12 a 200 cm, per un escòlex inerm, amb quatre ventoses ovalades i sense rostell, i per l'òrgan parauterí que presenten els proglotis gràvids.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Mesocestoides lineatus* i *Mesocestoides litteratus* (de cicle indirecte, transmeses per la ingestió de vertebrats que allotgen tetratídis i que actuen com a segons hostes intermediaris, localitzades -en l'estadi

adult- a l'intestí prim dels carnívors silvestres i, ocasionalment, en els gossos i els gats, i agents d'una varietat de cestodosi).

Mesostigmata

PARASITOLOGIA. Subordre d'àcars ectoparàsits hematòfags principalment dels ocells, caracteritzats per tenir un parell d'orificis respiratoris situats en una posició central del cos, entre el tercer i quart parell de potes, i per tenir unes dimensions petites, de 1,5 mm de longitud com a màxim.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest subordre són *Dermanyssus*, *Ornithonyssus* i *Pneumonyssus*. Alguns autors inclouen en aquest subordre el gènere *Varroa*.

mesotelioma m

es mesotelioma
fr mésothéliome
en mesothelioma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia maligna del mesoteli.

mestís -issa adj

es mestizo
fr métis
en crossbreed

GENÈTICA. Dit de l'animal que resulta del mestissatge.

mestissatge m

es mestizaje
fr métissage
en continuous crossbreeding

GENÈTICA. Encreuament de dos individus de la mateixa espècie però de diferent raça.

Nota: Aquesta tècnica s'usa en la cria d'animals

per a combinar els caràcters de dues races diferents en la generació filla.

mesurador de llet m

es medidor de leche
fr compteur à lait
en milk meter; milk recorder

RAMADERIA. Aparell emprat per a controlar periòdicament la producció lletera d'una femella.

metacercària f

es metacercaria
fr métacercarie
en metacercaria

PARASITOLOGIA. Fase larvària final dels trematodes que s'origina a partir de les cercàries.

metacestode m

es metacestodo
fr métacestode
en metacestode

PARASITOLOGIA. Qualsevol de les fases larvàries dels cestodes.

metaestre m

es metaestro
fr métaœstrus
en metaestrus; metestrus

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fase del cicle estral posterior a l'estre en què es desenvolupa el cos luti.

metamorfosi grassa f
veg. **degeneració grassa f**

metaplàsia *f*

es metaplasia
fr métaplasie
en metaplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Transformació d'un teixit normal totalment diferenciat en un teixit d'un altre tipus, tot i que de la mateixa procedència filogenètica, que es pot considerar normal qualitativament però que és anormal per la seva localització.

metàstasi *f*

es metástasis
fr métastase
en metastasis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Aparició d'un o més focus neoplàstics secundaris d'un de primitiu en regions no contigües al punt d'evolució del focus primitiu.

Nota: És un indicador inequívoc de neoplàsia maligna.

Metastigmata

PARASITOLOGIA. Subordre d'àcars ectoparàsits hematòfags obligats de diferents espècies animals, caracteritzats per tenir els orificis respiratoris situats darrere del quart parell de potes, per disposar d'un aparell picador que s'ancora a la pell de l'hoste durant la ingestió de sang, i per tenir unes dimensions molt més grans que la resta d'àcars paràsits.

Nota: Els individus d'aquest subordre reben el nom de *paparres* (*paparres dures* si pertanyen a la família *Ixodidae* i *paparres toves* si pertanyen a la família *Argasidae*).

metastrongílid *m*

es metastrongídeo

fr métastrongylidé
en metastrongylid

PARASITOLOGIA. Individu de la superfamília *Metastrongyloidea*.

metastrongiloïdosi *f*

sin. compl. **broncopneumònia verminosa** *f*

es metastrongiloidosis
fr métastrongylidoses
en verminous bronchopneumonia

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta la majoria dels animals domèstics, causada per nematodes de la superfamília *Metastrongyloidea* i caracteritzada per alteracions respiratòries.

Metastrongyloidea

PARASITOLOGIA. Superfamília de nematodes de l'ordre *Strongylida*, majoritàriament de cycle indirecte excepte algunes espècies del gènere *Filaroides*, que en l'estadi adult es localitzen a l'aparell respiratori i són agents de diferents metastrongiloïdosis.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta superfamília són *Aelurostrongylus*, *Angiostrongylus*, *Crenosoma*, *Cystocaulus*, *Filaroides*, *Metastrongylus*, *Muellerius*, *Neoststrongylus* i *Protostrongylus*, i els seus individus reben el nom de *metastrongílids*.

Metastrongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Metastrongylus apri* -o *Metastrongylus elongatus*-, *Metastrongylus confusus*, *Metastrongylus pudendotectus* i *Metastrongylus salmi* (de cycle indirecte, transmeses per la ingestió de cucs de terra que actuen com a hostes intermediaris, localitzades - en l'estadi adult- als bronquis i als bronquíols dels porcs, i agents de metastrongiloïdosi).

meteorisme *m*

sin. compl. **inflament** *m*

es hinchamiento; meteorismo

fr ballonnement; météorisme

en ballooning; meteorism; meteorismus

FISIOPATOLOGIA. Distensió de l'abdomen per l'acumulació de gasos en el tub digestiu.

meteorització *f*

es meteorización

fr indigestion gazeuse du rumen;

météorisation

en bloat

FISIOPATOLOGIA. Acumulació anormal de gasos dins del rumen.

mètode de Wright *m*

es método de Wright

fr méthode de Wright

en Wright's method

CLÍNICA. Mètode diagnòstic utilitzat per a detectar la brucel·losi mitjançant seroaglutinació.

mètode Kjeldahl *m*

es método Kjeldahl

fr méthode Kjeldahl

en Kjeldahl method

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Mètode per a determinar la quantitat de nitrogen en els aliments i conèixer indirectament el percentatge de proteïna que contenen, i que consisteix a transformar la substància nitrogenada en sulfat amònic per digestió amb àcid sulfúric i destil·lar el líquid resultant per a recollir l'amoníac sobre una solució valorada d'un àcid inorgànic.

mètode terapèutic *f*

sin. **teràpia** *m*

es método terapéutico; terapia

fr méthode thérapeutique; thérapie

en therapeutic method; therapy

CLÍNICA. Mètode utilitzat en el tractament de les malalties.

Nota: La forma *teràpia* sovint es combina amb prefixos; per exemple, *actinoteràpia* (amb radiacions), *antibioteràpia* (amb antibiòtics), *crioteràpia* o *frigoteràpia* (amb fred), *electroteràpia* (amb electricitat), *farmacoteràpia* (amb fàrmacs), *fisioteràpia* (amb agents físics naturals o artificials), *fitoteràpia* (amb plantes), *fluïdoteràpia* (amb fluids corporals), *fototeràpia* (amb radiacions naturals o artificials), *hepatoteràpia* (amb l'administració de fetge o dels seus extractes), *hidroteràpia* (amb aigua), *immunoteràpia* (amb anticossos procedents d'individus sensibilitzats), *laserteràpia* (amb raigs làser), *oxigenoteràpia* (amb oxigen), *quimioteràpia* (amb substàncies químiques), *radioteràpia* (amb radiacions ionitzants), *seroteràpia* (amb sèrums), *termoteràpia* (amb calor) i *vitaminoteràpia* (amb vitamines).

-metre

es -metro

fr -mètre

en -meter

CLÍNICA. Sufix que indica aparell per a mesurar les diverses constants orgàniques.

Nota: Per exemple, *aerotonòmetre* (la tensió dels gasos en líquids orgànics), *cutímetre* (el gruix de la pell), *esfingotonòmetre* o *esfigmomanòmetre* (la pressió del pols arterial), *tonòmetre* (la pressió sanguínia o intraocular) i *uròmetre* (la urea continguda en l'orina).

metritis contagiosa equina *f*

es metritis contagiosa equina

fr métrite contagieuse equine

en contagious equine metritis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les egües, causada per *Klebsiella pneumoniae* i *Taylorella equigenitalis*, i caracteritzada per una endometritis amb flux vulvar profús i mucopurulent.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

metxa f

es mecha
fr mèche
en wick

CLÍNICA. Feix de desfiles de gassa que es posa dins una ferida, una úlcera o un orifici natural per afavorir-ne el drenatge.

mèu m
veg. **miol m**

miasi f

es miasis
fr myiase
en myiasis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos, els gats i l'aviram, causada per les larves de mosques de les famílies *Calliphoridae*, *Gasterophilidae* (gènere *Gasterophilus*), *Hypodermatidae* (gènere *Hypoderma*), *Oestridae* (gènere *Oestrus*) i *Sarcophagidae*, que es pot presentar en forma cutània, gastrointestinal, nasofaríngia, ocular o urinària, en funció de la zona parasitada.

Nota: És una zoonosi.

miastènia f
sin. compl. **amiostènia f**

es amiostenia; miastenia
fr amyosthénie; myasthénie
en amyosthenia; myasthenia

FISIOPATOLOGIA. Astènia muscular.

miatonia f
veg. **amiotonia f**

miceli m

es micelio
fr mycélium
en mycelium

MICOLOGIA. Massa d'hifes que es ramifiquen, es fusionen i penetren al substrat que colonitzen per obtenir-hi els nutrients.

Nota: El miceli és característic dels fongs miceliats i d'alguns bacteris.

micologia f

es micología
fr mycologie
en mycology

MICOLOGIA. branca de la biologia especialitzada en l'estudi dels fongs.

micosi f

es micosis
fr mycose
en fungal disease; fungus disease; mycosis

MICOSIS. Malaltia infecciosa causada per un fong.

micosi cutània f
veg. **micosi superficial f**

micosi profunda f

es micosis profunda
fr mycose profonde
en deep mycosis

MICOSIS. Micosi que, tot i que pot afectar la pell i les fàneres de manera superficial, passa a capes més profundes i es pot disseminar als òrgans interns.

micosi sistèmica m

es micosis sistèmica
fr mycose systémique
en systemic mycosis

MICOSIS. Micosi profunda que afecta dos o més sistemes i es pot arribar a generalitzar, generalment iniciada per una fase primària pulmonar a causa de la via d'entrada del fong, que és respiratòria.

Nota: Són micosis sistèmiques l'aspergil·losi invasiva, la blastomicosi, la candidosi sistèmica, la coccidioidomicosi i la histoplasmosi, entre d'altres.

micosi subcutània f

es micosis subcutànea
fr mycose subcutanée
en subcutaneous mycosis

MICOSIS. Micosi profunda crònica i localitzada que afecta la pell, la mucosa i el teixit subcutani, que es pot disseminar i convertir-se en sistèmica, generalment produïda per implantació traumàtica del fong.

Nota: És una micosi subcutània l'espótricosi, entre d'altres.

micosi superficial f

sin. compl. **micosi cutània f**

es micosis cutànea; micosis superficial
fr mycose cutanée; mycose superficielle

en superficial mycosis

MICOSIS. Micosi que afecta l'epidermis, la mucosa i les fàneres, i que no penetra a capes més profundes.

Nota: Són micosis superficials la dermatofitosi i la candidosi cutània, entre d'altres.

micotoxicosi f

es micotoxicosis
fr mycotoxicose
en mycotoxicosis

FISIOPATOLOGIA. Intoxicació causada principalment per la ingestió d'un aliment amb micotoxines.

micotoxina f

es micotoxina
fr mycotoxine
en mycotoxin

MICOLOGIA. Toxina constituïda per un metabòlit secundari fúngic i que es troba com a contaminant natural en diferents productes agrícoles destinats a l'alimentació animal.

Nota: Les micotoxines més importants són les aflatoxines, les fumonisines, les ocratoxines, els tricotecens i la zearalenona. Les espècies productores de toxines més importants pertanyen als gèneres *Aspergillus*, *Fusarium* i *Penicillium*.

microaeròfil -a adj

es microaerófilo
fr microaérophile
en microaerophilic

BACTERIOLOGIA. Dit de l'organisme que creix només en presència d'una petita quantitat d'oxigen, inferior a l'atmosfèrica, d'entre un 2 i un 10%.

microbiologia f

es microbiología
fr microbiologie
en microbiology

PATOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'estudi dels microorganismes (bacteris, fongs, virus i protozous).

microcefàlia f

es microcefalia
fr microcéphalie
en microcephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació consistent en una petitesa anormal del crani.

microclima m

es microclima
fr microclimat
en microclimate

RAMADERIA. Ambient creat artificialment dins una nau mitjançant una llum, una humitat, una temperatura i una ventilació apropiades, per aconseguir un rendiment màxim dels animals que s'hi allotgen.

microencefàlia f

es microencefalia
fr microencéphalie
en microencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació consistent en una petitesa anormal de l'encèfal.

microfilària f

es microfilaria

fr microfilaire
en microfilaria

PARASITOLOGIA. Fase larvària de les filàries, eliminada per les femelles i caracteritzada perquè normalment circula per la sang i perquè és ingerida per un vector hematòfag.

microfiltració f veg. ultrafiltració f

micromineral m sin. compl. oligoelement m

es micromineral; oligoelemento
fr oligoélément
en micro mineral; mineral micronutrient; trace element; trace mineral

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Mineral necessari en la dieta dels animals en quantitats mínimes, mesurables en mil·ligrams per dia.

Nota: Són microminerals el crom, el cobalt, el coure, el fluor, el iode, el ferro, el molibdè, el seleni, el silici i el zinc.

microsfígmia f

es microsfígmia
fr microsphygmie
en microsphygmia

FISIOPATOLOGIA. Pols poc marcat i avaluable.

Microspora

PARASITOLOGIA. Fílum de protozous paràsits intracel·lulars obligats, caracteritzats perquè es transmeten mitjançant espores, que normalment són ingerides pels hostes.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest fílum són *Encephalitozoon* i *Nosema*, i els seus individus reben el nom de *microsporidis*.

microsporidi *m*

es microsporidio
fr microsporidie
en microsporidian

PARASITOLOGIA. Individu del fílum
Microspora.

Microsporum

MICOLOGIA. Gènere de fongs miceliats que inclou diverses espècies patògenes per als animals.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Microsporum canis* (agent de dermatofitosi).

microxip *m*

es microchip; transponedor
fr puce électronique; transpondeur
en microchip; transponder

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació que consisteix en un dispositiu electrònic recobert d'una estructura protectora que es col·loca al cos o al collar d'un animal i que conté el codi d'identificació.

microxip subcutani *m*

es microchip subcutáneo
fr puce sous-cutanée
en subcutaneous microchip

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Microxip que es fixa sota la pell d'un animal, principalment dels gossos i els gats.

midó *m*

es almidón
fr amidon
en starch

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid polisacàrid macromolecular molt abundant en els grans dels cereals, els llegums, les glans i les castanyes, i que és altament digerible per al bestiar.

midriasi *f*

es midriasis
fr mydriase
en mydriasis

FISIOPATOLOGIA. Dilatació excessiva o anormal de la pupil·la.

midriàtic *m*

es midriático
fr mydriatique
en mydriatic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que dilata la pupil·la.

mielodisplàsia *f*

es mielodisplasia
fr myélodysplasie
en myelodysplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Displàsia de la medul·la espinal.

mieloma *m*

es mieloma
fr myélome
en myeloma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia maligna de cèl·lules que normalment es troben a la medul·la òssia.

mieloma múltiple *m*

es mieloma múltiple
fr myélome multiple
en multiple myeloma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Mieloma de cèl·lules plasmàtiques que envaeixen i destrueixen la cavitat medul·lar dels ossos.

mielopatia degenerativa *f*

es mielopatía degenerativa
fr myélopathie dégénérative
en degenerative myelopathy

FISIOPATOLOGIA. Malaltia lenta i progressiva que afecta els tractes espinals toracolumbars del gos.

mielosi *f*

es mielosis
fr myélose
en myelosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Proliferació de cèl·lules de la medul·la òssia.

mielosi *f*

es mielosis
fr myélose
en myelosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia que es forma a la medul·la espinal.

millor predicció lineal no esbiaixada *f* sigla **BLUP** *m*

es predicción lineal insesgada óptima; BLUP
fr meilleur estimateur linéaire sans biais; BLUP
en best linear unbiased prediction; BLUP

GENÈTICA. Procediment estadístic per a l'avaluació genètica dels individus que té en compte les relacions de parentiu existents entre ells.

Nota: Aquest procediment permet fer estimacions dels efectes ambientals que incideixen sobre un caràcter, així com prediccions dels valors millorants dels animals respecte al caràcter objecte de selecció, per la qual cosa produeix millors prediccions dels valors millorants que altres mètodes d'avaluació, com ara l'índex de selecció.

mineral *m*

es mineral
fr minéral
en mineral

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Principi immediat inorgànic imprescindible per al desenvolupament correcte de l'organisme animal.

Nota: Els minerals es classifiquen en microminerals o en macrominerals segons la quantitat que l'organisme en requereix.

mineralització *f*

es mineralización
fr minéralisation
en mineralization

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dipòsit de matèria mineral en els teixits de l'organisme.

mineralocorticoide *m*

es mineralocorticoide
fr minéralocorticoïde
en mineralocorticoid

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones esteroides secretades per la zona glomerular de l'escorça de les glàndules suprarenals, que bàsicament promouen la recuperació de sodi en

l'organisme i l'eliminació de l'excés de potassi.

Nota: L'aldosterona és el principal mineralocorticoide.

miocàrdia f

es miocardia
fr myocardie
en myocardia

FISIOPATOLOGIA. Afecció metabòlica del múscul cardíac sense que hi hagi lesió o causa aparent.

mioclònia f

es mioclonía
fr myoclonie
en myoclonia; myoclonus

FISIOPATOLOGIA. Trastorn consistent en contraccions musculars involuntàries i rítmiques, no sistematitzades, que es repeteixen a intervals variables.

mioglobínúria paralítica f

sin. compl. **malaltia dels dilluns f**;
rabdomiòlisi d'esforç f

es enfermedad de los lunes; mioglobinuria paralítica; rabdomiólisis de esfuerzo
fr eau noire; maladie du lundi; myoglobininurie paralytique; myopathie myoglobininurique paralytique
en exertional rhabdomyolysis; Monday morning disease; paralytic myoglobinuria; set fast; tying-up syndrome

FISIOPATOLOGIA. Malaltia que afecta especialment els cavalls quan fan exercici després de diversos dies d'inactivitat i han estat alimentats amb racions molt energètiques, que es caracteritza per la coloració fosca de l'orina, deguda a mioglobínúria, i miastènia.

miol m

sin. compl. **mèu m**

es maído; maullido; maúllo; miau
fr miaou; miaulement
en meaow; meow; miaou; miaow

RAMADERIA. Crit del gat.

miosi f

es miosis
fr miosis; myose; myosis
en miosis; myosis

FISIOPATOLOGIA. Contracció excessiva i sostinguda de la pupil·la.

miotonia f

es miotonía
fr myotonie
en myotonia

FISIOPATOLOGIA. Augment exagerat del to muscular.

miracidi m

es miracidio
fr miracidium
en miracidium

PARASITOLOGIA. Primera fase larvària dels trematodes, ciliada i extremadament mòbil, que immediatament després de sortir de l'ou penetra en els teixits de l'hoste intermediari, un mol·lusc gastròpode, on es converteix en esporocist.

mitja canal f

es media canal
fr demi-carcasse
en half of carcass

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Cadascuna de les dues parts resultants de la canal seccionada per la línia mitjana de l'espina.

mitjana *f*

es lomo

fr aloyau; carré; faux filet

en loin; loins and ends; sirloin

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Peça que s'obté de la pistola de boví, de xai o de porc compresa entre les últimes vèrtebres lumbars i la primera sacra.

mix *m*

veg. **gat** *m*

mixa *f*

veg. **gata** *f*

mixedema *f*

es mixedema

fr myxoedème

en myxedema

FISIOPATOLOGIA. Estat trofoneuròtic que resulta de l'hipotiroïdisme, caracteritzat per una infiltració en els teixits, principalment subcutanis, d'un material gelatinós que dóna lloc a un edema dur, engruiximent i sequedat de la pell, i manca d'agilitat i vigor físics.

mixomatosi *f*

es mixomatosis

fr myxomatose

en myxomatosis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els conills, causada per un virus del gènere *Leporipoxvirus*, transmesa per mosquits dels gèneres *Aedes*, *Anopheles*,

Culex i *Simulium*, i per la puça *Spilopsyllus cuniculi*, i caracteritzada per tumefaccions mesenquimatoses locals, que apareixen a prop de les obertures naturals, aprimament ràpid i mort.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

moca *f*

sin. **mocada** *f*

en green offals

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de les entranyes de la cavitat abdominal que comprèn l'estómac i els intestins amb el mesenter.

Nota: En el cas dels remugants, comprèn els quatre estòmacs.

mocada *f*

sin. **moca** *f*

moix *m*

veg. **gat** *m*

moixa *f*

veg. **gata** *f*

moixí -ina *adj*

es gatuno

en catlike

ANIMALS DE COMPANYIA. Relatiu o pertanyent al gat.

mola *f*

es mola

fr môle

en mole

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Massa carnososa constituïda per proliferacions epitelials i vellositats coriòniques edematitzades que es desenvolupa a l'úter amb aparences d'embaràs i que finalment és expel·lida a l'exterior.

molí *m*

es molino
fr moulin
en mill

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació de mòlta.

molibdè *m*

es molibdeno
fr molybdène
en molybdenum

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que té una funció indispensable en la producció d'àcid úric, més necessari per a l'aviram que per al bestiar.

Nota: No cal un subministrament complementari.

molinada *f*

veg. **meconi** *m*

mòlta *f*

es molienda
fr broyage; mouture
en grinding; milling

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació mecànica que consisteix a desintegrar el gra en partícules molt fines i obtenir-ne farina, per a afavorir-ne l'aprofitament nutritiu i la digestibilitat.

moltó *m*

sin. **marranís** *m*

Moniezia

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, família *Anoplocephalidae*, que poden arribar a fer més de 2 m de longitud i que es caracteritzen per tenir un escòlex inerm, amb quatre ventoses però sense rostell, i uns proglotis madurs més amples que llargs i amb dos jocs d'òrgans reproductors.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Moniezia benedeni* i *Moniezia expansa* (de cicle indirecte, transmeses per la ingestió d'àcars oribàtids que actuen com a hostes intermediaris, localitzades -en l'estadi adult- a l'intestí de les vaques, les ovelles i les cabres, i agents de monieziosi).

monieziosi *f*

es monieziosis
fr monieziose
en monieziosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres de fins a sis mesos, causada per diverses espècies de cestodes del gènere *Moniezia* (*Moniezia benedeni* i *Moniezia expansa*) i caracteritzada per problemes intestinals, mala digestió, diarrea i eliminació de proglotis en els excrements.

monoxènic -a *adj*

es monoxénico; monoxeno
fr monoxène
en monoxenous

PARASITOLOGIA. Dit del paràsit que aconsegueix tot el cicle evolutiu en un sol hoste.

morat *m*
sin. **blau** *m*

morat -ada *adj*

es morado
fr mûre
en blackberry

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les ovelles que és entre vermell i blau.

Moraxella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de coc, gramnegatiu, immòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Moraxella bovis* (agent de queratoconjuntivitis infecciosa).

morbidity *f*

es morbilidad; morbilidad
fr morbidité
en morbidity

EPIDEMIOLOGIA. Proporció d'animals malalts d'una població.

Morbillivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Paramyxoviridae* que inclou l'agent del brom, de la pesta bovina i de la pesta dels petits remugants.

morbós -osa *adj*

es morbozo
fr morbide
en morbid

FISIOPATOLOGIA. Que és indicatiu o efecte d'una

malaltia.

mordassa *f*

es mordaza
fr baillon
en gag

CLÍNICA. Instrument de material flexible utilitzat per a mantenir oberta la boca d'un animal.

moreu -a *adj*

es negruzco
fr moreau
en dark

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins que és fosc tirant a negre.

morfogènesi *f*

es morfogénesis
fr morphogenèse
en morphogenesis; morphogeny

GENÈTICA. Producció i evolució dels caràcters morfològics d'un individu.

morfologia *f*

sin. compl. **exterior** *m*

es exterior; morfología
fr extérieur; morphologie
en external conformation; morphology

MORFOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'estudi de la forma i l'estructura externes dels animals i, en conseqüència, de les aptituds físiques que se'n deriven en alguns casos.

moro -a *adj*

es moro

fr more
en morish

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les cabres que tenen el pelatge del coll negre i la cara blanca.

morret *m*

es germen de arroz
fr germe de riz
en rice germ meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir de la mòlta de l'arròs i que consisteix en el germen, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia.

Nota: Presenta l'inconvenient que s'oxida molt ràpidament.

morrió *m*

sin. compl. **boç** *m*

es bozal
fr muselière
en muzzle

ANIMALS DE COMPANYIA. Accessori generalment fet de corretges que es posa al musell d'un gos per impedir-lo de mossegar.

mort *f*

es muerte
fr mort
en death

FISIOPATOLOGIA. Cessació, en un animal, de totes les seves funcions vitals, sense possibilitat de recuperació.

mort cel·lular *f*

es muerte celular

fr mort cellulaire
en cell death

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Degeneració completa d'una cèl·lula.

mortalitat *f*

es mortalidad
fr mortalité
en death rate; mortality

EPIDEMIOLOGIA. Proporció d'animals d'una població que moren durant un període de temps determinat o amb relació a una causa determinada.

mortalitat neonatal *f*

es mortalidad neonatal
fr mortalité néonatale
en neonatal mortality

EPIDEMIOLOGIA. Mortalitat que es produeix després del part durant les primeres hores de vida.

mortalitat perinatal *f*

es mortalidad perinatal
fr mortalité périnatale
en perinatal mortality

EPIDEMIOLOGIA. Mortalitat que es produeix durant un període de temps més o menys llarg abans o després del part, que inclou els avortaments a terme, els animals que han nascut morts i la mortalitat neonatal.

mosaïcisme cromosòmic *m*

es mosaicismo cromosómico
fr mosaïque chromosomique
en chromosome mosaicism

MALALTIES HEREDITÀRIES. Presència en un organisme de dos o més tipus de cèl·lules

genèticament diferents derivades d'un únic zigot.

mosca *f*
sin. **ciclòrraf** *m*

moscat -ada *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les ovelles que tenen el pelatge negre al voltant dels ulls.

mosquejat -ada *adj*

es mosqueado
fr moucheté
en black ticked [gossos]; flecked black [gats]; speckled [equins]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o el plomatge que té petites taques negres o fosques en una àrea o en la totalitat.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, els gossos, els gats i els ocells.

mosquit *m*
veg. **culícid** *m*

mossegador *m*

es mordedor
en play bone

ANIMALS DE COMPANYIA. Objecte fet de material flexible que serveix perquè els gossos hi juguin i el mosseguin.

mossegar *v tr*
sin. compl. **queixalar** *v tr*

es morder
fr mordre
en bite, to; nip, to

RAMADERIA. Atacar, els animals, agafant la víctima entre les dents i prement-les amb força.

mostassa *adj*

es mostaza
fr moutarde
en mustard

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gossos que és groc molt clar.

mostatxut -uda *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les ovelles que tenen el pelatge negre al voltant de la boca.

mostra oficial *f*

es muestra oficial
fr échantillon officiel
en official sample

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Quantitat representativa d'un producte obtinguda per un funcionari d'acord amb els protocols establerts legalment, per comprovar-ne i valorar-ne l'adequació a la normativa vigent.

Nota: La mostra oficial pot ser obtinguda tant per un veterinari oficial com per un jutge o un policia.

motivació *f*

es motivación
fr motivation
en motivation

ETOLOGIA. Conjunt de factors que contribueixen a desencadenar una conducta i que exerceixen una influència directa en la rapidesa de qualsevol tipus d'aprenentatge.

MSH *f*

veg. **melanotropina *f***

mucolític *m*

es mucolítico
fr mucolytique
en mucolytic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que disminueix la viscositat de les secrecions del tracte respiratori, produint la seva fluïdització.

mucomètria *f*

es mucómetra
en mucometra

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Embassament de mucositat en l'úter que en provoca la distensió.

mucopolisacaridosi *f*

es mucopolisacaridosis
fr mucopolysaccharidose
en mucopolysaccharidosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Qualsevol de les malalties d'emmagatzematge lisosòmic consistents en el dipòsit intracel·lular de mucopolisacàrids a causa d'un defecte genètic dels enzims que participen en el seu catabolisme.

mucopurulent -a *adj*

es mucopurulento
fr mucopurulent
en mucopurulent

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Que conté mucositat i pus.

mucositat *f*

es mucosidad
fr mucosité
en mucosity

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Secreció viscosa, rica en proteïnes, de les membranes que revesteixen les cavitats i els conductes de l'organisme quan aquestes membranes estan inflamades.

muda *f*

es muda
fr mue
en molt; moult

RAMADERIA. Procés de canvi i renovació dels pèls i les banyes del bestiar, i de les plomes de l'aviram.

muda forçada *f*

es muda forzada
fr mue forcée
en forced moulting

RAMADERIA. Tècnica que interromp el procés de posta de les gallines per mitjà de restriccions d'aigua, aliment i llum, i els provoca la muda amb la finalitat d'aconseguir, després d'unes setmanes, l'inici d'un altre cicle de posta.

Muellerius

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Muellerius capillaris* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- als alvèols pulmonars de les ovelles i les cabres, i agent de metastrongiloidosi).

mufar *v tr*

veg. **banyegar** *v tr*

mugiment *m*

veg. **bramul** *m*

mugit *m*

veg. **bramul** *m*

mul *m*

es mulo

fr mulet

en he-mule

RAMADERIA. Mascle de la mula, que s'explota pel treball.

mul eguï *m*

es mulo castellano

fr mulet

en mule

RAMADERIA. Mul fill d'una egua i un ase.

mul somerí *m*

sin. compl. **matxo** *m*

es burdegano; burreño; macho romo

fr bardeau; bardot

en hinny

RAMADERIA. Mul fill d'un cavall i d'una somera.

mula *f*

es mula

fr mule

en she-mule

RAMADERIA. Mamífer híbrid de l'ase i l'egua

o del cavall i la somera, que és estèril i s'explota pel treball.

Nota: Terme que designa, especialment, l'individu femella.

mula eguina *f*

es mula yeguar

RAMADERIA. Mula filla d'una egua i un ase.

mula somerina *f*

es mula mohína

fr bardot

en hinny

RAMADERIA. Mula filla d'un cavall i d'una somera.

mular *adj*

sin. compl. **mulatí** *-ina adj*; **mulenc** *-a adj*

es mular

fr mulassier

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent al mul o a la mula.

mulat *m*

es muleto

fr jeune mulet

en young mule

RAMADERIA. Mul jove.

mulater *-a m i f*

sin. compl. **muler** *-a m i f*

es mulatero; mulero

fr muletier

en muleteer

RAMADERIA. Pastor de mules.

mulatí -ina *adj*
veg. **mular** *adj*

mulenc -a *adj*
veg. **mular** *adj*

muler -a *m i f*
veg. **mulater -a** *m i f*

multicolor *adj*

es multicolor
fr multicolore
en multicolour

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que combina més de tres colors.

Nota: S'aplica, especialment, als gats i els conills.

multípara *adj*

es múltipara
fr multipare
en multiparous

RAMADERIA. Dit de la femella que ha parit més d'una vegada.

muntar *v tr*
veg. **cobrir** *v tr*

muntura *f*
veg. **animal de sella** *m*

munyidora *f*

es ordeñadora
fr machine à traire; trayeuse
en milking machine

RAMADERIA. Aparell que funciona elèctricament i serveix per a extreure la llet del braguer del bestiar domèstic, especialment de les vaques.

Nota: Les principals parts de la munyidora són: la bomba de buit, la cambra de pulsació, el col·lector de munyida, el joc de munyida, el lactoducte o tub de la llet, la mugronera i el polsador. Els principals tipus de munyidora són: la munyidora amb gerra de control, la munyidora de bidó, la munyidora de circuits independents, la munyidora de galleda i la munyidora de lactoducte. Els principals paràmetres que cal tenir en compte en el funcionament de la munyidora són: el nivell de buit, la freqüència de pulsació i la relació de pulsació.

munyir *v tr*

es ordeñar
fr traire
en milk, to

RAMADERIA. Extreure la llet d'una femella mitjançant un seguit de manipulacions en el braguer, que consisteixen a exercir pressió en el mugró, si es fa a mà, o combinat amb succió, si es fa a màquina.

murmuri *m*

es murmullo
fr murmure
en murmur

CLÍNICA. Soroll repetitiu i suau d'origen cardíac o vascular.

Musca

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Muscidae*, no picadors, que poden alimentar-se de secrecions corporals i que poden actuar com a transmissors mecànics de virus, bacteris, protozous i helmints, com ara de nematodes dels gèneres *Draschia*, *Habronema* i *Parafilaria*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Musca domestica*, popularment coneguda com a *mosca domèstica*, i *Musca autumnalis*.

Muscidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters ciclòrrafs, de mida petita o mitjana i de colors apagats, les larves dels quals viuen en matèria orgànica en descomposició, i que representen una molèstia per als animals, a més d'actuar com a transmissors mecànics o biològics de diversos agents patògens.

Nota: Comprèn els gèneres *Glossina*, *Haematobia* i *Stomoxys* (mosques picadores), i els gèneres *Hydrotaea* i *Musca* (mosques no picadores).

mussol m

es orzuelo
fr orgelet
en hordeolum; sty; styte

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Inflamació purulenta d'una o més glàndules sebàcies de la parpella.

mutació f

es mutación
fr mutation
en mutation

GENÈTICA. Alteració permanent d'un o més caràcters com a conseqüència d'un canvi en el material genètic d'una cèl·lula, que es transmet a les cèl·lules filles.

mutant adj

es mutante
fr mutant
en mutant

GENÈTICA. Dit de l'individu, el gen, etc., que

ha sofert una mutació.

Mycobacterium

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, grampositius, immòbils, aerobis estrictes i resistents a l'àcid i a l'alcohol.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Mycobacterium avium* subsp. *avium* (agent de tuberculosi en els ocells), *Mycobacterium avium* subsp. *paratuberculosis* (agent de paratuberculosi), *Mycobacterium bovis* (agent de tuberculosi en les vaques) i *Mycobacterium tuberculosis* (agent de tuberculosi, principalment en l'home, però també en d'altres espècies).

Mycoplasma

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, molt pleomòrfics, sense paret cel·lular, gramnegatius, immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Mycoplasma agalactiae* (agent d'agalàxia contagiosa i de mastitis), *Mycoplasma bovigenitalium* (agent de mastitis), *Mycoplasma bovis* (agent de mastitis), *Mycoplasma capricolum* (agent d'agalàxia contagiosa), *Mycoplasma gallisepticum* (agent de la malaltia respiratòria crònica i de la sinusitis infecciosa aviària), *Mycoplasma hyopneumoniae* (agent de la pneumònia enzoòtica porcina), *Mycoplasma hyosynoviae* (agent de la poliartritis porcina), *Mycoplasma meleagridis* (agent de la malaltia dels sacs aeris del gall dindi), *Mycoplasma mycoides* subsp. *capripneumoniae* (agent de la pleuropneumònia contagiosa caprina), *Mycoplasma mycoides* subsp. *mycoides* (agent d'agalàxia contagiosa i de la peripneumònia contagiosa bovina) i *Mycoplasma synoviae* (agent de la sinovitis infecciosa aviària).

nadís m

sin. nounat -ada m i f
sin. compl. nadó m

es cría
fr nouveau-né
en newborn

RAMADERIA. Cria nada de poc.

nadó *m*
veg. **nadís** *m*

nafra *f*
veg. **úlçera** *f*

naixedura *f*
veg. **panadís oví** *m*

narcòtic *m*

es narcótico
fr narcotique
en narcotic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que, subministrat en dosis moderades, produeix un son profund, i en dosis més fortes, coma i convulsions.

nasograma *m*

es nasograma
fr empreinte de truffe nasale
en labiogram; nasolabiogram

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Empremta obtinguda mitjançant la impressió sobre paper de la imatge de la regió del musell o l'extrem del nas dels porcs, els bovins, els ovins, el cabrum i els gossos en impregnar-la amb tinta, cera o per mitjans fotogràfics.

natura *f*

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES.
Genitals externs, especialment els de les femelles.

nau *f*

es nave
fr bâtiment
en nave

RAMADERIA. Local de planta rectangular i d'un sol pis on s'allotgen permanentment els animals d'una granja dedicada a la ramaderia intensiva.

nàusea *f*

es nausea
fr nausée
en nausea

FISIOPATOLOGIA. Sensació desagradable que indica la proximitat del vòmit.

Nota: Aquest terme s'usa, generalment, en plural.

neartrosi *f*
sin. compl. **neartrosi** *f*

es neartrosis; neoartrosis
fr néarthrose; néoarthrose
en nearthrosis; neoarthrosis

FISIOPATOLOGIA. Articulació falsa o artificial.

nebulitzador *m*

es nebulizador
fr nebulisateur
en nebulizer

CLÍNICA. Aparell que permet d'obtenir una dispersió fina d'una substància medicamentosa, i, així, afavorir la seva acció sobre l'organisme.

necessitats nutritives *f pl*

es necesidades nutritivas

fr besoins nutritionnels
en nutritional requirements

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Quantitats necessàries de cadascun dels nutrients que permeten que un animal desenvolupi l'activitat fisiològica que li és pròpia en relació amb el seu estat i la seva situació productiva.

necessitats nutritives de manteniment
f pl

es necesidades nutritivas de mantenimiento
fr besoins d'entretien
en maintenance requirements

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Necessitats nutritives que permeten a un animal mantenir les seves funcions vitals.

necessitats nutritives de producció *f pl*

es necesidades nutritivas de producción
fr besoins de production
en production requirements

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Necessitats nutritives que permeten a un animal créixer, gestar, treballar i elaborar llet, ous, pèl o ploma.

necrobiosi *f*

es necrobiosis
fr nécrobiose
en necrobiosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi de cèl·lules aïllades que afecta especialment el fetge.

necròlisi *f*

es necrólisis
fr nécrolyse

en necrolysis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Separació o exfoliació d'un teixit a causa d'una necrosi.

necròpsia *f*

es necropsia
fr nécropsie
en necropsy

CLÍNICA. Examen i dissecció del cadàver d'un animal per a diagnosticar-ne la causa de la mort.

necrosi *f*

es necrosis
fr nécrose
en necrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Conjunt de canvis morfològics que es produeixen després de la mort cel·lular d'un teixit i que és el resultat de la degeneració enzimàtica progressiva de les cèl·lules mortes.

necrosi caseosa *f*
sin. **caseïficació** *f*

necrosi col·liquativa *f*
sin. compl. **necrosi líquefaent** *f*

es necrosis colicuativa; necrosis por licuefacción
en colliquative necrosis; liquefactive necrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi caracteritzada per l'aspecte semisòlid o fluid que, durant un temps, presenta la massa necròtica a causa de l'acció d'enzims proteolítics sobre les cèl·lules mortes.

necrosi de coagulació *f*

es necrosis coagulativa
fr nécrose de coagulation
en coagulative necrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi caracteritzada per la preservació de l'arquitectura tissular de l'àrea afectada a causa de la coagulació de les proteïnes cel·lulars.

necrosi gangrenosa *f*

sin. *gangrena *f**

necrosi grassa *f*

sin. *esteatonecrosi *f**

necrosi infecciosa bulbar ovina *f*

sin. compl. *abscess podal *m**

es absceso podal; necrosis infecciosa bulbar ovina
fr nécrose infectieuse vulvaire ovine
en foot abscess

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les ovelles, causada per *Arcanobacterium pyogenes* juntament amb *Fusobacterium necrophorum* i caracteritzada per una infecció necrosant o purulenta que afecta l'articulació interfalàngica distal de la pota.

necrosi isquèmica *f*

es necrosis isquémica
fr nécrose ischémique
en ischemic necrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi causada per manca d'irrigació sanguínia.

necrosi líquüfaent *f*

veg. *necrosi col·liquativa *f**

necrospèrmia *f*

es necropermia
fr nécropermie
en necropermia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Necrosi o immobilitat dels espermatozoides en l'esperma.

nèctar *m*

es néctar
fr nectar
en nectar

APICULTURA. Líquid sucros que secreten moltes plantes i que les abelles recol·lecten xuclant-lo per a alimentar-se'n, ja sigui directament o a través de la transformació en mel.

nèdol *m*

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Herba que el bestiar encara no ha trepitjat.

nefroblastoma *m*

es nefroblastoma
fr néphroblastome
en nephroblastoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia maligna de ronyó, de desenvolupament ràpid, originada a partir de les restes embrionàries del teixit renal, que afecta sovint els porcs.

nefrohidrosi *f*

veg. *hidronefrosi *f**

nefropatia lipídica *f*

es nefropatía lipídica
fr néphropathie lipidique
en lipidic nephropathy

FISIOPATOLOGIA. Malaltia renal caracteritzada per una infiltració grassa en els ronyons.

nefrosclerosi f

es nefrosclerosis
fr néphrosclérose
en nephrosclerosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Esclerosi renal produïda, habitualment, per lesions arterials progressives.

nefrosi f

es nefrosis
fr néphrose
en nephrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió renal caracteritzada per una degeneració dels túbuls renals.

negre -a adj

es negro
fr noir
en black

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és del color del sutge.

Nota: S'aplica, especialment, als quadrúpedes i els ocells. Els quadrúpedes que tenen el pelatge negre tenen també les extremitats, la cua i la crinera, en el cas dels equins, d'aquest color.

Nemathelminthes

PARASITOLOGIA. Fílum d'helminths paràsits o de vida lliure.

Nota: Comprèn les classes *Nematoda* i *Gordieacea*, aquesta última gens important en

veterinària, i els seus individus reben el nom de *nematohelminths*.

nematòcer m

es nematócero
fr nématocère
en nematoceran

PARASITOLOGIA. Individu del subordre *Nematocera*.

Nematocera

PARASITOLOGIA. Subordre de dípters generalment petits i d'aspecte fràgil, que es reproduïxen en ambients aquàtics o semiaquàtics, caracteritzats per antenes llargues i filamentosos formades per diversos segments, sempre més de sis, per larves provistes d'apèndixs destinats a nedar, respirar i alimentar-se en l'aigua, i perquè només les femelles xuclen la sang.

Nota: Les famílies més importants d'aquest subordre són *Ceratopogonidae*, *Culicidae*, *Psychodidae* i *Simuliidae*, i els seus individus reben el nom de *nematòcers*.

Nematoda

PARASITOLOGIA. Classe d'helminths del fílum *Nemathelminthes*, una petita part dels quals són paràstits d'animals domèstics, mentre que la majoria són de vida lliure o bé parasiten plantes o animals invertebrats, de cicle directe o indirecte, caracteritzats per ser cilíndrics, no segmentats, de cos generalment filiforme i amb simetria bilateral, aparell digestiu i sexes separats, i de dimensions molt diverses, des de pocs mil·límetres fins a més d'1 m de longitud.

Nota: Els ordres més importants d'aquesta classe són *Ascaridida*, *Enoplida*, *Oxyurida*, *Rhabditida*, *Spirurida* i *Strongylida*, i els seus individus reben el nom de *nematodes*.

nematode *m*

es nematodo
fr nématode
en nematode; roundworm

PARASITOLOGIA. Individu de la classe
Nematoda.

nematode bursat *m* veg. **estrongílide** *m*

nematodiosi *f*

es nematodiosis
fr nématodirose
en nematodiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrogilidosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Nematodirus* (*Nematodirus battus*, *Nematodirus filicollis*, *Nematodirus helvetianus* i *Nematodirus spatigher*) i caracteritzada per enteritis i diarrea.

Nematodirus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Nematodirus battus*, *Nematodirus filicollis*, *Nematodirus helvetianus* i *Nematodirus spatigher*, (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral, localitzades -en l'estadi adult- a l'intestí prim de les vaques, les ovelles i les cabres, i agents de nematodiosi).

nematodosi *f*

es nematodosis
fr nematodose
en nematodosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Helmentosi causada per nematodes.

nematohelmit *m*

es nematelminto
fr némathelminthe
en nemathelminth

PARASITOLOGIA. Individu del fílum
Nemathelminthes.

Nota: De vegades, s'utilitza impròpiament el terme *nematohelmit* com a sinònim de *nematode*.

neoartrosi *f* veg. **neartrosi** *f*

neofòbia *f*

es neofobia
fr néophobie
en neophobia

ETOLOGIA. Fòbia a situacions o objectes nous, el grau de la qual tendeix a disminuir a mesura que augmenta la familiaritat de l'animal amb la situació o l'objecte en qüestió.

neoformació *f*

es neoformación
fr néoformation
en neoformation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació de teixit nou.

neoplàsia *f*

es neoplasia
fr néoplasie
en neoplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Massa anormal de teixit que presenta un creixement excessiu i descoordinat en relació amb els teixits normals, i que persisteix un cop acabat l'estímul inicial.

neoplàsia maligna *f*
sin. compl. **càncer** *m*

es càncer; neoplasia maligna
fr cancer; néoplasie malin
en cancer; malignant neoplasia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia que presenta un caràcter greu i una tendència a la invasió general, i que és resistent a qualsevol tractament fins a causar la mort.

Neospora

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous coccidis formadors de quists de la família *Sarcocystidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Neospora caninum* (de cicle indirecte i transmesa per via fecal-oral, per ingestió de teixits infectats amb quists o per transmissió transplacentària; desenvolupa el cicle sexual a l'intestí dels hostes definitius, els gossos, i el cicle asexual, que culmina amb la formació de quists tissulars, en diferents cèl·lules, especialment nervioses, dels hostes intermediaris, que són principalment les vaques i els gossos; és agent de neosporosi i té moltes semblances amb *Toxoplasma gondii*).

neosporosi *f*

es neosporosis
fr néosporose
en neosporosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta les vaques i els gossos, sobretot els animals joves, causada pel protozou *Neospora caninum* i caracteritzada per paràlisi de les extremitats amb hiperextensió, debilitat cervical i disfàgia en els gossos, i per avortament en les

vaques.

Neostromylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Neostromylus linearis* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- als pulmons de les ovelles i les cabres, i agent de metastrongiloïdosi).

neotènia *f*

es neotenia
fr néoténie
en neoteny

ETOLOGIA. Manteniment de les característiques pròpies de la joventut en l'edat adulta, que pot afectar tant la conducta com la morfologia de l'animal.

netejadora d'ous en sec *f*

es limpiadora de huevos en seco
fr nettoyeuse à oeufs à sec
en dry egg cleaner

RAMADERIA. Màquina proveïda d'uns raspalls o unes cintes de superfície rugosa que s'utilitza per a netejar per fricció els ous en sec i preparar-los per a la venda.

netejadora de vapor *f*

es limpiadora de vapor
fr nettoyeuse à vapeur
en steam cleaner

RAMADERIA. Màquina que s'utilitza per a netejar els allotjaments del bestiar mitjançant vapor d'aigua.

neula *adj*

es barquillo

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gossos que és marró clar.

neurilemmoma *m*

veg. **schwannoma** *m*

neurinoma *m*

veg. **schwannoma** *m*

neurofibroma *m*

veg. **schwannoma** *m*

neurofibromatosis *f*

sin. compl. **malaltia de Recklinghausen** *f*

es enfermedad de Recklinghausen;

neurofibromatosis

fr maladie de Recklinghausen;

neurofibromatose

en neurofibromatosis; Recklinghausen's disease

FISIOPATOLOGIA. Malaltia que afecta principalment les vaques causada per un trastorn del desenvolupament i caracteritzada per la presència de neurofibromes.

neurohipòfisi *f*

es neurohipófisis

fr neurohypophyse

en neurohypophysis

ENDOCRINOLOGIA. Lòbul posterior de la hipòfisi format per terminacions de neurones magnocel·lulars que s'originen a l'hipotàlem a nivell supraòptic i paraventricular i que secreten diverses hormones de naturalesa peptídica a la sang, com ara l'oxitocina i la vasopressina.

neurohormona *f*

es neurohormona

fr neurohormone

en neurohormone

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones secretades pel teixit nerviós que arriben a altres teixits a través de la sang.

Nota: Les catecolamines, la noradrenalina, l'oxitocina, la tiroliberina i la vasopressina són neurohormones, entre d'altres.

neurolèptic *m*

es neuroléptico

fr neuroleptique

en neuroleptic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que té una acció calmant global sobre el sistema nerviós.

neurologia *f*

es neurología

fr neurologie

en neurology

PATOLOGIA. Branca de la veterinària especialitzada en l'anatomia, la fisiologia i la patologia del sistema nerviós.

neuronofàgia *f*

es neuronofagia

fr neuronophagie

en neuronophagia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Fagocitosi de les neurones mortes, generalment per part de les cèl·lules de la glia.

neuropatologia *f*

es neuropatología
fr neuropathologie
en neuropathology

PATOLOGIA. Branca de la patologia especialitzada en les malalties del sistema nerviós.

neutropènia cíclica canina *f*

es neutropenia cíclica canina
fr neutropénie cyclique
en canine cyclic hematopoiesis; cyclic neutropenia

FISIOPATOLOGIA. Alteració que consisteix en una disminució periòdica de la producció medul·lar de neutròfils, que provoca que els gossos afectats siguin més propensos a contraure infeccions.

nevat -ada *adj*

es nevado
fr neigé
en snowflake; snowmark [gossos]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és fosc amb taques blanques.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les vaques, els gossos i els ocells.

nevus *m*

es lunar; nevo
fr naevus
en naevus; nevus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malformació benigna, circumscrita i estable, consistent en un excés local d'algun dels components de la pell i, ocasionalment, de les mucoses.

Nota: És susceptible de sofrir degeneracions canceroses.

niacina *f*
veg. àcid nicotínic *m*

niador *m*
veg. ponedor *m*

nial *m*
veg. covador *m*

nial *m*
veg. niu *m*

niar *v intr*
sin. compl. **nidificar *v intr***

es anidar; nidificar
fr nicher; nidifier; se nicher
en nest, to; nidify, to

RAMADERIA. Fer el niu, l'aviram, per pondre-hi els ous i covar-los.

nicotinamida *f*
veg. àcid pantotènic *m*

nictalopia *f*

es nictalopía
fr cécité scotopique; héméralopie
en night blindness; nyctalopia

FISIOPATOLOGIA. Alteració visual que consisteix en una disminució o en una anul·lació gairebé total de la visió nocturna o amb poca claror.

nidació *f*
veg. implantació *f*

nidificar *v intr*
veg. **niar *v intr***

nimfa *f*

sin. compl. **pupa** *f*

es ninfa; pupa

fr nymphe; pupe

en nymph; pupa

PARASITOLOGIA. Fase larvària de les abelles i d'alguns artròpodes, com ara els àcars, les paparres i els dípters, compresa entre la larva i l'estadi adult.

Nota: El terme *pupa* és sinònim de *nimfa* únicament en el cas dels dípters.

nimfomania *f*

es ninfomanía

fr nymphomanie

en nymphomania

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Estat de la femella en zel continu o durant llargs períodes de temps a intervals més curts del normal.

nistagme *m*

es nistagmo

fr nystagmus

en nystagmus

FISIOPATOLOGIA. Espasme clònic dels músculs motors del globus ocular, que produeix moviments involuntaris d'aquest en diferents sentits i que va associat a lesions del sistema vestibular o de l'òrgan de la visió.

niu *m*

sin. compl. **nial** *m*

es nido

fr nid

en nest

RAMADERIA. Construcció que l'aviram fa

amb brins, palla, plomissol, etc., per a pondre-hi els ous, covar-los i criar els petits.

niuada *f*

veg. **llocada** *f*

Nocardia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de filaments ramificats que es fragmenten en elements bacil·lars o coccis, grampositius, immòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Nocardia asteroides* (agent de la nocardiosi canina i felina i de mastitis).

nocardiosi canina i felina *f*

es nocardiosis canina y felina

fr nocardiose canine et feline

en canine and feline nocardiosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa esporàdica que afecta els gossos i els gats, causada per *Nocardia asteroides* i caracteritzada per un procés inflamatori granulomatós i supuratiu a la pell i al teixit subcutani, en què els pulmons també poden quedar afectats i provocar dispnea.

node *m*

veg. **nòdul** *m*

nodrís *m*

veg. **garri** -ina *m i f*

nodrissa *f*

es nodriza

fr nourrice

en foster mother

RAMADERIA. Femella que alleta cries que no són seves.

nodrissó *m*

veg. lletó -ona *m i f*

nòdul *m*

sin. compl. **node** *m*; **nodus** *m*

es nodo; nódulo; nodus

fr nodule; noeud

en node; nodule; nodulus; nodus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Massa circumscripita, arrodonida i sovint dura, de teixit normal o patològic.

nòdul sideròtic *m*

sin. **cos de Gamna-Gandy** *m*

nodus *m*

veg. **nòdul** *m*

nonat *m*

es nonato

en unborn

RAMADERIA. Fetus extret del ventre d'una femella morta.

noradrenalina *f*

sin. compl. **norepinefrina** *f*

es noradrenalina; norepinefrina

fr noradrénaline; norépinéphrine

en noradrenalin; norepinephrine

ENDOCRINOLOGIA. Derivat de la tirosina del grup de les catecolamines, que pot actuar com a neurotransmissor en el sistema nerviós central i a nivell postganglionar en el sistema simpàtic, i com a hormona.

Nota: En el cas que la noradrenalina actuï com a hormona, és secretada per la zona medul·lar de les glàndules suprarenals, conjuntament amb l'adrenalina, com a resposta a situacions d'emergència. Les seves accions principals són metabòliques, cardíaques i modificadores de la contracció del múscul llis, i depenen de l'activació de diferents tipus de receptors.

norepinefrina *f*

veg. **noradrenalina** *f*

Nosema

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous paràsits del fílum *Microspora*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Nosema apis* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada a l'interior de cèl·lules epitelials de l'intestí de les abelles i agent de nosemosi).

nosemosi *f*

es nosemosis

fr nosémose

en nosema disease; nosemosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta les abelles, causada pel protozou *Nosema apis* i caracteritzada per disenteria i diversos graus de paràlisi.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

nosobiòtica *f*

es nosobiótica

fr nosobiotique

en nosobiotics

PATOLOGIA. Part de la nosografia que estudia els efectes de les malalties en l'organisme, tant de les lesions com de les perturbacions funcionals.

Nota: Comprèn la fisiopatologia i l'anatomia

patològica.

nosocronia *f*

veg. **patocronia** *f*

nosogènia *f*

es nosogenia

fr nosogénie

en nosogeny

PATOLOGIA. Part de la nosografia que estudia les causes de les malalties i els mecanismes de reacció de l'organisme davant d'aquestes.

Nota: Comprèn l'etiologia i la patogènia.

nosognòstica *f*

es nosognóstica

fr nosognostique

en nosognostics

PATOLOGIA. Part de la nosologia que estudia els mètodes de qualificació de les malalties i dels seus judicis clínics (diagnòstic, pronòstic i tractament).

nosografia *f*

es nosografía

fr nosographie

en nosography

PATOLOGIA. Part de la nosologia especialitzada en l'estudi descriptiu sistemàtic de les malalties.

Nota: Comprèn la nosogènia, la nosobiòtica, la semiòtica i la patocronia.

nosologia *f*

sin. **patologia general** *f*

es nosología; patología general

fr nosologie

en nosology

PATOLOGIA. Branca de la patologia especialitzada en l'estudi abstracte de les malalties, de les seves característiques i de les seves lleis bàsiques.

Nota: Comprèn la nosonomia, la nosografia, la nosognòstica i la nosotàxia. Aquest concepte fou desenvolupat per Josep de Letamendi i de Manjarrés.

nosonomia *f*

es nosonomía

fr nosonomie

en nosonomy

PATOLOGIA. Part de la nosologia que estudia el concepte de malaltia que permet de diferenciar entre animals malalts, sans, anormals o amb afeccions.

nosotàxia *f*

es nosotaxia

fr nosotaxie

en nosotaxy

PATOLOGIA. Part de la nosologia que estudia els mètodes de classificació de les malalties.

Notoedres

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*, ectoparàsits de diferents espècies de mamífers.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Notoedres cati* (àcar arrodonit i amb potes curtes que presenta estriacions concèntriques a la cara dorsal, localitzat al cap i a les orelles dels gats i, ocasionalment, dels conills, i agent de la sarna notoèdrica).

nounat -ada *m i f*

sin. **nadís** *m*

nucleocàpsida *f*

es nucleocápsida; nucleocápside
fr nucléocapside
en nucleocapsid

VIROLOGIA. Unitat estructural d'un virus formada per àcid nucleic i una càpsida que el protegeix.

nucli de selecció *m*

es nucleo de selección
fr noyau de sélection
en breeding nucleus

GENÈTICA. Conjunt d'animals d'una granja de selecció que formen una línia o una estirp pura amb un alt valor genètic, a partir dels quals es genera el progés genètic.

nul·lípara *adj*

es nulípara
fr nullipare
en nulliparous

RAMADERIA. Dit de la femella que no ha parit mai.

número d'identificació *m*

es número de identificación
fr numéro d'identification
en identification number

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Número que s'assigna a un animal per poder-lo identificar individualment ja sigui dins una granja o d'acord amb una metodologia preestablerta per l'Administració pública, amb finalitats productives, sanitàries, censals, de responsabilitat legal i d'altres.

Nota: Quan hom afegeix lletres a aquest número la denominació és *codi d'identificació*.

nutrició *f*

es nutrición
fr nutrition
en nutrition

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Branca de la fisiologia que estudia els nutrients, les necessitats nutritives de l'organisme i la relació entre els nutrients ingerits pels animals domèstics, la seva salut i la producció que se n'obté.

nutrició *f*

es nutrición
fr nutrition
en nutrition

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Procés fisiològic de l'organisme animal que té com a finalitat mantenir-ne la integritat i assegurar-ne les funcions, i que consta de les fases següents: alimentació, transformació i aprofitament dels nutrients a l'interior de l'organisme, i excreció del que no és aprofitable o és perjudicial.

nutrient *m*

es nutriente
fr nutriment
en nutrient

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Substància química continguda en els aliments, assimilada directament per l'organisme a través de la digestió, i que és indispensable per al manteniment, la producció i la salut dels animals.

Obeliscoides

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes

paràsits de la superfamília
Trichostrongyloidea.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Obeliscoides cuniculi* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels conills i agent d'obeliscoïdosi).

obeliscoïdosi f

es obeliscoidosis
fr obeliscoïdose
en obeliscoidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrongilidosi que afecta els conills, causada pel nematode *Obeliscoides cuniculi* i caracteritzada per gastritis.

obesitat f
sin. **adiposi f**

obi m
sin. **cóm m**

objectiu de selecció m

es objetivo de selección
fr objectif de sélection
en breeding aim

GENÈTICA. Cadascun dels caràcters escollits per millorar els animals d'una piràmide de selecció.

obliteració f

es obliteración
fr oblitération
en obliteration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Desaparició congènita o adquirida de la llum d'un conducte orgànic per compressió o obstrucció de les parets.

obreboques m

es abre bocas
fr ouvre-bouche
en gag; mouth gag; mouth speculum

CLÍNICA. Espèculum utilitzat per a obrir i mantenir oberta la boca d'un animal durant un examen o una operació.

obrerera f

es obrera
fr ouvrière
en worker

APICULTURA. Abella femella estèril que s'encarrega de fer que funcioni el rusc i de mantenir tota la colònia que l'habita.

obrerera abellotera f
veg. **obrerera ponedora f**

obrerera cerera f
sin. compl. **obrerera constructora f**

es obrera cerera
fr ouvrière cirière
en building bee

APICULTURA. Obrera entre la segona i la tercera setmana de vida que segrega cera per a construir les bresques, fabricar els opercles i mantenir el rusc.

obrerera constructora f
veg. **obrerera cerera f**

obrerera dida f
sin. compl. **obrerera mainadera f**

es obrera nodriza
fr ouvrière nourrice
en nurse bee

APICULTURA. Obrera entre la primera i la segona setmana de vida que segrega gelea reial per a nodrir les larves i en té cura.

obrerera emmagatzemadora f

es obrera almagacenadora
fr ouvrière magasinnière
en hive bee

APICULTURA. Obrera cerera o recol·lectora que s'encarrega d'emmagatzemar el nèctar i el pol·len.

obrerera escombriaire f

es obrera basurera

APICULTURA. Obrera cerera que s'encarrega de retirar del rusc els cossos estranys.

obrerera guardiana f

es obrera guardiana
fr ouvrière gardienne
en guard bee

APICULTURA. Obrera recol·lectora que s'encarrega de guardar el rusc i impedir l'entrada als individus aliens.

obrerera mainadera f

veg. **obrerera dida f**

obrerera netejadora f

es obrera limpiadora
fr ouvrière ménagère
en cleaner bee

APICULTURA. Obrera cerera que s'encarrega de retirar els residus que han deixat les cries acabades de néixer.

obrerera ponedora f

sin. compl. **obrerera abellotera f**

es obrera ponedora
fr ouvrière pondeuse
en laying worker

APICULTURA. Obrera a partir de la tercera setmana de vida que quan falta la reina o no hi ha possibilitats de fer-ne una de nova desenvolupa la capacitat de fer ous no fecundats, poc abundants i desordenats, que originen abellots.

obrerera recol·lectora f

es obrera pecoreadora
fr ouvrière butineuse

APICULTURA. Obrera a partir de la tercera setmana de vida que no té activitat glandular i s'encarrega de recol·lectar fora del rusc el nèctar, el pol·len, el pròpolis i l'aigua.

obrerera ventiladora f

es obrera ventiladora
fr ouvrière ventileuse
en fanning bee

APICULTURA. Obrera cerera o recol·lectora que s'encarrega de regular l'aireig i la temperatura del rusc batent les ales contínuament.

obstetrícia f

es obstetricia
fr obstétrique
en obstetrics

CLÍNICA. branca de la veterinària especialitzada en la gestació, el part i el postpart.

obstrucció f

es obstrucción
fr obstruction
en obstruction

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Tancament d'un conducte orgànic o dificultat de pas a causa de les substàncies acumulades en el seu interior.

obturació *f*

es obturación
fr obturation
en obturation

CLÍNICA. Operació quirúrgica per tancar una obertura anormal o accidental.

oc *m*

es ganso; oca [macho]
fr jars
en gander

RAMADERIA. Mascle de l'oca, que s'explota per la carn, el fetge i les plomes.

oca *f*

es gansa; oca [hembra]
fr oie
en goose

RAMADERIA. Ocell domèstic de la família dels anàtids, de plomatge gris cendrós i amb les parts inferiors blanques, de potes rosades, herbívor, gregari, més terrestre que no nedador, que s'explota per la carn, el fetge i les plomes.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

ocells *m pl*
sin. compl. **aus** *f pl*

es aves
fr oiseaux

en **Aves**

RAMADERIA. Classe d'animals vertebrats, ovípars, de sang calenta, que tenen el cor amb quatre cavitats, la respiració pulmonar, el bec corni, el cos cobert de plomes i les extremitats toràciques en forma d'ales.

oclusió *f*

es oclusión
fr occlusion
en occlusion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Tancament de les vores d'una obertura natural.

odorant *m*

veg. **aromatitzant** *m*

Oesophagostomum

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Strongyloidea*.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Oesophagostomum columbianum* i *Oesophagostomum venulosum* en les ovelles i les cabres, *Oesophagostomum radiatum* en les vaques, i *Oesophagostomum dentatum* i *Oesophagostomum quadrispinulatum* en els porcs (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral, localitzades -en l'estadi adult- al cec i al còlon, i agents d'esofagostomosi).

Oestrus

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Oestridae*, agents primaris de miasi en la cavitat nasal de diferents remugants.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Oestrus ovis* (les larves de la qual es localitzen a la cavitat nasal de les ovelles i les cabres, i són agents d'estrosi).

Oficina Internacional d'Epizooties *f*

sigla **OIE** *f*

es Oficina Internacional de Epizootias; OIE
fr Office Internationale des Epizooties;
OIE

en International Office of Epizootics; OIE

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Organisme mundial que té per missió fomentar l'harmonització de les normatives governamentals en matèria de malalties infeccioses, coordinar-ne els estudis de vigilància i control, i informar-ne puntualment els governs, amb la finalitat d'evitar la difusió d'aquestes malalties.

oficinal *adj*

es oficial
fr officinal
en officinal

CLÍNICA. Dit del producte actiu les característiques del qual, a diferència del magistral, són descrites a les farmacopees i als formularis oficials.

oftalmia *f*

es oftalmía
fr ophtalmie
en ophthalmia

FISIOPATOLOGIA. Qualsevol malaltia ocular, principalment la que afecta diverses parts de l'ull.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *anoftalmia* (manca congènita d'ulls), *blennoftalmia* (conjuntivitis purulenta), *enoftalmia* (posició anormal de l'ull), *exoftalmia* (ull prominent), *hemoftalmia* (edema de sang a l'ull), *heteroftalmia* (coloració diferent de l'iris d'un mateix ull o de cada ull, o diferència en la direcció dels eixos dels dos ulls), *lagoftalmia* o *ull de llebre* (impossibilitat de cloure completament l'ull), *microftalmia* (petitesa anormal dels ulls), *panoftalmia* (inflamació piògena del tracte uveal) i

xeroftalmia (sequedat i rugositat de la conjuntiva).

oftalmologia *f*

es oftalmología
fr ophtalmologie
en ophthalmology

CLÍNICA. Branca de la veterinària especialitzada en l'anatomia, la fisiologia i la patologia de l'ull.

OIE *f*

veg. **Oficina Internacional d'Epizooties** *f*

oli *m*

es aceite
fr huile
en oil

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Greix de procedència vegetal, líquid a la temperatura de 20°C, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, aporta energia i àcids grassos essencials, i facilita l'absorció de les vitamines A i D i de les xantofil·les.

Nota: L'oli, incorporat al pinso, en millora l'aspecte, la palatabilitat, la dispersió dels micronutrients i disminueix la formació de pols.

oligodendroglioma *m*

es oligodendroglioma
fr oligodendroglome
en oligodendroglioma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia d'oligodendròcits.

oligoelement *m*

veg. **micromineral** *m*

-òlit

es -ólito
fr -olithe
en -olith

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sufix que indica la presència de càlculs en una part del cos.

Nota: Per exemple, *colòlit* (als conductes biliars), *enteròlit* (a l'intestí), *flebòlit* (a les venes varicoses), *galactòlit* (a les glàndules i la cisterna mamàries), *gastròlit* (a l'estómac), *nefròlit* (al ronyó), *otòlit* (a l'orella), *sialòlit* (a les glàndules o conductes salivals) i *uròlit* (a les vies urinàries).

ol·lulanosi f

es olulanosis
fr ollulanoze
en ollulanosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrogilidiosi que afecta els porcs i els gats, causada pel nematode *Ollulanus tricusps* i caracteritzada per gastritis crònica i caquèxia en els porcs, i vòmits en els gats.

Ollulanus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ollulanus tricusps* (nematode molt petit, d'1 mm de longitud, de cicle directe, transmès per la ingestió de vòmits d'animals infectats, localitzat a l'estómac dels gats i, ocasionalment, dels porcs, i agent d'ol·lulanosi).

olor sexual f

es olor sexual
fr odeur sexuelle
en sexual odour

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Olor desagradable i forta que presenten algunes canals de

porcs mascles no castrats.

-oma

es -oma
fr -ome
en -oma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sufix que indica neoplàsia benigna de qualsevol origen.

Nota: Per exemple, *adenoma* (de l'epiteli glandular), *angioma* (del teixit vascular), *cistadenoma* (de l'epiteli glandular amb formacions quístiques), *condroma* (del teixit cartilaginós), *dermatofibroma* (de la pell), *fibroadenoma* (de la glàndula mamària), *fibroma* (del teixit connectiu), *ganglioneuroma* (del teixit cervical dels ganglis simpàtics), *hemangioma* (dels vasos sanguinis), *hemangiopericitoma* (dels pericits), *histiocitoma* (de les cèl·lules histiocítiques de la pell), *insulinoma* (dels illots de Langerhans), *leiomioma* (de les cèl·lules musculars llises), *limfangioma* (dels vasos limfàtics), *lipofibroma* (del teixit connectiu), *lipoma* (del teixit adipós), *meningioma* (de les cèl·lules meníngies), *mixoma* (del teixit connectiu mucós), *neuroblastoma* (del sistema nerviós simpàtic i de la medul·la adrenal), *odontoma* (del teixit dental), *osteoma* (dels osteoblasts), *pilomatricoma* o *pilomatrixoma* (de les cèl·lules germinatives de la matriu del fol·licle pilós), *sinovioma* (de la membrana sinovial), *tecoma* (de les cèl·lules tecals de l'ovari), *teratoma* (de diversos teixits), *timoma* (del timus), *tricoepitelioma* (dels fol·licles pilosos), *tricrofol·liculoma* (de les cèl·lules del fol·licle pilós) i *tricolemmoma* (de la capa externa del fol·licle pilós).

Onchocerca

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, del grup de les filàries, de cicle indirecte, transmesos per la picada de dípters nematòcers dels gèneres *Culicoides* i *Simulium*, localitzats - en l'estadi adult- als teixits fibrosos de l'organisme, generalment als lligaments i al teixit connectiu intermuscular, principalment dels equins i les vaques, i

agents d'oncocercosi.

oncocercosi *f*

es oncocercosis
fr onchocercose
en onchocercosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Filariosi que afecta els equins i les vaques, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Onchocerca* i caracteritzada per la presència d'un gran nombre de microfilàries que provoquen una dermatitis greu.

oncogèn *m*

es oncogén
fr oncogène
en oncogene

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Gen que pot causar neoplàsia maligna i que deriva dels gens que controlen el creixement i la diferenciació cel·lular normal.

oncogènesi *f*

es oncogénesis; oncogenia
fr oncogénèse
en oncogenesis; oncogeny

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Procés de formació de neoplàsies.

oncologia *f*

es oncología
fr oncologie
en oncology

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Branca de la patologia especialitzada en l'estudi i el tractament de les neoplàsies.

oncosfera *f*

sin. compl. **embrió hexacant** *m*

es embrión hexacanto; oncosfera
fr embryon hexacanth; oncosphère
en hexacanth embryo; onchosphere; oncosphere

PARASITOLOGIA. Primera fase larvària dels cestodes, caracteritzada per la seva forma esfèrica i per tenir tres parells de ganxos que li permeten de travessar la paret de l'intestí de l'hoste intermediari.

oncosi *f*

es oncosis
fr oncose
en oncosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Augment de volum cel·lular que precedeix la mort cel·lular i la necrosi.

oncosi *f*

es oncosis
fr oncose
en oncosis

FISIOPATOLOGIA. Estat morbós caracteritzat per la formació de tumors.

onicogrifosi *f*

sin. compl. **onicogriposi** *f*

es onicogrifosis; onicogriposis
fr onychogryphose
en onychogryphosis; onychogryposis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hipertròfia i creixement anormal de les ungles en forma de ganxo, observat especialment en la leishmaniosi dels gossos.

onicogriposi *f*

veg. **onicogrifosi** *f*

oocinet *m*
veg. **ooquinet** *m*

oocist *m*
veg. **ooquist** *m*

oòcit *m*
veg. **òvul** *m*

oogènesi *f*
sin. compl. **ovogènesi** *f*

es oogénesis; ovogénesis
fr oogenèse; ovogenèse
en oogenesis; ovogenesis

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Conjunt de fenòmens que intervenen en la formació dels òvuls.

ooquinet *m*
sin. compl. **oocinet** *m*

es oocineto; ooquinet
fr oocinète; ookinète
en ookinete

PARASITOLOGIA. Zigot mòbil d'alguns protozous del fílum *Apicomplexa*, com ara dels gèneres *Babesia* i *Theileria*.

ooquist *m*
sin. compl. **oocist** *m*

es oocisto; ooquiste; ooquisto
fr oocyste
en oocyst

PARASITOLOGIA. Forma de resistència d'alguns protozous del fílum *Apicomplexa*.

operació *f*

sin. compl. **intervenció quirúrgica** *f*

es intervención quirúrgica; operación
fr intervention chirurgicale; opération
en operation; surgical operation

CLÍNICA. Actuació directa, manual o per mitjà d'instruments, sobre el cos d'un animal, amb una finalitat terapèutica, diagnòstica o exploratòria.

opercle *m*

es opérculo
fr opercule
en cap; capping

APICULTURA. Envà petit de cera que tanca les cel·les de la bresca quan són plenes de mel o de pol·len, o quan hi ha nimfes.

opsonina *f*

es opsonina
fr opsonine
en opsonin

IMMUNOLOGIA. Proteïna sèrica que en unir-se a partícules antigèniques, microorganismes o cèl·lules n'estimula la fagocitosi.

opsonització *f*

es opsonización
fr opsonisation
en opsonization

IMMUNOLOGIA. Procés natural o induït en què partícules antigèniques, microorganismes o cèl·lules són recoberts amb opsonines que n'estimulen la fagocitosi.

optimitzar *v tr*

es optimizar
fr optimiser
en optimize, to

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Equilibrar una ració a partir d'un nombre determinat de primeres matèries, de manera que el seu cost econòmic sigui el mínim possible.

oquer -a m i f

es ansarero
fr gardien d'oies
en gooseherd

RAMADERIA. Pastor d'oques.

Orbivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Reoviridae* que inclou l'agent de la llengua blava, amb vint-i-quatre serotips coneguts, i de la pesta equina africana, amb deu serotips coneguts.

orella de llebre adj

COLORS. PARTICULARITATS. Dit de les ovelles que tenen el pelatge negre al voltant de les orelles.

orellar v intr

es orejear

RAMADERIA. Moure, un animal, les orelles.

òrgan diana m

es órgano diana
fr organe cible
en target organ

ENDOCRINOLOGIA. Òrgan susceptible de ser afectat per una hormona determinada pel fet d'expressar receptors per a aquesta hormona.

organolèptic -a adj

es organoléptico
fr organoleptique
en organoleptic; sensory

BROMATOLOGIA. Dit de la propietat d'un aliment que pot ser percebuda pels òrgans dels sentits, com ara el color, l'aroma, el tast o la textura.

Ornithodoros

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Argasidae* que poden parasitar diferents mamífers o ocells, en funció de l'espècie.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ornithodoros erraticus* (paràsit hematòfag principalment dels porcs, agent d'una varietat d'argasidosi, que també pot actuar com a hoste reservori del virus de la pesta pocina africana).

Ornithonyssus

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Mesostigmata*, ectoparàsits de diferents espècies d'ocells.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Ornithonyssus sylviarum* (àcar hematòfag de diferents ocells domèstics, agent de dermanissidosi; és morfològicament semblant a *Dermanyssus gallinae* però, a diferència d'aquest, viu permanentment damunt els ocells).

orri m

es ordeñadero
fr fromagerie
en cheese dairy; cheeserie

RAMADERIA. Lloc on tradicionalment es munyien les ovelles i es feia el formatge.

òrria f

RAMADERIA. Ovella que el pastor no envia a pasturar a la muntanya i que muny a la granja.

orriaire *m i f*

RAMADERIA. Pastor d'òrries.

Orthomyxoviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria helicoidal i forma esfèrica o filamentosa, amb un diàmetre de 50 a 120 nm o bé amb un diàmetre de 20 nm i una longitud de 200 a 300 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou el gènere *Influenzavirus*.

Orthopoxvirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Poxviridae* que inclou l'agent de la verola bovina i de la verola equina.

ortoide *adj*

es ortoide
en orthoid

ETNOLOGIA. Dit de la raça en què l'animal té el perfil de l'os frontal recte.

Nota: És un dels caràcters ètnics que defineixen una raça.

ortopèdia *f*

es ortopedia
fr orthopédie
en orthopaedics [GB]; orthopedics [US]

CLÍNICA. Correcció o prevenció de les deformitats o desviacions dels ossos i les articulacions per mitjà de certs aparells, amb tractaments especials o amb operacions quirúrgiques.

ortòton *m*

es ortótonos
fr orthotonos
en orthotonos; orthotonus

FISIOPATOLOGIA. Espasme tetànic provocat per la contracció simultània dels músculs extensors i flexors que manté el cos rígid.

Oslerus

sin. *Filaroides*

osteocondrosi *f*

es osteocondrosis
fr ostéochondrose
en osteochondrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Procés de diferenciació anormal del cartílag del creixement que afecta sovint els porcs i els gossos, i que també s'observa en cavalls i galls dindi.

osteocondrosi equina *f*

es osteocondrosis equina
fr ostéochondrose équine
en equine osteochondrosis

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia hereditària multifactorial que afecta els cavalls, d'herència poligènica, caracteritzada per trastorns en el creixement dels ossos.

Nota: Els individus afectats solen patir artrosi i laminitis crònica.

osteodistròfia fibrosa *f*

es osteodistrofia fibrosa
fr ostéodystrophie fibreuse
en osteodystrophia fibrosa

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Osteopatia distròfica caracteritzada per descalcificació amb metaplàsia fibrosa de la medul·la òssia.

osteodistròfia hipertròfica *f*

sin. **osteopatia metafisial *f***

es osteodistrofia de la metafísis;
osteodistrofia hipertròfica; osteopatia de la metafísis

fr ostéodystrophie hypertrophique
en hypertrophic osteodystrophy; infantile scurvy; juvenile scurvy; metaphyseal osteopathy; skeletal scurvy

FISIOPATOLOGIA. Malaltia dels ossos llargs dels gossos joves de creixement ràpid, principalment de races grans, de causa desconeguda i caracteritzada per la formació de teixit ossi periòstic al voltant de les metafísis i, de vegades, de les diáfisis, que provoca un allargament dels ossos i produeix inflamació i dolor en els teixits tous, coixesa i febre variable, anorèxia i letargia.

osteòfit *m*

es osteófito
fr osteophyte
en osteophyma; osteophyte

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Excreixència òssia que es forma a les vores d'una articulació, constituïda per una ossificació anormal del periòsti o per la proliferació de teixit ossi.

osteomalàcia *f*

es osteomalacia
fr ostéomalacie
en osteomalacia

FISIOPATOLOGIA. Malaltia que afecta l'esquelet dels animals adults, causada probablement per una deficiència de vitamina D, fòsfor o calci i caracteritzada

per dolor als ossos i les articulacions, coixesa i petament de dents.

osteopatia metafisial *f*

sin. **osteodistròfia hipertròfica *f***

osteopetrosi aviària *f*

es osteopetrosis aviar
fr ostéopétrose aviaire
en avian osteopetrosis; marble-bone disease; thick leg disease of poultry

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les gallines, causada per un virus de la família *Retroviridae* i caracteritzada per un procés hiperplàstic o displàstic dels ossos llargs.

osteoporosi *f*

es osteoporosis
fr osteoporose
en osteoporosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Reducció de teixit ossi que fa que l'os esdevingui porós, fràgil i lleuger.

osteosclerosi *f*

es osteosclerosis
fr ostéosclérose
en osteosclerosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en un engruiximent de l'os i un augment de la seva densitat.

osteosíntesi *f*

es osteosíntesis
fr ostéosynthèse
en osteosynthesis

CLÍNICA. Unió quirúrgica de fragments d'un

os fracturat mitjançant cargols, plaques, claus, cerclatges, etc.

osteòtom *m*

es osteótomo
fr ostéotome
en osteotome

CLÍNICA. Instrument quirúrgic emprat per a tallar ossos.

Ostertagia

sin. *Teladorsagia*

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits hematòfags de la superfamília *Trichostrongyloidea*, que poden arribar als 12 mm de longitud i que en l'estadi adult es localitzen al quall de diferents espècies de remugants.

Nota: La denominació *Teladorsagia* és sinònim d'*Ostertagia* únicament en el cas de les espècies *Ostertagia circumcincta* i *Ostertagia trifurcata*. Les espècies més importants d'aquest gènere són *Ostertagia ostertagi*, en les vaques, i *Ostertagia circumcincta* i *Ostertagia trifurcata*, en les ovelles i les cabres (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral i agents d'ostertagiosi).

ostertagiosi *f*

es ostertagiosis
fr ostertagiose
en ostertagiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Trichostrongilidosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Ostertagia* (*Ostertagia ostertagi*, *Ostertagia circumcincta* i *Ostertagia trifurcata*) i caracteritzada per diarrea aquosa profusa i pèrdua de gana, o bé per diarrea crònica, caquèxia, mucosa abomasal edematosa i mortalitat elevada.

otematoma *m*

veg. otohematoma *m*

Otodectes

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Otodectes cynotis* (ectoparàsit dels gossos i els gats, que pot arribar als 0,5 mm de longitud, no hematòfag, amb les potes llargues, que sobresurten del cos, localitzat al conducte auditu extern i agent de la sarna otodèctica).

otohematoma *m*

sin. compl. otematoma *m*

es otohematoma
fr othématome
en othematoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hematoma en el pavelló auricular, generalment entre el cartílag i el pericondri, freqüent en els gossos d'orelles llargues.

ou *m*

veg. zigot *m*

ou *m*

es huevo
fr oeuf
en egg

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Òvul, fecundat o no, amb closca calcària, de forma oval o esferoïdal, que ponen les femelles dels ocells.

ou avariât *m*

es huevo averiado
fr oeuf avarié
en damaged egg

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ou que presenta algun defecte, que ha estat incubat o que ha estat conservat amb procediments no autoritzats.

Nota: Els defectes de l'ou avariats poden ser: olor, sabor o coloració anormals; alteracions causades per bacteris o fongs; taques de sang, o una cambra d'aire massa gran.

ou conservat *m*

es huevo conservado
fr oeuf conservé
en preserved egg

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ou que s'ha mantingut en òptimes condicions, refrigerat o no, en una mescla de gasos diferent a la de l'aire atmosfèric, o que ha estat sotmès a qualsevol altre procediment de conservació.

ou defectuós *m*

es huevo defectuoso
fr oeuf défectueux
en faulty egg

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ou que presenta la closca trencada però les membranes intactes, o que presenta qualsevol altre defecte intern o extern, inclosa la presència de restes de material fecal adherides a la closca.

Nota: Es consideren defectes interns les taques hemorràgiques o una cambra d'aire massa gran.

ou embrionat *m*

es huevo embrionado
fr oeuf embryonné
en embryonated egg

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Ou fecundat que conté un embrió en desenvolupament i els líquids destinats a

nodrir-lo durant la incubació.

ou fecundat *m*

es huevo fecundado
fr oeuf fécondé
en fertilized egg

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Ou en què s'ha produït la fecundació.

ou fresc *m*

es huevo fresco
fr oeuf frais
en fresh egg

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ou en estat natural, sense haver estat netejat amb cap procediment ni haver sofert cap tractament de conservació o refrigeració.

ou refrigerat *m*

es huevo refrigerado
fr oeuf réfrigéré
en refrigerated egg

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Ou fresc que s'ha sotmès a un procés de refrigeració en una cambra frigorífica.

ou verd *m*

es huevo verde
fr oeuf non fécondé
en green egg

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Ou en què no s'ha produït la fecundació.

ou xarbot *m*

sin. compl. **covarot *m***

es huevo huero

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Ou en el qual, un cop covat, no es forma cap pollet.

ouat -ada *adj*

es ovada

RAMADERIA. Dit de l'ocell femella que encara porta al cos els ous que ha de pondre.

ovariotestis *m*

veg. **ovotestis** *m*

ovella *f*

sin. compl. **pècora** *f*

es oveja; pécora

fr brebis

en ewe

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la subfamília dels ovins, de 70 a 80 cm d'alçada, de cos robust i arrodonit cobert de llana, cap curt i front ample, que s'explota per la carn, la pell, el pèl i la llet.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

ovellenc -a *adj*

veg. **oví -ina** *adj*

oveller -a *m i f*

es ovejero

fr berger

en sheepman; sheepmaster; shepherd

RAMADERIA. Pastor o granger d'ovelles, especialment l'encarregat de les ovelles de cria.

oví -ina *adj*

sin. compl. **ovellenc -a** *adj*

es ovino

fr ovine

en ovine

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent a les ovelles.

ovicultor -a *m i f*

es ovicultor

fr oviculteur

en sheepman

RAMADERIA. Ramader que es dedica a l'ovicultura.

ovicultura *f*

sin. compl. **ovinotècnia** *f*; **producció ovina** *f*

es ovicultura; ovinotecnia; producción ovina

fr oviculture

en sheep breeding

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació de les ovelles.

ovificació *f*

veg. **ovulació** *f*

ovinotècnia *f*

veg. **ovicultura** *f*

ovins *m pl*

es ovinos

fr ovinés

en Ovidae

RAMADERIA. Subfamília dels bòvids, de coll llarg i potes esveltes, musell sense barba i pelatge llanós, alguns amb banyes anellades i anguloses, que comprèn les ovelles.

oviparisme *m*

sin. compl. **oviparitat** *f*

es oviparidad; oviparismo
fr oviparité
en oviparity

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Modalitat de reproducció sexual en què l'embrió no es desenvolupa dins el cos de la mare sinó dins un ou.

oviparitat *f*

veg. **oviparisme** *m*

ovòcit *m*

veg. **òvul** *m*

ovogènesi *f*

veg. **oogènesi** *f*

ovoproducte *m*

es ovoproducto
fr ovoproduit
en egg product

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Producte obtingut a partir de l'ou, que no té ni closca ni membranes, i que ha estat sotmès a un tractament tecnològic de transformació o conservació.

ovoscopi *m*

es ovoscopio
fr mireuse d'oeufs
en candling device; egg tester

RAMADERIA. Aparell que s'utilitza per a examinar els ous a contrallum i saber si són frescos o estan fecundats.

ovotestis *m*

sin. compl. **ovariotestis** *m*

es ovariotestis; ovotestis
fr ovariotestis; ovoteste; ovotestis
en ovariotestis; ovotestis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Glàndula sexual que presenta alhora teixit testicular i ovàric.

òvul *m*

sin. compl. **oòcit** *m*; **ovòcit** *m*

es oocito; ovocito; óvulo
fr oocyte; ovocyte; ovule
en oocyte; ovocyte; ovum

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Gàmeta femení elaborat per l'ovari amb la finalitat que maduri i sigui fecundat per poder desenvolupar un nou organisme.

ovulació *f*

sin. compl. **ovificació** *f*

es ovulación
fr ovulation
en ovulation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Despreniment, espontani o induït, d'un òvul madur de l'ovari.

oxidació *f*

es oxidación
fr oxydation
en oxidation

BROMATOLOGIA. Procés de transformació d'un aliment, especialment de la carn, el peix o la fruita, en combinar-se l'oxigen amb algun dels seus constituents, que provoca modificacions normalment indesitjables, com ara un canvi de color o la rancificació.

oxitòcic m

es oxitócico
fr ocytocique; oxytocique
en oxytocic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que estimula la contracció de l'úter.

oxitocina f

es oxitocina
fr ocytocine; oxytocine
en oxytocin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica del grup de les neurohormones, secretada per la neurohipòfisi, que estimula la contracció del miometri i de les cèl·lules mioepitel·lials, la qual provoca, respectivament, la contracció de l'úter i l'ejecció de la llet.

oxiúride m

es oxiúrido
fr oxyuridé
en oxyurid; pinworm

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Oxyurida*.

oxiüridosi f

es oxiuridosis
fr oxyuridose
en oxyuridosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins, les ovelles, les cabres i els conills, causada pels nematodes *Oxyuris equi*, *Passalurus ambiguus* i *Skrjabinema ovis* i caracteritzada, en els equins, per pruija anal amb fluix blanc groguenc en els plecs perianals, i en les ovelles, les cabres i els conills, per símptomes no manifestos.

Oxyurida

PARASITOLOGIA. Ordre de nematodes paràsits, caracteritzats per ser petits o mitjans, blanquinosos, amb l'extrem posterior punxegut i un esòfag amb el bulb esofàgic molt desenvolupat, localitzats -en l'estadi adult- generalment a l'intestí gros dels equins, les ovelles, les cabres i els conills, i agents d'oxiüridosi, tot i que no solen ser gaire patògens.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest ordre són *Oxyuris*, *Passalurus* i *Skrjabinema*, i els seus individus reben el nom d'oxiúrids.

Oxyuris

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Oxyurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Oxyuris equi* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- al cec, al còlon i al recte dels equins, i agent d'oxiüridosi; les femelles poden arribar als 10 cm de longitud).

pa sec m

es pan seco
fr pain dur
en bread stale; stale bread

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pa que ha perdut la fescor a causa del pas del temps, que se subministra al bestiar porcí i l'aviram barrejat amb altres aliments per a completar i equilibrar la ració.

Paenibacillus m

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, grampositius, mòbils, aerobis estrictes i formadors d'endòspores.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Paenibacillus alvei* (agent de la

varietat europea de la cria podrida) i
Paenibacillus larvae (agent de la varietat
americana de la cria podrida).

palatograma *m*

es palatograma
fr palatogramme
en palatogram

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Empremta
obtinguda mitjançant la impressió del
paladar dels equins en una substància
moldejable o mitjançant una fotografia.

palatòsquisi *f*

es palatosquisis
fr palatoschizis
en palatoschisis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Malformació caracteritzada per la presència
d'una fenedura al paladar.

palla *adj*

es paja
fr paille
en straw

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o
del plomatge que és groc fosc.

Nota: S'aplica, especialment, als conills i els
ocells.

palla *f*

es paja
fr paille
en straw

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Conjunt de tiges de
cereals, seques i separades del gra, que se
subministren com a farratge i com a jaç al
bestiar i l'aviram.

palleta *f*

es pajuela
fr paillette
en straw

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Tub
de plàstic no reutilitzable, de diàmetre molt
petit, emprat per a conservar-hi una dosi
seminal fins que és aplicada.

palomino *adj*

es palomino
fr palomino
en palomino

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge
dels equins que és falb o crema amb les
extremitats, la crina i la cua blanques.

palpació *f*

es palpación
fr palpation
en palpation

CLÍNICA. Mètode d'exploració clínica
consistent a aplicar els dits o la cara
anterior de la mà sobre la superfície del
cos d'un animal, fent-hi una lleugera
pressió, per a apreciar les qualitats dels
òrgans subjacents o per a descobrir
tumoracions o altres irregularitats.

panadís boví *m*

es panadizo bovino
fr panaris interdigité
en bovine footrot

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana
que afecta les vaques, causada per
Fusobacterium necrophorum i *Prevotella*
melaninogenica, i caracteritzada per
dermatitis greu a les peülles que provoca
coïxesa i que es pot estendre a estructures

més profundes del peu fins a fer necessària l'amputació de la peül·la.

panadís oví *m*

sin. compl. **naixedura *f***

es panadizo ovino; pederio ovino
fr piétin
en ovine footrot

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta les ovelles i les cabres, causada principalment per *Dichelobacter nodosus* juntament amb *Fusobacterium necrophorum*, i caracteritzada per una infecció a l'espai interdigtal i de la peül·la.

pàncrees *m*

es páncreas
fr pancréas
en pancreas

ENDOCRINOLOGIA. Òrgan format funcionalment i estructuralment per dues unitats diferenciades: els illots de Langerhans, amb funció endocrina, i els acins i els canalicles, amb funció exocrina.

pàncrees endocrí *m*

es páncreas endocrino
fr pancréas endocrin
en endocrine pancreas

ENDOCRINOLOGIA. Part del pàncrees formada per estructures no connectades amb el medi extern, formades per cèl·lules endocrines alfa, que secreten glucagó; cèl·lules beta, que secreten insulina; cèl·lules delta, que secreten somatostatina, i d'altres cèl·lules que secreten polipèptid pancreàtic.

pàncrees exocrí *m*

es páncreas exocrino
fr pancréas exocrin
en exocrine pancreas

ENDOCRINOLOGIA. Part del pàncrees formada per una sèrie d'acins interconnectats per canalicles, que aporta enzims lipolítics, proteolítics i glucolítics a la llum intestinal.

pandèmia *f*

sin. compl. **panzoòtia *f*; pesta *f***

es pandemia; panzootia; peste
fr pandémie; panzootie; peste
en pandemic; panzootic; pest

EPIDEMIOLOGIA. Presència d'una malaltia que afecta un gran nombre d'animals o zones geogràfiques extenses.

pandiculació *f*

es pandiculación
fr pandiculation
en pandiculation

RAMADERIA. Moviment que fan els quadrúpedes per treure's la mandra que consisteix a estirar les extremitats i la columna vertebral.

panleucopènia felina *f*

es panleucopenia felina
fr leucopénie infectieuse du chat; panleucopénie infectieuse du chat
en feline panleukopenia

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els gats, causada per un virus del gènere *Parvovirus* i caracteritzada per una marcada leucopènia, adinàmia, vòmits, anorèxia, diarrea, deshidratació i mortalitat elevada.

panmieloptisi *f*

es panmieloptisis
fr panmyélophthisie
en panmyelophthisis

FISIOPATOLOGIA. Aplàsia generalitzada de la medul·la òssia en la producció d'eritròcits, leucòcits i plaquetes.

panmielosi f

es panmielosis
fr panmyélose
en panmyelosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Proliferació dels elements de la medul·la òssia i pas d'aquests a la sang.

panmixi f

es panmixia
fr panmixie
en panmixia; panmixis

GENÈTICA. Conjunt d'aparellaments a l'atzar entre els individus de diferent sexe d'una població.

pannus m

es pannus
fr pannus
en pannus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoformació de teixit fibrovascular en la membrana sinovial de les articulacions quan aquesta membrana pateix un dany crònic.

panosteïtis f

es panosteítis
fr panostéite
en panosteitis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia inflamatòria que afecta les diáfisis dels ossos llargs de les

racas grans de gossos i que provoca coixesa recurrent.

panotxa f

es mazorca; panocha; panoja
fr épi de maïs; panicule de maïs
en ear of maize

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Càpsula que conté enganxats els grans de blat de moro, se subministra sense desgranar al bestiar porcí i l'aviram, i aporta energia i fibra.

pansa adj

es pasa
fr raisin
en raisin

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels ases que és bru o marró fosc.

panteix m

es jadeo
fr halètement
en panting

FISIOPATOLOGIA. Respiració fatigosa, amb moviments respiratoris ràpids, profunds i curts.

panzoòtia f

veg. **pandèmia f**

paparra f

es garrapata
fr tique
en tick

PARASITOLOGIA. Individu del subordre *Metastigmata*.

paparra dura *f*
veg. ixòdid *m*

paparra tova *f*
veg. argàsíd *m*

paper reactiu *m*

es tira reactiva
fr bandelette réactive
en dipstick

CLÍNICA. Tira de paper impregnada d'una substància que, pel canvi de coloració que experimenta en entrar en contacte amb una solució, dóna informació sobre el contingut d'electròlits, d'altres soluts o de sang.

papil·loma *m*
sin. compl. **berruga** *f*; **verrucositat** *f*

es papiloma; verruga; verrugosidad
fr papillome; verrue
en papilloma; verruca; verruga; wart

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia benigna de l'epiteli, que pot ser d'origen víric, caracteritzada per una marcada hiperplàsia i per un augment del gruix de la capa còrnia de la pell.

papil·lomatosi *f*

es papilomatosis
fr papillomatose
en papillomatosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia caracteritzada per la formació d'abundants papil·lomes.

papil·lomatosi *f*

es papilomatosis
fr papillomatose
en papillomatosis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta principalment els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos i els conills, causada per un virus del gènere *Papillomavirus*, transmesa per insectes i caracteritzada per l'aparició de papil·lomes o neoplàsies benignes epitelials autolimitants a diferents parts del cos, segons l'espècie, però principalment a la cara i al coll.

Papillomavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Papovaviridae* que inclou l'agent de la papil·lomatosi.

Papovaviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb DNA bicatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 40 a 55 nm, sense embolcall i resistent a l'èter, que inclou els gèneres *Papillomavirus* i *Poliomavirus*, aquest últim poc important en veterinària.

pàpula *f*

es pápula
fr papule
en papule

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió elemental de la pell en forma d'elevació sòlida i circumscrita, de tipus eruptiu, que pot arribar a fer 1 cm de diàmetre.

paquidèrmia *f*

es paquidermia
fr pachydermie
en pachyderma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Enguiximent anormal de la pell.

paracentesi f

es paracentesis
fr paracentèse
en paracentesis

CLÍNICA. Punció que es fa en una cavitat o en un òrgan per evacuar-ne el contingut, generalment un embassament.

paracmàstic -a adj

es paragmástico

FISIOPATOLOGIA. Dit de la febre o de la malaltia que comença a declinar.

parada f

es parada
fr arrêt
en halt; stop

RAMADERIA. Actitud imposada a un quadrúpede que consisteix a fer-lo estar quiet amb els quatre membres a terra.

Parafilaria

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, del grup de les filàries.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Parafilaria bovicola* (de cicle indirecte, transmesa per diversos dípters ciclorrafs, com ara *Musca autumnalis*, localitzada -en l'estadi adult- al teixit connectiu subcutani i intermuscular de les vaques, i agent de parafilariosi).

parafilariosi f

es parafilariosis
fr parafilariose
en parafilariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Filariosi subcutània que afecta els equins i les vaques, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Parafilaria* i caracteritzada per dermatitis hemorràgica i formació de nòduls, amb infecció piogènica i abscessos cutanis.

parafimosi f

es parafimosis
fr paraphimosis
en paraphimosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Incapacitat de retracció del penis causada per tumefacció d'aquest òrgan o per constricció de l'orifici prepucial.

paràlisi f

es parálisis
fr paralysie
en palsy; paralysis

FISIOPATOLOGIA. Abolició de la funció motora.

Nota: Per extensió, abolició de qualsevol funció (sensitiva, secretora, etc.)

paràlisi periòdica hipercalèmica f

es parálisis periódica hipercalémica
fr paralysie périodique hyperkaliémique
en hyperkalemic periodic paralysis

MALALTIES HEREDITÀRIES. Malaltia hereditària que afecta els cavalls, d'herència autosòmica dominant incompleta, caracteritzada per tremolors musculars i paràlisis no associades a l'exercici que poden arribar a provocar la mort de l'animal.

Nota: Sovint es denomina amb la sigla anglesa *HYPP*.

paràlisi/hemiplegia laríngia f

es parálisis/hemiplejía laríngea
fr cornage; hémiplegie laryngée
en laryngeal hemiplegia

FISIOPATOLOGIA. Quadre clínic dels cavalls caracteritzat per axonopatia unilateral del nervi laringi recurrent que provoca una atròfia neurogènica de la musculatura intrínseca de la laringe que, consegüentment, origina obstrucció laríngia, estridor inspiratori i intolerància a l'exercici.

paramfistomosi f

es paranfistomosis
fr paramphistomose
en paramphistomosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Trematodosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada pel trematode *Paramphistomum cervi* i caracteritzada per una síndrome de mala digestió, anorèxia, polidípsia i diarrea fètida.

Paramphistomum

PARASITOLOGIA. Gènere de trematodes digenis de la família *Paramphistomatidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Paramphistomum cervi* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diverses espècies de cargols que actuen com a hostes intermediaris, caracteritzada per tenir les dues ventoses en extrems oposats del cos i per arribar a 1 cm de longitud, localitzada -en l'estadi adult- al rumen i al reticle de les vaques, les ovelles i les cabres, i agent de paramfistomosi).

Paramyxoviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria helicoidal i

forma esfèrica o filamentosa, amb un diàmetre de 60 a 300 nm o una longitud de 1000 a 10000 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou els gèneres *Morbillivirus*, *Paramyxovirus*, *Pneumovirus* i *Rubulavirus*.

Paramyxovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Paramyxoviridae* que inclou el virus de la parainfluença bovina, implicat en la síndrome respiratòria bovina.

Paranoplocephala

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, de la família *Anoplocephalidae*, caracteritzats per disposar d'un escòlex sense rostell ni ganxos i per presentar proglotis més amples que llargs.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Paranoplocephala mamillana* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'àcars oribàtids que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- principalment a l'intestí prim dels equins i agent d'anoplocefalidosi).

Parapoxvirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Poxviridae* que inclou l'agent de l'ectima contagiosa, de l'estomatitis papulosa bovina i de la verola mamària bovina.

paraqueratosi f

sin. compl. hiperqueratosi paraqueratòtica
f

es hiperqueratosis paraqueratòtica;
paraqueratosis
fr parakératose
en parakeratosis; parakeratotic
hyperkeratosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Acumulació focal en l'estrat corni de la pell de cèl·lules epidèrmiques que conserven el nucli.

parascariosi f

es parascariosis
fr parascariose
en parascariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Ascarididosi que afecta els equins, causada per les larves i els adults del nematode *Parascaris equorum* i caracteritzada per un retard del creixement i mal estat general, acompanyat a vegades de problemes digestius, nerviosos i respiratoris.

Parascaris

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la família *Ascarididae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Parascaris equorum* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, caracteritzada pel seu color blanquinós i perquè pot arribar als 40 cm de longitud, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels equins i agent de parascariosi), i popularment es coneix com a *ascàride del cavall*.

parasimpaticolític m
veg. anticolinèrgic m

parasimpaticomimètic m

es parasimpaticomimético
fr parasymphaticomimétique
en parasymphathomimetic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que té uns efectes semblants als que produeix l'excitació del parasimpàtic.

paràsit m

es parásito
fr parasite
en parasite

PARASITOLOGIA. Organisme que viu temporalment o permanentment damunt o dins d'un altre organisme d'una espècie diferent, del qual obté l'aliment necessari per a la seva subsistència sense aportar-li cap benefici a canvi i, sovint, perjudicant-lo.

paràsit facultatiu m

es parásito facultativo
fr parasite facultatif
en facultative parasite

PARASITOLOGIA. Organisme de vida lliure que ocasionalment pot ser paràsit.

paràsit obligat m

es parásito obligado
fr parasite obligatoire
en obligate parasite; obligatory parasite

PARASITOLOGIA. Paràsit que depèn totalment d'un hoste per a sobreviure.

parasitació f
sin. compl. parasitisme m

es parasitación; parasitismo
fr parasitisme
en parasitism

MALALTIES PARASITÀRIES. Infecció per paràsits.

parasitícida m

es parasitícida
fr antiparasitaire; parasiticide
en parasiticide

CLÍNICA. Fàrmac o agent que destrueix els paràsits.

parasitisme *m*
veg. **parasitació** *f*

parasitisme *m*

es parasitismo
fr parasitisme
en parasitism

PARASITOLOGIA. Relació existent entre paràsit i hoste.

parasitologia *f*

es parasitología
fr parasitologie
en parasitology

PARASITOLOGIA. Branca de la veterinària especialitzada en l'estudi dels paràsits i del parasitisme.

parasitosi *f*
veg. **malaltia parasitària** *f*

parathormona *f*
sin. compl. **hormona paratiroidal** *f*
sigla **PTH** *f*

es hormona paratiroidea; parathormona; PTH
fr hormone parathyroïdienne; parathormone; PTH
en parathormone; parathyroid hormone; PTH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per les cèl·lules principals de la glàndula paratiroide, que té com a funció principal garantir el manteniment de la calcèmia, per a la qual cosa pot promoure l'activitat osteoclàstica i l'eliminació renal de fosfat.

Nota: Davant d'una disminució de la calcèmia, la parathormona possibilita la sortida de calci i de fosfat de la massa òssia i promou l'eliminació renal de fosfat.

paratipus racial *m*

es paratipo racial
fr paratype racial
en racial paratype

ETNOLOGIA. Animal de sexe contrari al que ostenta el tipus racial.

Nota: Per exemple, en les vaques, les ovelles i les cabres el paratipus racial és ostentat per la femella, mentre que en els cavalls, els porcs, els gossos, els gats i els conills és ostentat pel mascle.

paràtop *m*

es paratopo
fr paratope
en antigen-binding site; paratope

IMMUNOLOGIA. Regió d'un anticòs que reacciona amb l'epítop de l'antigen.

paratuberculosis *f*

es paratuberculosis
fr paratuberculose
en paratuberculosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa crònica, esporàdica o enzoòtica, que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per *Mycobacterium avium* subsp. *paratuberculosis* i caracteritzada per una inflamació hiperplàstica difusa de la mucosa intestinal amb diarrea i aprimament progressiu.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

pare *m*

es padre
fr père
en sire

GENÈTICA. Genitor mascle.

parentiu *m*

es parentesco
fr parentage; parenté
en relationship

GENÈTICA. Relació dels individus que tenen un o més ascendents en comú i que presenten una part del patrimoni genètic igual.

parentiu col·lateral *m*

es parentesco colateral
fr parenté collatérale
en sib relationship

GENÈTICA. Parentiu entre dos individus units per un genitor comú.

parentiu directe *m*

es parentesco directo
fr parenté directe
en direct relationship

GENÈTICA. Parentiu entre dos individus units per una línia directa d'ascendent a descendent.

parèsia *f*

es paresia
fr parésie
en paresis

FISIOPATOLOGIA. Paràlisi lleugera o incompleta.

paridora *f*

es paridera
fr case de mise bas; loge de mise bas
en farrowing pen; maternity pen

RAMADERIA. Compartiment tancat destinat a allotjar-hi la truja durant el part i l'alletament, per tal de facilitar que les cries tinguin accés a la mare i d'evitar que aquesta les pugui aixafar.

parir *v tr*

sin. compl. **criar** *v intr*

es parir
fr mettre bas
en bear, to; bring forth, to; deliver, to

RAMADERIA. Expel·lir un fetus viable i les secundines per via vaginal, un cop dilatat el coll uterí.

paroníquia *f*

sin. compl. **perioníquia** *f*; **perionixis** *f*

es paroniquia; perioniquia; perionixis
fr paronychie; périonyxis; tourniole
en paronychia; perionychia; perionychitis

FISIOPATOLOGIA. Inflamació flegmonosa al voltant d'una ungla.

paroxísme *m*

es paroxismo
fr paroxysme
en paroxysm

FISIOPATOLOGIA. Període d'una malaltia en què els símptomes s'aguditzen al màxim.

part *m*

es parto

fr accouchement; mise bas; parturition
en labor; parturition

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Procés que consisteix en l'esborrament i la dilatació del coll uterí, l'expulsió del fetus viable per via vaginal i la secundinització.

partenogènesi f

es partenogénesis
fr parthénogénèse
en parthenogenesis

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Modalitat de reproducció asexual que consisteix en el desenvolupament d'un gàmeta, normalment el femení, fins a arribar a formar un individu adult sense que hi hagi hagut fecundació.

particularitat f

es particularidad
fr particularité
en marking

COLORS. PARTICULARITATS. Qualsevol marca o remolí en el pelatge o el plomatge que serveix per a identificar un animal individualment.

partida f

es lote; partida
fr lot
en batch

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt d'animals o d'unitats de venda d'un producte alimentari, que han estat criats o engreixats, en el cas dels animals, o produïts i envasats, en els cas dels productes alimentaris, en circumstàncies pràcticament idèntiques.

partidora f

veg. **tritadora f**

Parvoviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb DNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 18 a 26 nm, sense embolcall i resistent a l'èter, que inclou el gènere *Parvovirus*.

parvovirosi canina f

es parvovirosis canina
fr parvovirose du chien
en canine parvovirus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta els gossos, causada per un virus del gènere *Parvovirus* i caracteritzada per vòmits, diarrees hemorràgiques, febre, limfopènia, mortalitat elevada en els cadells i, ocasionalment, miocarditis.

parvovirosi porcina f

es parvovirosis porcina
fr parvovirose porcine
en porcine parvovirus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Parvovirus* i caracteritzada per problemes reproductius, com ara infertilitat, avortaments i mort neonatal.

Parvovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Parvoviridae* que inclou l'agent de la panleucopènia felina, de la parvovirosi canina i de la parvovirosi porcina.

pas m

es paso

fr pas
en walk

RAMADERIA. Manera de marxar dels equins en què mantenen ininterrompudament el contacte amb el terra posant les extremitats a terra l'una darrere l'altra.

Passalurus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Oxyurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Passalurus ambiguus* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- al cec i al còlon dels conills, i agent d'oxiüridosi; les femelles poden arribar als 11 mm de longitud).

past *m*
sin. compl. **pastura** *f*

es pasto
fr pâture
en pasture

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Herba que pastura el bestiar.

past *f*

es pasta
fr pâte; pâte
en paste

CLÍNICA. Forma farmacèutica semisòlida que s'administra per via tòpica o per via oral, de més consistència que les pomades pel seu alt contingut en sòlids.

Pasteurella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coccobacil, gramnegatius, immòbils i aerobis estrictes o anaerobis estrictes.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Pasteurella gallinarum* (agent de la tifosi aviària) i *Pasteurella multocida* (agent del còlera aviari, de la rinitis atròfica porcina, de la septicèmia hemorràgica, de la síndrome respiratòria bovina i de múltiples processos respiratoris en tots els animals de producció).

pasteurització *f*

es pasteurización
fr pasteurisation
en pasteurization

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments, generalment líquids, que consisteix a escalfar-los a temperatures inferiors als 100°C durant un període de temps curt i a refredar-los ràpidament per tal d'eliminar-ne els gèrmens patògens sense modificar-ne de forma substancial la composició i les propietats.

Nota: A diferència de l'esterilització, la pasteurització normalment només elimina entre un 95 i un 99% dels gèrmens.

pasteurització HTST *f*

es pasteurización HTST
fr pasteurisation haute; pasteurisation HTST; pasteurisation instantanée
en high temperature short time pasteurization; HTST pasteurization

BROMATOLOGIA. Pasteurització ultraràpida de la llet que consisteix a escalfar-la durant quinze segons a una temperatura compresa entre 72°C i 75°C.

Nota: La sigla *HTST* prové de l'anglès *high temperature short time*.

pastilla *f*

es pastilla
fr pastille
en lozenge

CLÍNICA. Forma farmacèutica sòlida, de

forma variada i de fractura llisa, que s'obté per conglutinació en calent i que s'administra per via oral.

Nota: La *pastilla* i el *comprimit* són dues formes diferents. Els excipients necessaris per fer la pastilla són mucíl·lags i, en menor proporció, el sucre blanc. És una forma farmacèutica en via de desaparició del mercat.

pastiu *m*
veg. **pastura** *f*

pastor -a *m i f*

es pastor
fr gardien; pasteur; pâtre
en herder; herdsman

RAMADERIA. Ramader que es dedica a menar bestiar o aviram a pasturar, en té cura i el guarda.

Nota: Actualment, per la transformació que ha sofert la ramaderia tradicional, en molts casos l'activitat del pastor ha derivat en la de granger.

pastura *f*
sin. compl. **pastiu** *m*; **pasturatge** *m*

es pastos; pasturaje
fr pâturage; pâtre
en pasture

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Lloc on el bestiar menja el past.

pastura *f*
veg. **past** *m*

pastura *f*
veg. **pasturatge** *m*

pastura comunal *f*

es pastos comunales

fr pâturage collectif; pâturage communal
en collective pasture; community pasture
[US]

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pastura, habitualment de temporada, a la qual poden portar el bestiar els ramaders que pertanyen a una comunitat, generalment un municipi, que n'és la gestora o la propietària.

pastura d'estiu *f*

es pastos de verano
fr pâturage d'été
en summer grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pastura que el bestiar aprofita durant l'estació estival.

pasturar *v intr*

es pacer; pastar
fr paître; pâturer
en graze, to; pasture, to

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Menjar, el bestiar, l'herba allà on creix.

pasturatge *m*
veg. **pastura** *f*

pasturatge *m*
sin. compl. **pastura** *f*

es pastoreo
fr paissance; pâturage
en grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Acció de pasturar el bestiar.

pasturatge continuat *m*

es pastoreo continuo
fr pâturage continu

en continuous grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturatge que consisteix a mantenir el bestiar lliure en tota la superfície disponible durant l'estació en què pastura.

pasturatge diferit *m*

es pastoreo diferido
fr pâturage différé
en deferred grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturatge que consisteix a deixar cada any una parcel·la diferent sense pasturar, perquè es produeixin llavors que la resembrin de forma natural i assegurin una densitat de plantes adequada.

pasturatge excessiu *m*

es pastoreo excesivo
fr pâturage excessif
en overgrazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturatge dut a terme per ramats massa nombrosos, la qual cosa disminueix la capacitat regenerativa i reproductiva de les plantes i pot comportar una erosió de la terra.

pasturatge racionat *m*

es pastoreo rationado
fr pâturage rationné
en ration grazing; strip grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturatge que permet al bestiar de disposar cada dia d'una franja nova de pastura, de manera que sigui suficient per a les seves necessitats nutritives diàries.

pasturatge rotacional *m*

es pastoreo rotacional

fr pâturage en rotation
en cyclic grazing; rotation grazing;
rotational grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pasturatge que consisteix a dividir la pastura en parcel·les perquè el bestiar les pasturi una darrere l'altra.

pasturatge zero *m*

es pastoreo cero
fr zéro-pâturage
en zero grazing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tècnica d'alimentació del bestiar en estabulació que consisteix a nodrir-lo a partir de l'herba que es dalla mecànicament cada dia i que es diposita a la menjadora, per tal d'aprofitar els prats sense que els animals hi pasturin.

patència *f*

veg. període de patència *m*

patergia *f*

es patergia
fr pathergie
en pathergy

FISIOPATOLOGIA. Estat de susceptibilitat anormal de l'organisme a estímuls consecutius de naturalesa diversa després de l'aplicació d'un estímul concret.

-patia

es -patía
fr -pathie
en -pathy

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica afecció d'alguna part de l'organisme.

Nota: Per exemple, *adenopatia* o *limfadenopatia*

(dels ganglis limfàtics), *arteriopatia* (de les artèries), *artropatia* (d'una articulació), *axonopatia* (dels àxons), *broncopatia* (dels bronquis), *cardiomiopatia* o *miocardiopatia* (del miocardi), *cardiopatia* (del cor), *coagulopatia* (dels factors de coagulació), *dermatopatia* (de la pell), *embriopatia* (de l'embrió), *encefalopatia* (de l'encèfal), *endocrinopatia* (de les glàndules de secreció interna), *enteropatia* (dels intestins), *espondilopatia* (de la columna vertebral), *fisiopatia* (de l'organisme sencer o d'una part), *flebopatia* (de les venes), *gastropatia* (de l'estómac i del quall), *hemopatia* (de la sang i dels òrgans hematopoètics), *hepatopatia* (del fetge), *leucopatia* (dels leucòcits i de la leucogènesi), *mastopatia* (de la glàndula mamària), *metropatia* (de l'úter), *mielopatia* (de la medulla espinal), *miopatia* (del sistema muscular esquelètic), *nefropatia* (del ronyó), *neuropatia* (del sistema nerviós), *osteoartropatia* (de les articulacions i dels ossos que les formen), *osteopatia* (dels ossos), *pneumopatia* (del pulmó), *polineuropatia* (de diferents nervis perifèrics o de les seves arrels medul·lars), *tiropatia* (de la glàndula tiroide), *tricopatia* (del pèl) i *trombocitopatia* o *trombopatia* (de la formació de plaquetes).

patocronia *f*

sin. compl. **nosocronia** *f*

es nosocronía; patocronía
fr pathocronie
en pathocrony

PATOLOGIA. Part de la nosografia que estudia l'evolució en el temps de les malalties.

patogen -ògena *adj*

es patógeno
fr pathogène
en pathogen

PATOLOGIA. Que causa malaltia.

patogènia *f*

es patogenia
fr pathogénie

en pathogeny

FISIOPATOLOGIA. Branca de la patologia que estudia els mecanismes de reacció de l'organisme que es desencadenen a conseqüència de l'acció de causes morboses.

patologia *f*

es patología
fr pathologie
en pathology

PATOLOGIA. Branca de la veterinària que estudia les malalties en tots els seus vessants i, per extensió, la mort com a fenomen final biològic.

patologia general *f*

sin. **nosologia** *f*

patologia mèdica *f*

sin. **medicina interna** *f*

PDI *f*

veg. **proteïna digerible intestinal** *f*

PDIA *f*

veg. **proteïna digerible intestinal alimentosa** *f*

PDIE *f*

veg. **proteïna digerible intestinal energètica** *f*

PDIM *f*

veg. **proteïna digerible intestinal microbiana** *f*

PDIN *f*

veg. **proteïna digerible intestinal nitrogenada** *f*

peça *f*

es pieza
fr pièce
en piece

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Cadascuna de les parts en què es desglossa una canal.

pècora *f*
veg. **ovella** *f***pecuari -ària** *adj*

es pecuario

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent al bestiar.

pedicle *m*

es pedículo
fr pédicule
en pedicle

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació basal estreta que sosté algunes neoplàsies o altres teixits normals i els serveix de base de sustentació.

pediculosi *f*

es pediculosis
fr pédiclose
en pediculosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta els mamífers i els ocells, causada per polls dels subordres *Mallophaga* i *Anoplura* i caracteritzada per mal estat general de la pell, el pèl o les plomes, nerviosisme i disminució de la producció de carn, ous, llet o llana.

pedigrí *m*

veg. **genealogia** *f*

peixar *v tr*
veg. **péixer** *v tr***peixard -a** *adj*
sin. **sal i vinagre** *adj*

es overo
fr aubère
en chestnut roan; white and red

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és una barreja de pèls blancs i grocs o alatzans en diferents proporcions.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i els gossos.

péixer *v tr*
sin. compl. **peixar** *v tr*

es alimentar
fr nourrir; paître
en feed, to; nourish, to

RAMADERIA. Fornir un animal de l'aliment necessari perquè es desenvolupi sa i fort i se n'obtingui un bon rendiment.

pèl de rata *adj*
sin. **gris -a** *adj***pel·lagra** *f*

es lengua negra; pelagra
fr pellagre
en blacktongue

FISIOPATOLOGIA. Malaltia per carència que afecta principalment els gossos, causada per un dèficit d'àcid nicotínic i caracteritzada per diarrea hemorràgica, dermatitis, anèmia i estomatitis greu amb ulceració de la boca i la llengua.

pelvimetria f

es pelvimetría
fr pelvimétrie
en pelvimetry

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Mesura de la capacitat i del diàmetre de la pelvis amb l'objectiu de preveure si el part es podrà fer per via vaginal.

pèmfig m

es pénfigo
fr pemphigus
en pemphigus

FISIOPATOLOGIA. Dermopatia causada per un trastorn immunitari i caracteritzada per la presència de flictenes o de vesícules, plenes de líquid serós, que deixen taques pigmentàries.

penetròmetre m

es penetrómetro
fr pénétomètre
en penetrometer

RAMADERIA. Aparell destinat a mesurar l'espessor del greix dorsal dels porcs vius.

-pènia

es -penia
fr -pénie
en -penia

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica disminució.

Nota: Per exemple, a la sang *eosinopènia* (d'eosinòfils), *ferropènia* (de ferro), *leucopènia* (de leucòcits), *limfopènia* (de limfòcits), *monocitopènia* (de monòcits), *neutropènia* (de neutròfils) i *trombocitopènia* o *trombopènia* (de plaquetes).

Penicillium

MICOLOGIA. Gènere de fongs miceliats que inclou un gran nombre d'espècies patògenes per als animals productores de micotoxines.

penjada f

es colgado; cuelgue; izado
fr mise à la pente
en hanging

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a hissar l'animal i suspendre'l en un transportador aeri a fi d'afavorir-ne el dessagnament.

Nota: En el cas dels conills i l'aviram, és la primera fase de la carnització.

Pentastoma denticulatum

PARASITOLOGIA. Nimfa del pentastòmid *Linguatula serrata*, localitzada en diverses vísceres dels hostes intermediaris, que poden ser vaques, ovelles, cabres, porcs i altres espècies, i agent de linguatulosi.

pentastòmid m

es pentastómido
fr pentatome
en pentastome

PARASITOLOGIA. Individu del grup *Pentastomida*.

Pentastomida

PARASITOLOGIA. Grup de metazous paràsits de taxonomia incerta, amb característiques afins als artròpodes, que comprèn unes cent espècies d'endoparàsits de cicle indirecte que en l'estadi adult es localitzen majoritàriament a l'aparell respiratori de

rèptils, tot i que també d'alguns mamífers i ocells, i que es caracteritzen per tenir un cos aplanat o cilíndric, una cutícula quitinitzada i anellada, quatre ganxos al voltant de la boca i sexes separats.

Nota: L'única espècie important d'aquest grup és *Linguatula serrata*, i els seus individus reben el nom de *pentastòmids*. Alguns autors els han classificat dins d'un grup aberrant d'artròpodes, els anomenats *parartròpodes*.

pèptid natriurètic atrial *m*

veg. **pèptid natriurètic auricular *m***

pèptid natriurètic auricular *m*

sin. compl. **pèptid natriurètic atrial *m***
sigla **FNA *m***

es péptido natriurético auricular
fr facteur natriurétique auriculaire;
hormone du coeur
en atrial natriuretic factor; ANF

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada com a conseqüència de la distensió auricular, que afavoreix l'eliminació de sodi i antagonitza les accions de les substàncies que fan augmentar la pressió de la sang.

percussió *f*

es percusión
fr percussion
en percussion

CLÍNICA. Mètode d'exploració clínica consistent a donar cops breus i intensos amb els dits o amb un instrument especial en una regió del cos per obtenir certs sons que permetin determinar la mida, la posició i la densitat de les parts adjacents.

percutani -ània *adj*

es percutáneo
fr percutané

en percutaneous

CLÍNICA. Dit del mètode terapèutic que s'aplica en la pell o a través de la pell.

perdiguer -a *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les cabres que té taques vermelles.

perdiu *adj*

es perdiz
fr perdrix
en partridge

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és cendrós rogenc amb taques vermelles, negres i blanques.

perdiu *f*

veg. **freixura *f***

pèrdia d'aireig *f*

es merma de oreo
fr flétrissement
en shrinkage

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Disminució del pes de la canal, que es produeix un cop s'ha sotmès a l'aireig i ha passat del pes en calent al pes en fred.

perforació *f*

es perforación
fr perforation
en perforation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Obertura o orifici accidental o patològic en un òrgan o en una part del cos, produït per un traumatisme extern o per una lesió interna.

perfusió *f*

es perfusión
fr perfusion
en perfusion

CLÍNICA. Injecció lenta per via venosa d'una quantitat important d'una solució.

perill *m*

es peligro
fr danger
en hazard

BROMATOLOGIA. Qualsevol condició o agent biològic, químic o físic present en un aliment que pot ser causa d'un efecte advers per a la salut.

període d'incubació *m*

es período de incubación
fr période d'incubation
en incubation period

EPIDEMIOLOGIA. Temps transcorregut des que un agent patògen penetra en un animal fins que es comencen a desenvolupar els primers símptomes d'una malaltia.

període de latència *m*

sin. compl. **latència** *f*

es latencia; período de latencia; período latente
fr latence; période de latence
en latency; latency period; latent period

EPIDEMIOLOGIA. Període d'una malaltia en què aparentment no és activa perquè no dona símptomes.

període de patència *m*

sin. compl. **patència** *f*

es patencia; período de patencia; período patente

fr patence; période de patence
en patency; patent period

EPIDEMIOLOGIA. Període durant el qual es pot detectar la presència d'un agent patògen en un hoste.

Nota: Concretament, en el cas dels paràsits es parla de *període de patència* quan es poden detectar ous, larves, quists, ooquists o altres fases del paràsit a la femta, a la sang o a altres fluids de l'hoste.

període de prepatència *m*

sin. compl. **prepatència** *f*

es período de prepatencia; período prepatente; prepatencia
fr période de prépatence; prépatence
en prepatency; prepatent period

EPIDEMIOLOGIA. Període comprès entre l'entrada d'un agent patògen en un hoste i el període de patència.

període sensible *m*

es período sensible
fr période sensible
en sensitive period

ETOLOGIA. Període de temps limitat en què un animal és particularment sensible a algun tipus d'aprenentatge, com ara la impressió.

periodontosi *f*

es paradentosis; periodontosis
fr parodontose; périodontose
en periodontosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn degeneratiu, no inflamatori, del periodonci, caracteritzat per una atrofia de tots els seus elements i per la falta de fixació de les dents a la geniva.

perioníquia *f*
veg. **paroníquia** *f*

perionixis *f*
veg. **paroníquia** *f*

periostosi *f*

es periostosis
fr périostose
en periostosis

FISIOPATOLOGIA. Afecció no inflammatòria del periosti, que pot donar lloc a una exostosi.

peripneumònia contagiosa bovina *f*

es perineumonía contagiosa bovina
fr péripneumonie contagieuse bovine
en contagious bovine pleuropneumonia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta les vaques, causada per *Mycoplasma mycoides* subsp. *mycoides* i caracteritzada per broncopneumònia amb inflamació exsudativa del teixit connectiu interlobular i de la pleura.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

periquita *f*
sin. compl. **quica** *f*

RAMADERIA. Gallina de raça petita, molt bona covadora d'ous.

perissodàctils *m pl*

es perisodáctilos
fr périssodactyles
en Perissodactyla

RAMADERIA. Ordre de la classe dels mamífers, integrat per individus amb el tercer dit molt desenvolupat, que comprèn, entre d'altres, els èquids.

peristalsi *f*
veg. **peristaltisme** *m*

peristaltisme *m*
sin. compl. **peristalsi** *f*

es peristalsis; peristaltismo
fr péristaltisme
en peristalsis

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Conjunt de moviments contràctils del tub digestiu en forma d'ona que progressen des de l'estómac cap a l'anús.

peritonisme *m*
sin. compl. **pseudoperitonitis** *f*

es peritonismo; seudoperitonitis
fr péritonisme
en peritonism; pseudoperitonitis

FISIOPATOLOGIA. Síndrome que presenta gairebé tots els signes propis de la inflamació del peritoneu però sense que aquest es trobi inflammat.

peritonitis infecciosa felina *f*

es peritonitis infecciosa felina
fr péritonite contagieuse du chat
en feline infectious peritonitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa i mortal que afecta els gats, causada per un virus del gènere *Coronavirus*, emparentat amb el de la gastroenteritis transmissible, i caracteritzada per apatia, aprimament, augment del volum de l'abdomen a causa de la presència d'exsudat i, en alguns casos, també per anèmia, vòmits o

diarrees i insuficiència hepàtica o renal.

perla *f*

es perla
fr perle
en pearl

CLÍNICA. Forma farmacèutica esfèrica, tova, semblant a les càpsules, però massissa, que s'administra per via oral.

perosi *f*

es perosis
fr pérose
en perosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Malaltia que afecta l'aviram jove causada per una deficiència nutricional i caracteritzada per malformacions òssies.

perranya *f*
veg. **ròssa** *f*

pèsol *m*

es guisante
fr pois
en pea

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de la pesolera que se subministra seca amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta proteïna.

Nota: El pèsol s'utilitza com a font proteica per excel·lència, com a alternativa al tortó de soia, ja que no causa cap tipus de problema en la ració.

pesta *f*
veg. **pandèmia** *f*

pesta aviària *f*
sin. **influença aviària** *f*

pesta bovina *f*

es peste bovina
fr peste bovine
en cattle plague; rinderpest

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa molt greu que afecta les vaques, causada per un virus del gènere *Morbillivirus* i caracteritzada en les formes típiques per un estat tifoide greu acompanyat d'inflamació hemorràgica i pseudomembranosa de diverses mucoses, especialment de les digestives.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

pesta de l'ànec *f*

es herpesvirus del pato; peste del pato
fr peste du canard
en duck plague; duck virus enteritis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els ànecs, les oques i els cignes, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per mal estat generalitzat, diarrea líquida, fotofòbia, inflamació de les mucoses oculars, dificultat respiratòria, trastorns nerviosos i mortalitat elevada.

pesta dels petits remugants *f*

es peste de los pequeños rumiantes
fr peste des petits ruminants
en goat plague; kata

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les ovelles i, especialment, les cabres, causada per un virus del gènere *Morbillivirus* i caracteritzada per febre, secreció nasal profusa, congestió de la conjuntiva, estomatitis necròtica, diarrea i mortalitat elevada.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

pesta equina africana f

es peste equina africana
fr peste équine africaine
en African horse sickness

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt greu que afecta els equins, causada per un virus del gènere *Orbivirus* i transmesa per la picada de mosquits del gènere *Culicoides*, caracteritzada per formes clíniques respiratòries i circulatòries, com ara edema pulmonar, tos, dispnea greu i febre.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

pesta porcina africana f

es peste porcina africana
fr peste porcine africaine
en African swine fever

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica greu i molt contagiosa que afecta els porcs, causada per un virus DNA fins ara considerat dins de la família *Iridoviridae*, però que actualment no té cap família assignada, caracteritzada per febre, anorèxia, debilitat, diarrea i manifestacions nervioses, amb aparició de taques hemorràgiques i cianòtiques a la pell i hematomes a les orelles.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

pesta porcina clàssica f

es peste porcina clásica
fr peste porcine classique
en classical swine fever; hog cholera

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els porcs, causada

per un virus del gènere *Pestivirus* i caracteritzada per un important comportament hemorràgic en diferents òrgans, especialment al ronyó i la melsa, hipertròfia i congestió ganglionar i inflamació difusa no purulenta del sistema nerviós central.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Pestivirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Flaviviridae* que inclou l'agent de la diarrea vírica bovina, de la malaltia de la frontera i de la pesta porcina clàssica.

petèquia f

es petequia
fr pétéchie
en petechia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Hemorràgia focal i puntiforme, que pot fer d'1 a 3 mm de diàmetre.

petit estròngil m veg. ciatostòmid m

petó m

es beso
fr baiser
en kiss

COLORS. PARTICULARITATS. Marca que tenen alguns gossos a la galta semblant a la marca que deixen uns llavis pintats en fer un petó.

pèxia f

es pexia
fr pexie

en pexy

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix en la fixació mitjançant sutura d'un òrgan o d'un element anatòmic.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *colopèxia* (del còlon), *gastropèxia* (de l'estómac) i *rectopèxia* (del recte). *colopèxia* (del còlon).

PG f

veg. **prostaglandina f**

Phlebotomus

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters nematòcers de la família *Psychodidae*, que a diferència dels culícids no dipositen els ous a l'aigua sinó que crien en esclatxes de roques, restes vegetals en descomposició, etc., caracteritzats per ser molt petits, de 5 mm de longitud com a màxim, per tenir el cos pelut i els ulls grans i negres, perquè només les femelles són hematòfagues i perquè són vectors dels protozoous del gènere *Leishmania*.

Nota: Els individus d'aquest gènere reben el nom de *flebòtoms*.

Phlebovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Bunyaviridae* que inclou l'agent de la febre de la vall del Rift.

Phormia

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Calliphoridae* que poden actuar com a agents primaris de miasis cutànies.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Phormia regina*.

Phthiraptera

PARASITOLOGIA. Ordre d'insectes ectoparàsits permanents molt específics d'hoste, caracteritzats perquè són aplanats dorsoventralment, amb potes acabades en ungles, una en les espècies que parasiten els mamífers i dues en les que parasiten els ocells, i perquè pateixen metamorfosis incompletes.

Nota: Comprèn els subordres *Anoplura* i *Mallophaga*, i els seus individus reben el nom de *polls*.

Physaloptera

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Physaloptera praeputialis* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'escarabats i altres insectes que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'estómac dels gossos i dels gats, i agent d'espíuridosi gastrointestinal).

Physocephalus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Physocephalus sexalatus* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió d'escarabats copròfags que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'estómac dels porcs i agent d'espíuridosi gastrointestinal).

piafar v intr

es piafar
fr piaffer
en prance, to

RAMADERIA. Bellugar, el cavall, estant parat, les potes del davant, ara l'una ara l'altra, i deixar-les caure amb força i rapidesa

gairebé al mateix lloc d'on les ha mogudes.

pic de gall *m*
veg. **gallada** *f*

pica *f*

es pica
fr pica
en pica

ETOLOGIA. Ingestió de matèries que no formen part de la dieta normal d'una espècie animal, i que de vegades és conseqüència d'un problema nutricional o d'una condició patològica.

Nota: La pica més freqüent en el gos és la coprofàgia.

picar *v tr*

es picar
fr piquer
en peck, to

RAMADERIA. Atacar, l'aviram, a cops de bec.

picar *v tr*

RAMADERIA. Mossegar sense força, un gos de pastor, un cap de bestiar per a fer-lo fugir d'un lloc o per a retornar-lo al ramat.

picatge *m*

es picaje
fr picage
en feather picking

ETOLOGIA. Conducta redirigida de l'aviram en què l'animal pica les seves plomes o les d'altres individus de la seva espècie i que pot causar lesions.

picnosi *f*

es picnosis
fr pycnose
en pyknosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Procés de condensació de la cromatina que es produeix en la mort cel·lular.

Picornaviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 22 a 30 nm, sense embolcall i resistent a l'èter, que inclou els gèneres *Aphthovirus*, *Enterovirus*, *Rhinovirus*, *Cardiovirus* i *Hepatovirus*, aquests dos últims poc importants en veterinària.

pielonefritis bovina contagiosa *f*

es pielonefritis bovina contagiosa
fr pyélonéphrite des bovins
en contagious bovine pyelonephritis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta el ronyó i les vies urinàries de les vaques, causada per *Corynebacterium renale* i caracteritzada per febre, còlics, caquèxia considerable i, generalment, mort.

pièmia *f*

sin. compl. **piohèmia** *f*

es piemia; piohemia
fr pyémie; pyohémie
en pyaemia [GB]; pyemia [US]; pyohemia

FISIOPATOLOGIA. Sèpsia caracteritzada per la formació de focus purulents en diverses parts de l'organisme.

piga *f*

es mota; peca
fr tache foncé
en darkfleck

COLORS. PARTICULARITATS. Taca petita que té el pelatge o el plomatge d'alguns animals.

pigallat -ada *adj*
sin. compl. **pigallós -osa** *adj*; **pigard -a** *adj*;
pigat -ada *adj*

es moteado
fr tacheté
en spotted

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o el plomatge que té pigues.

pigallós -osa *adj*
veg. **pigallat -ada** *adj*

pigard -a *adj*
veg. **pigallat -ada** *adj*

pigat -ada *adj*
veg. **pigallat -ada** *adj*

pigment *m*

es pigmento
fr pigment
en pigment

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Substància colorant que es troba en les cèl·lules o els líquids de l'organisme.

pigmentació *f*

es pigmentación
fr pigmentation
en pigmentation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dipòsit de pigment.

pigmentant *m*

es pigmentante
fr pigment
en pigment

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari que s'afegeix al pinso final per a obtenir una coloració del producte animal adequada a la demanda.

Nota: Per exemple, el rovell de l'ou i la pell de pollastre.

pigó -ona *adj*

es pecososo

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té pigues a l'orella i al morro.

Nota: S'aplica, especialment, a les ovelles, les cabres i els porcs tacats de blanc i negre al cos.

pigreny -a *adj*
sin. **platxat -ada** *adj*

es muy manchado
fr très tacheté

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té moltes taques.

Nota: S'aplica, especialment, a les ovelles i les cabres.

pinça *f*

es pinzas
fr pince
en forceps

CLÍNICA. Instrument quirúrgic metàl·lic, generalment de dues branques, que s'empra per a subjectar o comprimir.

Nota: Aquest terme s'usa, generalment, en plural.

pinça nasal *f*

es pinza nasal
fr pince mouchette
en bull holder

RAMADERIA. Pinça per a subjectar el bestiar pels narius i immobilitzar-lo.

pinçament *m*

es pinzamiento

FISIOPATOLOGIA. Compressió de qualsevol òrgan o part del cos, entre dos ossos, dues superfícies, etc.

pinso *m*

es pienso
fr aliment composé
en compost food; feedstuff

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Preparat alimentari sec i homogeni que se subministra als animals domèstics.

pinso complementari *m*

es pienso complementario
fr aliment composé complémentaire
en supplementary compost food

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso compost que es mescla amb qualsevol altre tipus de pinso per suplementar-lo i aconseguir un pinso complet.

pinso complet *m*

es pienso completo
fr aliment composé complet
en complete compost food

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso compost que conté tots els nutrients necessaris per cobrir les necessitats de manteniment i producció dels animals.

pinso compost *m*

es pienso compuesto
fr aliment composé
en compost food; compound feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso format per la mescla de diversos pinsos simples complementada amb vitamines i minerals.

pinso d'acabat *m* **veg. pinso final *m***

pinso d'iniciació *m* **sin. compl. iniciador *m***

es iniciador; pienso estárter
fr aliment premier âge; initiateur
en starter

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso especialment adequat per a ser administrat a les cries que comencen a ser deslletades, sovint barrejat amb llet deshidratada, ja que prepara l'estómac per als aliments sòlids amb l'aportament d'una certa quantitat de fibra i és molt digerible.

pinso en farina *m*

es pienso en harina
fr farine alimentaire
en feed meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso que, després d'haver-ne molt i barrejat els ingredients, no ha estat sotmès a cap tipus de procés per a modificar-ne la presentació.

pinso expandit *m*

es pienso expandido
fr aliment composé expansé
en expanded feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso en farina o amb formes especials, que ha estat sotmès al procés d'expansió.

pinso extrudit *m*

es pienso extrusionado
en extruded feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso en farina que ha estat sotmès al procés d'extrusió.

pinso final *m*

sin. compl. **pinso d'acabat *m***

es pienso final
fr aliment de finition
en finishing feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso que se subministra en l'última fase de l'engreix del bestiar i l'aviram.

pinso granulat *m*

es pienso granulado
fr aliment granulé
en pellet; pelleted feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso compost que es presenta en forma de petits cilindres allargats, després d'haver estat sotmès a un procés de granulació, per tal de millorar-ne la ingesta, el valor nutritiu i evitar que s'escampi quan es manipula o quan els animals se'l mengen.

pinso medicat *m*

es pienso medicado
fr aliment médicamenteux
en medicated feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso al qual s'ha afegit un medicament amb finalitats terapèutiques.

pinso simple *m*

es pienso simple
fr aliment sec simple
en basic feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinso format per un producte d'origen vegetal o animal en estat natural o un derivat de la seva transformació industrial.

pinyola *f*

veg. **pinyolada *f***

pinyolada *f*

sin. compl. **pinyola *f***

es borujo; burujo; orujo
fr marc d'olive
en marc

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir del residu pastós de l'oliva premsada, de poc valor nutricional, que se subministra amb el pinso als remugants adults i aporta fibra.

pinyolada extractada *f*

es orujo extractado
fr résidus d'olives
en olive bone meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pinyolada resultant de l'extracció de l'oli per mitjà de dissolvents orgànics.

pioc *m*

veg. **gall dindi *m***

pioça *f*
veg. **polla d'índia** *f*

piodèrmia *f*

es piodermatitis; piodermia
fr pyodermite
en pyoderma; pyodermatitis; pyodermia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els equins, les vaques, els gossos i, ocasionalment, els gats, causada per diverses espècies dels gèneres *Staphylococcus* (*Staphylococcus aureus* i *Staphylococcus intermedius*), *Proteus* i *Pseudomonas*, i caracteritzada per una inflamació supurativa de la dermis que pot ser primària o secundària, superficial o profunda.

Nota: Els trastorns metabòlics, les mancances immunitàries, els desequilibris endocrins o les al·lèrgies de vegades poden predisposar el desenvolupament de la piodèrmia.

piodèrmia del cadell *f*
veg. **impetigen** *m*

piogen -ògena *adj*

es piógeno
fr pyogène
en pyogenic; pyogenous

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Que provoca supuració.

piohèmia *f*
veg. **pièmia** *f*

piomètria *f*

es piómetra; piometrio
fr pyométrie
en pyometra

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Acumulació de pus que es forma a la llum de l'úter.

pionefrosi *f*

es pionefrosis
fr pyonéphrose
en pyonephrosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Abscés que es forma en la pelvis renal i el ronyó.

piotòrax *m*

es piotórax
fr pyothorax
en pyothorax

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Empiema que es forma en la cavitat pleural.

pipeta d'inseminació *f*
sin. compl. **pistola d'inseminació** *f*

es pipeta de inseminación; pistola de inseminación
fr pipette d'insémination
en insemination pipet; insemination pipette

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Tub proveït d'un sistema d'impulsió on s'acoba una palleta que serveix per a inseminar artificialment les femelles, ja sigui vaginalment, cervicalment o intrauterinament.

PIRAC *m*
veg. **Pla d'Investigació de Residus en Animals i Carns** *m*

piràmide de selecció *f*

es pirámide de selección
fr pyramide de sélection

en selection pyramid

GENÈTICA. Esquema organitzatiu emprat per a implantar el progrés genètic, que consisteix a difondre'l a partir del nucli de selecció originari cap als animals de les granges de multiplicació i de les granges de producció.

pirèxia *f*
sin. **febre** *f*

Piroplasma

PARASITOLOGIA. Subclasse de protozoos de la classe *Sporozoea*, paràsits generalment d'eritròcits, de cicle indirecte, amb fase de merogònia en els hostes vertebrats i fase d'esporogònia en els invertebrats, sense producció d'ooquistes.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta subclasse són *Babesia* i *Theileria*.

piroplasmosi *f*
sin. **babesiosi** *f*

pistola *f*

es pistola
fr pistolet; quartier arrière
en hindquarter; hindquarter pistola-cut

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Peça que s'obté de la part posterior de la mitja canal de boví separada a partir de la cinquena i sisena costella i a la qual s'ha suprimit la falda i part del costellam.

pistola d'inseminació *f*
veg. **pipeta d'inseminació** *f*

piu *m*
veg. **piulet** *m*

piulet *m*
sin. compl. **piu** *m*

es pío
fr pépiement; pialement
en cheep; peep

RAMADERIA. Crit del pollet.

Pla d'Investigació de Residus en Animals i Carns *m*
sigla **PIRAC** *m*

es Plan de Investigación de Residuos en Animales y Carnes; PIRAC

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de controls analítics i actuacions diverses que efectuen les autoritats sanitàries mitjançant un veterinari oficial i laboratoris auxiliars a fi d'evitar la presència de residus medicamentosos en els animals i en els productes que se'n deriven destinats al consum humà.

placa *f*

es placa
fr plaque
en plaque

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió de la pell, plana i elevada, que pot fer més d'1 cm de diàmetre.

placa *f*

es calva; placa
fr plage; plaque
en plaque

VIROLOGIA. Lesió generalment de forma circular que es produeix en els cultius cel·lulars o bacterians a conseqüència de la proliferació de virus.

plaça *f*

es plaza
fr stalle
en stall

RAMADERIA. Lloc destinat a cadascun dels animals dins d'una granja, en el qual estan fermats.

Nota: Per exemple, la plaça de munyida, la plaça de paridora, la plaça de gestadora, etc.

placa identificativa *f*

es placa identificativa
fr plaque d'identité
en identification plate

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació rectangular i plana on consta el nom de l'animal i les dades del propietari, i que habitualment es fixa al collar dels gossos i els gats, o al cos d'alguns animals.

Nota: En el cas de l'aviram es fixa a l'ala i en les abelles reines, al tòrax (en aquest darrer cas, rep el nom de *plaqueta*).

placenta *f*

es placenta
fr placenta
en placenta

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Òrgan matern dels mamífers a través del qual s'estableix, durant la gestació, el bescanvi d'oxigen i de substàncies nutritives de la mare a l'embrió, i de diòxid de carboni i de productes del metabolisme, de l'embrió a la mare.

placentació *f*

es placentación
fr placentation
en placentation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Procés posterior a la implantació de l'embrió en què es desenvolupa la placenta.

plany *m*

es quejido
fr plainte
en moan

RAMADERIA. Crit suau i fluix del gos, mostrant dolor o pena.

plaqueta *f*

sin. compl. **trombòcit** *m*

es plaqueta; trombocito
fr plaquette; thrombocyte
en platelet; thrombocyte

IMMUNOLOGIA. Cèl·lula sanguínia anucleada que es forma a partir de la fragmentació d'un megacariòcit i que intervé en totes les fases de l'hemostàsia i de la coagulació.

plasmòcit *m*

veg. cèl·lula plasmàtica *f*

plasmocitoma *m*

es plasmocitoma
fr plasmocytome
en plasmocytoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia de les cèl·lules plasmàtiques.

Nota: El plasmocitoma pot ser benigne o maligne.

plasmodiosi *f*

es plasmodiosis
fr plasmodiose
en plasmodiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta les gallines, els galls dindi i els faisans, causada per diverses espècies de protozous del gènere *Plasmodium*, transmesa per mosquits dels gènere *Aedes* i *Culex*, i caracteritzada per anèmia.

Plasmodium

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous del subordre *Haemosporina*, que inclou un gran nombre d'espècies, d'entre les quals les més importants en veterinària són paràsits localitzats a la sang dels ocells, de cicle indirecte, transmeses per la picada de dípters nematòcers dels gèneres *Aedes* i *Culex*, i agents de plasmodiosi.

plàstia f

es plastia
fr plastie
en plasty

CLÍNICA. Operació quirúrgica per a corregir alguna deformitat o algun defecte d'una part de l'organisme.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *artroplàstia* (d'una articulació), *autoplàstia* (amb teixits del mateix animal), *enteroplàstia* (el diàmetre del budell), *heteroplàstia* (amb teixits d'un animal d'espècie diferent de la de l'animal receptor), *sindesmoplàstia* (la integritat d'un tendó articular), *tenoplàstia* (d'un tendó) i *vaginoplàstia* (de la mucosa vaginal).

plàstica f

es plástica
fr plastique
en plastics

ETNOLOGIA. Branca de l'etnologia especialitzada en l'estudi de l'anamorfosi, l'heterometria i l'al·loidisme en les diverses races.

plat cuinat m

sin. compl. **aliment cuinat m**

es alimento cocinado; plato cocinado
fr plat cuisiné
en convenience food

BROMATOLOGIA. Menjar preparat resultant d'una preparació culinària completa, envasat o no, que pot estar sotmès a un procediment de conservació especial (refrigeració, envasament en atmosfera protectora i refrigeració, ultracongelació, esterilització, etc.) de manera que cal reescalfar-lo abans de ser consumit, o que es pot mantenir calent des que s'acaba d'elaborar-lo fins al moment de consumir-lo.

plat precuinat m

sin. compl. **aliment precuinat m**

es alimento precocinado; plato precocinado
fr plat précuisiné
en precooked dish

BROMATOLOGIA. Menjar preparat resultant d'una preparació culinària no completada, envasat i sotmès a un procediment de conservació especial (refrigeració, envasament en atmosfera protectora i refrigeració, ultracongelació, etc.) i que necessita d'un tractament addicional abans de ser consumit.

plat preparat m

veg. **menjar preparat m**

platejat -ada adj

sin. **argentat -ada adj**

platihelminth m

es platelminto

fr plathelminthe
en platyhelminth

PARASITOLOGIA. Individu del fílum
Platyhelminthes.

platxat -ada *adj*
sin. **pigreny -a** *adj*

Platyhelminthes

PARASITOLOGIA. Fílum d'helminths de cicle normalment indirecte, amb un o més hostes intermediaris, majoritàriament hermafrodites i caracteritzats per tenir simetria bilateral, un cos allargat i aplanat dorsoventralment, sense estructures esquelètiques ni aparell respiratori ni circulatori, amb un aparell digestiu, quan n'hi ha, molt rudimentari i sense anus, però amb un aparell reproductor molt desenvolupat.

Nota: Les classes d'aquest fílum importants en veterinària són *Cotyledon*, *Eucestoda* i *Trematoda*, i els seus individus reben el nom de *plathelminths*.

-plegia

es -plejía
fr -plégie
en -plegia

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica paràlisi d'alguna part del cos.

Nota: Per exemple, *blefaroplegia* (d'una o de les dues parpelles), *diplegia* (de parts simètriques del cos), *hemiplegia* (d'un costat del cos), *iridoplegia* (de l'esfínter de l'iris), *laringoplegia* (de la laringe), *monoplegia* (d'una sola extremitat), *oftalmoplegia* (de l'ull), *paraplegia* (de la part posterior del cos), *quadriplegia* o *tetraplegia* (de quatre extremitats) i *triplegia* (de tres extremitats).

pleiotropia *f*

es pleiotropia
fr pléiotropie
en pleiotropy

GENÈTICA. Relació existent entre diversos caràcters diferents per naturalesa però portats per un mateix gen.

Nota: La pleiotropia és causa permanent d'associació entre caràcters.

plena *adj*
veg. **prenyada** *adj*

pleomorfisme *m*

es pleomorfismo
fr pléomorphisme
en pleomorphism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Variació anormal de la mida i la forma d'una cèl·lula i del seu nucli.

pleomorfisme *m*

es pleomorfia; pleomorfismo
fr pléomorphisme
en pleomorphism

BACTERIOLOGIA. Diversitat morfològica que presenten diferents organismes amb relació a les condicions ambientals a què són sotmesos.

pleta *f*
veg. **cleda** *f*

pleuropneumònia contagiosa caprina *f*

es pleuroneumonía contagiosa caprina
fr pleuropneumonie contagieuse caprine
en contagious caprine pleuropneumonia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana molt contagiosa que afecta les cabres,

causada per *Mycoplasma mycoides* subsp. *capripneumoniae* i caracteritzada per broncopneumònia amb inflamació exsudativa del teixit connectiu interlobular i de la pleura.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

pleuropneumònia porcina f

es pleuroneumonía porcina
fr pleuropneumonie porcine
en porcine pleuropneumonia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana molt contagiosa i ràpidament mortal que afecta els porcs, causada per *Actinobacillus pleuropneumoniae* i caracteritzada per pleuropneumònia hemorràgica necròtica.

plomada f

es desplumado; desplume
fr plumaison
en plucking

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a arrancar les plomes de l'aviram després de l'escaldada.

plomar v intr

es emplumar; emplumecer
fr emplumer
en fledge, to

RAMADERIA. Créixer, a un ocell jove, el plomatge d'adult.

-pnea

es -pnea
fr -pnée
en -pnea; -pnoea

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica un trastorn de la respiració.

Nota: Per exemple, *apnea* (suspensió), *batipnea* (lenta i profunda), *bradipnea* (lenta), *braquipnea* (curta i poc profunda), *dispnea* (dificultosa), *hiperpnea* (augment del volum), *ortopnea* (dispnea intensa), *polipnea* (ràpida i superficial), *taquipnea* (accelerada i superficial) i *traumatopnea* (sorollosa i a través d'una ferida toràctica).

pneumatosi f

es neumatosis
fr pneumatose
en pneumatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Acumulació de gas en un teixit o en un òrgan que normalment no en conté, o que en conté escassament.

Nota: Hi ha diferents tipus de pneumatosis segons on es produeixen; per exemple, *pneumomediastí* o *pneumatomediastí* (al mediastí), *pneumometra* (a la cavitat uterina), *pneumopericardi* o *pneumatopericardi* (al pericardi), *pneumoperitoneu* o *pneumatoperitoneu* (a la cavitat peritoneal), *pneumotòrax* (al tòrax) i *pneumovagina* (a la vagina).

pneumoconiosi f

es neumoconiosis; neumonoconiosis
fr pneumoconiose
en pneumoconiosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Qualsevol dels trastorns causats per la inhalació de partícules provinents de compostos minerals o orgànics, i pel dipòsit permanent d'aquestes partícules en els pulmons.

pneumònia f

es neumonía
fr pneumonie
en pneumonia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Inflamació del pulmó.

Nota: Els tres grans subtipus de *pneumònia* són: *broncopneumònia* (dels bronquis i els pulmons, que s'inicia en els bronquïols terminals), *pleuropneumònia* (del pulmó i la pleura) i *pneumònia intersticial* (dels alvèols i els septes alveolars).

pneumònia del poltre *f*

es neumonía del potro
fr pneumonie du cheval
en foal pneumonia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta els poltres, causada per *Rhodococcus equi* i complicada per un virus del gènere *Mastadenovirus*, caracteritzada per pneumònia catarral purulenta i abscessos pulmonars.

pneumònia enzoòtica porcina *f*

es neumonía enzoótica porcina
fr pneumonie enzootique porcine
en enzootic porcine pneumonia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els porcs, causada per *Mycoplasma hyopneumoniae* i caracteritzada per manifestacions respiratòries greus com a conseqüència de lesions catarrals amb pleuritis i pericarditis posteriors.

pneumònia progressiva ovina *f* sin. *maedi-visna m*

Pneumonyssus

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Mesostigmata*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Pneumonyssus caninum* (localitzada a la

cavitat nasal i als sins nasals dels gossos, i agent d'una varietat d'acariosi).

pneumotòrax *m*

es neumotórax
fr pneumothorax
en pneumothorax

FISIOPATOLOGIA. Acumulació d'aire o gas a la cavitat pleural.

Pneumovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Paramyxoviridae* que inclou el virus respiratori sincicial boví, implicat en la síndrome respiratòria bovina.

població *f*

es población
fr population
en population

GENÈTICA. Conjunt d'animals d'una mateixa espècie que es troben en un medi geogràfic determinat i que es poden encreuar entre ells.

població de risc *f*

es población de riesgo
fr population à risque
en risk population

EPIDEMIOLOGIA. Població susceptible de desenvolupar una malaltia si es donen certs factors.

població sintètica *f*

es población sintética
fr population synthétique
en synthetic population

GENÈTICA. Població resultant d'un o pocs encreuaments entre dues o més poblacions.

poció *f*

es poción
fr breuvage
en potion

CLÍNICA. Forma farmacèutica, líquida i edulcorada, que s'administra per via oral.

polial·lelia *f*

es polialelía
fr polyallélie
en polyallelia

GENÈTICA. Sèrie de mutacions diferents que afecten un mateix gen.

poliartritis porcina *f*

es poliartritis porcina
fr polyarthrite porcine
en mycoplasma arthritis; porcine polyarthritis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els porcs, causada per *Mycoplasma hyosynoviae* i caracteritzada per inflamació a les articulacions.

policòria *f*

es policoria
fr polycorie
en polycoria

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Presència de més d'una pupil·la a l'ull.

polidípsia *f*

es polidipsia
fr polydipsie
en polydipsia

FISIOPATOLOGIA. Necessitat exagerada de beure.

polimeria *f*

es polimería
fr polymérie
en polymery

GENÈTICA. Herència en què diversos gens no al·lels actuen additivament, de manera que únicament modifiquen la intensitat d'un caràcter.

pòlip *m*

es pólipo
fr polype
en polyp; polypus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia epitelial, generalment amb pedicle, que es forma a les membranes mucoses i especialment al tracte gastrointestinal.

poliposi *f*

es poliposis
fr polypose
en polyposis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació de nombrosos pòlips.

poll *m*

es piojo
fr pou
en louse

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Phthiraptera*.

poll *m*
veg. **pollet** *m*

poll mastegador *m*
veg. **mal·lòfag** *m*

poll obert *m*

es cría desoperculada
fr couvain desoperculé

APICULTURA. Larva de les abelles.

poll picador *m*
veg. **anoplur** *m*

poll tancat *m*

es cría operculada
fr couvain operculé

APICULTURA. Nimfa de les abelles.

polla *f*

es polla
fr poulette
en pullet

RAMADERIA. Gallina jove que encara no pon.

polla d'índia *f*
sin. compl. **indiota** *f*; **pioça** *f*

es pava
fr dinde
en turkey hen

RAMADERIA. Femella del gall dindi, que s'explota per la carn.

pollastraire *m i f*

es pollero
fr volailler
en poulterer; poultryman

RAMADERIA. Bricallaire de pollastres.

pollastre *m*

es pollo
fr coquelet; poulet
en cockerel

RAMADERIA. Gall jove.

pollastre d'engreix *m*

es pollo de engorde
fr poulet à rôtir; poulet de chair
en broil chicken; broiler

RAMADERIA. Pollastre o polla que es cria per a aprofitar-ne la carn.

pollataire *m i f*
sin. compl. **pollater -a** *m i f*

es pollero
fr volailler
en poulterer; poultryman

RAMADERIA. Bricallaire d'aviram.

pollater -a *m i f*
veg. **pollataire** *m i f*

pol·len *m*

es polen
fr pollen
en pollen

APICULTURA. Polsim format en l'antera de les plantes, que les abelles recol·lecten emmagatzemant-lo al tercer parell de potes per a alimentar-se'n, i que guarden al rusc en forma d'àmec.

pollera f

es pollera
fr mue; poussinière
en chicken coop; hen-coop

RAMADERIA. Gàbia on es guarden els pollets, generalment una espècie de cove sense fons, estret de dalt i ample de baix.

pollet m

sin. compl. **poll m**

es pollito; polluelo
fr poussin
en chick

RAMADERIA. Cria d'un ocell, especialment del gall i tota la resta de fasiànids.

polleta f

es pollita
fr poulette
en pullet

RAMADERIA. Ocell jove de la família dels fasiànids destinat a ser ponedor o reproductor.

pollí -ina m i f

es pollino
fr poulain
en foal

RAMADERIA. Cria d'un animal de peu rodó.

pollinar v intr

es parir [la burra o la yegua]
fr mettre bas [l'ânesse]; pouliner [l'egua]
en foal, to

RAMADERIA. Parir la somera o l'egua.

polpa de bleda-rave f

sin. compl. **polpa de remolatxa f**

es pulpa de remolacha
fr pulpe de betterave
en beet pulp; beetroot pulp

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir del residu deshidratat i granulat procedent de l'extracció industrial del sucre, que se subministra amb el pinso als remugants i el bestiar porcí, i aporta fibra i energia.

polpa de cítrics f

es pulpa de cítricos
fr pulpe de citron
en citrus pulp

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir del residu deshidratat i granulat procedent de l'extracció industrial dels cítrics, que se subministra amb el pinso als remugants i els conills, i aporta energia.

polpa de remolatxa f

veg. **polpa de bleda-rave f**

poltre -a m i f

es potranco; potro
fr poulain [m]; pouliche [f]
en filly [f]; foal [m]

RAMADERIA. Cavall o egua jove.

poltre -a m i f

es potrero

RAMADERIA. Pastor de poltres.

polvoritzador m

es pulverizador
fr pulvérisateur
en atomizer

CLÍNICA. Aparell destinat a expandir dins l'atmosfera o sobre els animals un producte terapèutic.

Polymorphus

PARASITOLOGIA. Gènere d'helminths del fílum *Acanthocephala* que parasiten diferents espècies d'ocells.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Polymorphus boschadis* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de crustacis aquàtics que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim de diversos ocells aquàtics i agent d'una varietat d'acantocefalosi).

pomada f

es pomada
fr pommade
en pomade; pomatum

CLÍNICA. Forma farmacèutica semisòlida que s'administra per via tòpica.

pondre v tr

es poner
fr pondre
en lay, to

RAMADERIA. Fer els ous una femella ovípara.

ponedor m

sin. **covarot m**

ponedor m

sin. compl. **niador m**

es ponedero
fr pondoir
en nest box

RAMADERIA. Estructura proveïda de jaç apta perquè l'aviram hi vagi a pondre els ous sense que es trenquin i alhora resulti fàcil recollir-los.

ponedor -a adj

es ponedora
fr pondeuse
en layer

RAMADERIA. Dit de l'ocell femella que pon.

poni m

es poni
fr poney
en pony

RAMADERIA. Varietat de cavall caracteritzada per la seva petita talla, que no arriba a 140 cm d'alçada a la creu.

por f

es miedo
fr peur
en fear

ETOLOGIA. Resposta d'un animal a estímuls que suposen una amenaça concreta per a ell, sobretot quan no pot fugir.

porc m

sin. compl. **bacó m**

es cerdo; cochino; gorrín; gorrino; marrano; puerco
fr cochon; porc
en pig; swine

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la família dels suïds, de cos rabassut i potes curtes,

cap gros, morro llarg i pell gruixuda, que s'explota per la carn i la pell.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu mascle.

porca *f*
veg. **truja** *f*

porcairol -a *m i f*
veg. **porquerol** -a *m i f*

porcastrell -a *m i f*

fr goret; nourrain
en young pig

RAMADERIA. Porc o truja jove des que el deslleten fins que acaba de créixer.

porcater -a *m i f*
veg. **porcicultor** -a *m i f*

porcatera *f*
veg. **cortiella** *f*

porcell -a *m i f*
veg. **garri** -ina *m i f*

porcellada *f*
veg. **garrinada** *f*

porcellar *v intr*
veg. **garrinar** *v intr*

porcellera *f*
veg. **cortiella** *f*

porcí -ina *adj*
sin. compl. **porquí** -ina *adj*

es porcino
fr porcin
en porcine

RAMADERIA. Relatiu o pertanyent al porc.

porcicultor -a *m i f*
sin. compl. **porcater** -a *m i f*; **porquer** -a *m i f*

es porcicultor; porquero
fr porcher; porciculteur
en pigman

RAMADERIA. Ramader que es dedica a la porcicultura.

porcicultura *f*
sin. compl. **porcinotècnia** *f*; **producció porcina** *f*

es porcicultura; porcinoecnia; producció porcina
fr porciculture
en pig breeding

RAMADERIA. Zootècnia que es dedica a la cria i l'explotació dels porcs.

porcinotècnia *f*
veg. **porcicultura** *f*

porencefàlia *f*

es porencefalia
fr porencéphalie
en porencephaly

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Presència de quists o de cavitats anormals, com a conseqüència de lesions destructives o com a resultat de defectes del desenvolupament, que s'obren a la superfície dels hemisferis cerebrals i es poden comunicar amb els ventricles.

porfiria f

es porfiria
fr porphyrie
en porphyria

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Qualsevol dels trastorns del metabolisme
de les porfirines que causa el dipòsit
d'aquestes substàncies en els teixits.

porpra f

veg. **púrpura f**

porquer -a m i f

veg. **porquerol -a m i f**

porquer -a m i f

veg. **porcicultor -a m i f**

porquerol -a m i f

sin. compl. **porcairol -a m i f**; **porquer -a m i f**

es porquerizo; porquero
fr porcher
en swineherd

RAMADERIA. Pastor de porcs.

porquí -ina adj

veg. **porcí -ina adj**

portador m

es portador
fr porteur
en carrier

EPIDEMIOLOGIA. Animal que allotja un agent
patogen, sense presentar necessàriament
manifestacions clíniques, i que és capaç
d'eliminar-lo o transmetre'l.

positura f

es postura
fr posture
en posture

RAMADERIA. Manera de posar els membres i
tot el cos un animal.

positura ajupida f

es postura agachada
en squatting posture

ETOLOGIA. Positura característica que adopta
el gat quan orina o defeca en què flexiona
les potes del darrere i diposita l'orina o la
femta en superfícies horitzontals.

positura de ruixada f

es postura de rociar
en spraying posture

ETOLOGIA. Positura característica que adopta
el gat quan posa la part posterior del cos a
prop de l'objecte escollit, manté la cua
tibada i expulsa l'orina en petites
quantitats cap endarrere, i que indica
marcatge territorial.

Nota: La postura de ruixada sol ser més
freqüent en mascles.

posologia f

es posología
fr posologie
en posology

CLÍNICA. Part de la terapèutica i de la
farmàcia que tracta de l'administració dels
medicaments.

posta f

es puesta

fr période de ponte; saison de ponte
en laying period; laying season

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES.
Període durant el qual ponen els ocells
femelles d'una granja.

postoperatori *m*

es posoperatorio; postoperatorio
fr postopératoire
en postoperative

CLÍNICA. Evolució d'un animal després d'una
operació quirúrgica.

postoperatori -òria *adj*

es posoperatorio; postoperatorio
fr postopératoire
en postoperative

CLÍNICA. Que es produeix després d'una
operació quirúrgica.

postpart *m*

sin. **puerperi** *m*

es posparto; postparto; puerperio
fr post-partum; puerpéralité
en postpartum; puerperium

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Període
consecutiu al part durant el qual tenen lloc
les transformacions anatòmiques,
metabòliques i hormonals que restableixen
les modificacions gravídiques gràcies a un
procés involutiu.

postració *f*

veg. **prostració** *f*

potassi *m*

es potasio
fr potassium

en potassium

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que
intervé en el metabolisme cel·lular, la
síntesi proteica, la glucogènesi i
l'excitabilitat neuromuscular.

Nota: Se subministra als animals de manera
sintètica en forma de clorur de potassi.

potenciació *f*

es potenciación
fr potentialisation
en potentiation

CLÍNICA. Acció combinada de dos o més
medicaments de major eficàcia que la
suma dels efectes de cadascun d'ells per
separat.

potenciador de gust *m*

es potenciador del sabor
fr agent de sapidité; exhausteur de goût
en flavour enhancer; flavour potentiator

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que
accentua la intensitat i la qualitat de les
aromes i dels sabors naturals d'un aliment.

potomania *f*

es potomanía
fr potomanie
en potomania

FISIOPATOLOGIA. Impuls morbós que porta
alguns animals a beure un líquid qualsevol
en gran abundància sense necessitat.

Poxviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb DNA
bicatenari, de simetria complexa i forma
ovoïdal o de maó, amb un diàmetre de 140
a 260 nm i una longitud de 220 a 450 nm,

amb embolcall i sensibles o resistents a l'èter segons els gèneres, que són *Avipoxvirus*, *Capripoxvirus*, *Leporipoxvirus*, *Orthopoxvirus*, *Parapoxvirus* i *Suipoxvirus*.

prada *f*

es pradera
fr prairie
en grassland; meadow; prairie

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Prat gran, dens i humit que no està delimitat.

prat *m*

es prado
fr pré
en meadow

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Terreny cobert d'herba, amb límits naturals o amb tanques, destinat al pasturatge o a segar-lo per a farratge.

prat conreat *m*

es prado cultivado
fr prairie cultivée
en cultivated meadow

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Prat que es cultiva perquè hi creixin unes espècies herbàcies determinades.

prat permanent *f*

es prado permanente
fr prairie permanente
en permanent grassland

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Prat que dura molts anys gràcies a la cura que se'n té, que consisteix a sembrar-hi unes espècies herbàcies determinades, cremar-ne les males herbes, segar l'herba o menar-hi el bestiar a pasturar en períodes concrets.

prat temporal *m*

es prado temporal
fr prairie temporaire
en temporary grassland ley

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Prat conreat i sembrat amb les espècies herbàcies desitjades com una alternativa de conreu, durant alguns anys.

preanestèsia *f*

es preanestesia
fr préanesthésie
en preanaesthesia

CLÍNICA. Estat de lleugera anestèsia produït per la injecció de narcòtics abans de l'anestèsia general.

precisió de l'índex *f*

sin. **precisió de selecció** *f*

es precisión de selección; precisión del índice
fr précision de l'indice; précision de sélection
en accuracy of selection

GENÈTICA. Correlació existent entre l'índex de selecció i el veritable valor d'un animal.

Nota: El seu símbol és *r_{IA}*.

precisió de selecció *f*

sin. **precisió de l'índex** *f*

precoç *adj*

es precoz
fr précoce
en precocious

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic que té

un creixement més ràpid i és apte per a començar a reproduir-se a una edat menor que la mitjana de la seva espècie.

precocció *f*

es precocción
fr précuisson
en precooking

BROMATOLOGIA. Procés tecnològic de fabricació de determinats aliments que consisteix a coure'ls abans del tractament definitiu per tal de facilitar-ne la integració al producte final.

predisposició *f*

sin. **propensió** *f*

es predisposición; propensión
fr prédisposition
en liability; predisposition

FISIOPATOLOGIA. Susceptibilitat latent que té un animal a desenvolupar una malaltia, que pot activar-se en determinades condicions i depèn de factors ambientals i genètics.

Nota: Existeix un coeficient d'heretabilitat de la predisposició a patir una malaltia.

prematur -a *adj*

es prematuro
fr prématuré
en premature

RAMADERIA. Dit de l'animal nascut abans de temps però viable.

premescla *f*

veg. **corrector** *m*

premi *m*

veg. **reforçament** *m*

premunió *f*

sin. compl. **immunitat concomitant** *f*

es inmunidad concomitante; premunió
fr prémunion
en concomitant immunity; nonsterile immunity; premunion

IMMUNOLOGIA. Estat immunitari que es manté mentre l'agent patògen resta en l'organisme i que desapareix quan també ho fa l'agent.

premunyir *v tr*

es preordeñar
fr tirer les premiers jets
en premilk, to

RAMADERIA. Desinfectar el braguer abans de munyir-lo i alhora estimular-lo per provocar la baixada de la llet mitjançant l'extracció dels primers raigs de llet, que després es rebutgen.

prendre el pols *v tr*

es tomar el pulso
fr prendre le pouls
en take the pulse of, to

CLÍNICA. Mesurar per palpació l'expansió intermitent i normalment rítmica d'una artèria superficial.

prendre el senyal *v tr*

sin. **prendre el signe** *v tr*

RAMADERIA. Començar alguna fase de la cria o l'explotació d'un animal, especialment iniciar la temporada de desmamar els anyells o de munyir les ovelles.

prendre el signe *v tr*

sin. **prendre el senyal** *v tr*

prenyada *adj*

sin. compl. **plena** *adj*; **prenys** *adj*

es plena; preñada

fr gravide; pleine; portière

en pregnant

RAMADERIA. Dit de la femella quan porta a l'úter un embrió o un fetus.

prenyar *v tr*

es empreñar; preñar

fr mettre grosse

en impregnate, to

RAMADERIA. Fecundar una femella vivípara.

prenys *adj*

veg. **prenyada** *adj*

preoperatori -ària *adj*

es preoperatorio

fr préopératoire

en preoperative

CLÍNICA. Que precedeix una operació quirúrgica.

preparació de la canal *f*

es faenado

fr travail des viandes

en butchery; working of meat

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt d'operacions que es practiquen a un animal d'abastament per a obtenir-ne la canal.

Nota: Comprèn les operacions següents: escaldada, socarrada, depilació, raspament, esbaconada, esventrament, evisceració i acabat.

preparat carni *m*

es preparado de carne

fr préparation de viande

en meat preparation

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Producte elaborat amb carn apta per al consum humà, al qual s'han afegit altres productes alimentaris, condiments o additius, i que ha estat sotmès a un tractament que fa que no perdi les característiques de la carn fresca.

prepatència *f*

veg. **període de prepatència** *m*

presentació *f*

es presentación

fr présentation

en presentation

CLÍNICA. Part del fetus que penetra primer en el conducte pelvià i que, pel seu volum, forma i consistència condiciona el mecanisme del part.

Nota: Per extensió, porció del fetus que penetra primer en el canal pelvià.

pressió de selecció *f*

sin. compl. **taxa de selecció** *f*

es presión de selección; tasa de selección

fr pression de sélection; taux de sélection

en selection pressure; selection rate

GENÈTICA. Percentatge d'animals seleccionats com a reproductors d'entre un grup de candidats.

Nota: El seu símbol és *p*. La pressió de selecció permet fer prediccions de la intensitat de selecció mitjançant les taules de la distribució normal.

pressió evolutiva *f*

es presión evolutiva

fr pression évolutive
en evolutive pressure

GENÈTICA. Conjunt de fenòmens susceptibles de modificar les freqüències gèniques a l'interior d'una població i, per tant, contribuir a l'evolució.

Nota: Poden ser la mutació, la selecció i la deriva genètica.

prevalença *f*

es prevalencia
fr prévalence
en prevalence

EPIDEMIOLOGIA. Percentatge d'animals d'una població que pateixen una malaltia determinada en un moment determinat.

prevenció *f*
veg. **profilaxi** *f*

Prevotella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil, gramnegatius, immòbils i anaerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Prevotella melaninogenica* (agent, juntament amb *Fusobacterium necrophorum*, del panadís boví).

priapisme *m*

es priapismo
fr priapisme
en priapism

FISIOPATOLOGIA. Erecció persistent i dolorosa del penis.

primal -a *m i f*

es primal
en yearling

RAMADERIA. Ovella o cabra jove d'entre un i dos anys, que ha fet la primera muda de la dentició.

primípara *adj*

es primípara
fr primipare
en primiparous

RAMADERIA. Dit de la femella que pareix per primera vegada.

primoinfecció *f*
sin. compl. **infecció primària** *f*

es infección primaria; primoinfección
fr primoinfection
en primary infection; primo-infection

EPIDEMIOLOGIA. Primer contacte d'un animal amb un agent infeccios.

principi immediat *m*

es principio inmediato
fr principe immédiat
en basic element

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Cadascun dels cinc agregats moleculars que constitueixen els aliments.

Nota: Els principis immediats són l'aigua, els minerals, els glúcids, els lípids i les proteïnes.

príó *m*

es prión
fr prion
en prion

VIROLOGIA. Agent infeccios submicroscòpic no convencional format per proteïnes que

causa malalties degeneratives d'evolució lenta, com ara la tremolor ovina i l'encefalopatia espongiforme bovina.

Nota: Prové de la contracció dels mots anglesos *protein* i *infection*.

probiòtic *m*

es probiótico
fr probiotique
en probiotic

CLÍNICA. Fàrmac o agent que, administrat per via oral, participa en l'estabilització de l'equilibri de la flora microbiana present en el tracte digestiu.

probiòtic *m*

es probiótico
fr probiotique
en probiotic

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari constituït per microorganismes que s'afegeix a la ració del bestiar i l'aviram amb la finalitat d'augmentar l'aprofitament de l'aliment.

procediment de conservació *m*

es procedimiento de conservación
fr procédé de conservation des aliments
en food preservation process

BROMATOLOGIA. Conjunt d'operacions específiques que formen part d'una tècnica de conservació d'aliments o que es basen en els seus principis.

procés *m*

es proceso
fr processus
en process

FISIOPATOLOGIA. Evolució dels símptomes i els signes d'una malaltia.

procés mínim *m*

es procesamiento mínimo; proceso mínimo
en minimal processing

BROMATOLOGIA. Qualsevol tècnica de conservació d'aliments que modifica els atributs de frescor d'un aliment al mínim possible alhora que n'allarga la vida comercial.

Nota: Aquest terme s'usa, generalment, en plural. L'envasament en atmosfera modificada, el tractament per altra pressió i la cocció al buit són exemples de processos mínims.

procidència *f*

es procidencia
fr procidence
en procidentia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Prolapse del cordó umbilical i del coll de l'úter.

pròdrom *m*

es prodromo
fr prodrome
en prodrome

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Senyal precursor de la imminència del part.

producció animal *f*

veg. zootècnia *f*

producció apícola *f*

veg. apicultura *f*

producció avícola *f*

veg. avicultura *f*

producció bovina *f*
veg. **bovicultura** *f*

producció canina *f*
veg. **canicultura** *f*

producció caprina *f*
veg. **capricultura** *f*

producció equina *f*
veg. **hipotècnia** *f*

producció ovina *f*
veg. **ovicultura** *f*

producció porcina *f*
veg. **porcicultura** *f*

producte alimentari *m*

es producto alimentario
fr produit alimentaire
en food product

BROMATOLOGIA. Qualsevol producte no nociu que, sense tenir un valor nutritiu, pot ser utilitzat en l'alimentació.

producte alimentós *m*

es producto alimenticio; producto alimentoso
fr denrée alimentaire
en foodstuff

BROMATOLOGIA. Producte d'origen animal o vegetal, obtingut com a resultat d'un procés d'elaboració, que és apte per a l'alimentació humana i que té un valor nutritiu.

producte carni *m*

es producto cárnico
fr produit carné
en meat product

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Producte elaborat amb carn apta per a l'alimentació humana, al qual no s'han afegit altres productes o additius, i que ha estat sotmès a un tractament que provoca la desaparició de les característiques de la carn fresca en la part central de la superfície del tall.

producte zoosanitari *m*

es producto zoosanitario
fr produit zoosanitaire
en animal health product

CLÍNICA. Fàrmac o agent, químic o biològic, destinat al diagnòstic, la prevenció o el tractament de malalties dels animals.

Nota: Un mal ús o un abús dels productes zoosanitaris pot afectar negativament la salut animal i, fins i tot, la salut pública.

productivitat ramadera *f*

es productividad ganadera
fr productivité du bétail
en livestock productivity

RAMADERIA. Producció que s'obté dels animals d'una explotació ramadera en relació amb la inversió que s'hi ha destinat per obtenir aquesta producció.

proestre *m*

es proestro
fr pro-oestrus
en proestrus

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fase del cicle estral, posterior a la luteòlisi i anterior a l'estre, en què es produeix un gran

creixement del fol·licle o fol·licles dominants.

profilaxi *f*

sin. compl. **prevenció** *f*

es prevención; profilaxis
fr prévention; prophylaxie
en prevention; prophylaxis

CLÍNICA. Conjunt de mesures destinades a evitar l'aparició i l'extensió de les malalties.

progenitor- *a m i f*

veg. **ascendent** *m i f*

progenitura *f*

es progenitura
fr progéniture
en offspring

RAMADERIA. Conjunt de totes les cries que un animal ha tingut al llarg de la seva vida.

progestagen *m*

es progestágeno
fr progestagène
en progestagen

CLÍNICA. Fàrmac o agent que produeix efectes similars als de la progesterona.

progesterona *f*

es progesterona
fr progesterone
en progesterone

ENDOCRINOLOGIA. Hormona esteroide sexual secretada principalment pel cos luti de l'ovari i també per les glàndules suprarenals, que té propietats uterorelaxants, és necessària per al

manteniment de la gestació en les fases inicials i inhibeix les respostes immunitàries maternes vers el fetus.

proglotis *m*

es proglotis
fr proglottis
en proglottid; proglottis

PARASITOLOGIA. Cadascun dels segments que constitueixen el cos d'un cestode adult i que poden classificar-se en immadurs, madurs o gràvids.

prognatisme *m*

es prognatismo
fr prognathisme
en prognathism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Protrusió d'un maxil·lar o de tots dos, especialment de l'inferior.

progrés genètic *m*

veg. **resposta a la selecció** *f*

prohormona *f*

es prohormona
fr prohormone
en prohormone

ENDOCRINOLOGIA. Entitat química que pot donar lloc a una hormona.

proinsulina *f*

es proinsulina
fr proinsuline
en proinsulin

ENDOCRINOLOGIA. Proenzim secretat per les cèl·lules beta dels illots de Langerhans del pàncrees, format per una cadena de 81 a

84 aminoàcids, que es transforma en insulina.

projecció *f*

es proyección
fr projection
en projection

CLÍNICA. Superfície de la pell d'un animal a través de la qual es projectaria l'ombra d'un òrgan intern si la paret fos transparent.

prolactina *f*

es prolactina
fr prolactine
en prolactin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per l'adenohipòfisi, molt important en el desenvolupament de la glàndula mamària i en l'inici de la lactància, que també participa en la regulació de la funció gonadal d'ambdós sexes, i que pot modular la secreció de gonadotrofines.

prolapse *m*

es prolapso
fr prolapsus
en prolapse

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Caiguda o descens d'un òrgan o d'una part d'un òrgan a conseqüència del relaxament dels seus mitjans de fixació.

proliferació *f*

es proliferación
fr prolifération
en proliferation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Reproducció o multiplicació de formes

semblants, especialment de cèl·lules.

prolificitat *f*

es prolificidad
fr prolificité
en prolificacy

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Capacitat d'una femella de tenir moltes cries en un sol part.

promastigot *m*

es promastigote
fr promastigote
en promastigote

PARASITOLOGIA. Estadi d'alguns protozous paràsits dels gèneres *Leishmania* i *Trypanosoma*, caracteritzat per un cos allargat, per una gran mobilitat i per la presència d'un flagel que emergeix de l'extremitat anterior.

promotor del creixement *m*

es promotor del crecimiento
fr promoteur de croissance
en growth promoter

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari que s'afegeix a la ració del bestiar i l'aviram d'engreix amb la finalitat d'augmentar-ne la productivitat.

pronòstic *m*

es prognosis; pronóstico
fr pronostic
en prognosis

CLÍNICA. Afirmació, segons els símptomes i la natura del cas, de l'evolució probable d'una malaltia i de les perspectives de guariment.

propedèutica f

sin. compl. **semiotècnia f**

es propédéutica; semiotecnia

fr propédeutique

en propaedeutics; propedeutics

CLÍNICA. Part de la semiòtica que estudia la tècnica i l'art de recollir els símptomes de les malalties.

propensió f

sin. **predisposició f**

pròpolis m

es propóleos

fr propolis

en bee glue; propolis

APICULTURA. Substància resinosa que les abelles fabriquen amb nèctar i pol·len, entre d'altres, emprada com a ciment, aïllant o impermeabilitzant per a mantenir el rusc i per a recobrir el cos dels petits animals morts dins el rusc.

prostaglandina f

sigla **PG f**

es prostaglandina; PG

fr prostaglandine; PG

en prostaglandin; PG

ENDOCRINOLOGIA. Cadascun dels membres d'una família d'àcids grassos insaturats que tenen l'àcid prostanoic com a precursor comú, i que intervenen en la inflamació, la trombogènesi, el manteniment de la integritat de les mucoses del sistema digestiu i en la funció reproductora, entre d'altres.

Prostigmata

PARASITOLOGIA. Subordre d'àcars

caracteritzats per tenir un parell d'orificis respiratoris situats generalment a la part anterior del cos.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest subordre són *Acarapis*, *Cheyletiella* i *Demodex*.

prostració f

sin. compl. **postració f**

es postración

fr prostration

en prostration

FISIOPATOLOGIA. Abatiment extremat per la pèrdua completa de les forces musculars.

proteïna f

es proteína

fr protéine

en protein

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Principi immediat imprescindible per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, integrat per aminoàcids, alguns dels quals no els poden sintetitzar tots els animals, que formen els constituents característics dels teixits i els líquids orgànics.

proteïna bruta f

sin. compl. **matèries nitrogenades totals f**
pl

es proteína bruta

fr protéine brute

en crude protein

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fracció resultant del mètode de l'anàlisi aproximada que pretén indicar el contingut en proteïna d'un aliment, i que s'obté detectant el seu contingut en nitrogen.

Nota: Es basa en l'assumpció de dues premisses: que la proteïna conté aproximadament el 16% de nitrogen, i que tot el nitrogen present és en forma de proteïna.

proteïna digerible *f*

es proteïna digestible
fr protéine digestible
en digestible protein

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Proteïna obtinguda per la diferència entre la proteïna bruta d'un aliment ingerit i la proteïna de la femta.

proteïna digerible intestinal *f* sigla **PDI** *f*

es proteïna digestible intestinal; PDI
fr protéine digestible intestinale; PDI
en intestinal digestible protein

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Quantitat de proteïna que és digerida a l'intestí prim dels remugants, segons l'aliment de què es tracti.

proteïna digerible intestinal alimentosa *f* sigla **PDIA** *f*

es proteïna digestible intestinal alimenticia; PDIA
fr protéine digestible intestinale alimentaire; PDIA
en bypass protein

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Proteïna digerible intestinal que no és degradada en el rumen dels remugants, segons l'aliment de què es tracti.

proteïna digerible intestinal energètica *f* sigla **PDIE** *f*

es proteïna digestible intestinal energética; PDIE
fr protéine digestible intestinale énégetique; PDIE

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Proteïna digerible intestinal microbiana que és sintetitzada en el rumen dels remugants, més la quantitat d'energia necessària per a efectuar aquesta síntesi, segons l'aliment de què es tracti.

proteïna digerible intestinal microbiana *f* sigla **PDIM** *f*

es proteïna digestible intestinal microbiana; PDIM
fr protéine digestible microbienne; PDIM

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Proteïna digerible intestinal que és sintetitzada en el rumen dels remugants a partir del nitrogen degradable de l'aliment, segons l'aliment de què es tracti.

proteïna digerible intestinal nitrogenada *f* sigla **PDIN** *f*

es proteïna digestible intestinal nitrogenada; PDIN
fr protéine digestible intestinale azotée; PDIN

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Proteïna digerible intestinal microbiana que és sintetitzada en el rumen dels remugants, més la quantitat de nitrogen degradable necessari per a efectuar aquesta síntesi, segons l'aliment de què es tracti.

pròtesi *f*

es prótesis
fr prothèse
en prosthesis

CLÍNICA. Peça o aparell artificial implantat en un animal en substitució d'un òrgan o una estructura.

pròtesi f

es prótesis
fr prothèse
en prosthesis

CLÍNICA. Substitució d'un òrgan o d'una estructura per una peça o un aparell artificial.

Proteus m

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens oportunistes dels animals, amb forma de bacil, gramnegatiu, mòbils i anaerobis facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Proteus mirabilis* i *Proteus vulgaris* (agents d'infeccions oportunistes en els animals domèstics, com ara mastitis, otitis, piodèrma, infeccions urinàries i contaminació de ferides).

protostrongílid m

es protostrongílido
fr protostrongylidé
en protostrongylid

PARASITOLOGIA. Nematode de la superfamília *Metastrongyloidea*, localitzat en les ovelles i les cabres, i agent de metastrongiloïdosi.

Nota: S'engloben sota aquesta denominació els individus dels gèneres *Cystocaulus*, *Muellerius*, *Neostrongylus* i *Protostrongylus*.

Protostrongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Metastrongyloidea*, de la família *Protostrongylidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Protostrongylus rufescens* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diversos gastròpodes que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- als

pulmons de les ovelles i les cabres, i agent de metastrongiloïdosi).

Protozoa m pl

PARASITOLOGIA. Grup d'organismes que se solen classificar com a un subregne dins del regne *Protista*, essencialment unicel·lulars i eucariotes majoritàriament de vida lliure, de dimensions variables però majoritàriament microscòpics, amb reproducció sexual i/o asexual, segons els grups, alguns dels quals han desenvolupat la capacitat locomotora a través d'òrgans especialitzats com ara pseudopodis, flagels o cilis.

Nota: Els fílums d'aquest grup més importants en veterinària, perquè inclouen individus paràsits, són *Apicomplexa*, *Ciliophora*, *Microspora* i *Sarcomastigophora*.

protozoosi f

es protozoosis
fr protozoose
en protozoosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parsitària causada per protozous.

protozou m

es protozoo
fr potozoaire
en protozoan

PARASITOLOGIA. Individu del grup *Protozoa*.

protrusió f

es protrusión
fr protrusion
en protrusion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Desplaçament anterior anormal d'un òrgan, d'una part d'un òrgan o d'un tumor, per

augment del seu volum o per una causa posterior que els empeny.

prova de cribratge *f*

es prueba de cribado
fr test criblé
en screening test

EPIDEMIOLOGIA. Prova emprada per a detectar els animals d'una població afectats d'una determinada malaltia o que en són portadors, que són sotmesos posteriorment a proves diagnòstiques més específiques.

prova de descendència *f*

es prueba de descendencia
fr évaluation sur descendance
en progeny test

GENÈTICA. Control del rendiment dels descendents d'un animal amb la finalitat d'avaluar-lo genèticament de cara a fer una selecció per descendència.

provirus *m*

es provirus
fr provirus
en provirus

VIROLOGIA. Genoma d'un virus integrat en el cromosoma de la cèl·lula hoste que serà replicat en totes les cèl·lules filles.

provitamina *f*

es provitamina
fr provitamine
en provitamin

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Substància natural o artificial que és capaç de transformar-se en vitamina dins l'organisme animal.

pruïja *f*

es prurito
fr prurit
en itch; itching; pruritus

FISIOPATOLOGIA. Picor intensa.

pseudoartrosi *f*

es seudartrosis; pseudoartrosis
fr pseudoarthrose
en pseudarthrosis; pseudoarthrosis

FISIOPATOLOGIA. Formació d'una articulació falsa a causa d'una immobilització inadequada.

pseudogestació *f*

sin. compl. **embaràs psicològic *m***

es embarazo psicológico; seudogestación
fr grossesse hystérique; grossesse nerveuse; pseudogestation
en false pregnancy; pseudopregnancy

ETOLOGIA. Quadre clínic que presenten les femelles no gestants d'algunes espècies carnívores, caracteritzat per un augment en el volum de les glàndules mamàries i canvis en la conducta, com ara anorèxia, nidificació, irritabilitat i adopció d'objectes.

Nota: La prolactina és la responsable d'aquest procés. Algunes espècies carnívores socials poden manifestar el procés de pseudogestació de forma intensa i això permet que totes les femelles del grup participin en la cria dels cadells.

pseudohermafroditisme *m*

es pseudohermafroditismo
fr pseudohermaphrodisme
en pseudohermaphroditism

FISIOPATOLOGIA. Presència de caràcters sexuals secundaris propis del sexe oposat.

Pseudolynchia

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Hippoboscidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Pseudolynchia canariensis* (d'uns 6 mm de longitud i amb les ales més llargues que el cos, localitzada principalment en els ocells columbiformes, tot i que ocasionalment també en les gallines).

Pseudomonas

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil petit, gramnegatiu, mòbil i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Pseudomonas aeruginosa* (agent d'infeccions purulentes broncopulmonars, d'infeccions urinàries i d'altres tipus, com ara otitis, piodèrma i contaminació de ferides).

pseudoperitonitis *f*
veg. **peritonisme** *m*

pseudotuberculosi del conill *f*

es pseudotuberculosis del conejo
fr pseudotuberculose des rongeurs
en rabbit pseudotuberculosis; rabbit yersiniosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa i contagiosa que afecta els conills, causada per *Yersinia pseudotuberculosis* i caracteritzada per inapetència, debilitat, septicèmia i per l'aparició de nòduls semblants als de la tuberculosi a nivell del parènquima hepàtic, pulmonar i esplènic i de la paret intestinal.

pseudotuberculosi ovina *f*
veg. **limfadenitis caseosa ovina** *f*

psicòdid *m*

es psicódid
fr psychodidé
en psychodid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Psychodidae*.

psitacosi/ornitosi *f*
sin. compl. **clamidiosi aviària** *f*

es clamidiosis aviar; psitacosis/ornitosis
fr chlamydirose aviaire
en avian chlamydiosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta l'aviram, causada per *Chlamydia psittaci* i caracteritzada per inflamació respiratòria generalitzada, somnolència, debilitat, caquèxia progressiva i mort precedida de parèsia.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

Psoroptes

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*, ectoparàsits de diferents mamífers domèstics, caracteritzats per la seva mida petita, de 0,8 mm de longitud com a màxim, per la seva forma oval i per presentar un aparell bucal triangular i potes llargues amb ventoses amb forma d'embut, localitzats a la superfície de la pell i agents de la sarna psoròptica.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Psoroptes cuniculi* en els conills i els cavalls, *Psoroptes equi* en els cavalls i *Psoroptes ovis* en les vaques i les ovelles.

Psychodidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters nematòcers hematòfags.

Nota: L'únic gènere important d'aquesta família és *Phlebotomus*, i els seus individus reben el nom de *psicòdids*.

PTH *f*

veg. **parathormona** *f*

ptialisme *m*

sin. compl. **hipersialosi** *f*; **sialisme** *m*

es hipersialosis; sialismo; tialismo
fr hypersialie; ptialisme; sialisme
en hypersialism; hypersialosis; ptialism;
sialismus

FISIOPATOLOGIA. Secreció salival exagerada.

ptosi *f*

es ptosis
fr ptose; ptôse
en ptosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Caiguda d'un òrgan o d'una part d'un òrgan, especialment d'una víscera, com a conseqüència del relaxament dels seus mitjans de fixació.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *histeroptosi* (de l'úter), *mastoptosi* (de les mamelles), *metroptosi* o *uteroptosi* (de l'úter), *nefroptosi* (del ronyó) i *visceroptosi* (de les entranyes abdominals).

puça *f*

veg. **sifonàpter** *m*

puerperi *m*

sin. **postpart** *m*

Pulex

PARASITOLOGIA. Gènere de puces paràsites de diferents espècies de mamífers.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Pulex irritans* (caracteritzada perquè no disposa de crestes, localitzada principalment en els humans, tot i que també es pot localitzar en els gossos i els gats, agent de sifonapterosi i hoste intermediari del cestode *Dipylidium caninum*).

pulicosi *f*

veg. **sifonapterosi** *f*

pul·lorosi *f*

sin. compl. **diarrea blanca del pollet** *f*

es diarrea blanca del pollito; pulorosis
fr diarrhée du poussin; pullorose
en pullorum disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els pollets, causada per *Salmonella pullorum* i caracteritzada per diarrea blanquinosa i presència de plomissol enganxifós al voltant de l'anús.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

punció *f*

es punción
fr ponction
en puncture

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a perforar el cos d'un animal mitjançant un trocar, una agulla o un bisturí i donar sortida a un líquid normal o patològic, com a mètode terapèutic o diagnòstic.

punt *m*

veg. **punt de sutura** *m*

punt *m*

es punto
fr point
en point

COLORS. PARTICULARITATS. Taca molt petita que té el plomatge d'alguns ocells.

punt de calçat *m*

es punto de calzado
fr trace de balzane
en point mark

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca, rodona, que tenen alguns equins al taló o a la corona.

punt de sutura *m*

sin. compl. **punt *m***

es punto; punto de sutura
fr point de suture
en stitch

CLÍNICA. Tros de fil de material divers (seda, lli, catgut, etc.) que s'utilitza per a ajuntar els teixits separats per una operació quirúrgica o per un traumatisme.

pupa *f*

veg. **nimfa *f***

purgant *m*

es purgante
fr purgatif
en purgative

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca o afavoreix l'expulsió del contingut intestinal, en forma d'evacuacions líquides o semilíquides i abundants.

Nota: Si l'acció és dèbil, es coneix com a *laxant*.

purinera *f*

veg. **fossa de purins *f***

purins *m pl*

sin. compl. **fems líquids *m pl*; sucs *m pl***

es deyecciones líquidas; estiércol líquido; purín
fr déjections liquides; lisier
en dung water; liquid manure

RAMADERIA. Producte líquid constituït per una barreja de dejeccions sòlides i líquides d'animals domèstics, restes del seu jaç i d'aliments, en quantitats variables, generalment amb un contingut d'aigua superior al 85% en pes, que s'utilitza com a adob.

púrpura *f*

sin. compl. **porpra *f***

es púrpura
fr purpura
en purpura

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Presència d'hemorràgies múltiples a la pell, les mucoses i els òrgans interns que, generalment, s'associa amb un procés de diàtesi hemorràgica causat per alteracions de la coagulació sanguínia.

púrpura hemorràgica *f*

veg. **febre petequial *f***

purulent -a *adj*

es purulento
fr purulent
en purulent

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Que conté pus.

pus *m*

sin. compl. **exsudat purulent *m*; supuració *f***

es exudado purulento; pus; supuración

fr exsudat purulent; pus; suppuration
en purulent exudate; pus; suppuration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Exsudat d'aspecte tèrbol i opac i de reacció alcalina, consistent en una part líquida i una de sòlida que conté neutròfils, cèl·lules necròtiques i, en alguns casos, microorganismes, com a conseqüència d'una inflamació aguda o crònica.

pústula *f*

es pústula
fr pustule
en pustula; pustule

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió de la pell, elevada, circumscrita i purulenta.

putrefacció *f*

es putrefacción
fr putréfaction
en putrefaction

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Descomposició de la carn morta, amb producció de composts pudents.

QTL *m*

veg. locus de caràcter quantitatiu *m*

quadra *f*

veg. estable *m*

quadre *m*

es bastidor; cuadro; marco
fr cadre; cadre de ruche
en frame

APICULTURA. Cadascun dels elements mòbils de forma rectangular dels ruscs, normalment de fusta i bastits amb un

filferro, que suporten un full de cera o una bresca.

quadre clínic *m*

es cuadro clínico
fr tableau clinique
en clinical pattern; clinical picture; clinical presentation

FISIOPATOLOGIA. Conjunt de signes d'una malaltia.

quadrúpede -a *adj*

es cuadrúpedo
fr quadrupède
en quadruped

RAMADERIA. Dit de l'animal que té quatre potes.

qualificació sanitària d'una explotació *f*

es calificación sanitaria de una explotación
fr qualification sanitaire d'une exploitation
en sanitary qualification of a livestock farm

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Estatus sanitari oficial d'una explotació ramadera d'acord amb les dades sanitàries obtingudes després dels controls establerts per la normativa.

quantum satis *loc llat*

BROMATOLOGIA. Expressió utilitzada en les normes sanitàries d'additius alimentaris per a indicar que no s'especifica cap nivell màxim en la utilització d'un determinat additiu.

quarantena *f*

es cuarentena
fr quarantaine

en quarantine

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Mesura sanitària d'aïllament a què són sotmesos els animals que se sospita que són portadors d'alguna malaltia infecciosa, que no reuneixen els requisits legals o que arriben d'un altre país amb epidèmies o endèmies.

quart de canal *m*

sin. **quarter** *m*

es cuarto; cuarto de canal
fr quartier; quartier de viande
en quarter; quarter of meat; quartered piece

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Peça anterior o posterior en què es divideix la mitja canal de l'animal, especialment la de bovins, entre la setena i la vuitena costella en angle recte amb l'espinada.

quartat -ada *m i f*

RAMADERIA. Ovella o cabra d'entre tres i quatre anys que ha fet la tercera muda de la dentició.

quarter *m*

sin. **quart de canal** *m*

quartó *m*

es cuatroño

RAMADERIA. Animal de peu rodó d'entre tres i quatre anys.

queiletíel·losi *f*

es cheyletiellosis
fr cheyletiellose
en cheyletiella dermatitis; cheyletiellosis; walking dandruff

MALALTIES PARASITÀRIES. Acariosi que afecta els gossos, els gats i els conills, causada per diverses espècies d'àcars del gènere *Cheyletiella* (*Cheyletiella blakei*, *Cheyletiella parasitovorax* i *Cheyletiella yasguri*) i caracteritzada per una dermatitis exfoliativa lleu en els gossos i els gats i per una dermatitis pruent més greu en els conills.

Nota: És una zoonosi.

queixalar *v tr*

veg. **mossegar** *v tr*

queloide *m*

es queloide
fr chéloïde
en keloid

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Cicatriu hipertròfica, blanca i dura, produïda per un excés de proliferació de teixit connectiu.

queloïdosi *f*

es queloidosis
fr chéloidose
en keloidosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia caracteritzada per la formació de queloides múltiples.

quemosi *f*

es quemosi
fr chémosis
en chemosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Edema inflamatori localitzat en la conjuntiva ocular.

queratoconjuntivitis infecciosa *f*

es queratoconjuntivitis infecciosa
fr kératoconjunctivite infectieuse
en infectious bovine keratoconjunctivitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta els vedells, causada per *Moraxella bovis* i caracteritzada per inflamació de la còrnia, fotofòbia, blefarospasmes i llagimeig.

queratoglobus *m*

es queratoglobos
fr kératoglobe
en keratoglobus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Deformació ocular bilateral caracteritzada per una còrnia més grossa del normal i amb aspecte globós.

queratohèmia *f*

es queratohemia
fr kératohémie
en keratohemia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Presència d'hemorràgies en la còrnia.

queratosi *f*

es queratosis
fr kératose
en keratosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió de la pell caracteritzada per una acumulació localitzada de queratina.

quic *m*

RAMADERIA. Mascle de la periquita.

quica *f*
veg. **periquita** *f*

quil *m*

es quilo
fr chyle
en chyle

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Líquid lletós alcalí compost de limfa i petits grànuls de greix en emulsió estable, procedent del quim, que els vasos quilífers prenen de l'intestí prim un cop feta la digestió.

quilificació *f*

es quilificación
fr chylicification
en chylicification

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Formació de quil.

quilo-pericardi *m*

es quilo-pericardio
fr chylopéricarde
en chylopericardium

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Embassament de limfa en el pericardi.

quilo-pleura *m*
veg. **quilotòrax** *m*

quilotòrax *m*
sin. compl. **quilo-pleura** *m*

es quilo-pleura; quilotórax
fr chylothorax
en chylopleura; chylothorax

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Embassament de limfa en la cavitat pleural.

quim *m*

es quimo
fr chyme
en chyme

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Massa líquida i espessa en què es transforma el bol alimentari mitjançant la digestió.

quimerisme cromosòmic *m*

es quimerismo cromosómico
fr chimérisme chromosomique
en chromosome chimerism

MALALTIES HEREDITÀRIES. Presència en un organisme de dos o més tipus de cèl·lules genèticament diferents derivades de dos o més zigots.

química dels aliments *f*

es química de los alimentos
fr chimie alimentaire
en food chemistry

BROMATOLOGIA. branca de la bromatologia que estudia la composició, l'estructura i les propietats dels aliments, i les seves variacions degudes a la tecnologia, al condicionament i a l'ús.

quimificació *f*

es quimificación
fr chymification
en chymification

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Formació de quim.

quimiocirurgia *f*

es quimiocirugía
fr chimio-chirurgie
en chemosurgery

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a destruir els teixits patològics per mitjà d'agents químics.

Nota: És un tipus de quimioteràpia.

quimioprofilaxi *f*

es quimioprofilaxis
fr chimioprophylaxie
en chemoprophylaxis

CLÍNICA. Profilaxi consistent en l'administració de substàncies medicamentoses.

quimiotactisme *m*

veg. quimiotaxi *f*

quimiotaxi *f*

sin. compl. quimiotactisme *m*

es quimiotaxis
fr chimiotactisme; chimiotaxie
en chemotaxis

IMMUNOLOGIA. Augment de l'activitat migratòria direccional de les cèl·lules com a resposta a estímuls químics.

quintà *m*

sin. compl. quintana *f*

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pastura immediata al mas.

quintana *f*

veg. quintà *m*

quiropràctica *f*

es quiropráctica
fr chiropraxie; quiropractie
en chiropractic; chiropraxis

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a manipular i pressionar amb les mans damunt de la columna vertebral.

quirúrgic -a *adj*

es quirúrgico
fr chirurgical
en surgical

CLÍNICA. Relatiu o pertanyent a la cirurgia.

quissó -ona *m i f*
veg. **cadell -a** *m i f*

quissoi -a *m i f*
veg. **cadell -a** *m i f*

quissoiar *v intr*
veg. **cadellar** *v intr*

quist *m*

es quiste
fr kyste
en cyst

PARASITOLOGIA. Forma de resistència d'alguns paràsits, com ara dels nematodes del gènere *Trichinella* i dels coccidis formadors de quists, que es localitza als teixits extraintestinals de l'hoste embolcallada amb una coberta més o menys gruixuda, formada per l'hoste o pel mateix paràsit.

Nota: Sovint rep el nom de *quist tissular*.

quist *m*
sin. compl. **cist** *m*

es quiste
fr kyste
en cyst

PARASITOLOGIA. Forma de resistència d'alguns protozous, com ara els del gènere *Balantidium* i *Giardia*, que es forma a l'intestí de l'hoste i s'elimina a l'exterior generalment per la femta.

quist *m*

es quiste
fr kyste
en cyst

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Estructura patològica en forma de bossa closa, recoberta per la part interna d'epiteli, que conté una substància líquida o semilíquida i que es pot desenvolupar en diverses parts de l'organisme.

Nota: Segons la seva localització o la matèria de què està format rep diferents noms, per exemple, *quist dentari* (format per restes de teixit dentari o per fragments de dent), *quist dermoide* (format per una paret que té tots els caràcters de la pell normal, amb fol·licles pilosos, glàndules sudorípares, glàndules sebàcies i formacions d'origen epidèrmic, localitzat a la pell, els ovaris i els ulls), *quist epidermoide* (format per epidermis i localitzat a la pell), *quist ossi* (localitzat als ossos), *quist ovàric* (localitzat als ovaris) i *quist renal* (localitzat als ronyons).

quist hidatídic *m*
sin. compl. **hidàtide** *f*

es hidátide; quiste hidatídico
fr hydatide; kyste hydatique
en hydatid; hydatid cyst

PARASITOLOGIA. Fase larvària dels cestodes del gènere *Echinococcus*, localitzada en diferents vísceres de diversos mamífers i caracteritzada per una vesícula plena de líquid que conté escòlexs o, de vegades, quists fills.

quocient assimilatori *m*
sin. compl. **coeficient de conversió** *m*

es coeficiente de conversión; coeficiente de incremento de peso; tasa de ganancia de peso

fr coefficient de conversion

en conversion coefficient; gain rate

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Relació que s'estableix entre la quantitat de substàncies nutritives consumides per un organisme animal i la massa que se l'hi incorpora com a resultat de l'assimilació.

quota lletera *f*

es cuota lechera

fr quota laitier

en milk quota

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Quantitat màxima de llet, regulada per l'Administració, que pot produir una explotació lletera durant dotze mesos.

rabadà *m*

es rabadán

en herdbo

RAMADERIA. Pastor que mena un o més ramats a les ordres del majoral.

rabdomiòlisi *f*

es rabdomiólisis

fr rhabdomyolyse

en rhabdomyolysis

FISIOPATOLOGIA. Miopatia aguda que consisteix en la desintegració del teixit muscular estriat.

rabdomiòlisi d'esforç *f*

veg. mioglobínúria paralítica *f*

rabera *f*

veg. ramat *m*

ràbia *f*

es rabia

fr rage

en rabies

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els mamífers, causada per un virus del gènere *Lyssavirus* i transmesa bàsicament per mossegada, caracteritzada per una polioencefalomielitis limfocítica, amb lesions d'inclusió en les neurones, que es manifesta amb símptomes d'excitació i paràlisi en diferents graus.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

rabior *f*

es comezón

FISIOPATOLOGIA. Molèstia produïda per una picor forta o un dolor intens.

raça *f*

es raza

fr race

en breed

ETNOLOGIA. Grup d'animals de característiques morfològiques, fisiològiques i psíquiques semblants, que resulta de la diferenciació genètica que s'ha produït en una espècie determinada.

raça sintètica *f*

es raza sintética

fr race synthétique

en synthetic breed

GENÈTICA. Raça creada per l'home a partir

de dues o més races preexistents amb la finalitat d'aprofitar, en la nova població, la complementarietat per a diferents caràcters de les poblacions parentals.

ració *f*

es ración
fr ration
en ration

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Quantitat total d'aliments que se subministren diàriament a un animal per cobrir les seves necessitats vitals, de treball i de producció.

ració de volum *f*

es ración de volumen
fr ration fourragère
en bulk ration; roughage of the ration

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part de la ració dels herbívors formada per matèries eminentment fibroses.

racionadora de farratge *f*

es dosificador de forraje
fr doseur-démêleur
en dispensing unit for green forage

RAMADERIA. Màquina de distribució de farratge proveïda d'un sistema de dosificació constituït per una sèrie de corrons amb pues i un transportador de cadena cobert.

racionament *m*

es racionamiento
fr rationnement
en rationing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Part de l'alimentació que s'ocupa de determinar les quantitats de nutrients i d'aliments necessàries per a

cada animal, segons l'espècie, l'edat, la situació i la producció.

radiologia *f*

es radiología
fr radiologie
en radiology

CLÍNICA. Branca de la veterinària especialitzada en els usos i efectes, diagnòstics i terapèutics, de les radiacions ionitzants, com ara els raigs X o bé les radiacions emeses per elements radioactius o per radioisòtops.

-ràfia

es -rafia
fr -rraphie
en -raphy

CLÍNICA. Sufix que indica sutura d'un teixit o un òrgan.

Nota: Per exemple, *enterorràfia* (de l'intestí), *perineorràfia* (d'un esquinçament del perineu), *sindesmorràfia* (dels lligaments), *tenorràfia* (dels extrems seccionats d'un tendó) i *uretrorràfia* (de la uretra).

-ràgia

es -ragia
fr -rragie; -rrhagie
en -rhage

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sufix que indica vessament d'un líquid orgànic.

Nota: Per exemple, *hemorràgia* (de sang), *limforràgia* (de limfa) i *plasmorràgia* (de plasma).

ramada *f*

es rebaño
fr troupeau
en flock

RAMADERIA. Ramat molt nombrós, especialment de bestiar oví.

ramader -a m i f

es ganadero
fr éleveur
en animal keeper; husbandman; husbandryman; livestock farmer

RAMADERIA. Persona que es dedica a la ramaderia.

ramaderia f

es ganadería
fr bétail
en livestock

RAMADERIA. Conjunt dels caps de bestiar que té un país, una comarca, un propietari, etc.

ramaderia f

es ganadería
fr élevage
en animal husbandry; livestock

RAMADERIA. Conjunt d'activitats humanes i de tècniques orientades a la cria, l'explotació i el comerç del bestiar i l'aviram.

ramat m

sin. compl. **armada f**; **folc m**; **folcat m**; **guarda f**; **rabera f**

es grey; hato; rebaño
fr troupeau
en drove; flock; fold; herd

RAMADERIA. Conjunt d'animals domèstics que es crien i es fan pasturar junts.

rancificació f

es rancidez; rancificación
fr rancissement
en rancidification; rancidity

BROMATOLOGIA. Procés de transformació dels greixos d'un aliment per l'acció d'un agent químic (oxigen, sal, metalls) o físic (llum), que provoca un gust desagradable de l'aliment, una pèrdua selectiva de nutrients i, a la llarga, toxicitat.

ranera f

es estertor
fr râle
en rale

CLÍNICA. Soroll anormal que produeix el pas de l'aire per les vies respiratòries baixes causat per un procés morbós.

ranera crepitant f

sin. compl. **crepitació pulmonar f**

es estertor crepitante; estertor vesicular
fr crépitation pulmonaire; râle crépitant
en crepitant rale; vesicular rale

CLÍNICA. Ranera humida i fina en què hi ha una presència de fluids als alvèols.

ranera humida f

es estertor húmedo
fr râle humide
en moist rale

CLÍNICA. Ranera en què hi ha presència de líquid a les vies respiratòries.

ranera seca f

es estertor seco
fr râle bulleux
en dry rale

CLÍNICA. Ranera en què no hi ha presència de líquid a les vies respiratòries.

rànula *f*

es ránula
fr grenouillette
en ranula

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Quist d'origen salival que es forma sota la llengua a causa de l'obstrucció i la dilatació del conducte sublingual o submaxil·lar o d'una glàndula mucosa d'aquesta regió.

rànula pancreàtica *f*

es ránula pancreàtica
fr grenouillette pancréatique
en pancreatic ranula

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Rànula que es produeix per obstrucció del conducte pancreàtic.

raquianestèsia *f*

es raquianestesia
fr anesthésie rachidienne; rachianesthésie
en rachial anaesthesia; rachianaesthesia

CLÍNICA. Anestèsia regional produïda per mitjà de la injecció a l'àrea raquídia d'un anestèsic que, per contacte, bloca les arrels medul·lars sensibles.

raquitisme *m*

es raquitismo
fr rachitisme
en rachitis; rickets

FISIOPATOLOGIA. Malaltia dels animals joves que afecta els ossos en procés de creixement deguda a una mineralització deficient de l'osteòide, originada per

carència de vitamina D i/o fòsfor i/o calci, i caracteritzada per l'encorbament dels ossos llargs.

raquítom *m*

es raquíto
fr rachitome
en rachiotome

CLÍNICA. Aparell obstètric destinat a seccionar el raquis quan el fetus és molt voluminós i la femella no el pot expulsar.

rascada *f*

es rascadura; rozadura
fr égratignure
en scratch

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Erosió produïda per un fregament.

raspa *f*

es escofina; lima de pezuñas
fr grattoir; râpe
en claw rasp; hoof rasp

RAMADERIA. Lima de dents piramidals o còniques especialment sortints que serveix per a rebaixar o allisar les peülles del bestiar.

raspament *m*

es raspado
fr raclé
en scraped

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Fase de la carnització consistent a fregar la pell del porc amb un raspall o un raspador a fi d'eliminar-ne els pèls que hi hagin pogut quedar adherits.

raspament *m*

es raspado
fr curettage
en scraping

CLÍNICA. Operació consistent a gratar, amb un instrument tallant, la superfície d'un òrgan o alguna cosa que hi és adherida amb finalitats diagnòstiques o terapèutiques.

rastell *m*

es forrajera
fr râtelier
en rack

RAMADERIA. Bastiment constituït per dues barres horitzontals unides per una sèrie de barrots paral·lels entre si i perpendiculars a les barres, que es disposa damunt de les menjadores ple de palla, herba o fenc per alimentar el bestiar sense que l'escampi o el malmeti.

rasura *f*
sin. **afaitada *f***

ratlla *f*

es raya
fr raie
en stripe

COLORS. PARTICULARITATS. Marca llarga i estreta de color diferent al color de base que té el pelatge d'alguns quadrúpedes.

ratlla dorsal *f*
sin. compl. **vira *f***

es raya de mulo
fr raie de mulet
en list

COLORS. PARTICULARITATS. Ratlla de pèls foscos o negres que va des de la creu fins

a la raba de la cua.

ratllat -ada *adj*

es rayado
fr crayonné
en striped

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o el plomatge que té ratlles.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i els ocells.

-rea

es -rea
fr -rrhée
en -rheoa; -rrhea

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica secreció anormal d'una substància per un conducte del cos.

Nota: Per exemple, *galactorrea* (de llet pel mugró sense succió), *hidrorrea* (de líquid aquós), *leucorrea* (de secrecions per la vagina), *otoblennorrea* (de moc i pus per l'orella), *otorrea* (de líquid per l'orella), *piorrea* (de pus per les genives), *rinorrea* (de moc pel nas), *seborrea* (de seü en excés per les glàndules sebàcies), *sialorrea* (de saliva per la boca) i *sucorrea* (de qualsevol fluïx en excés).

reactivació *f*

es reactivación
fr réactivation
en reactivation

FISIOPATOLOGIA. Reparició dels símptomes d'una malaltia que era aparentment guarida.

reanimació *f*

es reanimación
fr réanimation

en resuscitation

CLÍNICA. Conjunt de mesures terapèutiques, medicamentoses o instrumentals, destinades a pal·liar la insuficiència o l'abolició de les principals funcions fisiològiques.

rebolcador *m*

sin. compl. **rebolcall** *m*

es revolcadero

fr bauge; souille

en wallow

RAMADERIA. Lloc a propòsit per a ajaçar-se i rebolcar-se els animals.

rebolcall *m*

veg. **rebolcador** *m*

rebuig *m*

es rechazo

fr rejet

en graft rejection; rejection

IMMUNOLOGIA. Resposta immunitària adversa de l'organisme d'un animal contra les cèl·lules, teixits o òrgans que li han estat trasplantats i que li són incompatibles.

recaiguda *f*

es recaída

fr rechute

en relapse

FISIOPATOLOGIA. Represa evolutiva d'una malaltia en el període de convalescència sense que hi hagi hagut cap nova infecció.

Nota: La recaiguda evidencia que no s'havia arribat a una guarició veritable.

recental *adj*

es recental

fr allaitant

en suckler

RAMADERIA. Dit de la cria d'un animal domèstic que encara mama.

recepta *f*

es receta

fr ordonnance

en prescription

CLÍNICA. Prescripció que fa el veterinari respecte als medicaments que ha de prendre un animal malalt i a la seva forma d'administració.

receptivitat *f*

es receptividad

fr réceptivité

en susceptibility

EPIDEMIOLOGIA. Facultat més o menys acusada d'un animal a contraure una malaltia determinada.

receptor *m*

es receptor

fr récepteur

en receptor

ENDOCRINOLOGIA. Estructura proteica cel·lular capaç de reconèixer-ne una altra per a la qual presenta una marcada afinitat química.

receptor adrenèrgic *m*

es receptor adrenérgico

fr récepteur adrénergique

en adrenergic receptor

ENDOCRINOLOGIA. Receptor sensible a l'acció

de la noradrenalina i l'adrenalina.

Nota: Els receptors adrenèrgics es classifiquen en dos tipus (alfa i beta), amb diversos subtipus (α_1 , α_2 , β_1 , β_2 i β_3). No es distribueixen uniformement i els mecanismes intracel·lulars associats a cada subtipus de receptor són diferents. Els receptors beta intervenen en els efectes cardíacs i donen lloc a un efecte inotrópic positiu i cronotrópic positiu. En les accions vasculars, hi intervenen receptors alfa (vasoconstricció) o beta (vasodilatació).

recessiu -iva adj

es recesivo
fr récessif
en recessive

GENÈTICA. Dit de l'al·lel, la sèrie d'al·lells o el caràcter que presenta recessivitat.

recessivitat f

es recesividad
fr recessivité
en recessivity

GENÈTICA. Relació existent entre dos al·lells d'un gen en què l'efecte d'un dels al·lells només es manifesta en el fenotip si l'al·lel és present en els dos cromosomes del parell.

recidiva f

es recidiva
fr récidence
en recidivation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Reaparició d'una neoplàsia en el lloc on s'originà el focus inicial, després de l'extirpació.

recidiva f

es recidiva

fr récidence
en recidivation

FISIOPATOLOGIA. Reaparició d'una malaltia en un animal que ja l'havia patit anteriorment i se n'havia guarit.

recollida d'esperma f

es recojida de semen
fr récolte de sperme
en semen collection

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a provocar una ejaculació en un mascle amb la finalitat d'obtenir-ne esperma per a la inseminació artificial o bé per a analitzar possibles problemes reproductius.

recria f

es recría
fr élevage
en growing; raising; rearing

RAMADERIA. Activitat ramadera consistent a continuar la cria dels animals, alimentant-los des que es deslleten o abandonen la lloc fins que estan agambats.

recria f

es recría

RAMADERIA. Conjunt d'animals que estan sotmesos a recria.

recrudescència f

es recrudescencia
fr recrudescence
en recrudescence

FISIOPATOLOGIA. Nova exacerbació d'un símptoma o d'una malaltia després d'una remissió temporal, sense que hi hagi hagut

convalescència, i que es pot produir després d'alguns dies o setmanes de remissió.

rècula *f*

es reata; recua
fr train de bêtes de somme
en pack

RAMADERIA. Conjunt d'animals de bast que van lligats l'un darrere l'altre.

reculada de la llet *f*

es caída de la leche

RAMADERIA. Disminució de la producció de llet d'una femella lletera, abans de l'eixugada.

recuperació *f*

es recuperación
fr récupération
en recuperation

FISIOPATOLOGIA. Recobriment de la salut i la força o de la funcionalitat d'un òrgan lesionat.

recurrencia *f*

es recurrencia
fr récurrence
en recurrence

FISIOPATOLOGIA. Reparició dels símptomes d'una malaltia que era guarida, sense cap nou contacte patògen i en un lapse de temps superior a la recaiguda.

redhibició *f*

es redhibición
fr rédhibition

en annulment

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Anul·lació de la venda d'un animal i retorn d'aquest al venedor si el comprador demostra, mitjançant un informe estès per un veterinari, que té algun vici o defecte ocult.

rèdia *f*

es redia
fr rédie
en redia

PARASITOLOGIA. Tercera fase larvària d'alguns trematodes, compresa entre l'esperocist i la cercària, i localitzada en els teixits de l'hoste intermediari.

reducció *f*

es reducción
fr réduction
en reduction

CLÍNICA. Maniobra de redreçament que restitueix a la seva posició anatòmica natural un òrgan desplaçat, un fragment d'os trencat, un os luxat o una articulació dislocada.

refinació *f*

es refinación; refinado
fr raffinage
en refining

BROMATOLOGIA. Conjunt de tractaments utilitzats per a eliminar les impureses d'un aliment i millorar-ne les propietats organolèptiques a fi d'adaptar-lo al consum humà.

reflex *m*

es reflejo

fr reflet
en reflection

COLORS. PARTICULARITATS. Lluentor que es produeix en el pelatge o el plomatge quan la llum hi incideix i surt reflectida.

reflex de Flehmen *m*
sin. **arrufada de llavi** *f*

reflux *m*

es reflujo
fr reflux
en reflux

FISIOPATOLOGIA. Pas d'un líquid per un conducte de l'organisme en sentit oposat al flux fisiològic.

reforçament *m*
sin. compl. **premi** *m*

es premio; refuerzo
fr renfort
en reward

ETOLOGIA. Estímul que té lloc immediatament després d'una conducta concreta, la qual cosa fa que l'animal augmenti les probabilitats de repetir aquesta conducta.

Nota: El reforçament pot ser positiu quan l'estímul és agradable, o bé negatiu quan disminueix l'aparició de l'estímul aversiu com a conseqüència de la conducta. Així, el reforçament negatiu no és sinònim de càstig.

refrigeració *f*

es refrigeración
fr réfrigération
en chilling

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a mantenir-los a temperatures positives properes als 0°C

per tal d'inhibir el creixement microbià i les reaccions enzimàtiques.

refrigerador d'ous *m*

es refrigerador de huevos
fr refroidisseur d'oeufs
en eggs cooler

RAMADERIA. Aparell que s'utilitza per a rebaixar la temperatura dels ous que arriben del galliner a fi d'evitar la proliferació de gèrmens.

refrigerador de bidons de llet *m*

es tanque refrigerante de cántaras
fr refroidisseur de bidons
en churn-type cooler

RAMADERIA. Dipòsit ple d'aigua refredada per l'acció d'un grup frigorífic on se submergeixen bidons de llet per conservar-los.

regeneració *f*

es regeneración
fr régénération
en regeneration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Reemplaçament d'una cèl·lula danyada per una cèl·lula sana del mateix tipus.

regió *f*

es región
fr région
en region

MORFOLOGIA. Cadascuna de les zones anatòmiques d'una o més parts en què es pot considerar dividit el cos d'un animal.

registre de granges *m*

es registro de granjas
fr registre de fermes

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Registre oficial en el qual s'han d'inscriure obligatòriament les granges d'unes espècies animals determinades, que han de complir uns determinats requisits.

registre general sanitari d'aliments *m*

es registro general sanitario de alimentos
fr registre général sanitaire d'aliments

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Registre públic i oficial d'àmbit estatal en el qual s'inscriuen les indústries i els establiments alimentaris que han obtingut l'autorització sanitària de funcionament preceptiva.

registre sanitari d'indústries i productes alimentaris de Catalunya *m* sigla **RSIPAC *m***

es registro sanitario de industrias y productos alimentarios de Cataluña; RSIPAC
fr registre sanitaire d'industries et produits alimentaires de Catalogne

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Registre públic i oficial d'àmbit català en el qual s'inscriuen les indústries i els establiments alimentaris que han obtingut l'autorització sanitària de funcionament prèvia.

reglot *m*
veg. **regurgitació *f***

reguitnar *v intr*

es cocear
fr regimber; ruer
en kick, to

RAMADERIA. Tirar guitzes el bestiar,

especialment resistent-se a obeir.

regulació ascendent *f*

es regulación ascendente
fr régulation ascendante
en up regulation

ENDOCRINOLOGIA. Increment en l'expressió de receptors a una determinada substància induïts per una disminució sostinguda dels nivells d'aquesta substància.

regulació descendent *f*

es regulación descendente
fr régulation descendante
en down regulation

ENDOCRINOLOGIA. Disminució en l'expressió de receptors a una determinada substància induïts per un augment sostingut dels nivells d'aquesta substància.

regurgitació *f*
sin. compl. **reglot *m***

es regurgitación
fr régurgitation
en regurgitation

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Retorn a la boca dels aliments parcialment mastegats i deglutits procedents de l'estómac.

rehidratació *f*

es rehidratación
fr réhydratation
en rehydration

CLÍNICA. Restauració de l'aigua o del contingut líquid d'un organisme o d'una substància que s'han deshidratat.

reimplantació *f*

es reimplantación
fr réimplantation
en reimplantation

CLÍNICA. Restitució d'una part orgànica o d'un teixit al lloc d'on havia estat extret accidentalment o quirúrgicament.

reina *f*

es reina
fr reine
en queen

APICULTURA. Femella fèrtil d'una colònia d'abelles que, un cop fecundada, només es dedica a pondre i a mantenir la cohesió de la colònia.

reina abellotera *f*

es reina zanganera
fr reine bourdonneuse
en drone layer

APICULTURA. Reina que només pon ous no fecundats que produeixen abellots.

reinfecció *f*

es reinfección
fr réinfection
en reinfection

EPIDEMIOLOGIA. Nova infecció en un hoste anteriorment ja afectat pel mateix agent infecciós.

relaxant *m*

es relajante
fr relâchant
en relaxant

CLÍNICA. Fàrmac o agent que disminueix el to dels músculs esquelètics, per blocatge

de la transmissió de l'impuls nerviós en la unió neuromuscular, per acció sobre el sistema nerviós central o per acció directa sobre el múscul esquelètic.

relaxina *f*

es relaxina
fr relaxine
en relaxin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona sexual femenina de naturalesa peptídica secretada per l'ovari durant l'embaràs, que provoca la distensió dels lligaments pèlvics i la dilatació del coll uterí.

remei *m*

es remedio
fr remède
en remedy

CLÍNICA. Qualsevol mitjà, element, substància o producte destinat a guarir o alleujar un estat patològic.

remissió *f*

es remisión
fr rémission
en remission

FISIOPATOLOGIA. Desaparició o disminució temporal de la intensitat dels símptomes d'una malaltia.

remolc barrejadora de pinso *m*

es remolque mezclador de pienso
fr benne mélangeuse-déchargeuse d'aliments
en mixing and unloading trailer; transport mixer wagon

RAMADERIA. Remolc monoaxial amb una tremuja de fons estret proveïda d'uns

òrgans, accionats per la presa de força, que barregen el pinso i el descarreguen a la menjadora.

remolc de bestiar *m*

es remolque de ganado
fr remorque de bétail
en cattle trailer; livestock trailer

RAMADERIA. Remolc especialment dissenyat per a transportar animals.

remolc menjadora de farratge *m*

es remolque-pesebre de forraje
fr remorque-mangeoire à fourrage
en self-feed forage trailer

RAMADERIA. Remolc que s'utilitza per a distribuir directament el farratge al bestiar quan és al camp.

remolí *m*

es remolino
fr épi
en whorl

COLORS. PARTICULARITATS. Floc de pèls que creix en una direcció diferent de la resta, normalment cargolat en espiral, que no es pot allisar ni pentinar.

remolliment *m*

es reblandecimiento
fr ramollissement

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Degeneració, necrosi i hemorràgia d'una part de l'organisme o d'un teixit que comporta la disminució de la seva consistència natural.

remugant *m*

veg. **animal de remuc *m***

remugar *v tr*

sin. compl. **ruminar *v tr***

es remugar; rumiar
fr ruminer
en cud, to; ruminate, to

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Mastegar de nou, el bestiar boví, oví i cabrum, els aliments regurgitats.

remugó *m*

es rumia
fr rumination
en cudding; rumination

RAMADERIA. Soroll que fa el bestiar boví, oví i cabrum quan remuga.

rendiment *m*

es rendimiento
fr rendement
en efficiency; yield

RAMADERIA. Profit que es treu de la producció d'un animal, que es pot avaluar en litres de llet, grams de pes o ous obtinguts per dia.

rendiment de viu a canal *m*

es rendimiento de la canal; rendimiento de vivo a canal
fr rendement à l'abattage; rendement en viande
en dressing percentage; killing out percentage

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Percentatge que expressa la relació entre el pes de la canal que resulta un cop efectuada la preparació i el pes de l'animal viu.

Nota: Per exemple, d'un porc que pesa 100 kg i se n'obté una canal de 75 kg, es diu que té un rendiment de viu a canal del 75%.

renill *m*

sin. compl. *aïnada f; assaïnet m; eguí m*

es relinchido; relincho
fr hennissement
en neigh; whicker; whinny

RAMADERIA. Crit del cavall.

renina *f*

es renina
fr rénine
en renin

ENDOCRINOLOGIA. Enzim proteolític secretat per l'aparell juxtaglomerular del ronyó, que actua sobre l'angiotensinogen per a donar lloc a l'angiotensina I.

Nota: La renina està implicada en el sistema renina-angiotensina-aldosterona.

renoc *-a adj*

es enclenque; raquíto
fr chétif; rabougri
en feeble; stunted; weak

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic que no es desenvolupa bé, en relació amb altres animals de la seva edat.

renovellar *v tr*

es renovar
fr renouveler
en renew, to; revive, to

RAMADERIA. Donar vigor a una explotació ramadera amb l'entrada de nous animals.

rentada de matriu *f*

es lavado de matriz
fr lavage d'utérus
en uterine wash out

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a irrigar repetidament, amb sèrum o altres líquids, la matriu d'una femella donant per tal de recollir-ne els embrions o bé amb finalitats terapèutiques.

rentadora d'ous *f*

es lavadora de huevos
fr laveur d'oeufs
en egg washer

RAMADERIA. Màquina que renta els ous amb aigua i detergent, friccionant-los amb uns raspalls de goma.

rentat *-ada adj*

es lavado
fr lavé
en washed

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és descolorit però no blanc.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i les vaques.

renyoquejar *v intr*

es desmedrar

FISIOPATOLOGIA. Presentar, un animal, senyals de no desenvolupar-se bé.

Reoviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA bicatenari, de simetria icosaèdrica i forma isomètrica, amb un diàmetre de 60 a 80 nm, sense embolcall i resistent a l'èter,

que inclou els gèneres *Orbivirus*, *Reovirus* i *Rotavirus*.

Reovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Reoviridae* que inclou agents de malalties de tipus respiratori que afecten els mamífers i els ocells, com ara un dels diversos agents de la coriza felina i de la tos de les gosseres.

reparació f

es reparación
fr réparation
en repair

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Recuperació de la integritat anatòmica d'un teixit mitjançant processos de regeneració i fibroplàsia.

repel·lent m

es repelente
fr repellent
en repellent

CLÍNICA. Agent d'olor i sabor desagradables per a diferents espècies animals.

reposició f

es reposición
fr remplacement
en replacement

RAMADERIA. Conjunt de cries d'una granja destinades a substituir els reproductors adults productius.

reposició f

es reposición
fr remplacement

en replacement

RAMADERIA. Substitució dels reproductors adults productius d'una granja per animals més joves.

reproducció f

es reproducción
fr reproduction
en reproduction

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Procés mitjançant el qual els éssers vius produeixen individus nous de la mateixa espècie.

reproducció asexual f

es reproducción asexual
fr reproduction asexuée
en asexual reproduction

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Reproducció que es realitza sense unió de gàmetes i que produeix individus genèticament iguals als seus progenitors, llevat de la incidència de mutacions.

reproducció sexual f

es reproducción sexual
fr reproduction sexuée
en sexual reproduction

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Reproducció que es realitza per la unió d'un gàmeta masculí i un de femení, que formen un zigot.

reproductor -a adj

sin. compl. **llavorer -a adj**

es reproductor
fr reproducteur
en breeding animal; stud

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic

destinat a la reproducció.

resecció *f*

es resección
fr résection
en resection

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a tallar i llevar una part més o menys extensa d'un òrgan o d'una estructura anatòmica.

reservori *m*

veg. **hoste reservori** *m*

residència canina *f*

es residencia canina
en boarding kennel

ANIMALS DE COMPANYIA. Gossera habilitada per a allotjar-hi gossos en bones condicions durant un temps determinat quan els seus amos no en poden tenir cura.

residual *adj*

es residual
fr résiduel
en residual

CLÍNICA. Dit del fàrmac o agent que presenta activitat durant un temps després de la seva aplicació.

resistència *f*

es resistencia
fr résistance
en resistance

EPIDEMIOLOGIA. Capacitat d'un animal per a no contraure una malaltia o de fer-ho molt difícilment.

resolució *f*

es resolución
fr résolution
en resolution

FISIOPATOLOGIA. Desaparició progressiva d'una inflamació en què la part malalta torna al seu estat fisiològic normal sense supuració.

resolutiu *m*

es resolutivo
en resolvent

CLÍNICA. Fàrmac o agent que provoca o afavoreix el guariment d'una malaltia o una lesió.

resorció *f*

es resorción
fr résorption
en reabsorption; resorption

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Absorció d'una substància líquida o semilíquida, natural o patològica, per part d'un teixit orgànic o per la circulació sanguínia.

respirador *m*

sin. compl. **ventilador** *m*

es respirador; ventilador
fr respirateur; ventilateur
en respirator; ventilator

CLÍNICA. Aparell que proporciona una respiració artificial mecànica.

resposta a la selecció *f*

sin. compl. **progrés genètic** *m*

es progreso genético; respuesta a la selección
fr progrès génétique; réponse à la sélection
en genetic gain; selection response

GENÈTICA. Diferència entre la mitjana fenotípica de la població descendent i la mitjana fenotípica de la població parental de la qual descendeixen, considerant que no hi ha hagut variació de l'ambient entre generacions.

Nota: El seu símbol és *dG*.

El seu símbol és *R*. Generalment es mesura per any o per generació.

resposta immunitària *f*

es respuesta inmunitaria
fr réponse immunitaire
en immune response

IMMUNOLOGIA. Resposta específica del sistema immunitari davant d'un antigen.

ressagot -a *adj*

es rezagado

RAMADERIA. Dit de l'animal d'un ramat en marxa que va quedant endarrere.

ressenya *f*

es reseña
fr signalement
en description; narrative

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació, utilitzat principalment en els equins, els bovins, els gossos i els gats, que consisteix en una descripció detallada de l'animal on es relacionen les seves característiques generals i se n'especifiquen els accidents i les marques distintives, amb la indicació de la seva naturalesa i el lloc d'ubicació.

Nota: Les característiques generals que s'hi relacionen són: espècie, raça, data de naixement, talla, color, tipus de pelatge, així com la forma de les orelles i la cua en els gossos. Les marques distintives depenen de l'espècie animal però generalment s'hi indiquen els remolins, les marques de color i la ubicació de les clapes.

ressenya gràfica *f*

veg. *silueta f*

ressonància magnètica nuclear *f*

es resonancia nuclear magnética
fr imagerie par résonance magnétique
en magnetic resonance imaging; nuclear magnetic resonance

CLÍNICA. Mètode d'exploració clínica consistent a obtenir imatges tomogràfiques d'un animal mitjançant una tècnica d'absorció de radiofreqüència.

restitució *f*

es restitución
fr restitution
en restitution

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Guariment amb recuperació parcial o total de les possibilitats funcionals d'un teixit o un òrgan lesionat.

restrenyedor *m*

es restrñidor
fr échauffant
en constricting

CLÍNICA. Fàrmac o agent que retarda la velocitat de trànsit del contingut intestinal.

restrenyiment *m*

sin. compl. **constipació de ventre *f***

es constipación; estreñimiento
fr constipation
en constipation; costiveness

FISIOPATOLOGIA. Estat dels budells en què les evacuacions són escasses i difícils.

restricció de la conducta *f*

es restricción de la conducta
fr restriction de la conduite
en behavioural deprivation; behavioural restriction

ETOLOGIA. Situació en què un animal està motivat per a dur a terme una conducta determinada i no ho pot fer perquè l'ambient restringeix la possibilitat de manifestar-la.

Nota: Sol ser causa de l'aparició d'estereotípies o de conductes redirigides.

restringent *m*
veg. **astringent *m***

retard genètic *m*

es retraso genético
fr retard génétique
en improvement lag

GENÈTICA. Desfament generacional que existeix en els nivells genètics dels diferents estrats d'una piràmide de selecció a l'hora de difondre el progés genètic.

retardador *m*

es retardador
en decelerating; delaying

CLÍNICA. Fàrmac o agent que retarda l'assimilació o eliminació d'un medicament i n'allarga l'accio.

retenció *f*

es retención
fr rétention
en retention

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Persistència en l'organisme de líquids o substàncies que normalment s'excreten.

reticulo-pericarditis traumàtica *f*

es reticulo-pericarditis traumática
fr réticulopéricardite traumatique
en traumatic reticulo-pericarditis

FISIOPATOLOGIA. Inflamació del pericardi causada per un cos estrany ingerit que hi contacta procedent del reticle.

reticulosi *f*

es reticulosis
fr réticulose
en reticulosis

FISIOPATOLOGIA. Augment anormal de cèl·lules del sistema reticuloendotelial, que pot aparèixer simultàniament en diverses parts de l'organisme.

retinosi *f*

es retinosis
fr rétinoïse
en retinosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Degeneració de la retina.

retorçó *m*
sin. **retortilló *m***

es retortijón
fr tranchée

en stomach cramp

FISIOPATOLOGIA. Dolor intestinal espàstic, breu i violent.

retorn *m*

RAMADERIA. Anyell nascut en el segon part d'una ovella dins el mateix any.

retortilló *m*

sin. **retorçó *m***

retracció *f*

es retracció

fr rétraction

en retraction

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Reducció de volum d'un teixit o d'un òrgan i deformitat que en resulta.

retractor *m*

veg. **separador *m***

retroencreuament *m*

es retrocruzamiento

fr croisement en retour; rétrocroisement

en backcross

GENÈTICA. Encreuament d'un animal mestís procedent d'un encreuament de dues vies amb un animal d'una de les poblacions parentals.

retropulsió *f*

es retropulsión

fr rétropulsion

en retropulsion

CLÍNICA. Maniobra obstètrica que consisteix a retornar a la cavitat interna un fetus amb

una presentació anòmala.

retroversió *f*

es retroversión

fr rétroversion

en retroversion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Desviació cap endarrere, sense flexió, d'un òrgan.

Retroviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma esfèrica, amb un diàmetre de 80 a 100 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou els agents de la leucèmia felina, de la leucosi bovina enzoòtica, de la leucosi limfoide, de l'osteopetrosi aviària, de l'anèmia infecciosa equina, de la immunodeficiència felina, de l'artritis/encefalitis caprina i del maedi-visna, aquestes quatre últimes malalties causades per virus pertanyents al gènere *Lentivirus*.

revascularització *f*

es revascularización

fr revascularisation

en revascularization

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Redistribució de la circulació sanguínia mitjançant la neoformació dels vasos en una part isquèmica.

reversió *f*

es reversión

fr réversion

en reversion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Retorn d'un òrgan a un estat inicial o precedent.

revulsiu *m*

es revulsivo

fr revulsif

en revulsant; revulsive

CLÍNICA. Fàrmac o agent que s'aplica sobre la pell i produeix enrogiment i sensació de calor.

rezelador *m*

es recela; recelador

fr boute-en-train

en teaser

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.

Masclle, normalment vasectomitzat o castrat, utilitzat per a rezelar una femella.

rezelar *v tr*

es recelar

fr souffler

en tease, to

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.

Detectar el zel d'una femella a partir de la reacció que presenta davant d'un mascle, per identificar el millor moment per a cobrir-la o inseminar-la.

Rhabditida

PARASITOLOGIA. Ordre de nematodes majoritàriament de vida lliure, però amb algunes espècies paràsits de vegetals o invertebrats, entre les quals únicament les del gènere *Strongyloides* són paràsits obligats dels animals domèstics.

Rhabdoviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria helicoidal i

forma de bala, amb un diàmetre de 45 a 100 nm i una longitud de 100 a 430 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou els gèneres *Ephemerovirus*, *Lyssavirus* i *Vesiculovirus*.

Rhinovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Picornaviridae* que inclou agents d'afeccions respiratòries en els equins i les vaques, com ara la rinovirosi equina.

Rhipicephalus

PARASITOLOGIA. Gènere de paparres de la família *Ixodidae*, ectoparàsits hematòfagues de diferents espècies animals, amb dos o tres hostes, i agents d'ixodidosi.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Rhipicephalus bursa* i *Rhipicephalus turanicus* (que en l'estadi adult parasiten principalment herbívors), *Rhipicephalus sanguineus* (que en l'estadi adult parasita principalment els gossos i els gats, és transmissora de *Babesia canis* i de diverses espècies del gènere *Ehrlichia*, i hoste intermediari d'*Hepatozoon canis*; popularment es coneix com a *paparra marró del gos* o *paparra de les gosses*) i *Rhipicephalus pusillus* (que en l'estadi adult parasita els conills). A més actuen com a vectors d'altres agents patògens, com ara de protozoous dels gèneres *Babesia* i *Theileria*.

Rhodococcus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coc, de bacil o de filament, grampositius, immòbils i aerobis estrictes.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Rhodococcus equi* (agent de pneumònia del poltre).

riboflavina *f*

veg. **vitamina B₂** *f*

Rickettsia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals amb forma de bacil curt, en ocasions filamentós, gramnegatiu, immòbil i aeròbic estrictes, paràsits intracel·lulars obligats, transmesos per artròpodes i que no es poden cultivar en medis lliures de cèl·lules.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Rickettsia rickettsii* (agent de la febre taca de les muntanyes Rocalloses).

rictus *m*

es rictus
fr rictus
en rictus; risus

FISIOPATOLOGIA. Contracció dels músculs de la cara, característica d'animals malalts de tètanus.

rigidesa cadavèrica *f* sin. compl. ***rigor mortis*** *m*

es rigidez cadavérica; *rigor mortis*
fr rigidité cadavérique; *rigor mortis*
en *rigor mortis*

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Encarcament transitori que sofreix el cos d'un animal poc temps després d'haver estat sacrificat i que desapareix en començar la maduració.

rigor mortis *m* veg. **rigidesa cadavèrica** *f*

rinitis atròfica porcina *f*

es rinitis atrófica del cerdo
fr rhinite atrophique du porc

en atrophic rhinitis of swine

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta els porcastrells, causada per *Pasteurella multocida* i *Bordetella bronchiseptica*, i caracteritzada per una rinitis amb atròfia unilateral o bilateral dels cornets nasals i etmoïdals, amb deformació de la cara.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

rinokoniosi *f*

es rinoconiosis
fr rhinoconiose
en rhinoconiosis

FISIOPATOLOGIA. Lesió de la mucosa de les fosses nasals provocada per la inhalació repetida de matèries pulverulentes.

rinopneumonitis equina *f*

es rinoneumonía equina; rinoneumonitis equina
fr rhinopneumonie équine
en equine rhinopneumonitis; equine viral rhinopneumonitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els equins, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per febre, inflamació catarral de les mucoses del cap i de les vies respiratòries altes i avortaments en les femelles gestants.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

rinotraqueïtis felina *f*

es rinotraqueítis felina
fr rhinotrachéite du chat
en cat flu; feline viral rhinotracheitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica molt contagiosa que afecta els gats, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per estat febril, conjuntivitis, lacrimació i flux nasal amb manifestacions respiratòries de les vies altes.

Nota: El virus de la rinotraqueïtis felina pot ser un dels agents de la coriza felina.

rinotraqueïtis infecciosa bovina *f*
sin. **vulvovaginitis pustulosa infecciosa *f***

es rinotraqueïtis infecciosa bovina;
vulvovaginitis pustular infecciosa
fr rhinotrachéite infectieuse bovine;
vulvovaginite pustuleuse infectieuse
en infectious bovine rhinotracheitis;
infectious pustular vulvovaginitis

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les vaques, causada per un virus de la família *Herpesviridae*, subfamília *Alphaherpesvirinae*, i caracteritzada per quadres principalment respiratoris però també digestius, nerviosos, oculars i avortius, i per un exantema genital benigne.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

rinovirosi equina *f*

es rinovirosis equina
fr rhinovirose équine
en equine rhinovirus infection

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta els equins, especialment els cavalls, causada per un virus del gènere *Rhinovirus* i caracteritzada per faringitis febril, tumefacció ganglionar, tos i secreció nasal, que pot produir enzoòties d'estable en animals adults.

risc *m*

es riesgo
fr risque
en risk

BROMATOLOGIA. Possibilitat que es doni un perill en un producte alimentari.

risc atribuïble *m*

es riesgo atribuible
fr risque attribuable
en attributable risk

EPIDEMIOLOGIA. Mesura que representa la diferència entre la incidència d'una malaltia en animals exposats a una causa determinada i la incidència de la malaltia en animals que no hi han estat exposats.

risc relatiu *m*

es riesgo relativo
fr risque relatif
en relative risk

EPIDEMIOLOGIA. Mesura que representa la proporció entre la incidència d'una malaltia en animals exposats a una causa determinada i la incidència de la malaltia en animals que no hi han estat exposats.

ritme biològic *m*
veg. **bioritme *m***

ritualització *f*

es ritualización
fr ritualisation
en ritualization

ETOLOGIA. Procés mitjançant el qual una conducta perd la seva funció original i adquireix una funció comunicativa.

rivet *m*

es ribete
fr lisère
en border

COLORS. PARTICULARITATS. Franja d'un color diferent que té la vora del plomatge d'alguns ocells.

RNA *m*
veg. àcid ribonucleic *m*

robí *adj*

es rubí
fr rubis
en ruby

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gossos que és vermellós.

robot munyidor *m*

es robot de ordeño
fr robot de traite
en milking robot

RAMADERIA. Braç mecànic articulad, a l'extrem del qual s'acobra una unitat de munyida, que disposa d'un sistema de sensors de contacte i de cèl·lules fotoelèctriques, i que muny mitjançant el control d'un ordinador.

rodat -ada *adj*

es rodado
fr pommelé
en dappled

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels equins que tenen taques arrodonides i molt marcades quan el pelatge és tord i poc marcades quan el pelatge és d'altres colors.

roig roja *adj*

es rojo
fr rouge
en red

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és vermell tirant a groc.

roïsc -a *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les ovelles que té taques a la cara i a les extremitats.

ronc *m*

es ronroneo
fr ronron; ronronnement
en purring

RAMADERIA. So que emet el gat quan està tranquil i satisfet.

ronya *f*
veg. **sarna** *f*

ronyera *f*

es cuchillo despalmador; legra
fr rénette; rinette
en hoof knife

RAMADERIA. Instrument emprat per a raspar la superfície de les peülles del bestiar per desprendre'n adherències.

ros rossa *adj*

es rubio
fr blond
en blond

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que és entre castany clar i groc d'or.

Nota: S'aplica, especialment, als equins, les

vaques, les ovelles i els gossos. Els equins que tenen el pelatge ros tenen les extremitats, la cua i la crinera també d'aquest color.

rosat -ada *adj*

es rosa
fr rose
en pink

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge que és vermell clar.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos.

ròssa *f*

sin. compl. **perranya** *f*

es jamelgo; matalón; penco
fr haridelle; rosse; rossinante
en jade

RAMADERIA. Animal de peu rodó vell, prim i inútil per al treball.

rossam *m*

es caballada
en band; herd

RAMADERIA. Ramat d'animals de peu rodó.

rossí *m*

es rocín
fr roussin
en hack

RAMADERIA. Cavall no tan bell com un cavall de raça, però útil per al treball.

rostel *m*

es rostelo
fr rostre
en rostellum

PARASITOLOGIA. Estructura muscular prominent situada a la part apical de l'escòlex d'alguns cestodes, sovint poveïda d'una o més files de ganxos.

rostollar *v intr*

es rastrojear

RAMADERIA. Menar el bestiar a pasturar pels camps que, després de la sega, encara conserven les tiges dels cereals arrelades a la terra.

rotació *f*

es rotación
fr rotation
en rotation

CLÍNICA. Maniobra obstètrica per a variar la posició del fetus, sense canviar-ne la presentació, a fi que s'adapti al canal del part, que consisteix a fer-lo girar pel seu eix longitudinal.

Rotavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Reoviridae* que inclou l'agent de la diarrea dels garrins i de la diarrea neonatal dels vedells.

rovell *adj*

es herrumbre
fr rouille
en rust-coloured

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és groc vermellós.

rovist -a *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de

les ovelles que té moltes taques a la cara.

RSIPAC *m*

veg. **registre sanitari d'indústries i productes alimentaris de Catalunya** *m*

ruà -ana *adj*

es ruano
fr rouan
en roan

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és barrejat de pèls blancs, negres i roigs.

Nota: S'aplica, especialment, als equins i els gossos.

rubefacció *f*

es rubefacción
fr rubéfaction
en rubefaction

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Coloració vermellosa de la pell causada per un increment transitori de la circulació sanguínia en una zona de la pell.

rubicà -ana *adj*

es rubicano
fr rubican
en grey-ticked

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins que té, totalment o parcialment, pèls blancs disseminats.

rubor *m i f*

es rubor
fr rougeur
en redness; rubor

FISIOPATOLOGIA. Vermellor de la pell o dels òrgans deguda a una inflamació.

Rubulavirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Paramyxoviridae* que inclou l'agent de la malaltia de Newcastle.

ruc *m*

veg. **ase** *m*

ruca *f*

veg. **somera** *f*

ruminació *f*

es rumiación
fr rumination
en rumination

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Acció de remugar.

ruminar *v tr*

veg. **remugar** *v tr*

ruptura *f*

es ruptura
fr rupture
en breaking; fracture

TRAUMATISMES. Trencament accidental de la continuïtat d'una estructura anatòmica.

rusc *m*

sin. compl. **abell** *m*; **arna** *f*; **arnera** *f*; **casera** *f*

es colmena; peón
fr ruche
en beehive; hive

APICULTURA. Clos artificial destinat a allotjar una colònia d'abelles.

rusc de quadres mòbils *m*

es colmena movilista
fr ruche à cadres mobiles
en movable-comb beehive; movable-frame beehive

APICULTURA. Rusc amb una sèrie de quadres que permet, d'una banda, un bon aprofitament de la mel i la cera sense destruir les bresques i, d'una altra, una observació de l'evolució de la colònia durant tot l'any.

rusc horitzontal *m*

es colmena horizontal

APICULTURA. Rusc de quadres mòbils que no permet afegir-hi alces i en el qual la colònia només pot evolucionar horitzontalment, omplint tot el volum.

Nota: Per exemple, el model Layens, d'ús exclusiu a la península Ibèrica.

rusc rústic *m*

veg. **buc *m***

rusc vertical *m*

es colmena vertical
fr ruche à hausses multiples
en multiple-storey hive

APICULTURA. Rusc de quadres mòbils que permet afegir-hi una o diverses alces, format per un terra, un cos de cria, una contratapa de fusta i una tapa de fusta protegida amb ferro galvanitzat per a la pluja, que van superposats sense fixació i s'aguanten per pes.

Nota: Per exemple, els models Langstroth i Dadant.

rusquer *m*

es corcha; corcho

APICULTURA. Buc fet amb un suro de forma cilíndrica.

rusticitat *f*

es rusticidad
fr rusticité
en rusticity

ETNOLOGIA. Conjunt de les facultats que té un animal per a resistir les variacions del medi en què viu.

sabinard -a *adj*

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les cabres tacat de blanc i negre.

sable *adj*

sin. **foca *adj***

saboritzant *m*

es saborizante; sustancia saborizante
fr substance apéritive
en appetising substance

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Additiu alimentari que s'afegeix al pinso per millorar-ne la palatabilitat.

saburra *f*

es saburra
fr saburre
en saburra; sordes

FISIOPATOLOGIA. Matèria espessa que, en forma de capa blanquinosa, s'acumula al dors de la llengua, en determinades

malalties febrils i en malalties digestives cròniques.

sacàrid *m*
veg. **glúcid** *m*

sacarosa *f*

es sacarosa
fr saccharose
en saccharose

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Glúcid disacàrid format per glucosa i fructosa, que es troba en abundància en els vegetals.

sacietat *f*

es saciedad
fr satiété
en satiation; satiety

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Estat de l'animal que ha menjat suficientment, ha quedat sadoll i refusa tot aliment suplementari.

sacrifici *m*

es sacrificio
fr abattage
en slaughter

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Mort provocada d'un animal per tal d'obtenir-ne les diverses parts aprofitables per al consum humà.

Nota: Quan s'aplica per evitar-li sofriment es denomina *sacrifici d'urgència*.

sacrifici d'urgència *m*

es sacrificio de emergencia; sacrificio de urgencia
fr abattage d'urgence
en emergency slaughter

CLÍNICA. Mort provocada d'un animal accidentat o que pateix trastorns fisiològics o funcionals greus per evitar-li sofriment.

Nota: El sacrifici d'urgència ha de ser ordenat per un veterinari. En els animals de companyia s'utilitza com a eufemisme la denominació *eutanàsia*.

sacrifici ritual *m*

es sacrificio ritual
fr abattage rituel
en ritual slaughter

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Sacrifici d'un animal d'abastament dut a terme segons els usos i els costums d'una comunitat religiosa.

saginar *v tr*
veg. **encebar** *v tr*

sagnia *f*

es sangría
fr saignée
en bleeding; blood-letting

CLÍNICA. Operació que consisteix a evacuar artificialment una certa quantitat de sang, especialment a través d'una flebotomia.

sal *f*

es sal
fr sel
en salt

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Clorur sòdic que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i sol als animals de pastura.

sal i pebre *adj*

es salpimentia

fr sel-poivre
en salt and pepper

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gossos barrejat amb pèls blancs.

sal i vinagre *adj*
sin. **peixard -a** *adj*

sala d'especejament *f*

es sala de despiece
fr salle de découpe
en cutting room

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Local refrigerat on es du a terme l'especejament, el desossament i l'envasament de carn fresca per a la seva comercialització.

Nota: La sala d'especejament pot estar annexa o no a l'escorxador, per bé que el seu funcionament i la seva autorització són independents.

sala d'operacions *f*

es quirófano
fr salle d'opérations
en operating room; operating theatre

CLÍNICA. Departament d'un centre mèdic veterinari, especialment condicionat per a realitzar-hi intervencions quirúrgiques.

sala de munyir *f*

es sala de ordeño
fr salle de traite
en milking parlor [US]; milking parlour [GB]

RAMADERIA. Espai tancat d'una granja que disposa d'una instal·lació de munyida, generalment dividit en compartiments individuals, la qual cosa permet d'immobilitzar el bestiar durant la munyida.

Nota: Els principals tipus de sales de munyir

són: les sales de munyir fixes, les sales de munyir mòbils i les sales de munyir rotatives.

salaó *f*

es salazón
fr salaison
en salting

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments, especialment de la carn i el peix, que consisteix a adobar-los amb sal.

salar *v tr*

es salar
fr saler
en salt, to

RAMADERIA. Donar sal al bestiar que pastura per suplir-ne les carències.

salconduit *m*

sin. compl. **autorització sanitària de trasllat** *f*

es autorización sanitaria de traslado;
salvoconducto
fr sauf-conduit
en safe-conduct

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document oficial que empara el trasllat a l'escorxador d'animals als quals se'ls ha diagnosticat alguna de les malalties controlades en el sanejament ramader.

salera *f*

es salera

RAMADERIA. Pedra plana damunt la qual el pastor posa la sal necessària que ha de menjar el bestiar.

saliner -a *adj*

es salinero
fr saunier
en red and white

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les vaques i les cabres que és roig i blanc.

saliva *f*

es saliva
fr salive
en saliva

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Secreció líquida, alcalina, clara i de certa viscositat, produïda per les glàndules salivals, que contribueix a la masticació i a la deglució.

salmó *adj*

es salmón
fr saumon
en salmon

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és rosa clar.

Salmonella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de coccobacil, gramnegatius, mòbils o immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: Els serotips més importants d'aquest gènere són *Salmonella abortusequi* (agent d'avortaments en les egües), *Salmonella abortusovis* (agent d'avortaments en les ovelles), *Salmonella choleraesuis* (agent de salmonel·losi en els porcs), *Salmonella dublin* (agent d'enteritis i d'avortaments en les vaques), *Salmonella enteritidis* (agent de salmonel·losi en diferents espècies animals), *Salmonella gallinarum* (agent de la tifosi aviària), *Salmonella pullorum* (agent de pul·lorosi) i *Salmonella typhimurium* (agent de salmonel·losi en diferents espècies animals).

salmonel·losi *f*

es salmonelosis
fr salmonellose
en salmonellosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els animals domèstics, causada per diversos serotips del gènere *Salmonella* (*Salmonella choleraesuis*, *Salmonella enteritidis* i *Salmonella typhimurium*) i caracteritzada per diverses síndromes, des de gastroenteritis, pneumònia, problemes articulars i abscessos, a avortaments en les femelles gestants.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

salmorra *f*

es salmuera
fr saumure
en brine

BROMATOLOGIA. Solució aquosa de sal i altres ingredients amb què es pot tractar un aliment per tal de conservar-lo.

salmorrar-se *v pron*

es salmuerarse

FISIOPATOLOGIA. Emmalaltir-se, un animal, pel fet d'haver menjat massa sal.

saltar *v tr*

veg. **cobrir** *v tr*

salubritat *f*

es salubridad
fr salubrité
en food suitability

BROMATOLOGIA. Conjunt de condicions

sanitàries idònies per al consum d'un aliment.

sanador -a *m i f*

veg. **castrador -a** *m i f*

sanar *v intr*

veg. **guarir[-se]** *v pron*

sanar *v tr*

veg. **castrar** *v tr*

sanejament *m*

es saneamiento

fr assainissement

en sanitation

BROMATOLOGIA. Control de les condicions ambientals durant la manipulació i el consum dels aliments per tal d'evitar contaminacions microbianes o impureses químiques.

sanejament ramader *m*

es saneamiento de la ganadería

fr assainissement du cheptel

en disinfection of the herd

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de controls i proves analítiques que es duen a terme per a eradicar determinades malalties dels animals, amb la finalitat de prevenir i reduir l'aparició de les zoonosis que suposen un risc per a la salut humana, de millorar la producció dels animals i d'incrementar la productivitat de les explotacions ramaderes.

sangflaix *m*

veg. **hemorràgia** *f*

sangonera *f*

veg. **hirudini** *m*

sangprès *m*

TRAUMATISMES. Ferida o contusió que conté sang coagulada.

sangtraït *m*

sin. **equimosi** *f*

sanitat animal *f*

sin. **sanitat veterinària** *f*

es sanidad animal; sanidad veterinaria

fr santé animale

en animal health

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Conjunt de serveis governamentals ordenats per a preservar la salut dels animals i la de les persones quan aquesta pugui ser afectada a través dels animals.

sanitat veterinària *f*

sin. **sanitat animal** *f*

sarcocistiosi *m*

veg. **sarcosporidiosi** *f*

Sarcocystidae

PARASITOLOGIA. Família de protozous del subordre *Eimeriina*, de cicle indirecte, transmesos per via fecal-oral, per la ingestió de teixits infectats amb quists i, en alguns casos, per via transplacentària, i caracteritzats per formar quists ens diferents teixits dels hostes intermediaris.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta família són *Besnoitia*, *Neospora*, *Sarcocystis* i *Toxoplasma*, i els seus individus reben el nom de *coccidis formadors de quists*.

Sarcocystis

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous coccidis formadors de quists, de la família *Sarcocystidae*, de cicle indirecte, transmesos per via fecal-oral o per la ingestió de teixits infectats amb quists, i agents de sarcosporidiosi, la fase sexual dels quals té lloc a l'epiteli intestinal de l'hoste definitiu, un carnívor o omnívor, mentre que la fase asexual culmina en la formació de quists en el teixit muscular de l'hoste intermediari, generalment un herbívor.

Nota: Una de les espècies més freqüents d'aquest gènere és *Sarcocystis tenella* -o *Sarcocystis ovifelis*- (que té els gats com a hostes definitius i les ovelles com a hostes intermediaris), i els seus individus reben el nom de *sarcosporidis*, especialment en la seva fase de quist.

Sarcodina

PARASITOLOGIA. Subfílum de protozous del fílum *Sarcomastigophora*, de cicle directe i transmissió fecal-oral, que passen per dues fases diferenciades, el trofozoït, caracteritzat per no disposar de cilis ni flagels i per emetre pseudopodis, unes projeccions temporals del citoplasma, i el quist, que és la forma de resistència.

Nota: L'única espècie patògena d'aquest subfílum és *Entamoeba histolytica*, i els seus individus reben el nom d'*amebes*.

sarcoide *m*

es sarcoide
fr sarcoïde
en sarcoid

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia cutània que afecta sovint els cavalls, consistent en una neoformació ràpida i repetida de teixit connectiu madur.

sarcoïdosi *f*

es sarcoidosis
fr sarcoïdose
en sarcoidosis

FISIOPATOLOGIA. Malaltia que afecta els cavalls, de causa desconeguda i caracteritzada per dermatitis i alopecia seguida d'anorèxia, degeneració i intoleràcia a l'exercici.

sarcoma *m*

es sarcoma
fr sarcome
en sarcoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia maligna de les cèl·lules del teixit connectiu i de sosteniment.

Nota: Aquest terme sovint es combina amb prefixos; per exemple, *condrosarcoma* (del teixit cartilaginós), *fibrosarcoma* (dels fibroblasts), *hemangiosarcoma* (dels vasos sanguinis), *leiomioma* (de les fibres musculars llises), *limfangiosarcoma* (dels vasos limfàtics), *limfosarcoma* (dels ganglis limfàtics), *liposarcoma* (del teixit adipós), *mixosarcoma* (del teixit mucós i conjuntiu), *osteoliposarcoma* (de l'os que conté teixit liposarcomatós i osteosarcomatós), *osteosarcoma* (dels osteoblasts) i *rabdomyosarcoma* (del teixit muscular estriat).

sarcoma de Sticker *m*

sin. tumor veneri transmissible *m*

es sarcoma de Sticker; sarcoma venéreo transmissible; tumor venéreo canino transmissible
fr sarcome de Sticker
en canine transmissible venereal tumor; Sticker's sarcoma; transmissible venereal sarcoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Sarcoma contagiós que es forma principalment en els genitals i en la zona oronasal dels gossos.

Sarcomastigophora

PARASITOLOGIA. Fílum de protozous caracteritzats perquè poden tenir com a orgànuls locomotors flagels, pseudopodis o totes dues coses.

Nota: Inclou els subfílums *Mastigophora* i *Sarcodina*.

Sarcophaga

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Sarcophagidae*, que solen desenvolupar-se en carronya, matèria fecal i qualsevol tipus de matèria orgànica en descomposició, tot i que algunes espècies poden causar miasis accidentals en diferents espècies animals.

Sarcophagidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters del subordre *Cyclorhapha*, agents de miasi en diferents mamífers domèstics.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta família són *Sarcophaga* i *Wohlfahrtia*.

Sarcoptes

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Astigmata*, ectoparàsits de diferents espècies de mamífers.

Nota: L'única espècie d'aquest gènere és *Sarcoptes scabiei* (àcar arrodonit que arriba als 0,5 mm de longitud, de potes curtes i aparell bucal arrodonit, amb crestes i espines a la cara dorsal, localitzat en totes les espècies de mamífers domèstics, i agent de la sarna sarcòptica; presenta diferents varietats, una per a cada espècie d'hoste).

sarcosporidi *m*

es sarcosporidio
fr sarcosporidie
en sarcosporidian

PARASITOLOGIA. Individu del gènere *Sarcocystis*, especialment en la seva fase de quist, localitzada en l'hoste intermediari.

sarcosporidiosi *f*
sin. compl. **sarcocistiosi** *m*

es sarcocistiosis; sarcosporidiosis
fr sarcocystiose; sarcosporidiose
en sarcocystiosis; sarcosporidiosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles, els porcs, els gossos, els gats i els conills, causada per diverses espècies de protozous del gènere *Sarcocystis* i caracteritzada per anorèxia, parèsia, anèmia, caquèxia, adenitis, avortament, pèrdua de pes i mort.

Nota: En alguns casos és una zoonosi.

sarcòtic *m*
veg. **cicatritzant** *m*

sard -a *adj*

es sardo
fr roaunné
en red, white and black

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les vaques que és barrejat de roig, blanc i negre.

sarna *f*
sin. compl. **gratella** *f*; **ronya** *f*

es roña; sarna
fr gale; gratte; grattelle
en mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Acariosi que afecta la majoria d'animals domèstics, causada per diverses espècies d'àcars dels gèneres *Chorioptes*, *Demodex*, *Knemidocoptes*, *Notoedres*, *Otodectes*, *Psoroptes* i *Sarcoptes*, caracteritzada per una gran ànsia de gratar-se, habitualment de forma violenta, i per un procés inflamatori amb formació de vesícules, excoriacions i, sovint, exsudat serós que s'asseca i s'encrosta.

Nota: En el cas dels equins, és una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

sarna auricular *f*
veg. **sarna otodèctica *f***

sarna cnemidocòptica *f*

es sarna nemidocóptica
fr gale knémidocoptique
en cnemidocoptic mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta l'aviram, causada per diverses espècies d'àcars del gènere *Knemidocoptes* i caracteritzada per inflamació, coïssor i caiguda de les plomes, quan l'agent causant és *Knemidocoptes gallinae*, i per irritació i inflamació de les potes, quan l'agent causant és *Knemidocoptes mutans*.

Nota: Popularment es coneix com a *sarna de les potes dels ocells* o *sarna desplomadora de les gallines*.

sarna coriòptica *f*

es sarna coriòptica
fr gale chorioptique
en chorioptic mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres i els conills, causada per l'àcar *Chorioptes bovis* i caracteritzada, en els cavalls, per una dermatitis greu darrere el travador; en les vaques, per petites crostes al perineu,

a l'arrel de la cua i a les mamelles posteriors, i en les ovelles, per dermatitis exfoliativa a les potes.

Nota: Popularment es coneix com a *sarna de les potes*.

sarna demodèctica *f*
sin. compl. **demodicosi *f***; **sarna fol·licular *f***

es demodicosis; sarna demodécica
fr démodécie; gale démodécique
en demodectic mange; demodicosis; follicular mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos, els gats i els conills, causada per diverses espècies d'àcars del gènere *Demodex* (*Demodex bovis*, *Demodex canis*, *Demodex caprae*, *Demodex cati*, *Demodex equi*, *Demodex ovis* i *Demodex phylloides*) i caracteritzada per fol·liculitis amb caiguda de pèl i formació de pústules arreu del cos.

sarna fol·licular *f*
veg. **sarna demodèctica *f***

sarna notoèdrica *f*

es sarna notoédrica
fr gale notoédrique
en notedric mange; notoedric mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta els gats i, ocasionalment, els conills, causada per l'àcar *Notoedres cati* i caracteritzada per una dermatitis pruent amb crostes que normalment afecta les orelles i el coll, però que es pot estendre a la cara, les potes i la resta del cos.

Nota: Popularment es coneix com a *sarna del cap*. És una zoonosi.

sarna otodèctica *f*
sin. compl. **sarna auricular *f***

es sarna auricular; sarna otodéctica
fr gale otodectique
en otodectic mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta els gossos i els gats, causada per l'àcar *Otodectes cynotis* i caracteritzada per otitis externa, amb crostes de color vermell marronós al canal auricular i, ocasionalment, dermatitis pruent.

Nota: Popularment es coneix com a *sarna de les orelles*. És una zoonosi.

sarna psoròptica f

es sarna psoróptica
fr gale psoroptique
en psoroptic mange

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles i els conills, causada per diverses espècies d'àcars del gènere *Psoroptes* (*Psoroptes ovis* i *Psoroptes cuniculi*) i caracteritzada per pruija i crostes, principalment a les orelles però que es poden presentar arreu del cos.

Nota: Popularment es coneix com a *sarna de les orelles*.

sarna sarcòptica f

es sarna sarcóptica
fr gale sarcoptique
en sarcoptic mange; scabies

MALALTIES PARASITÀRIES. Sarna que afecta tots els animals domèstics, causada per diverses varietats de l'àcar *Sarcoptes scabiei* i caracteritzada per dermatitis pruent greu, alopecia i, sovint, debilitació.

Nota: És una zoonosi.

sarriblau -ava adj

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de

les cabres que té una ratlla dorsal blava.

sarrinegre -a adj

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les cabres que té una ratlla dorsal negra.

saví -ina adj

es sabino
fr sabine
en savin

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge de les mules que és barrejat de blanc, roig i bru, amb la crina i la cua de color rogenc.

Schistosoma

PARASITOLOGIA. Gènere de trematodes digenis de la família *Schistosomatidae*, de cicle indirecte, transmesos per via cutània o per la ingestió de cercàries, agents d'esquistosomosi i caracteritzats per presentar alguns trets excepcionals dins dels trematodes, com ara tenir cossos allargats i sexes separats.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Schistosoma bovis* (localitzada, en l'estadi adult, a les venes mesentèriques de les vaques, les ovelles i les cabres), i els seus individus reben el nom d'*esquistosomes*.

schwannoma m

sin. compl. **neurilemmoma m**; **neurinoma m**; **neurofibroma m**

es neurilemoma; neurinoma; neurofibroma; schwannoma
fr neurilemmome; neurinome; schwannome
en neurilemmoma; neurinoma; neurofibroma; schwannoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia de les cèl·lules de Schwann.

Nota: El schwannoma pot ser benigne o maligne.

-scopi

es -scopio

fr -scope

en -scope

CLÍNICA. Sufix que indica l'aparell emprat per a realitzar una inspecció d'un conducte o una cavitat de l'organisme.

Nota: Per exemple, *broncoscopi* (de l'arbre traqueobronquial), *colposcopi* o *vaginoscopi* (de la porció vaginal del coll uterí), *endoscop* (de la superfície interna de cavitats i conductes), *esofagoscopi* (de la superfície interna de l'esòfag), *estetoscopi* (dels sons que es produeixen en qualsevol part del cos), *faringoscopi* (de la faringe), *fibroscopi* (de l'aparell digestiu), *fonendoscopi* (dels sorolls orgànics), *gastroscopi* (de l'estómac), *laparoscopi* o *peritoneoscopi* (de la cavitat abdominal), *laringoscopi* (de la laringe), *oftalmoscopi* o *retinoscopi* (de les estructures internes de l'ull), *otoscopi* (de la membrana timpànica i el conducte auditu extern), *rectoscopi* o *proctoscopi* (del recte), *sexoscopi* (del sexe), *traqueoscopi* (de la tràquea) i *uretroscopi* (de la uretra).

-scòpia

es -scopia

fr -scopie

en -scopy

CLÍNICA. Sufix que indica inspecció d'una part de l'organisme mitjançant tècniques físiques.

Nota: Per exemple, *broncoscòpia* (de l'arbre traqueobronquial), *colposcòpia* o *vaginoscòpia* (de la porció vaginal del coll uterí), *endoscòpia* (de la superfície interna de cavitats i conductes), *esofagoscòpia* (de l'esòfag), *faringoscòpia* (de la faringe), *fibroscòpia* (del tub digestiu), *fonendoscòpia* (dels sorolls orgànics), *gastroscòpia* (de la cavitat gàstrica), *laparoscòpia* o *peritoneoscòpia* (de la cavitat peritoneal), *laringoscòpia* (de la laringe), *oftalmoscòpia* o *retinoscòpia* (de les estructures

internes de l'ull), *otoscòpia* (de la membrana timpànica i el conducte auditu extern), *rectoscòpia* o *proctoscòpia* (del recte), *traqueoscòpia* (de la tràquea) i *uretroscòpia* (de la uretra).

secall *m*

es animal desmedrado

fr animal maigre

en emaciated animal; meagre animal; thin animal

RAMADERIA. Animal domèstic molt magre.

secció *f*

es sección

fr section

en section

CLÍNICA. Operació quirúrgica consistent a tallar completament una estructura anatòmica.

secreció *f*

es secreción

fr sécrétion

en secretion

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Producció i posterior alliberació, per part de diferents òrgans i teixits, de substàncies específiques que contenen elements presos de la sang mitjançant una selecció química.

secreció *f*

es secreción

fr sécrétion

en secretion

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Substància produïda en la secreció.

secundari -ària *adj*

es secundario
fr secondaire
en secondary

FISIOPATOLOGIA. Dit d'un procés patològic que apareix consecutivament a un altre i en deriva més o menys directament.

secundines *f pl*
sin. compl. **despulla** *f*

es secundinas
fr délivre
en afterbirth; secundines

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Conjunt format per la placenta i les membranes que embolquen el fetus i que s'expel·leixen en la secundinització.

secundinització *f*

es secundinización
fr délivrance
en placental stage

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Tercera fase del part que consisteix en l'expulsió de les secundines per via vaginal després del fetus.

sedació *f*

es sedación
fr sédation
en sedation

CLÍNICA. Acció produïda per sedants, que té com a efecte una disminució de l'excitació del sistema nerviós central.

sedant *m*
veg. **calmant** *m***segall -a** *m i f*

es chivo
fr chevrette
en young goat

RAMADERIA. Cabra jove que encara no ha acabat la creixença.

Nota: Els límits d'edat del segall varien segons les zones geogràfiques.

segell d'inspecció veterinària *m*
sin. compl. **marca de salubritat** *f*; **marca sanitària** *f*

es marca de salubridad; marca sanitaria; sello de inspección veterinaria
fr estampille de salubrité; estampille sanitaire; marque de salubrité; marque sanitaire
en health mark; inspection stamp

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Marca que s'aplica a determinats productes alimentaris que indica que han estat obtinguts, processats, emmagatzemats, transportats o comercialitzats d'acord amb el que preveu la normativa.

Nota: El segell d'inspecció veterinària conté, entre d'altres dades, el número de Registre General Sanitari d'Aliments i s'ha d'aplicar en un lloc visible, ha de ser perfectament llegible i ha de tenir caràcter indeleble.

segó *m*

es salvado
fr son
en bran

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Pellofa dels cereals, especialment del blat, que se separa dels grans en la mòlta i se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta fibra i vitamines.

segó de blat de moro *m*

es gluten feed
fr gluten feed
en corn gluten feed; gluten feed

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós obtingut a partir del gra de blat de moro, que consisteix en una barreja de segó i gluten i conté un 21% de proteïna bruta, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram adults.

segonet *m*

es moyuelo
fr recoupe; remoulage
en middlings

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Segó molt fi, l'últim que se separa en purificar la farina.

segregar *v tr*

es segregar
fr ségréger
en segregate, to

RAMADERIA. Separar un o més animals del grup del qual formen part, segons les necessitats particulars de gestació, alletament o alimentació que tinguin.

segrest *m*

es secuestro
fr séquestre
en sequestrum

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Part morta d'un teixit que no és totalment reabsorbida i que resta enclavada i ben delimitada en el teixit sa.

segrestant *m*

es secuestrante
fr chélateur; séquestrant

en chelating agent; sequestering agent; sequestrant

BROMATOLOGIA. Additiu alimentari que té la propietat de formar compostos químics amb ions metàl·lics en determinats aliments.

selecció artificial *f*

es selección artificial
fr sélection artificielle
en artificial selection

GENÈTICA. Elecció dels reproductors d'una població que tenen un alt valor genètic per a un o diversos caràcters d'interès, amb l'objectiu que el transmetin als seus descendents.

selecció en massa *f* veg. **selecció individual** *f*

selecció en tàndem *f*

es selección en tándem
fr sélection en tandem
en tandem selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial que té com a objectiu obtenir individus amb més d'un caràcter associat, i que consisteix a fer selecció artificial per a un caràcter durant una o diverses generacions i alternar després la selecció artificial per a l'altre caràcter.

selecció genealògica *f* veg. **selecció per ascendència** *f*

selecció individual *f* sin. compl. **selecció en massa** *f*

es selección individual; selección masal
fr sélection individuelle; sélection massale
en individual selection; mass selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial basat únicament en el rendiment del candidat, sense tenir en compte el rendiment dels individus de la seva genealogia.

selecció per ascendència *f*
sin. compl. **selecció genealògica *f***

es selección genealógica; selección por ascendencia
fr sélection généalogique; sélection sur ascendance
en pedigree selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial basat en el rendiment dels ascendents del candidat.

selecció per col·laterals *f*

es selección por colaterales
fr sélection sur collatéraux
en sib-selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial basat en el rendiment dels col·laterals del candidat.

selecció per descendència *f*

es selección por descendencia
fr sélection sur descendance
en progeny selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial basat en el rendiment dels descendents del candidat.

selecció per índex multicaràcter *f*

es selección por índice multicarácter
fr sélection sur index multicaractère
en multitrait index selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial per a més d'un caràcter que consisteix a ordenar

i seleccionar els candidats d'acord amb el seu mèrit net a partir de tota la informació fenotípica dels caràcters.

selecció per nivells independents *f*

es selección por niveles independientes
fr sélection par niveaux indépendants
en independent cutting level selection

GENÈTICA. Mètode de selecció artificial per a més d'un caràcter que consisteix a descartar els animals amb un rendiment inferior a un mínim establert per a cadascun dels caràcters.

seleni *m*

es selenio
fr sélénium
en selenium

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que, juntament amb la vitamina E, és imprescindible per a la reproducció.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de selenit i selenat de sodi.

semblança entre parents *f*

es parecido entre parientes
fr ressemblance moyenne
en resemblance between relatives

GENÈTICA. Semblança mitjana que hi ha entre les produccions d'animals que presenten parentiu i que serveix per a calcular paràmetres genètics, com ara el coeficient d'heretabilitat.

semen *m*
veg. **esperma *m***

semental *m*

es semental
fr étalon
en stallion

RAMADERIA. Mascle reproductor.

semiconserva *f*

es semiconserva
fr semi-serve
en semi-preserve; semi-preserved food

BROMATOLOGIA. Producte alimentós d'origen animal o vegetal, envasat en un recipient impermeable a l'aigua, que no ha estat sotmès a cap tractament tèrmic, o només parcialment, sinó a algun altre tractament autoritzat que només n'assegura l'estabilitat durant un temps limitat.

semiintensiu -iva *adj*

es semiintensivo
fr semi-intensif
en semi-intensive

RAMADERIA. Dit del sistema de cria o explotació del bestiar o l'aviram que combina l'alimentació amb pastures i amb pinso, per tal d'aconseguir un rendiment productiu elevat aprofitant els recursos del terreny.

seminoma *m*

es seminoma
fr séminome
en seminoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Neoplàsia de les cèl·lules germinatives dels túbuls seminífers del testicle.

Nota: El seminoma pot ser benigne o maligne.

semiologia *f*

es semiología
fr sémiologie
en semeiology; semiology

CLÍNICA. Part de la semiòtica que estudia la conversió dels símptomes en signes.

semiotècnica *f* **veg. propedèutica *f***

semiòtica *f*

es semiótica
fr sémiotique
en semeiotics; semiotics

CLÍNICA. Part de la nosografia que estudia els símptomes i els signes de les malalties.

Nota: Comprèn la propedèutica o semiotècnica i la semiologia.

sensibilitat *f*

es sensibilidad
fr sensibilité
en sensitivity

EPIDEMIOLOGIA. Proporció dels animals veritablement malalts que una prova diagnòstica detecta com a malalts.

sensibilització *f*

es sensibilización
fr sensibilisation
en sensitization

IMMUNOLOGIA. Administració d'un antigen per provocar una resposta immunitària.

sensibilització *f*

es sensibilización
fr sensibilisation
en sensitization

ETOLOGIA. Procés pel qual la presentació repetida d'un estímul provoca un augment en la resposta a aquest estímul.

Nota: És probable que aquest procés tingui un paper important en el desenvolupament de les fòbies. Terme oposat a *habituació*.

separador *m*

sin. compl. **retractor *m***

es retractor; separador
fr écarteur
en retractor

CLÍNICA. Instrument quirúrgic que serveix per a separar els llavis d'una ferida o les parets d'una cavitat.

separador de reina *m*

es excluidor de reina; separador de reina
fr grille à reine
en queen excluder

APICULTURA. Reixat situat entre les alces i la cambra de cria d'un rusc per evitar que la reina pugui passar a les alces i pondre-hi, però que deixa passar les obreres.

sèpia *adj*

es sepia
fr sépia
en sepia

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que és marró terrós.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos, els gats i els conills.

sèpsia *f*

es sepsis
fr infection
en sepsis

FISIOPATOLOGIA. Infecció localitzada o difusa que provoca una resposta general de l'organisme.

septicèmia hemorràgica *f*

es septicemia hemorrágica
fr septicémie hémorragique
en haemorrhagic septicaemia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per *Pasteurella multocida*, serotips B i E, i caracteritzada per pèrdua de gana, salivació i febre, envermelliment de les membranes mucoses i inflamacions calentes i doloroses de la faringe, el pit i la papada.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

seqüela *f*

es secuela
fr séquelle
en sequela

FISIOPATOLOGIA. Mal físic o psíquic que persisteix després de la fi d'una malaltia i que n'és una conseqüència.

serologia *f*

es serología
fr sérologie
en serology

IMMUNOLOGIA. branca de la immunologia que estudia les reaccions dels antígens amb els anticossos i que s'ocupa del diagnòstic de malalties per mitjà de l'estudi *in vitro* de les reaccions antigen-anticòs.

seroprofilaxi *f*

es seroprofilaxis
fr séroprophylaxie
en seroprophyllaxis

IMMUNOLOGIA. Profilaxi per mitjà de l'administració d'antisèrums.

serotip *m*
sin. compl. **serotipus** *m*; **serovar** *m*

es serotipo
fr sérotype
en serotype

VIROLOGIA. Categoria taxonòmica infrasubespecífica aplicada a les soques d'un microorganisme que presenten característiques antigèniques distintives.

serotipus *m*
veg. **serotip** *m*

serovar *m*
veg. **serotip** *m*

serra escornadora elèctrica *f*

es sierra descornadora eléctrica
fr scie écorneuse électrique
en electric dehorning saw

RAMADERIA. Serra elèctrica emprada per a tallar les banyes als bovins.

sertolinoma *m*

es sertolinoma
fr sertolinome
en Sertoli cell tumour

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Neoplàsia de les cèl·lules de Sertoli.

Nota: El sertolinoma pot ser benigne o maligne.

sèrum *m*

es suero
fr sérum
en serum

IMMUNOLOGIA. Part límpida de la sang que, un cop coagulada, s'extreu d'un animal per fer-ne determinades anàlisis.

sèrum hiperimmune *m*

es suero hiperimmune
fr sérum hyperimmun
en hyperimmune serum

IMMUNOLOGIA. Sèrum d'un individu hiperimmunitzat.

sèrum immune *m*
veg. **antisèrum** *m*

sestar *v intr*
veg. **sestejar** *v intr*

sestejar *v intr*
sin. compl. **amorriar** *v intr*; **sestar** *v intr*

es acarrarse; sestear

RAMADERIA. Protegir-se del sol el bestiar que pastura, especialment les ovelles, ajuntant-se per fer-se ombra mútuament o descansant en un lloc ombrat.

Setaria

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, del grup de les filàries.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Setaria cervi* -o *Setaria labiatopapillosa* o *Setaria digitata*- i *Setaria equina* (de cicle indirecte, transmeses per la picada de diferents espècies de dípters nematòcers de la família *Culicidae*, localitzades -

en l'estadi adult- a la cavitat peritoneal de les vaques i els equins, respectivament, i agents de setariosi).

setariosi *f*

es setariosis

fr sétariose

en setariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Filariosi que afecta els equins i les vaques, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Setaria* (*Setaria cervi* i *Setaria equina*), que es pot presentar en forma peritoneal, ocular o cerebroespinal, i transmesa per la picada de diverses espècies de mosquits de la família *Culicidae*.

sexador de pollets *m*

es aparato sexador de pollitos

fr appareil de sexage

en chick sexing device

RAMADERIA. Instrument proveït d'un sistema òptic d'augment que ajuda a determinar el sexe dels pollets mitjançant la identificació de l'òrgan copulador dels mascles.

sexatge *m*

es sexaje

fr sexage

en sexing

RAMADERIA. Identificació del sexe d'un animal després de néixer mitjançant un examen visual extern dels genitals, un examen intern amb un sexoscopi o per autosexatge.

sialagog *m*

es sialagogo

fr sialagogue

en sialagogue; sialogogue

CLÍNICA. Fàrmac o agent que estimula la formació de saliva.

sialisme *m*

veg. **ptialisme** *m*

sialocele *m*

es sialocele

fr sialocèle

en sialocele

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Quist compost de saliva.

sicló *adj*

veg. **xiscló** *adj*

sífilis del conill *f*

sin. compl. **espiroquetosi del conill** *f*

es sífilis del conejo

fr syphilis des léporidés

en rabbit syphilis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana crònica i venèria que afecta els òrgans genitals dels conills, causada per *Treponema paraluis-cuniculi* i caracteritzada per inflamació, aparició de nòduls petits i ulceració posterior.

sifonàpter *m*

sin. compl. **puça** *f*

es pulga; sifonáptero

fr puce; siphonaptère

en flea; siphonapteran

PARASITOLOGIA. Individu de l'ordre *Siphonaptera*.

sifonapterosi *f*

sin. compl. **pulicosi** *f*

es pulicosis; sifonapterosis
fr pulicose; siphonapterose
en pulicosis; siphonapterosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Malaltia parasitària que afecta els mamífers i els ocells, causada per artròpodes de l'ordre *Siphonaptera* i caracteritzada per transmetre malalties causades per virus, bacteris i cestodes.

signe *m*

es signo
fr signe
en sign

FISIOPATOLOGIA. Síntoma perceptible pel veterinari i que, un cop interpretat, permet d'arribar al diagnòstic i pronòstic d'una malaltia.

signe patognòmic *m*

sin. compl. **signe patognomònic *m***

es signo patognómico; signo patognomónico
fr signe pathognomonique
en pathognomic sign; pathognomonic sign

FISIOPATOLOGIA. Signe característic d'una malaltia determinada, amb el qual s'estableix d'una manera segura el diagnòstic.

signe patognomònic *m*

veg. **signe patognòmic *m***

silici *m*

es silicio
fr silicium
en silicon

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que intervé en el procés de mineralització dels

ossos.

silueta *f*

sin. compl. **ressenya gràfica *f***

es reseña gráfica; silueta
fr silhouette
en diagram

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació utilitzat principalment en els equins i els bovins de raça frisona que consisteix a dibuixar sobre el traç del contorn de l'animal la forma de les clapes i certes particularitats.

Simondsia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Simondsia paradoxa* (de cicle indirecte, probablement transmesa per la ingestió d'algun artròpode copròfag que actua com a hoste intermediari, localitzada -en l'estadi adult- a l'estómac dels suïds i agent d'espúridosi gastrointestinal; les femelles d'aquesta espècie són peculiars perquè presenten una dilatació a la part posterior del cos).

simpaticolític *m*

veg. **antiadrenèrgic *m***

simpaticomimètic *m*

veg. **adrenèrgic *m***

simpaticotonia *f*

es simpaticotonía
fr sympathicotonie
en sympathicotonia

FISIOPATOLOGIA. Estat d'excitació o predomini del to del sistema nerviós simpàtic, caracteritzat, principalment, per espasme vascular, augment de la tensió

arterial, midriasi i taquicàrdia.

síntoma *m*

es síntoma
fr symptôme
en symptom

FISIOPATOLOGIA. Manifestació d'una malaltia.

simúlid *m*

es simúlido
fr simudidé
en simuliid

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Simuliidae*.

Simuliidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters nematòcers petits, corpulents, amb gep i de color fosc, majoritàriament diürns, que disposen d'antenes no plumoses ni piloses i d'ales amples i també sense pèls.

Nota: El gènere més important d'aquesta família és *Simulium*, i els seus individus reben el nom de *simúlids*.

Simulium

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters nematòcers hematòfags de la família *Simuliidae*, caracteritzats per tenir una mida molt petita, de 5 mm de longitud com a màxim, i el cos robust i menys estilitzat que altres nematòcers, vectors de diferents agents patògens, com ara del virus de l'encefalomielitis equina de l'est, de l'estomatitis vesicular, de la mixomatosi, de protozous paràsits del gènere *Leucocytozoon* i de nematodes del gènere *Onchocerca*.

sínclon *m*

sin. compl. **sínclonus** *m*

es sínclono
en synclonus

FISIOPATOLOGIA. Tremolor muscular o contracció clònica de diversos músculs alhora.

sínclonus *m*

veg. **sínclon** *m*

síncope *m*

es síncope
fr syncope
en fainting; syncope

FISIOPATOLOGIA. Suspensió temporal de la consciència causada per una anòxia cerebral.

sincronització de zels *f*

es sincronización de celos
fr synchronisation de l'oestrus;
synchronisation des chaleurs
en estrus synchronization

REPRODUCCIÓ I TÈCNiques REPRODUCTIVES. Tècnica reproductiva que consisteix a aplicar la inducció de zel en un grup de femelles alhora per tal de concentrar l'època de parts i facilitar-ne el maneig, i per obtenir lots de productes per a l'escorxador i abaratir costos, entre d'altres.

síndrome *f*

es síndrome
fr syndrome
en syndrome

FISIOPATOLOGIA. Conjunt de símptomes relacionats que apareixen conjuntament.

síndrome d'aïllament *f*
sin. **síndrome de privació *f***

es síndrome de aislamiento; síndrome de privación
fr syndrome d'isolement
en deprivation syndrome; isolation syndrome

ETOLOGIA. Síndrome que implica un conjunt de canvis en el desenvolupament de la conducta a causa de l'aïllament social experimentat per un animal durant el període sensible de socialització.

síndrome d'estrès porcina *f*

es síndrome de estrés porcino
fr syndrome de stress du porc
en porcine stress syndrome

MALALTIES HEREDITÀRIES. Síndrome hereditària que afecta els porcs, d'herència autosòmica recessiva, caracteritzada per una major susceptibilitat a l'estrès, que generalment provoca el desenvolupament de la síndrome d'hipertèrmia maligna i de carns pàl·lides, toves i exudatives, i que pot arribar a provocar la mort de l'animal.

Nota: Sovint es denomina amb la sigla anglesa *PSS*.

síndrome d'hipertèrmia maligna *f*

es síndrome de hipertermia maligna
fr syndrome d'hyperthermie maligne
en malignant hyperthermia syndrome

MALALTIES HEREDITÀRIES. Síndrome hereditària que afecta els porcs, d'herència autosòmica recessiva, provocada per l'estrès i caracteritzada per una pujada ràpida de la temperatura corporal i per un desordre metabòlic dels músculs que es manifesta amb tremolors, espasmes i rigidesa muscular, que sovint provoca la

mort de l'animal.

Nota: Sovint es denomina amb la sigla anglesa *MHS*.

síndrome d'insuficiència bioenzimàtica del contingut reticuloruminal *f*
sin. **síndrome d'insuficiència bioquímica del contingut reticuloruminal *f***

es síndrome de insuficiencia bioenzimática del contenido reticuloabdominal; síndrome de insuficiencia bioquímica del contenido reticuloabdominal
en reticuloruminal content's bioenzimatic insufficiency syndrome

FISIOPATOLOGIA. Síndrome caracteritzada per una incapacitat de les funcions de degradació i de síntesi del reticulorumen.

síndrome d'insuficiència bioquímica del contingut reticuloruminal *f*
sin. **síndrome d'insuficiència bioenzimàtica del contingut reticuloruminal *f***

síndrome de Chédiak-Higashi *f*

es síndrome de Chédiak-Higashi
fr syndrome de Chédiak-Higashi
en Chédiak-Higashi syndrome

MALALTIES HEREDITÀRIES. Síndrome d'herència autosòmica recessiva caracteritzada per albinisme parcial i susceptibilitat a infeccions piògenes i limfomes i en què els neutròfils presenten grànuls anormalment grans, motilitat defectuosa i són incapaços de destruir els gèrmens fagocitats.

síndrome de Cushing *f*
sin. **hiperadrenocorticisme *m***

síndrome de Hoflund *f*
sin. compl. **síndrome vagal *f***

es síndrome de Hoflund; síndrome vagal
fr syndrome de Hoflund
en Hoflund syndrome; vagus indigestion

FISIOPATOLOGIA. Síndrome que afecta els remugants, causada per una lesió de les branques del nervi vague que proveeix el rumenoreticle i caracteritzada per una indigestió motora com a conseqüència de la dificultat del pas del contingut gàstric, distensió del rumen i caquèxia.

síndrome de la *cauda equina* f

es neuritis de la *cauda equina*; síndrome de la *cauda equina*
fr syndrome de la queue de cheval
en *cauda equina* neuritis; *cauda equina* syndrome; polyneuritis equi

FISIOPATOLOGIA. Síndrome provocada per lesions compressives de desplaçament o destrucció de les arrels nervioses de la *cauda equina*, que es caracteritza per paràlisi de la cua, disfunció de l'anús i el recte, paràlisi de la bufeta, parestèsia o anestèsia de la cua i el perineu i incoordinació de les extremitats posteriors.

síndrome de la inestabilitat cervical f

es síndrome de la inestabilidad cervical
fr syndrome d'instabilité cervicale
en cervical vertebral instability syndrome; wobbler syndrome

FISIOPATOLOGIA. Síndrome que afecta els cavalls i els gossos caracteritzada per una mobilitat excessiva de les vèrtebres cervicals i dificultats locomotores

síndrome de la posta f

es síndrome de la caída de la puesta
fr syndrome de la perte de ponte
en egg drop syndrome

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que

afecta les gallines ponedores, causada per un virus del gènere *Aviadenovirus* i caracteritzada per una disminució transitòria de la producció d'ous, la closca dels quals sol ser molt prima o inexistent.

síndrome de la vaca grassa f

es síndrome de la vaca grasa
fr syndrome de la vache grasse
en fat cow syndrome

FISIOPATOLOGIA. Síndrome que afecta les vaques lleteres després del part, causada per un balanç energètic negatiu i caracteritzada per anorèxia i cetonúria.

síndrome de privació f

sin. **síndrome d'aïllament f**

síndrome del fetge gras f

es síndrome del hígado graso
fr syndrome du foie gras
en fatty liver syndrome

FISIOPATOLOGIA. Lipoïdosi hepàtica dels bovins i de les gallines ponedores.

síndrome nefròtica f

es síndrome nefrótico
fr syndrome néphrotique
en nephrotic syndrome

FISIOPATOLOGIA. Síndrome caracteritzada per proteïnúria, hipoalbuminèmia, disprotenèmia, hiperlipèmia, edemes subcutanis i vessaments cavitaris, associada a una insuficiència renal o no.

síndrome reproductora i respiratòria porcina f

es síndrome reproductivo y respiratorio porcino

fr syndrome dysgénésique et respiratoire du porc
en porcine reproductive and respiratory syndrome

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Arterivirus* i caracteritzada per errors reproductius en les truges i problemes respiratoris en els garrins de transició i d'engreix.

síndrome respiratòria bovina *f*
sin. compl. **malaltia del transport *f***

es fiebre del transporte; síndrome respiratorio bovino
fr fièvre du transport; syndrome respiratoire des bovins
en bovine respiratory disease; shipping fever; transit fever

MALALTIES VÍRIQUES; MALALTIES BACTERIANES. Procés multifactorial greu que afecta els vedells d'engreix intensiu, causat per la interacció de factors predisposants inherents al bestiar boví i al tipus d'explotació, i per la participació dels bacteris *Pasteurella multocida* o *Pasteurella haemolytica* i de virus dels gèneres *Paramyxovirus* i *Pneumovirus*, entre d'altres, caracteritzat per tos, conjuntivitis, fluix nasal i debilitació general, normalment associat a l'estrès del transport.

síndrome urèmica *f*
sin. compl. **urèmia *f***

es síndrome urémico; uremia
fr urémie
en uraemia [GB]; uremia [US]

FISIOPATOLOGIA. Síndrome que apareix com a conseqüència d'una insuficiència renal.

síndrome urològica felina *f*

es síndrome urológico felino

fr syndrome urologique du chat
en fat lazy cat syndrome; feline urological syndrome

FISIOPATOLOGIA. Síndrome que afecta els gats caracteritzada per disúria, hematúria i presència inconstant de cristalls a l'orina, amb obstrucció de la uretra o sense.

síndrome vagal *f*
veg. **síndrome de Hoflund *f***

sinergisme *m*

es sinergismo
fr synergisme
en synergism

CLÍNICA. Efecte terapèutic augmentat o multiplicat que es produeix, de vegades, en administrar simultàniament dos productes o fàrmacs d'acció similar.

singamosi *f*

es singamosis
fr syngamose
en syngamosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta les gallines, els galls dindi, les oques i els faisans, causada pel nematode *Syngamus trachea* i caracteritzada per una síndrome broncopneumònica i una síndrome traqueodispeica.

sinostosi *f*

es sinostosis
fr synostose
en synostosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Soldadura de material ossi que es forma entre els ossos veïns, especialment entre els ossos del crani.

sinovitis infecciosa aviària f

es sinovitis infecciosa aviar
fr synovite infectieuse des volailles
en infectious avian synovitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta les gallines, causada per *Mycoplasma synoviae* i caracteritzada per una inflamació de les articulacions i les bosses seroses que en modifica el desenvolupament i produeix caquèxia.

sinusitis infecciosa aviària f

es sinusitis infecciosa aviar
fr sinusite infectieuse aviaire
en infectious avian sinusitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana que afecta les gallines i els galls dindi, causada per *Mycoplasma gallisepticum* i caracteritzada per inflamació sota els ulls i esternuts, acompanyats de problemes respiratoris crònics.

Siphonaptera

PARASITOLOGIA. Ordre d'insectes ectoparàsits hematòfags, que presenten metamorfosis completes i solen ser poc específics d'hoste, agents de sifonapterosi i caracteritzats per un cos marronós aplanat lateralment, sense ales, amb potes llargues, amb l'últim parell més llarg que els altres dos, la qual cosa els permet de saltar, amb antenes curtes i amb forma de porra, i amb un cap que pot presentar crestes.

Nota: Els gèneres més importants d'aquest ordre són *Ceratophyllus*, *Ctenocephalides*, *Echidnophaga*, *Pulex* i *Spilopsyllus*, i els seus individus reben el nom de *sifonàpters* o *puces*.

siringobúlbria f

es siringobulbia

fr syringobulbie
en syringobulbia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Presència de cavitats plenes de líquid en el bulb raquidi.

siringomièlia f

es siringomièlia
fr syringomyélie
en syringomyelia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Presència de cavitats plenes de líquid a l'interior de la medul·la espinal, com a conseqüència d'anomalies del desenvolupament i, més rarament, de tumors intramedul·lars o d'inflamacions medul·lars.

sistema d'identificació m

es sistema de identificación
fr système d'identification
en identification system

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Cadascuna de les tècniques que s'utilitzen per a reconèixer un animal com a membre d'una determinada espècie i raça, o per a reconèixer-lo individualment.

sistema endocrí m

es sistema endocrino
fr système endocrinien
en endocrine system

ENDOCRINOLOGIA. Sistema de control de l'organisme basat en l'existència d'hormones secretades per glàndules especialitzades o per cèl·lules de distribució difusa que són reconegudes pels receptors situats en els òrgans diana.

Nota: La secreció de les hormones pot ser endocrina (a través de la sang), paracrina (a través del líquid intersticial), autocrina (quan

actua sobre la mateixa cèl·lula secretora un cop ha estat alliberada a l'espai extracel·lular) o neurocrina (quan el teixit que l'allibera és d'origen nerviós).

sistema renina-angiotensina-aldosterona *m*

es sistema renina-angiotensina-aldosterona
fr système rénine-angiotensine-aldostérone
en renin-angiotensin-aldosterone system

ENDOCRINOLOGIA. Sistema funcional endocrí en el qual s'allibera un enzim del ronyó que degrada l'angiotensinogen plasmàtic i dona lloc a l'angiotensina I.

sitja *f*

es silo
fr silo
en silo

RAMADERIA. Dipòsit destinat a l'emmagatzematge i la conservació de cereals o pinso per al bestiar o l'aviram.

sitja *f*

es silo
fr silo
en silo

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Conjunt d'ensitjat preparat i emmagatzemat en un mateix lloc.

sitja rasa *f*

es silo horizontal; silo zanja
fr silo fosse; silo tranchée
en trench silo; trencher silo

RAMADERIA. Sitja soterrada, amb un pendent del 2% per facilitar-ne el drenatge, en la qual el farratge s'aixafa amb un tractor i es

recobreix amb plàstic.

sitja torre *f*

es silo torre
fr silo tour
en tower silo

RAMADERIA. Sitja cilíndrica o prismàtica de formigó, fusta o metàl·lica, l'alçada de la qual és dues o tres vegades el seu diàmetre de manera que s'aconsegueix un alt volum d'emmagatzematge en una superfície mínima de terreny.

sitja trinxera *f*

es silo tipo búnker; silo trinchera
fr silo bas; silo couloir
en bunker silo; clamp silo

RAMADERIA. Sitja que queda per sobre del nivell del sòl, amb un pendent del 2% per facilitar-ne el drenatge, en la qual el farratge s'aixafa amb un tractor i es recobreix amb plàstic.

Skrjabinema

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Oxyurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Skrjabinema ovis* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- al cec i al còlon de les ovelles i les cabres, i agent d'oxiüridosi, tot i que no es considera patògena).

so *m*

es sonido
fr son
en sound

CLÍNICA. Sensació produïda a l'oïda per les vibracions regulars de l'aire, que s'obté en percudir digitalment alguna part del cos

d'un animal.

so clar *m*

sin. **so pulmonar** *m*

es sonido claro; sonido pulmonar
fr son pulmonaire
en pulmonary sound

CLÍNICA. So distintament perceptible, no acompanyat de sorolls que el facin sord o confús, que s'obté en percutir els òrgans alveolars.

so hipersonor *m*

es sonido hipersonoro
fr son hypersonore
en resonance

CLÍNICA. So intermedi entre el so clar i el so timpànic que s'obté en percutir especialment els intestins.

so mat *f*

sin. compl. **matitat** *m*

es matidez; sonido mate
fr matité
en flatness

CLÍNICA. So de ressonància nul·la i absència de timbre.

so pulmonar *m*

sin. **so clar** *m*

so submat *m*

sin. compl. **submatitat** *f*

es submatidez
fr submatité
en dullness

CLÍNICA. So intermedi entre mat i clar.

so timpànic *m*

es sonido timpánico
fr son tympanique
en tympanic sound

CLÍNICA. So de ressonància exagerada en òrgans o parts del cos que contenen gasos o tensió.

sobrealimentació *f*

sin. compl. **hiperalimentació** *f*

es hiperalimentación; sobrealimentación
fr suralimentation
en overfeeding

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Distribució d'una ració superior a la normal d'acord amb l'espècie, l'edat, la raça i la producció d'un animal, amb finalitats productives o terapèutiques.

sobreany *m*

es animal sobreañal; animal sobreño
en yearling

RAMADERIA. Animal de peu rodó d'entre un i dos anys.

sobrecanya *f*

es sobrecaña
fr suros
en splint

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Exostosi que es forma a la part externa de la canya dels equins, sota el genoll.

sobrecongelació *f*

sin. compl. **ultracongelació** *f*

es sobrecongelación; ultracongelación
fr surgélation

en deep freezing; quick freezing

BROMATOLOGIA. Congelació molt ràpida efectuada a una temperatura molt baixa, per sota dels -18°C, a la qual són sotmesos els aliments que cal conservar durant un període de temps no gaire llarg abans del seu consum o transformació.

sobredosi *f*

es sobredosis
fr surdosage
en overdose

CLÍNICA. Resultat d'una dosi excessiva.

sobremà *m*

es sobremano

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Exostosi que es forma sobre la corona dels ungles davanters dels equins.

sobreòs *m*

veg. **exostosi** *f*

sobrepeu *m*

es sobrepié

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Exostosi que es forma sobre la corona dels ungles posteriors dels equins.

sobrepoblació *f*

sin. compl. **superpoblació** *f*

es sobrepoblación; superpoblación
fr surpeuplement; surpopulation
en overpopulation

RAMADERIA. Densitat animal superior a la recomanable dins un espai determinat.

soca *f*

es cepa
fr souche
en strain

MICOLOGIA; BACTERIOLOGIA; VIROLOGIA; PARASITOLOGIA. Població cel·lular que s'origina a partir d'una única cèl·lula comuna.

socarrada *f*

es chamuscado
fr flambage
en singeing

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Depilació, especialment del porc, mitjançant bufadors individuals o múltiples.

socialització *f*

es socialización
fr socialisation
en socialization

ETOLOGIA. Aprenentatge restringit a un cert període de temps durant el qual un animal aprèn a acceptar la proximitat de diverses espècies o d'individus de la mateixa espècie o del mateix grup.

Nota: Aquest període comprèn el temps que hi ha entre l'inici de la maduresa sensorial i la maduresa d'estructures nervioses que controlen la resposta de por, i es caracteritza per un augment de la conducta exploratòria i de les interaccions amb altres individus.

sodi *m*

es sodio
fr sodium
en sodium

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que té principalment la funció de regular l'osmosi

i l'equilibri àcid-base en tots els teixits amb la finalitat de transferir nutrients a les cèl·lules i eliminar-ne els residus.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de sal o clorur sòdic.

sofre *m*

es azufre
fr soufre
en sulfur [US]; sulphur [GB]

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Macromineral que, com a constituent de la metionina, la cistina, la tiamina i la biotina, intervé en la transformació dels glúcids i dels lípids en energia.

Nota: Se subministra als equins i els remugants de manera sintètica en forma de sulfat de sofre, i a les altres espècies, en forma d'aminoàcids i proteïnes que continguin sofre.

soia sencera *f*

es full fat soia
fr full fat soia
en full fat soia

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Gra de soia cuit, que conté aproximadament un 20% de greix i que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia i proteïna.

soldar-se *v pron*

sin. compl. **consolidar-se *v pron***

es soldarse
fr se souder
en fuse, to; knit together, to

CLÍNICA. Unir-se els dos trossos d'un os trencat.

Solenopotes

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre

***Anoplura*.**

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Solenopotes capillatus* (localitzada en les vaques i agent d'anoplurosi).

soll *f*

veg. cortiella *f*

soluble condensat de peix *m*

es soluble condensado de pescado
fr soluble concentré de poisson
en condensed fish soluble

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Producte alimentós obtingut per concentració de l'aigua residual de la fabricació de la farina de peix fins a un 50 % de matèria seca, que se subministra amb el pinso als monogàstrics, i aporta un alt contingut en vitamines del grup B i en proteïna.

soluble dessecat de peix *m*

es soluble desecado de pescado
fr soluble sec de poisson
en dried fish soluble

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Producte alimentós obtingut per dessecació dels solubles condensats de peix.

solució *f*

es solución
fr solution
en solution

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via oral, consistent en una o diverses substàncies químiques solubles, generalment dissoltes en aigua.

solució *f*

es solución
fr solution
en solution

FISIOPATOLOGIA. Fi d'una malaltia que es produeix després d'una crisi favorable.

solució de continuïtat *f*

es solución de continuidad
fr solution de continuité
en break; discontinuity

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Separació, divisió o dislocació de parts contínues.

Nota: Per exemple, la que té lloc en la fractura d'un os o en la ferida d'un tegument.

solutiu *m*
veg. **laxant *m***

somatoliberina *f*
veg. **hormona alliberadora d'hormona del creixement *f***

somatomedina *f*
sigla **FCTI *m***; **IGF *f***

es somatomedina
fr somatomédine
en insulin-like growth factor;
somatomedin; ILGF

ENDOCRINOLOGIA. Cadascuna de les hormones de naturalesa peptídica estructuralment semblants a la proinsulina, secretades principalment pel fetge sota l'estímul de la somatotropina i que, administrades, provoquen hipoglucèmia transitòria i, més a llarg termini, tenen efectes en el creixement dels ossos i els teixits tous.

somatostatina *f*

sin. compl. **hormona inhibidora de l'alliberament d'hormona del creixement *f***
sigla **GIH *f***

es hormona inhibidora de la liberación de la hormona del crecimiento; somatostatine
fr somatostatine; GH-RIH
en growth hormone release inhibiting hormone; somatostatin; GH-RIH

ENDOCRINOLOGIA. Peptid que pot actuar com a hormona i com a neurotransmissor al sistema nerviós central, sintetitzat a l'hipotàlem i també secretat per cèl·lules endocrines especialitzades que es troben al tub digestiu i als illots pancreàtics, i que inhibeix l'alliberament de la somatotropina i d'altres hormones secretades per la hipòfisi.

somatotropina *f*
sin. compl. **hormona del creixement *f***
sigla **GH *f***; **STH *f***

es hormona del crecimiento;
somatotropina; GH; STH
fr hormone de croissance; hormone somatotrope; somatotrophine; GH; STH
en growth hormone; somatotropic hormone; somatotropin; GH; STH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica sintetitzada per les cèl·lules somatotropes de l'adenhipòfisi, que és d'acció hiperglucemiant i potencia l'anabolisme proteic i el catabolisme lipídic, i que exercita a llarg termini efectes sobre el creixement, en què en molts casos intervenen les somatomedines.

somer *m*
veg. **ase *m***

somera *f*
sin. compl. **burra *f***; **ruca *f***

es asna; burra
fr anêsse; bourrique

en jennet; jenny; she-ass

RAMADERIA. Femella de l'ase, que s'explota com a reproductora i com a animal de bast.

somerer -a *m i f*

es burrero
fr ânier

RAMADERIA. Pastor de someres.

somnífer *m*
veg. **hipnòtic** *m*

somnolència *f*

es somnolencia
fr somnolence
en sleepiness; somnolence

FISIOPATOLOGIA. Estat de l'animal que està com si tingués son.

sonda *f*

es sonda
fr sonde
en probe

CLÍNICA. Instrument tubular metàl·lic o de plàstic, generalment llarg i prim, utilitzat per a explorar, dilatar, injectar o drenar un conducte, un vas sanguini, una cavitat natural o patològica o un òrgan buit de l'organisme, que s'hi introdueix aprofitant un orifici natural.

sondatge *m*

es sondaje
fr sondage
en bougienage

CLÍNICA. Introducció d'una sonda o d'un

catèter amb finalitats diagnòstiques o terapèutiques.

sopitesa *f*
veg. **ensopiment** *m*

sopitesa *f*
veg. **sopor** *m i f*

sopor *m i f*
sin. compl. **sopitesa** *f*

es sopor
fr assoupissement; engourdissement
en deep sleep; sopor

FISIOPATOLOGIA. Estat intermediari entre l'ensopiment i el coma.

soporífer *m*

es soporífero
fr soporifique
en soporific

CLÍNICA. Fàrmac o agent que indueix la son.

sordesa *f*

es sordera
fr surdité
en deafness; hearing loss

FISIOPATOLOGIA. Manca o disminució de l'agudesa auditiva.

soroll *m*

es ruido
fr bruit
en bruit

CLÍNICA. Sensació produïda a l'oïda, irregular i confusa, normal o patològica, que es percep per auscultació.

soroll de clapoteig *m*
veg. **soroll de xarbotament** *m*

soroll de xarbotament *m*
sin. compl. **soroll de clapoteig** *m*

es sonido hipocrático
fr bruit de clapotage
en clapotement sound

CLÍNICA. Soroll que es produeix en l'estómac o el budell quan és anormalment distès i conté líquid, o bé en el tòrax quan la cavitat pleural conté líquid i gas.

sorra *f*

es arenilla
fr sable
en sand

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Conjunt de càlculs d'un mil·límetre de diàmetre que es poden trobar a la pelvis renal, la bufeta de l'orina o la vesicular biliar.

sorra absorbent *m*

es absorbente higiénico; lecho
fr litière
en cat litter

ANIMALS DE COMPANYIA. Material granulat, normalment de mineral porós, que es posa dins la caixa de deposicions per a absorbir i inodoritzar els excrements i l'orina dels gats.

Spilopsyllus

PARASITOLOGIA. Gènere de puces paràsites de diferents espècies animals.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere

és *Spilopsyllus cuniculi* (localitzada principalment en els conills, agent de sifonapterosi i vector del virus de mixomatosi).

Spirocerca

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Spirocerca lupi* (de cicle indirecte, transmesa per la ingestió de diferents espècies d'escarabats copròfags que actuen com a hostes intermediaris, localitzada -en l'estadi adult- a la paret de l'esòfag dels gossos i, ocasionalment, dels gats, i agent d'espíuridosi gastrointestinal).

Spirometra

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Cotyloda*, paràsits molt poc freqüents.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Spirometra erinacei* (de cicle molt semblant al de *Dipyllobothrium latum*, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i els gats i agent d'una varietat de cestodosi; les fases larvàries són agents d'esparganosi).

Spiroucleus

sin. compl. ***Hexamita***

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous flagel·lats del subfílum *Mastigophora*, de la família *Hexamitidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Spiroucleus meleagridis*, o *Hexamita meleagridis* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada a l'intestí dels galls dindi i agent d'hexamitosi).

Spirurida

PARASITOLOGIA. Ordre de nematodes paràsits que requereixen hostes intermediaris artròpodes, que de vegades actuen com a vectors, caracteritzats per localitzar-se en

la zona anterior de l'aparell digestiu o bé a l'aparell circulatori, al teixit connectiu o a les cavitats corporals de diferents hostes, i agents de diferents espiuridosis, generalment gastrointestinals, i de filariosi.

Nota: Comprèn dos grups, les filàries (amb els gèneres *Dirofilaria*, *Dipetalonema*, *Onchocerca*, *Parafilaria* i *Setaria*, entre d'altres) i la resta (amb els gèneres *Acuaria*, *Ascarops*, *Cheilospirospira*, *Draschia*, *Echinuria*, *Gnathostoma*, *Gongylonema*, *Habronema*, *Physaloptera*, *Physocephalus*, *Simondsia*, *Spirocerca*, *Synhimantus*, *Tetrameres* i *Thelazia*, entre d'altres). Els seus individus reben el nom d'*espiuríds*.

Sporothrix

MICOLOGIA. Gènere de fongs dimorfs patògens per als animals.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Sporothrix schenckii* (agent d'espótricosi).

Sporozoea

PARASITOLOGIA. Classe de protozous del fílum *Apicomplexa*.

Nota: És l'única classe del fílum *Apicomplexa* que inclou protozous d'interès veterinari i comprèn dues subclasses, *Coccidia* i *Piroplasmia*, amb paràsits d'animals domèstics. Els seus individus reben el nom d'*esporozous*.

Staphylococcus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb de forma de coc, grampositius, immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Staphylococcus aureus* (agent de l'estafilocòccia aviària, d'avortaments en les egües, de mastitis i de piodèrmia en diverses espècies), *Staphylococcus hyicus* (agent de l'epidermitis exsudativa porcina) i *Staphylococcus intermedius* (agent de l'impetigen i de piodèrmia en els gossos).

-stàtic

es -stático
fr -statique
en -static

CLÍNICA. Sufix que indica fàrmac o agent que impedeix el desenvolupament i la reproducció d'un agent infeccios, sense arribar-lo a destruir.

Nota: Per exemple, *bacteriostàtic* (dels bacteris), *coccidiostàtic* (de la coccidiosi) i *fungostàtic* (dels fongs).

Stephanurus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Strongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Stephanurus dentatus* (de cicle directe, transmesa per la ingestió de fases larvàries que s'han desenvolupat a partir dels ous eliminats en l'orina, localitzada -en l'estadi adult- al greix perirenal, a la pelvis renal, als urèters i a la bufeta urinària principalment dels porcs, i agent d'estefanurosi).

STH f

veg. somatotropina f

-stomia

es -stomía
fr -stomie
en -stomy

CLÍNICA. Sufix que indica obertura permanent practicada quirúrgicament entre dues parts de l'organisme.

Nota: Per exemple, *faringostomia* (de la faringe a l'exterior), *gastroenterostomia* (entre l'estómac i una part de l'intestí), *gastrostomia* (de la cavitat de l'estómac a l'exterior, a través de la paret abdominal), *ileostomia* (entre la darrera part de l'intestí prim i la paret abdominal)

i *uretrostomia* (entre la uretra i el perineu).

Stomoxys

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Muscidae*, molt semblants a l'espècie *Musca domestica* però amb la particularitat que són picadors.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Stomoxys calcitrans* (paràsit de diferents espècies d'animals domèstics, que pot ser transmissor mecànic de diferents microorganismes i protozous, i vector de nematodes del gènere *Habronema*).

Streptococcus

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma esfèrica i disposició en parella o en cadena de diferent llargada, grampositius, immòbils i anaerobis facultatius.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Streptococcus agalactiae* (agent de mastitis), *Streptococcus dysgalactiae* subsp. *equisimilis* (agent d'infeccions respiratòries), *Streptococcus equi* subsp. *equi* (agent de la febre peteüal i de les galteres equines), *Streptococcus equi* subsp. *zooepidemicus* (agent d'avortaments en les egües i d'infeccions purulentes), *Streptococcus pyogenes* (agent d'infeccions purulentes) i *Streptococcus suis* (agent de meningitis estreptocòccica).

Strongylida

PARASITOLOGIA. Ordre de nematodes paràsits petits o mitjans, de cicle directe o indirecte, segons el grup, que en l'estadi adult es localitzen principalment a l'aparell digestiu o a l'aparell respiratori de l'hoste, i que es caracteritzen per la presència d'una bossa copuladora a l'extrem posterior dels mascles.

Nota: És l'ordre més important de nematodes paràsits dels animals domèstics, que inclou les superfamílies *Ancylostomatoidea*, *Metastrongyloidea*, *Strongyloidea* i

Trichostrongyloidea (agents de diferents tipus d'estrongilidosis), i els seus individus reben el nom d'*estrongílids* o *nematodes bursats*.

Strongyloidea

PARASITOLOGIA. Superfamília de nematodes paràsits de l'ordre *Strongylida*, de cicle directe, localitzats principalment al tracte digestiu i caracteritzats per la seva mida generalment mitjana, per ser robustos i per presentar una càpsula bucal mitjana o gran a l'extrem anterior.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta superfamília són *Chabertia*, *Oesophagostomum*, *Stephanurus*, *Strongylus* *Syngamus* i *Triodontophorus*.

Strongyloides

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Rhabditida*, caracteritzats perquè poden alternar fases paràsites amb fases de vida lliure, i perquè els adults paràsits, de dimensions molt petites, únicament són femelles, que es reproduïen per partenogènesi i es localitzen a l'intestí prim de l'hoste.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Strongyloides avium* en l'aviram, *Strongyloides papillosus* en les vaques, les ovelles i les cabres, *Strongyloides ransomi* en els porcs, *Strongyloides stercoralis* en els gossos i els gats, i *Strongyloides westeri*, en els equins (de cicle directe, transmeses majoritàriament per penetració cutània de les larves infectants, i agents d'estrongiloidosis).

Strongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Strongyloidea*, de mida petita o mitjana i robustos, que en l'estadi adult es localitzen a l'intestí gros dels equins i que es caracteritzen per tenir una càpsula bucal a l'extrem anterior que, en alguns casos, disposa de dents, i perquè realitzen migracions complexes

extraintestinals.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Strongylus edentatus*, *Strongylus equinus* i *Strongylus vulgaris* (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral i agents d'estrongilosi), i els seus individus reben el nom de *grans estròngils*.

subagut -uda *adj*

es subagudo
fr suraigu
en subacute

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia caracteritzat per un curs evolutiu lent, però no crònic.

subclínic -a *adj*

es subclínico
fr infraclinique
en subclinical

FISIOPATOLOGIA. Dit del procés o la malaltia que no es manifesta clínicament.

subcutani -ània *adj*

es subcutáneo
fr sous-cutané
en subcutaneous

CLÍNICA. Dit del mètode terapèutic que s'aplica immediatament sota la pell.

subletal *adj*

es subletal
fr subléthal
en sublethal

CLÍNICA. Dit de la dosi d'un medicament just inferior a la dosi mortal.

subluxació *f*

es subluxación
fr subluxation
en subluxation

TRAUMATISMES. Luxació parcial.

submatitat *f*

veg. **so** **submat** *m*

submersió *f*

es submersión
fr submersion
en drowning

TRAUMATISMES. Traumatisme provocat per l'entrada d'aigua o d'alguna altra substància líquida a les vies respiratòries, que causa asfíxia i pot provocar la mort.

subordinació *f*

es subordinación
fr subordination
en subordination

ETOLOGIA. Situació resultant de la relació asimètrica entre dos animals d'un grup, en la qual un individu rep la majoria de les agressions i, quan els dos competeixen per un mateix recurs, la majoria de les vegades no és ell qui hi accedeix.

suc gàstric *m*

es jugo gástrico
fr suc gastrique
en gastric juice

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU. Secreció líquida formada principalment per aigua, moc, àcid clorhídric, enzims i sals minerals, produïda per la mucosa gàstrica, i que és necessària en la digestió.

succedani *m*

es sucedáneo

fr produit de remplacement; succédané

en substitute; surrogate

BROMATOLOGIA. Substància que pot substituir-ne una altra pel fet de tenir unes propietats organolèptiques similars però a la qual li manca algun component bioquímic específic que la fa diferent.

sucre *m*

es azúcar

fr sucre

en sugar

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Substància dolça que se subministra al bestiar en la fase de deslletament, pel seu alt contingut energètic en forma d'hidrats de carboni, amb absència de qualsevol altre principi immediat.

sucs *m pl*

veg. **purins** *m pl*

sucussió *f*

es sucusión

fr succussion

en succussion

CLÍNICA. Mètode d'exploració clínica consistent a sacsejar el cos o una part del cos d'un animal al mateix temps que es fa una auscultació o una palpació.

sudoresi *f*

veg. **diaforesi** *f*

sufusió *f*

es sufusión

fr suffusion

en suffusion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Difusió, en els teixits orgànics, de líquids extravasats, especialment de sang.

suids *m pl*

es suidos

fr suidés

en *Suidae*

RAMADERIA. Família de l'ordre dels artiodàctils, integrada per individus de morro allargat, carnós i de contorn circular, d'extremitats curtes i primes, cua curta, abdomen inflat i pelatge escàs, que comprèn, entre d'altres, el porc.

Suipoxvirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Poxviridae* que inclou l'agent de la verola porcina.

sull -a *adj*

es mocho

fr écorné

en polled

RAMADERIA. Dit de l'animal que normalment hauria de tenir banyes però que n'està desproveït, per diversos motius o perquè és d'una raça que no en té.

superfecundació *f*

es superfecundación

fr superfécondation

en superfecundation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fecundació successiva, en una femella, de diferents òvuls en un mateix cicle sexual, per espermatozoides procedents d'un mateix individu o de mascles diferents.

superfetació *f*

es superfetación
fr superfoetation
en superfetation

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Fecundació successiva de dos o més òvuls, corresponents a diferents cicles sexuals, en una femella ja gràvida.

supergèn *m*

es supergen
fr supergène
en supergene

GENÈTICA. Conjunt de gens que formen un grup de lligament estret en un cromosoma i que s'hereten, generalment, com una unitat.

superpoblació *f*
veg. **sobrepoblació** *f***suplència** *f*

es suplencia
fr suppléance
en contraregulation

FISIOPATOLOGIA. Fenomen de compensació que es produeix dins d'un organisme per lluitar contra l'aturada o la disminució d'una funció.

supositori *m*

es supositorio
fr suppositoire
en suppository

CLÍNICA. Forma farmacèutica sòlida que s'administra per via rectal.

supuració *f*

sin. compl. **apostemació** *f*

es apostemación; supuración
fr suppuration
en suppuration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació d'un abscess.

supuració *f*
veg. **pus** *m***surra** *f*

es surra
fr surra
en surra

MALALTIES PARASITÀRIES. Tripanosomosi que afecta els cavalls, causada pel protozou *Trypanosoma evansi* i caracteritzada per febre, hemorràgies diverses, anèmia progressiva, caquèxia i mort.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

susceptible *adj*

es susceptible
fr susceptible
en susceptible

EPIDEMIOLOGIA. Dit de l'animal que té una predisposició a patir una malaltia.

sutura *f*

es sutura
fr suture
en suture

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a reunir, mitjançant fils o altres materials, teixits o parts d'òrgans separats, com ara

els llavis d'una ferida.

Syngamus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Strongyloidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Syngamus trachea* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, tot i que diversos invertebrats poden actuar com a hostes paratènics, caracteritzada perquè el mascle i la femella es troben en còpula permanent, localitzada -en l'estadi adult- a la tràquea i als bronquis de les gallines, els galls dindi, les oques i els faisans, i agent de singamosi).

Synhimantus

sin. compl. *Dispharynx*

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, de cicle indirecte, transmesos per la ingestió de diversos artròpodes copròfags que actuen com a hostes intermediaris, localitzats a la part anterior de l'aparell digestiu dels ocells, principalment al proventicle i al pedrer, i agents d'espíuridosi gastrointestinal.

Tabanidae

PARASITOLOGIA. Família de dípters del subordre *Brachycera*, ectoparàsits hematògafs, robustos i de dimensions mitjanes o grans, de fins a 2,5 cm de longitud, paràsits d'una gran varietat d'animals, que provoquen picades doloroses, la qual cosa fa que les alimentacions siguin interrompudes i hagin de picar repetidament diversos hostes, i que són agents transmissors mecànics de diferents agents patògens, com ara protozous dels gèneres *Besnoitia* i *Trypanosoma*, bacteris dels gèneres *Anaplasma*, *Bacillus*, *Francisella* i *Pasteurella*, i alguns virus.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta

família són *Chrysops*, *Haematopota* i *Tabanus*, i els seus individus reben el nom de *tàvecs*.

Tabanus

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters braquícers de la família *Tabanidae*.

tabes f

es tabes
fr tabes; tabès
en tabes

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Atròfia progressiva de tot el cos o d'una part.

tabissot m

sin. *espigot m*

taca f

es mancha
fr tache
en spot

COLORS. PARTICULARITATS. Floc de pèls o de plomes de color diferent al color de base del pelatge o del plomatge.

tacat -ada adj

es manchado
fr tacheté
en spotted

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o del plomatge que té taques.

Taenia

PARASITOLOGIA. Gènere de cestodes de la classe *Eucestoda*, de la família *Taeniidae*, que en l'estadi adult es localitzen a l'intestí

prim dels carnívors, i que es caracteritzen per tenir proglotis gràvids més llargs que amples i un escòlex amb un rostell armat, tret de *Taenia saginata*, que el té inerm.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere (amb les fases larvàries corresponents entre parèntesis) són *Taenia saginata* (*Cysticercus bovis*) i *Taenia solium* (*Cysticercus cellulosae*) en els humans; *Taenia hydatigena* (*Cysticercus tenuicollis*), *Taenia multiceps* (*Coenurus cerebralis*), *Taenia ovis* (*Cysticercus ovis*), *Taenia pisiformis* (*Cysticercus pisiformis*) i *Taenia serialis* (*Coenurus serialis*) en els gossos, i *Taenia taeniformis* (*Cysticercus fasciolaris*) en els gats (de cicle indirecte, transmeses per la ingestió de teixits infectats amb cisticercs o cenurs; els adults són agents de teniosi i els metacestodes, de cisticercosi o cenurosi). Els seus individus reben el nom de *tènies*.

tallabecs *m*

es cortapicos
fr ciseaux de débècquage
en beak clippers; debeaker

RAMADERIA. Instrument elèctric emprat per a tallar el bec de l'aviram mitjançant una fulla que pot estar roent per cauteritzar alhora.

tallacues *m*

es cortacolas
fr coupe-queue; équeuteuse
en tail docking; tail docking instrument

RAMADERIA. Instrument emprat per a tallar la cua dels animals domèstics.

talpa *f* veg. llúpia *f*

tampó *m*

es tampón
fr tampon
en tampon

CLÍNICA. Manyoc de cotó fluix o gasa amb què s'obstrueix una ferida, una cavitat del cos, etc., per tal de recollir-ne una secreció, estroncar una hemorràgia, etc.

tamponament *m*

es taponamiento
fr tamponnement
en tamponade; tamponage

CLÍNICA. Obstrucció d'una ferida, una cavitat del cos, etc., amb un tampó.

tanc de purins *m*

es tanque de purín
fr citerne de lisier
en liquid manure tank

RAMADERIA. Dipòsit tancat col·locat al damunt d'un remolc, proveït d'una bomba per a la distribució dels purins, que surten per un broquet de mirall.

tanc de refrigeració de llet *m*

es tanque refrigerante de leche
fr citerne réfrigérante de lait; tank réfrigérant à lait
en refrigerated farm milk tank; refrigerating bulk milk tank

RAMADERIA. Dipòsit metàl·lic destinat a emmagatzemar i conservar en fred la llet muniada en 24 o 48 hores.

tanca elèctrica *f*

es cerca eléctrica; cerca electrificada
fr clôture électrique
en electric fence; electric wire fence

RAMADERIA. Tanca fàcilment desplaçable, formada per un o diversos fils metàl·lics electrificats que transmeten una petita

descàrrega elèctrica al bestiar que els toca.

tapioca *f*

es mañoco; tapioca

fr tapioca

en tapioca

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fècula obtinguda de l'arrel de la mandioca que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta energia.

taquiàrmtia *f*

es taquiàrmtia

fr tachyarythmie

en tachyarrhythmia

FISIOPATOLOGIA. Taquicàrdia acompanyada d'arítmia.

taquicàrdia *f*

es taquicardia

fr tachycardie

en tachycardia

FISIOPATOLOGIA. Acceleració del ritme del cor.

taquizoït *m*

es taquizoïto

fr tachyzoïte

en tachyzoite

PARASITOLOGIA. Primer estadi dels coccidis formadors de quists, localitzat a l'interior de diferents cèl·lules de l'hoste intermediari i caracteritzat per una multiplicació ràpida i lisi cel·lular.

tara *f*

es tara

fr tare

en blemish

RAMADERIA. Senyal aparent d'un animal que indica que ha patit una malaltia o una lesió i en fa disminuir el valor estètic, però no el rendiment productiu o la capacitat per al treball.

targeta sanitària equina *f*

sigla TSE *f*

es tarjeta sanitaria equina

fr livret signalétique

en horse certificate

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Document sanitari, oficial i obligatori a Catalunya que identifica un equí adult i registra les vacunacions a què ha estat sotmès.

tatuatge *m*

es tatuaje

fr tatouage

en tattooing

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Sistema d'identificació indeleble utilitzat habitualment en els equins, els bovins, els ovins, el cabrum, els porcs i els gossos que consisteix a introduir, per mitjà de punçons, pigments colorants en forma de marques, lletres o números sota la pell d'un animal.

taula de composició d'aliments *f*

es tabla de composición de alimentos

fr table de composition des aliments

en feed composition table

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Taula que recull sistemàticament els components nutritius dels aliments amb la finalitat de facilitar l'elaboració de fórmules alimentàries i de racionament.

taula de necessitats nutritives *f*

es tabla de necesidades nutritivas
fr table de besoins nutritionnels
en nutritional requirements table

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Taula que recull sistemàticament les necessitats de nutrició dels animals, segons l'espècie, l'edat, l'aptitud, la situació i la producció, amb la finalitat de facilitar l'elaboració de fórmules alimentàries i de racionament.

tavà *m*

veg. **tàvec *m***

tàvec *m*

sin. compl. **tavà *m***

es tábano
fr taon
en horsefly

PARASITOLOGIA. Individu de la família *Tabanidae*.

taxa de selecció *f*

veg. **pressió de selecció *f***

Taylorella

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de coccobacil, gramnegatiu, immòbils i anaerobis facultatiu.

Nota: L'única espècie important d'aquest gènere és *Taylorella equigenitalis* (agent de la metritis contagiosa equina).

TC *f*

veg. **tomografia computada *f***

tècnica de conservació *f*

sin. compl. **conservació *f***

es conservación; técnica de conservación
fr conservation; technique de conservation
en preservation

BROMATOLOGIA. Conjunt de procediments destinats a impedir el procés de descomposició d'un aliment, a mantenir-ne el poder nutritiu i les propietats organolèptiques i a allargar-ne la vida útil.

tècnica reproductiva *f*

es técnica reproductiva
fr technique reproductive
en reproductive technique

REPRODUCCIÓ I TÈNIQUES REPRODUCTIVES. Procediment o conjunt de procediments aplicats als animals o a les seves cèl·lules germinals o embrionàries amb l'objectiu d'augmentar el nombre de cries, d'afavorir la seva naixença en unes dates determinades o de pal·liar les característiques reproductives pròpies de certes races animals amb la finalitat d'augmentar o millorar la producció ramadera.

tecnologia d'higiene ambiental *f*

es tecnología de higiene ambiental
fr technologie d'hygiène de l'environnement
en cleanroom technology; technology of environmental hygiene

BROMATOLOGIA. Conjunt de mitjans i estructures posats en pràctica en les diferents activitats de conservació dels aliments, com ara l'automatització dels processos i la preesterilització dels equipaments, dels utensilis, de la roba i de l'ambient, que tenen com a finalitat eliminar la contaminació microbiològica provinent dels humans o del medi ambient.

Nota: Aquest terme s'usa, generalment, en

plural.

Teladorsagia
sin. *Ostertagia*

telaziosi *f*

es telaziosis
fr thélaziose
en thelaziosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins i les vaques, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Thelazia* i caracteritzada per conjuntivitis, lacrimació, blefarospasme i queratitis.

teleogènesi *f*
veg. **inseminació artificial** *f*

temperament *m*

es temperamento
fr tempérament
en temperament

RAMADERIA. Conjunt de reaccions habituals d'un animal, que solen derivar de la seva constitució.

temperatura *f*

es temperatura
fr température
en temperature

FISIOPATOLOGIA. Expressió numèrica del grau de calor de l'organisme.

temps de munyida *m*

es tiempo de ordeño
fr temps de traite
en milking time

RAMADERIA. Temps necessari per munyir una femella lletera.

tempsut -uda *m i f*

es duro; mellado

RAMADERIA. Ovella o cabra vella, de més de sis o set anys, que normalment ja ha perdut alguna dent.

tenalles de peülles *f pl*

es tenaza de pezuñas
fr pince à onglons
en claw clippers; claw pincer

RAMADERIA. Instrument emprat per a tallar excrescències de les peülles del bestiar.

tenalles talladents *f pl*

es tenaza cortadientes
fr pince à couper les dents
en tooth nipper

RAMADERIA. Instrument emprat per a tallar els ullals dels garrins perquè no facin mal a la truja quan mamin.

tendral *m*

es recental

RAMADERIA. Animal domèstic especialment oví, que tot just ha deixat de mamar i comença a menjar.

tenesme *m*

es tenesmo
fr ténesme
en straining; tenesmus

FISIOPATOLOGIA. Intent reiterat de defecar o d'orinar sense aconseguir-ho o

aconseguint-ho mínimament.

tènia *f*

es tenia
fr taenia; ténia
en taenia [GB]; tenia [US]

PARASITOLOGIA. Individu del gènere *Taenia*.

Nota: Per extensió, a vegades s'utilitza com a sinònim de *cestode*.

tenífug *m*

es tenífugo
fr ténifuge
en taeniafuge [GB]; teniafuge [US]

CLÍNICA. Antihelmíntic que produeix l'expulsió de les tènies.

teniosi *f*

es teniosis
fr téniose
en taeniosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Cestodosi que afecta els gossos i els gats, causada per diverses espècies de cestodes del gènere *Taenia* i caracteritzada generalment per símptomes no manifestos, tot i que a vegades pot presentar trastorns gàstrics, intestinals, malestar general i, en la fase avançada, flaquesa i anèmia.

Nota: En alguns casos és una zoonosi.

tenòdesi *f*

es tenodesis
fr ténodèse
en tenodesis

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a fixar el cap proximal d'un tendó a un os.

tenostosi *f*

es tenostosis
en tenostosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Trastorn consistent en l'ossificació d'un tendó.

tenòtom *m*

es tenótomo
fr ténotome
en tenotome; tenotome knife; tenotomy knife

CLÍNICA. Ganivet petit de fulla curta i estreta, utilitzat per a tallar tendons.

teràpèutica *f*

es terapéutica
fr thérapeutique
en therapeutics

CLÍNICA. Branca de la veterinària especialitzada en els mètodes emprats en el tractament de les malalties.

teràpia *m*

sin. **mètode terapèutic *f***

teratogen *m*

es teratógeno
fr tératogène
en teratogen

CLÍNICA. Fàrmac o agent que, administrat a un animal gestant, pot donar lloc a malformacions en el fetus.

terçat -ada *m i f*

es trasandосco

RAMADERIA. Ovella o cabra d'entre dos i tres anys que ha fet la segona muda de la dentició.

terçó *m*

RAMADERIA. Animal de peu rodó d'entre dos i tres anys.

termització *f*

es termización
fr thermisation
en thermization

BROMATOLOGIA. Operació que consisteix a escalfar llet crua durant 15 segons a una temperatura compresa entre 57° i 68°C com a pas intermedi abans de la pasteurització i/o esterilització, per tal d'evitar un xoc brusc de temperatura en el producte.

termocoagulació *f*

es termocoagulación
fr thermocoagulation
en thermocoagulation

CLÍNICA. Mètode terapèutic consistent a produir la coagulació dels teixits amb l'aplicació de calor o de corrents d'alta freqüència.

termolactodensímetre *m*

es termolactodensímetro
fr thermolactodensimètre
en thermolactometer

RAMADERIA. Instrument que indica la densitat i la temperatura de la llet i que serveix per a detectar si s'ha barrejat la llet amb aigua.

termometria *f*

es termometría
fr thermométrie
en thermometry

CLÍNICA. Mesura de la temperatura externa d'un animal mitjançant un termòmetre amb finalitats diagnòstiques.

territorialitat *f*

es territorialidad
fr comportement territorial
en territorial behavior

ETOLOGIA. Conducta, sovint agressiva, en què un animal dona a conèixer o defensa un territori, que es pot manifestar amb amenaces, amb marcatge o amb expressions vocals.

testimoni *adj*

es testigo
fr témoin
en control

RAMADERIA. Dit de l'animal domèstic que no és tractat en proves experimentals i que es comparen els seus resultats amb d'altres animals que sí que ho han estat.

testosterona *f*

es testosterona
fr testosterone
en testosterone

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa esteroide del grup dels andrògens produïda per les cèl·lules de Leydig del testicle, la producció de la qual depèn de l'acció estimulante de l'hormona luteïnizant, i que indueix el desenvolupament dels genitals masculins i l'aparició de caràcters sexuals secundaris.

tètan *m*

veg. **tétanus** *m*

tetània *f*

es tetania

fr tétanie

en tetany

FISIOPATOLOGIA. Síndrome caracteritzada per l'exaltació permanent de l'excitabilitat mecànica i elèctrica dels nervis perifèrics.

tetània *f*

es tetania

fr tétanie

en tetany

FISIOPATOLOGIA. Espasme tònic continu d'un múscul.

tetània de l'herba *f*

sin. **tetània de la lactància** *f*

es tetania de la lactancia; tetania del forraje

fr tétanie d'herbage; tétanie de lactation

en grass tetany; hypomagnesemic tetany; lactation tetany

FISIOPATOLOGIA. Tetània que afecta principalment les vaques i les ovelles lleteres que s'alimenten de pastures d'herba i conreus de cereals amb baixos continguts de sodi, magnesi i fibra, caracteritzada per hipomagnesèmia generalment acompanyada d'hipocalcèmia, salivació, espasmes, anorèxia, convulsions i mort.

tetània de la lactància *f*

sin. **tetània de l'herba** *f*

tétanus *m*

sin. compl. **tètan** *m*

es tétanos

fr tétanos

en lockjaw; tetanus

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa que afecta els animals domèstics, causada per la toxina de *Clostridium tetani* i caracteritzada per una intoxicació del sistema nerviós que comporta contraccions espasmòdiques dels músculs estriats.

Nota: És una zoonosi.

tetina *f*

es tetilla; tetina

fr tétine

en nipple; teat

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Peça, generalment de goma, que es posa al broc d'un biberó o d'una dida automàtica per a fer de mugró.

tetina flotant *f*

es tetina flotante

fr tétine flottante

en floating nipple

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tetina que es posa sobre la llet continguda en un cubell.

tetralogia *f*

es tetralogía

fr tétrade; tétralogie

en tetralogy

FISIOPATOLOGIA. Conjunt dels quatre signes que caracteritzen una malaltia.

tetralogia de Fallot *f*

es tetralogía de Fallot
fr tétrade de Fallot; tétralogie de Fallot
en tetralogy of Fallot

FISIOPATOLOGIA. Cardiopatia congènita caracteritzada per la combinació d'estenosi de l'artèria pulmonar, defecte del septe intraventricular, dextroposició de l'aorta i hipertròfia del ventricle dret.

Tetrameres

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, de cicle indirecte, transmesos per la ingestió de diversos artròpodes, tant crustacis com insectes que actuen com a hostes intermediaris, caracteritzats perquè les femelles tenen el cos globós format per quatre lòbuls i són de color vermell viu, localitzats -en l'estadi adult- principalment al proventicle dels ocells, les femelles concretament a les glàndules del proventicle, on ingereixen sang, i que són agents d'espíuridosi gastrointestinal.

tetratiridi m

es tetratiridio
fr tetrathyridium
en tetrathyridium

PARASITOLOGIA. Fase larvària dels cestodes del gènere *Mesocestoides* que constitueix l'estadi infectant per a l'hoste definitiu.

Tetratrichomonas

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous flagel·lats del subfílum *Mastigophora*, de la família *Trichomonadidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Tetratrichomonas gallinarum* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada al cec de diferents ocells fasianiformes i agent d'una varietat de tricomonosi aviària).

Theileria

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous de la subclasse *Piroplasmia*, les fases de merozoït dels quals es localitzen a l'interior dels eritròcits dels hostes definitius, generalment remugants, i a diferència del gènere *Babesia*, també en els limfòcits.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Theileria annulata* en les vaques, i *Theileria lestoquardi* -o *Theileria hirci*- i *Theileria ovis* en les ovelles i les cabres (de cicle indirecte, transmeses per la picada de paparres de la família *Ixodidae* i agents de diferents theileriosis).

theileriosi f

es theileriosis
fr theilériose
en theileriosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per diverses espècies de protozous del gènere *Theileria* (*Theileria annulata*, *Theileria lestoquardi* i *Theileria ovis*), transmesa per paparres dels gèneres *Amblyomma* i *Hyalomma*, i caracteritzada per una síndrome de febre, adenitis i anèmia, inflamació dels ganglis limfàtics, amb hiperèmia, hipertròfia de la melsa i congestió del fetge i dels ronyons.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

Thelazia

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Spirurida*, de cicle indirecte, transmesos per diverses espècies de mosques de la família *Muscidae*, localitzats -en l'estadi adult- als ulls de diferents animals domèstics, principalment a la conjuntiva i al conducte lacrimal dels equins i les vaques, i agents de telaziosi.

TIA *f*

veg. **toxiinfecció alimentària** *f*

tiamina *f*

veg. **vitamina B₁** *f*

tic *m*

es tic

fr tic

en tic

FISIOPATOLOGIA. Moviment convulsiu, involuntari, discontinu, repetit, sobtat i ràpid, que afecta un grup de músculs que entren en acció simultàniament.

tifosi aviària *f*

sin. compl. **malaltia de Klein** *f*

es enfermedad de Klein; tifosis aviar

fr maladie de Klein; typhose aviaire

en fowl typhoid; Klein's disease

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa i contagiosa que afecta l'aviram, causada per *Salmonella gallinarum* i *Pasteurella gallinarum*, i caracteritzada per deshidratació, degeneració hepàtica, anèmia i enteritis.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

tigrat -ada *adj*

es atigrado

fr tigré

en tabby

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té ratlles anàlogues a les del tigre.

Nota: S'aplica especialment als equins, les vaques, els gossos i els gats.

tilosi *f*

es tilosis

fr tylosis

en tylosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Formació de durícies.

tim *m*

sin. compl. **timus** *m*

es timo

fr thymus

en sweetbread; thymus

ENDOCRINOLOGIA. Òrgan del sistema limfàtic situat a la regió ventral de la cavitat toràctica i a la part inferior del coll, la funció principal del qual és la producció de limfòcits T immunocompetents, el control de la limfopoiesi i el desenvolupament dels ganglis limfàtics i de la melsa durant la infantesa mitjançant la producció d'hormones.

timpanisme *m*

es timpanismo

fr tympanisme

en tympanism

CLÍNICA. Distensió de l'abdomen a causa de la presència d'aire o gas en l'intestí o la cavitat peritoneal.

timus *m*

veg. **tim** *m*

tinya *f*

veg. **dermatofitosi** *f*

tipus racial *m*

es prototipo; tipo racial

fr type de la race
en breed type

ETNOLOGIA. Model ideal d'animal que reuneix el conjunt dels caràcters ètnics d'una raça.

tirapeu *m*

es cachava; cachavo; cayada; cayado
fr houlette
en crook

RAMADERIA. Bastó llarg, amb un ganxo en un dels caps, que utilitzen els pastors per agafar i retenir el bestiar.

tireostimulina *f*
veg. **tiotropina** *f*

tiró *m*
veg. **ànec** *m*

tiroglobulina *f*

es tiroglobulina
fr thyroglobuline
en thyroglobulin

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa glicoproteica iodada, produïda per la glàndula tiroide i emmagatzemada en el col·loide dels fol·licles tiroïdals, de la qual es deriven la tiroxina i la triiodotironina.

tiroïdisme *m*

es tiroidismo
fr thyroïdisme
en thyroidism

FISIOPATOLOGIA. Estat morbós produït per l'activitat anormal de la glàndula tiroide, especialment per la seva hiperfunció, o per l'administració de dosis excessives d'hormona tiroïdal.

tiroliberina *f*
sin. compl. **hormona alliberadora de tiotropina** *f*
sigla **TRH** *f*

es hormona liberadora de tiotropina; tiroliberina; TRH
fr hormone de libération de la thyroestimuline; thyroolibérine; TRH
en thyrotropin releasing hormone; TRH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona alliberadora de naturalesa peptídica secretada a l'hipotàlem, que regula la secreció de tiotropina a la hipòfisi.

tirona *f*
veg. **ànega** *f*

tiroestimulina *f*
veg. **tiotropina** *f*

tiotropina *f*
sin. compl. **hormona tiroidostimulant** *f*;
tireostimulina *f*; **tiroestimulina** *f*
sigla **TSH** *f*

es hormona estimulante del tiroides; tiroestimulina; tiotropina; TSH
fr hormone thyroéotrope; thyroestimuline; thyrotrophine; TSH
en thyroid-stimulating hormone; thyrotropin; TSH

ENDOCRINOLOGIA.

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa glicoproteica secretada per les cèl·lules tiròtrofes de la hipòfisi, la secreció de la qual és regulada per la tiroliberina, la triiodotironina i la tiroxina, i que té la funció d'estimular el desenvolupament de la glàndula tiroide i promoure la síntesi i la secreció de triiodotironina i tiroxina.

tiroxina f

es tiroxina
fr thyroxine
en thyroxin; thyroxine

ENDOCRINOLOGIA. Hormona lipofílica sintetitzada i secretada per la glàndula tiroide.

Nota: Juntament amb la triiodotironina, representa la forma activa de la glàndula tiroide.

tisores de peülles f pl

es tijeras de pezuñas
fr ciseaux à onglons
en claw shears

RAMADERIA. Instrument emprat per a retallar les peülles del bestiar.

tisores tonedores f pl

es esquiladora
fr tondeuse
en clippers

RAMADERIA. Instrument emprat per a esquilar el bestiar.

titet -a m i f

es pavipollo
fr dindonneau
en turkey poult

RAMADERIA. Pollet del gall dindi.

titil·lomania f

es titilomanía
fr titillomanie
en titillomania

FISIOPATOLOGIA. Necessitat imperiosa i obsessiva de gratar-se.

tocadura f

sin. **matadura f**

tofus m

es tofo
fr tophus
en tophus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Concreció d'urat sòdic que es diposita al voltant de les articulacions i les seroses o en els òrgans parenquimatosos dels animals que pateixen gota.

Togaviridae

VIROLOGIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma esfèrica, amb un diàmetre de 70 nm, amb embolcall i sensibles a l'èter, que inclou els gèneres *Alphavirus* i *Rubivirus*, aquest últim no important en veterinària.

toís -ïssa m i f

en hogg

RAMADERIA. Cap de bestiar de llana d'un a dos anys, quan ja es pot tondre.

tolerància f

es tolerancia
fr tolérance
en tolerance

CLÍNICA. Facultat d'habituar-se a l'ús continuat o creixent d'una droga, un medicament, etc., o de suportar-ne aquest ús.

tolerància immunitària f
veg. **immunotolerància f**

tolidura *f*

es tullimiento
fr perclusion

FISIOPATOLOGIA. Pèrdua de l'ús i el moviment del cos o d'algun dels membres.

tombador automàtic d'ous *m*

es volteador automático de huevos
fr retourne-oeufs automatique
en automatic egg turner

RAMADERIA. Dispositiu automàtic d'una incubadora que gira els ous durant el procés d'incubació.

-tomia

es -tomía
fr -tomie
en -tomy

CLÍNICA. Sufix que indica incisió quirúrgica total o parcial d'un òrgan o un teixit amb una finalitat determinada.

Nota: Per exemple, *artrotomia* (d'una càpsula articular), *desmotomia* (d'un lligament), *enterotomia* (de l'intestí), *episiotomia* (de la vulva i el perineu), *esofagotomia* (de l'esòfag), *fetotomia* (del fetus), *flebotomia* (d'una vena), *gastrotomia* (de l'estómac), *histerotomia* (de l'úter), *laparotomia* (de la paret abdominal i el peritoneu), *osteotomia* (d'un os), *tenotomia* (d'un tendó), *toracotomia* (de la paret toràctica) i *traqueotomia* (de la tràquea en el trajecte cervical).

tomografia computada *f*

sigla **TC** *f*

es tomografía computadorizada; TC
fr tomographie assistée par ordinateur
en computed tomography; CT

CLÍNICA. Mètode d'exploració clínica consistent a obtenir imatges netes de plans correlatius de l'organisme d'un animal mitjançant una tècnica radiogràfica.

tondre *v tr*

sin. **esquilar** *v tr*

tonedor -a *m i f*

sin. **esquilador -a** *m i f*

topar *v intr*

veg. **banyegar** *v tr*

toponímia *f*

es toponimia
fr toponymie
en toponymy

MORFOLOGIA. Conjunt de termes que fan referència a les regions del cos d'un animal.

torçada *f*

es torcedura
en twisting

TRAUMATISMES. Lesió produïda per la deformació d'un membre o d'una part del cos a causa de l'acció d'una força que tendeix a fer girar un dels seus extrems, o una de les seves parts, mentre l'altre és privat de girar o gira en sentit contrari.

torcedor *m*

es acial; torcedor
fr tord-nez
en twitch

CLÍNICA. Instrument molt simple, format per una barra amb una corda en forma d'arandel·la a l'extrem, utilitzat per a

subjectar els cavalls en provocar-los la torsió del llavi superior.

tord -a *adj*

es tordo
fr gris
en grey

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels equins que és barrejat de pèls blancs i negres en proporcions diferents, amb les extremitats, la crina i la cua d'un color més clar o més fosc.

torniquet *m*

es torniquete
fr tourniquet
en tourniquet

CLÍNICA. Aparell que serveix per a comprimir l'artèria principal d'un membre per tal d'interrompre el curs de la sang i evitar l'hemorràgia.

toro *m*

veg. **brau** *m*

tòrpida -a *adj*

es tórpido
fr torpide
en torpid

FISIOPATOLOGIA. Dit d'una úlcera que evoluciona lentament i sense cap tendència a canviar.

torpor *f*

es embotamiento; torpeza; torpor
fr torpeur
en dullness; torpor

FISIOPATOLOGIA. Falta de reacció als estímuls

normals per ensopiment.

torsió *f*

es torsión
fr torsion
en torsion

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Rotació d'un òrgan sobre el seu propi eix.

torsió *f*

es torsión
fr torsion
en torsion

CLÍNICA. Obliteració dels petits vasos sanguinis en el curs d'una operació quirúrgica, comprimint-los i alhora fent-los girar entorn del seu eix mitjançant unes pinces especials.

tortó *m*

es torta
fr tourteau
en cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Subproducte alimentós sòlid obtingut de l'extracció de l'oli de determinades llavors oleaginoses o dels fruits amb polpa, que se subministra al bestiar i l'aviram adults, i aporta proteïna.

tortó de cacauet *m*

es torta de cacahuete
fr tourteau d'arachides
en peanut oil cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor del cacauet, que se subministra al bestiar i l'aviram.

tortó de cànem *m*

es torta de cáñamo
fr tourteau de chanvre
en hemp cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor del cànem, que se subministra als remugants adults.

tortó de càrtam *m*

sin. compl. **tortó de safranó *m***

es torta de alazor
fr tourteau de safran bâlard
en safflower cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de càrtam, que se subministra als remugants adults i aporta proteïna i fibra.

tortó de colza *m*

es torta de colza
fr tourteau de colza
en rape oil cake; rape-seed oil cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor de la colza, que se subministra al bestiar i l'aviram adults.

Nota: Conté substàncies tòxiques naturals que en limiten el percentatge d'ús.

tortó de copra *m*

es torta de copra
fr tourteau de copra; tourteau de coprah
en coconut cake; copra cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la copra, que se subministra als remugants adults.

tortó de cotoner *m*

es torta de algodón
fr tourteau de coton
en cotton cake; cottonseed cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor del cotoner, que se subministra als remugants adults.

Nota: Conté gossipol, una substància tòxica natural que en limita el percentatge d'ús.

tortó de gira-sol *m*

es torta de girasol
fr tourteau de tournesol
en sunflower seed oil cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor de gira-sol, que se subministra al bestiar i l'aviram adults.

tortó de lli *m*

es torta de lino
fr tourteau de lin
en linseed cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor del lli, que se subministra als remugants adults pel seu alt contingut en proteïna i per ser refrescant i lleugerament laxant.

tortó de palma *m*

es torta de palmiste
fr tourteau de palmiste
en palm-kernel cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor de la palmera, que se subministra als remugants adults.

tortó de safranó *m*

veg. **tortó de càrtam** *m*

tortó de sèsam *m*

es torta de sésamo
fr tourteau de sésame
en sesame cake

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Tortó resultant de l'extracció de l'oli de la llavor del sèsam, que se subministra als remugants adults.

tortó de soia *m*

sin. compl. **farina de soia** *f*; **farina de soja** *f*; **tortó de soja** *m*

es torta de soja
fr tourteau de soja
en soybean meal; soybean oil meal

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Farina obtinguda a partir de la llavor de la soia convenientment desengreixada i escalfada, que se subministra al bestiar i l'aviram, i aporta proteïna.

Nota: El tortó de soia és la millor font proteica d'origen vegetal per a l'alimentació animal.

tortó de soja *m*

veg. **tortó de soia** *m*

torula *m*

es torula
fr torula
en torula

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Fong unicel·lular de la família dels llevats, obtingut industrialment sobre diversos substrats nutritius i posteriorment dessecat, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta proteïnes d'alt valor biològic i vitamines del grup B.

tos *f*

es tos
fr toux
en cough

FISIOPATOLOGIA. Expulsió violenta i sorollosa de l'aire dels pulmons produïda per la irritació de les vies respiratòries o per l'acció reflexa d'un desordre nerviós, gàstric, etc.

tos de les gosseres *f*

sin. compl. **traqueobronquitis infecciosa canina** *f*

es tos de las perreras; traqueobronquitis infecciosa canina
fr toux de chenil
en canine infectious tracheobronchitis; kennel cough

MALALTIES VÍRIQUES; MALALTIES BACTERIANES. Procés víric multifactorial molt contagiós que afecta els gossos que viuen en llocs on conviuen gran nombre d'animals, causat per diversos virus, de la família *Herpesviridae* i dels gèneres *Mastadenovirus* i *Reovirus*, que pot ser complicat pel bacteri *Bordetella bronchiseptica*, i caracteritzat per una afecció de les vies respiratòries altes amb tos seca i aspra.

tosa *f*

es esquileo
fr tondaison; tonte
en sheepshearing

RAMADERIA. Època de l'any, que normalment correspon a la primavera, en què s'esquilen les ovelles.

tosca dental *f*

veg. **càlcul dental** *m*

tossar *v intr*
veg. **banyegar** *v tr*

tou *m*

es corcha; corcho
fr ruche
en beehive; hive

APICULTURA. Buc fet amb un cilindre d'escorça o amb un tronc d'arbre buidat.

toxascariosi *f*

es toxascariosis
fr toxascariose
en toxascariosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Ascarididosi que afecta els gossos i els gats, causada pel nematode *Toxascaris leonina* i caracteritzada per alteracions digestives.

Toxascaris

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la família *Ascarididae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Toxascaris leonina* (d'una longitud d'entre 3 i 10 cm, de cicle directe, transmesa per via fecal-oral i per la depredació d'hostes paratènics, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i els gats, i agent de toxascariosi).

toxèmia *f*

es toxemia
fr toxémie
en toxemia [GB]; toxemia [US]

FISIOPATOLOGIA. Presència de toxines a la sang.

toxèmia alimentària *f*

es toxemia alimentaria

fr toxémie alimentaire
en alimentary toxemia

BROMATOLOGIA. Toxèmia i estat morbós consecutiu provocats per la ingestió d'aliments contaminats.

toxèmia de la gestació de l'ovella *f*
sin. compl. **toxèmia gravídica de l'ovella** *f*

es toxemia gravídica de la oveja
fr toxémie gravidique de la brebis
en pregnancy toxemia of ewes

FISIOPATOLOGIA. Toxèmia que afecta les ovelles cap al final d'una gestació múltiple, causada per una disminució d'aliment que provoca un balanç energètic negatiu amb un quadre d'acidosi i de cetosi, i caracteritzada per paràlisi, coma i mort.

toxèmia gravídica de l'ovella *f*
veg. **toxèmia de la gestació de l'ovella** *f*

tòxic *m*

es tóxico
fr toxique
en poisonous; toxic

CLÍNICA. Substància capaç de produir alteracions orgàniques o funcionals greus.

toxicodermatosi *f*
veg. **toxicodèrmia** *f*

toxicodèrmia *f*
sin. compl. **toxicodermatosi** *f*; **toxicodèrmia** *f*

es toxicodermatosis; toxicoderma
fr toxicodermie; toxidermie
en toxicoderma

FISIOPATOLOGIA. Intoxicació que afecta la pell.

toxicologia *f*

es toxicología
fr toxicologie
en toxicology

CLÍNICA. Branca de la farmacologia que estudia els verins i els tòxics, els seus efectes sobre els organismes vius i la manera de tractar-los.

toxicologia dels aliments *f*

es toxicología de los alimentos
fr toxicologie alimentaire
en food toxicology

BROMATOLOGIA. Branca de la bromatologia que estudia els possibles efectes tòxics dels aliments.

toxicosi *f*

veg. intoxicació *f*

toxidèrmia *f*

veg. toxicodèrmia *f*

toxigen -ígena *adj*

es toxígeno
fr toxigène
en toxigenic

BACTERIOLOGIA. Dit del microorganisme que produeix toxines.

toxiinfecció alimentària *f*

sigla **TIA** *f*

es toxiinfección alimentaria; TIA
fr toxi-infection alimentaire; TIA
en food-borne disease

BROMATOLOGIA. Malaltia transmesa a través dels aliments per microorganismes

patògens o per les seves toxines.

Nota: Generalment els aliments són el suport actiu de la multiplicació microbiana o de la producció de toxines.

toxina *f*

es toxina
fr toxine
en toxin

PATOLOGIA. Substància tòxica d'origen biològic, especialment la produïda per plantes, animals, bacteris i fongs, que actua nocivament sobre els organismes vius.

Nota: La toxina es distingeix dels tòxics químics i dels alcaloides vegetals per l'alt pes molecular i pel poder antigènic. Per exemple, *endotoxina* (produïda per certs bacteris i que no exerceix la seva acció tòxica fins que es produeix la lisi de la cèl·lula productora), *enterotoxina* (que actua sobre la mucosa intestinal), *exotoxina* (produïda durant el creixement d'alguns bacteris i que es lliura a l'exterior de la cèl·lula productora), *micotoxina* (produïda per fongs microscòpics) i *neurotoxina* (que actua sobre el sistema nerviós).

Toxocara

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la família *Ascarididae*.

Nota: Les úniques espècies d'aquest gènere són *Toxocara canis*, que popularment es coneix com a *ascàride del gos*, *Toxocara cati* -o *Toxocara mystax*- i *Toxocara vitulorum* (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral, per depredació d'hostes paratènics, per via galactògena i, ocasionalment, per via transplacentària, localitzades -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos, els gats i les vaques, respectivament, i agents de toxocarosi).

toxocarosi *f*

es toxocarosis
fr toxocarose

en toxocarosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Ascarididosi que afecta les vaques, els gossos i els gats, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Toxocara* (*Toxocara canis*, *Toxocara cati* i *Toxocara vitulorum*) i caracteritzada per distensió abdominal, signes de còlic, diarrea i retard en el creixement.

Nota: És una zoonosi.

toxoid *m*

es toxoide
fr toxoïde
en toxoid

IMMUNOLOGIA. Exotoxina bacteriana que per mitjà d'un tractament ha perdut la seva toxicitat però manté les propietats antigèniques.

Toxoplasma

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous coccidis formadors de quists, de la família *Sarcocystidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Toxoplasma gondii* (de cicle indirecte, transmesa per via fecal-oral, per depredació d'hostes intermediaris o per via transplacentària, tot i que també es pot transmetre entre dos hostes definitius o dos hostes intermediaris, i agent de toxoplasmosi; es localitza a l'intestí dels hostes definitius, que són els gats, on té lloc la reproducció sexual que acaba amb la formació d'un ooquist; totes les espècies domèstiques, mamífers i ocells, poden actuar com a hostes intermediaris, inclosos els gats, que és on té lloc la reproducció asexual que culmina amb la producció de quists, principalment al teixit nerviós).

toxoplasmosi *f*

es toxoplasmosis
fr toxoplasmose

en toxoplasmosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi contagiosa que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els gossos, els gats, els conills i l'aviram, causada pel protozou *Toxoplasma gondii* i caracteritzada per febre, limfadenitis, malformacions fetals i avortament.

Nota: És una zoonosi.

tractament *m*

es tratamiento
fr traitement
en treatment

CLÍNICA. Conjunt de mitjans que es posen en pràctica per a guarir o alleujar una malaltia.

Nota: Els mitjans emprats poden ser higiènics, dietètics, farmacològics i quirúrgics, entre d'altres.

tractament per alta pressió *m* sin. **tractament per ultrapressió** *m*

es tratamiento por alta presión;
tratamiento por ultrapresión
fr haute pression
en high pressure; high pressure food processing

BROMATOLOGIA. Tècnica de conservació d'aliments que consisteix a sotmetre'ls a una pressió de milers d'atmosferes per destruir-ne els enzims i els microorganismes i aconseguir que els aliments mantinguin unes propietats organolèptiques comparables a les dels aliments frescos sense l'ús d'additius.

Nota: Sovint s'utilitza la forma reduïda *alta pressió*. S'aplica generalment als aliments les propietats organolèptiques, físiques i nutritives dels quals es destruirien o quedarien afectades per l'aplicació d'altres tipus de tractaments.

tractament per ultrapressió *m*
sin. tractament per alta pressió *m*

tractant *m i f*

es tratante
fr marchand
en dealer

RAMADERIA. Persona que es dedica a comprar bestiar per a tornar-lo a vendre.

tradicional *adj*

es tradicional
fr traditionnel
en traditional

RAMADERIA. Dit de la ramaderia que es practica amb un nombre reduït d'animals, alimentats a base d'herba, gra i subproductes de l'activitat agrícola, en unes instal·lacions senzilles, i que genera uns rendiments baixos.

tragella de fems *f*

es hoja rascadora de estiércol; trailla de estiércol
fr lame racleuse; racleur de fumier
en yard scraper

RAMADERIA. Tragella emprada per a netejar de fems l'allotjament del bestiar.

tragella de fems funicular *f*

es arrobadera de estiércol funicular
fr racleur de fumier à cable
en slurry scraper; winch-drawn dung-channel scraper

RAMADERIA. Tragella de fems proveïda d'un dispositiu de tir per cable que facilita el treball de neteja.

trampa de pol·len *f*

es trampa de polen
fr trappe à pollen
en pollen trap

APICULTURA. Dispositiu consistent en un passadís i una reixeta d'intercepció per on passen les obreres recol·lectores i que reté tot el pol·len que transporten.

tramús *m*

es altramuz
fr lupin
en lupin; lupine

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor del llobí, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram, i aporta proteïna.

Nota: Conté substàncies tòxiques que en limiten el percentatge d'ús, excepte una varietat australiana.

tranquil·litzant *m*

es tranquilizante
fr tranquillisant
en tranquilizer; tranquillizing

CLÍNICA. Fàrmac o agent que produeix un estat temporal de sedació o de disminució de l'ansietat i l'agressivitat.

transducció *f*

es transducción
fr transduction
en transduction

VIROLOGIA. Mecanisme de transferència de material genètic d'un bacteri donador a un de receptor en què l'agent intermediari és un bacteriòfag.

transferència embrionària *f*

es transferencia embrionaria
fr transfert embryonnaire; transplantation embryonnaire
en embryo transfer; embryo transplant

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Tècnica reproductiva que consisteix a col·locar un o diversos embrions d'una femella fecundada, normalment d'alt valor genètic, en l'úter d'una altra perquè s'hi desenvolupin i s'origini una gestació.

transfixió *f*

es transfixión
fr transfixion
en transfixion

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a travessar i tallar en un sol temps els teixits tous de dins cap enfora, especialment en practicar amputacions.

transfusió *f*

es transfusión
fr transfusion
en transfusion

CLÍNICA. Procediment que consisteix a fer passar sang o algun dels seus derivats (sèrum, plasma, fraccions globulíniques, etc.) d'un animal donador a un de receptor.

transgènic *-a adj*

sin. compl. **genèticament modificat** *-ada*
loc adj

es genéticamente modificado; transgénico
fr génétiquement modifié; transgénique
en genetically engineered; transgenic

GENÈTICA. Dit de l'animal la dotació genètica del qual ha estat modificada artificialment incorporant-hi un gen d'un altre organisme,

normalment d'una altra raça o d'una altra espècie.

transgressió *f*

es transgresión
fr transgression
en transgression

GENÈTICA. Aparició, en individus procedents de l'encreuament de dos genotips diferents, d'un o més caràcters que se situen fora de les característiques dels seus ascendents.

transhumància *f*

es transhumancia
fr transhumance
en transhumance

RAMADERIA. Migració estacional dels ramats a la recerca de les pastures allà on n'hi hagi segons l'època de l'any.

translocació robertsoniana *f*

es translocación robertsoniana
fr translocation robertsonnienne
en Robertsonian translocation

MALALTIES HEREDITÀRIES. Alteració estructural dels cromosomes en què dos cromosomes acrocèntrics es fusionen per donar lloc a un altre cromosoma.

Nota: En animals domèstics la més important és la translocació 1/29 del bestiar boví, que es manifesta principalment amb una reducció significativa de la fertilitat.

transmissió *f*

es transmisión
fr transmission
en transmission

EPIDEMIOLOGIA. Procés pel qual un agent

patogen passa a un hoste.

transposició f

es transposición
fr transposition
en transposition

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a fixar una estructura en un lloc diferent al que li pertoca anatòmicament.

transposició f

es transposición
fr transposition
en transposition

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Desplaçament d'un òrgan cap al cantó oposat.

transposició f

es transposición
fr transposition
en transposition

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a trasplantar un empelt sense separar-lo completament del seu lloc d'origen fins que s'hagi unit al nou emplaçament.

transsudat m

es trasudado
fr transsudat
en transudate

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Líquid orgànic molt fluid i pobre en proteïnes, cèl·lules i substàncies sòlides derivades de cèl·lules, que surt d'un vas en processos de desequilibri de la pressió hidrostàtica o oncòtica de la sang, i es diposita en els intersticis dels teixits o en cavitats.

traqueobronquitis infecciosa canina f veg. tos de les gosseres f

trasplantació f veg. trasplantament m

trasplantament m sin. compl. **trasplantació f**

es trasplantación; trasplante
fr transplantation
en transplant; transplantation

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a mudar un teixit o un òrgan d'un lloc a un altre, en un mateix animal o d'un animal a un altre.

traspuament m

es rezumo; trasudación
fr transsudation
en transudation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Sortida molt lenta de transsudat.

trastorn m

es trastorno
fr trouble
en disorder

FISIOPATOLOGIA. Alteració de les funcions normals de l'organisme.

trauma m

es trauma
fr trauma
en trauma

TRAUMATISMES. Pertorbació neuropsíquica produïda per una experiència o un esdeveniment físic o psíquic.

Nota: A vegades, aquesta denominació també s'utilitza per a fer referència a un traumatisme.

traumatisme *m*

es traumatismo
fr traumatisme
en traumatism

TRAUMATISMES. Lesió local, interna o externa, produïda per una violència exterior, ja sigui d'origen físic, químic o mecànic, i conjunt d'alteracions patològiques que se'n deriven.

traumatologia *f*

es traumatología
fr traumatologie
en traumatology

CLÍNICA. branca de la veterinària especialitzada en el tractament dels traumatismes i dels seus efectes.

trava *f*

es maniota; traba; trabón
fr entrave
en buffer; hobble; hopple

CLÍNICA. Conjunt de dispositius i lligams per a assegurar la contenció d'un animal sobre el qual s'intervé.

Trematoda

PARASITOLOGIA. Classe d'helminths del fílum *Platyhelminthes*.

Nota: Els individus d'aquesta classe reben el nom de *trematodes*. Els trematodes d'interès veterinari pertanyen a la subclasse *Digenea*, que reben el nom de *trematodes digenis*.

trematode *m*

es trematodo
fr trématode
en fluke; trematode

PARASITOLOGIA. Individu de la classe *Trematoda*.

trematodosi *f*

es trematodosis
fr trématodose
en trematodosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Helmintosi causada per trematodes.

tremolor *f*

es temblor
fr tremblement
en trembling

FISIOPATOLOGIA. Sèrie de petites oscil·lacions uniformes, rítmiques i involuntàries del cos o d'una part.

Nota: També és correcte utilitzar el terme *tremolor* en masculí.

tremolor ovina *f*

es escrapie; prurigo lumbar; tembladera ovina
fr tremblante du mouton
en scrapie; trembling disease; trotting disease

FISIOPATOLOGIA. Malaltia que afecta les ovelles i, més rarament, les cabres, causada per un prió i caracteritzada per tenir un curs lent i progressiu amb símptomes nerviosos, tremolors i prurigen i, en algunes ocasions, paràlisi.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

tremuja *f*

es tolva
fr trémie
en hopper

RAMADERIA. Dipòsit en forma de piràmide o de con invertit, que funciona com un embut, en el qual s'emmagatzema i s'administra per la part inferior l'aliment al bestiar i l'aviram.

trencadura *f*
veg. **hèrnia** *f***trepà** *m*

sin. compl. **trepador** *m*

es trépano
fr trépan
en trepan

CLÍNICA. Instrument quirúrgic per a foradar ossos, especialment els cranials, per mitjà d'una broca.

trepador *m*
veg. **trepà** *m***trepanació** *f*

es trepanación
fr trépanation
en trepanation

CLÍNICA. Operació quirúrgica que consisteix a foradar els ossos, especialment els cranials, amb un trepà.

Treponema

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil helicoïdal amb espirals regulars o irregulars, gramnegatius, mòbils, anaerobis estrictes o microaeròfils, que no es poden

cultivar en el laboratori.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Treponema paraluisuniculi* (agent de la sífilis del conill).

trescador *m*

es piquera
fr trou de vol
en flight board

APICULTURA. Forat d'entrada i sortida al rusc que serveix a les abelles com a superfície d'envol i aterratge.

trescar *v intr*

es triar

APICULTURA. Anar i venir, les abelles, del rusc a les plantes que els forneixen l'aliment.

treta *f*

RAMADERIA. Acció de separar del ramat el bestiar destinat a la venda.

TRH *f*

veg. **tiroliberina** *f*

Trichinella

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Enoplida*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Trichinella spiralis* (paràsit molt petit, la femella del qual no sobrepassa els 3 mm de longitud, de cicle directe, tot i que calen dos hostes per tancar el cicle, transmès per la ingestió de múscul parasitat, localitzat -en l'estadi adult- a l'intestí prim principalment dels porcs, però també de tots els mamífers carnívors, i -en les fases larvàries- al teixit muscular estriat dels mateixos animals, dins de quists; agent de triquinel·losi), i els seus

individus reben el nom de *triquines*.

Trichodectes

PARASITOLOGIA. Gènere de polls del subordre *Mallophaga*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Trichodectes canis* (ectoparàsit dels gossos, que pot actuar com a hoste intermediari del cestode *Dipylidium caninum* i que és agent de mal·lofagosi).

Trichomonas

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous flagel·lats del subfílum *Mastigophora*, de la família *Trichomonadidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Trichomonas gallinae* (de cicle directe, transmesa per via oral-oral, localitzada a la boca, a l'esòfag i al pap de diferents espècies d'ocells, especialment dels columbiformes, però esporàdicament també de fasianiformes i rapinyaires, i agent d'una varietat de tricomonosi aviària).

Trichophyton

MICOLOGIA. Gènere de fongs miceliats que inclou diverses espècies patògenes per als animals.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Trichophyton equinum* (agent de dermatofitosi especialment en equins), *Trichophyton mentarophytes* (agent de dermatofitosi en diferents espècies animals) i *Trichophyton verrucosum* (agent de dermatofitosi especialment en bovins).

Trichostrongyloidea

PARASITOLOGIA. Superfamília de nematodes de l'ordre *Strongylida*, paràsits petits i primis de cicle directe, localitzats -en l'estadi adult- a l'estómac i a l'intestí prim (amb l'excepció de *Dictyocaulus*),

principalment dels remugants, però també d'altres espècies de mamífers i ocells, i agents de diferents tricostrongilidosis.

Nota: Els gèneres més importants d'aquesta superfamília són *Amidostomum*, *Cooperia*, *Dictyocaulus*, *Graphidium*, *Haemonchus*, *Hyostrongylus*, *Marshallagia*, *Nematodirus*, *Ollulanus*, *Obeliscoides*, *Ostertagia* i *Trichostrongylus*, i els seus individus reben el nom de *tricostrongílids*.

Trichostrongylus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Trichostrongyloidea*, que en l'estadi adult es localitzen a l'intestí prim, al quall o a l'estómac de l'hoste.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Trichostrongylus axei* en els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres i els porcs; *Trichostrongylus colubriformis* en les vaques, les ovelles i les cabres; *Trichostrongylus retortaeformis* en els conills; *Trichostrongylus tenuis* en diversos ocells domèstics, i *Trichostrongylus vitrinus* en les ovelles (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral i agents de tricostrongilosi).

Trichuris

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de l'ordre *Enoplida*, caracteritzats per tenir l'extrem anterior molt prim, on hi ha l'esòfag, que és molt llarg, i l'extrem posterior molt més gruixut, i localitzats -en l'estadi adult- a l'intestí gros de diferents mamífers.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Trichuris discolor*, *Trichuris globulosa* i *Trichuris ovis* en les vaques, les ovelles i les cabres; *Trichuris suis* en els porcs, i *Trichuris vulpis* en els gossos (de cicle directe, transmeses per via fecal-oral i agents de tricuriósi).

tricobetzoar m

es tricobezoar
fr trichobézoard
en trichobezoar

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Betzoar consistent en una massa de pèls amb un nucli calcari que es forma especialment a l'estómac de les vaques, els gats i els conills de pèl llarg.

tricoblastoma *m*
sin. **basalioma** *m*

tricocefalosi *f*
veg. **tricuriosi** *f*

tricolor *adj*

es tricolor
fr tricolore
en tricolour

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge o el plomatge que combina tres colors.

Nota: S'aplica, especialment, als gossos, els gats, els conills i els ocells.

tricomònada *f*
veg. **tricomones** *f*

tricomones *f*
sin. compl. **tricomònada** *f*

es tricomona
fr trichomonas
en trichomonad

PARASITOLOGIA. Individu del fílum *Sarcomastigophora*, de la família *Trichomonadidae*.

Nota: Comprèn els gèneres *Trichomonas*, *Tritrichomonas*, *Tetratrichomonas* i *Pentatrichomonas*, entre altres.

tricomonosi aviària *f*

es tricomonosis aviar
fr trichomonose aviaire
en avian trichomonosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta els ocells joves, causada pels flagel·lats *Tetratrichomonas gallinarum* i *Trichomonas gallinae*, i caracteritzada per alteracions digestives lleus, en el primer cas, i per lesions necròtiques a la boca, la faringe, l'esòfag, el pap i, a vegades, el sac conjuntival, en el segon.

tricomonosi bovina *f*

es tricomonosis bovina
fr trichomonose bovine
en bovine trichomonosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi venèria que afecta les vaques, causada pel flagel·lat *Tritrichomonas foetus* i caracteritzada per infertilitat, avortament i piomètria.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

tricostrongílid *m*

es tricostrongílido
fr trichostrongylidé
en trichostrongylid

PARASITOLOGIA. Individu de la superfamília *Trichostrongyloidea*.

tricostrongilidosi *f*

es tricostrongilidosis
fr trichostrongylidose
en trichostrongylidosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els equins, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els conills, causada

per diversos gèneres de nematodes de la superfamília *Trichostrongyloidea* i caracteritzada per alteracions digestives.

Nota: Sovint aquesta denominació s'utilitza com a sinònim del terme més genèric *gastroenteritis parasitària*.

tricostrongilosi f

es tricostrongilosis
fr trichostrongylose
en trichostrongylosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Tricostrongilidosi que afecta els cavalls, les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs, els conills i l'aviram, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Trichostrongylus* (*Trichostrongylus axei*, *Trichostrongylus colubriformis*, *Trichostrongylus retortaeformis*, *Trichostrongylus tenuis* i *Trichostrongylus vitrinus*) i caracteritzada per retard en el creixement i diarrea persistent.

tricuriosi f

sin. compl. **tricocefalosi f**

es tricocefalosis; tricuriosis
fr trichocéphalose; trichurose
en trichocephalosis; trichuriasis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta les vaques, les ovelles, les cabres, els porcs i els gossos, causada per diverses espècies de nematodes del gènere *Trichuris* (*Trichuris discolor*, *Trichuris globulosa*, *Trichuris ovis*, *Trichuris suis* i *Trichuris vulpis*) i caracteritzada per la manca de símptomes en els remugants i per anèmia i diarrea en els porcs i els gossos.

triiodotironina f

es triiodotironina
fr triiodothyronine
en triiodothyronine

ENDOCRINOLOGIA. Hormona sintetitzada i secretada per la glàndula tiroide, que necessita iode per a ser sintetitzada.

Nota: Juntament amb la tiroxina, representa la forma activa de la glàndula tiroide. Té una activitat biològica superior a la de la tiroxina i uns efectes anabòlics més ràpids.

Triodontophorus

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Strongyloidea*, de cicle directe, transmesos per via fecal-oral, localitzats -en l'estadi adult- a l'intestí gros dels equins i agents d'estrongilidosi.

tripa natural f

es tripa natural
fr boyau naturel
en natural casing; natural gut

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Budell d'equí, boví, oví o porcí, utilitzat en l'elaboració d'embotits, del qual s'ha separat el greix de la serosa, ha estat buidat, girat, rascat, netejat i tornat a girar.

tripanosomosi f

es tripanosomosis
fr trypanosomose
en trypanosomosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Protozoosi que afecta principalment els equins, les vaques i les ovelles, causada per diverses espècies de protozoous del gènere *Trypanosoma* (*Trypanosoma brucei*, *Trypanosoma congolense*, *Trypanosoma evansi* i *Trypanosoma vivax*), transmesa per mosques del gènere *Glossina*.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

tripomastigot *m*

es tripomastigote
fr trypomastigote
en trypomastigote

PARASITOLOGIA. Estadi dels protozous paràsits del gènere *Trypanosoma*, caracteritzat per un cos en forma de fulla proveït d'un flagel i d'una membrana ondulant, i localitzat generalment a la sang de l'hoste definitiu.

triquina *f*

es triquina
fr trichine
en trichina

PARASITOLOGIA. Individu del gènere *Trichinella*.

triquinel·losi *f*

sin. compl. **triquinosi** *f*

es triquinellosis; triquinosi
fr trichinellose; trichinose
en trichinellosis; trichinosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Nematodosi que afecta els porcs, causada pel nematode *Trichinella spiralis* i caracteritzada per la presència de quists en el teixit muscular, que contenen una larva enrotllada en espiral.

Nota: És una zoonosi i una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

triquinosi *f*

veg. **triquinel·losi** *f*

trisme *m*

es trismo
fr trismus
en lockjaw; trismus

FISIOPATOLOGIA. Rigidesa espasmòdica dels músculs masticatoris que tanca fermament la boca.

Nota: És un signe inicial del tètanus.

Tritrichomonas

PARASITOLOGIA. Gènere de protozous flagel·lats del sufílum *Mastigophora*, de la família *Trichomonadidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Tritrichomonas foetus* (de cicle directe, transmesa per via venèria, localitzada a l'aparell reproductor dels bovins, concretament a la cavitat prepucial en els mascles i a l'úter en les femelles, i agent de la tricomonosi bovina).

tritració *f*

es trituración
fr concassage
en crushing

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Operació mecànica que consisteix a partir el gra en trossos grossos, sense arribar-lo a esclafar, per a afavorir-ne l'aprofitament nutritiu i la digestibilitat.

tritracadora *f*

sin. compl. **partidora** *f*

es partidora; tritracadora
fr concasseur
en cracker; kibbler

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Màquina que s'utilitza per a sotmetre els aliments a l'operació de tritració.

trocar *m*

es trocar
fr trocart
en trocar

CLÍNICA. Instrument quirúrgic que consisteix en un punxó generalment introduït en una cànula, i que s'utilitza per a fer punçons.

trofozoït *m*

es trofozoïto
fr trophozoïte
en trophozoite

PARASITOLOGIA. Estadi de creixement i nutrició dels protozous.

trombastènia *f*

sin. **tromboastènia** *f*

es trombastenia
fr thrombasthénie
en thrombasthenia

FISIOPATOLOGIA. Funcionament anòmal de les plaquetes caracteritzat per una reducció de la retracció del coàgul per dificultat d'agregació al col·lagen, a la trombina i al difosfat d'adenosina, i per una tendència a les hemorràgies.

trombe *m*

sin. compl. **trombus** *m*

es trombo
fr thrombus
en thrombus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Massa intravascular de sang coagulada, composta de plaquetes, fibrina, leucòcits i eritròcits en diferent proporció.

tromboangiïtis *f*

es tromboangitis
fr thromboangéite
en thromboangiitis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Inflamació de la membrana íntima d'un vas

sanguini combinada amb trombosi.

tromboarteritis *f*

sin. compl. **tromboendoarteritis** *f*

es tromboarteritis; tromboendoarteritis
fr thromboartérite
en thromboarteritis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Inflamació d'una artèria combinada amb trombosi o causada per aquesta.

tromboastènia *f*

sin. **trombastènia** *f*

trombòcit *m*

veg. **plaqueta** *f*

trombòclasi *f*

veg. **trombòlisi** *f*

tromboembòlia *f*

sin. compl. **tromboembolisme** *m*

es tromboembolia; tromboembolismo
fr thromboembolie
en thromboembolism

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Embòlia causada per un trombe arrossegat pel corrent sanguini des del lloc on s'ha format.

tromboembolisme *m*

veg. **tromboembòlia** *f*

tromboendoarteritis *f*

veg. **tromboarteritis** *f*

tromboflebitis *f*

es tromboflebitis

fr thrombophlébite
en thrombophlebitis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Inflamació d'una vena combinada amb una trombosi o causada per aquesta.

trombòlisi *f*
sin. compl. **trombòclasi** *f*

es tromboclasia; trombólisis
fr thrombolyse
en thrombolysis; thrombolysis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Dissolució d'un trombe.

Nota: La trombòlisi es pot produir de manera espontània però, habitualment, és provocada pel veterinari mitjançant el subministrament de fàrmacs.

trombolític *m*
sin. **fibrinolític** *m*

trombosi *f*

es trombosis
fr thrombose
en thrombosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Formació espontània d'un trombe.

trombus *m*
veg. **trombe** *m*

trot *m*

es trote
fr trot
en trot

RAMADERIA. Manera de marxar ràpida dels equins en què posen a terra alternativament el parell de potes anterior dreta i posterior esquerra i el parell de

potes anterior esquerra i posterior dreta.

trotador *m*

es trotador; trotón
fr trotteur
en trotter

RAMADERIA. Cavall de raça que es cria per a les curses al trot.

truger *m*

es porqueriza
fr porcherie
en piggery

RAMADERIA. Compartiment tancat d'una cort destinat a allotjar-hi la truja i la seva cria.

truja *f*
sin. compl. **bacona** *f*; **gardenya** *f*; **gotxa** *f*;
porca *f*; **verra** *f*

es cerda; cochina; gorrina; marrana;
puerca
fr laie; soie; truie
en sow

RAMADERIA. Femella del porc, que s'explota com a reproductora i per la carn.

Trypanosoma

PARASITOLOGIA. Gènere de protozoous flagel·lats del subfíl·lum *Mastigophora*, de la família *Trypanosomatidae*, que en la fase de tripomastigot es localitzen al plasma sanguini.

Nota: Les espècies més importants d'aquest gènere són *Trypanosoma brucei*, *Trypanosoma congolense* i *Trypanosoma vivax* (transmeses per la picada de diferents dípters, localitzades en diferents espècies domèstiques, especialment les vaques, i agents de tripanosomosi), *Trypanosoma equiperdum* (localitzada en els equins i agent de durina), *Trypanosoma evansi*

(localitzada en els equins i agent de surra), i *Trypanosoma theileri* i *Trypanosoma melophagium* (espècies no patògenes, localitzades en les vaques i en les ovelles, respectivament).

TSE *f*

veg. **targeta sanitària equina** *f*

TSH *f*

veg. **tiotropina** *f*

tub de drenatge *m*

sin. **dren** *m*

tubercle *m*

es tubérculo

fr tubercule

en tubercle

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Nòdul gris o groc, transparent o opac, que resulta de la unió de diversos granulomes.

Nota: És la lesió característica de la tuberculosi.

tuberculina *f*

es tuberculina

fr tuberculine

en tuberculin

CLÍNICA. Líquid estèril que conté els productes de creixement del bacteri de la tuberculosi, o les substàncies específiques que aquest excreta, que s'utilitza en forma d'injecció en la prova cutània de diagnòstic de la tuberculosi, principalment en les vaques.

tuberculosi *f*

es fimia; tuberculosis

fr tuberculose

en tuberculosis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana contagiosa que afecta els animals domèstics, causada per diverses espècies del gènere *Mycobacterium* (*Mycobacterium avium*, *Mycobacterium bovis* i *Mycobacterium tuberculosis*) i caracteritzada per la presència en diversos òrgans de lesions inflamatòries susceptibles de patir metamorfosis regressives, com ara caseïficació, calcificació, esclerosi i reblaniment, que normalment prenen forma nodular.

Nota: En les vaques i en els ocells és una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i en les vaques també és una zoonosi.

tularèmia *f*

es tularemia

fr tularémie

en tularemia

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana infecciosa i contagiosa que afecta els mamífers domèstics, principalment les ovelles i els conills, causada per *Francisella tularensis*, transmesa per paparres i tàvecs, i caracteritzada per febre alta, letàrgia, anorèxia, tos, diarrea, poliúria i mort.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE i una zoonosi.

tumefacció *f*

sin. compl. **inflor** *f*; **intumescència** *f*; **tumescència** *f*; **tumiditat** *f*; **turgescència** *f*

es hinchazón; intumescencia;
tumefacción; tumescencia; turgencia
fr intumescence; tuméfaction;
tumesence; turgescence
en intumescence; swelling; tumefaction;
tumesence; turgescence

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Augment de volum, anormal i transitori, d'una part de l'organisme o d'un teixit, que

pot tenir diverses causes, com ara una inflamació o un trastorn circulatori.

tumescència *f*
veg. **tumefacció** *f*

tumiditat *f*
veg. **tumefacció** *f*

tumor *m*
sin. compl. **tumoració** *f*

es tumor; tumoración
fr tumeur
en tumor

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Tumefacció d'un òrgan o un teixit causada per una neoplàsia o una inflamació.

tumor nasal enzoòtic *m*

es adenopapilomatosis nasal infecciosa;
tumor nasal enzoótico
fr tumeur nasale enzootique
en caprine enzootic nasal granuloma

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les ovelles i les cabres adultes, causada per un virus de la família *Retroviridae* i caracteritzada per una neoplàsia de les glàndules seroses de la mucosa nasal, de caràcter unilateral, tos, dispnea, ranera, caquèxia i mort.

tumor veneri transmissible *m*
sin. **sarcoma de Sticker** *m*

tumoració *f*
veg. **tumor** *m*

turgescència *f*
veg. **tumefacció** *f*

turma *f*

es criadilla; turma
fr amourette; animelle; testicule
en animal testicle

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Testicle de l'animal, que forma part de la canal, destinat a consum humà.

tyndal·lització *f*

es tindalización
fr tindallisation; tyndallisation
en tyndallization

BROMATOLOGIA. Procediment de conservació d'aliments, basat en l'esterilització, que consisteix a sotmetre'ls a temperatures compreses entre 60°C i 80°C de manera fraccionada i intermitent, deixant-los refredar cada cop, a fi d'impedir l'esporulació dels microorganismes i facilitar-ne la destrucció sense alterar la composició dels aliments.

UBG *f*
veg. **unitat ramadera** *f*

udol *m*
sin. compl. **ganyol** *m*

es aullido
fr hurlement
en howl

RAMADERIA. Crit prolongat i planyívol del gos.

UFC *f*
veg. **unitat farratgera de carn** *f*

UFL *f*
veg. **unitat farratgera de llet** *f*

úlçera *f*sin. **ulceració** *f*sin. compl. **nafra** *f**es* llaga; úlçera; ulceración*fr* ulcération; ulcère*en* ulcer; ulceration

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Lesió consistent en una solució de continuïtat de la pell o la mucosa en la superfície d'un teixit o d'un òrgan causada per un desprendiment de teixit necròtic.

ulceració *f*sin. **úlçera** *f***ull de perdiu** *adj**es* ojo de perdiz*fr* oeil de perdrix*en* partridge eye

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen el pelatge vermell al voltant dels ulls.

Nota: S'aplica, especialment, a les vaques i les ovelles.

ullerat -ada *adj**es* ojalada [ovelles]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit dels quadrúpedes que tenen el pelatge al voltant dels ulls d'un color diferent de la resta del cos.

Nota: S'aplica, especialment, a les ovelles i les cabres.

ulleres *f pl**es* anteojos

COLORS. PARTICULARITATS. Marca blanca que tenen alguns gossos al voltant dels ulls.

ultracongelació *f*veg. **sobrecongelació** *f***ultrafiltració** *f*sin. compl. **microfiltració** *f**es* microfiltración; ultrafiltración*fr* ultrafiltration*en* microfiltration; ultrafiltration

BROMATOLOGIA. Tractament aplicat a determinats aliments líquids que consisteix a fer-los passar a través d'una membrana amb porus molt petits per tal d'eliminar-ne les impureses i els microorganismes i, d'aquesta manera, assegurar-ne la conservació i millorar-ne el valor nutritiu i l'aspecte físic.

ultrapasteurització *f*veg. **uperització** *f***umbilicació** *f**es* umbilicación*fr* ombilication*en* umbilication

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Depressió semblant al melic.

Uncinaria

PARASITOLOGIA. Gènere de nematodes paràsits de la superfamília *Ancylostomatoidea*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Uncinaria stenocephala* (de cicle directe, transmesa per via fecal-oral, localitzada -en l'estadi adult- a l'intestí prim dels gossos i agent d'ancilostomatidosi).

ungüent *m*

es ungüento
fr onguent
en ointment; unguent

CLÍNICA. Forma farmacèutica que s'administra per via tòpica, constituïda per una mescla de greixos que pot portar algun producte actiu i que s'aplica en el tractament local d'algunes malalties de la pell.

unitat alimentària *f*
veg. **unitat farratgera *f***

unitat de bestiar gros *f*
veg. **unitat ramadera *f***

unitat farratgera *f*
sin. compl. **unitat alimentària *f***

es unidad alimenticia; unidad forrajera
fr unité fourragère
en feed unit

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Unitat emprada en alimentació animal referent a la quantitat d'energia neta obtinguda a partir d'un quilo de farina d'ordi.

unitat farratgera de carn *f*
sigla **UFC *f***

es unidad forrajera de carne; UFC
fr unité fourragère viande

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Unitat farratgera emprada en l'alimentació d'animals de creixement ràpid, referent a la quantitat d'energia neta obtinguda a partir d'un quilo de farina d'ordi utilitzada per al manteniment i l'engreix de l'animal.

unitat farratgera de llet *f*
sigla **UFL *f***

es unidad forrajera de leche; unidad forrajera leche; UFL
fr unité fourragère lait
en milk forage unit

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Unitat farratgera que s'aplica als animals lleters i als animals en règim extensiu de baix nivell de producció.

unitat ramadera *f*
sin. compl. **unitat de bestiar gros *f***
sigla **UGB *f*; UR *f***

es unidad de ganado mayor; unidad ganadera; UGM
fr unité gros bétail; UGB
en large animal unit; livestock unit; LU

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Unitat utilitzada per als càlculs agronòmics i ramaders que equival a un cap de bestiar boví adult.

Nota: Per als càlculs dels ajuts de la Unió Europea, s'apliquen les conversions següents: bestiar boví de més de dos anys i equins de més de sis mesos, 1 UR; vedells de sis mesos a dos anys, 0,6 UR; truges, 0,5 UR; porcs d'engreix, 0,3 UR; ovelles i cabres, 0,15 UR; gallines ponedores, 0,016 UR; conilles reproductores, 0,014 UR; i pollastres d'engreix, 0,008 UR.

uperització *f*
sin. compl. **ultrapasteurització *f***

es ultrapasteurización; uperización
fr upérisation
en uperization

BROMATOLOGIA. Esterilització de la llet, prèviament escalfada, mitjançant la injecció directa de vapor a pressió que fa que la llet arribi a 150°C en menys d'un segon.

Nota: Seguidament es polvoritza en una cambra a baixa pressió per a eliminar el vapor injectat, i posteriorment es refrigera en un bescanviador de plaques.

UR *f*

veg. unitat ramadera *f*

(excés d'àcid úric) i *urobilinúria* (presència d'urobilina).

urea *f*

es urea

fr urée

en urea

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Diamina de l'àcid carbònic que se subministra als remugants com a font de nitrogen transformable en proteïna per la flora bacteriana del rumen.

urèmia *f*

veg. síndrome urèmica *f*

-úria

es -uria

fr -urie

en -uria

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica un trastorn de la micció.

Nota: Per exemple, *anísúria* (alternança d'oligúria i poliúria), *anúria* (absència), *disúria* (dificultat i dolor), *estangúria* (gota a gota), *iscúria* (retenció), *oligúria* (escassetat), *opsiúria* (retard de l'eliminació de l'aigua), *poliúria* (abundància de secreció), *pol·laciúria* (freqüència) i *taquiúria* (rapidesa).

-úria

es -uria

fr -urie

en -uria

FISIOPATOLOGIA. Sufix que indica modificació de la diuresi per la presència o la concentració anormal d'una substància en l'orina.

Nota: Per exemple, *acetonúria* (presència d'acetona), *acidúria* (concentració d'àcid), *acolúria* (presència de pigments biliars), *alcalinúria* (presència d'alcalis), *amonúria* (concentració d'amoníac), *azotúria* (presència de productes nitrogenats renals), *bacteriúria* (presència de bacteris), *bilirubinúria* o *colúria* (presència de bilirubina), *calciúria* (presència de sals de calci), *cilindrúria* (presència de cilindres urinaris), *creatinúria* (presència de creatina), *fibrinúria* (presència de fibrina o fibrinogen, que s'elimina per l'orina), *fosfatúria* (excés de fòstats), *glucosúria* (presència de glucosa), *hematúria* (presència de sang), *hemoglobinúria* (presència d'hemoglobina), *hipercalcúria* (presència excessiva de calci), *melanúria* (presència de melanina o de melanogen), *mioglobinúria* (presència de mioglobina), *oxalúria* (excés d'oxalats, sovint càlcics), *piúria* (presència de pus), *porfirinúria* (presència de porfirines), *proteïnúria* (excés de proteïnes), *quilúria* (presència de quil), *seminúria* (presència d'esperma), *uratúria* (excés d'urats), *uricosúria*

uricosúric *m*

es uricosúrico

fr uricosurique

en uricosuric

CLÍNICA. Fàrmac o agent que augmenta l'excreció renal d'àcid úric.

urolitiasi *f*

es urolitiasis

fr lithiase urinaire

en urolithiasis

FISIOPATOLOGIA. Formació de càlculs en l'aparell urinari.

urologia *f*

es urología

fr urologie

en urology

PATOLOGIA. branca de la veterinària especialitzada en l'anatomia, la fisiologia i la patologia de l'aparell urinari.

uronefrosi f

veg. **hidronefrosi f**

urticària f

es urticaria

fr urticaire

en nettle rash; urticaria

FISIOPATOLOGIA. Síndrome dermatològica caracteritzada per l'aparició de pàpules rosades que sorgeixen ràpidament, acompanyades d'intensa pruija, i desapareixen en poc temps.

úter m

es útero

fr utérus

en uterus

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Òrgan de l'aparell reproductor femení dels ocells, situat al final de l'oviducte, encarregat de la retenció i el manteniment dels ous.

úter m

sin. compl. **matriu f**

es matriz; útero

fr utérus

en uterus; womb

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.
Òrgan de l'aparell reproductor femení dels mamífers encarregat de mantenir l'embrió en condicions adequades durant el seu desenvolupament.

vaca f

es vaca

fr vache

en cow

RAMADERIA. Mamífer domèstic de la subfamília dels bovins, de cap gros i massís, armat de dues banyes, pell dura i pèl curt, que s'explota principalment per la carn, la llet i com a reproductor.

Nota: Aquest terme designa, especialment, l'individu femella.

vaca alletant f

es vaca lactante; vaca nodriza

fr vache allaitante; vache nourrice

en nurse cow

RAMADERIA. Vaca que alleta un o més vedells, que poden ser seus o no.

vaca lletera f

es vaca lechera

fr vache laitière

en milking cow

RAMADERIA. Vaca que s'explota per la seva producció de llet.

vaca seca f

es vaca agotada; vaca seca

fr vache sèche; vache tarie

en dry cow

RAMADERIA. Vaca que no produeix llet, normalment des que ha acabat l'últim alletament fins que s'esdevé el proper part.

vaccí m

veg. **vacuna f**

vaccí -ina adj

veg. **boví -ina adj**

vaccinació f

veg. **vacunació f**

vacum *adj*

sin. **boví -ina** *adj*

vacuna *f*

sin. compl. **vacci** *m*

es vacuna

fr vaccin

en vaccine

IMMUNOLOGIA. Suspensió preparada amb microorganismes morts o virus atenuats que s'administra a un animal per estimular-ne la immunització i prevenir les malalties que provoquen aquests microorganismes.

vacuna atenuada *f*

veg. **vacuna viva atenuada** *f*

vacuna de subunitats *f*

es vacuna de subunidades

fr vaccin à virus fractionné; vaccin de subunités

en subunit vaccine

IMMUNOLOGIA. Vacuna preparada amb certes fraccions immunològiques d'un microorganisme.

vacuna inactivada *f*

sin. compl. **vacuna morta** *f*

es vacuna inactivada; vacuna muerta

fr vaccin inactivé

en dead vaccine; inactivated vaccine; killed vaccine

IMMUNOLOGIA. Vacuna preparada amb microorganismes morts incapaços de multiplicar-se en l'animal al qual s'administra i que provoca una immunització activa que s'amplifica amb l'administració simultània d'adjuvants.

vacuna morta *f*

veg. **vacuna inactivada** *f*

vacuna recombinant *f*

es vacuna recombinante

fr vaccin recombinant

en recombinant vaccine

IMMUNOLOGIA. Vacuna de subunitats preparada amb proteïnes elaborades amb DNA recombinant.

vacuna viva *f*

es vacuna viva

fr vaccin vivant

en live vaccine

IMMUNOLOGIA. Vacuna preparada amb microorganismes vius que es multipliquen en l'animal al qual s'administra, de manera que li provoquen una immunització activa forta.

vacuna viva atenuada *f*

sin. compl. **vacuna atenuada** *f*

es vacuna atenuada; vacuna viva atenuada

fr vaccin vivant atténué

en attenuated vaccine; live attenuated vaccine

IMMUNOLOGIA. Vacuna viva en què els microorganismes han estat tractats prèviament perquè perdin virulència però mantinguin la seva capacitat de desencadenar una resposta immunitària.

vacunació *f*

sin. compl. **immunització activa** *f*;

vaccinació *f*

es inmunización activa; vacunación

fr immunisation active; vaccination

en active immunization; vaccination

IMMUNOLOGIA. Administració d'una vacuna a un animal.

vagabunderia *f*

es vagabundería

fr vagabondage

en roam

ETOLOGIA. Conducta sexualment dimòrfica típica dels mascles en la qual l'animal es desplaça a distàncies superiors a les normals amb la finalitat de trobar una parella reproductora.

vagarro *m*

veg. abellot *m*

vagina artificial *f*

es vagina artificial

fr vagin artificielle

en artificial vagina

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Receptacle que reproduceix les condicions d'una vagina natural, sobretot pel que fa a la pressió, la temperatura i la lubricació, de manera que afavoreix l'erecció del penis i l'ejaculació del mascle, i que permet de recollir-ne l'esperma.

vaginisme *m*

es vaginismo

fr vaginisme

en vaginismus

FISIOPATOLOGIA. Contracció espasmòdica dolorosa dels músculs de la vagina.

vaginitis granulosa *f*

es vaginitis granular

fr vaginite granuleuse

en granular vaginitis; granular

vulvovaginitis

MALALTIES BACTERIANES. Malaltia bacteriana venèria contagiosa que afecta les vaques, l'agent etiològic de la qual no està ben definit, caracteritzada per inflamació catarral de la mucosa vaginal, que queda recoberta de granulacions.

vagotonia *f*

es vagotonía

fr vagotonie

en vagotonia

FISIOPATOLOGIA. Estat caracteritzat per la hiperexcitabilitat del nervi vague o del sistema parasimpàtic en general, que es manifesta per inestabilitat motora, suor profusa i hipotensió.

valor additiu *m*

veg. valor millorant *m*

valor fenotípic *m*

es valor fenotípico

fr valeur phénotypique

en phenotypic value

GENÈTICA. Valor que té un animal d'acord amb el seu rendiment amb relació a un caràcter determinat.

Nota: El seu símbol és *P*.

valor genotípic *m*

es valor genotípico

fr valeur génotypique

en genotypic value

GENÈTICA. Valor que té un animal d'acord amb l'efecte combinat de tots els seus gens en tots els loci que afecten un

caràcter determinat, tenint en compte la manera com aquests gens es troben combinats en el genotip.

Nota: El seu símbol és *G*.

valor millorant *m*

sin. compl. **valor additiu *m***

es valor aditivo; valor mejorante
fr valeur génétique additive
en additive genetic value; breeding value

GENÈTICA. Valor genètic que té un individu per a un caràcter determinat.

Nota: El seu símbol és *A*. Teòricament, el valor millorant és el sumatori dels efectes mitjans dels gens dels quals l'individu és portador. Pràcticament, es valora com el doble de la desviació mitjana de la descendència de l'individu en relació amb la mitjana de la població, quan l'individu s'aparella amb una mostra aleatòria de la població.

valor millorant agregat *m*

veg. **mèrit net *m***

valor nutritiu *m*

es valor nutritivo
fr valeur nutritive
en feeding value

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Capacitat d'un aliment per cobrir les necessitats nutritives d'un animal.

valor predictiu d'un resultat negatiu *m*

es valor predictivo de una prueba negativa
fr coefficient de prévision d'un test négatif
en negative predictive value; predictive value of a negative test

EPIDEMIOLOGIA. Probabilitat que un animal que ha donat un resultat negatiu en una

tècnica diagnòstica estigui realment sa.

valor predictiu d'un resultat positiu *m*

es valor predictivo de una prueba positiva
fr coefficient de prévision d'un test positif
en positive predictive value; predictive value of a positive test

EPIDEMIOLOGIA. Probabilitat que un animal que ha donat un resultat positiu en una tècnica diagnòstica estigui realment malalt.

valva *f*

es valva

CLÍNICA. Instrument quirúrgic en forma de làmina corba doblegada que serveix per a separar les parets d'una cavitat o d'una obertura feta quirúrgicament.

vaquer -a *m i f*

sin. compl. **vaquerís -issa *m i f***

es vaquerizo; vaquero
fr vacher
en cowboy [US]; cowman

RAMADERIA. Pastor o granger de vaques.

vaquerís -issa *m i f*

veg. **vaquer -a *m i f***

vaquí -ina *adj*

veg. **boví -ina *adj***

variabilitat *f*

es variabilidad
fr variabilité
en variability

GENÈTICA. Fenomen comú a tots els éssers vius pel qual els diferents caràcters, que

són propis de cada espècie, mostren variacions quantitatives o qualitatives entre uns individus i uns altres.

variació f

es variación
fr variation
en variation

GENÈTICA. Modificació dels caràcters aparents del fenotip d'un individu respecte als dels seus ascendents.

variació contínua f

es variación continua
fr variation continue
en continuous variation

GENÈTICA. Variació que només es pot mesurar en una escala contínua o quantitativa i que no dona lloc a l'aparició de classes o grups.

varietat f

es variedad
fr variété
en variety

ETNOLOGIA. Conjunt d'animals d'una espècie o d'una raça que es poden agrupar per algun caràcter comú.

Varroa

PARASITOLOGIA. Gènere d'àcars del subordre *Mesostigmata*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Varroa jacobsoni* (ectoparàsit de les abelles, agent de varroosi i caracteritzat pel seu color marronós, pel cos recobert de pèls, perquè els adults tenen un clar dimorfisme sexual i perquè les femelles són el·lipsoidals i poden arribar a 1,5 mm de longitud i 1,9 mm d'amplada).

varroosi f

es varroosis
fr varroose
en varroosis

MALALTIES PARASITÀRIES. Acariosi que afecta les abelles, tant les adultes com les larves, causada per l'àcar *Varroa jacobsoni* i caracteritzada per un període de latència d'uns quants anys durant els quals no presenta manifestacions clíniques, però que pot provocar la desaparició d'una població en poc temps.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

vasectomia f

es vasectomía
fr vasectomie
en vasectomy

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Esterilització efectuada en els mascles per resecció parcial d'un segment del conducte deferent, que té com a objectiu anul·lar la facultat de reproduir-se sense eliminar, però, el desig de cobrir les femelles.

vasoconstrictor m

es vasoconstrictor
fr vasoconstricteur
en vasoconstrictor

CLÍNICA. Fàrmac o agent que disminueix el calibre dels vasos sanguinis.

vasodilatador m

es vasodilatador
fr vasodilatateur
en vasodilator

CLÍNICA. Fàrmac o agent que dilata el calibre dels vasos sanguinis.

vasopressina f

sin. compl. **hormona antidiürètica f**
sigla **ADH f**

es hormona antidiurética; vasopresina;
ADH
fr hormone antidiurétique; vasopressine;
ADH
en antidiuretic hormone; vasopressin; ADH

ENDOCRINOLOGIA. Hormona de naturalesa peptídica secretada per la neurohipòfisi, que provoca un efecte antidiurètic de manera que estimula la reabsorció d'aigua en el túbul renal i que està regulada per la pressió osmòtica del plasma.

Nota: Si la vasopressina es troba en concentracions elevades pot provocar vasoconstricció. Aquests dos efectes diferenciats responen a l'acció de l'hormona sobre dos receptors diferents.

vasotrípsia f

veg. **angiotrípsia f**

veça f

es algarroba; veza
fr vesce
en tare; vetch

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Llavor de la veça, que se subministra amb el pinso al bestiar i l'aviram adults, i aporta proteïna.

Nota: Conté un principi antinutritiu que en limita el percentatge d'ús. La planta sencera de veça també s'utilitza com a farratge.

vector m

es vector
fr vecteur
en vector

EPIDEMIOLOGIA. Animal, generalment

invertebrat, que adquireix un agent patògen d'un hoste i el transmet a un altre hoste.

Nota: Aquest terme també s'utilitza com a adjectiu.

vedell -a m i f

sin. compl. **mec -a m i f**

es ternero
fr veau
en calf [m]; heifer [f]

RAMADERIA. Cria de la vaca, de menys d'un any.

vedellar v intr

es parir [la vaca]
fr vêler
en calve, to; freshen, to [US]

RAMADERIA. Parir la vaca.

vegetació f

es vegetación
fr végétation
en vegetation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Excrescència que es forma en la pell o la mucosa.

veixiga f

es vejiga

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA. Abscés que es forma en les úlceres dels animals de càrrega.

ventilador m

veg. **respirador m**

ventilador de xemeneia *m*

es ventilador de chimenea
fr aérateur de cheminée
en roof ventilator

RAMADERIA. Ventilador col·locat al sostre de l'allotjament del bestiar per renovar l'aire de l'interior.

ventilador mural de gelosia *m*

es ventilador de pared de celosía
fr ventilateur mural avec jalousie
en wall mounted fan with baffle

RAMADERIA. Ventilador col·locat a la paret de l'allotjament del bestiar, que, gràcies al moviment d'aire que provoca, manté oberta la gelosia, la qual es tanca automàticament quan el ventilador deixa de funcionar.

ventrada *f*

sin. compl. **ventregada *f***

es camada; lechigada; ventregada
fr portée
en litter

RAMADERIA. Conjunt de cries nades d'un mateix part.

ventregada *f*

veg. **ventrada *f***

verdanc *m*

es verdugo; verdugón
en weal

TRAUMATISMES. Senyal produït en la carn per l'extravasació de la sang a causa d'un cop.

verí *m*

es veneno
fr poison
en poison

CLÍNICA. Substància que en ésser introduïda en l'organisme animal pot produir un efecte morbós o causar la mort.

verm *m*

veg. **helmint *m***

vermell -a *adj*

es colorado; encarnado [conills, vaques]
fr rouge cèrise [vaques]; roux
en cherry red [vaques]; red; ruddy [conills]

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge que és del color de la sang.

Nota: S'aplica especialment a les vaques, els gossos i els conills. D'altra banda, és el color de la cresta i la barballera de les gallines.

vermífug *m*

sin. **antihelmíntic *m***

verminosi *f*

sin. **helmintosi *f***

verola aviària *f*

es viruela aviar
fr variole aviaire
en avian diphtheria; fowl pox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les gallines i els galls dindi, causada per un virus del gènere *Avipoxvirus* i transmesa per mosquits dels gèneres *Aedes* i *Culex* o per contacte directe, que es pot presentar en forma d'epitelioma aviar contagiós, caracteritzat per lesions nodulars eruptives a la cresta i a la barba, o bé en forma de diftèria aviària, caracteritzada per l'aparició d'una

membrana caseosa i groguenca a la boca i a la gola.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

verola bovina *f*

es viruela bovina
fr vaccine
en cowpox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta les vaques, causada per un virus del gènere *Orthopoxvirus* i caracteritzada per lesions locals als mugrons i a les mamelles, en forma d'eritema, de pàpula, de vesícula, de pústula i finalment de crosta, i, en algunes ocasions, per formes sistèmiques que afecten el sistema nerviós central.

Nota: És una zoonosi.

verola caprina *f*

es viruela caprina
fr variole caprine
en goat pox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta les cabres, causada per un virus del gènere *Capripoxvirus* i caracteritzada per estat febril i per l'aparició d'una erupció variòlica que afecta principalment la boca, els ulls, les mamelles, els mugrons, l'escrot i la cara interna de les cuixes.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

verola equina *f*

es viruela equina
fr variole équine
en grease disease; horse pox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que

afecta els equins, causada per un virus del gènere *Orthopoxvirus* i caracteritzada principalment per una inflamació de la mucosa bucal o una erupció cutània pustulosa a l'articulació tarsometatarsiana o carpometacarpiana, que també es pot presentar en forma d'exantema vesiculopapulós generalitzat.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

verola mamària bovina *f*

es nódulo de los ordeñadores; viruela mamaria bovina
fr nodules des trayeurs de vaches
en false cowpox; pseudocowpox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica que afecta les vaques, les ovelles i les cabres, causada per un virus del gènere *Parapoxvirus* i caracteritzada per una erupció variòlica a la pell dels mugrons que pot derivar en una mastitis.

Nota: És una zoonosi que la pateixen els vaquers, especialment els que es dediquen a munyir.

verola ovina *f*

es viruela ovina
fr clavelée
en sheep pox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa greu que afecta les ovelles, causada per un virus del gènere *Capripoxvirus*, relacionat amb el virus de la dermatosis nodular contagiosa, i caracteritzada per estat febril i per l'aparició d'un exantema papulós a la pell i a les mucoses.

Nota: És una malaltia de declaració obligatòria segons l'OIE.

verola porcina *f*

es viruela porcina
fr variole porcine
en pigpox; swine pox

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica contagiosa que afecta els porcs, causada per un virus del gènere *Suipoxvirus*, transmesa pel poll *Haematopinus suis* i caracteritzada per estat febril i per l'aparició d'un exantema a la pell i a les mucoses, inicialment en forma maculopapular i, posteriorment, pustulosa.

verra *f*
veg. **truja** *f*

verratell *m*
veg. **garri** -*ina m i f*

verro *m*

es verraco
fr verrat
en boar

RAMADERIA. Porc mascle no castrat, destinat a cobrir truges.

verrucositat *f*
veg. **papil·loma** *m*

versió *f*

es versión
fr version
en version

CLÍNICA. Maniobra obstètrica que es practica en el cas de presentació transversal del fetus per tal d'aconseguir una presentació longitudinal, i que consisteix a portar a l'estret de la pelvis el cap (*versió cefàlica*) o la part posterior (*versió pelviana*) del fetus.

vesicació *f*

es vesicación
fr vésication
en vesication

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Formació de butllofes en la pell.

vesícula *f*

es vesícula
fr vésicule
en blister; vesicle

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Elevació circumscripita de la pell, plena de líquid serós, que pot arribar a fer 1 cm de diàmetre.

Vesiculovirus

VIROLOGIA. Gènere de virus de la família *Rhabdoviridae* que inclou l'agent de l'estomatitis vesicular.

vessament *m*
sin. compl. **extravasació** *f*

es derrame; extravasación
fr effusion; extravasation
en effusion; extravasation

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Sortida cap a l'exterior o cap a una cavitat orgànica de sang, exsudat o transsudat.

veterinari -ària *m i f*

es veterinario
fr vétérinaire
en veterinarian [US]; veterinary surgeon [GB]

Persona preparada i autoritzada legalment per a professar i exercir la veterinària.

Nota: Vegeu els comentaris del terme *manescal*.

veterinari -ària col·legiat -ada *m i f*

es veterinario colegiado
fr vétérinaire inscrit à l'Ordre
en registered veterinarian

Veterinari pertanyent a un col·legi de veterinaris i que, com a tal, pot exercir unes tasques específiques.

veterinari -ària habilitat -ada *m i f*

es veterinario habilitado
fr vétérinaire habilité
en authorized veterinarian

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Veterinari autoritzat pels serveis veterinaris oficials per exercir unes funcions determinades, habitualment reservades al veterinari oficial.

veterinari -ària oficial *m i f*

sin. compl. **inspector -a veterinari -ària *m i f***

es inspector veterinario; veterinario oficial
fr inspecteur vétérinaire; vétérinaire officiel
en official veterinarian; public health veterinarian; veterinary inspector

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Veterinari amb règim de funcionari que exerceix funcions de vigilància i control sanitari en establiments alimentaris o animals.

veterinària *f*

es veterinaria
fr vétérinaire
en veterinary science

Ciència i art de prevenir i ajudar a guarir les malalties dels animals, fomentar la producció i la indústria pecuàries i

controlar la qualitat sanitària dels aliments.

veterinària de salut pública *f*

es veterinaria de salud pública
fr santé publique vétérinaire
en veterinary public health

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Branca de la veterinària especialitzada en la protecció de la salut de les persones mitjançant el control sanitari dels animals i dels aliments.

via d'administració *f*

es vía de administración
fr voie d'administration
en drug administration

CLÍNICA. Forma d'introducció d'un medicament, un aliment o un medi de contrast radiològic en un organisme.

Nota: Segons les seves característiques es parla de *via intraarticular*, *via intramamària*, *via intramuscular*, *via intravenosa*, *via oral*, *via parenteral*, *via subcutània* i *via tòpica*, entre d'altres.

viable *adj*

es viable
fr viable
en viable

FISIOLOGIA DE LA REPRODUCCIÓ. Dit del fetus amb el grau de desenvolupament suficient que el fa capaç de viure fora de l'úter.

vici *m*

es vicio
fr vice
en vice

RAMADERIA. Defecte psicològic d'un animal que li fa disminuir el rendiment productiu o

la capacitat per al treball.

vigilància epidemiològica *f*

es vigilància epidemiològica
fr surveillance épidémiologique
en epidemiological surveillance

EPIDEMIOLOGIA. Aplicació continuada de mesures de control destinades a evitar l'aparició i disseminació d'una malaltia.

vigor híbrid *m*
veg. **heterosi** *f*

violaci -àcia *adj*

es violáceo
fr violacé
en purplish

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del plomatge dels ocells que és morat blavós.

vira *f*
veg. **ratlla dorsal** *f*

virió *m*

es virión
fr virion
en virion

VIROLOGIA. Partícula vírica completa que representa la fase extracel·lular i infecciosa d'un virus.

virologia *f*

es virología
fr virologie
en virology

VIROLOGIA. branca de la microbiologia especialitzada en l'estudi dels virus.

virosi *f*
veg. **malaltia vírica** *f*

virulència *f*

es virulencia
fr virulence
en virulence

EPIDEMIOLOGIA. Grau de potència que té un agent patògen per produir una malaltia en un hoste.

virus *m*

es virus
fr virus
en virus

VIROLOGIA. Agent infeccios submicroscòpic, paràsit intracel·lular obligat de plantes, animals i bacteris, format per un sol tipus d'àcid nucleic, DNA o RNA, envoltat d'una càpsida proteica i, en alguns casos, d'un embolcall, que utilitza la maquinària biosintètica de la cèl·lula hoste per a multiplicar-se.

virus DNA *m*

es virus ADN
fr virus à ADN
en DNA virus

VIROLOGIA. Virus constituït per DNA.

virus RNA *m*

es virus ARN
fr virus à ARN
en RNA virus

VIROLOGIA. Virus constituït per RNA.

víscera *f*
sin. **entranya** *f*

vitamina *f*

es vitamina
fr vitamine
en vitamin

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Nutrient orgànic essencial per al desenvolupament correcte de l'organisme animal, que el necessita en petites quantitats i no el pot sintetitzar.

vitamina A *f*

es vitamina A
fr vitamine A
en vitamin A

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina liposoluble que els animals obtenen principalment del carotè contingut en el farratge, i que intervé principalment en les funcions de manteniment dels epitelis, de la visió nocturna, de la reproducció i de la formació òssia.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma d'acetat de vitamina A o de palmitat de vitamina A. Són formes de vitamina A el retinal, el retinol i l'àcid retinoic.

vitamina B₁ *f*

sin. compl. **aneurina** *f*; **tiamina** *f*

es aneurina; tiamina; vitamina B₁
fr anéurine; thiamine; vitamine B₁
en aneurin; thiamine; trainina; vitamin B₁

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen de la majoria de primeres matèries dels pinsos, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que és necessària principalment per a una utilització eficient de l'energia i per a un funcionament normal del metabolisme dels glúcids.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma d'hidroclorur de tiamina.

vitamina B₂ *f*

sin. compl. **lactoflavina** *f*; **riboflavina** *f*

es lactoflavina; riboflavina; vitamina B₂
fr lactoflavine; riboflavine; vitamine B₂
en lactoflavin; riboflavin; vitamin B₂

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen principalment del farratge, de la farina d'alfals, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que intervé principalment com a cofactor en nombrosos enzims responsables del metabolisme dels greixos, de les proteïnes i dels glúcids.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de riboflavina pura.

vitamina B₆ *f*

es vitamina B₆
fr vitamine B₆
en vitamin B₆

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen fonamentalment del segó, el fenc, les lleguminoses i el gra, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que actua principalment com a coenzim en nombrosos processos del metabolisme proteic i intervé en la formació dels glòbuls rojos i en el sistema endocrí.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de clorhidrat de piridoxina. Són formes de vitamina B₆ la piridoxina, la piridoxamina i el piridoxal.

vitamina B₁₂ *f*

sin. compl. **cianocobalamina** *f*

es cianocobalamina; vitamina B₁₂
fr cyanocobalamine; vitamine B₁₂
en cyanocobalamin; vitamin B₁₂

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen de les farines de carn o de peix, i els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, sempre que disposin d'un aportament extern de cobalt, i que intervé en la biosíntesi de molècules fonamentals dels àcids nucleics.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de cianocobalamina cristal·lina.

vitamina C *f*
sin. compl. **àcid ascòrbic** *m*

es ácido ascórbico; vitamina C
fr acide ascorbique; vitamine C
en ascorbic acid; vitamin C

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble que no es pot considerar com una vitamina típica, ja que la majoria d'animals són capaços de sintetitzar-la, que actua sobretot en la formació de col·lagen i que intervé en la resposta immunitària i en l'adaptació a l'estrès.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma d'àcid ascòrbic.

vitamina D *f*

es vitamina D
fr vitamine D
en vitamin D

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina liposoluble que els animals obtenen principalment del fenc, que es forma a la pell per irradiació solar i que intervé, principalment, en el metabolisme fosfocalcari afavorint el desenvolupament de l'os en creixement.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica. Són formes de vitamina D la vitamina

D₂ o ergocalciferol, necessària per al bestiar, i la vitamina D₃ o colecalciferol, necessària per al bestiar i específicament per a l'aviram.

vitamina E *f*

es vitamina E
fr vitamine E
en vitamin E

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina liposoluble que els animals obtenen a partir del fenc, el farratge verd i el germen dels cereals, i que exerceix principalment una funció antioxidant que protegeix les membranes cel·lulars i evita la formació de peròxids tòxics.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de tocoferol.

vitamina H *f*
sin. compl. **biotina** *f*

es biotina; vitamina H
fr biotine; vitamine H
en biotin; vitamin H

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina hidrosoluble del complex B que els animals obtenen sobretot dels concentrats proteics vegetals i, els remugants, de la síntesi microbiana de l'aparell digestiu, i que intervé com a coenzim en reaccions de carboxilació i descarboxilació en el metabolisme dels lípids, les proteïnes i els hidrats de carboni.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de D-biotina.

vitamina hidrosoluble *f*

es vitamina hidrosoluble
fr vitamine hydrosoluble
en water-soluble vitamin

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina soluble en aigua que actua com a catalitzador o

coenzim de gairebé tots els processos relacionats amb el metabolisme dels nutrients i que, en general, no s'emmagatzema a l'organisme animal.

Nota: Les vitamines hidrosolubles són la B₁, la B₂, l'àcid pantotènic, la B₆, l'àcid fòlic, la B₁₂, la C, la H, l'àcid nicotínic i la colina.

vitamina K f

es vitamina K
fr vitamine K
en vitamin K

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina liposoluble que els animals obtenen principalment del fenc i el farratge verd; els remugants, de la microflora de l'aparell digestiu; i els conills, dels cecotrofs, i que és necessària per a la síntesi de la protrombina de la sang.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de menadiona. Són tipus de vitamina K la vitamina K₁ o filoquinona, la vitamina K₂ o menaquinona i la vitamina K₃ o menadiona.

vitamina liposoluble f

es vitamina liposoluble
fr vitamine liposoluble
en fat-soluble vitamin

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Vitamina soluble en lípids, associada a la fracció lipídica dels aliments, que és capaç de ser emmagatzemada a l'organisme animal i que té per via fonamental d'excreció la femta a través de la bilis.

Nota: Les vitamines liposolubles són la A, la D, la E i la K.

vitamina PP f

veg. àcid nicotínic *m*

vitiligen m

es vitiligo
fr vitiligo
en vitiligo

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.

Trastorn de la pigmentació de la pell, que afecta especialment els equins i les vaques, consistent en la formació de plaques blanques despigmentades voltades d'una vora normal o hiperpigmentada.

viviparisme m

sin. compl. **viviparitat f**

es viviparidad; viviparismo
fr viviparisme; viviparité
en viviparity

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES.

Modalitat de reproducció sexual en què l'embrió es desenvolupa dins el cos de la mare.

viviparitat f

veg. **viviparisme m**

vol de neteja m

es vuelo de limpieza
fr vol de propreté
en cleaning flight

APICULTURA. Primer vol de les abelles després de la hivernada, durant el qual expel·leixen els excrements que se'ls han acumulat a l'intestí durant tot l'hivern.

vol nupcial m

es vuelo nupcial
fr vol nuptial
en mating flight; nuptial flight

APICULTURA. Vol d'anada i tornada al rusc que les abelles reines realitzen al cap de pocs dies del naixement, durant el qual són fecundades per un abellot.

volateria f

es volateria
fr volaille
en poultry

RAMADERIA. Aviram que es cria per la carn.

vòlvul m

es vólculo
fr volvulus
en volvulus

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Torsió d'un òrgan al voltant dels seus
l·ligaments que fa que es produeixi una
obstrucció, especialment, la torsió d'una
nansa intestinal al voltant del seu
mesenterí.

vòmit m

sin. compl. **emesi f**

es emesis; vòmito
fr émèse; vomissement
en emesis; vomit; vomiting

FISIOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU;
FISIOPATOLOGIA. Expulsió convulsiva del
contingut de l'estómac per la boca.

Nota: La capacitat de vomitar és variable en les
diferents espècies: molt freqüent en gossos i
gats, i també freqüent en el porc, gairebé mai en
els remugants, i gairebé impossible en els
cavalls, de manera que quan es produeix és un
síntoma molt greu.

vòmit m

es vòmito
fr vomissement
en vomit

FISIOPATOLOGIA. Matèria expulsada en el
vòmit.

vòmit i emaciació del garrí lactant m

sin. compl. **encefalitis hemoaglutinant del
garrí f**

es encefalitis hemaglutinante del lechón;
vómito y desmedro del lechón
fr encéphalomyélite hémagglutinante
porcine; maladie du vomissement et
dépérissement du porcelet
en hemagglutinating encephalomyelitis of
piglets; vomiting and wasting disease of
piglets

MALALTIES VÍRIQUES. Malaltia vírica
contagiosa que afecta els garrins, causada
per un virus del gènere *Coronavirus* i
caracteritzada per vòmits de presentació
sobtada, apirament i manifestacions
nervioses.

vomitiu m

sin. **emètic m**

vomituri m

veg. **emètic m**

vomiturició f

es vomiturición
fr vomiturition
en retching; vomiturition

FISIOPATOLOGIA. Conjunt d'esforços repetits i
ineficients per vomitar.

vorellat m

sin. **brodat -ada adj**

vori adj

es marfil
fr ivoire
en ivory

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gats que tira a blanc.

vulvovaginitis pustulosa infecciosa *f*
sin. **rinotraqueïtis infecciosa bovina** *f*

Wohlfahrtia

PARASITOLOGIA. Gènere de dípters ciclòrrafs de la família *Sarcophagidae*.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Wohlfahrtia magnifica* (agent de miasi en diferents espècies animals).

xacra *f*

es achaque
fr infirmité; reliquat
en ailment

FISIOPATOLOGIA. Seqüela física.

xai -a *m i f*
veg. **anyell -a** *m i f*

xaier *v intr*
veg. **anyellar** *v intr*

xaier -a *m i f*

RAMADERIA. Pastor de xais.

xantocromia *f*

es xantocromía
fr xanthochromie
en xanthochromia

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Pigmentació groguenca d'una part del cos o d'un líquid orgànic, especialment el cefaloraquidi, que generalment indica hemorràgia en el sistema nerviós central.

xantodèrmia *f*

es xantoderma; xantodermia
fr xanthodermie
en xanthoderma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn consistent en una xantocromia de la pell.

xantoma *m*

es xantoma
fr xanthome
en xanthoma

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Pàpula, nòdul o placa de color groc que es forma a la pell a causa del dipòsit de lípids i que afecta, especialment, els ocells.

xantomatosi *f*

es xantomatosis
fr xanthomatose
en xanthomatosis

ANATOMIA PATOLÒGICA I HISTOPATOLOGIA.
Trastorn del metabolisme dels lípids consistent en la formació de xantomes.

xapa *f*

es chapa
fr boucle d'oreille
en metal ear clip

SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ. Aplicació de metall que es fixa a l'orella del bestiar.

xarop *m*

es jarabe
fr sirop
en syrup

CLÍNICA. Forma farmacèutica líquida que s'administra per via oral, consistent en una solució saturada de sucre en aigua que s'empra com a vehicle d'un medicament.

xenoempelt *m*

sin. **heteroempelt *m***

xerigot àcid *m*

es suero ácido
fr lactosérum acide
en acid whey

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Xerigot obtingut en la indústria lletera quan es floclula la caseïna de la llet utilitzant àcids minerals i, posteriorment, sotmès a deshidratació, que se subministra als animals lactants o acabats de deslletar pel seu alt contingut en lactosa i per la fàcil digestibilitat.

xerigot dolç *m*

es suero dulce
fr lactosérum doux
en sweet whey

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Xerigot obtingut en la indústria formatgera quan es floclula la caseïna de la llet utilitzant enzims coagulants, sotmès a pressió i, posteriorment, a deshidratació, que se subministra als animals lactants o acabats de deslletar pel seu alt contingut en lactosa i per la fàcil digestibilitat.

xeringa *f*

es jeringa
fr seringue
en syringe

CLÍNICA. Instrument destinat a la introducció o a l'extracció de substàncies líquides en conductes, cavitats o teixits de l'organisme.

xerosi *f*

es xerosis
fr xérosis
en xerosis

FISIOPATOLOGIA. Sequedat anormal d'alguna part de l'organisme, especialment de la pell, de les membranes mucoses o de la conjuntiva.

xiboc *m*

APICULTURA. Eixam molt petit que abandona una colònia després del secundari, format per molt poques abelles i sense possibilitat de sobreviure.

xinxà *f*

es chinche
fr punaise
en bug

PARASITOLOGIA. Hemípter de les famílies *Cimicidae* i *Reduviidae*.

xinxilla *adj*

es chinchilla
fr chinchilla
en chinchilla

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gats que és gris.

xiscló *adj*

sin. compl. **criptòrquid *adj***; **sicló *adj***

es ciclán; criptórquido
fr cryptorchide
en cryptorchid

RAMADERIA. Dit del mascle que pateix criptorquidia.

xoc *m*

sin. compl. **col·lapse cardiocirculatori** *m*

es choque; colapso circulatorio

fr choc

en circulatory collapse; shock

FISIOPATOLOGIA. Estat orgànic, de caràcter dinàmic i progressiu, en què, per l'existència d'un volum de sang circulant insuficient o per una distribució anormal del cabal cardíac, l'afluència sanguínia en els teixits disminueix fins a valors inferiors a les necessitats mínimes per a un metabolisme oxidatiu.

xocolata *adj*

es chocolate

fr chocolat

en chocolate

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels gats que és marró lleugerament aclarit.

xot -a *m i f*

veg. **cabrit -ida** *m i f*

xumar *v tr*

veg. **mamar** *v tr*

xurmar *v tr*

RAMADERIA. Amorrar, a la mamella d'una ovella o una cabra, un anyell o un cabrit que no té mare o que aquesta no el vol, perquè li doni de mamar.

xurmer -a *m i f*

veg. **meix -a** *m i f*

xurmer -a *adj*

RAMADERIA. Dit de l'anyell o el cabrit que ha de mamar d'una ovella o d'una cabra que no és la seva mare.

xurmera *adj*

RAMADERIA. Dit de l'ovella o de la cabra que no admet un anyell o un cabrit fill seu a mamar.

Yersinia

BACTERIOLOGIA. Gènere de bacteris patògens per als animals, amb forma de bacil o de coccobacil, gramnegatiu, mòbils o immòbils i anaerobis facultatiu.

Nota: L'espècie més important d'aquest gènere és *Yersinia pseudotuberculosis* (agent de pseudotuberculosi del conill).

zebrat -ada *adj*

es cebrado

fr zébré

en zebra marks

COLORS. PARTICULARITATS. Dit del pelatge dels quadrúpedes que té ratlles negres o fosques que recorden a la zebra.

zel *m*

sin. **estre** *m*

zigot *m*

sin. compl. **ou** *m*

es cigoto; huevo

fr oeuf; zygote

en egg; zygote

REPRODUCCIÓ I TÈCNIQUES REPRODUCTIVES. Cèl·lula amb doble dotació cromosòmica formada per la fusió d'un gàmeta femení amb un gàmeta masculí abans de començar la segmentació cel·lular.

zinc *m*

es cinc
fr zinc
en zinc

NUTRICIÓ I ALIMENTACIÓ. Micromineral que intervé en un gran nombre d'enzims i és necessari per al desenvolupament dels ossos i la pell, i la síntesi de proteïnes.

Nota: Se subministra als animals de manera sintètica en forma de carbonat de zinc, òxid de zinc i sulfat de zinc.

zona de protecció *f*

es zona de protección
fr zone de protection
en protection zone

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Zona restringida delimitada per una circumferència que té com a centre el focus d'una malaltia i com a radi el que es determina, en cada cas, normativament, en la qual es prohibeix el moviment de bestiar i aviram.

zona de vigilància *f*

es zona de vigilancia
fr zone de surveillance
en surveillance zone

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Zona restringida al voltant d'una zona de protecció on s'estableixen unes mesures menys restrictives que les que hi ha a la zona de protecció.

zona indemne *f*

es zona indemne
fr zone indemne
en free zone

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Zona geogràfica clarament delimitada on no s'ha declarat l'aparició d'una determinada malaltia.

zona infectada *f*

es zona infectada
fr zone infectée
en infected zone

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Zona restringida clarament delimitada on s'ha declarat l'aparició d'una malaltia i que té una extensió variable en funció de factors ecològics, geogràfics, epizoòtics i del sistema d'explotació pecuària.

zona restringida *f*

es zona restringida
fr zone de restriction
en restricted zone

INSPECCIÓ VETERINÀRIA. Territori sotmès a restriccions per motius de sanitat animal.

zoometria *f*

es zoometría
fr zoométrie
en zoometry

ETNOLOGIA. Branca de la morfologia especialitzada en l'estudi de les mides totals o regionals d'un animal.

zoonosi *f*

es zoonosis
fr zoonose
en zoonosis

EPIDEMIOLOGIA. Malaltia que es transmet dels animals a l'home i viceversa.

zoosemiòtica *f*

es zoosemiótica
fr zoosémiotique
en zoosemiotics

RAMADERIA. Disciplina que estudia els mitjans que empren els animals per a comunicar-se entre ells.

zootècnia *f*

sin. compl. **producció animal** *f*

es producción animal; zootecnia
fr production animale; zootechnie
en animal production; animal science; zootechny

RAMADERIA. Branca de la ramaderia que

estudia la cria i l'explotació dels animals domèstics per a mantenir-ne i millorar-ne la producció.

zootècnic -a *m i f*

es zootécnico
fr zootechnicien
en zootechnician

RAMADERIA. Persona versada en zootècnia.

1,25'-colecalciferol *m*

veg. **calcitriol** *m*

Annex 1: Etnologia

< RACES EQUINES I ASININES >

< ASES >

es mallorquín
fr majorquin
en Majorcan

< Perfil: convex >

africà

sin. compl. **morú**

es africano
fr africain
en African

egipci

es egipcio
fr égyptien
en Egyptian

< Perfil: recte >

català

es catalán
fr catalan
en Catalan

cordovès

es cordobés
fr cordouan
en Cordovan

gascó

es gascón
fr gascon
en Gascony

mallorquí

mammoth jack americà

es americano mammoth Jack
fr américain mammoth Jack
en American Mammoth Jack

piemontès

es piamontés
fr piemontais
en Piedmontese

Poitou

es Poitou
fr Poitou
en Poitou

zamorà lleonès

es zamorano-leonés
fr zamorano-leonés
en Leon-Zamora

< CAVALLS >

< Cavall de sella >

appaloosa

es appaloosa
fr appaloosa
en Appaloosa

àrab

es árabe
fr arabe
en Arab

berber

es berberisco
fr barbe
en Barb

Cleveland bai

es Cleveland bayo
fr bai de Cleveland
en Cleveland Bay

crioll

es criollo
fr criollo
en Criollo

Kladrub

es Kladrub
fr Kladrub
en Kladrub

lipizzà

es lipizzano
fr lipizzan
en Lipizzaner

lusità

es lusitano
fr lusitano
en Lusitano

menorquí

es menorquín
fr menorquin
en Minorcan

palomino

es palomino
fr palomino
en Palomino

paso fino

es paso fino
fr paso fino
en Paso Fino

pinto

es pinto
fr pinto
en Pinto

trotador americà

sin. compl. **standardbred**

es standardbred; trotador americano
fr standardbread; trotteur américain
en American Trotter; Standardbred

trotador d'Orlov

es trotador de Orlov
fr trotteur d'Orlov
en Orlov Trotter

trotador francès

es trotador francés
fr trotteur français
en French Trotter

< **Cavall de sella i cursa** >**pura sang anglès**

es pura sangre inglés
fr pur-sang anglais
en Thoroughbred

quarter americà

es americano de cuarto de milla
fr américain quarter
en American Quarter

trotador anglès

sin. compl. **Hackney**

es Hackney; trotador inglés
fr Hackney; trotteur anglais
en Hackney

trotador francès

es trotador francés
fr trotteur français
en French Trotter

trotador mallorquí

es trotador mallorquín
fr trotteur majorquin
en Majorcan Trotter

< Cavall de sella i salt >

andalús

es andaluz
fr andalou
en Andalusian

espanyol

es español
fr espagnol
en Spanish

Hannover

es Hannover
fr Hanovre
en Hanoverian

hispanoangloàrab

es anglo-árabe español
fr anglo-arabe espagnol
en Anglo-arab

Holstein

es Hostein
fr Holstein
en Holstein

hunter

es hunter
fr hunter
en Hunter

maremmà

es maremmano
fr maremmano
en Maremmano

Salern

es Salerno
fr Salerno
en Salerno

sella francès

es silla francés
fr selle français
en French Saddle

trakehner

es trakehner
fr trakehner

en Trakehner

<Cavall de tir lleuger>

català

es catalán
fr catalan
en Catalan

Nota: Raça extingida.

cerdà bretó

sin. compl. **hispanobretó**

es hispano-bretón
fr cerdan-breton
en Hispano-breton

Cleveland bai

es Cleveland bayo
fr bai de Cleveland
en Cleveland Bay

Hannover

es Hannover
fr Hanovre
en Hanoverian

Kladrub

es Kladrub
fr Kladrub
en Kladrub

lipizzà

es lipizzano
fr lipizzan
en Lipizzaner

llemosí

es lemosino
fr limousin
en Limousin

lusità

es lusitano
fr lusitano
en Lusitano

Salern

es Salerno
fr Salerno
en Salerno

<Cavall de tir pesant>

ardenès

es ardenés
fr ardennais
en Ardennes

belga

es belga
fr belge
en Belgian

bolonyès

es boloñés
fr boulonnais
en Boulonnais

bretó

es bretón
fr breton
en Breton

Clydesdale

es Clydesdale

fr Clydesdale
en Clydesdale

flamenc

es flamenco
fr flamand
en Flaming

frisó

es frisón
fr frison
en Friesian

irlandès

es irlandés
fr irlandais
en Irish

murguès

es murgués
fr murguese
en Murgese

Norfolk

es Norfolk
fr Norfolk
en Norfolk

perxeró

es percherón
fr percheron
en Percheron

Poitou

es Poitou
fr Poitou
en Poitou

shire

es shire
fr shire
en Shire

Suffolk punch

es Suffolk punch
fr Suffolk punch
en Suffolk Punch

<Haca. Poni>

asturcó

es asturcón
fr asturçon
en Asturcon

avelinyès

es avelinés
fr avelignais
en Avelignese

Camarga

es Camarga
fr Camargue
en Camargue

haflinger

es haflinger
fr haflinger
en Haflinger

landès

es landés
fr landais
en Landes

Merenc

es Mérens
fr Mérens
en Mérens

Navarra

es Navarra
fr Navarra
en Navarra

[poni] Connemara

es Connemara
fr Connemara
en Connemara

[poni] Dartmoor

es Dartmoor
fr Dartmoor
en Dartmoor

[poni] Falabella

es Falabella
fr Falabella
en Falabella

[poni] gal·lès

es galés
fr welsh
en Welsh

[poni] Highland

es Highland
fr Highland
en Highland

[poni] islandès

es islandés
fr islandais
en Iceland

[poni] Shetland

es Shetland
fr Shetland
en Shetland

pottoka

es pottoka
fr pottok
en Pottok

Sorraia

es Sorraia
fr Sorraia
en Sorraia

< RACES BOVINES >

[brau de] lídia

es [toro de] lidia
fr [taureau de] combat; [taureau de] lydie
en Fighting [Bull]

< Aptitud: carn >

Aberdeen-Angus

es Aberdeen Angus
fr Aberdeen Angus
en Aberdeen Angus

Albera

es Albera
fr Albères
en Albères

avilesa

es avileña
fr avileña
en Avilena

beefmaster

es beefmaster
fr beefmaster
en Beefmaster

blanca de Càceres

es blanca cacereña
fr blanche de Cáceres
en White Cáceres

brahman

es brahman
fr brahman
en Brahman

brangus

es brangus
fr brangus
en Brangus

bruna dels Pirineus

es bruna dels Pirineus; parda de los Pirineos
fr brune des Pyrénées
en Brown Pyrenean

Devon

es Devon
fr Devon
en Devon; Red Ruby

Galloway

es Galloway
fr Galloway
en Galloway

Hereford

es Hereford
fr Hereford
en Hereford

Highland

es Highland
fr Highland
en Highland

llemosina

es limusina
fr limousine
en Limousin

Maine-Anjou

es Maine-Anjou
fr Maine-Anjou
en Maine Anjou

pallaresa

es pallaresa
fr pallaresa
en Pallaresa

polled Hereford

es polled Hereford
fr polled Hereford
en Polled Hereford

retinta andalusa

es retinta andaluza
fr retinta

en Andalusian; Retinta

rossa d'Aquitània

es rubia de Aquitània
fr blonde d'Aquitaine
en blonde d'Aquitaine

rossa gallega

es rubia gallega
fr rubia gallega
en Galician Blond; Rubia Gallega

Santa Gertrudis

es Santa Gertrudis
fr Sainte Gertrude
en Santa Gertrudis

Sussex

es Sussex
fr Sussex
en Sussex

xarolesa

es charolesa
fr charolaise
en Charolais

< Aptitud: llet >

Ayrshire

es Ayrshire
fr Ayrshire
en Ayrshire

bretona

es bretona
fr bretonne
en Breton

bruna alpina

sin. **suïssa**

es parda alpina; suïza
fr brune alpine; brune des Alpes; suisse
en Brown Swiss; Swiss

frisona

sin. **holandesa**

es frisona; holandesa
fr frisonne; hollandaise
en Dutch; Friesian

Guernsey

es Guernsey
fr Guernsey
en Guernsey

Holstein

es Holstein
fr Holstein
en Holstein

Jersey

es Jersey
fr Jersey; jerseyaise
en Jersey

mallorquina

es mallorquina
fr majorquine
en Majorcan

maonesa

sin. **menorquina**

es mahonesa; menorquina
fr mahonesa

en Mahonesa

montbeliarda

es montbeliarde
fr montbéliarde
en Montbelliard

Salers

es Salers
fr Salers
en Salers

shorthorn de llet

es milking shorthorn
fr shorthorn laitère
en Milking Shorthorn

vermella danesa

es roja danesa
fr danoise rouge
en Red Dane

< Aptitud: carn i llet >

Durham

sin. **shorthorn**

es Durham; shorthorn
fr Durham; shorthorn
en Durham; Shorthorn

negra gal·lesa

es negra de Gales
fr welsh black
en Welsh Black

normanda

es normanda
fr normande

en Normandy

red polled

es red polled
fr red polled
en Red Polled

Tudanca

es Tudanca
fr Tudanca
en Tudanca

< Aptitud: carn i treball >

alistana sanabresa

es alistana-sanabresa
fr alistana-sanabresa
en alistana sanabresa

gascona

es gascona
fr gasconne
en Gascon

llevantina

sin. **murciana**

es murciana
fr murciane
en Murcian

mirandesa

es frieiresa; Miranda
fr Miranda
en Frieiresa; Mirandesa

morutxa

es morucha

fr morucha
en Morucha

pirinenca

es pirenaica
fr Pyrénées
en Pyrenean

< Aptitud: carn, llet i treball >

asturiana de la muntanya

es asturiana de la montaña; asturiana oriental
fr asturien de montagne
en Asturian Mountain

asturiana de les valls

es asturiana de los valles; casina
fr asturien des vallées
en Asturian Valley

marinera

es marinera
fr marinera
en marinera

Simmental

sin. compl. **fleckvieh**

es berrenda en rojo de Europa central; fleckvieh; Simmental
fr fleckvieh; pie rouge de l'est; Simmental; Simmenthal; tachetée de l'est
en fleckvieh; Simmental; Simmenthal

< RACES OVINES >

< Aptitud: llana >

Karakul

es Karakul

fr Caracul; Karakul
en Caracul; Karakul

lacona

es Lacaune
fr Lacaune
en Lacaune

< Aptitud: carn i llana >

berrixó de Cher

es berrichon du Cher
fr berrichon du Cher
en Berrichon du Cher

castellana

es castellana
fr castillaine
en Castillian

charmoise

es charmoise
fr charmoise
en Charmoise

coet

sin. **roja mallorquina**

es coete; roja mallorquina
fr rouge majorquine
en Red Majorcan

eivissenca

es ibicenca
fr Ibiza
en Ibizan

fleischschaf

es fleischschaf

fr fleischschaf
en Fleischschaf

frisona
sin. compl. **milchschaft**

es frisona; milchschaft
fr frisonne; milchschaft
en Frisian; Milchschaft

gallega

es gallega
fr galicienne
en Galician

guirra
sin. **roja levantina**

es guirra; roja levantina

Hampshire

es Hampshire
fr Hampshire
en Hampshire

Illa de França

es Ile de France
fr Ile-de-France
en Ile de France

landschaft

es landschaft
fr landschaft
en Landschaft

Lincoln

es Lincoln
fr Lincoln
en Lincoln

maellana

es maellana
fr maellana
en maellana

mallorquina

es mallorquina
fr majorquine
en Majorcan

manxega

es manchega
fr manchega
en Manchega

menorquina

es menorquina
fr minorquine
en Minorcan

merina

sin. compl. **galota**

es merina
fr mérinos
en Merino

merina de Rambouillet

es merina Rambouillet
fr mérinos Rambouillet
en Rambouillet Merino

merina precoç

es merina precoz
fr mérinos précoce
en Precoz Merino

mntanyola

es muntanyola
fr muntanyola
en Muntanyola

pallaresa

sin. **xisqueta**

es pallaresa
fr pallaresa
en Pallaresa

rasa aragonesa

es rasa aragonesa
fr rasa aragonesa
en Rasa Aragonesa

ripollesa

sin. compl. **pirinenca**

es ripollesa
fr ripollesa
en Ripollesa

roja del Rosselló

es merina del Rosellón

Romanov

es Romanov
fr Romanov
en Romanov

seguenca

es segureña
fr segureña
en Segurenya

serraneta

sin. **trepada ; ullerada**

es ojalada; ojinegra
fr ojalada
en Ojalada

Southdown

es Southdown
fr Southdown
en Southdown

Suffolk

es Suffolk
fr Suffolk
en Suffolk

talaverana

es talaverana
fr talaverana
en Talaverana

tarasconina

es tarasconense
fr tarasconnaise
en Tarasconnaise

tarragonina

es tarraconense

Texel

es Texel
fr Texel
en Texel

xarolesa

es charolesa
fr charolaise

en Charolais

Xeviot

es Cheviot

fr Cheviot

en Cheviot

< Aptitud: llet i llana >

Awassi

es Awassi

fr Awassi

en Awassi

basca

es vasca

fr basquaise

en Basque

canària

es canaria

fr Canarie

en Canary Island

latxa

es lacha

fr lacha

en Lacha

sarda

es sarda

fr sarde

en Sarda

xurra

es churra

fr churra

en Churra

< RACES CAPRINES >

< Aptitud: carn >

blanca andalusa

es blanca andaluza

fr blanche andalouse

en Andalusian White

blanca celtibèrica

sin. **serrana**

es blanca celtibérica; serrana

fr blanche celtibère; serrana

en Celtiberian White; Serrana

peitovina

es poitevine

fr poitevine

en Poitou

< Aptitud: llet >

alpina

es alpina

fr alpine

en Alpine

canària

es canaria

fr Canarie

en Canary Island

malaguenya

es malagueña

fr malagueña

en Malaga

maltesa

es maltesa
fr maltaise
en Maltese

manxega

es manchega
fr manchega
en Manchega

murciana granadina

sin. compl. **granadina** ; **murciana**

es granadina; murciana; murciana-granadina
fr granadine; murciana-granadina; murciane
en Granada; Murcian; Murciana Granadina

Saanen

es Saanen
fr Saanen
en Saanen

Toggenburg

es Toggenburg
fr Toggenburg
en Toggenburg

< Aptitud: pelatge >

Angora

es Angora
fr Angora
en Angora

caixmiriana

sin. compl. **tibetana**

es Cachemira
fr Cachémire
en Cashmere

< Aptitud: carn, llet i pelatge >

pirinenca

es pirenaica
fr pyrénéenne
en Pyrenean

verata

es verata
fr verata
en Verata

< RACES PORCINES >

balear

sin. **negre de Mallorca** ; **negre mallorquí**

es balear
fr baléar
en Balear

Baztan

es Baztán
fr Baztan
en Baztan

Berkshire

es Berkshire
fr Berkshire
en Berkshire

camús murcià

es chato murciano
fr chato de Murcie
en Chato of Murcia

camús vitorià

es chato vitoriano
fr chato de Vitoria

en Chato of Vitoria

Duroc

es Duroc
fr Duroc
en Duroc

entrepelat

es entrepelado
fr rouan
en Parti-colored; Pied

gallec

es gallego
fr galicien
en Galician

Hampshire

es Hampshire
fr Hampshire
en Hampshire

lampinyo

es lampiño
fr lampiño
en Lampino

landrace

es landrace
fr landrace
en Landrace

large black

es large black
fr large black
en Large Black

large white

es large white
fr large white
en Large White

lermeny

es lermeyño
fr lermeyño
en Lermenio

negre canari

es negro canario
fr noir des Canaries
en Black Canary Island

negre ibèric

es negro ibérico
fr noir ibérique
en Black Iberian

pietrain

es piétrain
fr piétrain
en Pietrain

Polònia-Xina

es Poland-China
fr Poland China
en Poland China

ros

es rubio
fr rubio
en rubio

saddleback anglès

es british saddleback
fr british saddleback
en British Saddleback

small white

es small white
fr small white
en Small White

tacat de Jabugo

es manchado de Jabugo
fr tacheté de Jabugo
en Jabugo Spotted

Torbiscal

es Torbiscal
fr Torbiscal
en Torbiscal

vermell andalus

es colorado andaluz
fr andalou rouge
en Andalusian Red

vermell d'Extremadura

es retinto extremeño
fr Extremadura
en Extremadura Red

Vic

es Vic
fr Vic
en Vic

Yorkshire

es Yorkshire

fr Yorkshire
en Yorkshire

< RACES CANINES >

< Funció: caça cobrador >

cocker spaniel anglès

es cocker spaniel inglés
fr épagneul cocker anglais
en English Cocker Spaniel

golden retriever

es golden retriever
fr golden retriever
en Golden Retriever

retriever del Labrador

es Labrador retriever
fr Labrador retriever
en Labrador retriever

springer spaniel anglès

es springer spaniel inglés
fr épagneul springer anglais
en English Springer Spaniel

< Funció: tir >

husky siberià

es husky siberiano
fr husky
en Siberian Husky

malamut d'Alaska

es malamute de Alaska
fr malamoute d'Alaska
en Alaskan Malamute

samoiede

es samoyedo
fr samoyède
en Samoiede; Samoyed

<Funció: caça mostra>

brac alemany

es braco alemán
fr braque allemand
en German Pointing Dog

brac de Weimar

sin. compl. **weimaraner**

es braco de Weimar; weimaraner
fr braque de Weimar; weimaraner
en Weimaraner

brac francès

es braco francés
fr braque français
en French Pointing Dog

brac hongarès

sin. compl. **Vizsla magiar**

es braco húngaro; Vizsla magiar
fr braque hongrois; Vizsla magyar
en Hungarian Pointing Dog; Magyar Vizsla

épagneul bretó

es épagneul breton
fr épagneul breton
en Épagneul Breton

perdiguer de Burgos

es perdiguero de Burgos
fr perdiguero de Burgos
en Burgos Pointing Dog

pòinter

es pointer
fr pointer
en Pointer

setter anglès

es setter inglés
fr setter anglais
en English Setter

setter Gordon

es setter Gordon
fr setter Gordon
en Gordon Setter

setter irlandès

es setter irlandés
fr setter irlandais
en Irish Setter

<Funció: caça quest coniller>

beagle

es beagle
fr beagle
en Beagle

blau de Gascunya

es azul de Gascuña
fr bleu de Gascogne
en Blue Gascony

bloodhound

es bloodhound
fr Saint-Hubert
en Bloodhound

foxhound

es foxhound
fr foxhound
en Foxhound

otterhound

es otterhound
fr otterhound
en Otterhound

podenc canari

es podenco canario
fr chien de garenne des Canaries
en Canarian Warren Hound

podenc ibèric

es podenco ibérico

rastrejador espanyol

es sabueso español
fr chien courant espagnol
en Spanish Hound

<Funció: caça dins de bardisses>

basset hound

es basset hound
fr basset hound
en Basset Hound

dachshund

sin. **teckel**

es dachshund; teckel
fr dachshund; teckel
en Dachshund; Teckel

<Funció: caça quest llebrer>

basenji

es basenji
fr basenji
en Basenji

ca eivissenc

es podenco ibicenco
fr chien de garenne des Baléares; lévrier ibizan
en Ibizan Warren Hound

llebrer afganès

es galgo afgano
fr lévrier afghan
en Afghan Hound

llebrer anglès

sin. compl. **greyhound**

es galgo inglés; greyhound
fr greyhound; lévrier anglais
en Greyhound

llebrer àrab

sin. compl. **slugui**

es galgo árabe; sloughi
fr lévrier arabe; sloughi
en sloughi; slughi

llebrer espanyol

es galgo español
fr lévrier espagnol
en Spanish Greyhound

llebrer persa

sin. compl. **Saluki**

es lebre persa; saluki
fr lévrier persan; saluki
en Saluki

llebrer rus

sin. compl. **borzoi**

es borzoi; galgo ruso
fr barzoï; lévrier russe
en Borzoi; Russian Wolfhound

<Funció: caça terrier (o desencauador) >**cairn terrier**

es cairn terrier
fr terrier cairn
en Cairn Terrier

fox terrier

es fox terrier
fr fox terrier
en Fox Terrier

terrier blanc de West Highland

es terrier blanco de West Highland
fr terrier blanc du West Highland
en West Highland White Terrier

terrier d'Airedale

es terrier de Airedale
fr terrier Airedale
en Airedale Terrier

terrier escocès

es terrier escocés
fr terrier écossais
en Scottish Terrier

terrier irlandès

es terrier irlandés

fr terrier irlandais
en Irish Terrier

<Funció: companyia >**bichon frisé**

es bichon frisé
fr bichon frisé
en Bichon Frisé

bichon maltès

es bichon maltés
fr bichon maltais
en Maltese Bichon

bulldog anglès

es bulldog inglés
fr bouledogue anglais
en English Bulldog

bulldog francès

es bulldog francés
fr bouledogue français
en French Bulldog

bull terrier

sin. **pit bull terrier**

es bull terrier; pit bull terrier
fr bull terrier; pit-bull terrier
en Bull Terrier; Bullterrier; pit bullterrier; Staffordshire bullterrier; Staffordshire terrier

caniche

sin. compl. **púdel**

es caniche
fr caniche
en Poodle

carlí

sin. pug

es carlino; pug

fr carlin; pug

en Pug

Chihuahua

es Chihuahua

fr Chihuahua

en Chihuahua

chow-chow

es chow-chow

fr chow chow

en Chow Chow

cocker spaniel americà

es cocker spaniel americano

fr épagneul cocker américain

en American Cocker Spaniel

dàlmata

es dalmata

fr dalmatien

en Dalmatian

gos d'aigua espanyol

es perro de agua español

fr chien d'eau espagnol

en Spanish Water Dog

Lhasa apso

es Lhasa apso

fr Lhasa apso

en Lhasa Apso; Lhasa Terrier

papillon

es papillon

fr papillon

en Papillon

pastor de Shetland

es pastor de Shetland

fr berger de Shetland

en Shetland Sheepdog

pequinès

es pequinés

fr pékinois

en Pekinese; Pekingese

Pomerània

sin. spitz petit

es Pomerania; spitz enano

fr poméranien; spitz nain

en Pomeranian

schnauzer

es schnauzer

fr schnauzer

en Schnauzer

shih-tzu

es shih-tzu

fr shih-tzu

en Shih Tzu

Terranova

es Terranova

fr Terre-Neuve

en Newfoundland

terrier de Boston

es terrier de Boston
fr terrier Boston
en Boston Terrier

terrier de Staffordshire americà

es terrier de Staffordshire americano
fr terrier Staffordshire américain
en American Staffordshire Terrier

terrier de Yorkshire

es terrier de Yorkshire
fr terrier Yorkshire
en Yorkshire Terrier

terrier del Tibet

es terrier tibetano
fr terrier tibétain
en Tibetan Terrier

<Funció: guarda>

Akita

es Akita
fr Akita
en Akita

bòxer

es boxer
fr boxer
en Boxer

bull terrier

sin. **pit bull terrier**

es bull terrier; pit bull terrier
fr bull terrier; pit-bull terrier
en Bull Terrier; Bullterrier; pit bullterrier;
Staffordshire bullterrier; Staffordshire
terrier

bullmastiff

es bullmastiff
fr bullmastiff
en Bullmastiff

dòberman pinscher

es dobermann pinscher
fr dobermann pinscher
en Doberman Pinscher

dog argentí

es dogo argentino
fr dogue argentin
en Argentine Dogo; Argentine Mastiff

dog de Bordeus

es dogo de Burdeos
fr dogue de Bordeaux
en Dogue de Bordeaux

fila brasiler

es fila brasileiro
fr fila brasileiro
en fila brasileiro

gran danès

sin. compl. **dog alemany**

es dogo alemán; gran danés
fr dogue allemand; gran danois
en Great Dane

kuvasz

es kuvasz
fr kuvasz
en Kuvasz

leonberger

es leonberger
fr léonberg; leonberger
en Leonberger

lloper irlandès

es lebel irlandés
fr lévrier irlandais
en Irish Wolfhound

mastí anglès

es mastín inglés
fr mastiff anglais
en Mastiff

mastí del Tibet

es dogo del Tibet; mastín del Tibet
fr dogue du Tibet; mastiff tibétain
en Tibetan Mastiff

mastí dels Pirineus

es mastín de los Pirineos
fr mâtin des Pyrénées
en Pyrenean Mastiff

mastí napolità

es mastín napolitano
fr mâtin napolitain
en Neapolitan Mastiff

muntanya dels Pirineus

es montaña de los Pirineos
fr montagne des Pyrénées
en Great Pyrenees; Pyrenean Mountain

pastor belga de Groenendael

es pastor belga Groenendael

fr berger belge Groenendael
en Groenendael Belgian Shepherd

pastor belga de Tervueren

es pastor belga Tervueren
fr berger belge Tervueren
en Tervueren Belgian Shepherd

pastor belga malinois

es pastor belga malinois
fr berger belge malinois
en Malinois Belgian Shepherd

pastor de Brie

sin. compl. **briard**

es briard; pastor de Brie
fr berger de Brie; briard
en Briard

pastor maremmà abrucès

sin. compl. **mastí maremmà abrucès**

es pastor maremmano-abruzzese
fr berger de la Maremma et des Abruzzes
en Maremma and Abruzzes Sheepdog

presa canari

es presa canario
fr presa canario
en Presa Canario

ridgeback rhodesià

es rhodesian ridgeback
fr ridgeback de Rhodésie
en Rhodesian Ridgeback

rottweiler

es rottweiler

fr rottweiler
en Rottweiler

santbernad

es San Bernardo
fr Saint-Bernard
en Saint Bernard

terrier de Staffordshire americà

es terrier de Staffordshire americano
fr terrier Staffordshire américain
en American Staffordshire Terrier

Tosa

es Tosa
fr Tosa
en Tosa

<Funció: pastor>

antic pastor anglès

sin. compl. **bobtail**

es antiguo pastor inglés; bobtail
fr berger anglais ancestral; bobtail
en bobtail; Old English Sheepdog

bearded collie

es collie barbudo
fr collie barbue
en Bearded Collie

border collie

es border collie
fr border collie
en Border Collie

ca de bestiar

es pastor mallorquín

fr berger de Majorque
en Majorca Shepherd

ca de bou

es dogo mallorquín
fr dogue de Majorque
en Majorca Mastiff

gos d'atura

sin. compl. **pastor català**

es pastor catalán
fr berger catalan
en Catalan Sheepdog

komondor

es komondor
fr komondor
en Komondor

majorero canari

es majorero canario
fr majorero canario
en Majorero Canario

pastor alemany

es pastor alemán
fr berger allemand
en German Shepherd

pastor de Beauce

sin. compl. **bover de Beauce**

es pastor de Beauce
fr beauceron; berger de Beauce
en Berger de Beauce

pastor dels Pirineus

es pastor de los Pirineos

fr berger des Pyrénées
en Pyrenean Sheepdog

rough collie

es rough collie
fr collie à poil long; rough collie
en Rough Collie

<RACES FELINES>

<Pelatge: curt>

abissini

es abisinio
fr abyssin
en Abyssinian

americà de pèl curt

es americano de pelo corto
fr américain shorthair
en American Shorthair

blau de Rússia

es azul de Rusia
fr bleu russe
en Russian Blue

bobtail japonès

es bobtail japonés
fr bobtail japonais
en Japanese Bobtail

burmès

es burmés
fr birmane
en Burmese

cartoixà

es cartujo
fr chartreux
en Chartreux

europèu de pèl curt

es europeo de pelo corto
fr européen à poil court
en European Shorthair

Korat

es Korat
fr Korat
en Korat

manx

es isla de Man
fr Ile-de-Man; manx
en Manx

mau egipci

es mau egipcio
fr Mau égyptien
en Egyptian Mau

siamès

es siamés
fr siamois
en Siamese

<Pelatge: llarg>

Angora

es Angora
fr Angora
en Turkish Angora

birmà

es birmano

fr birman
en Birman

noruec del bosc

es noruego del bosque
fr des forêts norvégiennes
en Norwegian Forest

persa

es persa
fr persan
en Persian

turc

es turco
fr lac de Van; turc
en Turkish Van

< RACES DE CONILLS >

< Mida: nana >

argentat anglès

es plateado inglés
fr argenté anglais
en Silver English

bélier nan

es pequeño belier
fr petit bélier
en Loop Dwarf

daurat de Saxe

es dorado de Saxe
fr doré de Saxe
en Golden Saxe

Havana

es Habana
fr Havane
en Havana

negre i foc

es negro y fuego
fr noir et feu
en tan

polonès

es polaco
fr polonais
en Polish

setinat

es satinado
fr satin
en Satin

< Mida: mitjana >

Alaska

es Alaska
fr Alaska
en Alaska

Angora

es Angora
fr Angora
en Angora

argentat alemany

es plateado alemán
fr argenté allemand
en Silver German

argentat belga

es plateado belga

fr argenté belge
en Silver Belgium

argentat de Xampanya

es plateado de Champagne
fr argenté de Champagne
en Argented de Champagne

Beveren

es Beveren
fr Beveren
en Beveren

blanc d'Hotot

es blanco de Hotot
fr blanc de Hotot
en Dwarf Hotot

blanc de Termonde

es blanco de Termonde
fr blanc de Termonde
en Termonde White

blau de Viena

es azul de Viena
fr bleu de Vienne
en Vienna Blue

californià

es californiano
fr californien
en Californian

chamois de Turíngia

es chamois de Turingia
fr chamois de Thuringe
en Chamois de Thuringe

gran rus

es gran ruso
fr grand russe
en Himalayan Giant

japonès tricolor

es japonés tricolor
fr japonais tricolore
en Japanese tricolor

llebre belga

es liebre belga
fr lièvre belge
en Belgian Hare

leonat de Borgonya

es leonado de Borgoña
fr fauve de Bourgogne
en Bourgogne Golden

neozelandès

es neozelandés
fr néozélandais
en New Zealand

normand

es normando
fr normand
en Norman

papallona alemany

es mariposa alemán
fr papillon allemand

rex

es rex
fr rex
en Rex

xinxilla

es chinchilla
fr chinchilla
en Chinchilla

<Mida: gegant>

bélier francès

es belier francés
fr bélier français
en French Belier

gegant d'Espanya

es gigante de España
fr géant d'Espagne
en Spanish Giant

gegant danès

es gigante danés
fr géant danois
en Danish Giant

gegant de Bouscat

es gigante de Bouscat
fr géant du Bouscat
en Bouscat Giant

gegant de Flandes

es gigante de Flandes
fr géant des Flandres
en Flemish Giant

<RACES AVÍCOLES>

<ÀNECS>

<Aptitud: carn>

Aylesbury

es Aylesbury
fr Aylesbury
en Aylesbury

Barbaria

sin. mut

es Barbaria; mudo
fr Barbarie; musqué
en Muscovy; Musk

Pequín

es Pekin
fr Pékin
en Pekin

Rouen

es Rouen
fr Rouen
en Rouen

<Aptitud: ous>

Campbell

es Campbell
fr Campbell
en Campbell

corredor indi

es corredor indio
fr coureur indien
en Indian Runner

<Aptitud: carn i ous>

Orpington

es Orpington
fr Orpington
en Orpington

< GALLINES I POLLASTRES >

< Aptitud: carn >

Breda

es Breda
fr Breda
en Breda

Bresse

es Bresse
fr Bresse; gauloise
en Bresse

combatent indi

sin. compl. **cornish**

es combatiente indio; cornish
fr combattant indien; cornish
en Cornish; Indian Game

Cotxinxina

es Cochinchina
fr Cochin
en Cochin

croad Langshan

es croad Langshan
fr croad Langshan
en Croad Langshan

Langshan alemanya

es Langshan alemana
fr Langshan allemande
en German Langshan

Orpington

es Orpington
fr Orpington
en Orpington

< Aptitud: ous >

Ancona

es Ancona
fr Ancona
en Ancona

andalusa

es andaluza
fr andalouse
en Andalusian

australorp

es australorp
fr australorp
en Australorp

Brahma

es Brahma
fr Brahma
en Brahma

castellana

es castellana
fr castillane
en Castillian

espanyola de cara blanca

es española de cara blanca
fr espagnole à face blanche
en White-Faced Spanish

hamburguesa

es hamburguesa
fr Hambourg
en Hamburg

Leghorn

es Leghorn
fr Leghorn
en Leghorn

Menorca

es Menorca
fr Minorque
en Minorca

Prat

es Prat
fr Prat
en Prat

<Aptitud: carn i ous>

basca

sin. compl. **euskal oiloa**

es euskal oiloa; vasca
fr basquaise; euskal oiloa
en euskal oiloa

dominicana

es dominicana
fr dominicaine
en Dominique

Dorking

es Dorking
fr Dorking
en Dorking

empordanesa

es ampurdanesa
fr empordanesa
en Empordanesa

Faverolles

es Faverolles
fr Faverolles
en Faverolles

New Hampshire

es New Hampshire
fr New Hampshire
en New Hampshire

penedesenca

sin. **vilafranguina**

es penedesenca; villafranguina
fr penedesenca
en Penedesenca

Plymouth Rock

es Plymouth Rock
fr Plymouth Rock
en Plymouth Rock

Rhode Island

es Rhode Island
fr Rhode Island
en Rhode Island

Sussex

es Sussex
fr Sussex
en Sussex

Wyandotte

es Wyandotte
fr Wyandotte
en Wyandotte

<Aptitud: ploma>

gall de Lleó

es gallo de León
fr gallo de León
en Gallo de Leon

<Aptitud: combat>

combatent espanyol

es combatiente español
fr combattant espagnol
en Spanish Fighting

<GALLS DINDIS>

blanc de Beltsville

es blanco de Beltsville
fr blanc de Beltsville
en Beltsville Small White

<OQUES>

alsaciana

es alsaciana
fr Alsace
en Alsace

arissada del Danubi
sin. compl. **Sebastòpol**

es Astrakhan; rizada del Danubio;
Sebastopol
fr frisée du Danube
en Sebastopol

Embden

es Embden
fr Embden
en Embden

empordanesa

es ampurdanesa
fr empordanesa
en Empordanesa

Poitou

es Poitou
fr Poitou
en Poitou

Pomerània

es Pomerania
fr Pomeranie
en Pommeranian

Tolosa

es Tolosa
fr Toulouse
en Toulouse

Annex 2: Morfologia

< MORFOLOGIA >

< Quadrúpedes >

aixella *f*

es axila
fr aisselle
en axilla

anca *f*

es anca
fr hanche
en haunch

anus *m*

es ano
fr anus
en anus

arpa *f*

es zarpa
fr griffe
en paw

arrel de la cua *f*

sin. **mascle de la cua** *m*; **rabada** *f*; **tronc de la cua** *m*

es maslo de la cola
fr base de queue
en base of the tail

avantbraç *m*

es antebrazo
fr avant-bras
en forearm

banya *f*

es asta; cuerno
fr corne
en horn

banyam *m*

sin. compl. **cornamenta** *f*

es cornamenta
fr cornes
en horns

banyó *m*

sin. compl. **banyot** *m*

es pitón
fr corne naissante
en budding horn

barba *f*

sin. compl. **mentó** *m*

es barba; mentón
fr barbe; menton
en chin

barballera *f*

sin. compl. **arracada** *f*; **gorgera** *f*; **papada** *f*

es papada
fr fanon
en dewlap; double chin

barra *f*

sin. compl. **mandíbula** *f*

es mandíbula
fr mâchoire; mandibule
en jawbone; mandible

bescoll *m*

sin. compl. **batcoll** *m*

es pescuezo
fr dos de l'encolure
en crest of the neck

bigotis *m pl*

sin. compl. **vibrisses** *f pl*

es bigotes
fr moustaches
en whiskers

boca *f*

es boca
fr bouche
en mouth

braç *m*

es brazo
fr bras
en arm

bragada *f*

es bragada
fr entrecuisse
en crotch

braguer *m*

es ubre
fr mamelles
en udder

call *m*

sin. **corn** *m*

es espejuelo
fr châtaigne
en chestnut

cama *f*

es pierna
fr jambe
en gaskin

canya *f*

sin. compl. **canyella** *f*

es caña
fr canon
en cannon

cap *m*

es cabeza
fr tête
en head

cara *f*

es cara
fr face
en face

casc *m*

es casco
fr sabot
en hoof

cimera *f*

sin. **occípit** *m*
sin. compl. **tos** *m*

es occipucio; testuz
fr front; occiput
en occiput; poll

cinglera f

sin. compl. **vena de l'esperó f**

es cinchera

fr passage des sangles

en girth

clatell m

sin. compl. **nuca f**

es nuca

fr nuque

en nape

coll m

es cuello

fr encolure

en neck

colze m

es codo

fr coude

en elbow

corona f

es corona

fr couronne

en coronet

cos m

es cuerpo

fr corps

en body

costellam m

es costillar

fr côté

en chest; ribs cage

creu f

sin. compl. **creuera f**

es cruz

fr garrot

en withers

crin m i f

es cerda

fr crin

en horsehair

crinera f

sin. compl. **cabellera f; crina f**

es crin

fr crinière

en mane

cua f

es cola

fr queue

en tail

cuixa f

es muslo

fr cuisse

en thigh

dent f

es diente

fr dent

en tooth

dentadura f

es dentadura

fr denture

en set of teeth

diastema *m*

es diastema
fr diastème
en diastema

dit *m*

es dedo
fr orteil
en toe

dors *m*

es dorso
fr dos
en back

escrot *m*

es escroto
fr scrotum
en scrotum

espatlla *f*

es espalda
fr épaule
en shoulder

esperó *m*

es espolón
fr éperon; ergot
en fetlock

extremitat *f*

es extremidad
fr extrémité
en limb

extremitat anterior *f*

es extremidad anterior
fr extrémité antérieure
en forelimb

extremitat posterior *f*

es extremidad posterior
fr extrémité postérieure
en hindlimb

floc *m*

es mechón
fr touffe
en tuft

front *m*

es frente
fr front
en forehead

galta *f*

es carrillo
fr joue
en cheek

garreta *f*

sin. compl. **garret *m***

es menudillo
fr boulet
en fetlock-joint

garró *m*

sin. compl. **garra *f***

es corvejón
fr jarret
en hock

genoll *m*

es rodilla
fr genou
en knee

gola *f*

sin. compl. **gorja *f***

es garganta
fr gorge
en throat

grapa *f*

es garra
fr griffe
en paw

greixet *m*

es babilla
fr grasset
en stifle

gropa *f*

es grupa
fr croupe
en croup

grufa *f*

es jeta
fr groin
en muzzle

illada *f*

sin. compl. **flanc *m***

es flanco; ijar
fr flanc
en flank

incisiva *f*

es incisivo
fr incisive
en incisor

llana *f*

es lana
fr laine
en wool

llavi *m*

es labio
fr lèvres
en lip

llengua *f*

es lengua
fr langue
en tongue

llom *m*

es lomo
fr rein
en loin

Nota: S'utilitza normalment en plural.

mà *f*

es mano
fr main
en hand

maluc *m*

es cadera
fr hanche
en hip

mamella *f*
sin. compl. **mama** *f*

es mama
fr mamelle
en breast

molar *f*

es molar
fr molaire
en molar

morro *m*

es hocico; morro
fr bout du nez [équins]; mufle
[remugants]
en nose; snout

mugró *m*

es pezón
fr tette; trayon
en nipple

musell *m*

es hocico; morro
fr museau
en muzzle; snout

nariu *m*

sin. compl. **badiu** *m*

es nariz; ollar [el caballo]
fr naseau
en nostril

nas *m*

es nariz
fr chanfrein

en nose

natja *f*

es nalga
fr fesse
en buttock

orella *f*

es oreja
fr oreille
en ear

parpella *f*

es párpado
fr paupière
en eyelid

pèl *m*

es pelo
fr poil
en hair

pèl *m*

sin. **pelatge** *m*

es capa; pelaje
fr pelage; robe
en coat; pelage

pell *f*

es piel
fr peau
en skin

penis *m*

es pene
fr pénis
en penis

pera *f*

es perilla
fr barbiche
en goatee

peu *m*

es pie
fr pied
en foot

peülla *f*

es pesuña; pezuña
fr sabot
en hoof

pinces *f pl*

es pinzas
fr pincés
en central incisors

pit *m*

es pecho
fr poitrail
en breast

pota *f*

es pata
fr jambe
en limb

premolar *f*

es premolar
fr prémolaire
en premolar

prepuci *m*

es prepucio
fr prépuce
en prepuce

quarteró *m*

es cuarterón
fr quartier de la mamelle
en quarter

queix *m*

es quijada
fr ganache
en jawbone

queixal *m*

es molar
fr molaire
en molar tooth

ronyonada *f*

es riñonada
fr reins
en loins

serrell *m*

sin. compl. **tupè** *m*

es tupé
fr toupet
en forelock

sofraja *f*

es plieque
fr pli
en fold

sotabarba

sin. compl. **barbada** *f*

es barbada
fr sous-barbe
en double chin

taló *m*

es talón
fr talon
en heel

tapa *f*

es tapa
fr muraille
en hoof wall

templa *f*

sin. compl. **pols** *m*

es sien
fr tempe
en temple

testicle *m*

es testículo
fr testicule
en testicle

tou plantar *m*

sin. compl. **coixinet plantar** *m*

es cojinete palmar
fr coussinet palmaire
en palmar pad

travador *m*

es cuartilla
fr paturon; paturon
en pastern

tronc *m*

es tronco
fr tronc
en trunk

trufa *f*

es trufa
fr truffe
en nose

Punta del morro, negra i humida, d'alguns animals, especialment del gos i del gat.

ull *m*

es ojo
fr oeil
en eye

ullal *m*

sin. compl. **canina** *f*

es canino; colmillo
fr canine
en canine tooth

ungla *f*

es uña
fr ongle
en claw

ungla retràctil *f*

es uña retráctil
fr griffe rétractile
en retractile claw

unglot *m*

es uña
fr onglon
en cloven hoof

urpa f

es uña
fr griffe
en claw

velló m

es vellón
fr toison
en fleece

ventre m

es vientre
fr ventre
en belly

vulva f

es vulva
fr vulve
en vulva

< Aviram >

ala f

sin. compl. **extremitat anterior f**

es ala; extremidad anterior
fr aile; extrémité antérieure
en fore extremity; wing

anell ocular m

es anillo ocular
fr anneau oculaire
en eye ring

angle de la cua m

es ángulo de la cola
fr angle de la queue

en angle of the tail

anus m

es ano
fr anus
en anus

barballera f

sin. compl. **arracada f**; **barbons m pl**;
carmell m; **carúncula f**

es barbilla; carúncula
fr barbillon; caroncule
en caruncle; wattle

barbeta f

sin. **barbó m**; **mentó m**

es barbilla; mentón
fr menton
en chin

bec m

es pico
fr bec
en beak; bill

bigotis m pl

es bigotes
fr moustaches
en whiskers

cap m

es cabeza
fr tête
en head

capell m

sin. compl. **coroneta f**; **pili m**

es pileo
fr calotte; casque
en crown; pileum

cara *f*

es cara
fr face
en face

carpó *m*

sin. compl. **rabada *f***; **uropigi *m***

es obispillo; rabadilla
fr croupion
en rump

cella *f*

es ceja
fr sourcil
en eyebrow

clatell *m*

sin. compl. **nuca *f***

es nuca
fr nuque
en nape

cloaca *f*

es cloaca
fr cloaque
en cloaca

coll *m*

es cuello
fr cou
en neck

comissura del bec *f*

es comisura del pico
fr commissure du bec
en bill's commissure

cos *m*

es cuerpo
fr corps
en body

cresta *f*

es cresta
fr crête
en comb

cua *f*

es cola
fr queue
en tail

cuixa *f*

es muslo
fr cuisse
en thigh

dit *m*

es dedo
fr doigt
en toe

dors *m*

es dorso
fr dos
en back

escama *f*

es escama
fr écaille

en scale

esperó *m*

es espolón

fr éperon; ergot

en spur

flanc *m*

es flanco

fr flanc

en flank

front *m*

es frente

fr front

en forehead

galta *f*

es carrillo

fr joue

en cheek

gola *f*

sin. compl. **gorja *f***

es garganta

fr gorge

en throat

mandíbula inferior *f*

es mandíbula inferior

fr mâchoire inférieure; mandibule inférieure

en lower jaw; lower mandible

mandíbula superior *f*

es mandíbula superior

fr mâchoire supérieure; mandibule

supérieure

en upper jaw; upper mandible

membrana interdigital *f*

es membrana interdigital

fr palmure

en interdigital membrane

moc *m*

es moco

fr caroncule

en wattle

nariu *m*

es nariz

fr narine

en nostril

orellera *f*

es orejilla

fr oreillon

en earflap

patilla *f*

es patilla

fr favoris

en muff

peu *m*

es pie

fr pied

en foot

pit *m*

es pecho

fr poitrine

en breast

ploma *f*

es pluma
fr plume
en feather

plomall *m*

es copete
fr aigrette
en egret

plomatge *m*

es plumaje
fr plumage
en plumage

plomissol *m*

es plumón
fr duvet
en down

pota *f*

sin. compl. **extremitat inferior *f***

es extremidad inferior; pata
fr extrémité inférieure; patte
en extremity; leg

protuberància del cap *f*

es protuberancia de la cabeza
fr protuberance de la tête
en head's protuberance

regió auricular *f*

es región auricular
fr région auriculaire
en auricular area

sella *f*

es silla
fr selle
en saddle

taló *m*

es talón
fr talon
en heel

tars *m*

es tarso
fr tarse
en tarsus

tíbia *f*

es tibia
fr tibia
en tibia

tronc *m*

es tronco
fr tronc
en trunk

ull *m*

es ojo
fr œil
en eye

ungla *f*

es uña
fr griffe
en claw

ventre *m*

es vientre
fr ventre

en belly